John Case

"Kilmės kodas" sukrečia iki kaulų smegenų.
Kai pagalvoji: **neduok Dieve, o jeigu???"**
THE GUARDIAN

KILMĖS KODAS

John Case

KILMĖS KODAS

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė

LINA KULIKAUSKIENĖ

Kaunas
2008

John Case
THE GENESIS CODE
London, Arrow Books, 1998

UDK 820(73)-3
Ca265

ISBN 978-9986-97-216-7

PIRMA DALIS

LIEPA

1 skyrius

Tėvas Azetis kovojo su pagunda.

Stovėdamas ant parapijos bažnyčios laiptelių ir narstydamas rožančių, jis žiopsojo į tuščią aikštę ir kartkartėmis žvilgtelėdavo į rankinį laikrodį. Dar tik pusė dešimtos ryto, o jis jau miršta iš alkio.

Tiesą sakant, bažnyčia turėjo veikti nuo aštuonių ryto iki antros valandos dieną, o paskui - nuo penktos iki aštuntos vakaro. Bent jau taip tvirtino užrašas bronzinėje plokštelėje, pritvirtintoje prie durų. Ir tėvas Azetis negalėjo nepripažinti, kad plokštelėje išraižyti žodžiai šį tą reiškia, nors todėl, kad jie buvo čia jau šimtą metų. Ir vis dėlto...

Jo mėgstamiausia tratorija buvo via della Feliče gatvėje - pernelyg prašmatnus vardas viduramžiškai, akmenimis grįstai ankštybei, kuri, zigzagais toldama nuo centrinės aikštės, baigėsi akligatviu prie miesto sienos.

Vienas iš sunkiausiai pasiekiamų ir gražiausių Italijos miestelių, Montekastelo di Pelja, driekėsi ant akmeninio skardžio, iškildamas tūkstantį pėdų virš Umbrijos lygumos. Jo perlu ir šlove teisėtai buvo laikoma San Fortunato aikštė, kurios viduryje, jaukiame vienintelės miesto bažnyčios pavėsyje, gurgėjo nedidelis fontanas. Tyki, pinijų kvapo kupina aikštė buvo mėgstama įsimylėjėlių ir dailės mėgėjų vieta - šie dažnai prieidavo prie aikštę supusių įtvirtinimų krašto, kad iš paukščio skrydžio apžvelgtų raminantį žaliosios Italijos širdies peizažą ir sustingtų, žavėdamiesi po karšta saule virpančių saulėgrąžų jūra.

Tačiau dabar turistai nesigėrėjo peizažais. Šiuo metu jie visi buvo užsiėmę valgiu. O tėvas Azetis tokios galimybės neturėjo. Iš už kampo padvelkė lengvas vėjelis, ir kunigą pavergė nuostabūs kvapai. Šviežia duona... Kepta mėsa... Citrina... Karštas alyvų aliejus...

Skrandis išdavikiškai suurzgė, bet į kankinantį alkį teko nekreipti dėmesio. Montekastelo buvo kaimas, neturintis netgi padoraus viešbučio, neskaitant mažulyčio pensionato, kuris priklausė dviem seniai persikėlusiems į Italiją britams. Tėvas Azetis gyveno čia tik dešimt metų, todėl bu-

vo laikomas atėjūnu. Tokiu jam teks likti dar bent tūkstantį metų. Kaip į kiekvieną atėjūną, į jį buvo žiūrima įtariai, ir jį nuolat stebėdavo patys budriausi pagyvenę miestelėnai, vis prisimenantys jo pirmtaką, kurį vadino "geruoju šventuoju tėvu". Azetis gi liko jiems "mūsų naujuoju kunigu". Jei išpažintims skirtu metu jis uždarytų bažnyčią, kas nors būtinai pastebėtų, ir Montekastelo kiltų skandalas.

Kunigas atsidusęs nusigręžė nuo aikštės ir nėrė atgal į bažnyčios salės prietemą. Statytas dar tais laikais, kai stiklas buvo brangenybė, pastatas nuo pirmųjų savo dienų buvo pasmerktas amžinai tamsai. Neskaitant blankios elektrinio sietyno šviesėlės ir kelių navoje mirgančių žvakių, vienintelis šviesos šaltinis siaurų langų, iškirstų vakarinėje sienoje, eilė. Jie buvo visai mažyčiai, tačiau sukurdavo gana neįprastą efektą, kai antroje dienos pusėje per juos iki pat grindų krisdavo skaistūs saulės spinduliai. Eidamas pro bareljefą, vaizduojantį kryžiaus pakėlimą, tėvas Azetis su šypsena pastebėjo, kad klausyklą užliejo šviesos krioklys. Įžengti į saulėtą dėmę tėvui Azečiui buvo nepaprastai malonu, nors spinduliai jį ir apakino. Kunigas pagalvojo, kad iš šalies jis atrodo įspūdingai, tačiau tuoj pat, pasmerkęs save už tuštybę, romiai įėjo į klausyklą, užtraukdamas iš paskos užuolaidą. Įsitaisęs tamsoje, ėmė kantriai laukti.

Klausykla tarnavo nedidelė kabina, padalyta pusiau, norint atskirti nuodėmklausį nuo išpažįstančiojo. Perskyros viduryje buvo grotuotas langelis, atidaromas iš kunigo pusės. Po grotomis per visą sienelę driekėsi siaura lentynėlė. Tėvas Azetis įprato liesti šią lentynėlę pirštų galiukais, kai, palinkęs prie langelio, klausydavosi nusidėjėlio šnibždesio. Atrodo, kad šį įprotį turėjo daugelis prieš jį čia tarnavusių kunigų. Siauras medžio ruoželis per šimtmečius visiškai nusitrynė.

Tėvas Azetis atsiduso, pakėlė riešą prie akių ir įsižiūrėjo į šviečiantį laikrodžio ciferblatą. Pirma valanda ir penkiasdešimt viena minutė.

Tomis dienomis, kai tėvas Azetis nepraleisdavo pusryčių, jis mėgaudavosi valandomis, praleistomis klausykloje. Tarsi muzikantas, grojantis Bachą, jis įsiklausydavo į tylą ir kiekviename begarsiame akorde išskirdavo nuodėmes išpažįstančiųjų ir savo pirmtakų balsus. Senoje kabinoje skambėdavo sudužusių širdžių dejonės, paslapčių šnabždesys ir atleidimo žodžiai. Šios sienos buvo milijonų nusidėjimų išpažinimo liudininkės, arba, kaip manė tėvas Azetis, tuzino nusidėjimų, tik įvykdytų milijonus kartų.

Kunigo apmąstymus nutraukė gerai pažįstamas triukšmas kitoje pertvaros pusėje - atitraukiamos užuolaidos garsas ir kimus pagyvenusio besiklaupiančio žmogaus atodūsis. Tėvas Azetis susikaupė ir įprastu judesiu atitraukė grotas dengiančią lentelę.

- Palaiminkite mane, tėve, nes aš nusidėjau...

Išpažįstančiojo veidas liko šešėlyje, bet balsas buvo gerai pažįstamas. Tai buvo paties žymiausio Montekastelo gyventojo - daktaro Ignacijo Barezio - balsas. Daktaras tam tikra prasme buvo panašus į patį Azetį - atėjūnas iš didžiojo pasaulio, pakliuvęs į svaiginantį provincijos grožį. Apie juodu nuolat šnabždėdavosi, ir čionykščių gyventojų dėmesio objektai pamažu susidraugavo. Na, jei ir nesusidraugavo, tai tapo sąjungininkais - kiek tai leido amžiaus ir interesų skirtumas. Padėjus ranką ant širdies galima buvo pasakyti, kad jie neturėjo nieko bendro, išskyrus puikų išsilavinimą. Daktaras seniai įkopė į aštuntą dešimtį, ir jo namų sienos margavo nuo diplomų bei liudijimų, patvirtinančių jų savininko pasiekimus moksle ir medicinoje. Kunigas nebuvo toks žymus - jis jau dešimt metų tarnavo Vatikano politinio gyvenimo nuošalėje.

Tačiau penktadienio vakarais jie dažnai sėdėdavo prie šachmatų lentos aikštėje, prie "Kafe neitrale", gurkšnodami "Santo" vyną. Jų pokalbiai vystydavosi vangiai, niekada neliečiant asmeninio gyvenimo. Pastabos apie orą, tostas į partnerio sveikatą ir tuomet: "pėstininkas f3 į f5...". Ir vis dėlto po metų apsikeitimo nieko nereiškiančiomis frazėmis jie šį tą žinojo vienas apie kitą, ir šito jiems visiškai pakako.

Tiesa, pastaruoju metu daktaras pasirodydavo "Kafe" nereguliariai. Kunigas girdėjo, kad seniokas sunegalavo, ir dabar, atpažinęs jo balsą, suprato: Barezio sveikata smarkiai sušlubavusi. Išpažinties žodžiai vargais negalais pasiekdavo tėvą Azetį, ir jam teko prisiglausti smilkiniu prie grotelių, kad juos išgirstų.

Negalima pasakyti, kad kunigą graužė smalsumas. Azečiui nebuvo reikalo įsiklausyti į nusidėjėlių išpažintis. Per dešimtį metų jis gerai susipažino su savo ganomųjų silpnybėmis. Septyniasdešimt ketverių metų daktaras greičiausiai be reikalo minėjo Viešpaties vardą ir nebuvo pakankamai mielaširdingas. Prieš susirgdamas, jis galėjo patirti kūnišką geismą ar net svetimauti, tačiau dabar vargšeliui jau viskas baigta, jis silpo sulig kiekviena diena.

Ir vis dėlto miestelio ore sklandė nesveikas smalsumas dėl greitos daktaro mirties, nekantrus laukimas, kurio negalėjo atsikratyti netgi tėvas Azetis. Šiaip jau daktaras buvo pasiturintis, garbingas viengungis, kartais aukodavo miesteliui ir bažnyčiai šiek tiek pinigų. Žinoma, tėvas Azetis laikė daktarą truputėlį...

Čia kunigas susitelkė į trūkinėjančią daktaro kalbą. Šis balbatavo kažką teisindamasis, kaip dažnai nutinka su išpažįstančiaisiais, kurie, neužsiminę apie nuodėmę, ima vardinti savo visuomet taurius ketinimus. Daktaras paminėjo išdidumą - tai, kad buvo jo apakintas, o paskui

- savo ligą, kuri privertė jį susimąstyti apie gyvenimo tuštybę. Jis suvokė savo poelgių neteisumą.

"Nieko ypatingo", - pagalvojo Azetis. Prieš mirtį žmonės dažnai prisimena atsakomybę - pirmiausia moralinę. Jis vis dar mąstė apie tai, kai daktaras galiausiai priėjo prie esmės ir ėmė pasakoti apie pačią nuodėmę. Apie tai, ką iš tikrųjų padarė.

- Ką?!

Daktaras Barezis dusliai, bet gana atkakliai pakartojo. O paskui nupasakojo smulkmenas, kad jo žodžiai nebūtų klaidingai suprasti. Klausydamasis sukrečiančio ir visai įtikinamo pasakojimo, tėvas Azetis jautė, kaip krūtinėje daužosi širdis. Tai, ką padarė šitas žmogus, buvo pati baisiausia iš visų nuodėmių, kokias tik galima įsivaizduoti. Ši mirtina nuodėmė buvo tokia baisi ir gili, kad net Dangus galėjo neatsigauti po jos per amžių amžius. Nejau toks dalykas iš viso įmanomas?

Daktaras nutilo. Sunkiai alsuodamas, jis klūpojo tamsoje, laukdamas, kad jo draugas ir sąjungininkas jam atleistų.

Tačiau tėvas Azetis prarado amą. Jis nepajėgė ištarti nė žodžio. Nustojo galvoti ir kvėpuoti. Jam rodėsi, kad iki pat krūtinės jį semia pašėlusi srauni kalnų upė. Kunigas šiaip ne taip įkvėpė plačiai praverta burna, bet ir po to jo gomurys liko sausas ir sumedėjęs.

Daktaro balsas irgi staiga užlūžo. Jis norėjo kažką pasakyti, bet vietoj žodžių iš gerklės išsiveržė mėšlungiškas gargulys. Barezis mėgino atsikosėti. Tai buvo keistas, prislopintas garsas, sukilęs giliai krūtinėje ir staiga išsiveržęs su tokia jėga, kad sudrebėjo klausyklos sienos. Kunigas išsigando, kad seniokas mirtinai uždus, bet to neatsitiko. Klausyklos durys staigiai atsilapojo, ir daktaras išėjo.

Tėvas Azetis negalėjo pasikelti - taip nutinka tiems, kurie tampa įvykio, pasibaigusio mirtimi, liudininkais. Galiausiai dešinioji kunigo ranka pakilo, ir jis persižegnojo. Po akimirksnio Azetis jau stovėjo, ir, nubloškęs užuolaidą, žengė iš klausyklos tamsos į dangiškosios šviesos stulpą.

Iš pradžių jam pasirodė, kad pasaulis išnyko. Tėvas Azetis nepamatė nieko, išskyrus dulkeles, kylančias aukštyn šviesos sraute. Pamažu, labai pamažu jo akys ėmė apsiprasti. Žvilgsnis dar kurį laiką neryžtingai klajojo, kol galiausiai apčiuopė trapią daktaro figūrėlę, klibinkščiuojančią pakraščiu link išėjimo. Kai Barezis, stuksendamas lazda per grindų plyteles, prisiartino prie durų, jis pakliuvo į šviesos juostą, ir balti daktaro plaukai suliepsnojo lyg švytintis nimbas.

Kunigas žengė link jo vieną, paskui kitą žingsnį.

- Daktare! Maldauju...

Tėvo Azečio balsas suskambo po bažnyčios skliautu, ir, jį išgirdęs, senis sudvejojo. Lėtai pasisuko į kunigą, bet jo veide visiškai nesimatė at-

gailos. Daktaras jau sėdėjo tiesiai į pragarą lekiančiame ekspresE, ir jį supo siaubo aureolė - taip mėnulį retkarčiais gaubia šviesus diskas.

Paskutinį kartą žvilgtelėjęs į tėvą Azetį, daktaras Ignacijus Barezis išėjo iš bažnyčios.

2 skyrius

Tėvas Azetis parašė kartono lape "Uždaryta" ir, pritvirtinęs lentelę prie užrakintų bažnyčios durų, išvyko į Romą.

Daktaro žodžiai skambėjo jo ausyse lyg automobilio signalas, čia garsiau, čia tyliau, tik retkarčiais visai nutildami. Kunigui rodėsi, kad jo sieloje paskelbta ypatingoji padėtis. Prislopintas ir kupinas nevilties Barezio šnabždesys įsikūrė jo galvoje ir visai nepageidavo išsikraustyti.

Daktaro prisipažinimas apkurtino, o kaip atsaką jis surado tik kelis bereikšmius žodžius: daryk ką nors. Bent kažką! Ir štai jis imasi ryžtingų veiksmų. Keliauja į Romą. Ten, Romoje, žino, kaip elgtis.

Tėvas Azetis paprašė savo ekonomės vyro pametėti jį iki artimiausio stambesnio miestelio - Todžio. Įsėdęs į automobilį, kunigas pasijuto geriau. Vidinė įtampa atslūgo - jis pradėjo veikti.

Vairuotojas buvo stambus, triukšmingas vyriškis, labai mėgęs žaidimus kortomis ir perrūgusias vynuogių sultis. Daugelį metų jis niekur nedirbo, ir dabar, matyt, rūpindamasis žmonos pajamomis, rodė išskirtinį dėmesį keleiviui, nuolat atsiprašinėdamas už apgedusią mašinos pakabą, karštį, kelio būklę ir beprotišką kitų vairuotojų elgesį. Kiekvieną sykį mygdamas stabdžius jis ištiesdavo kunigo pusėn pagalbos ranką, tarsi Azetis būtų kūdikis, neišmanytų pagrindinių fizikos dėsnių ir nežinotų, kaip elgtis, jei automobilis stabdomas.

Pagaliau jie atvyko į geležinkelio stotį. Vairuotojas iššoko ant grindinio ir pribėgo prie mašinos durelių iš keleivio pusės. Senutėlio "Fiato", gerokai aplamdyto gausiose avarijose, durelės atsivėrė su siaubingu girgždesiu. Lauke buvo taip pat karšta, kaip ir salone, ir kunigo nugara nubėgo prakaito srovelė. Einant link kasos, Azetis buvo užpiltas klausimų lavina: "Ar šventasis tėvas nepageidautų, kad jis nupirktų jam bilietą? Gal jam reikėtų palaukti, kol atvažiuos traukinys? Ar iš tiesų šventasis tėvas nenori, kad jį pavėžėtų iki stoties Perudžoje?" Kunigas atmetė visus pasiūlymus:

- Ne! Dėkoju!

Galų gale vairuotojas mandagiai atsisveikino ir su aiškiu palengvėjimu išvažiavo.

Tėvui Azečiui reikėjo beveik visą valandą laukti, kol atvyks traukinys į Perudžą, kurioje jam teks pereiti į kitą stotį ir dar valandą pralaukti traukinio į Romą. Bet kol kas jis sėdėjo ant suolelio Todžio perone, kankindamasis kepinančioje kaitroje. Oras buvo įkaitęs ir dulkėtas, o juoda kunigo sutana traukte traukė saulės spindulius.

Tėvas Azetis buvo jėzuitas, Jėzaus Draugijos narys, ir, nepaisant karščio, kunigas sėdėjo visiškai tiesus, susižavėjimą keliančia poza. Jei jis būtų buvęs paprastas parapijos kunigas mažyčiame Umbrijos užkampio miestelyje, daktaro Barezio išpažinties byla greičiausiai neturėtų tolesnio tęsinio. Iš tiesų, jei Azetis būtų eilinis provincijos kunigas, greičiausiai jis nė nebūtų suvokęs daktaro pasakojimo esmės, nekalbant jau apie galimas šio nusidėjimo pasekmes. Ir netgi viską supratęs, jis neturėtų nė menkiausio supratimo, ką reikėtų daryti su gautąja informacija.

Bet Džulijus Azetis nebuvo eilinis kunigas.

Mūsų laikų sekuliarizuotame pasaulyje, aiškinant netikėtus likimo posūkius, tapo madingas "sinchroniškumo" terminas. Bažnyčios tarnui "sinchroniškumo" idėja buvo svetima ir netgi tam tikra prasme demoniška. Tėvui Azečiui derėjo žiūrėti į įvykių seką kaip į nematomos Rankos nukaltą grandinę, regėti joje valios aktą, o ne atsitiktinumų sutapimą. Laikantis tokio požiūrio, jis atsirado toje klausykloje, kad galėtų išklausyti reikiamą išpažintį, ir tai buvo aukštesniojo plano pasireiškimas. Būtent šiam įvykiui kaip niekam kitam tiko posakis: "nežinomi Viešpaties keliai".

Sėdėdamas perone, tėvas Azetis mąstė apie daktaro nuodėmės gilumą. Atvirai kalbant, tai buvo pasibjaurėtinas nusikaltimas ne tik prieš Tikėjimą, bet ir prieš pačią Visatą. Šis nusikaltimas ardė prigimtinę įvykių eigą ir lėmė Bažnyčios žlugimą. Ir ne tik Bažnyčios.

Priminęs sau, kad malda - patikima apsauga, Azetis pamėgino melstis, naudodamas maldą kaip uždangą, kaip šviesų triukšmą, slopinantį juoduosius garsus, tačiau jam nieko neišėjo. Kunigo sąmonėje atkakliai skambėjo daktaro Barezio balsas, ir niekas, net kryžiaus ženklas, nepajėgė jo išvaryti.

Tėvas Azetis palingavo galva ir leido savo žvilgsniui apsistoti ties apdulkėjusiais kažkokių piktžolių stiebais, prasikalusiais pro betono plyšius perono dangoje. Kaip ir sėklos, kurios pateko į tarpus ir dabar grasinosi sugriauti tvirtą statinį, daktaro nuodėmė, neatkreipus į ją dėmesio, gali... ką? Nejaugi ateis pasaulio pabaiga?

Netrukus dėl nepakenčiamo liepos karščio vaizdas kunigo akyse - geležinkelio bėgiai ir stoties pastatas - ėmė virpėti ir tarytum tirpti ore. Visas Azečio kūnas po juoda sutana suprakaitavo.

Nusišluostęs šlapią kaktą rankove, Azetis ėmė repetuoti kalbą, kurią sakys Romoje, jei tik, žinoma, kardinolas Orsinis jį priims.

"Nepaprastai svarbus reikalas, jūsų eminencija...

Sužinojau apie dalykus, kurie kelia tikėjimui labai rimtą pavojų..."

Reikalingus žodžius jis suras. Kur kas sunkiau įveikti bažnytinės biurokratijos užtvaras. Tėvas Azetis pabandė įsivaizduoti aplinkybes, kuriomis kardinolas domininkonas sutiktų priimti kunigą iš Montekastelo. Prisiminęs jo vardą, Orsinis, žinoma, supras, kad audiencijos prašymas - visai ne įnoris, tačiau sena pažintis gali tapti kliūtimi. Nevalia atmesti galimybės, kad kardinolas nuspręs, jog Azetis atvyko prašyti dėl savo reikalų, tikėdamasis grįžti į Romą po ilgos tremties Umbrijoje.

Azetis užsimerkė. Jis ras būdą pasiekti susitikimo. Turi rasti.

Peronas pradėjo virpėti, ir pamažu vibracija prasismelkė per blizgančių juodų kunigo pusbačių padus. Netoliese maža mergaitė rausvais plastikiniais sandalais ėmė nekantriai striksėti. Tėvas Azetis pakilo. Traukinys artėjo prie stoties.

3 skyrius

Traukinio Perudža-Roma vagonai buvo seni, su audiniu apmuštomis sėdynėmis ir įrėmintomis Komo ežero nuotraukomis. Traukinys, persmelktas pigių cigarečių tvaiko, stovinėjo kone prie kiekvienos sankryžos, kad įliptų nauji keleiviai. Kankindamasis iš alkio ir kelionės nuobodulio, tėvas Azetis, patogiai įsitaisęs savo vietoje, žiūrėjo pro langą į plaukiančią pro šalį dienos meto Italiją. Kaimo peizažai pamažu darėsi vis gyvesni ir mažiau patrauklūs, kol galiausiai pavirto į nykų pramoninį sostinės priemiestį. Privažiavęs Terminio stotį, traukinys sugirgždėjo, sudrebėjo ir sustojo. Pneumatiniai stabdžiai su palengvėjimu atsiduso, durys atsivėrė, ir keleiviai išgužėjo į peroną.

Pasitikrinęs telefoną užrašų knygelėje, Azetis paskambino monsinjorui Kardonei Todyje ir atsiprašė. Situacija tokia, kad jis dabar yra Romoje, neatidėliotinos svarbos reikalu.

- Romoje?!

Jis tikisi grįžti po poros dienų, bet gali užtrukti ir ilgiau, tuomet tegu kas nors perima jo pareigas Montekastelo. Monsinjoras buvo toks šokiruotas, kad tegalėjo iškvaksėti dar vieną: "Ką?!" prieš dar sykį atsiprašiusiam Azečiui padedant ragelį.

Kadangi Azetis neturėjo pinigų viešbučiui, jam teko nakvoti ant nepatogaus stoties suolelio. Rytą, nusiprausęs tualete, jis leidosi ieškoti pi-

gios kavinės. Suradęs vieną prie stoties, Azetis išgėrė dvigubą espreso ir godžiai surijo cukraus pudra nubarstytą bandelę, šiek tiek primenančią kruasaną. Alkis nuslopo, ir kunigas ėmė ieškoti žvilgsniu didžiosios raudonos "M", reiškiančios įėjimą į metro. Azečio kelias vedė į miestą-valstybę, prisiglaudusią pačioje Romos širdyje - Vatikaną. Kunigas spėjo, kad paprasta nebus, ir, deja, buvo teisus.

Kaip ir bet kurioje nepriklausomoje valstybėje, Vatikane visus reikalus tvarkė biurokratinė mašina, kurios vardas kurija. Ji vadovavo milžiniškam organizmui, dar žinomam kaip Šventoji Romos imperija. Be Valstybės sekretoriato, atsakingo už išorinius Bažnyčios santykius, kurijai priklausė dar devynios šventosios kongregacijos, kiekvieną kurių galima buvo palyginti su federaline ministerija ar departamentu, atsakančiu už vieną iš bažnytinės veiklos krypčių. Galingiausiu iš šių departamentų buvo laikoma Šventoji tikėjimo mokslo kongregacija, iki 1965 metų vadinta Šventosios inkvizicijos kongregacija. Per daugiau kaip keturis šimtus su puse savo egzistavimo metų inkvizicija liko neatskiriama kasdienių Bažnyčios reikalų dalimi, nors jos pavadinimas ir pasikeitė.

ŠTMK - kaip dažnai ji buvo vadinama - ne tik stebėjo viso pasaulio katalikiškų mokyklų programas, bet ir tebetyrė erezijas, šalino iššūkius tikėjimui, laikė kunigus kietame kumštyje ir atskyrinėjo nusidėjėlius nuo Bažnyčios. Išskirtiniais atvejais kongregacijos atstovai išvarydavo velnius, susikaudavo su šėtonu ar imdavosi kitų veiksmų, gelbėdami tikėjimą.

Būtent dėl šios - paskutinės - ŠTMK užduoties tėvas Azetis ir išvyko į Romą.

ŠTMK vadovavo kardinolas Stefanas Orsinis, kuris prieš trisdešimt penkerius metus kartu su Azečiu mokėsi Vatikano Grigaliaus universitete. Dabar Orsinis buvo vienas iš Bažnyčios hierarchų, vadovavo Vatikano šventenybių šventenybei, organizacijai, kuriai priklausė devyni ne tokie reikšmingi kardinolai, dvylika vyskupų ir trisdešimt penki kunigai - aukščiausio rango teologai. Kardinolo žinyba buvo įsikūrusi Švento Petro bazilikos pavėsyje, Šventosios kanceliarijos rūmuose, pastate, kurį Azetis puikiai pažinojo. Pirmuosius dvejus metus po įšventinimo jis praleido čia, mažame šviesiame kambarėlyje antrame aukšte, apsuptas knygų ir rankraščių. Nuo to laiko daug vandens nutekėjo, ir dabar, lipdamas į trečią aukštą, jis pajuto, kaip smarkiai daužosi širdis.

Daužėsi ji ne iš nuovargio; Azetį paveikė laiptų, kurių marmuras per daugelį šimtmečių nusitrynė, vaizdas. Žvelgdamas į duobutes akmenyje ir prisiminęs, kad paskutinį kartą jis čia ėjo daugiau kaip prieš dvidešimt

metų, Azetis staiga suvokė, kad jo gyvenimas trinasi, kaip šitas marmuras. Kaip ir rūmų laiptai, jis taipogi nyksta.

Ši mintis privertė Azetį suvirpėti. Jis sustojo aikštelėje, įsikibęs į turėklus taip stipriai, kad pirštų kauliukai pabalo. Jį apėmė jausmas, panašus į nostalgiją, kažkas... kažkas dar sunkesnio. Tai buvo praradimo jausmas, nuo kurio ėmė skausmingai peršėti gerklę. Iš lėto, labai iš lėto Azetis vėl ėmė lipti, vis labiau trokšdamas atsidurti namie.

Jis buvo atėjūnas, atriekta riekė, lankantis savo Tėvo namus. Pažįstamos interjero detalės, dažų tekstūra, šilkinis žalvario turėklų blizgesys, įstrižos šviesos dėmės ant marmurinių grindų - visa tai draskė jam širdį.

Kadaise Azetis galvojo, kad didžiąją gyvenimo dalį nugyvens tarp Vatikano sienų. Jo bibliotekoje. Dėstydamas viename iš katalikiškų universitetų. Šitame pačiame pastate. Azetis buvo pakankamai ambicingas ir tikėjo: vieną gražią dieną jis užsidės raudoną kardinolo kepurėlę.

Vietoje to paskutiniuosius dešimt metų jis laikė pamaldas Montekastelo, kur jo ganomaisiais buvo krautuvininkai, kaimo samdiniai ir smulkūs verslininkai. Žinodamas, kad krenta į puikybės nuodėmę, Azetis nesiliovė stebėtis: ką šiame miestelyje veikia toks žmogus kaip jis?

Jis apsigynė daktaro disertaciją kanonų teisės srityje ir mintinai žinojo Vatikano tvarką. Kelerius metus išdirbęs Šventojoje tikėjimo mokslo kongregacijoje, jis perėjo tarnauti į Valstybės sekretoriatą. Tėvas Azetis puikiai tvarkėsi su savo pareigomis. Jis dirbo atsidavusiai, protingai, ir, svarbiausiai, efektyviai. Greitai jį ėmė laikyti kylančia sekretoriato žvaigžde. Kad "subręstų", jį išsiuntė kaip Apaštalinės nunciatūros nuncijaus sekretorių į Meksiką, paskui - į Argentiną. Niekas neabejojo, kad netrukus jis pats taps nuncijumi - popiežiaus pasiuntiniu.

Tačiau tam įvykti nebuvo lemta. Azetis pateko nemalonėn po to, kai vadovavo demonstracijai prieš kruviną karinį režimą Buenos Airėse. Jis įkyrėjo policijai ir vyriausybei dėl dingusių piliečių, duodavo tokius atvirus interviu užsienio leidiniams, kad išprovokavo apsikeitimą diplomatinėmis notomis, ir ne vieną sykį, o dukart.

Tačiau kai į popiežiaus sostą įžengė Jonas Paulius II, paaiškėjo, kad Vatikanas daugiau nebepakęs kunigų, tokių kaip Azetis, politinio aktyvumo. Naujasis popiežius buvo domininkonas, pagimdytas "šaltojo karo" laikų Lenkijos, ir konservatorius, kuris laikė kovą už socialinį teisingumą pasaulietiniu, o ne Bažnyčios reikalu.

Kaip dažnai nutikdavo istorijoje, domininkonai ir jėzuitai kėlė sau skirtingus tikslus, todėl niekas net nenustebo, kai Jėzaus Draugiją imta griežtai kritikuoti. Ordinas buvo apkaltintas tuo, kad jam "neužtenka pusiausvyros" (paties popiežiaus žodžiais tariant), ir kad jis daugiau dėmesio skiria politikai, negu tarnavimui Bažnyčiai.

Tėvą Azetį toks nuosprendis smarkai suerzino, jis spjovė į jėzuitų įžadą - neprieštaraujant paklusti popiežiui. Argi galima, būnant kunigu, neužsistoti vargšų?

Kalbėdamas "ne spaudai" su amerikiečių žurnalistu, Azetis pastebėjo, kad Jonas Paulius II gana pražūtingai pasisako prieš politinę veiklą. Azečiui viskas būtų buvę atleista, jei jis būtų apsiribojęs šiuo pareiškimu. Tačiau jis, kad niekam neliktų abejonių, išplėtojo savo mintį, tardamas, kad Bažnyčia visokeriopai palaiko antikomunistinę veiklą, tuo tarpu veiksmų prieš fašistus Vatikanas nepakenčia, nors pastarieji nukankina ir nužudo tūkstančius žmonių.

Po poros dienų šie pastebėjimai daugiau ar mažiau tiksliai buvo atkartoti "Christian Science Monitor". Prie jų buvo pridėtas straipsnis ir didžiulė tėvo Azečio demonstracijos priekyje nuotrauka. Po nuotrauka buvo parašytas jo vardas ir vienintelis žodis: "Skilimas?"

Azečiui pasisekė, kad jo neatskyrė nuo Bažnyčios, o tik pažemino pareigose. Kad sutramdytų puikybę, jį išsiuntė į tokią tolimą ir mažytę parapiją, kad niekas negalėjo tiksliai pasakyti, kurgi ji yra. Kai kurie manė, kad ji - netoli Orvjeto, kiti - kad šalia Gubijo. Visi sutiko dėl vieno: patekusiam į nemalonę kunigui teks tarnauti kažkur Umbrijoje, bet kur tiksliai - nežinia. Galų gale, kreipęsis į valstybinę topografijos tarnybą, Azetis surado reikiamą vietą. Taškas žymėjęs gyvenvietę, ne ką didesnis už smeigtuko galvutę, buvo į šiaurę nuo Tobio. Jo karjera pasibaigė parapijos kunigo pareigomis.

Ir štai tėvas Azetis peržengė taip gerai jam pažįstamo erdvaus priimamojo slenkstį. Priimamasis buvo apstatytas stebėtinai paprastai: du mediniai suolai, senas rašomasis stalas ir kryžius ant sienos. Po lubomis, maišydamas karštą orą, tingiai sukosi ventiliatorius.

Valdininkas išėjo, ir stalas buvo tuščias, tačiau gyvenimas ant jo tebevyko. Sklandančių skelbimų debesis be garso blaškėsi nešiojamo kompiuterio ekrane. Azetis žvilgsniu paieškojo varpelio, kad paskambintų, bet neaptikęs, apsiribojo santūriu kostelėjimu. Paskui įsitaisė ant suolo ir, išsiėmęs rožančių, ėmė neskubiai melstis. Jis buvo priėjęs iki dvylikto karoliuko, kai iš kardinolo kabineto pasirodė kunigas balta sutana. Išvydęs lankytoją, jis akimirkai sustingo iš nuostabos, paskui paklausė:

- Ar galiu kuo nors jums padėti, tėve?

- Ačiū, - ištarė Azetis pašokdamas.

Kunigas ištiesė ranką, palydėdamas šį gestą žodžiais:

- Donatas Madžo.

- Azetis. Džulijus Azetis iš Montekastelo.

Tėvas Madžo nustebęs kilstelėjo antakius.

- Tai Umbrijoje, - paaiškino Azetis.
- Ak taip, - sumurmėjo Madžo, - na žinoma.
Du Bažnyčios tarnai kurį laiką stovėjo tylėdami, nejaukiai šypsodamiesi vienas kitam. Galiausiai Madžo, atsisėdęs už stalo, pakartojo klausimą:
- Nagi, kuo aš galėčiau padėti?
Azetis atsikosėjo ir paklausė:
- Jūs - kardinolo sekretorius?
Madžo papurtė galvą ir nusišypsojo:
- Ne, mane pasodino čia porai savaičių. Dabar visi labai užsiėmę. Tiek daug pokyčių. O šiaip aš - archyvaro padėjėjas.
Azetis linktelėjo, glamžydamas rankose skrybėlę. Jis ir pats galėjo susiprasti dėl tikrųjų Madžo pareigų. Praėjo dvidešimt metų, bet jo atmintyje iškilo vienas taiklus posakis: archyvų žiurkė. Taip čia pramindavo tuos, kurie, rausdamiesi archyvuose, išknisdavo kardinolams, vyskupams bei profesoriams pergamentus ir senovinius, puoštus ryškiomis miniatiūromis, tekstus. Madžo nosis buvo raudona, drėgna, akys - trumparegės. Šie, tokie būdingi šiai Vatikano gyventojų rūšiai požymiai būtinai atsirasdavo - dėl prasto apšvietimo, kontakto su daugiaamžiais knygų pelėsiais ir šliurenimo nosimi po eilutes.
- Taigi, kuo galėčiau jums padėti? - dar kartą, ir šįsyk gana niūriai, pasiteiravo Madžo.
Jį kiek nuvylė tai, kad Azetis nepaklausė, kodėl "visi labai užsiėmę" ir kokia paminėtųjų "pokyčių" esmė. Jei lankytojas būtų paklausęs, Madžo būtų galėjęs užsiminti apie popiežiaus sveikatos būklę ir išvysti, kaip išsprogs provincijos ganytojo akys. Tačiau kunigas pernelyg užsigalvojęs...
- Tai kuo gi galiu jums padėti? - paklausė eilinį sykį.
- Aš atėjau susitikti su kardinolu.
- Atsiprašau, bet tai neįmanoma, - papurtė galvą Madžo.
- Reikalas nepaprastai skubus! - pasakė Azetis.
Madžo žvilgtelėjo į lankytoją skeptišku žvilgsniu.
- Kalbu apie grėsmę tikėjimo pamatams, - paaiškino Azetis.
- Kardinolas gana užsiėmęs, tėve, - subtiliai šypsodamasis atsakė archyvų žiurkė. - Jūs tai turėtumėte žinoti.
- Žinau! Bet...
- Bet kas jums pasakys, kad dėl visų audiencijų reikia tartis iš anksto.
Baltasutanis ėmė monotoniškai bubenti apie įprastą tokių susitikimų organizavimo procedūrą. Azečiui derėjo pasitarti su savo vyskupijos monsinjoru. Bet kadangi jis to nepadarė... kadangi jis jau Romoje, gali-

ma pasimatyti su atsakinguoju kardinolo aparato atstovu, kuriam tėvas Azetis galėtų išdėstyti savo reikalą. Ir jei jis pasirodys vertas dėmesio, atsiras galimybė pasikalbėti su kardinolu asmeniškai. Nors tai užtruks savaites, o gal ir dar daugiau. Žinoma, yra galimybė kreiptis raštu... Ką apie tai mano tėvas Azetis?

Tėvas Azetis mąsliai stukseno pirštų galiukais į skrybėlės kraštus. Jis ir anksčiau buvo kaltintas išdidumu ir tuo, kad laiko savo rūpesčius pačiais svarbiausiais, nors Bažnyčia turi kitų prioritetų. Bet kaipgi dabar? Ne. Tarpininkas čia netinka, laiškas taip pat. Jis turi susitikti su kardinolu, ir būtent su šiuo kardinolu.

- Aš palauksiu, - tarė jis, ir, grįžęs prie suolo, atsisėdo.

- Bijau, kad jūs manęs nesupratote, - ištarė Madžo su bekrauje šypsena lūpose. - Kardinolas negali priimti visų, kurie nori su juo susitikti.

- Aš supratau. Ir vis dėlto lauksiu, - atsakė tėvas Azetis.

Sekretorius bejėgiškai skėstelėjo rankomis.

Ir Azetis ėmė laukti.

Kiekvieną rytą, septintą valandą jis atvykdavo į Švento Petro baziliką, pasimelsdavo, ir, įsitaisęs ant suolelio netoli garsiosios Švento Petro statulos*, stebėdavo tuos, kurie, įėję į bažnyčią, laukdavo savo eilės pabučiuoti didžiojo apaštalo koją. Per šimtus bučiavimo metų visiškai nusitrynė tarpai tarp pirštų, ir pėda tapo visiškai lygi. Net sandalo padas susiliejo su bronziniu kojos kūnu.

Lygiai aštuntą ryto Azetis užlipdavo pažįstamais laiptais į trečiąjį aukštą, priimamąjį, ir pranešdavo savo vardą balta sutana apsirengusiam tėvui Madžo. Kiekvieną kartą Madžo, šaltai linktelėjęs, tvarkingai ir su pašaipiu tikslumu įrašydavo vardą į žurnalą. Provincijos kunigas įsitaisydavo ant suolo ir pasilikdavo ten iki dienos galo. Penktą vakaro, kai kardinolo rūmai užsidarydavo, jis nusileisdavo žemyn, praeidavo per Berninio kolonadą ir išeidavo iš Vatikano per Šventos Onos vartus.

Sėdėdamas ant kieto suolo, tėvas Azetis turėjo galimybę kaip reikiant pamąstyti apie žmogaus, su kuriuo norėjo susitikti, charakterį. Jis prisiminė Orsinį kaip stambų ir nerangų jaunuolį, kurio kūno sudėjimas visiškai neatitiko jo aštraus, analitinio proto. Orsinio mąstymas buvo lyg lazerio spindulys - skirtingą nuo jo paties požiūrį jis atsisakydavo suprasti. Dar daugiau, toks požiūris jo tiesiog nedomino.

Vienintelė Orsinio aistra visuomet buvo Bažnyčia, ir, sekdamas šia

*Tikima, kad svarbiausia pasaulio katalikų šventovė - Šv. Petro bazilika Vatikane - yra pastatyta ant apaštalo ir pirmojo popiežiaus Šv. Petro kapo. Viena iš žymiausių bazilikos statulų - sėdintis Šv. Petras.

aistra, jis, lyg buldozeris, nušluodavo viską savo kelyje. Vatikano hierarchijos laiptais jis kilo, kaip ir reikėjo tikėtis, veržliai. Niekas nesistebėjo, kai Orsinis ėmė vadovauti ŠTMK. Tam tikra prasme tai buvo policinis darbas, o Orsinis sielos gelmėse ir buvo policininkas. Jis priminė tėvui Azečiui policininką iš Viktoro Hugo "Vargdienių" - nepavargstantį ir negailestingą. Dorybė, pamažu virstanti savo priešingybe.

Tokie žmonės, žinoma, būtini, dar daugiau - kartais jie tiesiog nepakeičiami, ir būtent Orsinis - tas žmogus, kuriam galima patikėti daktaro Barezio išpažinties paslaptį. Orsinis iškart supras, ką reikia daryti, ir prižiūrės, kad viskas būtų atlikta kaip reikiant.

Azetis nenorėjo galvoti apie tai, ką galima ir reikia padaryti, todėl kartkartėmis vis nugrimzdavo į maldą.

Nakvodavo tėvas Azetis, kaip ir anksčiau, stotyje. Pabudęs po pirmos nakties, kurią praleido ant suolo (miegojosi neramiai, nors niekas jo ir nevijo), jis aptiko šalia gulėjusioje skrybėlėje kelis tūkstančius lirų. Rytą, nusiprausęs tualete, Azetis patraukė į mažytę kavinę, kur išleido visą naktinę išmaldą kavai, bandelėms ir mineraliniam vandeniui.

Ketvirtą dieną tėvas Madžo visiškai nebesistengė būti mandagus. Jis ignoravo tėvą Azetį ir elgėsi taip, lyg priimamajame nieko nebūtų. Kartais prieš atkaklųjį lankytoją išdygdavo tarpininkai, klausdami, ar negalėtų jie būti naudingi. Mandagiai, bet tvirtai tėvas Azetis atmesdavo visus pasiūlymus, pareikšdamas, kad savo reikalą jis galįs aptarti tik su kardinolu.

Kartais koks nors smalsuolis įkišdavo galvą pro duris, kad žvilgtelėtų į pakvaišusį kunigą. Tačiau galva išnykdavo taip pat greitai, kaip ir pasirodžiusi. Pasitaikydavo, kad Azetį pasiekdavo šnibždesys ir pokalbių nuotrupos. Iš pradžių jose buvo galima išgirsti pakančią nuostabą, bet greitai ją pakeitė aiškus susierzinimas.

- Ko jis nori?

- Pasimatyti su kardinolu.

- Neįmanoma!

- Savaime suprantama!

Pamažu iš erzinančio faktoriaus tėvas Azetis tapo trikdančiu reiškiniu. Nepaisant kasdienių higienos procedūrų tualete, nuo Azečio ėmė sklisti kvapelis. Tai vertė jį raudonuoti, kadangi, net ir taikant pačius aukščiausius standartus, jis buvo tvarkingas žmogus. Azetis kentėjo vien todėl, kad nematė kitos išeities. Nepaisant rytinių pastangų, purvas ir riebalai prasiskverbdavo į odos raukšles ir nusėsdavo ant rūbų. Plaukai jau blizgėjo, ir Azetis dėl to nieko negalėjo padaryti.

Naktimis, kai tualetas būdavo tuščias, kunigas bandydavo nusi-

prausti kaip pridera, bet net ir tokiu vėlyvu metu jam kas nors nuolat trukdydavo. Daugelis net tyčia užtrukdavo, kad pažiopsotų į Bažnyčios tarną, besiprausiantį viešajame tualete.

Ir apskritai, šios higienos procedūros mažai tedavė naudos. Praustuvai buvo mažyčiai, iš krano bėgo tik šaltas vanduo. Išskydęs lipnus muilas neputojo, o vietoje rankšluosčių kabėjo džiovintuvai - automatai, pučiantys karšto oro sroves. Kaip tėvas Azetis besistengė ir kokiomis akrobatinėmis pozomis beišsirangydavo, likdavo kai kurios kūno dalys, kurių jis negalėdavo išsidžiovinti, nesukeldamas visuotinio skandalo. Taip pamažu ant kūno kaupėsi purvas. Pirmą kartą gyvenime Azetis suvokė, ką reiškia būti benamiu.

- O negalima jo tiesiog išmesti? - pasiekė jį kažkieno balsas.

Šeštąją dieną visi ėmė aptarinėti Azetį nė kiek nesidrovėdami, tarsi kunigas būtų užsienietis ar gyvulys, nesuprantantis žmonių kalbos. Arba tarsi jo čia visai nebūtų.

- Bet kaip tai atrodys? Jis vis dėlto dvasininkas.

Tačiau Azetis nė kiek neabejojo - kad tik išlaikytų atmintyje Barezio žodžius. Jokiu būdu jis negrįš į Montekastelo, pasilikęs vieninteliu daktaro išpažinties saugotoju. Jei reikės, jis lauks amžinai.

Septintą dieną iš Tobio atvažiavo monsinjoras Kardonė ir įsitaisė šalia jo ant suolo.

Sudžiūvęs, raukšlėtas, panašus į paukštį monsinjoras tylėjo visą minutę. Jo gyvos juodos akys, švytinčios po gauruotais žilais antakiais, įdėmiai tyrinėjo baltą priimamojo sieną. Galiausiai, trumpai šyptelėjęs, jis padėjo delną ant tėvo Azečio kelio ir tarė:

- Man pasakė, kad jūs čia.

- Taip, - atsakė Azetis, parodydamas, kad į Kardonės žodžius kreipia dėmesį, bet jo smalsumo nepatenkins.

- Kas nutiko, Džulijau? Gal aš galėsiu padėti.

- Tik jei išrūpinsite man susitikimą su kardinolu, - papurtė galvą Azetis. - Kitaip... - Jis gūžtelėjo.

Monsinjoras stengėsi iš vis jėgų. Jis kalbėjo, kaip patyręs ir aukštas pareigas užimantis dvasininkas kalba su sau lygiu. Be abejo, sakė jis, Azetis geriau nei kas nors kitas žino, kaip organizuojami tokie susitikimai. Egzistuoja protokolo nustatyti formalumai, be kurių deja, apsieiti neįmanoma. Juk jis geriau už visus žino, kokia brangi kiekviena kardinolo minutė, ir Kongregacijos bendradarbių užduotis - neleisti trukdyti jo eminencijos.

- Kilkite gi, Džulijau. Važiuojam namo kartu.

- Ne, ačiū.

Paskui monsinjoras ėmė pulti:

- Klausykit, Azeti, jūs negerbiate savo pareigų! Metėte savo bažnyčią! Ten jau buvo krikštijama, atlaikytos pamaldos už mirusįjį. Kas gali būti svarbiau už kunigo pareigą? Žmonės pradeda apie tai kalbėti!

Po to Kardonė griebėsi vilionių. Jeigu Džulijus juo pasitikės, monsinjoras patarpininkaus tarp jo ir kardinolo. Juk jo eminencija gali ir nežinoti, kad Azetis laukia susitikimo su juo jau šitiek dienų.

- Negaliu atsiverti niekam, išskyrus kardinolą, - atsiduso Azetis.

Galiausiai monsinjoras pakilo nuo suolo ir piktai pareiškė:

- Ką gi, Džulijau, jei jūs spirsitės...

Azetis pamėgino įsivaizduoti, kokiais žodžiais monsinjoras išlies savo pyktį, bet anksčiau, nei šis spėjo užbaigti, Donatas Madžo kyštelėjo galvą į priimamąjį ir paskelbė:

- Kardinolas jus tuojau priims.

Orsinis, matyt, nusprendė, kad tai geriausias būdas juo atsikratyti.

Stefanas Orsinis sėdėjo už baisingo dydžio medinio rašomojo stalo. Jo juodą sutaną rėmino kraujo spalvos apvadas, o ant pakaušio puikavosi raudona kardinolo kepurėlė. Tai buvo stambus vyras papurtusiu apkūniu veidu ir rudomis naminio, tačiau nedraugiško šuns akimis. Kabineto šeimininkas kiek įsitempė, kai jo šnerves pasiekė neprausto kunigo kūno kvapas. Jis pakėlė akis ir tarė:

- Džulijau, labai džiaugiuosi tave matydamas. Sėskis. Man sakė, kad tu jau seniai lauki priimamajame.

- Jūsų eminencija, - pradėjo tėvas Azetis, sėsdamasis ant plataus odinio krėslo kraštelio ir laukdamas, kol tėvas Madžo išeis iš kabineto. Galvoje pynėsi iš anksto surepetuoti žodžiai. Staiga jis pamatė, kad Madžo, užuot išėjęs, įsitaisė netoli durų. Azetis kostelėjo.

- Taigi? - paskatino jį kardinolas.

Azetis pažvairavo tėvo Madžo pusėn. Kardinolas kelis kartus žvilgtelėjo čia į vieną, čia į kitą kunigą ir pasakė:

- Jis - mano padėjėjas, Džulijau.

Azetis supratingai linktelėjo.

- Ir jis pasiliks, - užbaigė Orsinis.

Azetis dar sykį linktelėjo. Jis jautė: kardinolo kantrybė baigiasi.

- Atvykai prašyti atleidimo? - paklausė Orsinis. - Nuvargino kaimo gyvenimas?

Azetis išgirdo, kaip už jo nugaros purkštelėjo tėvas Madžo. Tik dabar jis suprato, kad per pastarąsias dienas šio to neteko. Jis neteko garbėtroš-

kos. Bet, kad ir kaip baisiai tai skambėtų - netgi jam - prarasti ambicijas ne taip skaudu, kaip, tarkime, koją. Tai labai panašu į pagijimą nuo karštligės. Apmetęs žvilgsniu Orsinio kabinetą kunigas aiškiai suvokė, kad, nepaisant pirmosios dienos nostalgijos, jokia galybė jo nebeprivers vėl pasinerti į Vatikano intrigas. Montekastelo jis įgijo kai ką vertingesnio už karjerą. Jis surado tikėjimą.

Bet apie tai nevertėjo kalbėti su Orsiniu. Kardinolas ir pats buvo retenybė Vatikane. Jis tikėjo nuoširdžiai ir turėjo ištikimo ir nesvyruojančio Kryžiaus tarno reputaciją. Ir vis dėlto Azetis žinojo, kad provincijos kunigo siela Orsinio nedomina. Jį domina valdžia, ir bet kokią dvasinio nuoširdumo apraišką kardinolas palaikys triuku ar politiniu ėjimu.

- Ne, - tarė Azetis. - Aš čia ne dėl savęs. - Pažvelgęs į plėšrias pašnekovo akis, tęsė: - Yra kai kas, apie ką Bažnyčia turėtų žinoti...

Kardinolas kilstelėjo ranką ir, šaltai nusišypsojęs, ištarė:

- Džulijau, maldauju, išvaduok mane nuo įžangų.

Tėvas Azetis atsiduso. Metęs nervingą žvilgsnį tėvo Madžo pusėn, jis puolė stačia galva į sūkurį, pamiršęs ištisą savaitę repetuotą kalbą. Vienu metu žodžiai ėmė pintis, bet kunigas iš karto susiėmė.

- Aš išklausiau išpažintį, - užsikirsdamas prakalbo. - Išpažintį, kuri vos nesudaužė man širdies.

4 skyrius

Kelintą dieną po susitikimo su Azečiu kardinolas negalėjo atsigauti. Jį jaudino žmonijos likimas, mąstė jis ir apie Dievą. Ir dėl savęs Orsinis bijojo. Ką jam daryti? Ką daryti kitiems? Pirmąkart gyvenime kardinolas pajuto, kad su šia našta jis nesusidoros - tokios siaubingos gali būti daktaro Barezio išpažinties pasekmės. Akivaizdu, kad apie problemą reiktų pranešti tiesiogiai popiežiui, tačiau šis didžiąją laiko dalį vos sugeba priimti informaciją, ir sąmonė jo veikia kaip silpnas radijo signalas. Toks uždavinys... Jis juk gali jį tiesiog pribaigti.

Problemą sunkino tai, kad ją reikėjo laikyti visiškoje paslaptyje. Nebuvo nė vieno žmogaus, kuriam kardinolas Orsinis galėjo patikėti paslaptį. Aišku, be jo, Vatikane ją žino tik tėvas Madžo. Aplinkybė, dėl kurios Orsiniui tenka kaltinti vien tik save. Džulijus Azetis nenorėjo liudininkų, bet jis, kardinolas, spyrėsi: "Jis - mano padėjėjas, Džulijau". - Ir po trumputės pauzės: - "Ir jis pasiliks".

Kodėl gi jam išsprūdo šie žodžiai? Todėl, tvirtino jis sau, kad tu pra-

leidai pernelyg daug laiko Vatikane ir itin mažai - pasaulyje. Tu persismelkei puikybe ir jau nebegali nė įsivaizduoti, kad parapijos kunigas gali pranešti ką nors įdomaus ir svarbaus. Galų gale vieninteliu tavo patikėtiniu tapo Donatas Madžo.

Donatas Madžo. Mintis apie šį tipą privertė kardinolą Orsinį garsiai sudejuoti. Madžo dirbo archyvistu - tyrėju ir tik retkarčiais eidavo valdininko pareigas. Tačiau, nepaisant tokios žemos padėties, jis nesidrovėdamas išsakydavo savo požiūrį į teologiją. Tradicionalistas, garsiai besimeldžiantis už "katalikybę tvirtesniu stuburu", jis ne sykį kalbėjo apie "tikrąsias mišias" - kas reiškė ne ką kitą, o užmaskuotą II Vatikano susirinkimo* bažnytinių reformų kritiką.

Bet jeigu Tridento susirinkimo** nustatytos apeigos (pamaldos laikomos lotynų kalba, o kunigas stovi nugara į tikinčiuosius) - "tikrosios mišios", tai šiuolaikines mišias tenka laikyti "netikromis" ir ne kuo kitu, kaip šventvagyste.

Nors Orsinis niekuomet neaptarinėjo su Madžo tikėjimo dogmų, jis iškart pajuto, kokios pozicijos laikosi šis kunigas daugeliu tikėjimo mokslo klausimų. Šis dogmatikas ne tik niekina mišias, kuriose senovės lotynų kalba užleido vietą anglų, ispanų ar kitai gyvajai kalbai, - jis tikriausiai nepritaria ir nuostatai, pagal kurią privalomąsias sekmadienio mišias galima pakeisti šeštadienio mišparais. Kaip ir bet kuris tradicionalistas, jis atmeta bet kokius bandymus modernizuoti Bažnyčią, priartinti ją prie žmonių. Beje, Madžo konservatizmas neapsiribojo vien tik neigimu tokių potencialių drastiškų žingsnių, kaip moterų įšventinimas į kuniges, leidimas kunigams tuoktis arba teigiamas požiūris į abortus. Jo konservatizmas buvo daug gilesnis. Bažnytinių dogmų klausimais Donatas Madžo buvo kuo tikriausias neandertalietis.

Iš tiesų nebuvo prasmės domėtis, kokios Madžo nuomonės apie daktaro Barezio poelgį. Tokie kunigai, kaip Donatas, nuomonių neturi - jie teturi refleksus, ir ganėtinai nuspėjamus.

Tačiau visa tai neturėjo reikšmės. Tėvas Azetis atvyko į Vatikaną tuo metu, kad čia virė itin audringa veikla. Taigi, kardinolas Orsinis atsiskyręs ilgai neišbus. Popiežiaus liga pasirodė esanti tokia rimta, kad Kardi-

*Visuotinis Katalikų Bažnyčios susirinkimas, vykęs 1962-1965 m. Sušaukė popiežius Jonas XXI-II. Šiam mirus, tęsė Paulius VI. Susirinkimo tikslas - padėti Bažnyčiai "prisitaikyti prie dabarties". Jo metu įvesti pokyčiai liturgijoje: kunigas ėmė laikyti mišias atsisukęs veidu į tikinčiuosius, o ne į altorių; ne lotynų, o tautinėmis kalbomis.

**Visuotinis Katalikų Bažnyčios susirinkimas, vykęs 1545-1563 m., skirtas Reformacijos padariniams įveikti. Laikomas vienu reikšmingiausių visuotinių Katalikų Bažnyčios susirinkimų. Jo metu buvo nustatyta standartinė, vienoda visoms katalikiškoms šalims mišių eiga (iki tol mišios įvairiose vietovėse galėjo būti laikomos šiek tiek skirtingai).

nolų kolegija pradėjo - žinoma, gana atsargiai - tyrinėti savo narius ieškodami tinkamo įpėdinio. Buvo sudarytas potencialių popiežių sąrašas, kurį nuolat peržiūrėdavo ir keisdavo. Vatikane griežtai uždraudė naudotis netgi mobiliuoju ryšiu, kad landūs žurnalistai ar kiti negeranoriai nenuklausytų to, ko žinoti jiems nederėjo.

Taip, metas buvo iš tiesų karštas, ir paprastą darbo dieną buvo galima sugaišti pasitarimams ir konfidencialiems pokalbiams pašnibždomis. Todėl kardinolui Orsiniui teko nuolat klajoti iš vieno prirūkyto kabineto į kitą. Atmosfera taip įkaito, kad net tokius klausimus, kaip naujojo popiežiaus kandidatūra ar Bažnyčios likimas imta aptarinėti atsitiktinių užkulisinių susitikimų metu.

Daktaro Barezio išpažintis reikalavo imtis neatidėliotinų veiksmų, ir paslapties nukamuotas Orsinis nusprendė pasidalinti jį užgriuvusia atsakomybės našta, paprašydamas patarimo kolegų. Dviejų ar trijų. Ne daugiau.

Tačiau reakciją į jo žodžius galima buvo nuspėti. Nuostaba, susimąstymas ir, galiausiai, pareiškimas, kad nieko negalima padaryti. Vienintelė alternatyva neveiklumui rodėsi tokia siaubinga, kad visi atmesdavo ją nė neabejodami. Ir vis dėlto... Orsinio patarėjai suprato, kad šiuo atveju neveiklumas jau pats savaime yra tam tikras veiksmas, kurio pasekmės gali būti ganėtinai liūdnos. Juk pasaulį judinanti spiralė gali išsivynioti akimirksniu, kaip ir sugedusi laikrodžio spyruoklė. Tačiau pasaulio laikrodis tiksi nuo pat Sukūrimo.

Problema atrodė tokia baisi, kad Orsinio kolegos neišlaikė ir pasidalino ja su draugais. Ir, praėjus savaitei po trūkinėjančio tėvo Azečio pasakojimo kardinolo kabinete, šią naujieną įnirtingai aptarinėjo tarp Vatikano sienų. Debatai vyko slapta. Čia vienas, čia kitas prelatas paieškodavo Vatikano bibliotekos archyvuose bent kokio nors nurodymo, kaip elgtis tokiu atveju. Tačiau kelrodžių žvaigždžių taip ir neatsirado. Praėjusių amžių išmintis pasirodė bejėgė prieš tokį galvosūkį. Visi sutiko, kad problemos, kilusios dėl daktaro Barezio nuodėmės, Bažnyčia per visą savo gyvavimą nenumatė! Panašus dalykas buvo laikomas tiesiog neįmanomu.

Dogmatinė tuštuma galiausiai lėmė naują konsensusą. Po daugelį savaičių trukusių neoficialių debatų kurija priėjo išvados: kad ir ką padarė daktaras Barezis, tokia buvo Dievo valia. Todėl nieko imtis nereikėtų, bent jau tol, kol nepasveiks popiežius ar nebus išrinktas naujas pontifikas, kuriam ir teks su viskuo susidoroti. Jo Šventenybė, jei panorės, patogiu sau laiku paskelbs atitinkamą oficialų pranešimą. Iki tol apie šį reikalą derėtų pamiršti. Po šio sprendimo visi nusiramino.

Visi, išskyrus tėvą Madžo, kuris, sužinojęs apie kurijos sprendimą, sėdo į pirmą pasitaikiusį traukinį, važiuojantį į Neapolį.

Ordino "Umbra Domini"*, arba "Viešpaties pavėsyje", būstinė buvo įsikūrusi keturaukščiame pastate via Viterbo gatvėje, vos už kelių kvartalų nuo Neapolio operos pastato. Įsteigtas 1966 metais, netrukus po II Vatikano susirinkimo, ordinas jau trisdešimt metų buvo laikomas pasaulietine įstaiga. Dabar jam priklausė virš penkiasdešimties tūkstančių narių ir misijos trylikoje šalių. Nors ordinas jau daugelį metų kovojo dėl aukštesnio statuso - nuosavos vyskupystės - daugelis Vatikano reikalų specialistų buvo įsitikinę: "Umbra Domini" dar pasisekė, kad jie išvis lieka Bažnyčios glėbyje.

Ordino priešiškumas II Vatikano susirinkimo sprendimams buvo fundamentalus. "Umbra Domini" vadovai daug sykių ir viešai skelbė, kad susirinkimo pastangos demokratizuoti tikėjimą yra ne kas kita, kaip kapituliavimas prieš modernizmą, sionizmą ir socializmą. Labiausiai pasibjaurėtina reforma "Umbra Domini" akyse buvo mišių lotynų kalba panaikinimas. Ši naujovė, ordino manymu, griovė tūkstantmečius papročius ir ardė ryšius tarp katalikų, gyvenančių įvairiuose pasaulio kampeliuose. Ordino akimis, mišios čiabuvių kalba panašios į "Dievo duotos katalikiškos liturgijos" parodiją. Ordino įkūrėjas tvirtino, kad naujoviškos mišios atsirado tik dėl to, kad Švento Petro sostą II Vatikano susirinkimo pastangomis užėmė Antikristas.

Bet tai dar ne viskas. "Umbra Domini" griežtai smerkė liberalų požiūrį, pasak kurio, ir kitose religijose slypi tiesos krislas, arba, kaip paskelbė II Vatikano susirinkimas, "Viešpats myli ir jų išpažinėjus". Šiuo atveju, bylojo ordinas, Bažnyčia yra kalta dėl nepagrįstų persekiojimų ir masinių žudynių. Kaipgi kitaip pavadinti popiežių palaimintą šešis šimtus metų trukusį inkvizicijos skelbtą doktrininį nepakantumą? Bažnyčią išteisinti gali tik viena: jei ji pripažins, kad jos doktrina visuomet buvo teisinga, o kitų religijų išpažinėjai - "klaidatikiai" ir, žinoma, Bažnyčios priešai.

Ordino priešininkai ragino atskirti jo narius nuo Bažnyčios, bet popiežius, baimindamasis skilimo, dvejojo. Jau daugelį metų Vatikano pasiuntiniai slaptomis susitikinėjo su "Umbra Domini" vadovybe, ir galiausiai šalims pavyko pasiekti kompromisą. Vatikanas oficialiai pripažino

*Ordino "Umbra Domini" prototipas - Šv. Pijaus X kunigų brolija - tarptautinė kunigų tradicionalistų bendrija, įsteigta 1970 m. Kritikuoja Bažnyčios naujoves, ekumenizmą, tarpreliginį dialogą, pasisako už mišias lotynų kalba ir kunigui atsigręžus veidu į altorių. Priklauso Katalikų Bažnyčiai, nors su ja ir konfliktuoja, o 1988 m. brolijos įkūrėjas ir vadovas arkivyskupas Marselis Lefebras, savavališkai įšventinęs keturis vyskupus, buvo ekskomunikuotas.

ordiną ir leido laikyti mišias lotynų kalba, o ordinas atsisakė viešų pareiškimų. "Umbra" pažadėjo nuo šiol neskelbti pranešimų spaudai, o informaciją apie savo veiklą platinti tik asmeniškai ir žodžiu.

Laikydamasis sutarties nuostatų, "Umbra Domini" pamažu nuėjo nuo arenos. Jo vadai dingo iš visuomeninio gyvenimo ir nustojo duoti interviu. O JAV bei Europos spaudiniuose ėmė rodytis straipsniai, įspėjantys, kad ši organizacija pamažu virsta sekta. "New York Times" apkaltino ordiną "perdėtu slaptumu ir prievartiniu naujų narių verbavimu", tuo pačiu paminėjo ir didžiulius turtus, kuriuos "Umbra Domini" sukaupė per gana neilgą laiką. Anglų "Guardian" nuėjo dar toliau. Pirštu baksnodamas į "įtartiną daugybę politikų, pramonininkų ir pareigūnų", įstojusių į "Umbra Domini", laikraštis užsiminė apie "neofašistinės organizacijos, prisidengusios religinio ordino vardu, susikūrimą".

Į pastarąjį kaltinimą gana elegantiškai atsikirto žmogus, su kuriuo susitikti tėvas Madžo iškeliavo į Neapolį. Tai buvo jaunas, charizmatiškas "Umbra Domini" lyderis, vardu Silvijus dela Torė.

Dela Torė komentavo "Guardian" straipsnį naujai priimtų ordino narių auditorijai. Paskutinėje neofitų eilėje, nugara prisispaudęs prie sienos, stovėjo Donatas Madžo. Veiksmas vyko mažytėje medinėje Švento Eufemijaus bažnyčioje, paskirtoje ordinui pirmaisiais jo gyvavimo metais ir iki šiol likusioje jo rezidencija.

Šio pastato istorija buvo įdomi. Jį pastatė VII amžiuje senovinės Mitros šventyklos vietoje. Nepaisant istorinės vertės, 1972 metais jis buvo tokios apverktinos būklės (pro stogą varvėjo, sienos griuvo), kad jį liko arba perduoti "Umbra Domini", arba nugriauti visuomenės saugumo vardan.

"Umbra Domini" restauravo bažnyčią, tačiau primityviame pastate neliko beveik nieko, ką laikytų vertybe vadinamieji "kultūros medžiotojai", kurie per pusdienį spėja susipažinti su Mikelandželo, Džioto* Leonardo ar Fra Filipo Lipio** kūriniais. Pakeliui jie dar stengiasi užgriebti ir Rafaelį bei Berninį***. Tačiau šventasis Eufemijus vargu ar būtų patraukęs dailės mėgėjų dėmesį.

Bažnyčios fasadą puošė VIII amžiaus kipariso durys - gana paprastos, bet visai pakenčiamos. Tačiau pastate beveik nebuvo langų, o tie keli, kurie buvo, galima sakyti, nepraleido šviesos: vietoj stiklų buvo įstatytos selenito plokštės - šis mineralas praleidžia skaisčius saulės spindulius, bet toli gražu nėra skaidrus.

Kiti bažnyčios bruožai atrodė gana... atstumiančiai. Nemėgiamo

---

*Giotto di Bondone (1267-1337), italų dailininkas ir architektas, vienas Renesanso pradininkų.
**Fra Filippo Lippi (1406-1469), italų tapytojas.
***Gian Lorenzo Bernini (1598-1680), italų skulptorius ir architektas, vienas svarbiausių Italijos baroko architektų.

mūsų laikais šventojo širdis ilsėjosi šlykščioje relikvinėje. Bažnyčios pasididžiavimas buvo senutėlis ir klaikokas Apreiškimas Marijai. Paveikslas per savo amžių taip patamsėjo, kad vaizdą jame buvo galima matyti tik patį saulėčiausią vidudienį. Šiomis retomis minutėmis norintis galėjo įžiūrėti Mergelę Mariją, mąslią, sustingusią, žvelgiančią į Šventąją Dvasią, kuri buvo pavaizduota ne kaip tradicinis balandis, o kaip debesyse sklandanti akis.

Šioje niūrioje aplinkoje dela Torė švytėjo kaip žvakė. Į "Guardian" kaltinimus dėl neofašistinio "Umbros" pobūdžio jis atsakė pavydėtinai lengvai. Kunigas nusišypsojo, iškėlė rankas į dangų ir, liūdnai palingavęs galva, ištarė:

- Spauda gi, stebindama visus savo nenuoseklumu, reikalauja, kad ja pasitikėtų. Iš pradžių spauda tvirtino, kad mes kalbame per daug. - Tai buvo užuomina į metą, kai "Umbra Domini" garsiai trimitavo apie savo įsitikinimus. - Dabar skundžiamasi, kad mes išvis nutilome. Siekdami savo tikslų, laikraštininkai vienatvės troškimą vadina paslaptingumu, broliškus jausmus - sąmokslu... ir taip elgdamiesi, reikalauja pasitikėjimo.

Klausytojų eilėmis nuvilnijo patenkintas šnabždesys.

- Spauda nuolatos iškraipo faktus. Prisiminkite tai. Tuomet pradėsite žvelgti į tai, kas tvirtinama spaudoje su tokiu pasitikėjimu, kokio ji nusipelno.

Neofitai šiepėsi.

Tėvas Madžo buvo ir domininkonas, ir "Umbros" narys. "Umbrai" priklausė daugybė dvasininkų, bet, kadangi ordinas buvo laikomas pasaulietine organizacija, tai nelaikyta bažnytinės hierarchijos pažeidimu. Tačiau tėvo Madžo padėtis buvo kiek neįprasta, kadangi jis buvo ne tik religinio ordino narys, bet ir dirbo pačioje Vatikano širdyje. Jis gyveno vienu metu tarytum dviejuose pasauliuose, puikiai suprasdamas, kaip jie vienas kito bijo. Vatikanas laikė "Umbra Domini" ekstremistų grupe, laukiančia savo valandos, tarsi katalikiška "Hezbollah". "Umbra Domini", savo ruožtu, laikė Vatikaną tuo, kuo jis jiems ir buvo ar bent jau atrodė - kliūtimi. Milžiniška kelio užtvara.

Nepaisant to, kad tėvas Madžo ir Silvijus dela Torė vienas kito asmeniškai nepažinojo, susitikimą surengti buvo nesunku. Sužinojęs, kad vienas iš kardinolo Orsinio padėjėjų nori aptarti su juo išskirtinės svarbos reikalą, dela Torė pasiūlė svečiui kartu pavakarieniauti. "Gali būti, - svarstė Madžo, - kad dela Torė palaikė mane nuolatiniu kardinolo sekretoriumi, tačiau..." Na ir kas? Net jei Madžo būtų labiausiai nusususi archyvų žiurkė, dela Torė vis tiek panorėtų jį išklausyti.

Jie susitiko mažytėje tratorijoje netoli bažnyčios. Restoranėlis vadinosi "Pas Matį". Iš gatvės jis atrodė gana vidutiniškas, bet viduje pasirodė stebėtinai dailus. Metrdotelis pasitiko tėvą Madžo itin svetingai ir palydėjo jį į atskirą kabinetą antrame aukšte, kur prie didelio pseudoklasikinio stiliaus lango testovėjo vienintelis staliukas. Nedideliame židinyje, traškėdamos ir kibirkščiuodamos, liepsnojo pliauskos, o iš senovinių kandeliabrų liejosi švelni šviesa. Stalą puošė sniego baltumo staltiesė, žvakės ir kvapaus augalo šakelė.

Kai tėvas Madžo įėjo į kabinetą, Silvijus dela Torė žiūrėjo pro langą. Išgirdęs žingsnius, jis atsisuko, ir Madžo pamatė tai, ką Švento Eufemijaus bažnyčioje slėpė tamsa. "Umbra Domini" vadovas buvo nepaprastas gražuolis. Prieš tėvą Madžo stovėjo trisdešimt penkerių metų vyras, apsirengęs kukliu, tačiau labai brangiu kostiumu. Jo tankūs juodi plaukai turėjo mėlyną atspalvį. Bet užvis labiau kunigą pritrenkė dela Torės akys - šviesaus akvamarino spalvos. Šiuodu brangakmenius rėmino karališkos tankios blakstienos.

"Briliantas Kūrėjo karūnoje, - pamanė Madžo, ir jam labai patiko šis posakis. - Ką gi, nenuostabu, - toliau mąstė jis, - juk aš ne tik kunigas, bet ir žodžio meistras, laisvu nuo tarnybos laiku kuriantis eilėraščius". Dela Torė pakilo iš už stalo ir Madžo suprato, kad jo veido bruožai primena jam kas antros Forumo statulos veidą. "Klasikinis romėniškas profilis", - susižavėjęs pagalvojo domininkonas. Širdis krūtinėje daužėsi dukart greičiau, nei paprastai. Tik pamanykit, juk jis vakarieniauja su pačiu Silvijumi dela Tore!

- Labas vakaras, - ištarė dela Torė, tiesdamas ranką. - Jūs, tikriausiai, brolis Madžo?

Madžo nerišliai sumurmėjo, kad iš tiesų, tada jie abu susėdo už stalo.

Dela Torė, taukšdamas niekus, pripylė taures "Grecco di tufo" ir paskelbė tostą:

- Už mūsų draugus Romoje!

Patiekalai buvo lengvi ir puikiai paruošti. Toks pat buvo ir pokalbis. Valgydami šaltą užkandį, jie kalbėjosi apie futbolą - "Latio" ir "Sampdoria" bei kliūtis, kurias šioms komandoms tenka įveikti. Oficiantas atkimšo butelį "Montepulciano". Netrukus pasirodė dar vienas padavėjas, nešinas triufeliais ir laukiniais svogūnais kimšta ėriuko mėsa. Į tėvo Madžo pastebėjimą, kad ėriena švelni kaip "pūkų pagalvėlė", dela Torė atsakė alegorija, labiau primenančia nešvankų anekdotą, nors galbūt Donatas kažko nesuprato. Jiems valgant ir geriant, pokalbis pasisuko apie politiką, ir Madžo buvo sukrėstas - jų požiūriai beveik visais klausimais sutapo. Krikščionys demokratai žlunga, mafija atgimsta, ir visur slepiasi ma-

sonai. O ką galima pasakyti apie žydus, tai... Jie paliežuvavo apie popiežiaus sveikatos būklę ir apsvarstė galimų jo įpėdinių šansus.

Atnešė antrąjį patiekalą - upėtakį, kuriame nebuvo nė vieno kaulelio. Padavėjui išėjus, dela Torė pastebėjo, kad "Umbra Domini" didžiulė laimė turėti draugą, dirbantį Tikėjimo mokslo kongregacijoje. Madžo buvo pamalonintas ir tarp burnoje tirpstančios žuvies kąsnelių pasidalino su dela Tore savo žiniomis apie vidinę Vatikano virtuvę ir žmones, įleidžiamus į trečiąjį Apaštališkųjų rūmų aukštą, kur yra asmeniniai popiežiaus kambariai.

- Mums labai naudinga žinoti, - pasakė dela Torė, - ką galvoja kardinolas Orsinis ir Jo Šventenybė.

Po upėtakio sekė salotos, po šių - bifšteksas florentietiškai, išvagotas juodų kiek apanglėjusios mėsos juostelių. Juo vakarienė ir pasibaigė. Padavėjas nunešė lėkštes ir nubraukė nuo staltiesės trupinius. Pastatęs ant stalo butelį "Santo" ir sausainių dubenį, jis pajudino pliauskas židinyje ir išėjo, kruopščiai uždarydamas paskui save duris.

Dela Torė pripylė taures ir, konfidencialiai palinkęs prie kunigo, žemu aksominiu balsu paklausė:

- Na, Donatai...

Atsikosėjęs tėvas Madžo išspaudė:

- Taip, Silvijau.

- Baigiam su visu šituo mėšlu. Ko tu atvažiavai?

Tėvas Madžo paslėpė savo nuostabą po didele balta linine servetėle, kuria ėmė šluostytis lūpas. Atsigavęs, giliai įkvėpė ir, dar sykį kostelėjęs, prabilo:

- Prieš kelias savaites į Vatikaną atvažiavo vienas kunigas iš provincijos ir papasakojo šį tą įdomaus.

Dela Torė padrąsinamai linktelėjo.

- Tai štai, - tęsė Madžo, gūžtelėjęs pečiais, - kartais aš girdžiu, kas pasakojama kardinolui. Taip nutinka, kai reikalas nelaikomas svarbiu. Tąsyk kardinolas nusprendė, kad nieko gero neišgirs, ir aš likau kabinete. O dabar... - Tėvas Madžo nelinksmai sukikeno. - Žodžiu, aš įsitikinęs, kad dabar kardinolas Orsinis baigia nusigraužti pirštus.

- Vadinasi, reikalas pasirodė gana delikatus?

- Taip, - linktelėjo Madžo.

Dela Torė pagalvojo ir paklausė:

- Ir tai nutiko prieš kelias savaites?

- Taip, nuo to laiko Vatikane tik apie tai ir kalba, neskaitant begalinių ginčų apie būsimą popiežių.

- Kodėl?

- Nes jie nežino, kaip elgtis.

- Štai kaip! Ir ką gi jie sugalvojo?

- Jie nieko nenusprendė. Ar, greičiau, nusprendė nieko nesiimti. Kas, iš esmės, viena ir tas pat.

Dela Torė kiek patylėjo ir papildė Madžo taurę.

- Ką gi... Donatai, gal papasakosi, apie ką buvo kalba?

Tėvas Madžo pasiglostė antakį, o paskui, įsirėmęs alkūnėmis į stalą ir sunėręs rankas, palinko į priekį. Neskubriai žaisdamas pirštų galiukais, sušnabždėjo:

- Viskas prasidėjo nuo išpažinties...

Pasakojimui pasibaigus, dela Torė nerimo ant kėdės kraštelio, laikydamas rankoje taip ir nepridegtą cigarą. Išskyrus šnypščiančias ir traškančias anglis židinyje, kambaryje tvyrojo kapų tyla.

- Ačiū, Donatai, - galiausiai tarė dela Torė, - ačiū, kad viską man papasakojai.

Tėvas Madžo užbaigė vyną ir pakilo iš už stalo.

- Man metas grįžti.

Dela Torė palingavo galva.

- Gerai, kad tau užteko drąsos pranešti visa tai man. Vatikane negali nuspręsti, ką daryti, kadangi ir spręsti nėra ko. Yra viena vienintelė išeitis.

- Žinau, - atsakė tėvas Madžo, - bet jie nesiryžta.

Dela Torė pakilo palydėti svečio, bet neapsiribojo rankos paspaudimu, o suėmė Madžo delną rankomis ir pabučiavo dvasininko riešą. Tėvui Madžo pasirodė, kad "Umbra Domini" vadovas lyžtelėjo jo odą, bet tai tetruko akimirką, ir kunigas nusprendė, kad apsiriko.

- Ačiū, - pasakė dela Torė, - nuoširdus ačiū.

ANTRA DALIS

LAPKRITIS

5 skyrius

Iki pat lapkričio antrosios vakaro Kesvik Leinas buvo gatvė, kurioje niekada nieko neatsitinka. Grakščiai išsilenkdama, ji vingiavo per Berko miestelio, esančio netoli Vašingtono, bet jau Virdžinijos valstijos teritorijoje, naujuosius kvartalus. Abiejose jos pusėse stovėjo namai, atsiėję jų savininkams maždaug keturis šimtus tūkstančių dolerių, automobiliai "BMW" ir patys geriausi dujiniai griliai, kokius tik galima nupirkti už pinigus.

Visi pastatai Kobz Krosinge (būtent taip vadinosi naujieji kvartalai) buvo pastatyti vadinamuoju neokolonijiniu stiliumi ir išparduoti viso labo prieš šešerius metus. Tačiau statytojai pasistengė išsaugoti kuo daugiau medžių, o kompanija nepagailėjo pinigų landšafto suplanavimui, todėl šis rajonas atrodė senas ir tankiai apgyvendintas.

Tikrąjį kvartalų amžių rodė tik lygi, be jokio įtrūkimo, tamsaus asfalto kelio danga - kelio, kuris, kiek pasukdamas į vakarus, baigėsi akligatviu. Ši vieta galėjo būti ideali žaidimų aikštelė vaikams: čia jiems nereikėtų baimintis gatvės eismo. Tačiau, nepaisant vienintelės išimties, visi Kesvik Leino vaikai jau seniai nebežaidė gatvėse, kadangi namai čia buvo brangūs ir priklausė daugiausia advokatams, lobistams ir verslininkams - vidutinio amžiaus žmonėms, kurių vaikai jau išaugę. Šių namų savininkų atžalas galima buvo sutikti visur, tik ne gatvėse. Jie mokėsi jodinėjimo ir karatė, žaidė futbolą ir galabijo demonus savo kompiuterių ekranuose. Todėl Kesvik Leino šaligatviai, kaip, beje, ir pati gatvė, atrodė negyvenami. Bet kokio amžiaus pėstieji čia buvo retenybė. Žinoma, neskaitant tų, kurie vedžiojo šunis. Šioje gatvėje beveik kiekviename name turėjo šunį. Šiokiadieniais šeimininkų visą dieną nebūdavo, o tai reiškė, kad nelamingieji gyvūnai tik vakarais mėgaujasi vieninteliu tikru pasivaikščiojimu po išpuoselėtus Kobz Krosingo kvartalus.

Lapkričio antrąją visur dar matėsi Helovyno pėdsakai: sudžiūvę moliūgai ir kartoniniai griaučiai, pakabinti prie paradinių durų, o kai kuriuos langus puošė ir dirbtinis voratinklis. Išnaudodama nedidelę per-

traukėlę prieš pusiaunaktį, moteris, ką tik grįžusi iš Kenedžio centro*, kur šiandien programoje buvo "Toska", išvedė pasivaikščioti mylimą labradorą vardu Kava.

Kava ir jo šeimininkė užtruko Kesvik Leine priešais namą Nr. 207 - šunelis nusprendė pauostyti, kuo kvepia pašto dėžutės stovas.

Staiga labradoras pakėlė snukutį ir žemu balsu sustaugė. Kailis ant nugaros pasišiaušė, bet, vos tik jis sulojo, atsitiko kažkas baisaus. Po ryškaus šviesos pliūpsnio pasigirdo dūžtančio stiklo garsas, ir pro namo kitoje gatvės pusėje langą išvirto liepsnos apimtas žmogus. Jis nugriuvo į azalijų klombą, vargais negalais atsistojo ir vėl krito ant žemės. Šuo užkaukė ir ėmė plėštis nuo pavadėlio, o jo šeimininkė, sustingusi, tylomis spoksojo į tai, kas vyksta. Regis, ji nesuvokė, kokia tai tragiška situacija. Visas moters dėmesys buvo prikaustytas ne prie degančio žmogaus, o prie lango, pro kurį šis išgriuvo.

Langą puošė medinės grotelės, panašios į senovinį lango rišinį. Grotelių dalis nulūžo, ir medinis strypas įsmigo į liepsnos apimto žmogaus nugarą. Moterį, rodos, ištiko stabas; ji nesiliovė spoksojusi į degančią nuolaužą, kuri smigo vis giliau į kūną, nelaimingajam kočiojantis žeme, kad užgesintų ugnį. Lekiančios kibirkštys priminė jai fejerverką, matytą prieš kelerius metus Meksikoje. Šie nederantys atsiminimai ją paralyžiavo, privertę pamiršti apie besiplėšiantį nuo pavadėlio ir skalijantį labradorą.

Liepsnojantis žmogus pasirito prie nedidelių berželių ir ėmė konvulsiškai blaškytis. Tik tuomet moteris atsipeikėjo iš transo. Paleidusi šunį, ji nusiplėšė švarkelį ir puolė prie nelaimingojo. Jo plaukai degė, antakių jau nebebuvo. Vargšas rėkė iš skausmo. Suklupusi moteris prispaudė drabužį prie jo veido ir galvos.

Jai už nugaros pasigirdo duslus smūgis. Šuo suinkštė, kai į pievelę pliūptelėjo ugnies kamuolys ir karštis. Užuolaidos ant lango užsidegė, o po sekundės liepsna apėmė visą namą.

Švarkelis pradėjo smilkti, teko jį mesti. Pašokusi moteris pribėgo prie kaimyninio namo ir ėmė daužyti duris. Išgirdęs triukšmą, pasirodė vyras, vilkįs boksininko kelnaitėmis ir nešinas buteliu "Red dog". Jis atrodė nustebęs ir kiek išsigandęs.

- Devyni šimtai vienuolika! - riktelėjo moteris. - Tuoj pat skambinkit devyni-vienas-vienas!

Kai ji, nešina antklodėmis, grįžo prie namo Nr. 207, gatvėje jau būriavosi kaimynai. Daugelis, panašu, tik ką pašoko iš lovų ir trypinėjo ant šaligatvio, virš naktinių drabužių užsimetę paltus. Žmogus pievelėje galiausiai užgeso. Du vyrai, vienas jų - vienomis pižaminėmis kelnėmis,

*JAV nacionalinis kultūros centras, kuriame vyksta dramos, operos, baleto spektakliai, koncertai.

atsargiai nešė apdegusįjį privažiavimo keliuku toliau nuo liepsnos apimto namo. Nelaimingasis, guldomas ant šaligatvio, sunkiai vaitojo. Moteris staiga išgirdo savo pačios nerišlų kliedesį:

- Aš vedžiojau Kavą... Stovėjau toje gatvės pusėje...

Ji murmėjo gana ilgai. Kadangi buvo profesionali psichologė, moteris suprato, kad nerišlūs, nesusiję su įvykiu žodžiai - būdinga reakcija į psichologinį sukrėtimą. Tai suvokusi, ji atsipeikėjo. Pastebėjusi privažiavimo keliuko pabaigoje, šalia garažo, raudonai geltoną žaislinį automobį, moteris prisiminė kitus namo gyventojus. Kuo ten vardu šeimininkė? Karena? Ketė? Ji turi tokį mielą berniuką, vienintelį vaiką visame kvartale, vaiką, kuris savaitgaliais važinėja apie namą ryškiaspalve mašinėle. Per Helovyną jis, apsirengęs triušio kostiumu ir oranžiniu plastikiniu moliūgu nešinas, atėjo prie jos namų slenksčio. Ji puikiai prisiminė tą vaizdą - berniukas ant laiptelių, o už jo - besišypsanti laiminga motina.

- Kas tu? - paklausė ji, slėpdama už nugaros pintinėlę su saldumynais. - Ir kuo norėtum būti?

Vaikas, dar neišmokęs gerai ištarti šnypščiamųjų priebalsių, sukaupė jėgas ir išdidžiai atsakė:

- Aš - Velykų žuikiš.

Kaip ji nepagalvojo apie juos anksčiau? Žaislinis automobiliukas jau ėmė lydytis, jo paviršiuje kilnojosi ir sproginėjo burbulai. Nejaugi jie liko name? Nejau jie ten?

- Dieve mano! Dieve mano! - sušnabždėjo ji ir metėsi į liepsnojantį pragarą.

Bet prie pačių laiptelių kažkas grubiai sučiupo ją iš nugaros ir atitraukė.

Labradoras lojo nenutildamas.

Fer Okso ligoninėje, "Greitosios pagalbos" palatoje, medicinos seserys ruošėsi nupjauti drabužius nuo nukentėjusiojo. Viena, nepatenkinta, susiraukusi, metė:

- Poliesteris.

Medvilnė dega. Poliesteris lydosi. Nuimdami jį nuo apdegusio kūno, kartu su juo nulupate ir odą.

Auka vilkėjo juodą golfą, ir iš šio apsvilusios, sukepusios į purviną masę apykaklės sesuo suprato, kad laukia itin nemaloni operacija. Trečiojo laipsnio nudegimas, ir infekcijos išvengti tikriausiai nepavyks. Tačiau nuo nudegimų jis greitai atsigaus. Didžiausia problema taps apdegę plaučiai. Nukentėjusysis sunkiai kvėpuoja, tikriausiai jis apsisvilino plaučius kvėpuodamas įkaitusiu oru.

Po kurio laiko ligonio būklė kiek stabilizavosi. Tuo metu operacinėje susirinko gydytojai. Pirmiausia jiems reikėjo atlikti naujajam pacientui tracheotomiją ir įstatyti į gerklas kvėpavimo vamzdelį. Ligonio buvo smarkiai nukentėję ne tik plaučiai - gerklų audiniai išbrinko ir sunkiai bepraleido orą. Tracheotomija pataisys padėtį. Paskui jie pradės valyti apdegusį žmogų, nuims susvilusius kūno ir odos lopinėlius, palikdami pliką mėsą, kupiną drėgmės ir pūlių.

Kai pacientas pradėjo neaiškiai murmėti, anesteziologas pagalvojo, kad nėra nieko skausmingiau už nudegimus. Siaubingame kankinio balbatavime tik vargais negalais galima buvo atpažinti žmogišką kalbą.

- Keista, - tarė viena iš seserų. - Jis nepanašus į meksikoną.

Budintysis chirurgas, pakeldamas pirštinėtas rankas į pečių aukštį (seserys juokais vadino šią pozą "Pasiduodu"), pastebėjo:

- Tai - ne ispanų kalba. Jis kalba itališkai.

- Ir ką gi jis sako?

- Nežinau, - gydytojas gūžtelėjo pečiais. - Niekada rimtai nesimokiau italų kalbos. - Jis palenkė galvą, įsiklausė ir pridūrė: - Man regis, vyrukas meldžiasi.

6 skyrius

Tuo metu, kai nukentėjusįjį įvežė į operacinę, gaisras Kesvik Leine jau buvo sutramdytas, ir Ferfakso apygardos gaisrininkai ruošėsi įeiti į namą. Kaimynai suspėjo jiems pranešti, kad name gyveno du žmonės - moteris ir jos trimetis sūnus. Vyro ji neturėjo - buvo vieniša motina. Moters "Volvo" rado garaže.

Nepaisant lapkričio vėsos, žiopsotojų minia pamažu augo. Gatvėje tvyrojo chaosas, keliamas greitosios pagalbos mašinų, gaisrininkų automobilių, policininkų vežėčių ir tarsi pagal užsakymą prisistačiusių televizininkų. Tamsą draskė blykčiojančių švyturėlių liepsnelės - raudonos, geltonos, mėlynos. Įvairiaspalviai šviesos pliūpsniai akimirksniui nutvieksdavo gatvę, o paskui ji kelioms sekundėms vėl nugrimzdavo į tamsą. Po kojomis, lyg ilgos gyvatės, raitėsi kiltinės žarnos, o pievelė priešais degantį namą pavirto šliurpsinčia pelke.

Du televizijos operatoriai ir radijo reporteris irgi prisidėjo prie visuotinės maišaties, tempdami per minią storiausius kabelius ir prožektorius. Stengdamiesi atrodyti rimti bei susikaupę, jie triūsė abiejose gatvės pusėse - nesirinkdami baksnojo mikrofonais į gaisrininkų ir smalsuolių veidus.

- Kuris iš šių namų jūsiškis?

- Tiesą sakant, joks. Aš išvis nuomoju būstą, ir ne čia, o mieste. Išgirdau apie gaisrą per radiją - policijos dažniu - ir atlėkiau čion.

Gaisro pasekmės buvo baisios. Rodėsi, jame išgyveno tik apdegusysis vyras.

Per pirmąjį žygį į namą gaisrininkai ieškojo išlikusių gyvųjų vandens užlietame pirmajame aukšte, tačiau nieko nerado. Paieškas antrajame aukšte atidėjo dėl avarinės laiptų būklės. Todėl prie namo pastatė keltuvą su dviem gaisrininkais. Šiek tiek pamanevravus, keltuvo aikštelė atsidūrė prie antrojo aukšto lango.

Daug kas abejojo, ar būtina to imtis. Po tokio gaisro niekas negalėjo likti gyvas. Jei kas ir išvengė ugnies, turėjo užtrokšti dūmuose. Ir vis dėlto visuomet likdavo viltis - nors ir labai mažytė - kad kas nors pasislėpė vonioje, ir, nepraradęs nuovokos, drėgnais rankšluosčiais uždangstė plyšį po durimis. Gaisrai nenuspėjami. Kartais jie tarsi tyčia ieško sau aukų, kartais leidžia žmonėms išsigelbėti. Kai kalbama apie ugnį, niekada negali būti tikras.

Jaunesnysis iš dviejų gaisrininkų, persisvėręs per palangę, laužtuvu patikrino, kiek tvirtos grindys. Nusprendęs, kad jų danga visai patikima, jis įlipo pro langą, palikęs partnerį ant keltuvo aikštelės.

Gaisrininkas rado būtent tai, ko ieškojo. Suaugusį žmogų. Ir mažytį vaiką. Jie gulėjo lovose, ar, tiksliau, tame, kas anksčiau buvo lovomis. Iš čiužinių, nuo kurių karojo apsvilusio audinio skutai, liko beveik vienos spyruoklės. Patalynė sutirpo ugnyje, ir jos pelenai įsigėrė į aukų kūnus. Šalia vaiko galvutės gulėjo pora stiklinių akių - viskas, kas liko iš minkšto žaisliuko. Sūnuje ir motinoje dar galima buvo atpažinti žmogiškas būtybes, bet ir tai per stebuklą. Jei gaisrinininkų mašinos būtų atvažiavusios keliomis minutėmis vėliau, o gaisro hidrantas stovėtų toliau nuo namų, gaisravietėje būtų likę vien dūmai ir kaulai. Nieko daugiau.

Viena iš policijos šefo pavaduotojo pareigų buvo pranešti nukentėjusiųjų artimiesiems apie nelaimę. Ir dabar tai reikėjo padaryti tuojau pat. Kai dega keturis šimtus tūkstančių dolerių kainuojantis namas tokiame išrinktųjų priemiestyje kaip Kobz Krosingas, ir jame žūva žmonės - tai sensacija, o apie sensacijas sužinoma akimirksniu. Nors gaisras kilo jau po to, kai prekyboje pasirodė naktinė "Post" laida, rytinėse radijo ir televizijos žiniose apie jį būtinai praneš. Todėl pavaduotojas, telefonu išsiaiškinęs, kad namas priklauso Ketlinai Enei Lasiter, gyvenančiai (ar, tiksliau, gyvenusiai) ten su savo mažu sūneliu, ėmėsi skambinti jos artimiausiems giminaičiams. Pasak draudimo poliso, tokiu buvo Ketlinos brolis - Džosefas Lasiteris, turintis namą Makline.

Ir tuo metu sapnuojantis nuostabų sapną. Džo Lasiteris sapnavo, kad stovi ant Potomako kranto, kiek aukščiau Didžiųjų Krioklių, ir meta spiningą, kad pagautų plačiaryklį ešerį. Jis daro miklų judesį, valas brėžia lanką - metimas, apie kokį galima tik pasvajoti, - ir blizgė pasineria tiksliai numatytoje vietoje. Vos ji spėja dingti po vandeniu, žuvis užkimba, ir Džo ima ją traukti, keldamas meškerkotį aukštyn.

Tačiau kažkur suskambėjo telefonas. Velniai griebtų! Jau gana, kad šie daikčiukai skamba per koncertą Kenedžio centre ar lemiamu beisbolo rungtynių momentu Kamden Jardze - bet dabar! Kas per kretinas atsitempė mobilųjį telefoną į žvejybą? Kokia prasmė žvejoti, turint prie savęs šį velnio išmislą?

Džo grakščiai nuvedė meškerykotį dešinėn, laisva ranka sukdamas ritę. Bet staiga kažkur visai šalia pasigirdo jo paties balsas:

- Sveiki. Čia Džonas Lasiteris. Dabar aš negaliu atsiliepti, prisistatykite, palikite savo numerį, ir aš perskambinsiu.

Upė, spiningas, žuvis ir ritė... pranyko. Jis pabudo, ir, gulėdamas užmerktomis akimis, laukė, ką pasakys telefonas. Tačiau skambinusysis padėjo ragelį. "Mąsto", - pagalvojo Džo, rausdamasis giliau į pagalvę.

Jis norėjo grįžti atgal į savo sapną, bet nieko neišėjo. Upė pradingo, žuvis nuplaukė, ir iš viso sapno jis aiškiai prisiminė tik nepasitenkinimą, kuris jį apėmė po telefono skambučio. Vaiduokliškas telefonas. Telefonas jo namuose.

Ir čia Džo vėl išgirdo skambutį. Šįsyk jis pakėlė ragelį.

- Ką?!

Pašnekovas kalbėjo negarsiai, profesionaliai ramiai, supratingai ir gana oficialiai. Tačiau iš ragelio besiliejančiuose žodžiuose nebuvo jokios prasmės. Tikrąjį jų turinį Džo Lasiteris suvokė tik tada, kai jau sėdėjo mašinoje ir lėkė Ferfakso link. Kilo gaisras. Kūnai dar neidentifikuoti, bet aptikti...

"Ne, - galvojo Džo, - ne!"

...lavonai atitinka tai...

Atitinka? Tai?

...Kas mums žinoma apie namo gyventojus. Jūsų seserį...

Ketlina.

...ir jos sūnų...

Brendonas. Mažasis Brendonas.

Kelias vingiavo išilgai Potomako, netoli nuo tos vietos, kur jis žvejojo sapne. Už upės, už Džordžtauno universiteto kuorų dangus ėmė švisti.

Jie mirė. Nors tas tipas sakė kitaip. "Užfiksuotos dvi mirtys" - štai jo žodžiai. Džo Lasiteris taip sukando dantis, kad suskaudo žandikaulius. Ketė. Ir tai atsitiko dabar, kai po šitiekos metų gyvenimo mėšle Ketė pa-

galiau tapo laiminga. Nusiramino. Surado paguodą! Nepaisant visų pranašysčių ji tapo puikia motina, o pats berniukas...

Jam prieš akis iškilo linksmas Brendono veidelis, ir Džo nusisuko, kad vaizdinys išnyktų. Nuleidęs langą, leido veidą vėsinti šalto oro srovėms. Rosline, priešais Kenedžio centrą, jis pasuko į 66-ąjį plentą. Į priešingą pusę, miesto kryptimi, jau važiavo nemažai mašinų.

"Kaip tas namas galėjo sudegti?" - svarstė Lasiteris. Pastatas buvo naujas, ir viskas jame - židinys, elektros laidai, triguba šildymo sistema - buvo kuo tobuliausia. Jis asmeniškai patikrino abudu aukštus. Visur buvo įrengti dūmų jutikliai ir smalkių detektoriai. Ketė net nusipirko gesintuvus! Ji darė viską, kad užtikrintų savo vaiko saugumą.

Lasiteris suprato, kad reikėtų galvoti ne apie namą, o apie seserį, tačiau jo pasąmonė tragediją vertė abstrakcija, ir Džo mąstė kaip tardytojas, ne kaip brolis. Tikriausiai tai buvo mėginimas pabėgti nuo realybės, bet širdies gilumoje Džo iš tiesų negalėjo patikėti, kad sesuo mirusi. Žodžiai apie mirtį - tik žodžiai, nuo jų Ketės žūtis netaps tikra. Jis netikėjo, kad jos namas sudegė, o jei jis nesudegė, kaip ji galėjo žūti? Kaip galėjo mirti Brendonas?

Kodėl jie neiššoko į lauką? Telefonu kalbėjęs tipas pranešė jam labai mažai, o Džo norėjo sužinoti kuo daugiau. Jis norėjo žinoti viską. Lasiteris iki pat galo nuspaudė akseleratoriaus pedalą, nors suprato, kad tai tiesiog kvaila. "Dvi mirtys". Kaip jis beskubėtų, sesers nebesusigrąžinsi.

Jis ruošėsi važiuoti į morgą, esantį apygardos administracijos pastate, ir staiga, netikėtai pačiam sau suvokė, kad pasuko į gatvę, vedančią link Ketės namų. Kelių kvartalų atstumu nuo Kobz Krosingo Lasiteris pajuto aitrų kvapą. Padvelkė dūmais, ir Džo širdis nusirito į kulnus. Jo širdies gilumoje vis dar ruseno viltis. Galbūt, tai vis dėlto klaida - klaidingas adresas arba kita Ketė Lasiter.

Dabar paskutinė vilties kibirkštėlė užgeso. Išvydęs gaisrininkų automobilių signalines ugnis, jis pasuko prie šaligatvio krašto, išjungė variklį ir likusį kelią nuėjo pėsčiomis.

Džo žinojo, kad pagal nustatytą tvarką policija kruopščiai ištirs gaisro priežastis. Taip daroma visuomet, tačiau ne tam, kad būtų patenkintas kieno nors smalsumas ar pasimokyta iš tragedijos. Atsakymas į klausimą - kodėl namas užsidegė? - turi rimas juridines ir finansines pasekmes. Cigaretė? Sugedęs šildytuvas? Gedimai kamine?

Suradus kaltininką paaiškės, kas ir kiek turi sumokėti. Todėl gaisrų priežastys tiriamos labai rimtai.

Priešais namą stovėjo daugybė mašinų. Viena - su skiriamaisiais policijos ženklais, dvi - taip pat policijos, bet be jokių ženklų, neskaitant ant

stogų mirkčiojančių švyturėlių, du gaisrininkų sunkvežimiai ir smėlio spalvos lengvasis automobilis, kuris galbūt priklausė draudimo agentui. Tiesa, ši mašina lygiai taip pat galėjo priklausyti ir kam nors kitam. Uniformuotas policininkas vyniojo geltonos juostos ritę - jos galas buvo pritvirtintas prie stulpo tolimiausiame privažiavimo keliuko gale. Ant juostos vis kartojosi žodžiai:

POLICIJOS LINIJA - NEPERŽENGTI!

Ore tvyrojusią smarvę - medžio dūmų ir sudegusios plastmasės dvoko mišinį - vos buvo galima pakęsti. Bet dar baisiau atrodė pats namas. Tai buvo kuo tikriausias smūgis į paširdžius. Džo išvydo negyvą karkasą, ir galų gale suvokė baisią naktį telefonu išgirstų žodžių prasmę. Dvi mirtys. Jo sesuo mirė; jo sūnėnas mirė. Namas dar rūko, kildamas virš suniokotos, nubarstytos apanglėjusiais medgaliais ir susmilkusiu metalu pievelės. Langų kiaurymės išdaužtais stiklais žiūrėjo į pasaulį negyvėlio žvilgsniu. Džo nusisuko ir priėjo prie policininko, nurišinėjančio juostą nuo stulpo:

- Kas čia nutiko?

Jaunas, rudaplaukis ir žydraakis faras, žvilgtelėjęs į Lasiterį lyg sąmojų meistras, atsakė gūžtelėdamas:

- Gaisras nutiko.

Lasiteris iki skausmo panoro atsivedėjęs trenkti į šią fizionomiją, bet, giliai įkvėpęs, susitvardė ir paklausė:

- Kaip tai atsitiko?

Faras pažiūrėjo į Džo, lyg mėgindamas įsidėmėti jo veidą. Kiek patylėjęs, jis visgi linktelėjo gaisrinininkų mašinų pusėn ir tarė:

- Jie sako - padegimas.

Lasiteris vėl pasijuto taip, tarsi jo akys būtų uždengtos akidangčiais. Jis laukė bet ko, tik ne šito. Cigaretė? Taip. Ketė vis dar rūkė, tiesa, ne berniuko akivaizdoje. Šildytuvas? Taip... Nors ne, šildytuvas negalėjo būti kaltas. Tik ne tokiame name su šitokia šildymo sistema. Vadinasi, žaibas arba trumpas sujungimas kokiame nors smulkiame prietaisėlyje...

- Ką?

Jaunasis įstatymo sargas dar kartą įdėmiai pažvelgė į įkyrųjį praeivį:

- O jūs pats kas toks būsit?

Lasiteris suprato, kad elgiasi įtartinai. Kažkuri proto dalis tvirtino, kad vaikinukas turi teisę šito klausti - padegėjas dažnai grįžta į gaisravietę. O kita rėkė, kad jis seniai, jau pamatęs policijos mašinas, turėjo viską suprasti. Jei įtariamas padegimas, gaisravietė iš karto tampa nusikaltimo vieta. Ir jei yra aukų, užvedama byla dėl žmogžudystės.

- Kam prireikė padeginėti Ketės namus? - staiga suriko jis.

7 skyrius

- Ei, Džo, o ką jūs čia veikiat?

Balse jautėsi linksma pašaipa, ir, jį išgirdęs Lasiteris atsisuko.

- Džimis Riordanas, - prisistatė žmogus.

- Prisimenu.

- Taigi, ką jūs čia veikiate?

Detektyvas pakartojo klausimą ne dėl to, kad patenkintų smalsumą, o, greičiau, dėl savo kolegų - trijų vyrų ir moters, stovinčių jam už nugaros. Šis ketvertas žvelgė į Lasiterį be įtariamo, tačiau su lūkesčiu.

- Tai mano sesers namas.

Šypsena išnyko nuo Riokardo veido. Jis timptelėjo sau už dešinės ausies spenelio ir palingavo galva. Po gana ilgos pauzės ištarė:

- Dieve mano, Džo. Atleiskit. Aš nežinojau.

Jis sėdėjo priešais detektyvą būdelėje, įrengtoje policijos valdybos salėje, ir laukė, kada Riordanas baigs kalbėti telefonu. Šis susitikimas tapo tarytum veidrodiniu atspindžiu paskutiniojo jų bendravimo, kai Riordanas sėdėjo jo, Lasiterio, biure, jausdamasis itin nejaukiai. Faras buvo pasidabinęs kostiumu siaurais dryželiais - kaip nusprendė Lasiteris, savo pačiu geriausiu drabužiu. Daugel mačiusi eilutė buvo jam bent vienu dydžiu per maža.

"Man liko dar vieneri metai, - kalbėjo tada Riordanas, užsikniaubęs ant stalo, - paskui aš iškrisiu iš žaidimo. Ir ką man daryti tada? Visą dieną trinti subinę? Ne, tai ne man. Štai ir pagalvojau, gal man laikas jau pasiieškoti sau darbo? Noriu pamėtyti meškeres, pažiūrėti, ko galiu tikėtis. Sakau, kodėl gi nepradėjus nuo pačių klasiškiausių įstaigų? O ten - nuo pat viršūnėlių? Todėl aš čia ir kalbu su jumis".

Tokius pokalbius Lasiteris apturėdavo kelis kartus per savaitę. Jo klientais buvo farai, FTB, Karinės žvalgybos ir Lenglio* darbuotojai. Visi jie ieškojo darbo pagal savo kvalifikaciją, tad manė, kad kreiptis į privačią detektyvų firmą - visai logiška. Iš beveidės daugelio pretendentų masės Riordanas įsiminė tuo, kad, išeidamas, pasakė nuostabią frazę: "Atrodo, reikalas neišdegs. Ką gi, toliau rašysiu scenarijus filmams".

Šitai jau buvo įdomu. Farai, sugebantys rašyti, pasitaikydavo rečiau už snieginius leopardus, o "Lassiter associates" nuolat buvo reikalingi kvotėjai, mokantys parašyti ataskaitą, kurią būtų negėda išsiųsti klientams - daugiausia advokatams ir biržų makleriams. Būtent todėl kom-

*Vašingtono priemiestis, kuriame yra CŽV centrinis štabas.

panijoje dirbo tiek daug buvusių žurnalistų. Jei Riordanas iš tiesų neblogai valdo plunksną, jam, greičiausiai, vietelė atsiras.

- Tai tavo subinė, ne mano! - šaukė į ragelį Riordanas.

Atviras įsiūtis policininko balse grąžino Lasiterį į realybę. Detektyvas metė ragelį ir gūžtelėjo pečiais.

- Atsiprašau.

Paskui, perknisęs krūvą popierių ant savo stalo, surado reikalingą dokumentą ir pametėjo jį Džo.

- Tai aiškiai padegimas. Daugybė gaisro židinių. Bikfordo virvutės pelenai. Ištisų devynių jardų.

Lasiteris peržvelgė preliminarią priešgaisrinės valdybos ataskaitą, prie kurios buvo pridėtas grubiai nubraižytas namo planas. Septyni taškai, tarp jų ir abu miegamieji, buvo pažymėti ženklu "X". Lasiteris žinojo, kad paprasti gaisrai būna kitokie - jie prasideda vienoje vietoje. Jis klausiamai pažvelgė į Riordaną.

- Yra dar kai kas, - metė faras, barbendamas pirštais į stalą. - Buvo paleistos dujos - ne tik iš viryklės, bet ir cokoliniame aukšte. Padirbėta ir su šildymo sistema. Valdyboje kalba, kad dar penkios minutės - ir namas būtų pakilęs į kosmosą. Nebūtų likę nieko. Tiesiogine prasme.

- Taigi, jūs tvirtinate... - niūriai pradėjo Lasiteris.

- Aš tvirtinu, kad dirbta kerėpliškai. Tai akivaizdus padegimas, bet padegėjui buvo nusispjaut, ar apie tai kas nors sužinos, ar ne. Ir, be to, jis aiškiai persistengė. Veikė, kaip... - Plati detektyvo fizionomija atrodė sutrikusi. - Net nežinau, su kuo palyginti. Kažkas panašaus į "išdegintos žemės" taktiką. Atrodo, jie norėjo, kad, išskyrus pelenus, nieko neliktų.

Lasiteris pasilenkė link jo, remdamasis į stalą. Pravėrė burną kažką sakyti, bet apsigalvojo. Jo veidą iškreipė skausmas. Palingavęs galva, Riordanas pastebėjo:

- Man nereikėjo viso šito pasakoti. Bet aš pamiršau, kad ne jūs tirsite bylą. Jūs juk artimiausias giminaitis.

- Taip, žinoma, - ištarė Džo, lyg neteikdamas detektyvo žodžiams didelės svarbos. - Jūs tiesiog norėjot pasakyti, kad kažkas mėgino sunaikinti kažką, esantį name. Kokius nors įkalčius. Ir norite išgirsti iš manęs, kas tai galėjo būti, ar ne? Mano sesuo...

Riordanas rankos mostu jį sustabdė.

- Manau, dabar pats laikas keliauti į morgą atpažinti kūno. Kad pradėtume kalbėti apie jūsų seserį, reikia įsitikinti, jog tai iš tikrųjų ji.

Vyrams einant link durų, suskambo telefonas. Sekundę padvejojęs Riordanas grįžo ir čiupo ragelį.

- Ką? - perklausė, krutindamas pečius. Kitoje linijos pusėje kažką pa-

sakė, ir policininkas pažvairavo į Lasiterį. - Dieve mano, - ištarė. - Gerai, gerai.

Išėjęs iš policijos valdybos, Riordanas kyštelėjo ranką į kišenę ant marškinių krūtinės, išsitraukė pakelį cigarečių ir užsirūkė.

- Ką jie sakė?

Riordanas negirdėjo. Išleidęs dūmų srovelę, paklausė:

- Ką?

- Ką jums pranešė telefonu?

Detektyvas papurtė galvą, tarsi sakytų: "Nieko ypatingo".

Jau po dešimties minučių automobilis sustojo prie šaligatvio šalia apygardos administracijos pastato. Lasiteris atsisegė saugos diržus ir atidarė dureles, bet Riordanas jį sustabdė.

- Klausykit, Džo, - sutrikęs pradėjo jis, - man reikia su jumis pakalbėti. - Atsikrenkštęs detektyvas tęsė: - Jūs sutinkate, kad chirurgas neturėtų operuoti savo vaiko?

- Nesupratau.

- Gydytojui negalima operuoti savo vaiko, advokatui - ginti teisme savęs paties, o jums... reikėtų patikėti gaisro tyrimą man.

- Atsižvelgsiu į tai.

Riordanas tekštelėjo rankomis per vairą ir nepatenkintas suburbėjo:

- Atrodo, aš kalbu su siena, bet... - Dirstelėjęs į laikrodį, jis nelinksmai šyptelėjo. - Man teko susidurti su tokiu dalyku anksčiau. Buvę farai, šnipai, armijos tardytojai - žodžiu, patyrę vyrukai. Jie nuolat įsivelia į tyrimą, kuriuo yra asmeniškai suinteresuoti, ir prasideda visiška maišatis. Galiausiai mes turime krūvą vargo ir suši... atsiprašau, sužlugdytą bylą. - Lasiteris nieko neatsakė, ir sunkiai atsidusęs detektyvas tęsė toliau: - Aš paprašysiu, kad čia atvarytų jūsų mašiną. Po atpažinimo keliaukit namo. Paskambinsiu jums vėliau.

Džo Lasiteris jautėsi keistai, pamėkliškai. Jam atrodė, kad gyvena tarsi ne savo kūne, kuris pavirto stebėjimo kamera. Jausmas buvo maždaug toks: aš esu čia, štai aš einu į morgą atpažinti sesers kūno. Džo tarsi iš šalies stebėjo, kaip įeina į pastatą ir žingsniuoja į laukiamąjį - raminamai nuteikiančią patalpą su jūros vaizdais puoštomis sienomis. Dabar jis kalbasi su moterimi baltu chalatu, prie jos krūtinės prisegta kortelė su vardu: Bizlė.

Moteris suranda jo pavardę didžiuliame žaliame apskaitos sąsiuvinyje ir veda į šaldyklą, kur, panašiose į karstus dėžėse, įtrauktose į sienas, saugomi kūnai.

Netgi atpažinęs Ketę ir Brendoną, Džo nieko nepajuto. Atrodė, kad jis valdo marionetę vardu Džonas Lasiteris, o tikrasis Džonas Lasiteris stebi ją iš šalies.

Šviesių jo sesers plaukų nebeliko, apsvilęs plikas kiaušas pasidengė plutele. Lūpos buvo pusiau praviros, o žydros akys sustingusios žvelgė į dienos šviesos lempą. Antakiai ir blakstienos nudegė, dėl to veidas rodėsi tuščias, kvailokas. Brendonas atrodė dar blogiau. Jo oda pajuodo, nuėjo pūslėmis.

Džo ir anksčiau buvo tekę matyti negyvėlių, Ketė ir Brendonas atrodė lygiai taip pat. Sesuo ir sūnėnas panešėjo į nejudrias lėles, atrodė, kad gyvi jie niekados ir nebuvo. Moteris baltu chalatu - Bizlė - laikėsi santūriai ir griežtai: Džo pamanė, jog tai dėl to, kad, lankytojui iš sielvarto puolus įniršin, nepasiduotų emocijoms. Bet marionetinis Džo Lasiteris tiesiog linktelėjo ir ramiu balsu patvirtino mirusiųjų tapatybę. Moteris su palengvėjimu atsiduso ir kažką užsirašė blanke. Nepaisant šaldyklos įrengimų ūžesio, Lasiteris aiškiai girdėjo minkšto jos flomasterio galiuko krebždesį. Jis pasirašė neperskaitęs ir išėjo iš šaldyklos.

Koridoriuje Bizlė rūpestingai palietė delnu jo ranką. Džo netgi pasirodė, kad jis nejaučia prisilietimo, tik nuspėjo jį.

- Gal norėtumėte prisėsti? - paklausė ji. - Gal atnešti vandens?

- Ačiū. Man viskas gerai. Norėčiau pakalbėti su patologoanatomu.

- Nežinau, - nutęsė sunerimusi Bizlė, - tai ne...

- Tomas - mano draugas, - nuramino ją Džo.

- Tuomet paskambinkim jam. - Moteris pakėlė telefono ragelį. - Šiuo metu jis gali daryti skro... gali būti užsiėmęs.

Laukiamajame pora išsigandusių vaikų - Lotynų amerikiečių, prisispaudę vienas prie kito, sėdėjo ant vinilu aptrauktos kušetės, šalimais stovėjo policininkas. Atrodė, jog faras bijo, kad vaikai, vos pakviesti, išskris pro lubas. Lasiteris bukai spoksojo į sieną puošiantį jūros peizažą - nykų audringos pakrantės atvaizdą.

Staiga jam už nugaros melodingas balsas ištarė:

- Gerai.

Atsisukęs, Džo pamatė, kaip Bizlė deda ragelį.

- Jei eisite koridoriumi iki galo... - pradėjo ji.

- Aš žinau kelią.

Iš pradžių Tomas Truongas pakėlė akis, paskui pakilo iš už stalo.

- Čo! - tarė jis, tiesdamas draugui ranką, atsiduodančią formalinu. Atrodė, kad patologoanatomas vienu metu ir raukosi, ir šypsosi. - Ką tau padaryti? Tu tirti bylą?

Jiedu susipažino gana keistomis aplinkybėmis. Prieš kelerius metus jie žaidė vienoje futbolo komandoje, kuri vadinosi "Tie, kam per trisdešimt". Tai tęsėsi tol, kol Lasiteris susižeidė kelį. Nepaisant trapaus kūno sudėjimo, Truongas buvo aršus gynėjas, prasiveržBut pro varžovus lyg senovės romėnų karo vežimas su kreivais peiliais ant ratų. Apie savo profesinę veiklą jie prakalbo tik antraisiais pažinties metais. Tai nutiko užeigoje "Whitney", gurkšnojant pirmarūšį alų. Vėliau Lasiteris kelis kartus buvo pasikvietęs Truongą kaip teismo mediką ir ekspertą. Gabus ir labai kruopštus patologoanatomas, nors ir prastai mokėjo angliškai, buvo puikus liudininkas, ir prisiekusieji jį mėgo.

- Ne, aš čia ne dėl tyrimo, - tarė Džo. - Dėl sesers. Ji guli morge kartu su mano sūnėnu.

Truongas arba nesuprato, arba palaikė tai juokeliu.

- Ką tu kalbi, Čo? - šelmiškai paklausė. - Tu mane juokinti?

- Ne. Pažiūrėk bylą apie padegimą.

Džiugi šypsena išnyko nuo Truongo veido.

- La-si-ter, - sumurmėjo sau po nosimi. - O, Čo, man būti gaila. Man labai gaila.

- Tu jau atlikai skrodimą?

Patologoanatomas liūdnai palingavo galva:

- Čimis prašė paskubėti. Nes padegimas. - Jis atsiduso. - Tavo sesuo. Ir mažas berniukas. - Jo akys susiaurėjo. - Ką gi. Ne gaisras juos užmušti.

Lasiteris automatiškai linktelėjo. Paskui suvokė draugo žodžių prasmę.

- Ką?!

Didelė Truongo galva ant plonyčio kaklo susiūbavo.

- Plaučiuose nėra dūmų dalelės. Kraujyje nėra anglies oksidas. Jau tai mums sakyti, kad aukos mirti iki gaisras. Ir ne tik tai. Yra dar įrodymai. Tu matei kūnus?

- Taip. Aš juos atpažinau, todėl esu čia.

- Ne. Matei kūnus? Ar tik veidus?

- Veidus.

- Tu žiūrėti į kūnus ir matyti, kad odą dengti... lyg maži įpjovimai. Taip būti su žmogais ugnyje. Dažniausiai - nes oda sprogsta! Kūno skystis išsiplėsti nuo karščio, o oda neišsiplėsti ir sprogti. Bet tavo sesuo - turėti ne tokie įpjovimai ant rankų, ne tokie, kaip ant oda. Tokie žaizdos būna, kai gintis. Aš tai matyti ir žiūrėti toliau. Aš matyti, žinai, ką? Tavo sesuo turėti durtą žaizdą ant krūtinė. Mirties priežastis - aortos vožtuvas. Perpjautas. Berniukas... - Truongas pasilenkė per stalą. - Jo gerklė perpjauta štai taip. Nuo ausis iki ausis. - Patologoanatomas dribtelėjo atgal į krėslą.

Pakėlė rankas, o paskui nusvarino, kaip nukritusius lapus. Suglaudęs delnus, pasakė: - Čo. Mažas berniukas visai neturi kraujo. Jie mirę, galbūt, valanda - paskui gaisras.

Lasiteris tylomis žiūrėjo į jį.

- O kaip vaikinas? Vyras?

- Koks vaikinas?

- Aš girdėti, - tarė Truongas. - Trečias asmuo būti tavo sesers namie. Jis išėjo pro langą. Kai tavo sesuo taip mirti, aš pagalvoti, kad gal... - Jis gūžtelėjo pečiais.

- Kur tas žmogus?

- Nudegimų palatoj.

- Kokia ligoninė?

- Gal Fer Oksas, - vėl gūžtelėjo Truongas. - Gal Ferfaksas.

8 skyrius

Po valandos Lasiteris vėl pamatė Riordaną. Detektyvas buvo įsitaisęs kėdėje, pasiskolintoje iš Fer Okso ligoninės gydytojo kabineto. Kai seselė įvedė Lasiterį, Riordanas staigiai pašoko, ir įsitempęs, lyg bandytų paslėpti ką už nugaros, žengė jo pasitikti. Sprendžiant iš detektyvo veido, Džo pasirodymas jo nepradžiugino.

- Vadinasi, nepaklausėte manęs?

- Kodėl nesakėte, jog turite įtariamąjį?

- Jis nelaikomas tokiu, kol negavome medicinos eksperto išvados, - gana karingai atsakė Riordanas. - Kol kas jis - tik dar vienas nukentėjusysis.

- Kažkoks bernas išvirsta pro degančio mano sesers namo langą, o jūs apie jį net neužsiminėt! Ir laikote jį auka?

- Jis ir yra auka. Apdegė kone iki kaulų.

- Šit kaip? Tai tik rodo jo nekompetenciją. Kas jis toks?

- Džonas Dou.

- Kas tas Džonas Dou?

- Policijos žargonu tai reiškia "nežinomas". Atvykęs čia, jis nesiteikė pranešti savo vardo, pavardės ir asmens kodo. Be to, pas jį nerasta nieko, kas padėtų nustatyti tapatybę.

Kiek patylėjęs Lasiteris paklausė:

- O mašinos rakteliai?

- Nebuvo nei raktelių, nei dokumentų, nei pinigų. Žodžiu, nė velnio.

- Na, dabar aš viską supratau! Jis nusileido parašiutu. Tikriausiai tai ir yra jūsų versija?

- Liaukitės!

- Ar patikrinot automobilius?

- Kokius automobilius?

- Priparkuotus! Automobilius, stovinčius netoliese. Juos patikrinot?

- Taip, - kiek padvejojęs atsakė detektyvas. - Juos tikrina kaip tik dabar.

- Kaip tik dabar? Tai juk... - staiga Džo pasijuto visiškai bejėgis.

Atrodė, kad jo galvoje trūko kažkokia siūlė, ir nuovargis iš ten pasklido po visą kūną. Tačiau jis sugebėjo atlikti paprastą aritmetinį apskaičiavimą. Numeriu 911 buvo paskambinta maždaug vidurnaktį. Dabar antra dienos. Praėjo keturiolika valandų, ir, sprendžiant iš Riordano sumišimo, niekas nesusiprato pereiti per kaimyninius kvartalus ir surašyti ten stovinčių mašinų numerius. Dabar tai daryti jau per vėlu, žinoma, jei Džonas Dou dirbo ne vienas.

- Drabužių jis taip pat neturėjo, - tarė Riordanas. - Esu tikras, jūs rengėtės apie juos klausti. Jie permirko krauju, ir juos teko nupjauti nuo kūno. Medicinos sesuo išmetė visas liekanas. Aš bandžiau jas surasti, bet šiukšlės jau buvo išvežtos. Belieka laukti, kol vyrukas atsigaus. Kai tai nutiks, aš paklausiu jo to paties, ko klaustumėt jūs, ir paimsiu pirštų atspaudus. Patikrinsime atspaudus kompiuteryje, ir, jei pasiseks, sužinosime, kas jis toks. Taigi, kodėl jums nevažiavus namo ir neleidus man vykdyti tyrimo?

- O kas ten?

- Kur?

- Už jūsų nugaros!

Riordanas sunkiai atsiduso, užvertė akis į lubas ir žengė šalin. Jam už nugaros ant stalo stovėjo medicininė kiuvetė su dviem gana keistais daiktais. Vienas iš jų buvo peilis su mažiausiai septynių colių ilgio ašmenimis. Šis didžiulis peilis, greičiausiai buvo medžioklinis, toks, kokiu doroja elnius. Lasiteris priėjo arčiau ir įsižiūrėjo. Nors, veikiau, tai kareiviškas peilis.

- KK, - tarė Riordanas.

- Kas?

- Komandosų kinžalas. Jūrų pėstininkų bazėse tokių pilna.

- Gal jis kareivis?

- Galbūt, - gūžtelėjo pečiais Riordanas. - Bet esmė tokia, kad jis turėjo kinžalą su savimi. Tai ne tas atvejis, kai kas nors įsiveržia į namą, čium-

pa virtuvinį peilį ir ima juo darbuotis. Vyrukas atėjo į namus su kinžalu. Tai ne duonriekis peilis, o kovinis ginklas...

- Norite pasakyti, kad tai - iš anksto suplanuota žmogžudystė?

- Taip. Šis šaunuoliukas žinojo, ką daro.

Lasiteris atidžiai apžiūrėjo kinžalą. Prie geležtės pagrindo ir ant rankenos susidarė kažkokia ruda geležį primenanti masė, panaši į kraują. Prie jos prilipo keli plaukai - šviesūs, ploni, labai švelnūs. Vaiko plaukai. Brendono plaukučiai. Džo ausyse vėl suskambo Tomo Truongo balsas: "Mažas berniukas visai neturi kraujo".

Šalia kinžalo kiuvetėje gulėjo nedidelis flakonėlis - suvenyrinio likerio buteliuko dydžio. Jis buvo pagamintas iš sunkaus, storo stiklo, atrodė gana neįprastas ir labai senas. Buteliuke buvo truputis - maždaug pusė colio nuo dugno - skaidraus skysčio.

- Seselės ir gydytojai visur paliko gausybę savo pirštų atspaudų, - tarė Riordanas. - Jūs man padėsit?

Tai sakydamas, įteikė Lasiteriui nedidelį plastikinį maišelį su pritvirtinta etikete:

DŽONAS DOU

POL. VALD. - 3601

02/11/95

Lasiteris laikė maišelį, o Riordanas, pasitelkęs pieštuką, įstūmė į jį kinžalą ir flakonėlį.

- Kur jis?

Detektyvas neatsakė.

- Kai grįšiu į valdybą, apiforminsiu juos kaip daiktinius įrodymus, - tarė jis. - Nuimsim visus atspaudus, atmesime medicinos personalo pirštukus ir tai, kas liko, pravarysim per FTB. Paskui pažiūrėsim, ką galima išspausti iš buteliuko. Ištirsime skystį ir atliksime pilną kinžalo analizę. - Po trumputės pauzės Riordanas tęsė: - Kas šis vyrukas bebūtų, jūsų sesuo sugebėjo jį pažymėti. Medicinos ekspertas rado odos ir kraujo pėdsakus po jos dešinės rankos nagais. Paprašysiu padaryti DNR tyrimą, ir palyginsime. - Dar kiek patylėjęs, jis užbaigė: - Na, galbūt dabar jūs keliausite namo?

Lasiteris nusekė Riordaną durų link. Detektyvas atsargiai nešė permatomą maišelį, dviem pirštais laikydamas už pačio viršaus. Kai jie sustojo, Riordanas uždėjo delną Lasiteriui ant peties ir droviai sumurmėjo:

- Suprantate, man apskritai nereikėjo viso to pasakoti... Ir rodyti daiktinių įrodymų. Noriu pasakyti... - jis nudūrė akis, - kad tyrime jūs - vienas įtariamųjų.

- Nejaugi?

- Būtent!
- Ar suprantate, ką kalbate, Džimai?
- O kas, jei sesuo paliko jums visus savo žalius? O jūs jos pakęsti negalėjote? Na, jūs suprantate, ką noriu pasakyti.
- Bet tai visiška nesąmonė!
- Pats žinau, kad nesąmonė. Tiesiog sakau, kaip atrodo iš šalies. Mes turime instrukcijas, nuolat vyksta pasitarimai, ir mums visados kala į galvą tezę apie "tariamo tarnybinio nusižengimo" pavojų.
- Tarnybinio nusižengimo?
- Ne! Apie tokio regimybę. Ir tai yra didžiulis skirtumas. Žmogus nenusižengė. Bet sudaroma regimybė, kad jis tai padarė. Štai, pavyzdžiui, aš parodžiau jums tai. - Riordanas pakėlė maišelį. - Šį poelgį galima suprasti neteisingai.
Lasiteris palingavo galva, bet nutylėjo. Jis per daug pavargęs, kad pyktų, be to, Riordanas visai nenorėjo jo įžeisti. O laikantis formalaus požiūrio, detektyvas visiškai teisus.
- Šiaip ar taip, - tęsė Riordanas, verdamas duris, - jūs turite krūvą reikalų. Jums reikia paskambinti gausybei žmonių, susitarti dėl kai kurių procedūrų. Spauda susidomės jumis ir jūsų seserimi, o vos tik žurnalistai išgirs, kad tai ne šiaip sau gaisras... - Sakinys pakibo ore.
Sveika Riordano nuovoka paveikė Lasiterį kaip šaltas dušas. Džo suprato, kad per daug įsitraukė į tyrimą, visiškai pamiršęs apie "giminaičių informavimą" ir kitus reikalus, susijusius su artimų žmonių mirtimi. Riordanas visiškai teisus. Žinoma, jam teks paskambinti gausybei žmonių. Ketė buvo jo vienintelė giminaitė - jų tėvai seniai mirę - bet liko jos buvęs vyras, gausybė draugų, bendradarbiai radijo stotyje, teta Lilijana. O kaip dėl Brendono? Tėvo jis neturėjo, bet turėjo krikštatėvius. Tiek daug žmonių teks pranešti, kad jie nesužinotų apie nelaimę iš televizoriaus ir laikraščių. Kol Džo klupinėdamas sekė paskui Riordaną, skubių reikalų sąrašas vis ilgėjo. Kai kurios procedūros... Jam reikės susirasti laidojimo biurą, išrinkti karstus, antkapius, vietas kapinėse.
Atlikti reikės daug ką, bet jis vis galvojo apie Brendoną, peilį, sukrešėjusį kraują, plaukučius. Viešpatie, kaip jis galėjo perpjauti gerklę trejų metų berniūkščiui?
- Aš pakalbėsiu su Tomiu Truongu, - tarė Riordanas. - Paklausiu, kada galima paimti kūnus ir...
- Kaip jis? - paklausė Lasiteris.
- Kas?
Lasiteris pakėlė akis.

- Turite omenyje Džoną Dou? Būklė nelengva, bet stabili. Sako, kad gyvens. Jus tai džiugina?
- Taip.
- Mane irgi.

Riordanas sekė Lasiterį žvilgsniu, kol šis, perėjęs koridorių, pasuko už kampo. "Tvirtas vyrukas, - mąstė. - Aukštas, plačių pečių. Tikras atletas. Ir tuo pat metu kažkuo erzina. Net ir šiandien, čia, jis žingsniuoja taip, lyg ši ligoninė būtų jo privati valda".

Riordanas pagalvojo, kad jam, atsižvelgiant į jo santykius su Lasiteriu, galbūt reikėtų atsisakyti šios bylos ir perduoti ją kam kitam. Bet nusprendė, kad visa tai - mėšlas. Jis žinojo (nusispjaut į apsimestinį kuklumą), kad yra geriausias seklys valdyboje ir suprato, kad kankinsis visą gyvenimą, jei mes bylą iš baimės prarasti šiltą vietelę.

Beje, su Lasiteriu jis tikrai turės problemų - abejonių nekyla. Kaip sakoma, jokių klausimų. Ir jei tai sutrukdys jam gauti darbą šio vaikino įstaigoje... ką gi, vadinasi, kartais taip susiklosto aplinkybės.

Iš tiesų byla gan paprasta. Yra įtariamasis ir žmogžudystės įrankis. Riordanas net neabejojo, kad greitai atsiras ir kitų įrodymų. Paprastai spragos užsipildo pačios. Atsiras liudininkų. O jei ne, prokurorui ir taip užteks priežasčių kaltinimui pateikti. Taip, jie nežino vyruko vardo ir jo motyvų, bet tai šiuo atveju neturi jokios reikšmės. Kalėjimuose pilna Džonų Dou, nužudžiusių daugybę žmonių dėl niekam nežinomų priežasčių.

Be to, jiems gali tiesiog pasisekti. Nereikia atmesti galimybės, kad Džonas Dou - psichas, žudęs savo šuniuko paliepimu. Gali būti, kad į dienos šviesą iškils draudimo polisas. Su nusikaltimu gali būti susiję buvęs vyras ir dabartinis meilužis.

Riordanas tikėjosi, kad viskas išsispręs paprastai, kitaip Lasiteris užsisės ant jo ir ims ėsti: padaryk tą, patikrink aną, užsiimk šituo. Ne. Viskas gali pakrypti dar blogiau. Jei jis pats būtų Džo Lasiteris - stambios detektyvų agentūros savininkas - ir jo sesuo bei sūnėnas taptų kruvino nusikaltimo aukomis... jis pradėtų savo tyrimą ir paskirtų jam visus savo pinigus, iki paskutiniojo cento. Ir faras, vykdantis oficialų tyrimą - šiuo atveju toks Džimis Riordanas - kur tik beeitų, visur užsiraus ant Lasiterio jau paliktų pėdsakų.

Šis vaikinas gali mesti į darbą tuziną žmonių. Du tuzinus! Vyrukus, dirbusius FTB, CŽV ir karinėje žvalgyboje. Tuos, kurie dirbo "Washington Post", radijuje ir televizijoje. Žodžiu, visus, kurie dabar vadinasi "Lassiter associates". Taigi, jam dirbs velnioniška gausybė agentų ir -

žiūrėkim tiesai į akis - kur kas labiau kvalifikuotų agentų, nei galėtų pasitelkti apygarda. Ir tikriausiai išleis tyrimui kur kas daugiau pinigų. Tai reiškia, kad Džimiui Riordanui teks kalbėtis su liudininkais, kuriuos jau spėjo apklausti Džo Lasiteris. Jis susisieks su žmonėmis, su kuriais Lasiteris buvo susitikęs jau prieš kelias dienas, ir jam teks raustis po krūvas, kurias iki paskutiniosios smiltelės jau ištyrinėjo Lasiterio komandos žmonės. Žodžiu, jis tirs tai, kas jau ištirta.

Riordanui buvo bjauru apie tai vien pagalvoti, be to, jis iš tikrųjų pavargo. Jį prižadino vidurnaktį, ir nuo to laiko jis, galima sakyti, neprisėdo. Dabar tos prakeiktos kojos ėmė išdavikiškai skaudėti. Azartas dingo, ir smegenis nuo ausies iki ausies tarytum užtraukė voratinklis. Jam kaip oro reikėjo puodelio kavos, tačiau iš pradžių teks paskambinti į nuovadą.

Tai reikėjo padaryti vien todėl, kad Lasiteris buvo teisus. Svarbu pasirūpinti Džono Dou automobiliu. Riordanas nusprendė pasiųsti į Kesvik Leiną bei gretimas gatves policijos mašiną - kad patikrintų visus numerius. Juos perleis per transporto departamento kompiuterį, ir, jei bus aptiktas apylinkės gyventojams nepriklausantis automobilis, bus einama per visus namus ir ieškomas jo savininkas. Jei toks neatsirastų, mašiną atidarys, ir pagal kėbulo numerius nustatys jo registracijos vietą. Jei savininko nebus ir ten, jis tuojau pat ims jo ieškoti.

Paskambinęs į policiją, detektyvas nusprendė palaukti vyresniosios medicinos sesers. Netrukus pamatė, šią atplaukiant koridoriumi. Ta dama turėjo siaubingai didelę krūtinę. Ji atrodė lyg plati lentyna, ant kurios guli akiniai - nuo jų lankelio lig moters ausų driekėsi metalinės grandinėlės. Riordanas, kad ir kaip stengėsi, negalėjo atplėšti akių nuo šio stebuklo, nors ir prisiminė instrukciją: "Pernelyg ilgas akių kontaktas gali būti suprastas kaip seksualinis priekabiavimas". Detektyvas užsirašė vyresniosios seselės vardą, datą ir laiką, paskui prisistatė ir pareiškė pasiimsiąs asmeninius Džono Dou daiktus. Moteris liepė jam po kažkuo pasirašyti, o jis, savo ruožtu, paprašė ją padėti savo parašą.

Paskui Riordanas nusinešė maišelį iki mašinos, užrakino bagažinėje ir grįžo pakalbėti su seserimi, kuri išėmė daiktus iš nukentėjusiojo kišenės. Jam norėjosi sudėti taškus ant "i". Turint reikalą su suplanuota žmogžudyste, neįmanoma būti per daug skrupulingam.

Medicinos seseriai iš skubiosios pagalbos skyriaus priimamojo buvo pertrauka, bet jis nesunkiai rado ją bufete, skaitančią meilės romaną. Klausimų seseriai Riordanas turėjo nedaug, o kai ji atsakė, pasiėmė sau puodelį kavos, ir, įsitaisęs prie staliuko, atsivertė bloknotą. Tai buvo vienas iš šimtų jo turimų bloknotų - po vieną kiekvienai stambiai bylai. Ke-

turi ant šešių colių, juodais viršeliais, siaurai suliniuoti lapai sutvirtinti šešiais metaliniais žiedais. Kiekvieno bloknoto pirmajame puslapyje Riordanas aiškiu ir dailiu braižu išvedžiodavo aukos vardą, bylos numerį ir pažeistus įstatymo straipsnius. "Kad ir ką kalbėtų apie Džimį Riordaną, niekas neišdrįs tvirtinti, kad jis susipykęs su dailyraščiu,- pagalvojo. - Ačiū tau, sesuo Terese!"

Šio bloknoto lapai kol kas dar buvo švarutėliai, bet Riordanas žinojo: greitai jie užsipildys, ir juodoji knygutė, kaip ir kitos, įsitaisys lentynoje jo namuose - mažame kambarėlyje, kurį jis naudojo kaip darbo kabinetą. Riordanas gurkštelėjo kavos ir susimąstė. Taigi, Džonas Dou. Apie šį vaikiną žinoma tik tiek, kad, vieno chirurgo žodžiais, jis marmėjo kažką itališkai.

Tai gali būti įdomu. Bet, iš kitos pusės, greičiausiai sukels papildomų sunkumų. Riordanas subėrė į puodelį sausą grietinėlę, bet kavos spalva beveik nepasikeitė. Gali būti, kad Džonas Dou pasirodys esąs Džianis Dou. Beje, detektyvas tikėjosi, kad taip nenutiks. Jam yra tekę tirti bylų, kur buvo įsimaišę užsieniečiai - kadangi Ferfaksas yra visai šalia Vašingtono, į tyrimą nuolatos kaišioja nosį pasiuntinybės. Toks dėmesys smarkiai kliudo dirbti.

"O ką, jei šis vyrukas iš tiesų pasirodys esąs užsienietis, dirbąs pasiuntinybėje ir dar turintis diplomatinę neliečiamybę?" - paklausė savęs Riordanas.

Antrasis kavos gurkšnis nebebuvo toks gardus.

Džo Lasiteris neišėjo iš ligoninės. Palypėjęs keletą aukštų, jis žingsniavo palei žalią liniją, zigzagais vedančią iš vieno koridoriaus į kitą. Jo laukė daugybė reikalų, bet, prieš jų imdamasis, jis norėjo žvilgtelėti į žmogų, papjovusį Ketę ir Brendoną. Kažkuris ordinatorius pasakė, kad žalioji linija jį nuves į nudegimų palatą, ir Džo nuėjo palei ją.

Jei nesate daltonikas, spalva lengvai pakeis jums skaitymo mokslą. Jums nereikia mokėti angliškai, kad sektumėte nupiešta juosta. Galite būti pasiligojęs, girtas kaip dūmas ar mokėti vien togolezų dialektą - spalvota linija palydės jus ten, kur reikia.

Lasiteriui kelis kartus teko pabuvoti CŽV, kur buvo taikoma tokia pati sistema, tik tikslas jos buvo visai kitoks. Kiekvienas žmogus Lenglyje nešiojo prisisegęs prie švarko laminuotą kortelę. Ant jos būdavo užrašas: LANKYTOJAS, BENDRADARBIS arba APSAUGOS TARNYBA, bei spalvota juostelė, kuri rodė ne tai, kur tau reikėtų eiti, o tai, kur eiti tau negalima. Jei nuklysdavai į koridorių, kurio centre ant grindų puikavosi raudona linija, o tavo kortelėje linija būdavo žalia, puikiai suprasdavai,

kad čia esi pašalinis. Tuoj pat pasigirsdavo klausimas: "Atleiskite. Jūs įsitikinęs, kad nepaklydote?"

Neatplėšdamas žvilgsnio nuo žaliosios linijos, Lasiteris praėjo porą dvigubų durų. Kaip koks ikimokyklinukas, visai kaip Brendonas. Prieš Lasiterio akis iškilo Brendonas, kruopščiai rašantis savo vardą didelėmis, šleivomis raidėmis. Paskui jis išvydo mažylį miegantį, besišypsantį ir perpjauta, tarsi gyvulio skerdykloje, gerkle.

Bendoną pakeitė Ketė, lydima Tomo Troungo balso: "Ne tokie įpjovimai ant rankų... tokios žaizdos būna, kai gintis..."

Ketė. Tamsoje. Miega. Išgirsta kažkokį garsą. Nesupranta, kas vyksta. Kinžalas nusileidžia, o ji pakelia rankas, instinktyviai gindamasi...

Džo praėjo medicinos sesers postą, bet jo, regis, niekas nepastebėjo. Jis neįsivaizdavo, ką darys, kai prieis nudegimų palatą. Tikriausiai tiesiog pažiūrės į tą veikėją?

Na štai, pagaliau jis čia. Žiūrėti iš tiesų nelabai yra į ką. Džonas Dou matėsi per didelį stačiakampį langą (kadangi daugiau pacientų nebuvo, Lasiteris nusprendė, kad tai ir yra Džonas Dou). Nejudrų kūną smaigstė įvairiausi vamzdeliai, o binto nepaslėptus odos lopinėlius storai dengė baltas tepalas. Lasiteris sykį buvo stipriai apdegęs ranką, ir baltosios bjaurasties pavadinimas staiga iškilo jo atmintyje: silvadenas.

Kaip Džo Lasiteris suprato, vaikino niekas nematė prieš jo veidui apdegant, taigi dabar jis kuo tikriausias Džonas Dou. Jokio vardo, nei išvaizdos apibūdinimo. Tai tiesiog nepakeliama. Kas jis? Kodėl taip pasielgė? Ką galvoja apie savo nusikaltimą?

O gal jis vis dar be sąmonės? Iš koridoriaus Lasiteriui nesimatė jo veido. O jei vyrukas jau atsipeikėjo? Tuomet gal jis sugebėtų atsakyti į porą klausimų. Paprastų klausimų. Lasiteris suėmė durų rankeną. Iš už širmos tuojau pat žvilgtelėjo žmogus chirurgo drabužiais, ir, surikęs su pasipiktinimu, išbėgo į koridorių.

Daktarui nusitraukus nuo veido kaukę, Lasiteris pamatė, kad jo akys mažytės, žydros, o dantų sąkandis - kaip burunduko.

- Ar aš neaiškiai pasakiau, vaikinai? Tai sterili patalpa!

Lasiteris nieko neatsakė, bet nepasitraukė. Jo žvilgsnis buvo toks nutolęs, kad burundukas, prieš tęsdamas, šiek tiek sutriko.

- Niekam negalima eiti į šią palatą.

Gydytojas aiškiai laikė jį policininku, ir Lasiteris nematė priežasčių keisti juo nuomonę.

- Misteris Dou įtariamas dviguba žmogžudyste, - tarė jis. - Norėčiau pakalbėti su juo, kai tik tai bus įmanoma.

- Šiuo metu, - iš aukšto tarė burundukas, - mano pacientas paveiktas

trankvilizatorių ir yra ypač jautrus infekcijoms. Aš pranešiu, kai jis kiek pasitaisys.

- Dėkui už bendradarbiavimą, - linktelėjo Lasiteris.

- Bet kuriuo atveju kurį laiką jis nieko pasakyti negalės.

- Kodėl?

Burundukas nusišiepė ir bakstelėjo pirštu sau į gerklę:

- Aš gi sakiau jums, žmonės. Vamzdelis trachėjoje.

- Ir ką tai reiškia?

- Tai reiškia, kad jis negali kalbėti.

Lasiteris pažiūrėjo per stiklą į Džoną Dou, paskui - į daktarą.

- Ir kiek laiko negalės?

Burundukas gūžtelėjo pečiais ir griežtai atsakė:

- Klausykit, detektyve, jums telieka tiesiog kantriai laukti. Kairėje veido pusėje, ant kaklo ir krūtinės jam liks randai... bet išsikapstys. O dabar jis niekur nepabėgs. Aš informuosiu jus apie jo būklę.

- Ačiū, - tarė Lasiteris ir pasišalino.

Tos pačios dienos vakare, apskambinęs mažiausiai keturiasdešimt žmonių, Lasiteris sėdėjo ant sofos ir spoksojo į televizorių. Pusė tų, kam jis skambino, jau žinojo apie nelaimę ir reikalavo papasakoti daugiau. Po kiek laiko, kelis sykius pakartojęs tas pačias frazes, Džo pajuto, kad atsiribojo nuo tikrovės. Jo balsas skambėjo bešališkai, tarsi televizijos naujienų vedėjo, pranešančio apie prastą derlių Aidahe.

Kita pusė skambučių - tais atvejais, kai pašnekovai nieko nežinojo - buvo kur kas blogesnė. Džo pranešta žinia užgriūdavo juos lyg perkūnas iš giedro dangaus. Žmonės reagavo audringai, ir jų emocijos vėl išmušdavo Džo iš vėžių.

Dabar jis sėdėjo prie televizoriaus, junginėdamas kanalus, bet negalėjo nieko žiūrėti. Lasiterio neapleido nerimas, jam atrodė, kad pamiršo padaryti kažką svarbaus. Prisipylęs alaus, įvijiniais laiptais pakilo į trečiojo aukšto terasą. Namas stovėjo ant kalvos, ir Lasiteris atsidūrė ties medžių viršūnėmis. Atsirėmęs į turėklus, jis pažvelgė į pro juodas šakas boluojantį miglos aptrauktą dangų. Žvaigždžių nesimatė. Suskambo telefonas. Džo nusprendė neatsiliepti, bet apsigalvojo:

- Klausau.

Ragelyje sprogte sprogo Riordano balsas:

- Klausau? Ir tai viskas, ką galit pasakyti? Kad jūs pastiptumėt!

Lasiteris nustebęs dirstelėjo į telefoną.

- Atleiskit?

- Kokio velnio jums prireikė nudegimų palatoje?

- Ir dėl to šitiek triukšmo?

- Jis mėgino nusižudyti. Gydytojai sako, kad vaikinas tiek prišertas narkotikų, kad negali suskaičiuoti iki vieno. Ir vis dėlto jis išsitraukė vamzdelį iš trachėjos. Kai jie subėgo, vamzdelį jis gniaužė rankoje. Jiems teko jėga atlenkti jo pirštus.

Lasiterį apėmė stingdantis siaubas, krūtinėje pakilo šlykštus lipnus kamuolys, kliudantis kvėpuoti. Jis nenorėjo, kad Džonas Dou mirtų. Lasiteris turėjo daugybę klausimų, į kuriuos galėjo atsakyti tik Džonas Dou. Be to, Džonui Dou reikėjo atsakyti už tai, ką padarė. Jis buvo tas taškas, ties kuriuo telkėsi visi Lasiterio keršto planai.

- Kaip jis dabar? Ne...

- Taip, išsikapstys. Trumpo jungimo smegeninėje padaryti nesuspėjo. Bet dabar pakalbėkime apie jus! Ką jūs sumąstėt? Jūsų žiniai, dabar turiu naują partnerį - protu ir charakteriu tipišką valdininkėlį. Ir dabar jis nusprendė, kad Džonas Dou visai nesirengė žudytis. Vaikinas buvo prifarširuotas vaistų ir be pašalinio įsikišimo pribaigti savęs negalėjo.

- Ką? Nejau kas nors...

Riordanas neleido jam baigti:

- Ir tada daktaras Huzis švebeldžiuoja kažką apie "kitą detektyvą", kurį jis matė prie nudegimų palatos. Jaunasis valdininkas tuojau pat jo klausia: "Kas per kitas detektyvas?" Pagal gydytojo nupasakojimą pasirodo, kad ne mūsų žmogus. Pagal žodinį portretą išeina, kad tai - jūs.

- Aš norėjau tiesiog į jį pažiūrėti, - prisipažino Lasiteris.

Riordanas sulojo į ragelį - šis lojimas, matyt, reiškė ironišką juoką.

- Žinoma. Gėrimės vitrinomis. Ne itin protinga, tenka pastebėti!

- Aš net nespėjau atidaryti durų. Daktaras mane išspyrė.

- Girdėjau.

- Na tai girdėjote tiesą. Kada tai nutiko? Turiu omenyje incidentą su vamzdeliu.

Detektyvas ignoravo jo klausimą.

- Atsakykit geriau jūs. Kur nuėjote paskui?

- Palaukit! Tai vis dėlto manote, kad aš ten buvau? Ir sugniaužiau vyruko pirštus ant vamzdelio? Norite, kad pateikčiau alibi? - Lasiteris iš pykčio vos nenumetė ragelio. - Aš grįžau namo ir iki šiol nenulipu nuo telefono.

- Mes tai patikrinsim.

- Labai prašau.

- Aš privalau. Ir tik jūsų dėka, - tarė Riordanas. - O dabar noriu jums kai ką pasakyti. Gerai? Aš nemanau, kad jūs buvote palatoje, ir tikiu, kad vaikinas pats pakėlė prieš save ranką. Gydytojai užeina pas jį kas

dešimt minučių. Be jo, palatoje dar guli vaikas. Netoliese sėdi seselė. Aplink žmonės. Žodžiu, niekas iš pašalinių to padaryti negalėjo. Bet jūs elgiatės kaip nutrūkęs nuo pavadžio pasiutęs dramblys. Jūs lekiate į ligoninę, apsimetęs detektyvu.

- Aš nesakiau, kad esu detektyvas. Tai daktaras...

- Pirma, - neklausydamas pasiteisinimų, tęsė Riordanas, - mane iškviečia ant kilimėlio ir įkrečia kailin už tai, kad prie Dou galvūgalio nepastačiau sargybos. Šiaip jau aš daviau reikalingus nurodymus, bet farai ligoninėn nesiskubina. Antra, man teks gaišti laiką tikrinant jūsų suknistus skambučius. Jei šito nepadarysiu, gali kilti rimtų įtarimų, kadangi visi žino, jog mes pažįstami. Ir dar. Aš nemanau, kad jūs tiesiog žiūrėjot pro stiklą. Galiu lažintis, kad jums į galvą šovė pakvaišusi mintis pakalbėti su tuo vyruku.

Į tai Lasiteris atsakė atodūsiu.

- Tai iš koto išverstų! - nenurimo Riordanas. - Tarkim, jūsų svajonė išsipildė, jūs maloniai pasišnekučiavote, ir Dou atvėrė jums visą savo širdį. Bet kas bus, kai vaikinas stos prieš teismą? Jūs puikiai suprantate, kaip tai pateiks gynyba.

- Kodėl jis bandė nusižudyti? - paklausė Lasiteris.

- Gal neištvėrė sąžinės graužaties, - pavargusiu balsu atsiliepė Riordanas.

- Įdomu...

- Padarykit paslaugą, - nutraukė Riordanas, - nesidomėkit. Ir išvis nieko nesiimkit. Pabūkite nuošalyje ir leiskite man iškuopti mėšlą.

Riordano pyktis sukėlė naują skausmo priepuolį Lasiterio galvoje ir akyse.

- Gerai, aš pabūsiu nuošalyje, - tarė jis, - kai tik pranešite man, kas nužudė mano seserį ir...

- Džonas Dou. Susmirdęs Džonas Dou nužudė jūsų seserį.

- Kas jis toks? Kodėl tai padarė?

9 skyrius

Laidotuvių dieną buvo beveik 27 laipsniai Celsijaus - kaip lapkričiui, neįprastai šilta. Ryškūs kaip brangakmeniai lapai krisdami sukosi karštame, beveik tropiniame ore. Artėjo žiema, o atrodė, jog birželis - įvairiaspalviai lapai buvo tarsi dirbtiniai ir nederėjo prie aplinkos. Atvažiavusieji į laidotuves iš toliau buvo pasirengę vėsai ir dabar prakaitavo tvido, kašmyro, vilnos ir velveto kostiumuose. Net Lasiteris jautėsi nepato-

giai. Neįtikėtinas karštis, šlapi laidotuvininkų veidai, krintantys lapai - visa tai panešėjo į kino filmavimą, neteisingą, neatitinkantį metų laikų.

Džo niekaip negalėjo atsikratyti nerealumo jausmo. Net karstai priminė teatro rekvizitus. Mažesnysis tarytum tyčia buvo padarytas visai miniatiūriniu, pabrėžiant žmogžudystės žvėriškumą.

Unitarinės bažnyčios, kurią Ketė pradėjo lankyti praėjusiais metais, dvasininkas panešėjo į aktorių, vaidinantį išmoktą vaidmenį. Jo rimtas, liūdnas veidas visiškai atitiko momento svarbą. Pabrėždamas užplūdusius jį jausmus, pastorius teatrališkai vartė akis ir skėsčiojo rankomis.

Bet šios emocijos buvo skirtos ne Ketei. Pastorius užjautė visus - jis tiesiog maudėsi užuojautoje, todėl jo skausmas atrodė gana išskydęs. Iš tiesų Lasiteris jam pretenzijų neturėjo. Bažnyčia buvo didelė, pastorius su seserimi taip ir nesusipažino. Kai Džo telefonu tarėsi dėl laidotuvių pamaldų, pastorius paprašė, kad jis padėtų, jo žodžiais tariant, "personifikuoti ceremoniją". Jis norėjo žinoti, kaip kreipdavosi į velionę: Ketlina ar Keite? Kete ar Kati? Domėjosi įdomiais ir svarbiais jos gyvenimo įvykiais, kad primintų giminėms ir draugams apie "gyvą moterį".

Tačiau dabar, ant kapo krašto, dvasininkas kalbėjo nykius ir, kaip priklauso, guodžiančius žodžius. Jis pasakojo apie begalinę erdvę, kurioje dabar gyvena Ketė ir Brendonas, apie sielos nemirtingumą ir begalybę. Lasiteriui jo kalba atrodė blanki, žodžiai be paklaidų gulė jiems skirtose vietose. Bet tetulė Lilijana tikriausiai girdėjo ir jautė ką kitą, kadangi vis glaudėsi prie giminaičio ir gniaužė jo ranką.

Džo staiga suvokė, kad nerealumo jausmas nepalieka jo nuo tos minutės, kai jis sužinojo apie Ketės mirtį. Iš pradžių jis laikė tai normalia reakcija į netikėtą nelaimę - tarsi šoku. Bet stovėdamas čia, kapinėse, jis suprato, kad netikrumo jausmas toks gilus dėl to, kad jis, kaip, beje, ir kiti, daugybę kartų matė laidotuves filmuose. Ir tos laidotuvės būdavo kur kas įspūdingesnės, nei paprastos apeigos. Dabar Džo laukė, kad pasirodytų stambus planas, ar kad kamera lėtai nuslinktų prie žole apaugusios kalvelės, ant kurios viršūnės šmėžuoja paslaptingas siluetas - mylimojo, iš toli apraudančio mylimosios mirtį, arba žudiko, besimėgaujančio suteiktu skausmu. Lasiteriui trūko muzikinio fono ar neįprasto kameros rakurso, kad galėtų išvysti ceremoniją kaip reikiant.

Bet to nebuvo. Vaizdas išliko nerealus, be to, jame trūko dar vieno svarbaus elemento - suvokimo, kodėl mirė tie, kuriuos visi aprauda.

Ketės ir Brendono niekas negalėjo pavadinti atsitiktinio smurto aukomis. Žmogžudystės buvo aiškiai suplanuotos. Ir tuo pačiu... Policija net neturėjo jokios versijos. O būklė žmogaus, kuris galėjo atsakyti į šiuos klausimus, staiga pablogėjo ir tapo kritine. Jis gulėjo be sąmonės, infek-

cijos pažeistais plaučiais ir pūliuojančia oda. Lasiteriui pasakė, kad, kol jį pavyks apklausti, praeis kelios savaitės.

Šalia besibūriuojantys žmonės atrodė prislėgti ir liūdni. Juos sukrėtė netikėta ir žiauri mylimų žmonių mirtis. Brendoną apverkė pustuzinis jo darželio draugų tėvų. Jo auklėtoja, moteris ilgais, kaštoniniais, pakaušyje susegtais plaukais, šluostėsi ašaras, apatinė lūpa virpėjo. Netoliese auklėtojos stovėjo mažas berniukas, įsikibęs į ranką mamai, dėvinčiai tamsius akinius ir skrybėlaitę su vualiu.

Atsisveikinti su Kete atėjo keli jos kolegos iš "National Public Radio", kuriame ji dirbo režisiere, ir pora kaimynų. Čia buvo moteris (jai teko atvažiuoti keturis šimtus mylių), su kuria Ketė, besimokydama koledže gyveno viename kambaryje ir jau dvidešimt metų apsikeisdavo velykiniais atvirukais bei gimtadienio sveikinimais. Ir, žinoma, prie kapo stovėjo jos buvęs vyras Miurėjus - darbštuolis ir geraširdis Miurėjus. Tačiau artimų draugų tarp palydinčiųjų nebuvo - tokių Ketė tiesiog neturėjo.

Iš šeimos laidotuvėse tebuvo Džo ir teta Lilijana. Taip nutiko ne dėl sunkaus Ketės charakterio ar atsiskyrėliško gyvenimo būdo, o dėl to, kad iš visų giminių jai bebuvo likę tik brolis ir septyniasdešimt šešerių metų tėvo sesuo. Kitos dviejų šeimų medžių šakos nudžiūvo.

Iš visų ceremonijos dalyvių vienintelis tikrai raudantis buvo Miurėjus. Bet, kaip ir pastoriaus, jo skausmas lietė ne tik karste besiilsinčią moterį. Miurėjus priklausė tam tipui žmonių, kurie dėl mažiausio menkniekio iš jaudulio gali susirgti. Tačiau, net ir žinodamas tai, Lasiteris jautėsi jam dėkingas. Atviras sielvartas atrodė tikra meilės seseriai išraiška - kur kas tikresne, nei pats didžiausias ir brangiausias vainikas.

Pastorius galų gale nutilo, pabaigęs kalbą žodžiais apie vilties spindulį dykroje. Lasiteris metė po saują žemių ant kiekvieno karsto, baltą rožę Ketei ir pasitraukė į šalį.

Kiti pasekė jo pavyzdžiu, o paskui paeiliui ėmė eiti prie jo, kad paspaustų ranką ar pabučiuotų į skruostą ir sumurmėtų kelis paguodos žodžius.

Viena iš pirmųjų priėjo moteris su mažuoju berniuku, prisistačiusi kaip Merė Sanders.

- O čia - Džesis, - išdidžiai pranešė ji.

Lasiteris nusišypsojo ir suabejojo, ar šis berniukas tikrai jos sūnus - labai jau jie atrodė skirtingi. Berniukas buvo tamsaus veido, bedugnėmis rudomis akimis ir juodais iki mėlynumo, garbanėlėmis krentančiais ant kaktos plaukais. Išskirtinai gražus vaikas, kaip, beje ir moteris, tačiau jos grožis buvo visiškai kitoks. Šviesiaodė blondinė, kurios veidas rodėsi stebėtinai pažįstamas.

- Aš jus pažįstu? - paklausė Džo.

Moteris nesutriko, ir papurčiusi galvą, atsakė:

- Vargu bau.

- Paklausiau, nes man atrodo, kad buvome susitikę anksčiau.

Merė Sanders išspaudė kiek nervingą šypseną:

- Aš tik norėjau pasakyti, kad man labai gaila. Ketė... - Nuleidusi žvilgsnį ir vėl papurčiusi galvą, užbaigė: - Išgirdau apie tai per žinias.

- Atleiskite. Stengiausi pranešti visiems jos draugams.

- Nereikia atsiprašinėti. Mes nebuvome artimos draugės. Tik per stebuklą aš išvis išgirdau apie jos mirtį.

- Bet jūs sakėte...

- Gyvenu gana toli, - skubomis paaiškino moteris. - Mes keliavome. Sustojus žiūrėjau palydovinę televiziją, ir viena iš programų buvo Vašingtono. - Ji nutilo ir prikando apatinę lūpą. - Atleiskit, aš per daug plepu.

- Nieko panašaus.

- Susipažinau su jūsų seserimi ten... Europoje, ir ji man labai patiko. Mes su ja turėjome daug bendro. Todėl, pamačiusi per televizorių jos ir Brendono nuotraukas... - Moters balsas suvirpėjo, ir Lasiteris pamatė, kad jos akys paplūdo ašaromis. - Žodžiu, kažkokia jėga privertė mane atvažiuoti. - Ji trumpai atsiduso, ir, susitvardžiusi, baigė: - Noriu pareikšti jums savo užuojautą dėl tokios netekties.

- Ačiū, - atsakė Lasiteris. - Ačiū, kad atėjote.

Kai ji pasitraukė, priešais jį atsidūrė Miurėjus - per jo skruostus ritosi ašaros.

- Tai sunku pakelti, - ištarė jis, apkabindamas Lasiterį. - Iš tiesų, Džo, sakau tau - tai tiesiog siaubinga.

Lasiteris jau seniai buvo pamiršęs, kas yra ašaros, bet dabar jo gerklę gniaužė spazmai. Jis prarado žmogų, kurį pažinojo geriau, nei kas kitas, su kuriuo kartu užaugo. Galutinai iširo "aljansas" - šiuo iškilmingu žodžiu Ketė buvo pavadinusi jų gynybos nuo tėvų tarpusavio sąjungą.

Akyse vėl iškilo jos mažytis, rimtas veidelis. Jie sėdėjo žaidimų kambaryje, palapinėje, kurią Ketė surentė iš antklodžių ir paklodžių. Jam buvo, ko gero, penkeri, Ketei - dešimt metų.

- Mes turime laikytis kartu, - paskelbė ji, - tu ir aš. Aš nusprendžiau, kad turime sudaryti aljansą.

Tik po daugelio metų šis žodis iš tikrųjų atsirado Džo žodyne, bet ir tada jis iš karto suprato, ką sesuo turi omenyje. Ketė sugalvojo kažką panašaus į įstatus, kuriuos garsiai jam padeklamavo.

1 punktas. Niekada neskųskite aljanso narių.

Jie smeigtuku įsidūrė pirštus, išspaudė po lašą kraujo ant balto popieriaus lapo ir sudegino šį po egle. Netgi suaugę, jie iš įpročio pasirašinėjo laiškus ir atvirukus Ketės sugalvotu simboliu - gulinčia ant šono "A" raide.

Jų tėvas, Elijas, daugiau kaip dvidešimt metų dirbo Kongrese. Kai jo pavardė pasirodydavo laikraščiuose - o taip nutikdavo pakankamai dažnai - šalia jos visuomet būdavo pridėta: "Atstovų rūmų narys. Kentukis". Pinigai, iškėlę Eliją į šias aukštumas, priklausė jo žmonai Džozei. Jos senelis susikrovė kapitalą, prekiaudamas viskiu, ir netgi tos turto dalies, kuri išliko po dviejų kartų, pakako, kad į Džozę atkreiptų dėmesį jaunas garbėtroška iš skurdaus Luisvilio rajono.

Elis ir Džozė savo vaikais domėjosi gana paviršutiniškai. Kaip ir daugelis su Kongresu susijusių žmonių, jie blaškėsi tarp Vašingtono ir savo gimtosios valstijos, todėl Džo ir Ketę augino ne tėvai, o gausybė auklių bei kompanjonių (vėliau - "pagalbininkų").

Pats Džo niekada nesusimąstė apie jų šeimą skiriančią prarają. Jis bijojo ūmaus būdo tėvo, o motiną matydavo itin retai ir laikė tai savaime suprantamu dalyku. Džo mokėsi brangioje privačioje mokykloje, kur dauguma mokinių augo tokiomis pačiomis sąlygomis. Tačiau tokie santykiai žeidė Ketę, ir jos nusivylimas galiausiai pasiekė tokią ribą, kad jai tapo į viską nusispjaut.

Džo apie tai žinojo, nes vienąsyk, atnešęs motinai iš virtuvės gėrimą, užtiko jas besiginčijant.

- Mes tau visiškai nerūpime, - su įsiūčiu kalbėjo Ketė. - Reikalingi tik tam, kad galėtum parašyti daugiau vardų kalėdiniuose atvirukuose.

Džozė, sėdėdama priešais veidrodį, gurkštelėjo iš stiklinės. Palenkusi galvą, įsivėrė auskarą ir ištarė, neatplėšdama akių nuo savo atspindžio:

- Meilute, tu klysti. Tai netiesa. Jūs man labai daug reiškiate.

Iki šiol Džo ausyse skamba saldus kaip cukrus motinos balsas "laaaabai dauuug". Užtikrinusi dukrą, kad myli, Džozė pakilo iš už tualetinio staliuko, atgaivino orą krištoliniu purkštuvu ir praplaukė pro kvepiantį debesėlį.

- O dabar pabučiuok mamytę, - tarė ji. - Tavo mamytė siaubingai skuba.

Elis išreikšdavo savo tėviškus jausmus visuomeninės pareigos forma. Jis įtraukdavo planuojamą auklėjamąjį darbą su vaikais į savo darbo kalendorių, apie ką sesuo nepraleido progos pranešti Džo. Kartą vakare ji atsitempė brolį į tėvo darbo kambarį ir parodė oda įrištą bloknotą, kuriame, įtemptoje kongreso nario dienotvarkėje, jie surado ir sau skirtą laiką.

7.00 - Malda ir pusryčiai su jaunaisiais respublikonais.
8.30 - Nac. resp. taryb. posėdis
Vyriausiojo partijos komiteto posėdis
10.15 - Vaikai. Zoologijos sodas.
Beveik visus kontaktus su vaikais Elis planavo iš anksto.
Nuvežti Džo ir Kamilą: kirpykla. Pakalbėti su Kete tema: "Svajonės ir planavimas".

Vaikai pradėjo reguliariai vartyti užrašų knygelę, kad sužinotų, kas jų laukia. Jie apsimesdavo sergančiais ar sugalvodavo kitokią priežastį, norėdami išvengti tų dienotvarkės punktų, pagal kuriuos jiems tektų būti parodomaisiais egzemplioriais. Jie išsukinėdavo vienas kitą, melavo - žodžiu, veikė vieningu frontu.

Lėšų rinkimas senatoriui Volingui. Atsivežti vaikus.

- Mama, mamyte... - pradėdavo inkšti Ketė. - Man taip negera...

Po ceremonijos Lasiteris surengė pusryčius, per kuriuos jam labai norėjosi pakalbėti apie savo vaikystę, prabėgusią kartu su Kete, ir apie judviejų aljansą. Jis apmetė žvilgsniu susirinkusiuosius, ieškodamas Miurėjaus ir moters su mažuoju berniuku. Kaip ji pasivadino? Merės. Nepaisant jos žodžių, Lasiteris negalėjo atsikratyti jausmo, kad jau buvo ją susitikęs ir pažinojo. Galbūt jį traukė prie šios moters tai, kad jai vienintelei, neskaitant Miurėjaus, Ketės mirtis tapo asmenine netektimi? Galiausiai jis susirado Miurėjų, o gal Miurėjus susirado jį, tačiau dama su vaikučiu buvo dingusi.

Po pusryčių Lasiteris nuvežė tetulę Lilijaną į oro uostą. Atgal parvažiavo mokamu keliu ir, kai grįžo, buvo jau beveik sutemę. Paprastai Džo laukdavo tos minutės, kai įsuks į ilgą, kiek išlenktą privažiavimo keliuką, o po ratais sudzingsės skalda. Jam patiko ritmingas dunksėjimas, mašinai važiuojant mediniu tilto per sraunų upelį klojiniu. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl jis nusprendė statytis namą būtent čia. Paprastai didžiąją dalį kelio iš darbo Džo planuodavo, apsvarstydavo būsimus susitikimus bei spręsdavo taktines užduotis. Bet vos tik pervažiavus tiltą, visi rūpesčiai pasitraukdavo.

Iš už medžių išnyrančio namo kontūrai žavėjo jį. Visose Vašingtono kaimynystės apygardose nebuvo panašaus statinio, ir ne todėl, kad jį projektavo keistuolis, o gal ir genijus olandas. Šis olandas iš principo nemėgo stačių kampų. Galų gale milijoną dolerių kainuojantis namas tapo

neįsivaizduojamų sinusoidžių, neįtikėtinų kampų ir didžiulių, nežinia kaip paslėptų plotų deriniu.

Žmonės, pirmą sykį išvydę Lasiterio namą, reaguodavo dvejopai. Vieni, net išsižioję sustingdavo iš susižavėjimo, kiti, prikandę apatinę lūpą, rimtai linksėdavo, lyg sakydami: "Štai ką per dideli pinigai padaro net iš normalaus žmogaus". Lasiteriui patiko mintis, kad apie žmones jis gali spręsti pagal jų reakcijas į jo būstą. Tačiau iš tikrųjų buvo ne taip. Kai kurie iš jo nuoširdžiai mylimų žmonių - pavyzdžiui, Ketė, - tik tylomis linksėdavo galva ar mandagiai šypsodavosi.

Beje, dauguma skeptikų pakeisdavo savo nuomonę vos peržengę slenkstį. Namas buvo pilnas šviesos, besiliejančios pro stiklines atriumo lubas, besidriekiančias iš šiaurės į pietus. Didžiuliai kambariai tolydžio, beveik nepastebimai pereidavo vienas į kitą. Sienas puošė juodai baltos Niujorko nuotraukos ir subtiliai įrėminti komiksų herojų atvaizdai. Baldų buvo nedaug, į akis krito tik didelis rojalis, kuriuo Lasiteris mokėsi groti.

Sugrįžimas namo Džo būdavo tarsi apdovanojimas po sunkios dienos, bet šįsyk vėsios baltos sienos ir erdvios patalpos nuotaikos nepakėlė. Priešingai, namas atrodė tuščias ir šaltas, ir priminė greičiau tvirtovę, nei užuovėją sielai.

Prisipylęs aukštą stiklinę viskio "Chivas Regal", Džo nuėjo į savo mėgstamiausią kambarį - kabinetą, kur tris, suglaustas neįprastais kampais sienas nuo grindų iki lubų užėmė knygų lentynos, palei kurias siaurais bėgeliais važinėjo bibliotekos kopėtėlės. Kampe - trys pėdos virš grindų - buvo įrengtas židinys, imituojantis nedegtas plytas, su pliauskomis ir prakurais. Nepaisant lauke tvyrančio karščio, Džo įkūrė ugnį ir prasėdėjo dvidešimtį minučių, siurbdamas viskį ir stebėdamas pliauskas ryjančios liepsnos žaismą.

Po kurio laiko jis nuspaudė autoatsakiklio mygtuką ir išklausė kelis pranešimus. Padidinęs garsą, Lasiteris išėjo į terasą ir sustojo prie turėklų, stebėdamas, kaip vėjyje siūbuoja eglių viršūnės. Oras padvelkė gaiva, pranašaujančia lietų. Lasiteris sumetė, kad jis prasidės ne vėliau kaip po valandos.

Pasirodė, kad per dieną buvo praleisti keli dalykiniai skambučiai. Vienas pranešė apie galimą nedraugišką susijungimą "Trikome", ir teisininkas iš "Leman Brothers" siūlė skubiai susitikti. Iš kito skambučio Džo sužinojo apie "išsidūrimą" Londone. Vienas detektyvas buvo "labai jau aršus" (kad ir ką tai reikštų) ir jo veikla susidomėjo BBC.

Daugumoje pranešimų draugai ir pažįstami, asmeniškai nepažinoję Ketės, reiškė Džo užuojautą. Vienas skambutis buvo iš televizijos, kitas -

iš "Washington Post". Paskui krūtininis Monikos balsas paskelbė, kaip baisiai jai gaila, ir jei Džo ko nors reikėtų - "bet ko", pridėjo ji, - jos telefono numeris nepasikeitęs.

Lasiteris norėjo paskambinti, bet prisiminė, kad jie išsiskyrę. "Kas man darosi?" - paklausė savęs.

"Tas pats, kas visuomet", - atsakė vidinis balsas.

Ar, tiksliau, tai, kas jau tapo rutina. Džo sutikdavo patinkančią moterį, jie išbūdavo kartu maždaug metus, o paskui išsiskirdavo. Šį kartą nutiko taip: Monika pateikė jam ultimatumą, po kurio sekė nedidelis pratęsimas, paskui dar vienas... po kurio Monika užleido vietą Klerei, ar kažkuriai kitai. Ne, iš tiesų Klerei, kuri dabar buvo Singapūre, konferencijoje. Prieš porą dienų ji paskambino, ir Džo pasakė jai apie Ketės mirtį. Klerė niekuomet nebuvo mačiusi Ketės, ji sumurmėjo kažką apie tai, kad tuojau pat grįš. Džo žodžius, kad šito nereikia, ji priėmė kaip savaime suprantamus, kadangi jų ir tikėjosi.

Džo pribaigė stiklinėje likusį viskį. Teisybė buvo tokia, kad jis mėgo moterų draugiją, tačiau vienu metu - tik vienos moters. Monogamija, ar, tiksliau, monogamija keičiant partneres, buvo jam natūrali būsena - kaip ir vedybos. Tačiau su vedybomis, kaip sako žinovai, turi pasisekti iš pirmojo karto, ir iš prigimties romantikas Džo tikėjo, kad išmušus lemtingajai valandai jis tai pajus. Tada jo nebekankins abejonės ir sukurti šeimą jam taps svarbiausiu gyvenimo tikslu. O Monika... vedybos su ja tebuvo vienas iš galimų variantų.

Paskutinis pranešimas buvo nuo Riordano, bet Džo išklausė jį neatidžiai. Kai autoatsakiklis nutilo, jis suvokė, kad iš tikrųjų neišgirdo nė vieno žodžio, ir ryžtingai atsuko juostelę atgal.

Riordanas buvo iš tų žmonių, kurie visiškai nemoka kalbėti į autoatsakiklį. Detektyvas skubiai bėrė žodžius ir dar siaubingai šaukė.

- Atleiskit, jei aš per grubiai su jumis šnekėjau, - suriko jis. - Užšokit pas mane rytoj, gerai? Noriu užduoti jums porą klausimų.

10 skyrius

Riordano kontora buvo netoli nuo 29-osios autostrados, vienoje iš žvilgsnį žeidžiančių dėžučių, kurių šeštajame dešimtmetyje pristatė municipalinei administracijai įkurdinti. Iš lauko pastatas atrodė lyg žydro plastiko bei stiklo plokščių, kurias jungė patamsėjusios aliuminio juostelės, kombinacija. Šį architektūros šedevrą galima buvo laikyti tiek moderniu - juk pastatytas buvo jis visai neseniai, tiek ir atgyvenusiu šlamštu,

kadangi šalia gretimų, grakščių XIX a. statinių atrodė tiesiog pasigailėtai.

Interjeras buvo ne ką geresnis už išorę. Garsui nepralaidžios lubų plokštės iškrypo ir susimurzino. Tūkstančiai sluoksnių grindis dengiančio vaško prisigėrė dešimtmečių purvo. Laiptinės priminė Lasiteriui mokyklos metus. Jis netgi jautė apgižusio pieno kvapą, nors ir nežinojo, ar iš tikrųjų, ar taip jam rodosi.

Visas antras aukštas priklausė kovos su narkotikais skyriui, ir ant durų kabojo rūstus įspėjimas:

"Agentūros dalis
ĮTARIAMIESIEMS ĮEITI
GRIEŽTAI DRAUDŽIAMA"

Žmogžudysčių tyrimo skyrių Lasiteris surado ketvirtajame aukšte. Jame buvo kelios patalpos su atskirais įėjimais - apklausų kambariai, spėjo Lasiteris, - ir daugybė suspaustų, panašių į triušių narvus kabinetukų, perskirtų žmogaus ūgio stiklinėmis sienomis. Čia tvyrojo tokia betvarkė ir chaosas, kokie būna tik stambių laikraščių redakcijose. Kažkas spoksojo į monitorių, kažkas stuksėjo rašomąja mašinėle, o kiti, kaip, pavyzdžiui, Riordanas, spausdami prie ausies telefono ragelį, kažin ką rėkė į jį.

Riordanui sukako jau penkiasdešimt penkeri. Jo odos tipas buvo toks, kokį dažniausiai turi airiai - oda atrodo ne tiek sena, kiek nugairinta. Jo veidas ir rankos pamažu įgavo raudoną atspalvį, bet kūnas, spėjo Lasiteris, išliko pieno baltumo. Kai detektyvas pamatė Lasiterį, jo šviesiai žydros akys suapvalėjo, nebyliai pasisveikindamos. Policininkas atrodė pervargęs. Kilstelėdamas antakius, jis pirštu parodė kėdę.

Patalpoje buvo siaubingai tvanku. Šildymas veikė pagal kalendorių, o ne pagal orą. Visi detektyvai darbavosi nusimetę švarkus, ir Lasiteris pastebėjo, kad jie ginkluoti. Perpetiniai diržai prilaikė dėklus, iš kurių kyšojo pistoletų rankenos. Farai, žinoma, buvo įpratę nuolatos nešiotis ginklą, bet Lasiteris, lankydamasis policijos nuovadoje, negalėdavo atsistebėti.

Beje, būtent dėl to buvę farai ir netiko kitam darbui - bent jau darbui "Lassiter associates". Esmė buvo net ne ta, kad jie nesugebėdavo parašyti poros žodžių. Jie buvo per daug pastebimi - vairuodavo ne mašiną, o transporto priemonę, ne ateidavo kur nors, o atvykdavo. Be to, ir jų elgsena specifinė. Buvę tvarkos sergėtojai elgdavosi taip, tarsi jų krūtinę ir toliau dabina ženklelis, o iš dėklo kyšo pistoletas. Beveik visiems policininkams kurį laiką tenka nešioti uniformą, ir jie, tarsi aktoriai ar politikai, pripranta, kad visi reaguoja į jų pasirodymą. Jiems neturi reikšmės, kokia ta reakcija - palanki ar neigiama, svarbu, kad ji yra. Kaip pa-

stebėjo Lasiteris, šis įprotis išlikdavo ir praėjus daugeliui metų po atsistatydinimo.

Riordanas padėjo ragelį, sunėrė savo didžiules raudonas letenas ir tarė:

- Automobilis. Pagalvojau, kad jums bus įdomu. Jūsų sesers kvartale suradome išnuomotą automobilį ir pasekėme jo pėdsakus.

Lasiteris linktelėjo, bet nusprendė patylėti. Iš Riordano tono jis suprato, kad, nors detektyvas ir supyko ant jo už nelemtąją kelionę į nudegimų palatą, bet pykčio širdyje nelaiko. Šis klausimas buvo išspręstas.

- Kompanija "Herz". Išnuomotas Dalaso oro uoste. Nėra abejonių, kad tai Džono Dou mašina. Bagažinė smirda. Greičiausiai žibalu. Bet negalima sakyti, kad mums iš to yra kokia nors nauda.

Jis padarė pauzę.

- Na, ir?..

- Reiškia, taip, - gūžtelėjo pečiais Riordanas. - Vaikinas naudojosi kreditine kortele, išduota Chuano Gutijereso vardu. Kortelė užregistruota adresu Brukvilyje, Floridos valstijoje. Paprašiau, kad vietiniai farai patikrintų. Pasirodė, kad tai mebliuoti kambariai, kur visas paštas išverčiamas apačioje ant stalo. Vaikinas, vardu Chuanas, nuomojosi ten kambarį prieš porą mėnesių. Namo grįždavo retai.

Suskambo telefonas, ir Riordanas pakėlė ragelį. Lasiteris kiek pasiklausė, ir, įsitikinęs, kad pokalbis nesusijęs su jo reikalu, ėmėsi tyrinėti aptvaro, kuriame sėdėjo detektyvas, sienas. Jas puošė, jei čia tinka toks žodis, vaikų piešiniai. Viljamo Tailerio pradinė mokykla. Negrabiai nutepliotos figūros, apginkluotos gana realistiškais pistoletais. Iš vamzdžių lygiais punktyrais lėkė kulkos. Riebios raudonu pieštuku nuterliotos dėmės reiškė žaizdas, o kai kuriuose piešiniuose kraujas lašėjo atskirais, kruopščiai išvedžiotais lašais. Lasiteriui pasirodė, kad šios primityvios kruvinos scenos daro kur kas didesnį įspūdį, nei patys subtiliausiai kino efektai.

Riordanas padėjo ragelį.

- Tai kur aš sustojau?

- Chuanas Gutijeresas.

- Ak taip. Tas blakynas Brukvilyje jam tetarnavo kaip pašto adresas. Bet tai ne viskas. Išnuomotos transporto priemonės peleninėje aptikome raktą nuo numerio motelyje. Teko padirbėti kojomis, bet ne veltui: motelis "Komfortas" 395-ojoje autostradoje, Chuanas Gutijeresas - numeris 214. Gavome orderį kratai ir radome kelioninį krepšį, Ferfakso grafystės žemėlapį ir piniginę.

- Piniginę?

- Taigi. O joje - beveik du tūkstančiai dolerių grynais, vairuotojo teisės, bibliotekos kortelė, socialinio draudimo kortelė ir pora kreditinių kortelių "Visa". Viskas - Chuano Gutijereso, gyvenančio Brukvilyje, Floridos valstijoje, vardu. Mes kai ką patikrinome, ir aiškėja, kad misteris Gutijeresas - greičiausiai visai ne misteris Gutijeresas.

- Kaip tai?

- Vyrukas neturi praeities. Tarytum jis gimė prieš du-tris mėnesius, būdamas iš karto keturiasdešimt trejų metų. Bibliotekos kortelė užpildyta rugpjūtį, bet jis neėmė nė vienos knygos. Vairuotojo pažymėjimą gavo rugsėjo pradžioje, bet anksčiau vairavimo teisių neturėjo, ar bet jau mes nieko apie jas nežinome. Jis niekada nepirko mašinos. Niekada negavo baudos. Ir abi jo "Visos" turi užtikrinimą, kuris įnešamas, jei yra nemokumo arba bankroto rizika.

- Tai reiškia, kad į banką iš anksto įnešami pinigai?

- Būtent. Kiekvienai kortelei atidaryta kredito linija dviems tūkstančiams dolerių. Ir jis jas turi...

- Nuo rugsėjo?

- Tikrai taip. Ir jomis naudojosi. Atliktas tik vienas apmokėjimo ciklas, bet jis suspėjo atkurti balansą abejose. Tai buvo padaryta labai greitai, pervedus pinigus paštu.

- Reiškia, jis - vaiduoklis.

Detektyvinėje praktikoje taip vadino tuos, kurie gyveno išgalvotu vardu.

- Ne tik vaiduoklis - jis supervaiduoklis.

- Ką jūs turite omenyje?

- Jis nepavogė šitų dokumentų ir nenusipirko. Atrodo, kad jie specialiai suklastoti. Net numeris ant socialinio draudimo kortelės iš tiesų egzistuoja ir priklauso tikrajam Chuanui Gutijeresui, gyvenančiam Tampoje. Tas Chuanas Gutijeresas mašinos nevairuoja, o amžius jo maždaug toks pat, kaip ir Džono Dou. Kas imtųsi tikrinti pagal numerį, nuspręstų, kad tai tas pats žmogus.

- Tai jūs norite pasakyti, kad Džonas Dou padirbėjo kaip reikiant.

- Geriau nepasakysi, nors mirk. Asmens pažymėjimas - prašau! Jei jį sustabdys faras - jokių problemų. Jis nori išsinuomoti automobilį? Labai prašom. Nori skristi, bet bijo sukelti įtarimą, mokėdamas grynais? Štai jums kreditinė kortelė. Jis gali skristi į Mėnulį, ir niekas neatkreips į tai dėmesio. Aš nenoriu pasakyti, kad jo priedanga - neperšaunama. Taip nėra. Bet jeigu vyruko neareštuos, neįtars įvykdžius nusikaltimą - rimtą nusikaltimą, pabrėžiu, - jo padėtis tvirta. Tokia tvirta, kad verčia susimąstyti.

- Susimąstyti dėl ko?

- Ar tik jis - ne profesionalas. Dabar apie tai, dėl ko aš jus čia pasikviečiau. Man regis, atėjo laikas iš esmės pakalbėti apie jūsų seserį, - tarė Riordanas, atsilošęs į kėdės nugarėlę.

- Bet kam? - Lasiteris nenoromis susiraukė. - Aš negalėsiu papasakoti nieko naudingo.

- Leisiu sau nesutikti.

- Prašau, dėl Dievo meilės, tačiau Ketės gyvenime tikrai nebuvo nieko tokio, kas priverstų žmogų su profesionalo manieromis perpjauti jai gerklę, sudeginti namus iki pamatų ir nužudyti sūnų...

- Šiaip jau, - pastebėjo Riordanas, - jai gerklės jis nepjovė. Gerklę jis perpjovė Brendonui, o ją pribaigė smūgiu į širdį.

Lasiteris rengėsi kažką sakyti, bet tuojau pat šios minties atsisakė. Riordanas atsikrenkštė, ir, kai vėl prakalbo, jo balse buvo girdėti nuoskauda, o akys pasidarė lyg vaikučio, nepelnytai gavusio pylos.

- Pažvelkite į faktus mano akimis, Džo. Iš visų jėgų stengiuosi tirti šį įvykį - dėl jūsų. Visą laiką pakišu savo subinę...

- Dėl manęs? Tai juk dviguba žmogžudystė!

- Jūsų žiniai: mums ant galvos kabo penkiasdešimt septynios neištirtos žmogžudystės, o aš metu visas jėgas tirti vienai iš jų, kuri, be to, jau kaip ir atskleista. Vėlgi jūsų žiniai: šį rytą aš pakalbėjau su daktaru Huziu, ir tas man pasakė, kad mūsų Dou reikalai labai prasti. Plaučiai nuėjo velniop. Taigi, jus dominanti byla bet kuriuo metu gali išsispręsti pati savaime.

- Norite pasakyti, kad, jei jis mirs, byla bus išspręsta?

- Būtent tai ir noriu pasakyti. Jei ekspertizė viską patvirtins, nusikaltimas bus laikomas atskleistu. Tuo atveju, jei jo pirštų atspaudai sutaps su atspaudais ant peilio, o DNR analizė bus teigiama - žodžiu, jei įrodysim, kad įtariamasis "A" įvykdė nusikaltimą "X", - detektyvas skėstelėjo rankomis, - byla bus laikoma ištirta. Jei įtariamasis "A" numirs, tai nieko nekeis.

- Bet mes nežinome jo motyvų, - iškvėpė Lasiteris.

Riordanas sugniaužė ir atleido kumščius, kiek patylėjo ir atsakė:

- Motyvai, motyvai... O jeigu jokio motyvo išvis nebuvo? Kas, jei Dou taip pasielgti liepė tarakonai? Arba, užkaifavęs, jis nusprendė, kad pripjauti jūsų sesę - puiki idėja?

- Jei, žinoma, spjausim į tai, kad šitaip visiškai neatrodo.

- Taip, - sutiko Riordanas. - Visiškai neatrodo. Bent jau dėl tokių dokumentų. - Patylėjęs, jis tęsė: - Problema ta, kad, kol Džonas Dou dar tempia, aš turiu kastis giliau, ir labai tikiuosi, kad jūs nenuslysite į šalį, vos tik kalba pasisuks apie jūsų seserį.

- Jūs teisus, atsiprašau.

Riordanas, regis, buvo pamalonintas. Išspaudęs kažką panašaus į šypseną, jis tarė:

- Taigi, papasakokite apie ją.

Lasiteris gūžtelėjo pečiais. Jis staiga pasijuto pavargęs.

- Ji nuolat klausydavosi "Prerijų kompaniono".

- Kas tai? - sukluso Riordanas.

- Minesotos radijo šou. - Riordanas pakėlė į jį akis. - Noriu pasakyti, kad iš tikrųjų neturiu ko pasakoti. Mano sesuo gyveno kuo įprasčiausią gyvenimą. Ji buvo režisierė "NPR". Dirbdavo labai daug. Visi jos interesai sukosi apie darbą ir vaiką. Jos, jei taip galima vadinti, visuomeninis gyvenimas tebuvo bendros labdaringos vakarienės vaikų darželiui paremti ir Vienišų motinų bendruomenė unitarinėje bažnyčioje. Didžiąją laiko dalį ji praleisdavo namie. Priešų neturėjo.

- Atleiskit, bet iš kur tai žinote?

Lasiteris susimąstė. Jis netikėjo, kad Ketė būtų galėjusi turėti nuo jo paslapčių, bet nebuvo tuo visiškai tikras.

- Mes buvome draugai. Kai tėvai mirė, Ketei sukako dvidešimt, man - penkiolika.

- O taip, kongresmenas. Prisimenu. Sudužo lėktuvas.

- Sraigtasparnis.

- Tragedija, - abejingai tarė Riordanas ir tęsė: - Tai štai iš kur jūsų sesuo turėjo pinigų. O aš stebėjausi, kaip ji įsigijo tokį klasišką namą.

- Tėtušis įsigudrino prašvaistyti beveik visą motinos turtą, bet mes abu visgi gavome po porą šimtų tūkstančių dolerių. Ketė buvo labai taupi. Sėmingai investavo pinigus. Kai atsirado Brendonas, pardavė namą mieste ir persikėlė į užmiestį.

- Kam ji paliko pinigus? Pasakykit, jei galite. Mes tuo kol kas neužsiėmėme.

Lasiteris buvo Ketės testamento vykdytoju, Riordanas apie tai žinojo arba spėjo. Papurtęs galva, Džo atsakė:

- Galėčiau parodyti jums testamentą, bet ten nieko įdomaus nėra. Ji viską paliko Brendonui, o tuo atveju, jei jis mirtų anksčiau, ar jie mirtų vienu metu, viskas tenka labdarai.

- Kokiai būtent? - žymėdamasis bloknote, paklausė Riordanas.

- Vaikų darželiui "Welly Drive" ir "Sweet Brier" , tai jos koledžas. Tiesa, dar ir "Greenpeace".

- Jums nieko?

- Tik asmeniniai daiktai ir šeimos nuotraukos. Viskas pražuvo ugnyje.

Riordanas atrodė nusivylęs.

- O vyrai? Jos gyvenime buvo vaikinas?

- Paskutiniuosius dvejus metus - ne.

- O kaipgi vaikas? Ji gaudavo alimentus?

- Ne.

- Kodėl?

- Todėl, kad tėvo nėra.

- Kaip tai? - Riordanas nustebęs sumirksėjo. - Jis mirė?

- Ne.

Riordanas neišlaikė ir prunkštelėjo.

- Papasakokit man, iš kur atsirado vaikas, ir būsit laisvas.

- Ketė pasakė, kad jos laikas eina. O kadangi jos gyvenime nėra jokio vyro, tai jo jai ir nereikia.

Iš tikrųjų Ketė buvo kur kas atviresnė. Apie ketinimą tapti motina ji pranešė Džo per savo trisdešimt septintąjį gimtadienį. Jis pakvietė ją pavakarieniauti "Mažajame Vašingtone", užsakė kambarius nakvynei, ir jiedu nemažai išgėrė. Paprastai Ketė daug negerdavo, bet tą vakarą po taurės chereso, butelio "Dom Perinion" ir poros taurelių armanjako ji buvo aiškiai apgirtusi. Sėdinti priešais Džo Ketė, gudriai šypsodama, terliojo lėkštėje aviečių sirupo likučius. Staiga ji atmetė galvą ir pažiūrėjo Džo tiesiai į akis. Paskui, pabaigusi likerį ir atstūmusi taurelę, ryžtingai prabilo:

- Kuriam laikui su šituo baigta.

- Eilinė sveikatingumo kampanija?

- Tam tikra prasme.

Susimąsčiusi ji vedžiojo pirštu po taurės kraštą. Kai stiklas staiga šaižiai skambtelėjo, Ketė atitraukė ranką ir, visa išraudusi, prašneko:

- O kas, jei pasakysiu tau, kad ruošiuosi turėti vaiką?

Džo nežinojo, ką atsakyti. Jis nenorėjo kalbėti apie ankstesnius jos nesėkmingus bandymus pastoti, nors ji ir Miurėjus "labai stengėsi". Dar jaunystėje noras sulieknėti (ji numetė svorį iki septyniasdešimties svarų) sukėlė anoreksiją ir, kaip tvirtino gydytojai, "ilgalaikio reprodukcijos organų pažeidimo".

- Tai kas gi bus laimingasis tėtis? Ir kodėl pusė aljanso narių apie tai nieko nežino?

Ketė aplaižė šakutės galiuką ir spindinčiomis akimis pasakė:

- Jokio tėvo nebus.

- Tada tavo planas turi rimtą spragą.

Ketė sukikeno ir kalbėjo toliau:

- Šiaip jau problemos pasidulkinti nėra. Bet kad mūsų laikais be apsaugos priemonių? Negirdėta! Dar atsirinkti tinkamą laiką? Be to, vaikinas tikriausiai imtų klijuotis, reikalauti bendrai rūpintis kūdikiu, gal net panorėtų gyventi kartu. Patikėk, vyras man tiktai trukdytų. Tačiau, laimei, yra ir kitų, kur kas efektyvesnių būdų.

- Nagi nagi! Ar tik nenori pasakyti, kad...

- Uhu, - linktelėjo Ketė. - Aš eisiu ten rytoj. Tai bus pradinis pokalbis - konsultacija dėl būsimos procedūros, - šypsodama užbaigė ji.

Tuo metu Lasiteris nepritarė sesers džiaugsmui dėl būsimosios motinystės, nors ir stengėsi to neparodyti. Ketė buvo per daug nekantri ir didžiulė egoistė. Jis tiesiog nepajėgė jos įsivaizduoti motinos vaidmenyje. Tačiau sesuo buvo teisi. Amžinasis motinos instinktas nugalėjo. Keturi brangių operacijų ir nuolatinių nusivylimų metai galiausiai davė rezultatą. Motinystė pakeitė Ketę, išvadavo ją nuo karingojo jaunystės egoizmo. Lasiteris spėjo, kad šį pokytį lėmė ne besąlygiška Brendono meilė motinai, o tai, kad pati Ketė pirmą kartą tikrai pamilo. Ji pamilo savo sūnų.

Prieš jį sėdintis detektyvas išraudo. Jis buvo šokiruotas.

- Jūsų sesuo nuėjo į... vieną iš tų įstaigų? Į kliniką? Ir jai atliko... kaip ten... dirbtinį apvaisinimą?

Nepritarimas buvo justi ne tik jo balso tone, bet ir galvos pakreipime. Kaltai apsidairęs, jis pasilenkė prie Lasiterio ir sušnabždėjo:

- Jei mes prarasime budrumą, bobos paims valdžią. Štai jūs šypsotės, o aš visai rimtai. Greitai mes pavirsim bitinais pasidulkinimui. - Pastebėjęs sutrikusią Lasiterio fizionomiją, detektyvas paaiškino: - Tranais. Bitės be jų negali, bet, žiūrėkit, kaip išeina. Ateina žiema, ir tuos vargšelius išmeta iš aviliu pliku užpakaliu į šaltį. - Riordanas linktelėjo, sutikdamas su savo paties mintimis, ir tęsė: - Ir toks pat likimas gali ištikti žmonių giminę. - Staiga platus detektyvo veidas sumišo, jis sunerimęs pažvelgė į Lasiterį ir sumurmėjo: - Patikėkit, aš nenorėjau įžeisti jūsų sesers. - Sunkiai atsidusęs, jis pakilo ir, atitraukęs kėdę, ištiesė ranką: - Ačiū, kad atėjote.

- Baikit. Aš labai vertinu jūsų pastangas. - Jie paspaudė kits kitam rankas. - Atleiskit, jei aš...

- A... Pamirškit. - Riordanas atrodė susimąstęs. - Nepasakyčiau, kad jūs man daug padėjote. Gaila, kad jūsų sesuo... - Jis liūdnai papurtė savo didelę galvą. - Žodžiu, nežinau, kur judėti toliau. - Detektyvas paplekšnojo sau po pažastimi ir staiga klubais suraitė keistą pa, pasitaisydamas ginklo dėklą. - Jokių motyvų. Nei piniginių, nei meilės, nei šeimyninių. Nežinau. Gal tas vyrukas visgi psichas?

- Galima jūsų paklausti?
Riordanas timptelėjo kaklaraištį.
- Ko?
- Dėl motelio "Komfortas". Ar jis kam nors iš ten skambino?
Detektyvas, pastuksenęs pakeliu į riešą, cigaretę išsitraukė dantimis, ir ėmėsi plekšnoti sau per kišenes, ieškodamas degtukų. Vos tik jie su Džo išėjo iš pastato, jis užsirūkė, įtraukė dūmą, išleido plona srovele į pilką dangų ir ištarė:
- Nežinau. Netikrinom. - Ir, dar sykį giliai užsitraukęs, pridūrė: - Bet patikrinsim būtinai.

11 skyrius

Praėjus kelioms dienoms po laidotuvių, Lasiteris automobilyje vėl ėmė klausytis radijo. Kurį laiką jis buvo atsisakęs šio įpročio, nes iškart po žmogžudystės, perjunginėdamas radijo stotis, jis visą laiką išgirsdavo tą pačią žinią. Jam ši žinia nebuvo nauja - tiesiog perpasakota tai, ką jis jau girdėjo iš Riordano. Tačiau girdėti per radiją pranešant apie jo šeimos tragediją buvo keista ir nemalonu. Pusę minutės trunkantys pranešimai, įterpti tarp džiazo ir informacijos apie kamščius keliuose, skambėjo pasityčiojamai ir pikta lemiančiai.
"Taip, aš tikrai sakau tau, Robin, aš visą rytą buvau ne savo kailyje! Mažam berniukui perpjovė gerklę nuo ausies iki ausies...
Įvyko nedidelis susidūrimas žiedinio kelio išorinėje juostoje..."
Dabar, važiuodamas plentu, Džo klausėsi, kaip vienoje iš Nacionalinio oro uosto automobilių stovėjimo aikštelių, mašinos bagažinėje buvo rastas moters lavonas. Interviu davė kažkoks policijos pareigūnas. "Buvo neįprastai karšta, - aiškino jis. - Ir ši transporto priemonė atkreipė dėmesį dėl nemalonaus kvapo". Farams pavyko nustatyti moters asmenybę, ir Lasiteris tikėjosi, kad žuvusiosios artimieji nesiklauso laidos.
Naujienas pakeitė informacija apie padėtį keliuose. "Eismas į pietus Džordžo Vašingtono parko gatve nuo Sput Rano iki Memorialo tilto visai paralyžiuotas", - paskelbė malonus vedėjo balsas. Ir tai nebuvo pokštas. Priekyje, kiek akys aprėpė, driekėsi raudonų galinių žibintų virtinė.
Nuo žmogžudytės praėjo vos dvi savaitės, o Džo jau ėmė priprasti prie to, kas nutiko. Protas prisitaikė, ir mintis, kad jos sesuo ir sūnėnas žvėriškai nužudyti, jau nebevarė jam stingulio. Jie mirė, tiesiog mirė, ir nieko čia nepadarysi. Maždaug tokią būseną jis patyrė po tėvų žūties -

kurį laiką prisiminti juos buvo skaudu, o po tam tikro laiko Džo ėmė rodytis, kad jų išvis niekada nė nebuvo.

Išsukęs iš plento ties Kibridžu, jis nuvažiavo iki E gatvės Vaithersto plentu.

Lasiteris jau valandą ramiai sėdėjo už savo rašomojo stalo, kai suskambo skambutis, ir Viktorija pranešė, kad skambina reporteris iš "Washington Times", kuris nori pakalbėti "apie jūsų sesers bylą". Tame, kad po visų apmąstymų važiuojant jam skambina reporteris, slypėjo kažkokia pikta ironija. Be to, Džo nustebo. Spaudos susidomėjimas panašiais klausimais paprastai greit nugęsta. Iš laikraščių puslapių ir radijo bangų juos išstumia nauji, tokie pat pasibaisėtini įvykiai.

Ragelyje pasigirdo moteriškas, jaunas ir itin nervingas balsas. Visi sakiniai kažkodėl buvo baigiami klaustųku.

- Džoneta Dali, - prisistatė žurnalistė. - Atleiskit už sutrukdymą, pone Lasiteri, bet mane spaudžia terminai. Ir aš...

- Kuo galiu būti naudingas?

- Man norėtųsi sužinoti apie jūsų reakciją. Kaip galėtumėte pakomentuoti tai, kas nutiko?

Džo nieko nesuprato. Jo komentarai apie tai, kas nutiko? Telefono aparate įsižiebė dar viena lemputė, reiškianti, kad gautas svarbus skambutis arba Viktorija turi kažkokį skubų pranešimą.

- Kas nutiko? - paklausė jis Džonetos Dali. - Rengiate tęsinį?

Kitame laido gale įsivyravo tyla, paskui žurnalistė ištarė staiga pridususiu balsu:

- O viešpatie! Nejau jūs nieko nežinote? - Nelaukdama atsakymo, ji skubiai tęsė: - Aš buvau įsitikinusi, kad jie pasakė...

- Kas nutiko?

- Aš nenorėčiau būti pirma, bet... Ferneiveno kapinėse... Kažkas atkasė jūsų sūnėną... jūsų sūnėno kūną, norėjau pasakyti. Kažkoks vandalas ar kažkas panašaus... Ir aš...

- Ką?! Tai pokštas?

- Policija nenori nieko komentuoti, sere, ir aš nusprendžiau, kad jūs galėtumėt...

- Atleiskit, dabar negaliu su jumis kalbėtis, - nutraukė ją Džo ir įsispoksojo į suspaustą rankoje telefono ragelį.

Po minutės jis paskambino Riordanui, kuris ilgai atsiprašinėjo dėl to, kad kažkoks šuniūkštis reporteris pirmasis pranešė Lasiteriui, nuklausęs pokalbį policijos dažniu.

- Aš ir pats ką tik sužinojau, - tarė Riordanas, - kadangi niekas nepa-

jėgė susizgribti, kad dukart du - keturi, ir kad išraustas žmogžudystės aukos kapas. Viską nurašė paprasčiausiam vandalizmui. Dar sykį prašau atleisti. Jums turėjo paskambinti, bet, kaip visada, pamiršo. Ko gero, tai buvau aš, - atsidusęs užbaigė.

- Tai kas gi, galų gale, įvyko? Velniai jus rautų!

- Kiek mums žinoma, viskas nutiko tarp pusiaunakčio iki septintos valandos ryto, - pradėjo Riordanas. - Kapinėse yra naktinis sargas, bet jis, kaip įprasta, neišlenda iš savo kamaraitės. Spokso į dėžutę, suprantat. Nieko nematė. Nieko negirdėjo. Kapinės didžiulės. Žodžiu, anksti ryte kažkoks vyrukas atėjo ant savo motulės kapo, aptiko šią makalynę ir pranešė policijai.

- Pranešė, kad atkasė Brendoną? Bet kam? Jie ką... atleisk, Viešpatie... jie pavogė kūną?

Jo sąmonėje sukosi frazė "kapų plėšikai". Sekė tyla, paskui Riordanas atsikrenkštė ir tarė:

- Panašu, kad žurnalistė... reporterė... nepasakė jums svarbiausio... - Detektyvas kalbėjo lėtai, per prievartą spausdamas žodžius. - Jūsų sūnėno kūnas buvo... ekshumuotas... išimtas iš karsto, ir, pagal ekspertų išvadas, cituoju: "Nusikaltėlis panaudojo magnio degtuvą"...

- Ką?

- Skaitau laboratorijos ataskaitą: "Nusikaltėlis panaudojo magnio degtuvą, siekdamas, kad įsiliepsnotų aliuminio ir geležies oksido mišinio milteliai, plačiai žinomi kaip..."

- Termitas.

- Būtent. Termitas. Ir... hm... "kad sudegintų palaikus". - Riordanas galiausiai baigė: - Kažkoks siaubas.

Lasiteris nepatikėjo savo ausimis.

- Nesuprantu, kam to prireikė? Ir svarbiausia - kurių galų?

- Mes užduodame sau tuos pačius klausimus, - atsakė Riordanas, skubiai pridurdamas, kad farai patikrino visus gretimus rajonus, ieškodami panašių nusikaltimų. - Nieko panašaus. Yra pasitaikę kapų išniekinimo atvejų, bet, paprastai, iš neapykantos. Vaikų žaidimai, palyginus su mūsų atveju.

- Magnio degtuvas? Termitas?

- Aš suprantu, ką norit pasakyti! Keliama nemažai versijų. Daugumos jų geriau neprisiminti pietaujant.

- Pavyzdžiui?

- Geriau nereikia...

- Pavyzdžiui?

- Pavyzdžiui, kad tai satanistų, kuriems prireikė vaiko organų, dar-

bas. Ir panašiai. Asmeniškai man įdomu viena: kaip tai susiję su žmogžudyste? Ir ar išvis susiję? - detektyvas patylėjo, atsikrenkštė ir pridūrė: - Bent vieną dalyką mes tiksliai žinom.

- Ką būtent?
- Tai buvo ne Džonas Dou.

Vėliau, po pietų, Lasiteris šiek tiek pabėgiojo, kad pravėdintų smegenis. Bet prieš akis tebestovėjo suanglėjusi kaukė, anksčiau buvusi Brendono veideliu. Atsikvėpęs jis įsėdo į mašiną, ir, pats to nesuvokdamas, atvažiavo į kapines, kur surado nedidelį plotelį, aptvertą geltona juosta. Uniformuotas policininkas, pasirėmęs į antkapį, rūkė cigaretę. Lasiteriui priėjus, tvarkos saugotojas nusviedė nuorūką ir atsitiesė.

- Tai mano sesers... ir sūnėno kapai.

Policininkas atidžiai pažvelgė į jį ir gūžtelėjo pečiais.

- Kol kas neikite už juostos...

Lasiteris žiūrėjo tylomis. Ketės kapą vis dar dengė apvytusių gėlių kalnas. Balti kaspinai plaikstėsi švelniame vėjelyje. Brendono antkapis gulėjo ant šono, šalia negrabiai išraustos duobės. Džo pastebėjo seklių darbo pėdsakus. Milteliai atspaudams nuimti ant viso antkapio, baltos dėmės žolėje ten, kur buvo nuimamos pėdsakų atliejos ir panašiai. O kapo kojūgalyje buvo dar vienas negilus įdubimas. Matyt, čia gulėjo Brendono kūnas. Veikiausiai ekspertų komanda mėgino surinkti viską, kas iš jo buvo likę. Tačiau jiems nieko neišėjo - tą liudijo juodos apanglėjusios žemės juostos ir nedidelės pelenų dėmelės, priminusios Džo vaikystę, žiemą, didžiulį namą Džordžtaune ir pelenus prieš prasidedant sniegakričiui.

Apdegusios žemės ir pelenų dėmelių vaizdas itin nuliūdino Džo. Dabar jis pats įsitikino, kad kažkas, iškasęs ir ištraukęs iš karsto, iš tiesų sudegino mažytį Brendono kūnelį. Kaip paaiškino Riordanas, vaiko lavonėlis buvo apipiltas benzinu ir sudegintas tiek, kad iš jo, Tomio Truongo žodžiais tariant, teliko tik "kaulų šiukšlės".

Kai Lasiteris grįžo, namas pasirodė jam per didelis ir per tylus. Jis paskambino Klerei, ir ta pažadėjo atvažiuoti, bet paskui jis paskambino vėl, papasakojo, kas nutiko ir pridūrė, kad, vis dėlto, jam geriau pabūti vienam.

Lasiteris pabudo vidury nakties, bandydamas prisiminti, apie ką galvojo sapnuodamas. Tai atrodė itin svarbu. Kažkas susiję su Brendono kūnu, ir apie tai reikia tuojau pat pranešti Riordanui. Bet kad ir kiek kankinosi, nieko neprisiminė. Mintis išslysdavo, ir, kuo labiau jis stengėsi, tuo labiau neapčiuopiama ji darėsi. Galiausiai Džo taip ir nesuprato, ar tai

buvo nušvitimas, ar tiesiog sapnas. Nusivylęs, likusią nakties dalį jis prasivartė lovoje be miego.

Rytą "Washington Post" jis pastebėjo straipsnį. Lasiteriui nesinorėjo jo ne tik skaityti, bet ir matyti. Tačiau antraštė perdaug krito į akis.

NUSIKALTIMO AUKOS KAPAS - VANDALIZMO OBJEKTAS.

Vidurdienį jis sulaukė keisto skambučio iš Evanso laidojimo kontoros - įstaigos, su kuria Džo tarėsi dėl laidotuvių.

- Policijos valdyba paprašė manęs susisiekti su jumis, - ištarė vyriškas balsas, visiems laikams įgijęs užjaučiamą toną. - Ar jūs norėtumėte, kad mes pasirūpintume perlaidojimu, vos tik... palaikų teismo medicinos ekspertizė bus baigta ir... kūnas bus prieinamas?

Džo atsakė, kad taip.

- Ar norite užsakyti naują karstą? Policija baigė tirti senąjį, bet jis... šiek tiek pažeistas.

Džo atsakė, kad nori.

- Ir dar kai kas, pone Lasiteri. - Ko gero, net laidotojas profesionalas nežinojo, ką sakyti tokiomis aplinkybėmis. Pernelyg keblus buvo atvejis. - Ar norėtumėt... Ar norėtumėt dalyvauti, kai mes... lydėsime jūsų sūnėną amžinam poilsiui? - Atsikrenkštęs jis paaiškino: - Perlaidojant. Kitaip tariant, ar norite pakaroti ceremoniją?

Lasiteris pajuto, kaip jo širdis apmirė, o gerklę sugniaužė spazmas.

- Jokių ceremonijų, - išspaudė jis. - Bet pats aš dalyvausiu.

- Gerai, - su užuojauta tarė laidotuvininkas, - mes jums pranešim.

Po dviejų parų, tokią pačią nuostabią dieną kaip ir anąsyk, Džo vėl atsidūrė kapinėse. Vaizdas buvo iš tiesų siurrealistiškas. Tas pats mažulytis karstelis dar sykį nuleistas į tą pačią duobę. Tik šį kartą nebuvo nei dvasininko, nei kitų liūdinčių ceremonijos dalyvių - įpusėjus procedūrai, pasirodė vienas Riordanas. Jie dviese ir užkasė kapą. Fizinis darbas išėjo Lasiteriui į naudą, tačiau kapas buvo mažytis ir negilus, ir netrukus jie viską baigė. Minutę pastovėjęs tylomis, Lasiteris patraukė link išėjimo.

- Na ir reikaliukai, - papurtė galvą Riordanas.

Detektyvas išsitraukė cigaretę, bet užsirūkė tik tada, kai buvo nuėjęs nuo naujai supilto kapo prideramu atstumu.

Po pakartotinių Brendono laidotuvių Riordanas skambindavo Lasiteriui kas porą dienų.

- Tenka prisipažinti, Džo, kad nieko neturim, - dūsaudavo. - Na, turim gerą kastuvo atspaudą ir puikias pėdsakų atliejas. Sportbačiai "Nike", "Chieftain" tipo, nauji, dešimto dydžio. Kitų pėdsakų nėra, vadina-

si, dirbo vienas žmogus. Bet daugiau - nė velnio. Jokių atspaudų - nei ant karsto, nei ant antkapio. Tas kalės vaikas nepamiršo apsimauti pirštinių. Jis patylėjo ir baigė: - Kas jau savaime įdomu.

Neskaitant Brendono kūno ekshumacijos, tyrimas vyko vangiai. Riordanas darė viską, kad Lasiteris žinotų visas naujienas, matyt, šitaip tikėdamasis išsivaduoti nuo jo įkyraus kišimosi. Pokalbių telefonu metu jie įprato nuolatos analizuoti visus turimus faktus.

Pirštų atspaudai.

- Spėkit, kieno?

- Čia ir spėti nereikia.

Ant peilio, automobilio ir piniginės iš "Komforto" motelio aptiko Džono Dou pirštų atspaudus. Tai buvo svarus įrodymas, tačiau nieko nesakė apie įtariamojo asmenybę. Jis ir toliau liko Džonu Dou.

- Šio vaikino sistemoje nėra, - pranešė Riordanas, turėdamas omenyje FTB kompiuterį, kuriame buvo saugomi šimtai milijonų pirštų atspaudų. Ten buvo atspaudai tų, kurie kada nors dėl bet kokių priežasčių buvo areštuoti, kreipęsi dėl leidimo dirbti slaptą darbą arba įsigyti šaunamąjį ginklą. Pirštų atspaudai būdavo nuimami visiems, kurie tarnavo kariuomenėje, rengėsi tapti taksi ar autobuso vairuotojais, dirbo valstybės tarnautojais.

- Sistemoje yra visi, - pastebėjo Lasiteris.

- Beveik visi.

- Žinau. Bet kuriuo atveju, daugybė žmonių. Ten esat jūs ir aš.

- O štai ko ten nėra - tai Džono Dou.

Kraujas, plaukai, kūno audiniai.

- Viskas sutampa. Atspaudai ant kinžalo - jo, o kraujo pėdsakai - jų. Plaukai, kaip tu ir spėjai - Brendono. O oda...

- Kokia oda?

- Odos atplaišos, aptiktos po tavo sesers nagais. Tai štai, ji - Džono Dou. Net neatlikus DNR analizės daktarai tvirtina, kad oda nulupta nuo mūsų veikėjo. Jo snukis gerai nudrėkstas, keturiais pirštais iš dešinės į kairę. Įbrėžimų dabar nesimato, kadangi jie po tvarsčiais.

Peilis.

- Nudegimų palatoje pasodino dailininką, kuris padarė kelis eskizus. Paskutinysis - tiesiog puikus! Tai jis - Džonas Dou. Be nudegimų, su ševeliūra ir antakiais, kurių šiuo metu nebėra. Jei tik šis vyrukas nenešiojo aukštos moteriškos šukuosenos, mes žinome, kaip jis atrodė.

- Ir kas iš to?

- O tas, kad mes išsiuntinėjom piešinius dvidešimčiai ginklų parduotuvių ir pustuziniui krautuvių, prekiaujančių pertekliniu armijos šlamštu.

O dabar spėkit, kas išėjo. Pardavėjas iš Springfildo tvirtina, kad pardavė šiam žmogui "K-K" prieš keturias savaites.

- Ir jis tai prisimena?

- Žinoma.

- Kodėl?

- Vyrukas išsiskyrė tarp pirkėjų, kaip gandras tarp žmonių. Jis vilkėjo puikiausią europietišką kostiumą.

- Armani.

- Gali būti. Šiaip ar taip, tokius klientus savo krautuvėlėse jis mato retai. Pas jį dažniau užvirsta vaikinai su kamufliažu ir kombinezonais arba skustagalviai jaunikliai juodais džinsais. O šitas buvo cituoju - "Tiesiog paveiksliukas". Viskas, Džo, reikalas baigtas.

Taip viskas ir ėjosi. Ligoninėje, prie nudegimų palatos, vienas nuobodžiaujantis policininkas keitė kitą, kad tikrintų visų įeinančiųjų ar išeinančiųjų leidimus. Ypatingos prasmės tai daryti nebuvo. Visi lankytojai dirbo ligoninėje, o iš pašalinių niekas, išskyrus Džo Lasiterį ar vieną kitą žurnalistą, paciento sveikata nesidomėjo.

Pirmadienį, Padėkos dienos išvakarėse, Lasiteriui paskambino Riordanas ir pranešė, kad gydytojai išima kvėpavimo vamzdelį iš Dou gerklės. Įtariamasis jaučiasi pakankamai gerai, kad galėtų atsakyti į klausimus. Apklausa numatyta trečiadieniui.

- Kas paskui? - pasidomėjo Lasiteris.

- Paskui pervešime jį į Ferfaksą ir pristatysime į teismą, kur bus pateikti kaltinimai. Jei reikės, atvešime invalido vežimėlyje.

Gydytojų teigimu, pacientas sveiko stebėtinai greitai, nors jam ir nelemta buvo tapti "naujutėliui". Ant kaklo ir kairės veido pusės liks randai, o plaučių ir gerklų audiniai pažeisti visam laikui.

- Ne kiekvienas taip greit išsikapstytų, - pastebėjo Riordanas.

- Kodėl gi jis sugebėjo?

- Daktarai sako, kad jis - kietas kaip titnagas. Yra, tiksliau, buvo puikios fizinės formos.

- Bėgiojo?

- Ne. Nors kas žino? Vyrukas stambus ir stiprus. Greičiausiai boksininkas ar futbolo gynėjas. Nežinau. Visko gali būti. Nereikia atmesti ir galimybės, kad jis - profesionalus kariškis.

- Kodėl taip manai?

- Vaikinas yra buvęs kebeknėse. Gydytojai rodė man jo rentgenogramą - jam yra smarkiai kliuvę. Atrodo, kad jį kažkada kankino ar panašiai.

- Iš kur ištraukei?

- Seni lūžiai ir randai. Siaubas kiek randų ant nugaros. Tarsi jį būtų ilgai plakę rimbu.

- Ką?

- Be juokų. Jeigu būtum matęs! Be to, į jį šauta iš šautuvo. Kulka pataikė į dešinį petį, išėjo nugaroje, colis nuo stuburo. Ir dar kai kas.

- Kas gi?

- Vadinasi, nori išgirsti mano svarstymus? Tai štai, aš manau, kad vyrukas profesionalus stogdengys - kloja čerpes.

- Kodėl?

Riordanas sukikeno, lyg būtų be galo patenkintas savimi.

- O štai kodėl. Daktaras sako, kad ant jo kelių - nuospaudos. Didžiulės ir riebios. Štai ir pagalvojau - čerpės. Kas dar, be stogdengio, ant kelių gali turėti nuospaudas?

Lasiteris pagalvojo ir atsakė:

- Nežinau.

- Daugiau neturiu ko pranešti, jūsų šviesybe. Dabar prokuroro žodis.

12 skyrius

Trečiadienį, kai Riordanas rengėsi apklausti Džoną Dou, Lasiteris atvyko į savo įstaigą, įsitaisė už stalo ir, paskelbęs visiems, kad turi siaubingai daug darbo, ėmė laukti detektyvo skambučio.

Jo kabinetas buvo prabangus - su veikiančiu karaliaus Jurgio epochos stiliaus židiniu ir langais į Kapitolijaus kalvą. Ant sienų, apmuštų kaštono plokštėmis ir padabintų kokybiškomis litografijomis, krito švelni šviesa. Viename kampe stovėjo puikus drožtinis rašomasis stalas, kitame - du platūs krėslai ir odinė sofa. Čia tvyrojo solidumo ir patikimumo atmosfera, turinti nuraminti turtingus ir atsargius žmones, kurie kreipiasi į agentūrą, prašydami pagalbos.

"Lassiter associates" užėmė visą devintąjį pastato aukštą. Tai reiškė, kad be žmogaus, kurio vardu vadinosi organizacija, kabineto, buvo dar trys kampinės patalpos. Vienoje jų - konferencijų salė, kitose dvejose - vykdančiųjų direktorių Džudės Rinkvin ir Leo Boltono kabinetai. Tarp jų - dar aštuoni kambariai su langais, skirti vyresniesiems tardytojams ir programų vadovams. Operatyvininkai, informacijos tarnybos bendradarbiai, sekretoriai ir smulkūs tarnautojai darbavosi aukšto centre suręstuose narveliuose. Čia, pagrindinėje kontoroje, be Lasiterio, dirbo trisdešimt šeši žmonės. Dar keturiasdešimt triūsė firmos skyriuose Niujorke, Čikagoje, Londone ir Los Andžele.

Saugumo klausimams "Lassiter associates" buvo skiriamas pabrėžtinai pirmaeilis vaidmuo. Viskas prasidėjo nuo išorinio priimamojo, aprūpinto šiuolaikiškiausiomis televizijos kameromis, kurios fiksavo lankytojų ir darbuotojų judėjimą. Iš priimamojo į kabinetus su langais galima buvo patekti per atskirą įėjimą, kurį kontroliavo sensorinis biometrinis įrengimas, nuskenuojantis didžiojo piršto papiliarines linijas. Patekęs į vidaus erdvę, lankytojas išvysdavo, kad visus langus dengia sunkios, gumuotos, garsą sugeriančios užuolaidos - tam mažai tikėtinam atvejui, jei kas surizikuotų nuskaitinėti informaciją per stiklą lazeriniu įrenginiu. Metalines dėžes, kuriose buvo laikomos bylos, saugojo seifinės spynos su skaičių kombinacijomis, o šalia kiekvieno stalo stovėjo mašina dokumentams naikinti. Kadangi "Lassiter associates" klientai daugiausia buvo firmų vadovai ar geriausi advokatai, ataskaitų nekopijuodavo. Nesant ypatingų nurodymų, jas atspausdindavo vieninteliu egzemplioriumi ant tam tikru fosforo mišiniu prisotinto popieriaus, kuris, bandant kopijuoti (neskaitant, žinoma, perrašymo ranka) pajuosdavo.

Kompiuteriai "Lassiter associates" buvo aprūpinti apsaugos mechanizmais, bet saugumo požiūriu kur kas svarbiau buvo tai, ko jie neturėjo. O neturėjo jie diskasukių. Tai reiškė, kad kompiuteriuose saugomų duomenų neįmanoma perkelti į išorinį nešėją. Kietieji diskai buvo aprūpinti elektroninį paštą kontroliuojančiais įrengimais. Bet jei hakeriui kaip nors vis dėlto pavyktų įsigauti į sistemą - specialistai tvirtino, kad tai neįmanoma - jo lauktų didžiulis nusivylimas. Specialus kodas garantavo, kad, naudojantis šiuolaikine technologija, informacijai iššifruoti prireiktų milijono metų.

Visos šios gudrybės kainavo baisius pinigus, ir, daugelio specialistų manymu, buvo perdėtos. Bet Lasiteris žinojo: saugumo sistema atsiperka su kaupu. Taip yra todėl, kad didžiąją pajamų dalį firma gaudavo iš dviejų šaltinių - dalyvavimo teisminiuose ginčuose tarp stambių korporacijų ar labai turtingų žmonių bei dalyvavimo korporacijų susiliejimuose ir prijungimuose, profesiniu žargonu vadinamuose "SiP". Ar kalbama būtų apie laukiančią skyrybų (reiškia, ir pusės turto) komersanto žmoną, ar nedraugišką prijungimą (po kurio seks atleidimai iš darbo) - visur sukosi dideli pinigai. Dažnai ant kortos būdavo pastatomi šimtai milijonų dolerių, tad slaptumas - visiškas slaptumas - buvo tiesiog privalomas. Idealiu atveju manė Lasiteris - priešininkai (kurie visuomet būdavo) neturi netgi įtarti, kad jų firma įtraukta į bylą. Išimtis galėjo būti padaryta tik ypatingomis aplinkybėmis arba tokiu atveju, kai informacija apie dalyvavimą "Lassiter associates" jau pati savaime galėjo duoti kokios nors naudos. Tuomet tyrimus vykdydavo "triukšmingai", informacija būdavo nutekinama į spaudą, atvirai sekama ir duodami iššaukiantys interviu.

Be to, Lasiteris neabejojo, kad paslaptinga atmosfera patinka klientams. Ją dievino direktoriai ir kompanijų prezidentai, mėgo teisininkai ir biržos brokeriai. Paslėptos kameros, slapti kodai, išmoningi užraktai teikė jiems pasitikėjimo ir rodė, kad jie ne veltui leidžia savo pinigus. Ne paskutinėje vietoje buvo ir malonumas jausti, kad esi pavojingo žaidimo dalyvis. Kaip sykį pasakė Leo: "Velniai nematė! Už du šimtus baksų per valandą aš ir unitazą ant spyruoklių pakabinčiau".

Tačiau, net ir valdydamas ištisą pasaulį, Džo Lasiteris negalėjo priversti Džimio Riordano paskambinti. Dar rytą jis liepė savo sekretorei nejungti jo su niekuo, išskyrus detektyvą, tad devintojo aukšto pietvakariniame kampe tvyrojo neįprasta tyla. Laikrodžio rodyklė neskubiai persirito per pusiaudienį, bet telefonas tylėjo. Lasiteris užsisakė sumuštinį išsinešimui užeigoje, pavadintoje "Le bon appeti" ("Bonai" - taip ją vadino Džordžtauno universiteto studentai) ir sušlamštė jį priešais liepsnojantį židinį, tingiai vartydamas "Informacinį karą". Taip pat neskubriai diena ėmė artėti link vakaro, ir Lasiteris pagalvojo apie grįžimą namo.

"Tikriausiai iškilo kokių nors sunkumų", - tarė jis pats sau. Galbūt Dou pareikalavo advokato, kurį surado neiškart, arba kilo problemų dėl kalbos. Nors vargu. Riordanas sakė, kad pasiims vertėją, mokantį ispanų ir italų kalbas. Gali būti, kad Džono Dou būklė pablogėjo arba...

Telefonas suskambo ketvirtis po penkių, kai saulė jau leidosi už Arlingtono kapinių.

- Aš tik ką grįžau, - tarė Riordanas.

- Na ir?..

Pauzė.

- Tai nori žinoti, ką aš išsiaiškinau? Atsakau. Neišsiaiškinau visai nieko, - galiausiai prabilo Riordanas.

- Ką?!

- Palauk, - tarė detektyvas ir suriko kažkam: - Taip, taip! Duok man penkias minutes! Gerai? Taigi, jis padarė man visišką obstrukciją, - tęsė Riordanas jau į ragelį. - Neištarė nė vieno žodžio.

- O kaip dėl advokato? Tu paklausei vyruko...

- Atrodo, tu nesupratai. Sakau: jis nė žodžio neišlemeno. Nieko. Mes perskaitėme jam jo teises visomis kalbomis ir...

- Tu įsitikinęs, kad jis viską suprato?

- Taip, taip, suprato. Tai matėsi iš jo akių. Jis suprato kiekvieną žodį. Ir kas iš to?

- Jam reikėjo paskirti advokatą.

- Žinoma! Po poros valandų tuščio laiko leidimo aš paprašiau paskirti advokatą. Pamaniau, gal tam pavyks ką nors iš jo ištraukti? Bent pavar-

dę. Vadinasi, dar dvi valandas mes laukėm advokato. Paskui dar pusvalandį dilinom kelnes, laukdami, kol jie pasikalbės. Spėk, kas iš to išėjo? Teisingai, nie-ko. Kalbėjo tik teisininkas, Džonas Dou lyg mėšlo į burną prisikimšo. Tada aš vėl paprašiau žodžio ir pasakiau kalbą apie tai, kokioje didžioje šalyje jis yra. Pasakiau, kad pas mus visi lygūs ir nesvarbu, kas tu toks, svarbūs tik tavo veiksmai. Geri arba blogi. Pareiškiau, kad mums nereikalinga jo pavardė, kad nuteistume ar net nubaustume. Jis gali stoti prieš teisėją Džono Dou vardu, ir nuosprendis bus visiškai toks pats. Jei jis atsisako su mumis bendradarbiauti, gali laikyti save lavonu.

- Tu taip pasakei?

- Taip, ir pridūriau, kad jis bus apkaltintas pirmojo laipsnio žmogžudyste bei padegimu, ir mes turime pakankamai įrodymų, kad jis būtų nuteistas. Išvardinau visus faktus, kuriuos surinkome, ir parodžiau kinžalą.

- Tu atsinešei peilį į ligoninę?

- Atsinešiau ne tik peilį, bet nebijok, aš už juos pasirašiau.

- Ir kaip jis reagavo?

- Niekaip. Tu matei kada nors sfinksą? - Riordanas kiktelėjo jam įprasta staigia maniera. - Šiokia tokia reakcija buvo tik tada, kai parodžiau jam buteliuką.

- Kokį dar buteliuką?

- Flakoną nuo kvepalų ar dar velniai žino nuo ko. Tą, kurį rado jo kišenėse.

- Ir ką jis padarė?

- Nieko, bet aš pajutau, kad šis dalykėlis jam kažką reiškia. Jis kiek išpūtė akis.

- Išpūtė akis?

- Aha.

- Hm...

Detektyvas nekreipė dėmesio į Lasiterio sarkazmą.

- Aš visai rimtai. Buteliukas jį sukrėtė. Užsakysiu laboratorijoje pakartotinę analizę. Gal jie ką nors praleido. Narkotikas ar kas panašaus.

- O paskui?

- Žodžiu, sėdėdamas su juo ir jo advokatu, aš užsiminiau, kad kol kas nežinau, ko gali reikalauti kaltintojas - mirties bausmės ar įkalinimo iki gyvos galvos, tai priklausys nuo jo elgesio. Pasakiau, kad turime įrodymų, jog jis iš anksto planavo nusikaltimą, ir šie įrodymai tvirti kaip uola. Paskui papasakojau, kaip jis risis žemyn. Po kelių dienų mes nusiųsime jį į apsaugotą Ferfakso ligoninės palatą, paskui...

- Ką reiškia "apsaugota palata"?

- Ligoninės palata su neperšaunamais langais. Neįsivaizduoji, kiek įtariamųjų susižeidžia vykdydami nusikaltimą. Sužinosi - nepatikėsi. Žodžiu, kiekvienoje administracinėje apygardoje yra apsaugota palata. Vašingtone ji yra Kolumbijos apygardos generalinėje ligoninėje. Ir čia, Ferfakse. Atsieina velniškai brangiai. Kai įtariamasis atgauna daugiau ar mažiau pakenčiamą formą, jį perkelia į apsaugotą palatą. Grotos, plieninės durys, išorinės spynos ir panašiai.

Na gerai. Paaiškinau, kad toliau reikalai eisis dar prasčiau. Kai jis kiek pasitaisys, jam bus formaliai pateiktas kaltinimas, ir iš ligoninės jį perveš į apygardos kalėjimą. Gali būti, kad į kalėjimo ligoninę, bet tai vis-vien bus kalėjimas. Tas pats kelias žemyn, kurį minėjau. Gydytojai, kiek žinau, šiandien sumažino Dou nuskausminamųjų dozę, kad jis nebūtų toks nukvakęs ir aš galėčiau su juo pakalbėti. Mačiau, kad jis visas nesavas ir laukia švirkšto. Advokatui girdint, grasinti jam buvo kvaila, bet aš visgi daviau suprasti, kad apygardos kalėjime medicinos personalas išdresiruotas kaip tarnybinis šuo.

- Viešpatie, Riordanai, ką tu kalbi!

- Baik, aš pasakiau jam tiesą. Jie tikrai užsiėmę, ir jis greičiausiai nebus gydomas taip kaip dabar. Ir aš nemeluoju. Pasakiau, kad prieš metus - gali patikrinti tai, paėmęs "Post" komplektą - kilo skandalas. Baisus dalykas. Pasirodė, kad nei vienas kalėjimo ligoninės pacientas negaudavo jokių vaistų. Seselė šėrė juos poveikio neturinčiomis tabletėmis, tomis, kurias duoda tiesiog nuraminimui, pati pardavinėdama vaistus į šoną.

- Džimai...

- Taigi, pasakiau jam, kad, jei bus nuolaidesnis, tai galbūt praleis saugomoje ligoninės palatoje savaitę. O gal ir dvi. Žodžiu, pakankamai, kad atsistotų ant kojų.

- Na ir ką?

- Nieko.

- Tu įsitikinęs, kad jis suprato?

- Taip.

- Kodėl toks įsitikinęs, jei jis neištarė nė žodžio?

- Todėl, kad moka angliškai - bendrauja su seselėmis: noriu gerti, alkanas, man skauda. Vaikinas puikiai su jomis susikalba. Be to, aš dar kai ką pastebėjau. Man teko apklausti kokius du tūkstančius žmonių, ir aš galiu susidaryti tam tikrą nuomonę. Šis vyrukas - kietas riešutėlis. Sakau tau, policija tardo jį ne pirmą sykį.

Lasiteris patikėjo.

- Ir tai viskas?

- Maždaug. Gydytojas mus išspyrė. "Pacientui reikia pailsėti", - progiesmiu padeklamavo Riordanas. - Daktaras atsiunčia seselę suleisti pacientui dimedrolio, mes pakylame, o Džonas Dou atrodo iš tiesų prastai. Jam labai skauda - tai matyti plika akimi. Jis prakaituoja ir kartkartėmis mykia, lyg jau nebegalėtų tverti. Taigi, aš rūsčiai pažvelgiau į jį ir pasakiau, kad dar grįšiu, o jis pažiūrėjo į mane, nusišiepė, ir žinai, ką išspaudė iš savo mėšlo prikimštų nasrų?

- Ką?

- "Čiau".

- Čiau?

- Būtent. Tai nuskambėjo kaip "tu kalės vaike" ar kažkas panašaus. Jei jis jau negulėtų ligoninėje, aš jį būčiau ten pasiuntęs.

Lasiteris kiek patylėjo ir paklausė:

- Ir ką tu dabar galvoji daryti?

- Viską, ką jam pažadėjau, - niūriai atsiliepė Riordanas. - Pradėsime nuo perkėlimo į saugomą palatą. Daktaras pasakė, kad jeigu nieko nenutiks, galėsime jį perkelti jau kitą savaitę.

Padėkos dieną Lasiteris išlipo iš lovos apie aštuntą ir pamatė, kad oras ruošiasi revanšui. Už atriumo langų sukosi stambios, dailios snaigės. Tokį sniegakritį paprastai rodo kalėdinio kino filmo pradžioje.

Džo greitai apsirengė, išsitraukė iš šaldytuvo porą skardinių tuno konservų ir nuėjo prie mašinos. Konservai buvo skirti mokesčiui už dalyvavimą "kalakuto bėgynėse" - penkių mylių bėgime, kuriame kasmet dalyvaudavo ne mažiau kaip du tūkstančiai bėgikų. Automobilis skynėsi kelią per sniego dribsnius, ir Lasiteriui, kad geriau matytų, teko beveik užsigulti ant vairo. Matomumas buvo toks prastas, kad priekyje važiuojančios mašinos virto galinių žibintų ugnelėmis, kurios vis pranykdavo sniego sūkuriuose. Kai šitaip sninga, visi kažkodėl tvirtina, kad tai "greitai baigsis" arba "sniegas ilgai nesilaikys", bet kai Lasiteris Aleksandrijoje ieškojo, kur pasistatyti mašiną, visą pasaulį jau dengė stora sniego danga.

Daug kas sako, kad geriausios mintys jiems šauna į galvą bėgiojant - esą, ritmingi kūno judesiai atpalaiduoja protą, bet Lasiteris nebuvo iš tokių žmonių. Bėgdamas jis galvojo apie paprasčiausius ir šią minutę tesvarbius dalykus: kur statyti koją, ar ne geriau nusimauti pirštines, kur pasukti ir kodėl skauda kelį. Kas tai - tikra trauma ar įaudrinta vaizduotė?

Ir šiandienos bėgime jo mintys sukosi apie tokias problemas. Jis galvojo apie greitį ir apie tai, kiek liko iki kitos mylių žymos. Jis stebėjo

kryptį, kuri leistų, sutaupant kuo daugiau jėgų, aplenkti varžovus. Mirksėjo, kad sniegas nepatektų į akis, klausėsi įtempto šalia bėgančių žmonių kvėpavimo, ir džiaugėsi, kad jam šilta, nepaisant speigo. Jo mintys lėkė kartu su sniegu. Lasiteriui pradėjo atrodyti, kad jis ištirpo, liko tik vien tik judėjimas.

Prieš finišą jis atkreipė dėmesį į linksmai pasveikinimus šūkaujančius žiūrovus, išsirikiavusius abiejuose kelio pusėse. Jie palaikė jėgų netekusius bėgikus šūksniais "Laikykis!" arba "Beveik atbėgai!" Kai Lasiteris kirto finišo ribą, švieslentė buvo užnešta sniego, bet jis visgi įžiūrėjo savo laiką: 31:02. "Visai neblogai", - pagalvojo. Išgirdęs, kaip kažkas iš bėgimo organizatorių rėkauja: "Vyrai - į kairę, moterys - į dešinę", nuskuodė į pastogę paskui žemaūgį raudonomis aptemptomis kelnėmis. Aplink jį sunkiai alsavo žmonės, jų veidai buvo įraudę, o nuo pečių ir galvų kilo garas. Sniegas vis dar krito dideliais, besvoriais kąsniais.

Lasiteris galėjo prisiekti, kad bėgdamas apie nieką negalvojo. Jo protas galų gale išsilaisvino. Bet plėšdamas lapelį su savo numeriu ir įteikdamas teisėjui, su nuostaba suvokė, kad dar distancijoje priėmė vieną svarbų sprendimą. Laviruojant tarp stalų, nukrautų skardinėmis su apelsinų sultimis bei įvairiu kaloringu maistu, jis vis sukosi Lasiterio galvoje. Pasiimti atostogas. Savaitę, dvi, mėnesį - tiek, kiek reikės išsiaiškinti, kodėl buvo nužudyti Ketė ir Brendonas ir kas už to slypi. Būtent tokį sprendimą Lasiteris priėmė bėgdamas. Nuspręsta buvo galutinai, ir galima sakyti, kad jis jau atostogauja, tik jo kompanijoje niekas kol kas apie tai nežino.

Jis įėjo į mokyklos pastatą ir rado savo drėgnus drabužius ten, kur ir buvo palikęs - ant palangės. Rengdamasis Džo purtė galvą, tarsi stebėdamasis, kiek daug laiko jam prireikė tokiam paprastam sprendimui priimti. Kokia prasmė turėti seklių agentūrą, jei niekada nesinaudoji jos paslaugomis? Jei Volstryte* nori ką nors sužinoti, kreipiasi į jį. Taip daro ir gera pusė advokatų iš K gatvės** Vašingtone. Kodėl gi jis, Džo Lasiteris, meta savo artimus žmones - Ketę ir Brendoną - farų globai?

Automobilį apnešė sniegu. Kiek galėdamas apvalęs rankove, Džo įlindo vidun. Kol jis ieškojo uždegimo raktelių, langai visai aprasojo, ir šildytuvas juos išdžiovino tik po kokios minutės. Kai matomumas tapo padorus, jis išvažiavo.

Vėjas įsišėlo. Šviesoforai siūbavo it švytuoklės, o kelio ženklai drebėjo jo gūsiuose. Sniegas lygia horizontalia srove bloškėsi tiesiai į žibintus.

*Gatvė Niujorke, kurioje nuo seno sutelkta dauguma Niujorko finansinių įstaigų.

**Pagrindinė Vašingtono gatvė, kurioje gausu mokslinių institutų, advokatų kontorų ir kitokių įstaigų.

Miestas už pilkos upės liko nematomas, tik raudoni švyturėliai paminklo Vašingtonui viršūnėje švietė negera ugnimi.

Lasiteris iškart pasuko į savo kontorą Fogy Botome. Pervažiavęs Keturioliktosios gatvės tiltą ir Nepriklausomybės aveniu, jis pasuko į vakarus. Elektros energijos tiekimas į miestą buvo sutrikęs, ir automobiliai tarsi neregiai atsargiai šliaužė per sankryžas.

Laimei, pastate buvo nuosavas generatorius, ir visa įranga veikė. Palikęs mašiną požeminiame garaže, Džo greitai nuėjo link liftų. Net čia, giliai po žeme, jis girdėjo vėjo kauksmą ir jautė iki kaulų smelkiantį šaltį, tačiau, kildamas į devintą aukštą, Džo jautė, kaip nugara teka prakaito srovelės.

Šalia jo kabineto buvo dušas, ir Lasiteris juo pasinaudojo. Sukietėję po bėgimo raumenys atsipalaidavo nuo karštos srovės, ir jis pajuto, kaip iš raumenų pamažu nyksta pieno rūgštis. Kadangi Lasiteris penkis kartus per savaitę bėgiodavo molu, kabinete, spintoje, visuomet gulėjo keli drabužių komplektai. Gerai ištrynęs plaukus rankšluosčiu, Džo užsitempė džinsus bei megztinį ir atsisėdo už stalo.

Pirmąkart gyvenime jis jautė, kad kabinetas jį nervina. Knygų lentynos, paneliai, litografijos... Kam jis stengiasi padaryti įspūdį? Patalpoje kabojo daugybė nuotraukų subtiliais rėmeliais, bet nei vienoje iš jų nebuvo Ketės ir Brendono. Visose - Džo žinomų žmonių draugijoje. Lasiteris tariasi su princu Bandaru, Lasiteris spaudžia ranką prezidento patarėjui nacionalinio saugumo klausimais, Lasiteris sraigtasparnyje su grupe generolų iš Jungtinio štabų viršininkų komiteto, Lasiteris prašmatniame restorane...

Jo pasididžiavimo objektas buvo nuotrauka-pokštas, padaryta armijos ir laivyno užmiesčio klube. Čia jis kvailiojo Senato mažumos lyderio draugijoje. Senatorius stovėjo, išdidžiai pakėlęs smakrą - klasikinis plakatas amerikiečių moralinėms vertybėms iliustruoti, o Lasiteris su piktdžiugiška šypsena ir išverstomis bepročio akimis sėlino prie jo, užsimodamas golfo lazda ir vaidindamas, matyt, Luisvilio žudiką.

Šalia šios nuotraukos kabojo Džudės dovana - širdies formos rėmeliai, juose - iškarpa iš "Vašingtono" su Kolumbijos apygardos geidžiamiausių potencialių jaunikių sąrašu. Lasiteris šiame sąraše buvo dvidešimt šeštas, kas kartais jį pamalonindavo, o kartais, priklausomai nuo nuotaikos - ne.

Kažkada šios nuotraukos Džo atrodė naudingos ar bent jau smagios. Dabar jis nebesuprato, kam visa tai. Kad atidarytų naujus firmos skyrius? Pastatytų dar vieną namą? Visa tai - niekai. Beje, princas Bandaras

jam niekada nepatiko. Kyla klausimas, kam šio tipo portretas styro ant židinio lentynos?

Nukabinęs visas nuotraukas ir sukrovęs kampe, Lasiteris grįžo prie stalo ir paėmė švarų popieriaus lapą. Perskyręs jį vertikalia linija, kairėje jis parašė "Kompanija", dešinėje - "Tyrimas".

Kurį laiką jis sėdėjo ramiai, galvodamas, ko imtis. Pakeisti save patį, net ir laikinai, buvo sunku dėl to, kad jo pareigos kompanijoje neturėjo nustatytų ribų ir buvo labai plačios. Lasiteris darė viską, kad kompanija veiktų, kitaip tariant, jis buvo ne tik savininkas ir valdytojas, bet ir reklamos agentas, "greitoji pagalba" kilus konfliktui, o jei reikėjo, tirdavo ir kai kurias bylas. Galima sakyti, kad darydavo viską po truputį, tiksliau - vien tai, kas jam patiko. "O kaip paskirti kažkam kitam tai, kas patinka tau?" - mąstė jis.

Po žodžiu "Kompanija" jis parašė: "Boltonas - visi "SiP", žemiau - "Rivkin - kitos bylos". Leo ir Džudė buvo ambicingi ir firmoje turėjo vienodą padėtį. Jei jis atiduos pirmenybę vienam kuriam nors, kitas gali išeiti. Tačiau bet kuriuo atveju visų reikalų po lygiai padalinti neįmanoma, kadangi egzistuoja grynai administraciniai klausimai: finansai, naujų klientų paieška, ryšiai su visuomene. Lasiteris nusprendė visą administracinių rūpesčių naštą suversti Bilui Bohakeriui. Bilas vadovavo Niujorko skyriui, bet reikalus galima tvarkyti ir iš ten. Pusė kompanijos pajamų šiaip ar taip ateidavo iš Volstryto.

"Bohakeris - adm. vald."

Kiek pagalvojęs, Džo užsirašė pastabą, turinčią priminti, kad Bilą pirmadienį reikia pakviesti į Vašingtoną. Jei keliaus šaudykliniu reisu*, devintą valandą jau bus čia. Tuomet jie keturiese susitiks konferencijų salėje ir aptars smulkmenas.

Jis įvedė į kompiuterį slaptažodį ir peržiūrėjo visas bylas, nagrinėjamas čia, Vašingtone. Jis asmeniškai buvo rimtai ir tiesiogiai įsitraukęs tik į dvi, bet abi jos buvo susijusios su labai svarbiais klientais. Džo nemanė, kad galėtų kilti problemų, bet jei ir kiltų, jis be jokios nuoskaudos perduotų tyrimą "Kroliui".

Kairėje lapo pusėje pasirodė dar vienas užrašas:

A. F. L. C. I. O. (paskambinti Uhlainui), AMEKS (paskambinti Reinoldui). Dar pagalvojęs ir šį tą parašęs, Lasiteris atsistojo ir priėjo prie lango. Sniegakritį pakeitė šlapdriba, ir grindiniai pasidengė ledo plutele. Paspoksojęs į nuslydusį skersai Pensilvanijos aveniu "Linkolną" ir pasiklausęs, kaip lašai ir snaigės stuksena į stiklą, Džo grįžo prie stalo.

---

*Reguliarus maršrutas tarp dviejų netolimų punktų.

Po pavadinimu "Tyrimas" buvo tuščia. Užsimerkęs, jis atsirėmė į krėslo atkaltę ir susimąstė. Ką sugalvojus?

Ko nepastebėjo Riordanas? Ar jis galėtų padaryti ką nors, ko dar nepadarė policija? Džo išsėdėjo krėsle pusvalandį, po to parašė vienintelį žodį: "Flakonas".

Džono Dou kišenėse rasti tik du daiktai: įspūdingų gabaritų peilis ir mažytis buteliukas. Apie peilį policija sužinojo viską, bet flakonas neturėjo jiems jokios reikšmės. Riordanas du kartus atliko jo turinio analizę, ir nieko įdomaus neaptiko. Bet gal reikėtų atkreipti dėmesį į patį buteliuką? Jis atrodo jei ne brangus, tai bent jau gana neįprastas. Tikriausiai reikia nufotografuoti flakoną ir paprašyti vieno iš bendradarbių juo užsiimti.

Paskui Džo parašė dar du žodžius. "Motelis "Komfortas". Jis prisiminė, kad klausė Riordano, ar Džonas Dou iš ten kam nors neskambino, bet pamiršo, ką atsakė detektyvas. Greičiausiai tai reiškė, kad jokių skambučių nebuvo, bet patikrinti vertėjo. "Atrodo, reikalų turiu nedaug", - žvelgdamas į trumputį sąrašėlį, galvojo Džo.

13 skyrius

Lasiterį pažadino telefono skambutis ir saulės šviesos srautas - toks ryškus, kad teko vėl užsimerkti. Telefonas čirškė be perstojo, o Lasiteris, tarsi staiga dienos šviesos užkluptas vampyras, lapnojo per kambarį besipinančiomis kojomis. Pasiekęs telefoną, apčiuopė ragelį ir, atsikrenkštęs, suburbėjo:

- Klausau.

Žmogus kitame linijos gale kiek patylėjo, tada paklausė:

- Miegi?

Tai buvo Riordanas.

- Ne, - automatiškai pamelavo Lasiteris.

Kai Lasiterį pažadindavo telefonas, jis, pats nežindamas kodėl, tvirtindavo, kad nemiega. Net jei būdavo trečia valanda ryto, Lasiteris visvien jausdavosi kaltas, tarsi visas pasaulis tikėtųsi, kad jis nuolatos budės koviniame poste. Juk jei skambinantysis jau ar dar nemiega, kokią teisę miegoti turi jis?

- Tikrai? - nepatikėjo Riordanas.

- Pabudau galutinai. Beje, kiek valandų?

- Septynios nulis nulis.

- Luktelk minutėlę.

Elektra vakar dingo, ir Lasiteris visiškai pamiršo perprogramuoti mechanizmo, valdančio langų žaliuzes bei šviesos liukų lubose langines, taimerį. Už lango jis matė medžius - jų kamienus, šakas, šakeles ir lapus dengė žaižaruojantis ledo sluoksnis. Nuo ledo plutelės atsispindėjusi šviesa akino. Be to, kambarį buvo užliejusi saulė. Lasiteris ištiesė ranką link jungiklio ant sienos, paspaudė mygtuką, ir tuojau pat išgirdo žemą gaudimą. Kambaryje pamažu ėmė temti, ir jis grįžo prie telefono.

- Kas nutiko?

- Aš nusišalinu nuo bylos. Pirmiausia... Ne, o tu tikras, kad tavęs nepažadinau? Kartais aš skambinu žmonėms...

- Visiškai.

- Vadinasi, tu - ankstyvoji varna, kaip ir aš.

- Imu kranksėti, vos tik išaušta.

- Gerai. Vadovybė, sėdinti aukštu žemiau, mano, kad byla sėkmingai užbaigta. Ir man suteikta teisė spręsti.

- Ji nebaigta.

- Žinau, ką tu rengiesi sakyti, bet atsirado dar viena aplinkybė - dviguba žmogžudystė Anadelyje, ir viena iš aukų - faras.

- Labai gaila, bet...

- Puikus vaikinas, dvidešimt ketverių metų. Policijoje pradėjo dirbti neseniai. Sustojo prie kavinukės išgerti puodelio kavos. - Kiek patylėjęs, Riordanas tęsė: - Vaikinas turi dviejų mėnesių dukrytę, keliauja namo, kur žmona laukia jo vakarienės, ir - bach! Jį nušauna, kai perkasi puodelį kavos.

- Siaubinga.

- Tu negirdėjai ir pusės. Antroji auka tajų tautybės. Prieš dvi dienas gavo pilietybę. Laikinai sėdėjo prie kasos per Padėkos dieną. Penki aštuoniasdešimt septyni per valandą, ir - bam, bam, bam! - gauna tris kulkas į veidą. Sveika atvykusi į Ameriką! Ilsėkis ramybėje.

- Klausyk, Džimai, aš tave suprantu, bet...

- Ir, antra, mane pakvietė dalyvauti konferencijoje. Reikia ruoštis.

- Konferencijoje?

- Taip. "Ištieskime ranką per vandenyną" ar kažkas panašaus. Organizuoja Interpolas. Prahoje. Tu kada nors buvai Prahoje?

- Taip, bet labai trumpai. Apie ką bus kalbama?

- Aš palaikysiu kompaniją kitoms dviem laboratorinėms pelėms, atrodo, rusams. Tavo žiniai, aš ne šiaip kas, o tipiškas amerikiečių detektyvas. Kalbėsim apie "Policijos darbą demokratinės visuomenės sąlygomis". Čekai, kiek žinau, tokios jau seniai neturi. Žodžiu, tavo seserim ir

sūnėnu kol kas užsiims Endis Pisarčikas. Vyras su galva. Jis sutvarkys viską, kas liko. Užsirašyk jo telefoną.

Lasiteris norėjo paprieštarauti: šiaurės Virdžinijoje Riordanas buvo vienas geriausių žmogžudysčių tyrimo specialistų - bet iškart suprato, kad ginčas neduos naudos.

- Ar galiu užduoti porą klausimų?

- Varyk, - leido Riordanas neįsipareigojančiu tonu.

- Pirmiausia, apie Džoną Dou. Patikrinai, ar jis skambino kam nors iš motelio, kuriame buvo apsistojęs?

- Neprisimenu, - kiek pasvyravęs, atsakė Riordanas. - Tuojau pažiūrėsiu. Taigi, motelis "Komfortas". Pamenu, prašiau kažkieno tai padaryti. Kaip tik rengiu dokumentus Pisarčikui. Pakentėk truputį. - Lasiteris girdėjo, kaip šiugžda popierius. - Aha, štai. Vienas skambutis į Čikagą. Trukmė - mažiau nei minutė. Nieko ypatingo.

- Kam jis skambino?

- Jis... - Riordano balsas skambėjo netvirtai, - paskambino į "Ambasadoriaus" viešbutį.

- Ir?..

- Ko būtent tu tikiesi? Jis kreipėsi į komutatorių, ir mes nežinom, ar jį sujungė su kuo nors, ar ne. Tai nefiksuojama. - Riordano balse pasigirdo karingos gaidelės. - Giliau nekapsčiau. Įstaigoje du šimtai numerių. O čia tik minutinis pokalbis. Kiek aš supratau, Dou tiesiog sumaišė numerį.

- O kaip dėl flakono?

- Ant jo yra daliniai pirštų atspaudai. Visi - Dou. Laboratorija dar kartą patikrino turinį, ir atsakymas tas pats - vanduo. Užteršimo pėdsakai. Daugiau nieko. Prie bylos buteliukas prideda dar vieną didžiulį: "Na ir kas?"

- Tu turi flakono nuotraukas. Atsiųsk man kelias kopijas.

- Klausyk, - atsidusęs tarė detektyvas, - pažiūrėsiu, ką galima padaryti, bet paskui - viskas. Atsisakau bylos. Nuo dabar tu kalbiesi tik su Pisarčiku.

- Susitarėm. O kaip dėl mebliuotų kambarių Floridoje? Tų, kur Gutijeresas gaudavo savo laiškus. Turi adresą?

- Kažkur voliojasi, - nusijuokė Riordanas ir metė ragelį.

Čikagoje buvo keturi viešbučiai "Ambasadoriaus" pavadinimu, bet Lasiteriui neužteko įžūlumo paklausti Riordano, kurio būtent "Ambasadoriaus" jam reikia. Paskambinęs į įstaigą, jis pasiuntė vieną iš savo detektyvų, Tonį Harperį, buvusį FTB agentą, į "Komforto" motelį. Lasiteris neabejojo, kad Toniui pavyks gauti iš registratūros darbuotojo reikalin-

gos sąskaitos kopiją, nors tai gali ir nepigiai atsieiti. Ir buvo teisus. Po dviejų valandų Tonis atsiuntė faksu sąskaitos kopiją ir pakvitavimą šimtui dolerių. Ant pakvitavimo buvo užrašyta: "Specialios paslaugos".

Motelio sąskaitoje buvo ne tik skambučio į regioną su kodu 312 kaina, bet ir kreditinės kortelės "Visa", kuria Chuanas Gutijeresas rezervavo sau kambarį, numeris. Lasiteris žinojo, kad už dvidešimt penkis dolerius jis išsiaiškins visą "Visos" istoriją, o už du šimtus - nustatys papunkčiui visus iki vieno mokėjimus, atliktus su šia kortele. Ir kita kortele taip pat - kiek Lasiteris prisiminė, Gutijeresas turėjo dvi, ir naudojosi jomis vos porą mėnesių. Seklių agentūrai rasti antrą kortelę, naudojantis pirmąja, - juokių darbas.

Tokia veikla buvo laikoma ne visai legalia, bet ką daryti? Nejau viršydami greitį kelyje mes nepažeidžiame įstatymo? Informacijos amžiuje įsibrovimas į asmeninį gyvenimą tolygus gatvės perėjimui degant raudonai šviesai. Jei jums nepasisekė - jus sulaikė - sumokėjote baudą ir be sąžinės graužimo žygiuojate toliau. Lasiteris greitai perbėgo per dokumentą kompiuteryje ir susirado informacijos firmos Floridoje (kukliu pavadinimu "Abipusės paslaugos") telefono numerį.

Firma prekiavo informacija, o jos specializacija buvo vadinamieji juodieji duomenys. Jei jums reikėjo ką nors sužinoti apie banko sąskaitą, nenurodytą telefonų knygoje numerį, mokėjimų kreditine kortele sąrašą ar asmeninę sąskaitą už tarpmiestinius telefono skambučius, "Abipusėse paslaugose" tai padarydavo greitai ir nebrangiai. Leo sakydavo, kad jie veikia "senu geru metodu - paperka žmones". Sklido gandai, kad "Abipusės paslaugos" turi savo agentus visose stambiose kreditų agentūrose ir telefonų kompanijose visoje Jungtinių Valstijų teritorijoje. "Vaikinai susirado puikią nišą, - sakė Leo. - Jie daro tik vieną dalyką, tačiau daro jį gerai".

Lasiteris paskambino į "Abipuses paslaugas", pranešė savo banko sąskaitos numerį ir užsisakė visų čekių, apmokėtų Gutijereso kreditinėmis kortelėmis per paskutiniuosius tris mėnesius, kopijas. Jis padiktavo jiems kortelės numerį ir sutiko apmokėti už kopijų persiuntimą.

Sutvarkęs šį reikalą, Džo ėmėsi studijuoti motelio sąskaitą su nurodytu ten telefono skambučiu. Skambutis kainavo Gutijeresui vieną dolerį dvidešimt penkis centus - standartinis mokestis už tarpmiestinio pokalbio minutę. Tai reiškė, kad pats pokalbis truko mažiau nei minutę.

Lasiteris ėmė svarstyti įvairius variantus. Viena minutė ar kiek mažiau. Tai per ilgai numeriui rezervuoti ir per daug trumpai su kuriuo nors iš viešbučio svečių susisiekti. Jį turėjo sujungti komutatoriumi, telefonas numeryje turėjo suskambėti kelis sykius. Vadinasi, to, kam jis

skambino, greičiausiai nebuvo. Žinoma, jei Džonas Dou neatvažiavo į Vašingtoną iš kitos vietos. Ne iš Floridos. Tokiu atveju jis galėjo skambinti "namo". Daugumoje viešbučių su apartamentais kambariuose yra telefonai su autoatsakikliais, vadinamuoju "garso paštu", ir vaikinas tiesiog aiškinosi, kas jam skambino.

Lasiteris nusistatė garso paštą savo kabinete. Jis surinko savo darbo numerį ir nuspaudė kodo mygtuką, kad prisijungtų prie sistemos, pasitikrindamas pagal laikrodį, kiek truko ši procedūra. Autoatsakiklis pyptelėjo du trumpus pranešimus, kuriems prireikė devyniasdešimt dviejų sekundžių. Lasiteris užsirašė pranešimus, ištrynė juos iš juostos ir paskambino vėl. Penkiasdešimt viena sekundė.

Tik po to jis surinko viešbučio numerį.

- "Ambasadorius". Su kuo jus sujungti?

- Mėginu rasti vieną iš jūsų svečių, Chuaną Gutijeresą.

Jis pakartojo pavardę paraidžiui.

- Minutėlę. - Teko ilgokai palaukti, klausantis šlykščios muzikos ragelyje. - Atleiskite, pas mus niekas tokia pavarde negyvena.

Kruopštumas darbe buvo viena iš priežasčių, kurių dėka Lasiteris tapo puikiu detektyvu. Atsidūręs iš pirmo žvilgsnio beviltiškoje situacijoje, jis visada mėgindavo surasti kokį nors aplinkinį kelią, todėl dabar, užuot pakabinęs ragelį, Džo tęsė:

- Tai paskutinis numeris, kurį jis mums davė. Gal galėtumėte patikrinti dar kartą? Aš žinau, kad jis buvo Čikagoje prieš kelias savaites ir buvo apsistojęs pas jus. Gal jis paliko telefoną ar adresą, kuriuo jį būtų galima rasti? Ar negalėtumėt patikrinti?

- Jūs jo draugas ar...

- Ne, aš ponios Gutijeres advokatas. Ji labai jaudinasi. - Dar truputėlis šlykščiosios muzikos. Lasiteris neturėjo supratimo, ką darys, net jei sužinos apie tai, kad Džonas Dou viešbutyje gyvena. Gali būti, kad ten bus kitų sąskaitų, kitų telefono pokalbių.

Muzika nutilo, ir ragelį vėl paėmė registratorė.

- Jūs teisus. Mes turėjome klientą tokia pavarde, bet jis neišsikėlė. Neišsikėlė iš formalaus požiūrio taško.

- Atleiskit, aš ne... - apsimetė nesuprantąs Lasiteris.

- Taip, jis išvyko, neatsiskaitęs.

- Tai yra, pabėgo ir apgavo jus? Tai visai į jį nepa...

- Ne ne. Aš ne tai norėjau pasakyti. Kai jis įsikėlė, mes nuskaitėme nuo jo kreditinės kortelės. Ar negalėtumėt prisistatyti?

- Žinoma, galiu. Maiklas Armiteidžas. "Hilmanas, Armiteidžas ir Maklinas", Niujorkas.

- Ir jūs ponios Gutijeres advokatas?

- Taip, aš jos teisininkas.

- Problema ta, kad ponas Gutijeresas viršijo kreditą, priklausantį jam "Visoje". Norėtume aptarti su juo šią problemą, bet negalime jo rasti.

- Suprantu.

- Tad dalis sąskaitos kol kas neapmokėta.

- Manau, mes išspręsime šį klausimą. Bet kiek laiko ponas Gutijeresas gyveno pas jus? - Užsitęsusi pauzė liudijo, kad Džo peržengė pavojingą ribą ir uždavė nederamą klausimą.

- Manau, jums geriau pakalbėti su valdytoju. Paprašysiu, kad jis paskambintų jums...

- Nereikia. Viskas okei! Man vistiek reikia bėgti. Didžiulis ačiū. - Džo numetė ragelį.

Lasiteriui prireikė penkių minučių sportiniam kostiumui ir baltinių pamainai į kelioninį krepšį susikrauti. Išėjęs iš namų, jis atsargiai nusigavo per girgždantį sniegą iki mašinos, vienoje rankoje nešdamasis kelioninį krepšį, kitoje - puodelį garuojančios kavos.

Kitame upės krante, Džordžtaune, šalia K gatvės tilto buvo mažytė spaustuvė "Kinko-kopijos". Ten ir patraukė Lasiteris. Jis privažiavo Rosliną, pasuko ir kirto Potomaką per M gatvės tiltą. Palikęs automobilį aikštelėje šalia vyno parduotuvės, iki "Kinko" jis nuėjo pėsčiomis. Po dešimties minučių išėjo iš spaustuvės su vizitinių kortelių krūvele. Ant dailaus pilkšvo kartono buvo atspausta:

Viktoras Oliveris, vic. prez.
Gutijereso baldai
2113, 52-oji g. P.-V.
Majamis, Flor. 33134
305-234-2421

Jis neturėjo supratimo, ar yra Majamyje tokia gatvė, o joje numeris 2113, bet pašto indeksas ir telefonas egzistavo iš tikrųjų. Jie priklausė saugumo tarnybai, kur buvo priimami bet kurio asmens pranešimai bet kuriam darbuotojui - be to, neužduodant nereikalingų klausimų. Žinoma, jei kas nors susivoks paskambinti tiesiai į saugumo tarnybą ir paprašyti Viktoro Oliverio, kontržvalgybai prireiks nemažai laiko išsiaiškinti, kas slepiasi po šiuo vardu.

Išskristi savaitgalį, iš anksto neužsisakius vietų, pasirodė nelengva. Nacionaliniame oro uoste viena pakilimo-nusileidimo juosta buvo uždaryta, ir netgi Dalase skrydžiai vėlavo dėl apledėjimo. Ir vis dėlto trečią dienos Lasiteris atsidūrė pirmos klasės salone, krėsle 2B, kompanijos "Šiaurės Vakarų linijos" lėktuve, skrendančiame į Čikagą. Skrydžius pirma klase, neskaitant ilgų kelionių, jis laikė beprasmiu pinigų švaisty-

mu, tačiau šį kartą nebuvo iš ko rinktis. Šalia atsisėdo rudaakė blondinė, kurios iškirptė aiškiai netiko šiam vėsiam orui. Nuo jos sklido stiprus kvepalų aromatas, o kalbindama Lasiterį, ji vis užsiguldavo ant jo, griebdama už alkūnės. Raudoni it kraujas gražuolės nagai buvo colio ilgio.

Moteris pasakojo, kad ji vardu Amanda, jos vyras dirba nekilnojamojo turto srityje ir priverstas daug keliauti. "Jis ir dabar kelyje". O ji veisia šelčių veislės šuniukus ir grįžta į Čikagą iš parodos Merilende. Lasiteris klausėsi, mandagiai linkčiodamas ir tingiai vartydamas žurnalą. Nepaisant to, kad jis visiškai nesidomėjo, Amanda neužsičiaupė iki pat O'Heiro oro uosto. Ji supažindino jį su užkulisiniais žaidimais šunų parodose ir atskleidė "mažytes verslo paslaptis". Pasirodė, kad šuniukai gerai žino, kas yra plaukų lakas, bespalvis lakas nagams ir vitaminas E. "Pora lašų aliejaus ant nosies, ir ji žibės! Galite sakyti, kad tai menkniekis, bet parodose smulkmenos labai daug reiškia".

Galiausiai šasi palietė žemę, o varikliai persijungė į reversą, kurį laiką užgoždami jos balsą. Kai keleivius vežė prie terminalo, dama prisispaudė krūtine prie Džo peties ir įsikirto į ranką.

- Jei pasijusite vienišas, - tarė jis, brukdama jam į delną kortelę, - aš gyvenu į šiaurę nuo miesto.

Tekstas ant rožinės kortelės buvo atspausdintas kaligrafišku šriftu su įmantriais užraitymais. Kamputyje šiaip ne taip sutilpo mažytis šuns atvaizdėlis. Moteris atrodė kažkokia bejėgė, ir Lasiteris nenorėjo jos užgauti. Paslėpęs kortelę viršutinėje kišenėje, jis tarė:

- Aš būsiu velniškai užsiėmęs. Bet nežinia, kaip pasisuks reikalai. Pažiūrėsim, gal kas nors išeis.

Į viešbutį jis paskambino iš kompanijos "Trans World Airways" VIP klubo.

- "Ambasadorius". Su kuo jus sujungti? - Šį sykį balsas buvo vyriškas.

- Tiesą sakant, nežinau, - atsakė Lasiteris. Jis nesunkiai suvaidino lengvą ispanišką akcentą, stengdamasis nenukąsti galūnių. Tokia kalbėjimo maniera iškart paversdavo anglų kalbą užsienietiška, nors klausytojas ir negalėdavo tiksliai pasakyti, kokios tautybės svečias. - Prieš kelias savaites buvau jūsų klientas ir bijau, kad išvykau anksčiau laiko. Šeimyninės aplinkybės.

- Labai užjaučiu.

- Nieko tokio. Ji buvo pagyvenusi moteris.

- O...

- Toks gyvenimas! O dabar norėčiau su jumis atsiskaityti.

- O! Suprantu. Jūs nespėjote atsiskaityti?

- Būtent.

- Ką gi, žinoma. Kiekvienam gali atsirasti nenumatytų aplinkybių. Pasakykite, prašom, savo pavardę. Aš peržiūrėsiu bylas.
- Chuanas Gutijeresas.
- Minutėlę.

Lasiteris išgirdo klaviatūros kaukšėjimą ir apsidžiaugė, kad šįsyk išvaduotas nuo muzikos.

- Jūs rezervavotės kambarį iki dvyliktos?
- Manau, taip.
- Mes laikėme jį jums, kiek galėjome, bet... O dabar, matau, kas nutiko. Jūs išnaudojote savo kreditą "Visoje"!
- Visoks gėris, deja, baigiasi.

Tarnautojas užjaučiamai sušniokštė:

- Bijau, kad dar liko nesumokėti 638 doleriai ir 18 centų. Jei pakalbėsite su valdytoju... Nežinau... bet jis gali sutikti nurašyti porą dienų.
- Jokiu būdu. Visai neturiu laiko, be to, viešbutis dėl to nekaltas.
- Galime išsiųsti jums sąskaitą.
- Šiaip jau vienas mano padėjėjų, senjoras - atleiskit - misteris Viktoras Oliveris rytoj bus Čikagoje. Paprašysiu, kad jis užeitų į viešbutį ir sutvarkytų visus reikalus. Jums tinka?
- Na žinoma, pone Gutijeresai. Sąskaitą aš paliksiu vyriausiajam registratoriui.

Lasiteris atsikvėpė.

- Dar kai kas. Aš palikau viešbutyje kai kuriuos daikčiukus. Jūs... jūs išsaugojot juos kur nors? - Jis įsigudrino paskutiniuosius žodžius ištarti gailiai.
- Paprastai mes išsiunčiame daiktus adresu, nurodytu kreditinėje kortelėje, bet kai sąskaita neapmokėta... Žodžiu, jūsų daiktai yra saugojimo kameroje. Pasirūpinsiu, kad jūsų padėjėjas juos gautų.
- Didžiulis ačiū. Jūs man labai padėjote. Pasakysiu Viktorui, kad susitiktų asmeniškai su jumis.
- Bet aš pradėsiu dirbti nuo penkių, tai...
- Nuostabu. Jis visą dieną tūnos pasitarimuose ir negalės nusikasti iki jūsų anksčiau šeštos.
- Jam padės bet kuris mūsų darbuotojas.
- Norėčiau, kad jūs. Jūs mokate užjausti žmones.
- Dėkoju, - atsakė pašnekovas. - Pasakykit, kad jis klaustų Vilio - Vilio Vaitstouno.

Lasiteriui patiko Čikaga. Dangoraižiai ant ežero kranto, jų blizgesys ir subtilios formos žavėjo kiekvieną sykį. Taksi jis nuvažiavo iki Nort

Saido ir išsinuomojo kambarį savo mėgstamiausiame viešbutyje "Niko". Tai buvo nepriekaištingai švarus, lyg naujutėlis, japoniško stiliaus viešbutis su nuostabiu aptarnavimu. Interjerą puošianti ikebana tiesiog žavėjo savo nepretenzingu grožiu, o pirmame aukšte buvo įsikūręs puikus restoranas. Tą patį vakarą Lasiteris pasinaudojo jo paslaugomis, užgerdamas suši dviem dideliais buteliais "Kirin". Grįžęs į numerį, jis tikėjosi rasti ant savo pagalvės šokolado plytelę, tačiau tai buvo "Niko", ir vietoj šokolado Lasiteris aptiko origamį - gal staugiantį vilką, gal šunį. Žodžiu, šį tą, kas jam priminė filmą "Bėgantis skustuvo ašmenimis".

Didžiąją kito ryto dalį jis maklinėjo po Menų instituto sales, paskui užvažiavo į savo firmos poskyrį. Čikagoje Džo turėjo dukart mažiau darbuotojų, bet jie niekuo nenusileido komandai, dirbančiai "štabe". Filialas gaudavo vis daugiau pajamų, su kuo Džo ir pasveikino personalą. Paskui jis sočiai ir labai skaniai pasistiprino "Berghoffe" ir, kad greičiau suvirškintų priešpiečius, pėsčiomis nuėjo iki viešbučio. Gatvės, švytinčios kalėdinėmis iliuminacijomis, buvo pagyvėjusios, tviskėjo vitrinos, skambėjo Išsigelbėjimo armijos* varpeliai, šaligatviai buvo užplūsti pirkėjų.

Persirengęs sportiniu kostiumu ir užsitempęs sportbačius, Lasiteris patraukė į ežero pakrantę. Pūtė stiprus vėjas, bet Džo, atkakliai palenkęs galvą, nubėgo tris mylias - iki jachtklubo ir atgal. Kai jausdamas malonų nuovargį, grįžo namo, jau temo.

Dušas grąžino jam jėgas, ir Lasiteris greitai apsirengė. Jis įlindo į šviesiai žydrus oksfordietiškus marškinius, kuriuos taip mėgo Monika ("Jų spalva na visai kaip tavo akių!"), apsirengė tamsiai mėlyną kostiumą su beveik nematomais dryžiais, kruopščiai pasirišo bordinį su juodais ornamentais kaklaraištį, apsiavė vienetiniais batais ir užsitempė odines pirštines. Visi drabužiai buvo pirkti "Barberry", tiktai batai - "Johnston and Murphy", ir paltą (kiek padėvėtas juodas kašmyras) jis įsigijo prieš aštuonerius metus Ciuriche. Paprastai Lasiteris rengdavosi daug paprasčiau, bet šiandien jis rėdėsi Viliui Vaitstounui.

Viešbutis buvo Steitstryte, ir Lasiteris patraukė ten pėsčiomis. Kad ateitų šeštą, jam teko pakeliui užšokti į barą ir prastumti laiką gurkšnojant. Širdies gelmėje Džo nervinosi - jis juk veikė beveik apgraibomis. Kas žino - ar nepaliko Džonas Dou viešbutyje pistoleto ar kokaino? Giliai atsidusęs, jis įžengė į "Ambasadorių", stengdamasis atrodyti kaip galima labiau pasitikintis savimi.

Vilis Vaitstounas buvo įsikūnijęs mandagumas. Lasiteris įteikė jam Viktoro Oliverio vizitinę kortelę, žvilgtelėjo į sąskaitą ir atskaičiavo sep-

*Protestantiška bažnyčia, pagarsėjusi kaip labdaros ir socialinių paslaugų teikėja.

tynias šimtadolerines kupiūras. Atsisakęs grąžos: "Ponas Gutijeresas sakė, kad jūs buvote labai dėmesingas", jis perėmė iš Vilio rankų odinį kelioninį krepšį. Tarnautojas prispaudė antspaudą prie sąskaitos, Lasiteris nerūpestingai užsimetė krepšį ant peties, ir, pamojavęs Vaitstounui, išėjo į šaltą Čikagos vakarą.

Grįžęs į "Niko", Džo nusimetė paltą, bet pirštinių nenusimovė. Krepšys buvo senas, bet, sprendžiant iš odos kokybės, labai brangus. Paprastas ir elegantiškas, kietu dugnu, minkštais šonais ir plačiu odiniu per petį permetamu diržu. Etiketė viduje skelbė: "Čerutis, Roma". Centrinis skyrius buvo užsegtas užtrauktuku, kaip ir dvi šoninės kišenės. Lasiteris atitraukė visus užtrauktukus ir iškratė turinį ant lovos.

Ten buvo pora retro stiliaus marškinių (arba itin brangių, arba visai pigių), odinis diržas, kojinės, apatinių baltinių komplektas ir kelnės iš lengvo audinio. Viltį žadino piniginė iš veršiuko odos - penkių ant devynių colių dydžio. Žvilgtelėjęs vidun, Lasiteris aptiko panaudotą lėktuvo bilietą Majamis-Čikaga, automobilių nuomos agentūros reklaminį lankstinuką ir tris kelionės čekius, pasirašytus Chuano Gutijereso.

Lasiterio nusivylimui nebuvo ribų.

"Ten būtinai bus dar kas nors", - tikino jis save. Lasiteris pasvėrė kuprinę ant rankos, kruopščiai ištyrė visas kišenes ir apčiupinėjo šonus. Ypač atidžiai jis apžiūrėjo dugną - iš vidaus ir iš išorės. Tuščia. Lasiteris pakartojo šią procedūrą kelis kartus. Jis buvo įsitikinęs, kad krepšyje yra slapta kišenė, tačiau rasti jos negalėjo.

Tik po trečio bandymo jis apčiuopė plokščią ertmę, einančią išilgai kieto dugno. Ji atsidarydavo, patraukus už krašto. Iš pradžių Lasiteris manė, kad perplėšia siūlę, bet pasirodė, kad kišenė užsegama lipuku. Iš slaptavietės jis ištraukė gana storą stačiakampį kartono gabalą (patį krepšio dugną), atsiverčiantį kaip knyga. Jo viduje Lasiteris rado du kruopščiai išpjautus įgilinimus, kurių viename gulėjo banknotų pluoštelis, kitame - pasas.

Pasas buvo itališkas, ir Džo širdis ėmė daužytis, kai, atvertęs raudoną viršelį, išvydo veidą žmogaus, nužudžiusio Ketę ir Brendoną. Frankas Grimaldis. Iš nuotraukos žvelgė tas pats veidas kaip ir policijos sukurtame paveikslėlyje - tik jaunesnis. Lasiteris pasijuto, kaip medžiotojas, pamatęs laimikį savo šautuvo taikiklyje. Tai buvo keista, atsižvelgiant į tai, kad žudikas jau gulėjo ligoninėje, saugomas ginkluotos sargybos, tačiau Džo negalėjo įveikti susijaudinimo.

Džonas Dou galiausiai įgavo vardą ir veidą, ir Lasiteris pajuto, kad sugebės atskleisti Ketės ir Brendono žmogžudystės paslaptį nepriklausomai nuo to, ar Grimaldis prabils, ar tylės, kaip iki šiol.

Anksčiau jis negalėjo suprasti, kodėl žmonės taip stengiasi sužinoti savo artimųjų žūties priežastį ir aplinkybes. Jis skaitydavo apie karių, pradingusių be žinios kare, šeimas, apie Lokberio katastrofos aukų draugus ir artimuosius, ir jį visuomet stebino jų nenumaldomas, aistringas noras sužinoti tiesą, pasiekti teisingumo ir nubausti kaltuosius. Lasiteris visuomet klausdavo savęs: kodėl jie taip nori žinoti smulkmenas? Kodėl negali ramiai gyventi, palikę tragediją praeičiai?

Dabar jis žinojo, kodėl.

Lasieris pasiėmė iš mini baro mažytį buteliuką, atsuko kamštį ir įsipylė porą uncijų viskio į stiklinę vandeniui. Atsisėdęs už stalo, jis pasidėjo pasą priešais save ir ėmė tyrinėti. Kitoje puslapio su nuotrauka pusėje buvo visi duomenys apie dokumento savininką. Grimaldis Frankas. Gimė 1955 metų kovo 17-ąją. Baltame priklijuotame lapelyje su oficialiu antspaudu buvo, matyt, naujas adresas: 114, Genujos gatvė, Roma. Lasteris atlenkė lapelį ir rado po juo ankstesnįjį Grimaldžio adresą - Barberinio gatvė. Namo numeris buvo užklijuotas. Toliau sekė paso numeris ir antropometriniai duomenys: svoris kilogramais ir ūgis centimetrais. Mintyse pervertęs juos į žinomą sistemą, Lasiteris gavo du šimtus dvidešimt svarų ir šešias pėdas vieną colį. Po to sekė ypatingos žymės: plaukai juodi, akys - rudos. Jis pervertė lapus, kuriuose dedamos vizos ir atžymos apie sienos kirtimą, ir ant grindų iškrito nedidelis lapelis. Lasiteris jį pakėlė.

Tai buvo telegrama - patvirtinimas apie 50 tūkstančių dolerių deponavimą Grimaldžio sąskaitoje "Šveicarijos kredito" banko skyriuje - Banhofštrasėje, Ciuriche.

Atidėjęs patvirtinimą į šoną, Lasiteris ėmėsi toliau tyrinėti pasą. Jis manė, kad galės atsekti Grimaldžio judėjimą pagal spaudus ir antspaudus, tačiau dokumentas jais buvo tiek primargintas, kad teko sudaryti atskirą sąrašą. Vartydamas lapus, Lasiteris išsišifravo visų antspaudų, kurių tik buvo įmanoma, turinį, ir užsirašė kiekvieną sienos kirtimą ten ir atgal ant geltono popieriaus lapo. Pabaigęs šį darbą, paėmė dar vieną popieriaus lakštą ir viską perrašė, tik šįsyk - chronologine tvarka.

Pasas atspindėjo dešimties metų laikotarpį - patys ankstyviausi antspaudai buvo 1986-ųjų metų. Jie liudijo, kad Grimaldis kursavo tarp Beiruto ir Romos. Lasiteris žinojo, kad 1986 metais Beirutas priminė septintąjį pragaro ratą. Pasilikusius mieste europiečius prikaustydavo prie šildymo radiatorių, gatvėse sproginėjo trotilo prikimšti automobiliai, o žmogžudystė abejose žaliosios linijos pusėse buvo pati įprasčiausia kasdienybė. Kokių, po galais, reikalų galėjo turėti Grimaldis Beirute?

Po Beiruto jis ėmė keliauti tarp Italijos ir Ispanijos, įvažiuodamas į pastarąją arba per San Sebastianą, arba per Bilbao - baskų šalį. 1989 m. Grimaldis per Maputą atskrido į Mozambiką, o paskui - nieko. Beveik

tris metus - jokių kelionių. Tik 1992 metų birželį Grimaldis vėl leidosi į kelią - šįsyk į Balkanus. Sekė serija išvykų į Serbijos sostinę, kurią pakeitė apsilankymų Zagrebe - Kroatijos sostinėje - virtinė. Vėliau - pertrauka iki 1995-ųjų, bet užtat šiais metais jis pabuvojo Prahoje, San Paule ir Niujorke. Paskutinė atžyma pase buvo padaryti Kenedžio tarptautiniame oro uoste Niujorke 1995 metų rugsėjo 18 dieną.

Lasiteris, nesuprasdamas, ką tai reiškia, palingavo galva. Grimaldis galėjo turėti antrą ar netgi trečią pasą, galbūt kitais vardais. Italija priklauso Europos Sąjungai, tad daugelyje Europos šalių, kertant sieną, antspaudas pase nededamas. Nėra abejonės, Grimaldis nemažai pakeliavo po Europą, o jo išvykos liko neužregistruotos.

Tačiau trejų metų pertrauka nuo 1990 iki 1992-ųjų atrodė mįslinga. Kalėjimas? Gali būti. Bet gali būti ir taip, kad tuo metu Grimaldis keliavo kitu vardu. Laikotarpis, praleistas Belgrade, Beirute ir Zagrebe, taip pat žadino smalsumą. Šių miestų nebuvo turistiniuose maršrutuose. O kaipgi Grimaldžio vizitai į Ispaniją ir Mozambiką? Jei tai buvo poilsis, tai nuo ko? Kuo vertėsi Grimaldis laisvu nuo žmogžudysčių metu? Kaip užsidirbdavo pragyvenimui?

Apimtas nevilties dėl savo bejėgiškumo, Lasiteris pastūmė pasą į šalį ir vėduokle išskleidė ant stalo banknotus. Pakutyje buvo įvairių šalių valiuta, ir, nors Lasiteris negalėjo tiksliai paskaičiuoti, jis spėjo, kad tai padori sumelė - dvidešimt tūkstančių dolerių ar daugiau. Gal net trisdešimt. Ir kas iš to?

Įtaisęs krepšio dugną į vietą, Lasiteris sudėjo pinigus ir pasą į vieną skyrių, drabužius - į kitą ir užtraukė visus užtrauktukus. Ryte reikės pasiųsti krepšį Riordanui. Anonimiškai.

O dabar - kuo greičiau jam pavyks grįžti į Vašingtoną, tuo geriau. Lasiteris sėdo prie telefono ir galų gale užsisakė sau vietą lėktuve, skrendančiame į Baltimorę. Reisas toli gražu ne idealus: Nuo Baltimorės iki Dalaso oro uosto, kur jis paliko automobilį - aštuoniasdešimt mylių, bet tai nesvarbu. Lasiteris norėjo kuo greičiau pasikalbėti su senu draugu, vieno iš niūriausių ir paslaptingiausių valdžios užkulisių kampelio žinovu. Su Niku Vudbaumu. Su Geniu Vudžiu*.

14 skyrius

Įsitaisęs galinėje taksi sėdynėje pakeliui iš Baltimorės į Vašingtoną, Lasiteris galvojo apie Niką Vudbaumą. Jie draugavo dar nuo mokyklos

*Genys Vudis - populiaraus animacinio filmo herojus.

laikų, kai gyveno Džordžtaune netoli nuo Dumbarton Okso. Pirmame, antrame ir trečiame kursuose jie gynė Šv. Albano koledžo garbę lengvosios atletikos rungtynėse. Ir būtų gynę toliau, jei ne atkaklus Genio siekimas pateisinti savo pravardę. Incidentas - kaip tai buvo pavadinta vėliau - nutiko likus porai savaičių iki Pensilvanijos estafetės. Tuomet apžiūrinėjantys mokslo įstaigą tėvai užtiko Genį ir Nacionalinės katedros mokyklos mokinę besidulkinant tarp bažnyčios sode auginamų vaistažolių. Kai kas iš ekskursantų apmirė, sukikeno, o kiti sustūgo iš įsiūčio. Žodžiu, kilo baisus triukšmas, po kurio Nikui Vudbaumui paskutiniuosius metus teko prasimokyti kažkokiame Dievo užmirštame koledže Bato mieste, Meino valstijoje.

Visi buvo vieningos nuomonės - Geniui Vudžiui baigsis blogai, arba, kaip pasakė vienas iš jo bendrakursių - "jo tiesiog niekur nepriims". Visose Genio charakteristikose bus minimas "seksualinis nesusilaikymas". Taip ir nutiko. Harvardo ir Jeilo universitetai atsisakė jį priimti, taip pat ir Prinstonas, Dartmutas, Kolumbija bei Kornvelas. Jo nebūtų atstūmęs Brauno universitetas, bet Genys nesirengė ten stoti, burbtelėjęs: "Ten mokėsi Hovardas Hantas".

Galiausiai Nikas įstojo į Viskonsino universitetą. Būdamas sėkmingu bėgiku, jis ne tik tobulai išmoko arabų kalbą, bet ir gavo Sesilio Rodso stipendiją, kuri atvėrė jam kelią į Oksfordą.

Grįžusį iš Oksfordo jį priėmė į darbą Valstybės departamente. Dvejus metus Genys dirbo ypatinguoju padėjėju politinių ir karo problemų skyriuje, tarnaudamas ryšininku tarp Miglotojo Dugno, kaip dažnai vadina Valstybės departamentą, ir Pentagono. Po aštuonerių metų, praleistų užsienyje - Damaskas, Karačis ir Chartumas - jį perkėlė į Vašingtoną dirbti Tyrimų ir žvalgybos biure (dėl nežinomų priežasčių vadinamame santrumpa TNB, o ne TŽB). Jis išdirbo biure ketverius metus ir dabar buvo jo viršininkas.

Turintis mažiau nei šimtą darbuotojų, TNB buvo tiek pati mažiausia, tiek paslaptingiausia sudedamoji Jungtinių Valstijų žvalgybos komplekso dalis. Biuras neturėjo nuodėmių, pelniusių jo galingesniems broliams prastą šlovę, neorganizuodavo slaptų operacijų, nešifravo kodų ir neužsiiminėjo elektroniniu pasiklausymu, nors ir naudojosi tų, kurie visa tai daro, darbo vaisiais. Biuras nepylė LSD valstybės tarnautojams į arbatą ir nesiuntė žudikų nei į miškus, nei į rūmus. Bet su savo užduotimi jis susidorodavo puikiai. Niekas geriau už Biurą negalėjo išanalizuoti ir apibendrinti žvalgybos tarnybų duomenų bei žinių, kurias surinkdavo diplomatai šimtas penkiasdešimt septyniose Amerikos pasiuntinybėse užsienyje.

Ir kai Lasiteriui prireikė neįmanomo - informacijos iš Italijos ir dar šventinį savaitgalį, jis paskambino savo draugui.

- Vudi? Spėk, kas čia.

- E-e-e-i! Džo! - entuziastingai sušuko Genys kitoje linijos pusėje, bet jo tonas tuojau pat pasikeitė: - Viešpatie, tai, kas nutiko Ketei, tiesiog siaubinga. Užjaučiu. Aš tuo metu buvau Lisabonoje. Gavai gėles?

- Gavau. Ačiū.

- Laikraščiuose rašo, kad žmogėną, kuris tai padarė, surado.

- Taip. Aš dėl to ir skambinu. Man reikia pagalbos.

- Dėstyk.

- Žmogėnas - italas. Pagalvojau, kad tu galėtum apie jį paklausinėti. Aš darau viską, ką galiu, įdarbinau savo žmones, policija irgi stengiasi, bet nusprendžiau, kad...

- Jokių problemų. Pranešk faksu viską, ką turi, - gausi atsakymą pirmadienį.

Jie kiek paplepėjo ir atsisveikindami pažadėjo vienas kitam artimiausiu metu kartu papietauti. Užsimovęs pirštines, Lasiteris priėjo prie "Kserokso" nukopijuoti Grimaldžio paso puslapių. Dirbti su pirštinėmis buvo labai nepatogu, bet Lasiteris visgi susidorojo ir išsiuntė faksu pirmą puslapį su nuotrauka į Vudžio kontorą Valstybės departamente. Paskui, įmetęs pasą į Grimaldžio kepšį, jis patraukė į Dalaso oro uostą pasiimti savo automobilio.

Važiuodamas atgal, Lasiteris užsuko į pristatymo tarnybą "Par-sel plus" ir nupirko didelę dėžę. Supakavęs į ją Grimaldžio krepšį, jis užrašė adresą: "Detektyvui Džeimsui Riordanui, Ferfakso apygardos policijos valdyba", ir, kiek pamąstęs, sugalvojo atgalinį Chuano Gutijereso adresą, kurį iškringaliojo ant dėžės, nenusimaudamas pirštinių. Iš pradžių Lasiteris norėjo pasiųsti dėžę tam Pisarčikui, bet tuoj pat persigalvojo. Pisarčiko pavardė laikraščiuose nebuvo minima, ir niekas nežinojo, kad byla perduota jam.

Riordanas supras, kas atsiuntė dėžę, bet tylės, kadangi nieko negalės įrodyti. Greičiausiai jis perduos krepšį Pisarčikui nekomentuodamas.

Grįžęs į savo kontorą, Lasiteris priėjo prie Džudės kabineto ir pasibeldė.

- Prašom!

Džudė įnirtingai barškino kompiuterio klavišais ir tuo pat metu kalbėjo telefonu, prispaudusi ragelį petimi. Išvydusi šefą, nutaisė pabrėžtinai nustebusį ir kiek pašaipų veidelį - tokį galima pamatyti tik komiksuose.

Džudė labai patiko Lasiteriui. Jos veidas buvo subtilus, nosis su kuprele, o tankūs plaukai - melsvai juodi. Jie garbanojosi, krisdami ant kaktos, ir jai tekdavo nuolat juos atmesti staigiu galvos judesiu. Džudė išaugo Brukline, ką liudijo jos kalbos maniera.

- Sveikas, Džo! - tarė ji, mesdama ragelį. - Kaip einasi? - Ir tuojau pat, grįžusi į realybę, pakeitė toną: - Noriu paklausti, kaip tu gyveni?

- Nieko, susitvarkau. Bet iškilo pora problemų. Aš kuriam laikui išvažiuosiu. - Džudė norėjo kažką sakyti, bet Lasiteris nutildė ją rankos mostu. - Mes viską aptarsime pirmadienį. O dabar pasakysiu tik tiek: atvažiuos Bilas Bohakeris, kuris tvarkys visus administracinius reikalus, kai manęs nebus. Leo pasiims susiliejimus ir prijungimus. Tavęs paprašysiu kontroliuoti visa kita. Visą detektyvinę dalį.

- Ačiū.

- Ir dar kai kas.

- Sakyk.

- Noriu, kad tu užsiimtum viena byla iš SiP. Būtent - "Amex" byla.

Džudė nustebusi pakėlė akis:

- "American express"? Aš net nežinojau, kad tokia byla egzistuoja.

- Niekas nežino. Tai - visiška paslaptis.

- Okei. - Ji paėmė bloknotą bei pieštuką ir paklausė: - Ką jie medžioja? Ką nori nupirkti?

- "Lassiter associates".

Džudė kiek patylėjo, paskui gana nervingai kiktelėjo:

- Tai juk pokštas, Džo?

- Ne. Jie nori paversti mus savo specialiu žvalgybos poskyriu.

Džudė susimąstė.

- Ir ši mintis tau patinka?

- Nelabai, - gūžtelėjo Lasiteris. - Jie juk perka kompaniją, ne mane.

- Ir tu parduodi...

- Nežinau. Bet pasiūlymas guli ant mano stalo.

- Ir tu nori, kad aš jį priimčiau?

- Ne, aš noriu, kad susitartum dėl optimalių sąlygų. Jei jos nors kiek primins algos pakėlimą, kurį tu išmušei iš manęs rugsėjį, mes užpulsime juos, kaip banditai.

- Taip, tai būtų puiku. Tu sutinki? - nusišaipė Džudė.

- Dėl tavęs - tikrai, - nutaisęs nepatenkintą grimasą, atsakė Lasiteris.

- Ne, Džo, rimtai. Ar nebūtų geriau, jei šiuo reikalu užsiimtų juristas?

- Ne.

- Gerai.

- Prieš išvažiuodamas, paliksiu tau atmintinę pagrindiniais klausi-

mais. Nenoriu, kad dalyvautų teisininkai, kol tu neaptarei sąlygų. O ir po to mes dar sykį viską apsvarstysim kartu.

Džudė linktelėjo, ir, tuojau pat paniurusi, paklausė:

- Kas nutiko, Džo? Tai dėl Ketės? Jei taip, tai gal palaukim truputį?

- Ne, - papurtė galvą Lasiteris. - Gal Ketė šiek tiek ir susijusi su mano noru, bet tikroji tiesa ta, kad aš nebegaunu malonumo iš savo darbo. Man atrodo, kad visą savo laiką švaistau rankų paspaudimams, diskusijoms su advokatais... Žodžiu, tu pati žinai, kam. Mes iš kailio neriamės kovodami su priešininkais, o galiausiai, žvelkim tiesai į akis, išeina, kad dažnai būname niekšų pusėje.

- Tu irgi tai pastebėjai? - nusijuokė Džudė. - Ir kodėl taip nutinka?

- Labai paprasta. Nėra čia jokios paslapties. Mes plėšiame tokius pinigus, kad mokėti mums tegali blogi vyrukai.

- Tu rimtai?

- Visiškai. Ir mūsų paskatos, jei galima taip sakyti, niekingos.

- Okei. Pažiūrėsiu į tavo atmintinę... ir imsiuosi darbo.

- Puiku, o kol kas aš kviečiu tave pietų. Baik darbus.

- Ir aš galiu rinktis restoraną?

- Pirmyn, bet tik vietnamietišką arba etiopišką. Taigi, pirmą valandą. Tinka?

- Nuostabu. - Brūkštelėjusi kažką savo bloknote, Džudė pakėlė galvą ir paklausė: - Kas dar? Tu juk kalbėjai apie porą problemų.

Džudei labai patiko sudaryti neorganizuotos personos įspūdį, kai tuo tarpu ji buvo įsikūnijęs veiklumas. Lasiteris išsitraukė Grimaldžio paso puslapio kopiją ir ištiesė, sakydamas:

- Tai man. Susisiek su kuriuo nors iš mūsų agentų Romoje ir paprašyk, kad sužinotų viską, ką tik galima, apie šį vaikiną.

- Viešpatie... Tas pats?

- Taip.

- Aš viską padarysiu tuojau pat, bet... - Ji nerimastingai pažvelgė į Lasiterį.

- Žinau. Išeiginės.

- Daug blogiau. Tai - Italija. Mūsų žmogus dirba, bet italų biurokratai šeštadienį ir sekmadienį nė pirštelio nepajudins.

- Ką gi, - gūžtelėjo Lasiteris, - tegu padaro, kai galės. - Ir, kiek patylėjęs, pridūrė: - Pasakyk jam, kad nekeltų daug triukšmo.

Pirmadienį konferencijų salėje įvyko pasitarimas, kuriame firmos vykdantieji direktoriai sutiko prisiimti papildomas pareigas. Jie padarė tai su pačiu tinkamiausiu šiuo atveju jausmu: "niūriu entuziazmu".

Po pasitarimo Lasiteris grįžo į savo kabinetą - tarsi tam, kad susitvarkytų stalą, bet iš tikrųjų laukė Niko Vudbaumo skambučio.

Tačiau skambučio nebuvo, ir laikrodžio rodyklė tingiai persirito per vidudienį. Pusę trijų nukriošęs kurjeris sportiniu kostiumu ir dviratininko batais atnešė voką nuo Riordano. Viduje buvo kelios 6x8 dydžio nuotraukos, kuriose, įvairiais rakursais, puikavosi Franko Grimaldžio kišenėje aptiktas flakonas. Lasiteris pagalvojo, kad dabar, kai žudiko asmenybė nustatyta, flakonas, ko gero, nebe toks svarbus, bet vis dėlto paspaudė vidaus komutatoriaus mygtuką ir paprašė sekretorės žvilgtelėti, ar nėra kur netoliese Fredžio Deksterio.

Vieni agentūros darbuotojai buvo pokalbių specialistai, kiti labai tiko darbui su popieriais. Jie mėgo raustis po sąskaitas, važtaraščius, bankų ataskaitas ir apipelijusius archyvus. Jaunasis Fredis, vos prieš trejus metus baigęs Bostono koledžą, buvo nepaprastai gabus tiek vienoje, tiek kitoje srityje.

Fredžiui atėjus, Lasiteris įteikė jam nuotraukas ir davė kelis vertingus patarimus.

- Padaryk kiekvienos nuotraukos kopijas ir užsiimk buteliuku. Noriu žinoti, kur jis pagamintas ir kam. Žodžiu, sužinok viską, kas įmanoma. Kažkur yra stiklo muziejus. Man rodos, Korninge, Stebine arba Vuoterforde.

- Pirmiausia bandysiu Kongreso bibliotekoje ir Smitsono institute, - pareiškė Fredis. - Jei jie nieko neras, tai pasakys, kur galima kreiptis.

- Pabandyk susisiekti su kokia nors aukcionierių firma, kaip Sotbis, jie tikriausiai turi stiklo specialistą, arba pasakys, kur tokį rasti.

- Tyrimo biudžetas?

- Gali skristi į Niujorką, bet ne į Paryžių.

Penktą vakaro kabinete pasirodė Džudė, mojuodama popieriaus lapu.

- Faksas iš Romos, - paskelbė. - Tik ką atėjo.

Lasiteris parodė jai krėslą ir ištiesė ranką link pranešimo.

- Kažin ar tave tai pradžiugins, - tarė Džudė, atiduodama jam popierių ir sėsdamasi.

- Kodėl?

- Todėl, kad vaikinas nori žalių, o iškniso tik katino ašaras.

- Ir tos pačios niekam tikę?

- Būtent. Kaip praneša šaltinis, Frankas Grimaldis niekada nebuvo areštuotas. Jis registruotas kaip rinkėjas, balsuoja už "Motore"...

- Kas čia tokio?
- Jie reikalauja panaikinti greičio apribojimus kelyje.
Lasiteris pakėlė akis.
- Šit kaip? Ir tai politinė platforma?
- Bepis sako, kad Italijoje šimtas partijų. Taigi, Grimaldis nevedęs, tiksliau - niekada nebuvo registruota santuoka. Jokių įsiskolinimų ir teisminių procesų, žodžiu, nieko.
- Kaip dėl kredito?
- Jo sąskaitoje "Rinačentėje" visi trys šimtai dolerių.
- Kas per "Rinačentė"?
- Universalinė parduotuvė.
- Nuostabu. - Lasiteris dirstelėjo į faksą. - O kaip su karine tarnyba?
- Niekada netarnavo.
Šit kaip. Vadinasi, Riordanas apsiriko.
- Profesija?
- Neturi.
- Bedarbis?
- Neužsiregistravęs. - Džudė norėjo kažką sakyti, bet tuoj pat nutilo.
- Suprantu, ką turi omenyje, - ištarė.
- Jei tikėsime šaltiniu, Grimaldis neturi jokių pajamų. Nei darbo, nei pašalpų. Nieko! Iš ko, įdomu, jis gyvena?
- Neturiu supratimo.
- Noriu tai žinoti. - Pagalvojęs Lasiteris pridūrė: - Ir dar. Čia nurodyta, kad automobilio jis neturi.
- Iš tiesų.
- Ir balsuoja už vaikinus su motorais?
- "Motore".
- Būtent. Vadinasi, jis - pirmasis visoje žmonijos istorijoje pėstysis, pasisakantis prieš greičio ribojimą kelyje.
Džudė nusijuokė ir ištiesė ranką prie fakso.
- Tuoj grįšiu, - pasakė ji, traukdama link durų.
- Palauk minutėlę, - paprašė Lasiteris. - Turiu dar klausimą.
- Ir atsakymą, - tarė Džudė, grįždama, - devyni šimtai žalių. Bepis sako, kad triūsė be poilsio kaip bitutė.
- Tu juo tiki?
- Taip. Jis geras seklys ir žino, kad dirba tau. Nebūtų padidinęs išlaidų. Vaikinas nieko neiškasė ir supranta, kad tu būsi nusivylęs. Gali būti, kad jis dirbo daugiau, nei sako.
- Na ir ką tu manai?

- Klausi? - Ji pagalvojo, patempusi lūpas. - Man atrodo, tavo draugužyje yra kažkas šiurpaus.
- Taip, - sutiko Lasiteris, - man taip irgi atrodo.

Antradienį po pietų Lasiteris, jausdamasis visišku idiotu, žingsniavo po savo kabinetą. Jis suvertė visą darbą ant Džudės, Leo ir Bilo pečių, ir kompanija visai sėkmingai (bent jau jis to tikėjosi) veikė pati. Viską, ką reikėjo pasakyti Fredžiui Deksteriui, jis pasakė, ir dabar jam visiškai nebuvo kas veikti.

Džo priėjo prie lango ir pažvelgė į gatvę. Įkūrė židinį ir stebėjo, kaip pamažu gęsta pliauskos, perskaitė "Wall Street Journal" ir pamąstė, ar nevertėtų jam prasibėgioti. Sugalvojęs kelias priežastis to nedaryti, Lasiteris nusprendė paskambinti Klerei ir paklausti apie jos vakaro planus. Bet jau kitą minutę suskambo telefonas. Balsas ragelyje buvo tylus ir ramus.

- Džo?
- Vudis!
- Aš apdirbau tavo vyruką.

Būtent šiuos žodžius Lasiteris norėjo išgirsti, bet Genio balse girdėjosi keistos gaidelės.

- Aš tau velniškai dėkingas!
- Palauk su dėkingumu. Ir žinai, ką tau pasakysiu, Džo? - Pauzė. - Tas vyrukas mane mirtinai gąsdina.

Tai, kaip pabrėžtinai buvo ištarti šie žodžiai, privertė Lasiterį sunerimti.

- Ką nori pasakyti?
- Noriu pasakyti, kad be reikalo pasirašiau po telegrama.

Lasiteris sutriko.

- Atsakyk man, prašau, į vieną klausimą, - paprašė Vudis.
- Kokį?
- Tu apie jį teiravaisi kitais kanalais?
- Taip. Romoje yra bendradarbis, kuris užsiima mūsų reikalais. O kas per problema?
- Aš problemų neturiu. Bet tau vertėtų išsiųsti savo romietį bendradarbį į komandiruotę. Ir toliau.
- Juokauji!
- Visai ne.

Lasiteris netikėjo savo ausimis.

- Bet jis, galima sakyti, nieko nerado.

- Aišku, nerado. Tai aš tau ir kalu. Grimaldis - rimtas žmogus. Tu tikriausiai žinai, už ką jis balsuodavo ar kažką panašaus?

Lasiterio tylėjimas buvo puikus atsakymas į draugo klausimą. Paskui jie ilgai galvojo, sėdėdami prie telefonų. Pirmasis tylą nutraukė Vudis:

- Leisk man dar kai ko paklausti.

- Na?

- Į ką buvo įsivėlusi tavo sesuo?

- Įsivėlusi? Ji nebuvo niekur įsivėlusi, Vudi! Ji turėjo vaiką. Turėjo darbą. Nuolat žiūrėdavo "Draugus" ir dievino ledus. Tu juk ją pažinojai!

Vudis atsiduso.

- Ką gi vadinasi, jis per klaidą nudėjo ne tą damą.

- Tikriausiai. Bet jis "nudėjo" ne tik "damą". Argi ne? Aš pats mačiau - jis vos nenupjovė mano sūnėnui galvos. - Jie vėl nutilo, ir šį kartą pokalbį pradėjo Lasiteris: - Tai kaip dėl to žmogaus, Vudi? Ką tu sužinojai?

- Frankas Grimaldis - iš tų, kuriuos mes vadiname sunkiasvoriais. Užsiima "valymu". Žudo žmones, ir kai kurių jo aukų vardus tu dažnai matydavai laikraščiuose. Girdėjai ką nors apie "SISMI"?

- Ne.

- Atsiųsiu tau dokumentus.

- Nori mano ypatingojo federalinio numerio?

- Ne. Rytoj pas tave ateis mano bendradarbis su aplanku, prikaustytu prie riešo. Iš aplanko jis ištrauks užantspauduotą voką su informacija. Atplėšk jį, susipažink su popieriais, ir sudegink juos!

Kai sekretorė įėjo į kabinetą, Lasiteris stovėjo prie lango, mėgindamas įspėti, kodėl Vudžio balse jautėsi tokia įtampa.

- Skambina pareigūnas Pisarčikas.

- Atsiliepsiu, - tarė Džo, keldamas ragelį. - Klausau!

- Ponas Lasiteris?

- Taip!

- Čia Pisarčikas iš Ferfakso policijos. Kaip laikotės?

- Puikiai.

- Skambinu, nes turime gerų naujienų.

- Nejaugi?

- Taip, sere! Mums pavyko nustatyti įtariamojo jūsų sesers byloje asmenybę. Džono Dou asmenybę. Tai Italijos pilietis, ponas Frankas Grimaldis. Detektyvas Riordanas sakė, kad jums pirmam reiktų apie tai pranešti.

- Nuostabu.

- Ir dar. Jūs, tikriausiai, girdėjote, kad Riordanas daugiau šia byla neužsiima?

- Taip, aš tą supratau.

- Nuo dabar už ją atsakysiu aš, todėl pamaniau, kad mums reikėtų susitikti.

- Gerai. Užvažiuokit tiesiai pas mane. Ar žinote, kur mano įstaiga?

- Žinoma. Bet, hm... bijau, šiandien nepavyks. Jumis galima pasitikėti?

- Dar klausiate?

- Pusę penkių pervežame sulaikytąjį.

- Štai kaip?

- Taip, būtent, sere. Perkeliame jį į saugomą Ferfakso ligoninės palatą. Paskui turėsime pasitarimą tema "Lytis, rasė ir įstatymas"

- Tuomet susitiksime vėliau, šią savaitę.

- Puiku, sere.

Lasiteris padėjo ragelį ir žvilgtelėjo į laikrodį. Buvo ketvirta dienos, už lango lengvai snigo. Bet jis nusprendė, kad suspės.

Paprastai Džo važiuodavo lėtai, bet dabar kiek leido jėgos mynė akceleratorių. Jo "Akura" didžiuliu greičiu laviravo tarp mašinų. Valytuvai vos pajėgė susidoroti su limpančiu prie priekinio lango šlapiu sniegu.

Tame, ką jis dabar darė, nebuvo jokios prasmės. Džo tai žinojo, bet jam buvo nusispjaut. Jis norėjo iš arti pamatyti savo sesers žudiką - ir ne tik pamatyti. Lasiteris norėjo mesti jam iššūkį. Dar daugiau. Jis ištrauks kalės vaiką iš invalido vežimėlio ir sugrūs nosimi į purvą.

Jis svajojo apie tai, bet buvo pasiruošęs pasitenkinti menkesniu - bet kokia niekšo reakcija. Kol kas Lasiteris nežinojo, ką padarys. Gal tiesiog pasakys: "Ei, Frankai!", kad pamatytų niekšo veido išraišką, kai nepažįstamasis ištars jo vardą - Frankas Grimaldis.

Kol Lasiteris kovojo su eismu, policininkas Dveinas Tompkinsas ruošėsi lydėti įtariamąjį Džoną Dou iš Fer Okso ligoninės. Policijoje Tompkinsą vadino tiesiog Dviguba Vė, kadangi prisistatydamas jis visuomet sakydavo: "Dveinas" rašoma su dviguba Vė".

Policininkas žvilgtelėjo į laikrodį. Jis laukė ordinatoriaus, žadėjusio atvežti vežimėlį. Vežimėlio reikėjo ne todėl, kad pacientas negali pats judėti. Jau dešimt dienų gydytojai vertė Dou vaikštinėti po koridorių, o Dveinas sekiojo kiekvieną jo žingsnį. Esmė ta, kad, pagal taisykles, pacientas turėjo išvykti iš ligoninės tik vežimėlyje, nepriklausomai nuo to, gali jis vaikščioti ar ne.

Kai vežimėlį galiausiai atgabeno, Dvigubam Vė vėl teko palaukti - ši kartą pranešimo, kad policijos furgonas vietoje.

Dvigubo Vė vaidmuo operacijoje buvo palydėti kalinį į pirmą aukštą, kur jis bus perduotas į Pisarčiko rankas. Ten pasirašys reikiamus dokumentus, ir tuomet kalinys pereis į Ferfakso apygardos policijos valdybos jurisdikciją.

Dviguba Vė, atlikdamas ginkluotos palydos vaidmenį, kartu su kaliniu važiuos furgone, o Pisarčikas - paskui juos policijos mašinoje. Ferfakse Dou įsodins į kitą vežimėlį, ir Pisarčikas su Dviguba Vė palydės jį į saugomą palatą. Ir tik tada, ne anksčiau, kaliniui leis atsistoti ant kojų. Procedūra užsibaigs, ir Dviguba Vė niekada daugiau nebematys to nelemto Džono Dou.

Dviguba Vė iš visos širdies džiaugėsi, kad kalinį galų gale perkelia. Štai jau daugiau kaip tris savaites jis aštuonias valandas per dieną sėdi prie nudegimų palatos durų. Didžiausia jo pramoga - patikrinti visus gydytojus ir seseles, įeinančius pas šį žmogėną. Kai prireikdavo nusilengvinti, policininkui tekdavo kviesti budinčiąją seserį, o jį tai trikdė. Jis net ėmė riboti išgeriamų skysčių kiekį. Negana to, jis negalėjo sau leisti normaliai papietauti! Jam atnešdavo ligoninės ėdalo, ir jis springdavo juo, sėdėdamas prie durų ir pasidėjęs padėklą ant kelių.

Tiesa, čia yra viena nedidukė sesutė, Džiuljeta. Jis liūdės be jos.

Daktaras atliko paskutinę greitą apžiūrą, ir Dviguba Vė pasirašė popierių, patvirtinantį, kad pacientas išsiunčiamas. Paskui pasirodė mažoji Džiuljeta, kad padėtų Džonui Dou atsisėsti į invalido vežimėlį.

- Ką dabar su juo darysite? Įkišit į "pedvežimį"?

- Iš tiesų, daktare, mes daugiau specialiojo transporto taip nevadinam. Valdžia nusprendė, kad minėdami Pedžio vardą, įžeidžiame airius.

- Ir kaipgi juos vadinate dabar? - nusijuokė gydytojas. - Koks terminas dabar laikomas politiškai korektišku?

- Mes juos vadinam, - Dviguba Vė gūžtelėjo pečiais, - tiesiog furgonais.

Daktaras vėl nusijuokė ir paklausė:

- Na ir ką gi jūs darote su mūsų pacientais, kišate į "tiesiog furgoną"?

- Įvairiai. Džoną Dou - taip. Tiesa, retkarčiais naudojame greitosios pagalbos karietas, - šiek tiek ironiškai užbaigė policininkas.

- Na, atrodo, vaikinas pasirengęs kelionei.

- Važiuojam, - tarė Dviguba Vė ir per raciją pranešė Pisarčikui, kad jie jau pajudėjo.

Džiuljeta ėmė stumti vežimėlį link lifto, o policininkas patraukė iš paskos. "Iš nugaros ji atrodo veniškai gundanti", - pagalvojo Dviguba Vė, bet iš karto prisiminė kitų sesučių pasakojimus, kad šiai mergaitei stogas pavažiavęs dėl religijos. Žodžiu, ant sekso šiuo atveju reikės padėti kryželį.

Ir vis dėlto, paspaudęs iškvietimo mygtuką, jis nežymiai jai mirktelėjo. Niekada nežinai, kur tau nusišypsos sėkmė.

Eismas kelyje buvo neįtikėtinai intensyvus, ir, kai Lasiteris pasistatė "Akurą" prie ligoninės, rodė jau be ketvirčio penkias. Palikęs automobilį administracijai rezervuotoje vietoje, jis apėjo pastatą ir prie įėjimo į greitosios pagalbos skyrių išvydo didelį furgoną. Šalia jo rūkė aukštas policininkas.

- Atsiprašau, - kreipėsi į jį Lasiteris, - ar pažįstate pareigūną Pisarčiką?

- Viduj, - burbtelėjo faras.

Lasiteris greitai praslydo pro automatines duris. Priimamajame, kaip visada vakarais, virė gyvenimas, grūdosi daugybė žmonių. Tik po kurio laiko Lasiteriui pavyko patraukti budinčiosios sesers dėmesį.

- Ieškau policininko, vardu Pisarčikas, - pareiškė jis.

Seselė linktelėjo koridoriaus pusėn ir metė:

- Iki pat galo.

Lasiteris patraukė nurodytu keliu ir rado Pisarčiką, kuriam, sprendžiant iš išvaizdos, vargu ar buvo sukakę dvidešimt penkeri. Faras stovėjo prie lifto su portatyvine racija rankose.

- Jums negalima čia būti, - tarė jis. - Mes pervežame kalinį.

- Žinau.

- Pietinėje pusėje yra dar vienas liftas.

- Aš - Džo Lasiteris.

- O... Sveiki. - Kiek padvejojęs, Pisarčikas pridūrė: - Jūs nesirengiate...

- ...iškrėsti kokios nors kvailystės? - pabaigė už jį Lasiteris. - Ne, tik noriu pažiūrėti į tą vyrą.

- Gerai, bet jei aš...

Imtuvas sutraškėjo ir policininko dėmesys nukrypo į raciją.

- Pisarčikas, - ištarė jis į mikrofoną.

- Objektas paruoštas transportavimui. Pas jus apačioj viskas švaru?

Pisarčikas nepatenkintas žvilgtelėjo į Lasiterį ir atsakė:

- Taip, viskas švaru.

- Okei. Tai mes važiuojam.

- Gal galėtumėt pasitraukti nuo durų? - tarė Pisarčikas, kreipdamasis į Lasiterį.

- Aišku, galiu, - atsakė šis, žengdamas žingsnį atgal.

Gana ilgai tablo švietė skaičius 9. Lasiteris atsirėmė į sieną, o Pisarčikas su racija vaikštinėjo pirmyn atgal.

- Man pasitarimas, - murmtelėjo policininkas.

- Jūs jau sakėt.

- Bijau, kad pavėluosiu.

- Ne jūsų kaltė. Jūs juk dirbat.

Pisarčikas priglaudė mikrofoną prie lūpų:

- Ei, Dviguba Vė, kas ten jums?

- Kažkokia kliūtis - gražuoliuką nuvežė į radiologiją.

- Nepamiršk, mums susirinkimas.

- Aha. Jie grįžta. Leidžiamės.

Pisarčikas pasisuko į Lasiterį ir pakartojo:

- Jie leidžiasi.

Džo linktelėjo ir įsispoksojo į skaičių tablo, rodantį aukštus.

Aštuntas aukštas.

- Dviguba Vė sako, kad nuobodesnės užduoties gyvenime neturėjo, - pastebėjo Pisarčikas.

- Nejaugi?

- Jis beveik mėnesį prasėdėjo prie palatos durų. Kai prispirdavo nusičiurkšti, kviesdavo seselę.

- Hm, - tarė Lasiteris.

- Tikiuosi, aš tokių užduočių neturėsiu. Man vistiek būtų gėda, nors tai ir seselė.

Lasiteris linktelėjo ir tuoj pat pajuto, kaip jam iš siaubo pasistoja plaukai. Trečias aukštas.

- Kodėl liftas sustojo?

Pisarčikas dirstelėjo į skaičių tablo.

- Nežinau. Taip neturėtų būti.

Lifto kabina pajudėjo, ir jie ėmė laukti užsidegant skaičiaus 2, tačiau tablo pasirodė 4, paskui - 5...

- Kas per velnias! - ištarė Lasiteris pasitraukdamas nuo sienos.

Pisarčikas išpūtė akis ir beveik rėkė į mikrofoną:

- Ei! Dviguba Vė, kas darosi? Kur tu?

Vietoj atsakymo racija išspjovė trikdžių traškesį, o liftas vėl ėmė leistis žemyn. Ketvirtas aukštas, trečias, antras, pirmas... Lasiteriui ir Pisarčikui vienu metu išsprūdo palengvėjimo atodūsis, išgirdus metalo žvangtelėjimą. Automatinės durys atsivėrė.

Dveinas sėdėjo ant grindų, nugara atsišliejęs į sieną. Pravira burna, per veidą tekėjo plonytės kraujo srovelės. Lifto kabina buvo nutaškyta kažkuo raudonu, o iš dešinės policininko akiduobės stirksojo bukasis šratinuko galas.

Pisarčikas žengė žingsnį pirmyn ir labai iš lėto sudribo ant grindų. Lasiteris suprato, kad faras apalpo, bet žvilgsnio nuo lavono ir iš akiduobės styrančio šratinuko atitraukti nesugebėjo.

Suskambėjo skambutis, lifto durys ėmė vertis, bet Lasiteris instinktyviai suspėjo jas sulaikyti. Iš koridoriaus gilumos, o jam pasirodė, kad iš už tūkstančių mylių, pasigirdo riksmai. Lifto durys, sudrebėjusios, prasivėrė, o paskui vėl pabandė užsidaryti. Lasiteris vėl jas sustabdė. Visa tai pasikartojo dar kartą. Ir dar kartą.

Kažkur veriamu balsu suriko moteris. Pisarčikas sudejavo, ir aplink ėmė būriuotis žmonės.

15 skyrius

Muzika.

Lasiteris vaikštinėjo pirmyn atgal palei savo kabineto langą, mėgindamas nekreipti dėmesio į saldžiai šleikščius garsus, skambančius priglaustame prie ausies mobiliajame telefone. Riordanas prašė jo palaukti ir...

Staiga muzika nutrūko.

- Mes radome ją, - tarė detektyvas.

- Ką tokią?

- Seselę Džiuljetą.

- Ji negyva?

- Ne, gyva. Sukrėsta. Dreba kaip lapas.

- Kaip viskas nutiko?

- Džiuljeta sako, kad Džonas Dou kažką sušnabždėjo - atseit nepajėgia kalbėti, ir faras pasilenkė prie jo, kadangi nieko neišgirdo. To žaltys ir tikėjosi. Jis čiumpa policininką už kaklaraiščio, prisitraukia, ir į visas puses pasipila kraujas. Dveinas ant grindų, o Grimaldis čiumpa jo pistoletą. Taip pasakoja Džiuljeta.

- Iš kur jis gavo šratinuką?

- Kas jį žino? Tai ligoninė. Šratinukų ten pilna.

- Kas paskui?

- Ji išstumia jį vežimėlyje...

- Bet kokio velnio...

- Jis turi ginklą. Vyruko kojos pridengtos pledu, o ant kelių - pusiau automatinis pistoletas! Ir tu nori, kad seselė su juo ginčytųsi? Nemanau, kad tai įmanoma. Taigi, mergelė daro viską, ko tas reikalauja. Paspaudžia mygtuką, ir jie nusileidžia į trečią aukštą. Tada ji nuveža jį koridoriumi iki kito lifto. Nieko ypatingo - seselė ir pacientas. Jie sėkmingai nusigauna iki lifto ir nusileidžia į cokolinį aukštą. Maždaug tuo pat metu atsidaro pirmojo lifto durys jūsų aukšte, ir Pisarčikas deda kakta į grindis. Kitą minutę Grimaldis jau automobilių stovėjimo aikštelėje.

- Viskas taip paprasta.

- Taigi. Mes net radome invalido vežimėlį.

Lasiteris dribtelėjo į sofą šalia židinio ir paklausė:

- Kas paskui?

- Paskui ji nuvežė jį ten, kur tas liepė. Rezultatas - turime federalinį nusikaltimą. Transporto priemonės pagrobimas grasinant panaudoti ginklą. Dabar prie bylos tyrimo prisijungs FTB.

- Kuo toliau, tuo linksmiau. Ir kurgi jie nuvažiavo?

- Baltimorės kryptim. Bet iki ten jie nenusigavo: vyrukas išmetė ją netoliese Olnio. Šerifas pastebėjo mergelę, kai ta kėblino šalikele. Mes vis dar ieškome mašinos.

- Grimaldžio būklė leido jam sėsti už vairo?

- Manau, kad taip. Džiuljeta sako, kad jis vaikščiojo ir net labai neblogai.

- Tai kam tuomet jį sodino į vežimėlį?

- Ligoninės politika. Ar pastebėjai? - tęsė Riordanas. - Aš net nepaklausiau, kokį velnią tu veikei Fer Okse.

Suburbėjęs kažką neaiškaus, Lasiteris paklausė:

- Kaip tavo partneris Pisaro?

- Pisarčikas. Čia tai bent! Matytum, koks jis susigėdęs! Gavo lengvą sutrenkimą, ir, negana to, visi laiko jį tikru skuduru. Bet žinai, ką pasakysiu? Jis šaunus vaikinukas, ir su juo viskas bus gerai.

Riordanas nutilo, ir Lasiteris net per telefoną pajuto, kaip jo smegeninėje persijungė laideliai.

- Noriu tavęs kai ko paklausti, - galiausiai tarė detektyvas.

- Ko?

- Tu tikras, kad neturi man ko pasakyti? Gal užsiminei kam nors girdint, žinoma, netyčia, kad kalinys bus pervežamas?

- Aš atsisakau netgi kalbėti šia tema!

- Paklausyk. Grimaldžio pervežimas į kitą vietą nebuvo valstybinė paslaptis, - tarė Riordanas. - Apie jį žinojo pas mus, ligoninėje, Ferfakse. Žodžiu, gausybė žmonių. Gali būti, kad prasitarė kuris nors iš jų. O gal ir tu.

- Na žinoma, aš, - spinduliuodamas sarkazmu, atsakė Lasiteris.

- Gerai jau... Daktarai sako, kad vyrukui šiaip ar taip prireiks jų pagalbos.

- Kokios?

- Jam reikalingas gydymas. Antibiotikai, tepalai nuo nudegimų. Daug tepalų. Mes pranešėme apie tai. Gal mums pasiseks.

- Jis, greičiausiai, jau toli. Gali būti ir Niujorke.

- Nesvarbu, kur. Nužudžius policininką, prasideda kito lygio visuotinis bendradarbiavimas. Be to, į bylą įsitraukė federalai. Kalės vaikui nelengva bus ištirpti minioje.

- Kodėl gi?

- Nes jis italas - tikras italas, o jo snukis subjaurotas. Ir tokiu liks visada. Žmonės atkreips į jį dėmesį. Jie nusisuka, bet iš pradžių vistiek pasižiūri. Juk žinai, kaip būna.

- Taip. Panašu į nelaimingą atsitikimą.

Pašnekovai kiek patylėjo. Staiga Lasiteriui į galvą šovė idėja, tuojau pat tapusi išbaigta mintimi.

- Kaip nutiko, kad seselė turėjo mašinos raktelius? - paklausė jis.

- Ką? Kas? Apie ką tu?

- Ligoninės seselė. Kodėl ji turėjo su savim mašinos raktelius? Kiek žinau, moterys nesinešioja raktų kišenėse, ji juk budėjo, ar ne? Moterys laiko raktus rankinuke, stalčiuje ar... Ką jie ten ligoninėje turi - asmenines spinteles?

- Gal jos pamaina pasibaigė, ar norėjo pasiimti ką iš mašinos. O gal ir visuomet juos nešiodavosi.

- Paklausi?

- Aišku, paklausiu.

- Kažin ar budinti sesuo tampysis visą dieną raktų ryšulį.

Riordanas kiek pagalvojo, paskui pasakė:

- Nežinau. Bet kuriuo atveju, klausimas įdomus. Mes jos paklausim, bet greičiausiai ji tiesiog juos turėjo.

- Taip, aš suprantu. Visai gali būti, kad tai nieko nereiškia. Ir vis dėlto neužmiršk pasidomėti. Kaip matai, mano sesers byla pati savaime nebaigta.

Tą vakarą Lasiteris pasiliko savo įstaigoje iki vėlumos. Sėdėdamas ant sofos, jis tiesiai iš dėžutės šlamštė tailandietiškame restorane užsakytą maistą. Šalia jo kelio buvo mygtukas, valdantis skydą, už kurio slypėjo trys televizijos ekranai - ankstesniųjų kabineto šeimininkų, besivertusių reklamos verslu, įrengta architektūrinė naujovė. Lasiteris paspaudė mygtuką, ir skydas nuslinko į šoną.

Prieš naujienas nuskambėjo pikta pranašaujanti muzika, paskui ekrane pasirodė Grimaldžio fizionomija ir vedėjas paskelbė, kad "per įžūlų pabėgimą policijos pareigūno šeimą prislėgė gedulas, o tarp mūsų vaikšto žudikas". Po šio skelbimo sekė laikraščio "Washington Post" reklama ir tik po to - "pagrindinė naujiena". Informaciją sudarė keli reportažai. Kovinga blondinė vedė laidą iš patogios pozicijos ligoninės automobilių stovėjimo aikštelėje. Šalia apversto invalido vežimėlio mergelė atrodė tiesiog pritrenkiančiai. Kai ji ištarė: "O dabar tu, Bilai", ekrane pasirodė pusamžis vyriškis paraudusiomis akimis ir pastebimu galvos plaukų pertekliumi. Jis stovėjo neapšviestame kelyje "netoli Olnio". Vyrukas kiek pakalbėjo apie ligoninės seselės "siaubingas kančias", tuomet žodį gavo juodaodė moteris, sėdinti šalia Dveino Tompkinso motinos. Pastaroji žiūrėjo į kamerą bauginančiai tuščiomis akimis ir, sprendžiant iš visko, tiesiog nepajėgė kalbėti.

Lasiteris žiūrėjo laidą vienoje rankoje laikydamas lazdeles valgymui, kitoje - alaus skardinę. Jis suvokė, kad negali susikaupti ir klausytis. Televizijos pateikta nelaimė prarado realumą, pavirto dar vienu apetitą žadinančiu patiekalu vakarienei. Ketės mirtį, sūnėno kūno ekshumaciją ir sudeginimą, o dabar - ir Grimaldžio pabėgimą televizija suvirškino savaip, suplakė iš jų dar vieną pramoginę laidą. Na, jei ne pramoginę, tai atliekančią garsinio fono vaidmenį - tikrai. Nuasmeninta tragedija nebeatrodė tragedija.

Atsainiai mąstydamas šia tema, Lasiteris staiga pastebėjo, kad visi reporteriai dėvėjo vienodus ar panašius šalikus - juodais ir smėlio spalvos langeliais. Tai darė juos panašiais vienas į kitą. "Kaip reporteriai beatrodytų, - pagalvojo Lasiteris, - visi jie priklauso vienai genčiai - žmonėms, besirengiantiems pas Barberi Barberitą".

Jis nusišypsojo iš savo paties minčių, tačiau šypsena greitai išnyko - Ketė irgi mėgo tokius proto žaidimėlius. Lasiteris susinervinęs išjungė televizorių, išjungė šviesą ir patraukė namo. Sėsdamasis į automobilį, pagalvojo: "Ačiū Dievui, kad bylos vėl ėmėsi Riordanas, - ir jį tuojau pat supykino nuo šios minties. - Viešpatie, - tarė jis sau, - nejau aš jau pradėjau ieškoti šviesiųjų pusių?"

Jis ilgai negalėjo užmigti, prisimindamas garsą Pisarčiko galvai trenkiantis į grindis ir šratinuką, kyšantį iš negyvo faro akiduobės. Tačiau užvis labiau jį neramino mintis, kad Grimaldžio antrąsyk sučiupti tikriausiai nepavyks. Tai reiškė, kad žudikas liks nenubaustas, ir Lasiteris niekada nesužinos, kodėl buvo nužudyti jo sesuo ir sūnėnas. Galiausiai jis užmigo neramiu miegu, ir sapnavo Ketę.

Ketei buvo, regis dvylika metų, o jam - septyneri. Jie gyveno Kentukyje ir tuo metu buvo valtelėje vidury ežero, pasislėpę nuo Džozės ir kitų. Ketė, gulėdama ant valties nosies, skaitė žurnalą. Ji buvo užsidėjusi gydytojo išrašytus ir vos prieš porą savaičių jos gimtadienio proga nupirktus akinius nuo saulės prabangiais baltais rėmeliais. Ketė eina iš proto dėl savo naujojo pirkinio ir nenusiima akinių net vėlų vakarą. Skaitydama ji pakėlė juos ant galvos, bet, stodamasi, nevikriu judesiu numetė į vandenį. Džo dar ir dabar girdi jos riksmą ir mato, kaip akiniai iš lėto grimzta į dugną. Atrodo, juos išgriebti buvo visai nesunku, bet, nepaisant to, kad Ketė tuojau pat šoko į vandenį, o vėliau jie ieškojo jų su kaukėmis ir kvėpavimo vamzdeliais, akiniai pražuvo amžiams.

Ir štai dabar sapne jis regėjo ežero dugne besiilsinčius akinius. Jų kojelės tvarkingai sunertos. Džo neria ir neria, bet tviskantys stiklai virsta čia kvarco nuoskala, čia alaus skardine, čia tiesiog atspindžiu. Kas sykį jis išnyra tuščiomis rankomis. Lasiteris atsibudo jausdamasis taip pat kaip ir tada - tarsi būtų išdavęs savo seserį.

Ryte atėjęs į įstaigą, jis užtiko Fredį Deksterį puošiantį Kalėdų eglutę priimamajame. Pamatęs Lasiterį, Fredis įspraudė dėžutę su žaisliukais sekretorei ir pasileido šefui pavymui.

- Kas yra? - paklausė Lasiteris.

- Stikliukas, - atsakė Fredis, akivaizdžiai patenkintas savimi.

- Kas? - nustebęs paklausė Lasiteris.

- Flakonėlis.

- Ak taip. Pakalbėsim mano kabinete.

Jie nuėjo į įstaigą, ir Lasiteris gestu parodė Fredžiui sėstis. Įsitaisęs už stalo, jis pakėlė telefono ragelį:

- Nori kavos?

Fredis papurtė galvą, ir Lasiteris, padėjęs ragelį, atsilošė krėsle. Jaunuolis atsikrenkštė ir pradėjo:

- Tas stikliukas kur kas įdomesnis, nei jums atrodė.

- Šit kaip?

- Taip. Žinoma, per jį galima žiūrėti, iš jo galima gerti, bet tai tik pradžia. Buteliukas turi daug kitų įdomių savybių.

- Nuostabu. Aš tikėjausi, kad tokių bus.

- Jei norit, galiu papasakoti apie plastines stiklo savybes, apie metalinius pūtimo vamzdžius.

- Kas čia per dalykėliai?

- Stiklo pūtimo vamzdžiai, išrasti Mesopotamijoje. Ne, rimtai, jūs neįsivaizduojate, kaip sunku būdavo pagaminti permatomą stiklą.

- Tu visiškai teisus. Absoliučiai neįsivaizduoju.

Fredis patenkintas nusišiepė ir tęsė:

- Maždaug iki 1400 ar 1450 metų niekam nepavyko išgauti skaidrumo nuolat. Bet šiuolaikiniai žmonės tuo turėtų tik džiaugtis, kadangi dėl šios aplinkybės turi senovinius vitražus vietoj skaidrių stiklų. Taigi, jūsų buteliukas...

- Na, pagaliau... - įsiterpė Lasiteris.

Fredis, visiškai ignoruodamas boso sarkazmą, tęsė:

- ...jūsų buteliukas - meistriškumo viršūnė. - Ir, padaręs pauzę, pridūrė: - Žinoma, savo laikmečiui.

- Nori pasakyti, kad jis toks senas?

Fredis pasimuistė krėsle.

- Gali būti. Mes dirbame su nuotrauka, ir be paties flakono tiksliai pasakyti neįmanoma. Tačiau jei tai klastotė, tai labai gera. Juk praėjusio amžiaus pabaigoje - mūsų amžiaus pradžioje italai padirbinėjo viską: statulas, drabužius, bažnytines relikvijas, stiklą - žodžiu, viską, kas įmanoma. Tada plūstelėjo pirmoji turizmo banga. Atvažiuodavo iš Valstijų ir kitur, ir antikvarinėms vertybėms atsivėrė puiki rinka.

- Taigi, apie flakoną...

- Senovinis ar, blogiausiu atveju, kopija tų, kuriuos bažnytininkai naudojo viduramžiais...

- Kam?

- Švęstam vandeniui. Pakalbėjau su tuzinu ekspertų - moterim iš "Kristi" ir vaikinais iš Smitsono instituto. Jie vienodos nuomonės. Tokie flakonai - vadinasi ir tas, surastas pas mūsų draugužį, - buvo gaminami stiklo manufaktūroje Murano saloje, Venecijos lagūnoje. Sprendžiant iš ženklinimo ir karūnos ant kamščio, šis indas kadaise priklausė tamplierių ordino riteriui. Panašius flakonus jie imdavosi į Kryžiaus žygius.

Fredis patenkintas atsirėmė į krėslo nugarėlę.

- Kryžiaus žygius... - bukai pakartojo Lasiteris, žvelgdamas į jaunąjį talentą.

- Taip. Tamplieriai kovojo prieš islamą.

- Ir jie tokiuose flakonuose laikydavo švęstą vandenį?

- Taip. Tais laikais, - tęsė Fredis, - švęstas vanduo buvo laikomas svarbia medžiaga, ir jį saugojo stiklo induose. Kitiems skysčiams naudojo molinius. Jei norite, papasakosiu jums apie flakonus švęstam vandeniui. Markas Polas, pavyzdžiui, pasiėmė tokį keliaudamas į Kiniją, jei tikėsime, kad jis keliavo būtent ten. Bet tai jau visai kita istorija. Šiaip ar taip, man pasakė...

- Ar galėtum išdėstyti visa tai raštu?

- Savaime aišku, - pasakė Fredis, plekšnodamas per iš viršutinės marškinių kišenės styrantį bloknotą. - Parašysiu jums atmintinę. Bet pagalvojau, kad norėsite sužinoti viską iškart. Taigi, išvada. Mes turime reikalą su indu švęstam vandeniui saugoti.

- Ačiū, - tarė Lasiteris, - tu puikiai padirbėjai.

Fredžio tyrimas visai sutirštino miglą, ir Džo tik dar labiau sutriko.

- Džiaugiuosi galėdamas padėti, - atsakė Fredis. - Tai aš einu.

Po pietų pasirodė kurjeris su prirakintu prie rankos (kaip ir sakė Genys Vudis) portfeliu. Jis paprašė Lasiterio parodyti asmens pažymėjimą su fotografija, ir, sulyginęs nuotrauką ant vairuotojo pažymėjimo su priešais stovinčio žmogaus fizionomija, išsiėmė iš kišenės raktą ir atrakino portfelį.

Išėmęs iš jo storo geltono popieriaus paketą, paprašė Lasiterio pasirašyti nedidelėje juodoje knygelėje. Paskui įteikė jam paketą, užtrenkė portfelio spynelę, ir, daugiau netaręs nė žodžio, išėjo.

Vos tik paskui pasiuntinį užsivėrė durys, Lasiteris atplėšė paketą ir išsitraukė iš jo plonytį aplanką, ant kurio buvo priklijuotas geltonas popieriaus lapas. Ant popiergalio buvo brūkštelėta:

"Užbėk rytoj 06:00 pas mane.

Didieji krioklіai. Apžvalgos aikštelė."

Užrašas ant paties aplanko skelbė: "Grimaldis Frankas". Šalia buvo data - 29/1/89, slaptumo lygis ir susipažinusiųjų su dokumentais parašai. Buvo ten ir užrašas "Ne užs!", kuris, kiek Lasiteris prisiminė, reiškė kategorišką draudimą išvežti šią medžiagą už Jungtinių Valstijų ribų.

Pirmajame dosjė puslapyje buvo beveik vieni vardai ir datos.

Frankas Gridžijas, Frankas Gurmanas, Gutijeresas (v.n.).

"Ką gi, aš padėsiu jums su šituo "v.n.", - nusprendė Lasiteris. Santrumpa reiškė "vardas nežinomas". "Reiks nepamiršti pasakyti Vudžiui, kad Gutijeresas - Chuanas", - pagalvojo jis.

Gimė: 17/3/55, Rozarne, Kalabrijoje.

Motina: Vitorija Patuci.

Tėvas: Džovanis Grimaldis (m.).

Broliai ir seserys:

Džovanis - 12/2/53 (m.);

Ernestas - 27/1/54 (m.);

Džampolas - 31/1/57;

Luka - 10/2/61;

Andžela (Bučio) - 7/2/62;

Dantė - 17/5/64.

Adresai:
114, via Dženova, Roma.
237, via Barberini, Roma.
Haileštrasse, 49, Cuzas, Šveicarija.
Karinė tarn.:
Karabinieriai: 20/1/73.
SISMI: 15/11/73 (atsist. 12/4/86)
Ypat. past.:
L'Onda.
89 Maputu. 008041 - tel.

Kitas įrašas leido iššifruoti paskutiniąją eilutę. Paslaptingosios raidės ir skaičiai reiškė, kad Grimaldis pateko Valstybės departamento akiratin 1989-ųjų metų sausio 5 dieną telegramos, išsiųstos iš CŽV į Maputu, Mozambiko sostinę, dėka. Telegramoje buvo pranešama apie "Afrikos nacionalinio kongreso sekretoriato bendradarbio nužudymą". Vietos policija ieškojo italo, dieną prieš tai atvykusio į Maputu iš Johanesburgo. Byla pateko į CŽV akiratį todėl, kad velionis Jungtinėms Valstijoms turėjo ypatingos vertės.

Dosjė sudarytojas gerai padirbėjo. Jis paaiškino, kad Rozarnas - mažas miestelis pačioje "Italijos bato" nosyje. Frankas Grimaldis - vienas iš septynių žvejo vaikų - visiškai nutraukė ryšius su savo šeima. Išimtį sudarė jo sesuo Andžela, gyvenanti Romoje.

Kaip sekė iš dosjė, subjektas pradėjo privalomąją karinę tarnybą 1973 metais, o po jos iš karto buvo priimtas į Italijos karinę žvalgybą, žinomą santrumpa SISMI. Dosjė buvo paaiškinta, kad, be kontržvalgybinės veiklos ir kovos su terorizmu, viena iš SISMI užduočių iki reorganizacijos 1993 metais buvo išorinė žvalgyba ir sekimas, naudojantis elektroninėmis priemonėmis.

Grimaldį priskyrė padaliniui "L'Onda", kas reiškė "Banga". Tai buvo elitinė pusiau karinė dalis, įsikūrusi Milane - vienos iš Anglijos specialiųjų tarnybų kopija. Jos pagrindinė užduotis buvo kova su terorizmu šalies viduje, tačiau "Bangos" pasiekimai šioje srityje buvo, dosjė žodžiais tariant, "kiek riboti". Dokumento sudarytojo teigimu, "Bangos" reputacija smarkiai pašlijo po to, kai paaiškėjo jos vaidmuo keliuose sprogimuose ir žmogžudystėse". Šių incidentų, o tiksliau - teroro aktų supermarketuose ir stotyse metu žuvo šimtas septyni civiliai. Iš pradžių buvo apkaltintos kraštutinės kairiosios jėgos, bet paskui paaiškėjo, kad už viso to stovi "L'Onda". Sprogimai ir žmogžudystės, bylojo dosjė, buvo SISMI strategijos, vadinamos "Įtampos strategija", dalimi. Sėkmingai ją

vykdant, valdžia galiausiai būtų atsidūrusi kariškių rankose. Sąmokslas buvo atskleistas 1986 metais, ir netrukus "Banga" buvo likviduota, ar, pažvelgus kitu kampu - pakeistas jos pavadinimas. Vėlesni tyrimai atskleidė slaptą Italijos žvalgybos suokalbį su Sicilijos mafija ir lėmė visišką SISMI reorganizavimą. Tačiau tuo metu Frankas Grimaldis žvalgyboje jau nebetarnavo.

Prie ataskaitos buvo pridėtos kelios nuotraukos. Iš vienos jų, skirtos kariniam bilietui, į Lasiterį žvelgė dailus jaunuolis juodomis spindinčiomis akimis. Antrą ir trečią nuotraukas darė išorinės sekimo tarnybos, ir jų atspaudai buvo neryškūs. Vienoje Grimaldis lipo iš "Landroverio" nežinomame oro uoste kažkokioje tropikų šalyje. Antrame plane matėsi palmės, o Grimaldžio - jau nebe tokio jauno - žvilgsnis buvo kietas, pažįstamas Lasiteriui iš nuotraukų, darytų ligoninėje.

Lasiteris prisiminė, ką Riordanas sakė apie puikią fizinę Grimaldžio būklę ir apie tai, kad jis tikriausiai ištvėrė daugybę smūgių, išlikdamas puikios formos. "Karys", - spėjo detektyvas ir buvo teisus. Tam tikra prasme.

Dosjė Lasiteris rado ir lapelį su antrašte "Aktyvai", kuriame buvo išvardinta visa Grimaldžio nuosavybė.

Apartamentai (penthauzas) Barberinio gatvėje, prabangiame Pariolio rajone Romoje.

Dar vienas butas tuo pačiu adresu (pastaboje buvo nurodyta, kad jame gyvena Grimaldžio sesuo Andžela).

Šalė Cuze, Šveicarijoje (pastaboje prirašyta, kad tai - nedidelė gyvenvietė netoli Sankt Moriso).

Be nekilnojamojo turto, Grimaldis turėjo sąskaitą "Banko Lavoro" - maždaug dvidešimt šešis tūkstančius dolerių. Ataskaitoje buvo užsiminta, kad jis tikriausiai turi indėlių Šveicarijoje, ypač "Šveicarijos kredite", tačiau smulkmenos buvo "neprieinamos".

Rubrikoje "Automobiliai" buvo užfiksuotos dvi mašinos: džipas "Cherroky" Romoje ir "Rangeover" Cuze. Išskyrus universalinės parduotuvės kreditinę kortelę, kitos Grimaldžio kreditinės kortelės nebuvo minimos. Maistą, pasilinksminimus ir kitas išlaidas "... objektas, matyt, buvo linkęs apmokėti grynais".

Į pastarąją aplinkybę Lasiteris atkreipė dėmesį, nes "Chuanas Gutijeresas" buvo apsirūpinęs kreditine kortele "Visa". Tai buvo protingas sprendimas. Europoje iki šiol labiau vertino grynuosius, tačiau JAV viskas buvo kitaip, ypač kai kalba sukosi apie tūkstančius dolerių. Atsiskaitymas už lėktuvo bilietą ar viešbutyje grynaisiais būtų itin neįprastas ir, žinoma, tokį klientą įsimintų ilgam.

Lasiteris atsirėmė į krėslo atkaltę ir rimtai susimąstė. Šis dosjė suteikė Grimaldžiui asmenybę, nors ir nenuplėšė nuo jo paslapties skraistės. Blogiausia, kad dokumentuose pateikti duomenys buvo jau pasenę. Išskyrus užuominą apie Mozambiką, čia nebuvo informacijos apie įvykius, nutikusius po 1986-ųjų. Kur, išskyrus Maputu, galėjo pabuvoti Grimaldis per pastaruosius dešimt metų? Ką veikė? Kodėl dosjė nepaminėti adresų pasikeitimai?

Lasiteris žvilgtelėjo į savo kalendorių. Rytoj rytą jis nesiruošė bėgioti, ypač šeštą valandą, tačiau, matyt, teks.

Didieji kriokliai.

Kai Lasiteris pravažiavo namelius prie įvažiavimo į parką, dar tik švito. Nuo Maklino iki parko buvo maždaug dvi mylios, ir jis du tris kartus per savaitę čia apsilankydavo - tik ne tokią ankstybę. Tuo tarpu Vudis buvo maratonininkas, o darbe mėgo pasirodyti aštuntą, ir tai reiškė, kad dieną jis dažnai pradeda dar saulei nepatekėjus. Paprastai jis bėgiodavo palei kanalą, per kelis kvartalus nuo savo namų Džordžtaune, bet kartais atvažiuodavo ir prie Didžiųjų krioklių, kur rasdavo lygesnį takelį, kvapą gniaužiantį peizažą ir sielą bei kūną nuvarginančias aukštumas.

Jau automobilių stovėjimo aikštelėje Lasiteris išgirdo tolimą krentančio vandens ūžesį. Temperatūra tebuvo šiek tiek virš nulio, ir jis, tikėdamasis šalčio, apsirengė porą sportinių kostiumų nusitrynusiomis nuo dėvėjimo rankovėmis. Pamažu dangus rytuose prašviesėjo, užliedamas rožine spalva medžius ir uolas kitame, Merilendo krante. Lasiteris praėjo stulpą, kur pastaruosius šimtą metų buvo žymimas vandens lygis potvynių metu. Šios atžymos jį stebino, kadangi stulpas stovėjo ant skardžio, šešiasdešimt pėdų virš upės vagos. Prie jo buvo prikaltas informacinis skydas su 1932-ųjų potvynio nuotrauka. Tų metų atžyma ant stulpo puikavosi keliomis pėdomis aukščiau Lasiterio galvos. Lasiteris prisiminė, kad kadaise buvo nusprendęs parodyti šią įdomybę - bei daugelį kitų - Brendonui, kai berniukas kiek paaugs. Tam išsipildyti, deja, nelemta.

Apžvalgos aikštelėje Lasiteris atsirėmė į metalinius turėklus ir įsižiūrėjo į apačioje kunkuliuojantį vandenį. Vaizdas buvo nuostabus. Atrodė, kad lydosi per tūkstantmečius nugludintos uolos. Staiga už medžių sumirgėjo virpanti ugnelė. Tai buvo Vudis, prie galvos prisitvirtinęs žibintuvėlį. Jis panešėjo į rytais bėgiojantį šachtininką.

- O štai ir mano žmogus, - tarė Vudis, tiesdamas ranką.

Pasisveikinęs Valstybės departamento šnipas kelis kartus žemai pasilenkė į priekį, kad pratampytų blauzdų raumenis.

- Ačiū už dosjė, - pasakė Lasiteris.
- Gerai jau. Ar sudeginai?
- Viskas, kaip pasakei.
- Puiku, - pratarė Vudis ir atsitiesė. - O dabar bėgam.
Jie nuturseno per piknikų aikštelę per vingiuojantį mišku žirgų taką.
- Tačiau problema ta, - pradėjo Lasiteris, - kad...
- Žinau. Dokumentai pasenę.
Dabar jie bėgo greičiau, vienas greta kito, aplenkdami iš žemės kyšančias uolas. Nelėtindamas tempo, Vudis tarė:
- Na ir kietas tas vyrukas.
- Kietesnių nebūna, - atsiliepė Lasiteris.
- Po SISMI jis pradėjo savo verslą.
- Kokį?
- Madride medžiojo baskus. Aišku, pagal kontraktą.
- Ką?
- Baskų separatistus. Medžiojo juos Ispanijoje, Prancūzijoje. Įvairiose vietose. Jam mokėjo už galvas.
- Kaip tai įmanoma?
- Paprastai. Kaip medžiojami tie, kas pabėgo nuo teismo, paleisti už užstatą. Skirtumas toks, kad kai kurie iš šių žmonių buvo laikomi lengvu grobiu. Pavyzdžiui tie, kurie gavo politinį prieglobstį Stokholme. Teisininkai, profesoriai. Mozambikas. Naujas kontraktas, darbas tas pats. Grimaldis nudėjo žmogų vardu Mtetva, stambią ANK figūrą. Senis turėjo mažiausiai šimtą metų, tai buvo provokacija. Bet Grimaldis nežinojo, kad tas Mtetva - vienas iš mūsiškių. CŽV pasiuto.
- Nebėk taip greitai.
- Aš apšylu ristele.
- Ne, tu bėgi.
- Dabar tu viską žinai.
Jiems bėgant per tiltelį kalvos papėdėje, Lasiteris jau sunkiai alsavo. Jo marškinėliai po dvejais sportiniais kostiumais peršlapo kiaurai, o nugara, nepaisant šalčio, tekėjo karšto prakaito srovelės. Po poros minučių jis sustojo ir giliai įkvėpė, įsirėmęs rankomis į klubus. Nuo nugaros kilo garas. Kiek atsikvėpęs, Lasiteris paklausė:
- Kodėl jis išėjo iš SISMI?
- Skęstantis laivas. Kontora tiek įklimpo korupcijoje, kad visi susipainiojo, neįmanoma buvo suprasti, kas už ką. Bėgam toliau. Man šalta.
Jie vėl pajudėjo, ir Vudis paaiškino:
- SISMI tvirtino, kad įsiskverbė į mafiją, "Raudonąsias brigadas",

pas masonus ir komunistus. Bet gali būti, kad nutiko atvirkščiai. Noriu pasakyti, kad niekas nieko tiksliai nežinojo. Bent jau mes. Jie, man rodos, taip pat. Visi kūrė slaptus planus - politikai, bankai, bažnyčia.

Rytas šviesėjo. Jie toliau bėgo tylėdami, stebėdami, kaip apačioje, prie upės, kažkoks baidarininkas leidosi prie vandens, dairydamasis kelio tarp uolų. Jo ryškiai geltona valtelė tai pasirodydavo akyse, tai vėl išnykdavo.

- Problema ta, - vėl prabilo Vudis, pasisukdamas į Lasiterį, - kad visa tai niekaip nesusiję su tavo seserim.

- Žinau, - sutiko Lasiteris.

- Tai gal visa tai dėl tavęs.

- Ką turi omeny?

Vudis iškėlė rankas į dangų.

- Metai, praleisti Briuselyje. Tavo firma. Kaip manai, priešų turi?

- Priešų? - purkštelėjo Lasiteris. - Greičiausiai. Bet ne tokių.

- Esi tikras?

- Taip. Vadinasi, manai, kad man davė ženklą? Kitaip kokia prasmė?

Pažiūrėję, kaip baidarininkas nuleidžia savo valtį į vandenį, jie nubėgo toliau.

- Jau viską man papasakojai? - paklausė Lasiteris.

- Daugmaž, - supūkšėjo Vudis. - Po Mozambiko vyrukas užsislaptino. Kaip senas karys. Jis nutilo keleriems metams ir, štai, vėl pasirodęs, nužudo tavo seserį ir jos sūnų.

Dabar jie bėgo per virtinę kalvų, nusidriekusių palei Potomaką. Žemę čia buvo išvarpiusios medžių šaknys, ir jiems teko žiūrėti po kojomis, kad nesukluptų. Galiausiai Vudis paklausė:

- Kas dabar?

Lasiteris nespėjo atsakyti. Priešais išdygo nuvirtęs medis, ir jam teko šokti. Tą patį padarė ir Vudis.

- Nežinau. Gal man kreiptis į kelionių biurą? Nuvažiuoti kur nors. Prasiblaškyti.

- Puiki mintis, - pritarė Vudis. - Tegu farai dirba savo darbą.

- Būtent.

Jie dar kiek pabėgėjo ir netrukus išlindo prie automobilių stovėjimo aikštelės.

- Ir kurgi tu keliausi? - paklausė Vudis.

- Nežinau, - atsakė gūžtelėdamas Lasiteris. - Gal į Italiją.

Vudis nesiginčijo. Jie per gerai pažinojo vienas kitą.

- Saugok savo subinę, - patarė jis.

16 skyrius

Roma. Leonardo da Vinčio oro uostas.

Lasiteris sėdėjo "Boingo 737" verslo klasėje ir vartė aplamdytą žurnalą laukdamas, kol keleiviai išlips iš lėktuvo. Salone grūdosi pavargę nuo ilgo skrydžio žmonės paraudusiomis akimis, trokštantys kuo greičiau atsidurti oro uosto pastate, kur, be abejo, jiems teks atstovėti dar vieną eilę. Po penkių minučių, kai paskutinis keliauninkas, pukšėdamas po milžiniška kuprine, dingo iš akių, Lasiteris numetė žurnalą ant gretimos sėdynės, atsikėlė ir nužingsniavo link terminalo.

Šalia bagažo karuselės stovėjo bufetas, kuriame prekiavo kava. Lasiteris užsisakė puodelį, suplodamas už jį tris vieno dolerio banknotus. Jo pakeleiviai, sustoję keliomis eilėmis, būriavosi apie karuselę. Godžiais žvilgsniais lydėdami praplaukiančius lagaminus, jie priminė alkanus, pasiruošusius šuoliui plėšrūnus. Sugriebę savo daiktus, jie skubinosi praeiti pasų kontrolę ir stojosi į naują eilę.

Lasiteris buvo pernelyg patyręs keliautojas, kad šitaip paklaiktų. Ant karuselės pasirodžius pažįstamam lagaminui, jis liko prie bufeto, neskubriai siurbčiodamas puikią kavą. Paskui, pasičiupęs savo bagažą, kuris jau spėjo apsisukti daugybę kartų, jis, nė kiek neužtrukęs, perėjo pasų kontrolę.

Jis jau buvo beveik pamiršęs, kaip bjauriai atrodo Romos oro uostas. Kaip inžinierius, Leonardas būtų sužavėtas skraidančiomis mašinomis, bet kaip dailininkas, tikrai nusisuktų nuo terminalo su lipniomis grindimis ir pavargusiais karabinieriais. Net geriausiais laikais Leonardo da Vinčio oro uoste karaliavo nuolatinė betvarkė, purvas ir keleivių grūstys.

Šiandien jį buvo apgulę turistai, atskridę į Romą švęsti Kalėdų. Suomių boulingo komandos treneris (žaidėjai trypčiojo jam už nugaros, kaip viščiukai paskui vištą) ginčijosi su griežtos išvaizdos dama, sėdinčia už plastikinio stalelio po didžiuliu raudonu klaustuku. Pora mažyčių indų, laviruodami minioje, tempėsi tokį lagaminą, kokio iki šiol Lasiteris nebuvo matęs. Dangaus žydrumo plastmasinis konteineris buvo apraišiotas sumazgyta virve ir ruošėsi čia pat subyrėti. Būrys arabių, apsigerbusių čadromis ir juodais drabužiais sėdėjo ant linoleumu padengtų grindų, o pro jas lėkė italų verslininkai ir turistai iš viso pasaulio. Keleivių tarnybos darbuotojai blaškėsi nuo vienos eilės prie kitos, klausinėdami vieno ir to paties bei klijuodami etiketes ant rankinio bagažo. Apsaugininkai vėdavosi arba poromis vaikštinėjo pirmyn atgal, prilaikydami per

petį persvertus automatus. Nekreipdamas dėmesio į šią maišatį, Lasiteris išėjo iš terminalo ir ėmė dairytis taksi.

Diena buvo pilka ir šalta, oras sunkus, drėgnas. Lasiteris susirado taksi, susitarė dėl kainos ir, įsitaisęs užpakalinėje sėdynėje, žiūrėjo, kaip už lango praplaukia nykūs gyvenamieji kvartalai ir apšiurę pramoniniai pastatai. "Italija, - mąstė jis, - galėtų leisti sau ir ką nors geresnio".

Ir Italija leido. Senamadiškas viešbutis "Chassler Medici" puikavosi virš ką tik restauruotų laiptų Ispanijos aikštėje, jo langai žvelgė į Kondočio gatvę, Babingtono arbatinę ir vietinį "Makdonaldą". Prie viešbučio durų ilgaplaukis jaunuolis su keliomis merginomis dalijo praeiviams kažkokius atsišaukimus. Lasiteris paėmė vieną ir susilaukė už tai padėkos.

Užpildžius registracijos lapą, smokinguotas portjė paaiškino jam piketo priežastį. Po ilgų barbariško naudojimosi metų laiptai taip nusidėvėjo, kad juos reikėjo arba atstatyti, panaudojant tam didžiulius pinigus, arba paskelbti griuvėsiais. Ilgai tempus laiką, laiptai buvo restauruoti, tuomet sekė triukšminga atidarymo ceremonija su perkerpama raudona juostele. Tačiau po to, kai juostelę nurišo, o nuotraukas išspausdino laikraščiuose, laiptus paskelbė uždarytais, kadangi kitu atveju jie galį vėl nukentėti.

Dėl tokios nesąmonės portjė vos negavo infarkto.

- Jie taiso juos ir padaro taip, kad niekada nereikėtų daugiau taisyti! Jie, matote, nori paversti laiptus muziejumi! - Ciniškas juokas. - Tačiau kai ką pamiršo! Tai - laiptai ir jie skirti tam tikram tikslui. - Portjė papurtė galvą. - Šiandien jie dar atidaryti. Paklausite: o rytoj? Atsakysiu: rytoj - jokių garantijų. - Nusišypsojęs jis ištiesė raktus ir pridūrė: - Šiaip ar taip, sveiki atvykę į Amžinąjį miestą, misteri Lasiteri.

Brangiais baldais apstatytas numeris buvo erdvus ir ramus. Kai berniukas patarnautojas uždarė duris, Lasiteris, su palengvėjimu atsidusęs, krito ant lovos. Jis nesirengė miegoti, bet pavargo po skrydžio, o ir diena už lango labiau panešėjo į vakarą.

Nubudęs jau tamsoje, jis negalėjo susigaudyti, kiek dabar valandų - šešios vakaro ar šešios ryto. Užsimerkęs Džo prisivertė prisiminti, kur (ir kada) jis yra. Į viešbutį jis atvažiavo vidurdienį, vadinasi, dabar - vakaras.

Atsikėlęs, jis iškraustė lagaminą. Pasidėjo prausimosi reikmenis ant marmurinės vonios krašto ir nusirengė. Palindo po dušu ir leido karštoms srovėms kristi ant pečių ir nutekėti kūnu, nugenant miegą. Po penkių minučių išlindo iš dušo ir apsirengė sunkių baltą frotinį chalatą, kurį rado vonios kambaryje. Paskui, priėjęs prie mini baro, pasiėmė butelį "Pelegriono" vandens.

Pailsėjęs ir atsigavęs, Lasiteris atitraukė rankinės užtrauktuką, išsiėmė nešiojamą kompiuterį ir įkišo kištuką į tinklą. Prietaisui įsijungus, jis pasirinko direktoriją "Kelionės" ir, apsistojęs ties dokumentu "Roma", surinko numerį žmogaus, į kurį anąsyk kreipėsi Džudė - privataus detektyvo, kuris taip ir nesurado nieko naudingo apie Grimaldį.

- Klausau?

- Jūs kalbate angliškai?

- Taip taip.

Kalbantysis du kartus sukirčiavo šį trumpą žodį, be to, antras skiemuo nuskambėjo aukščiau už pirmąjį. Kažkur kambaryje kvatojosi vaikas.

- Man reikia misterio... Bepio. - Ne, ištarti tokį vardą neįmanoma.

- Bepistravezės! Tai aš. Jūs - Džo?

- Taip.

- Džudė sakė, kad jūs paskambinsit.

- Ar turėsite truputį laiko?

- Aišku. Beje, mane visi vadina Bepiu.

- Gerai, Bepi. Kur jūs norėtumėt susitikti? Aš galėčiau užeiti į jūsų įstaigą...

- Minutėlę... - Bepis delnu pridengė ragelį, bet Lasiteris visgi išgirdo riksmą: "Dukra! Mal-dau-ju!". Tyla. Juokas. Ir vėl saldus balsas: - Galvoju... "La Rozetta" bus geriau. Mes ten galime vakarieniauti. - Bepis paaiškino, kaip nusigauti iki tratorijos Trasteverėje ir pridūrė, kad rezervuos staliuką.

Lasiteris paskubomis apsirengė ir jau po kelių minučių išėjo iš viešbučio. Pakeliui nusipirko "Herald Tribune" ir šiek tiek užtruko kavinėje, kad išgertų puodelį kavos. Laikraščio skelbiamos naujienos buvo šlykščios, užtat kava - tokia puiki, kad Lasiteris nesusilaikė ir užsisakė dar. Netoliese gurgėjo fontanas ir bumbsėjo juodaodžio, graviruojančio vardus ant ryžių grūdelių, radijo imtuvas.

"La Rozetta", mažulytė tratorija, stovėjo rajone, kuris kadaise buvo laikomas darbininkų kvartalu, o dabar buvo pavirtęs į turistų ir vietinių gyventojų Meką. Lasiteriui teko čia pabuvoti anksčiau - vasarą, kai miestas kankinosi nuo karščio ir lengvutis vėjelio dvelktelėjimas atrodė kaip palaima. Jie su Monika sėdėjo už mažo stalelio gatvėje, o pro juos triukšminga virtine ūžė mopedai ir motoroleriai. Džo prisiminė tą įdomų įspūdį: romantiką tarp mirgančių žvakių ir dyzelinių variklių pukšėjimo.

Tačiau dabar artėjo Kalėdos. Stalus ir kėdes sunešė į vidų, o paskui baldus ten patraukė ir turistai, verslininkai, įsimylėjėlių porelės. "La Rozetta" pasirodė esąs labai mielas rūselis, papuoštas nuo gegnių svyran-

čiomis česnakų girliandomis ir karšta liepsna židinyje. Vos Lasiteriui peržengus slenkstį, šalia jo išdygo stilingai apsirengęs jaunuolis. Jis buvo juodais, krentančiais ant pečių plaukais, žaliomis akimis ir šypsojosi savimi pasitikinčia, tačiau malonia šypsena. Jei ne šypsena, būtų galima pagalvoti, kad jis prieš kokią minutę nulipo iš reklaminio Armani plakato.

- Jūs Džo?

- Taip.

- Tonis Bepis.

Paspaudę vienas kitam rankas, jie atsisėdo prie stalelio salės gilumoje, šalia durų į virtuvę. Pokalbis klijavosi sunkiai ir sukosi apie užterštą Romos orą bei dolerio ir liros mainų kursą. Galiausiai padavėjas, pastatęs ant stalo grafiną vyno ir "San Gimignano" butelį, priėmė užsakymą.

Jam išėjus, Bepis pasilenkė prie Lasiterio ir tyliai paklausė:

- Jūs ant manęs pykstat?

- Už ką?

- Tą didelę sąskaitą už mažą informaciją.

- Kokią sąskaitą?

- Grimaldžio.

Bepis atsirėmė į kėdės atkaltę ir nesuprasdamas palingavo galva.

Lasiteris, gūžtelėjęs, atsakė:

- Ne, nepykstu.

- Aš jūsų nesmerktau už tai.

- Nejaugi? - nusijuokė Lasiteris.

- Tada... - Bepis akivaizdžiai nesuvokė, kodėl jie čia.

- Pakalbėjau su kai kuo, - tarė Lasiteris. - Tas žmogus dirba valstybės įstaigoje. Jis sako, kad mūsų pažįstamas - labai kietas vyrukas.

Bepis pakartojo nežinomą žodį, bandydamas įminti jo reikšmę, bet, taip ir nesupratęs, perklausė:

- Kietas?

- Pavojingas. Žmogus, su kuriuos kalbėjau, sakė, kad Grimaldis gali sukelti jums rimtų problemų. Ir tai - pirmas mūsų pasitarimo punktas. Jei jūs nebuvote pakankamai atsargus...

Bepis mostelėjo ranka, tarytum atmesdamas tokią prielaidą, ištiesė Lasiteriui pakelį "Marlboro", o šiam atsisakius, paklausė, ar amerikietis neįsižeis, jei jis užsirūkys. Lasiteris atsakė, kad ne, ir Bepis su palengvėjimu atsiduso. Jis prisidegė cigaretę, giliai įtraukė dūmą ir išleido ilgutėlę jo srovelę link kaimyninio staliuko.

- Aš buvau... - pradėjo, - buvau... kaip ten jūs sakot, budrus. Džudė įspėjo, kad saugotis. Aš panaudojau tarnybą, ir kai jie padarė... - Bepis

sunkiai rinko žodžius. - Ak taip! Plačią paiešką ir nieko nerado, aš jau žinojau, kad tas žmogus... Kaip jūs sakėt? Kietas?

- Kodėl jūs taip nusprendėt?

Bepis atsakė plačiu rankų gestu ir dar vieną dūmų srovele.

- Mes - italai! Mūsų biurokratija garsiausia pasaulyj! Italijoje yra pusė milijono žmogų, kurių viena prasmė gyvenime - dėti antspaudus ant popieriaus! Ir tada jie rašo jūsų vardą mažame popieriuke. Daug daug mažų popieriukų. Taigi, kai jūs darote paiešką ir nieko nerandate... - Jis gūžtelėjo pečiais ir, patikliai pasilenkęs prie Lasiterio paklausė: - Galiu kai ko paklausti? Žinote Šerioką Holmsą?

- Ir ką gi Šeriokas Holmsas? - pasidomėjo Lasiteris.

- Labai paprasta, - tarė Bepis, išmaniai ir kiek iš aukšto šypsodamasis, - šuo - jis nelojo.

Jie pakalbėjo apie šį bei tą, kol atėjo padavėjas, ant sulenktos rankos nešdamas pustuzinį lėkščių. Kai jis išdėliojo jas po vieną, tarsi kortas, ir išėjo, Bepis pažvelgė Lasiteriui tiesiai į akis ir paklausė:

- Sakykit man dar. Tai - SISMI? Ar mafija? Ar ir tas, ir tas?

Lasiteris šyptelėjo. Atrodo, jis neįvertino savo pašnekovo.

- SISMI.

Bepis supratingai linktelėjo.

- Labai gerai, kad buvote atsargus, - tęsė Lasiteris.

- Ir dabar jūs čia atvažiavot dėl to žmogo? - pasidomėjo Bepis. - Jei tai neturi didelės reikšmės, tai mintis ne taip gera. Jūs honoraras gali to neprilygt. - Kiek pagalvojęs, dar paklausė: - Galima paklausti, kas klientas?

- Klientas - aš. Ar Džudė jums to nepasakė?

- Jūs žinot Džudę. Ji pasakė, kad jūs skambysit. Pasakė - laukti prie telefono. Daugiau viskas.

- Vadinasi, taip... Tas pats Grimaldis nužudė mano seserį peilio dūriu į širdį. O paskui perpjovė gerklę jos sūnui.

- O! - Bepis susiraukė lyg iš skausmo ir trumpam nusisuko. - Man... man labai gaila. - Patylėjęs, kiek pridera, jis paklausė: - Na?

- Man reikės jūsų pagalbos.

- Kokios?

Kaip ir kalbant telefonu, italo balsas paaukštėjo visa oktava. Bepis tiesiog spinduliavo norą padėti, tačiau tarsi su tam tikromis išlygomis. Pripylęs taures vyno, Lasiteris tęsė:

- Rengiuosi pasivaikščioti po jo gyvenamąsias vietas, pažiūrėsim, kas išeis. Gal susitiksiu su jo seserim. Man reikės vertėjo ir gido.

Bepis gurkštelėjo vyno, kiek pagalvojo, ir, pasilenkęs prie Lasiterio, atsakė:

- Aš jums padėsiu.
- Jūs iš tiesų šito norite?

Bepis mostelėjo ranka, lyg nugindamas pavojų.

- Kaip pasakius, - tarė. - Tai jūsų ir Grimaldžio asmeninis dalykas. Ir aš ramus. Net jei čia mafija... jie ne psichopatai. Jei aš jums tik verčiu, tai aš jiems... kaip sienų aprangalai. Jūs mane suprantat?

Lasiteris linktelėjo, bet šiek tiek neužtikrintai. Tuomet jie kibo į valgį - kalmarus su troškintomis daržovėmis.

Anksti rytą jie išvažiavo Bepio automobiliu "Volkswagen Golf". Ant senutėlės mašinos nebuvo nė dėmelės, ir visa kas bylojo, kad ji puikiai prižiūrima. Virš prietaisų lentos, kur paprastai pritaisomas Išganytojo atvaizdas, Lasiteris pamatė Lenino portretą plastikiniuose rėmeliuose, o ant užpakalinio veidrodžio tabalavosi miniatiūrinis futbolo kamuolys. Bepis įdėjo į magnetofoną kasetę, ir saloną užliejo Verdis.

"Volkswagenas", tik spėjęs įsilieti į mašinų srautą, kelis kartus vos nesusidūrė su važiavusiais šalia ar priešais automobiliais. Bepis, rūgodamas už vairo sėdusius asilus, aršiai spaudė klaksoną, tačiau tai negelbėjo. Italijos sostinės gatvėse buvo piko valanda, ir lygiai taip pat pypsėjo visi vairuotojai. Lasiteris parodė italui tris adresus: vieną, aptiktą Grimaldžio pase, ir du, kuriuos jam pranešė Vudis. Bepis, žvilgtelėjęs į adresus, paniuro.

- Jie iš skirtingų pasaulių. Į kokį norit pirma?
- Galiojantį. Tą, kuris pase.

Tas butas buvo Testače - kvartale, kur gyveno daugiausia darbininkai. Šešiaaukštis namas neturėjo lifto, o vienintelė apsilaupiusio pilko fasado puošmena buvo vos ne kiekviename balkone išdžiaustyti skalbiniai. Sulysusi moteris, gyvai besikalbėdama pati su savimi, šlavė šaligatvį.

- Šito negali būti, - tarė Lasiteris.
- Kodėl? - pasidomėjo Bepis.
- Todėl, kad jis vairuoja "Rangeoverį" ir turi šalė Šveicarijoje.
- Bet čia numeris 114.

Lasiteris atsisakė patikėti. Čia aiškiai buvo įsivėlusi klaida.

- Leiskit, pakalbėsiu su ta motera.

Bepis išlipo iš mašinos, priėjo prie senės, ir, sudėjęs delnus ant krūtinės, maldaujamai sumurmėjo:

- Atleiskite, mieloji.

Netrukus Bepis vėl sėdo už vairo.

- Grimaldžio nebuvo kokį du mėnesius, bet nuoma užumokėta. Užlipkim į viršų. Gal pažiūrėsim kambarį.

Grimaldžio būstas buvo viršutiniame aukšte, greta tamsios laiptinės, iš kurios smarkiai trenkė kopūstų viralu. Jie porą minučių pastovėjo prie durų, pasiruošdami morališkai.

- Man tai nepatinka, - tarė Lasiteris.

- Kas - tai? - nustebo Bepis.

- Tokie dalykai. Sykį Briuselyje pasielgiau panašiai, ir nieko gero iš to neišėjo.

- Tikrai?

- Kartais galiuosi, kad neturiu pistoleto.

- Nėr problemų, - metė Bepis, išsitraukdamas iš už nugaros ant diržo pakabinto dėklo "berettą". Prašau. Imkit mano.

Lasiteris išsižiojo iš nuostabos.

- Viešpatie! - tarė, atsitokėjęs. - Slėpkit jį! Jūs kas? Semas Speidas*?

Bepis gūžtelėjo, ir pistoletas pranyko, o Lasiteris dėl visa ko pasibeldė, kadangi nežinojo, ar yra kas nors viduje. Niekas neatsakė, ir jis pasibeldė darsyk - jau garsiau, paskui - trečią kartą. Pasitraukęs į šalį, Lasiteris užleido vietą Bepiui. Šis, pasinaudojęs plastikine "Visos" kortele, be vargo atrakino pigų spyruoklinį užraktą.

- Bijau, kad pakliuvom ne tuo adresu, - pasakė Lasiteris, kai užrakto liežuvėlis nuslydo į šalį ir durys atsivėrė.

Kambarys, kuriame jie atsidūrė, buvo nepriekaištingai švarus ir priminė vienuolio celę. Senos pušinių lentų grindys blizgėjo, lyg būtų ilgai šiūruotos šepečiu. Ant vienos sienos kabojo senovinis medinis kryžius, papuoštas palmių šakomis. Jokių paveikslų ar nuotraukų. Baldų irgi beveik nebuvo. Siaura metalinė lova, nutriušusi drabužių spinta, metalinis rašomasis stalas, kėdė tiesa atkalte ir praustuvas su įskilusiu veidrodžiu. Pro vienintelį langą matėsi šiukšlėmis nusėtas kiemas, o kambario apšvietimui tebuvo skirta keturiasdešimties vatų lemputė palubyje.

- Žiūrėkit, - tarė Bepis, rodydamas į stalą. - Žmogas skaitė. - Jis paėmė vieną knygą, paskui kitą ir pridūrė: - O gal tik meldėsi.

Ant stalo gulėjo trys knygos. Biblija - nuo dažno vartymo jos lapai nudilo ir susimurzino. Joje buvo atverstas "Apreiškimas šventajam Jonui". Kitos - lotynų kalbos vadovėlis pradedantiesiems ir brošiūra pavadinimu "Crociata Diecima".

- Kas čia? - paklausė Lasiteris.

Bepis padavė jam brošiūrą. Po antrašte buvo nupieštas ovalas, jame - kalva su kryžiumi. Nuo kryžiaus krito ilgas šešėlis. Ant šešėlio ryškiomis auksinėmis raidėmis puikavosi užrašas:

---

*D. Hameto romano "Maltos sakalas" ir to paties pavadinimo filmo pagr. herojus, privatus detektyvas.

"Umbra Domini".

Lasiteris bedė pirštu į pavadinimą "Crociata Decima" ir paklausė:

- Ką tai reiškia?

- Dešimtas kryžiaus žygis.

- Kas per žygis?

- Nežinau. Aš neprietaringas.

- Nereligingas?

- Eeee!

Riksmas pasigirdo nuo durų, jiems už nugaros. Lasiteris ir Bepis atsisuko, tikėdamiesi išvysti policiją, tačiau vietoj karabinierių į kambarį įplaukė kažkoks seniokas, grūmodamas įsilaužėliams smiliumi, tarsi prieš jį būtų neklusnūs vaikai. Seniokas rėkavo:

- Vietato! Vietato! Vergogna!

Jis išplėšė brošiūrą Lasiteriui iš rankų, sviedė ant stalo ir palydėjo neprašytus svečius iki durų. Jo smilius makalavosi kaip metronomas.

- Ką jis sako? - pasidomėjo Lasiteris.

- Kad mes blogi ir turim gėdytis.

Situacija nebuvo pati maloniausia, bet, išėję į gatvę, jie abu jau juokėsi.

- O jis mums užplojo per subines, - tarė Lasiteris, sėsdamasis į mašiną. - Beje, kas ten per fokusas su pirštu?

- Vergogna! - atsakė Bepis, jungdamas pirmą bėgį. - Žiūrėkit - jis vis ten! Manau, jis rašo mūsų numerį.

Lasiteris atsisuko ir pamatė, kad senis spokso į jų automobilį.

- Ką reiškia "Vergogna"?

- Tai reiškia "Gėda jums!", - gūžtelėjęs atsakė Bepis. Jis iškišo ranką pro langą, pamojavo seniokui ir paklausė: - Kur dabar?

Lasiteris išsitraukė iš kišenės lapelį popieriaus ir parodė jį Bepiui.

- Via Barberini.

Šį kartą jie išvydo prabangų gyvenamąjį namą viename iš prestižiškiausių Romos rajonų, kiek į šiaurę nuo Borgezės vilos. Pastato fasadas spindėjo kreminiu marmuru, o visa kita buvo nulieta iš stiklo ir bronzos. Fojė pagyvenęs konsjeržas dėliojo vazonus su paparčiais apie nedidelį fontanėlį. Net nežiūrėdamas, Lasiteris žinojo, kad fontanėlyje plaukioja auksinės žuvelės.

Iš pradžių konsjeržas niekaip negalėjo prisiminti Grimaldžio, bet pluoštelis lirų pagerino jo atmintį. Įsikišęs pinigus kišenėn, senukas nusišypsojo ir ėmė kalbėtis su Bepiu itališkai. Pasirodo, jis gerai prisiminė sinjorą Grimaldį ir jo seserį, nors nuo to laiko jau daug vandens nutekėjo.

Linksėdamas ir merkdamas akį, konsjeržas išsakė prielaidą, kad šis gyventojas buvo verslo žmogus.

- Kokio verslo? - pasidomėjo Lasiteris.

Bepis paklausė senuko ir išvertė atsakymą:

- Įvairių verslų. Moterys ir verslas. Daug keliavo.

- Taip, taip, - juokdamasis pastebėjo konsjeržas, - Džakomo Bondi!

- Džeimsas Bondas. Supratau.

Senukas ėmėsi pasakoti apie žmogų, kurio gyvenimo būdas buvo puikesnis už patį gyvenimą, ir staiga - pffff! - viskas subyrėjo. Konsjeržas pabandė gestu pavaizduoti sprogimą. Staiga senjoras Grimaldis visiškai pasikeitė. Jokių moterų, vakarėlių, arbatpinigių! Jis parduoda savo automobilį ir apartamentus! Atsikrato baldais, paveikslais - viskuo. Galiausiai jam nieko neliko. Senukas ir pats kai ką gavo iš šio dosnaus žmogaus. Grimaldis jam atidavė nuostabų odinį švarką. Konsjeržas nutilo, pasiglostė sau rankovę ir, pakėlęs akis į dangų, garsiai atsiduso, lyg norėdamas išreikšti visišką nesupratimą.

- Ir kada tai nutiko? - paklausė Lasiteris.

- Prieš penkerius metus.

- O kas paskui?

- Nieko, - atsakė gūžteldamas konsjeržas.

- Paklauskit, ar jis nežino, kur išsikėlė Grimaldžio sesuo.

Bepis paklausė, ir senukas, linktelėjęs, nusivedė juos į savo kambarėlį. Pavartęs kažkokį sąsiuvinį, surado reikiamus vardus ir perdavė jį Bepiui.

Grimaldis Nr. 601-03-114 via Genova, Roma.

Bučio Nr. 314-1062, Kristoforo Kolumbo aveniu, Roma.

Pervedęs per adresus smiliumi, konsjeržas staiga nepritariamai susiraukė ir palingavo galva.

- Negerai, - pasakė anglų kalba.

Jų mašina buvo priparkuota grynai itališku stiliumi: Bepis paliko ją tiesiog ant šaligatvio. "Volkswageną" saugojo meilutė mergytė, stypsanti maisto prekių parduotuvėlės tarpduryje. Jei pasirodytų policija, ji turėjo pasakyti, kad automobilis jos.

- Ačiū, - tarė Bepis, apdovanodamas merginą akinančia baltadante šypsena.

Gretimos gėlių parduotuvės šeimininkė, griežtos išvaizdos pagyvenusi moteris, iššoko ant šaligatvio ir ėmė plūsti porelę paskutiniais žodžiais. Bepis kažką sučirškėjo plonyčiu balseliu ir nušokavo šaligatviu, lenkdamas kelius ir kraipydamas užpakalį, lyg lupamas diržu. Mergina links-

mai nusijuokė, nusišypsojo net ir pagyvenusioji dama. Bepis iškėlė pirštą, užėjo kartu su gėlių pardavėja į parduotuvę ir greitai grįžo, nešinas nedidele puansetija moliniame kašpo, susukta į raudoną foliją.

- Grimaldžio seserei, - tarė jis. - Gėlės beveik visada praleidžia mane pro duris.

Bepis ilgai ir kruopščiai įtaisinėjo gėlę mašinoje. Jis ištraukė iš bagažinės senus laikraščius, polietileninius maišelius ir patiesė juos po kašpo, kad, ginkdie, jo nuostabaus automobilio salono neišpurvintų žemės.

Nuvažiuoti iki daugiaaukščio pačiame Romos pakraštyje Bepiui prireikė beveik keturiasdešimties minučių. Tai buvo bjaurus nutriušęs pilkas namas be jokių architektūrinių įmantrybių. Sienos mirgėjo nuo "graffiti", o aplinkui voliojosi gausybė šiukšlių. Nė vienos žolelės, vien dulkina, saulės išdeginta žemė ir asfaltas.

Bepis nuspaudė skambutį ir kažką gyvai sušnekėjo į senutėlio domofono garsiakalbį. Netrukus užraktas pratisai girgžtelėjo, ir Bepis atlapojo duris.

- Ką jai pasakėt?

- Teisybę, - gūžtelėjo pečiai italas. - Kad norim paklausti porą klausimų apie jos brolį Franką. Ji labai nervavosi. Klausė, ar yra apie jį naujovių. Sakiau - taip. Tam tikra prasme.

Jis kilstelėjo antakius, ir, laikydamas kašpo tiesiai prieš save, įėjo į namą. Lifte dvokė šlapimu.

Grimaldžio sesuo Andžela atrodė nebe pirmos jaunystės. Ji vilkėjo rožinį sportinį kostiumą, o kaklą juosė sunki aukso grandinėlė. Bepis įteikė jai gėlytę ir sulaukė triukšmingų susižavėjimo šūksnių. Po to sekė gyvas pokalbis itališkai, po kurio Bepis pasidavė ir sutiko prisėsti ir išgerti limonado.

Kol šeimininkė ruošė gėrimą - tai užtruko gana ilgai, Bepis tyrinėjo kambarį, vis žvilgčiodamas į Lasiterį. Čia tvyrojo betvarkė, besiribojanti su visišku chaosu. Kampe stovėjo mažytė dirbtinė eglutė, ant sienų kabojo didžiulės vaikų nuotraukos pompastiškuose rėmeliuose. Visur mėtėsi žaislai, drabužiai, seni laikraščiai ir nešvarūs indai. Iš gretimo kambario sklido monotoniška žaislinės konsolės "Nintendo" melodija.

Kai ant paauksuoto medinio padėkliuko atkeliavo paskutinė limonado porcija, jie susėdo už stalo pietų nišoje, ir Andžela, įsitaisiusi, jos manymu, labiausiai gundančia poza, ėmė žaisti auksine grandinėle sau ant kaklo.

Bepis ištarė kažkokią įžanginę frazę, ir Andžela atsakė jam nedrąsia

šypsena, sukdama ilgų juodų plaukų sruogą apie smilių. Bepis ėmė kalbėti labai rimtai, ir Lasiteris išskyrė žodį "fratello", "brolis".

Andžela pagyvėjo ir išsiliejo ištisu monologu, žodžius palydėdama aštriais gestais. Balse girdėjosi nuoskaudos gaidelės, tačiau Bepis išvertė ilgą jos kalbą trimis sakiniais:

- Ji nori žinoti, ką šįsyk padarė jos didysis brolis. Jis pardavė jos gražųjį butą. Ar nenori parduoti ir šito?

- Nesupratau, - atsakė Lasiteris. - Ką ji sako?

Moteris aršiai išpylė kažkokią trumpą frazę ir bedė sau į krūtinę didžiuoju pirštu. Jos veidą iškreipė neapykanta.

- Brolis sugadino jai gyvenymą, - išvertė Bepis.

Paskui klausytojus užpylė ištisas dejonių srautas.

- Frankas yra... buvo labai dosnus, - pasakė Bepis. - Nupirko jai butą Pariolyje, kur mes buvom prieš čia. O paskui, prieš gal penkis metus, jis tapo, eeee... religinis.

- Tapo koks?

- Tapo labai ištikimas religijai. Atėmė butą iš Andželos, pardavė ir atidavė pinigus labdarai. Ir jos mašiną taip pat. Ir savo mašiną. Ir savo butą. Jis atidavė viską kažkokiai religijos grupei ir sakė, kad visi turi gyventi kaip vienuoliai. Paskui... nieko. Jis išsinuomojo kambarį lūšnelyne ir susipyko su jos vyru. Vyras išėjo. Ji be namų, paskui - čia. Kartu su vaikais. Ji sako, - tuo metu Andželos dejonės peraugo į spiegimą, - kad tas suskis su šūdais vietoj smegenų sugriovė jos gyvenymą. Jis geriau galėjo ją nušauti. - Bepis giliai atsiduso ir pasiūlė Andželai nosinę.

Lasiteris palinksėjo. Grimaldžio sesuo akivaizdžiai sakė tiesą arba tai, ką įsivaizdavo esant tiesa. Ir tuo pačiu akivaizdžiai klydo. Vienuoliai nežudo vaikų, ir, davę neturto įžadus, nevažinėja po pasaulį, kelioninio krepšio dugne paslėpę dvidešimt tūkstančių dolerių. Taip galvojo Lasiteris. Balsu jis ištarė:

- Norėčiau sužinoti, ar jos brolis nebuvo kaip nors susijęs su mano seserim. Pasakykit, kad mano sesuo vadinasi... vadinosi Ketė Lasiter.

Dar vienas dialogas, kurio metu Lasiteris išskyrė žodžius "Stati juniti", tačiau Bepio klausimai, panašu, įvarė Andželą į aklavietę. Galų gale ji neigiamai papurtė galvą.

- Ne, - išvertė gūžtelėjęs Bepis.

- Pasakykit, kad tas "suskis su šūdais vietoj smegenų" nužudė mano seserį ir jos mažą sūnelį. Pasakykit, kad jo ieško dėl žmogžudystės.

Tolesnę Bepio kalbą ne sykį pertraukė skeptiški šūksniai: "Neįmanoma", "Negali būti". Galiausiai moteris lyg maldai sunėrė rankas ir pakėlė į dangų akis - tokią pozą galima išvysti dažname Gojos paveiksle.

- Ji sako, kad tiesa - anksčiau Frankas buvo labai žiaurus žmogas. Labai žiaurus. Bet tai, ką jūs sakote, neįmanoma.

- Kodėl?

- Todėl, kad jis - kaip kunigas. Davė nekaltybės ir neturto įžadus. Jis... glu... - Bepis ranka nubrėžė ore kabutes: - ...gludina savo sielą. Gyvena kitam pasauly, nesirūpina savo sesute, sūnėnais ir dukterėčiais. Sako, Dievas duos jiem maisto. - Bepis gana išraiškingai gūžtelėjo pečiais ir užbaigė: - Ji visai nenori blogai sakyti ant bažnyčios. Sako, kad ieškot ne to žmogo.

Moteris vėl prakalbo, taip pat emocionaliai.

- Jis negali nieko nužudyti, - išvertė Bepis, kai Andžela nutilo. - Tai negalima, nes Dievas pasiųs jį į pragarą. Ji sako, kad jos brolis - susmirdęs šventasis, tai citata, ir jis muša save už netyras mintis.

- Plaka save?

- Taip, taip! - džiaugsmingai pagavo Bepis. - Jis plaka save net už mažiausią nuodėmę, todėl mirtina nuodėmė - negali būti.

Daugiau kalbėti nebuvo apie ką. Andžela žvilgtelėjo į laikrodį, leisdama suprasti, kad pokalbis baigtas. Abi pusės apsikeitė padėkomis: viena - už puansetiją, kita - už limonadą, tuomet Bepis su Lasiteriu išėjo į purviną gatvę.

- Ir ką jūs galvojat? - paklausė Bepis, jiems einant prie mašinos.

Lasiteris galvojo apie banko patvirtinimą, iškritusį iš Grimaldžio paso.

- Mąstau apie tai, - tarė jis, - iš kur žmogus, davęs neturto įžadus, gali turėti sąskaitą Šveicarijos banke.

17 skyrius

Prie įėjimo į "Chassler" Lasiteris ir Bepis atsisveikino, paspausdami vienas kitam rankas. Dar automobilyje jie susitarė, kad Bepis, elgdamasis kuo atsargiausiai, tęs tyrimą. Konkrečiai jam reikėjo surasti "dingusius" Grimaldžio šeimos narius, minimus Valstybės departamento dosjė. Gali būti, kad jie vėl kur nors atsirado.

Lasiteris gi nusprendė ryte skristi į Šveicariją, jei, žinoma, pavyks nusipirkti bilietą.

- Patikrinti Grimaldžio banko sąskaitos? - nustebęs paklausė Bepis ir beviltiškai papurtė galvą.

- Žinoma, ne, - atsakė Lasiteris ne visai nuoširdžiai. - Bet Grimaldis ten nusipirko namą.

- O taip, - sutiko Bepis, nukreipęs visą dėmesį į gražuolę, renkančią parašus už laiptus Ispanijos aikštėje. - Prisimenu. Netoli Sankt Moriso. O paskui?

Lasiteris atsakė, kad dar nežino.

Gražuolė, aršiai flirtuodama, nutempė Bepį už rankovės prie jaunuolio su parašų lapais. Italas linksmai dirstelėjo į Bepį, ir, gūžtelėjęs pečiais, šyptelėjo

Skrydis iki Ciuricho truko vos valandą, tiek pat laiko Lasiteriui prireikė laikinam būstui susirasti. Visi žymiausi viešbučiai buvo perpildyti. Galų gale jam pavyko gauti numerį "Floridoje" - sename, apšiurusiame, bet vis dėlto gana jaukiame viešbutyje, stovinčiame gatvelėje netoli Limato krantinės. Džo sykį buvo čia apsistojęs - kai "Lassiter associates" tyrė bylą, susijusią su ginču tarp metalurgų profsąjungos ir aliuminio lydymo gamyklos, valdomos paslaptingo milijardieriaus iš Šveicarijos.

Kambarys labai panešėjo į tą, kuriame Džo buvo apsistojęs praėjusį sykį. Netikėtai didelis, su plačiu langu į už kelių kvartalų tyvuliuojančio Ciuricho ežero pusę. Pro šį langą, greičiausiai, atsiverdavo puikus vaizdas, tačiau dabar jis buvo aprasojęs, o lauke sukosi snaigės.

Lasiteris mėgo Ciurichą, nors ir negalėjo paaiškinti kodėl. Pilkas, akmeninis, pasipūtęs miestas, nusidriekęs palei tamsaus ežero krantą - šaltus šio ežero vandenis maitino Alpių ledynai. Miestas, amžiams susijęs su aukštąja kultūra ir sukurtas pasivaikščiojimams pėstute. Sumetęs daiktus į spintą, Lasiteris išėjo iš viešbučio, norėdamas pasivaikščioti krantine. Iš bespalvio dangaus ant praeivių pečių krito retos snaigės. Eidamas link senamiesčio, Džo stebėjo porelę gulbių, plaukiančių tamsia šalta upe. Gal jis atsitiktinai užklydo į tokį rajoną, tačiau sprendžiant pagal parduotuvių vitrinas, Ciuricho gyventojai vertėsi daugiausia knygų leidyba, prekyba spalvotomis litografijomis, antikvariniais muzikos instrumentais bei vaistų gamyba iš vaistingųjų žolelių.

Už Miunsterio tilto Lasiteris atsidūrė siaurose, akmeniu grįstose senamiesčio gatvėse, kurios garsėjo beprotiškai brangiomis parduotuvėmis. Lasiteris tikėjosi, kad pasivaikščiojimas pakels jam nuotaiką. Taip ir atsitiko, bet, deja, labai neilgam. Galiausiai jis ne tik liko nukabinęs nosį, bet dar ir sušalo. Parduotuvės buvo nuostabios, tačiau dabar iš jų nebuvo jokios naudos: Džo nieko nereikėjo, ir jis neturėjo žmogaus, kuriam būtų galima nupirkti dovaną.

Lasiteris pasuko į Banhofštrasę ir, pražingsniavęs kelis kvartalus pro puikias, ryškiai apšviestas kalėdines vitrinas, atsidūrė prie įėjimo į pastatą, kurio nesąmoningai ieškojo: "Šveicarijos kredito" Ciuricho skyrių. Iš jo prieš keturis mėnesius Frankas Grimaldis telegrafu gavo patvirtinimą.

Lasiteris nežinojo, kodėl jam taip norisi pažvelgti į pastatą - pats paprasčiausias bankas. Tačiau būnant tamsioje Ciuricho gatvėje, priklausančioje Grimaldžio pasauliui, suvokiant, kad Grimaldis ėjo pro šias duris, Lasiteriui įsižiebė viltis. Tą patį jis pajuto tuščiame kambaryje Genujos gatvėje - lyg būtų priartėjęs prie sesers žudiko.

Viešbučio restorane Džo prarijo beskonę vakarienę ir paklausė portjė, kaip geriausia nusigauti iki Cuzo. Šis nepatarė važiuoti automobiliu:

- Traukiniu nukeliausite greičiau, bet jau iki Šuro. O ten persėsite į automobilį.

Portjė pasišovė suorganizuoti visą išvyką, iki pat išnuomoto automobilio grąžinimo. Šveicarai garsėja kaip nesmalsūs žmonės, bet šįsyk, galbūt gausių arbatpinigių dėka, Lasiteriui nusišypsojo laimė būti pakalbintam.

- Cuzas - labai graži vieta. Norite paslidinėti?

- Taip. - Kas jam beliko atsakyti?

- Šiemet nedaug pasnigo, bet netoli nuo Cuzo, Pontrezine, yra ledynas.

Jie dar šiek tiek pasišnekučiavo, paskui Lasiteris grįžo į numerį. Atsidaręs mini barą, išsiėmė miniatiūrinį škotiško viskio butelį ir išpylė jo turinį į stiklinę vandens. Tuomet atsisėdo į krėslą ir surinko Makso Lango numerį.

Maksas buvo "Tarptautinės bankų tarnautojų ir finansų darbuotojų draugijos" prezidentas. Draugija turėjo daugiau kaip du milijonus narių įvairiuose pasaulio kampeliuose, ir Maksas tvirtino, kad jo gyvenimą "iš esmės sudaro naktiniai skrydžiai tarp pasirodymų".

Metalurgų byla, prie kurios kadaise dirbo Džo, buvo šiek tiek kitokia. Makso tada paprašė ne išrėžti eilinę kalbą, o padėti užbaigti karą, dėl kurio iš gamyklos Ravensvude buvo atleisti pusantro tūkstančio darbininkų. Profsąjunga pavedė "Lassiter associates" išsiaiškinti, kas yra įmonės savininkas. Iš Vakarų Virdžinijos, kur buvo gamykla, dokumentų pėdsakas vedė į Šveicariją, kas buvo jau savaime keista. Tolesnio tyrimo metu atskleista, kad gamykla priklauso šveicarų verslininkui - pleibojui, kuriam buvo malonu doroti profąjungas.

Lango organizacija, atstovaujanti bankų tarnautojų, kasininkų, finansų statistikų ir draudimo agentų interesus, niekuo nebuvo susijusi su metalurgais. Tačiau, tiesdamas broliškos pagalbos ranką, Langas nepatingėjo susisiekti su milijardieriaus bankininkais ir įtikinti juos, kad profsąjungų naikinimas pakenks bankų prestižui ir prieštarauja jų ilgalaikiams strateginiams interesams.

Bankininkai įsiklausė į savo darbuotojų profsąjungos pirmininko balsą ir nutarė įsikišti. Konfliktas buvo išspręstas, darbininkai grįžo į gamyklą, o Maksas Langas pagarsėjo kaip didvyris.

- Maksai, čia Džo Lasiteris.
- Džo! Sveikas!
- Kaip laikaisi?
- Puikiai. Turi naują bylą? Kaip Ravensvude?
- Ne.
- Blogai. Mes tada gerai pamurdėm jį snukiu į purvą.
- Taip.
- Noriu pasakyti, kad mes jį gerai patvarkėm.
- Taigi taigi.
- Jis to nusipelnė? Ar ne taip?
- Teisingai.
- Gerai! Velniop jį!

Lasiteris nusijuokė. Jis buvo pamiršęs, kad Maksas mėgsta apsimesti veikėju, kurį suvaidino Al Pačinas "Veide su randu".

- Taip, Džo, - tarė Maksas, kikendamas iš prisiminimų, - gera buvo byla. Su laiminga pabaiga.
- Man reikia tavo pagalbos.
- Ko tik paprašysi...
- Reikalas rimtas. Gali atsisakyti.
- Klausau.
- Apie tai negalima kalbėti telefonu.
- Gerai.
- Dar naudojiesi PGP?
- Kol kas nieko geresnio nesukūrė, - burbtelėjo Maksas.
- Tas pats raktas?
- Visiškai.
- Noriu pasiųsti tau žinutę. Adresas nepasikeitė?
- Ne.
- Puiku. O paskui galim susitikti Ženevoje.
- Nuostabu! Kada?
- Po poros dienų. Prieš tai paskambinsiu.
- Gerai.
- Ir kaip jau sakiau... jei tau kas nors nepatiks, atsisakyk, nors man tai labai svarbu...
- Tai siųsk gi man tą velnio dokumentą!
- Tai siunčiu.
- Siųsk!

Padėjęs ragelį, Lasiteris įsijungė nešiojamą kompiuterį, sukūrė naują dokumentą, pavadino jį "Grimaldis" ir atspausdino trumpą laišką:

"Maksai, reikalas keblus, tačiau man reikia vienos sąskaitos "Šveicarijos kredito" skyriuje Banhofštrasėje, Ciuriche, istorijos. Manau, tu galėtum gauti šiuos duomenis. Sąskaita atidaryta italo Franko Grimaldžio vardu. Sąskaitos numeris Q68784-319. Ypač mane domina pervedimas telegrafu, atliktas birželį. Suma 50 000 dolerių. Man reikia žinoti, kas jį pasiuntė.

Džo."

Lasiteris išsaugojo dokumentą "Grimaldis" kietajame diske ir perėjo į kitą direktoriją, pasijungęs prie šifravimo programos su praktiškai neiššifruojamu kodu. Juk tai, ko jis prašė Makso Lango, buvo ne šiaip nusikaltimas. Toks veiksmas kone prilygo karo paskelbimui: jis kėsinosi į švenčiausius Šveicarijos nuostatus, pačios šalies egzistavimo prasmę - banko indėlių paslaptį. Net pokalbis šia tema galėjo kainuoti Maksui jo darbą, ir Lasiteris užšifravo žinutę kietajame diske. Rūpindamasis Makso saugumu labiau nei savuoju, jis pasirinko užšifruotajam tekstui nustatymą "Tik skaitymui". Tai reiškė, kad Maksas negalės pamiršti teksto kompiuteryje, tokią žinutę galima perskaityti ekrane, tačiau negalima įrašyti į kietąjį diską ar kitą nešėją.

Pasirūpinęs saugumu, Lasiteris išsiuntė dokumentą. Kai jis atvažiuos į Ženevą, jo jau lauks atsakymas. O gal ir ne, juk reikalas itin rimtas.

Kitą rytą, pusryčiaudamas savo numeryje, Lasiteris paskambino Riordanui.

- Galėjai ir neskambinti, - suburbėjo Riordanas. - Ką reiškia supažindinti su įvykiais? Nėra su kuo pažindinti. Nieko neturiu. Nulis! Galiu tik pasakyti, kad seselės automobilį rado griovyje į šiaurę nuo Hagerstauno.

- O Grimaldis?

- Išgaravo. Šį žodį vartojo laikraštininkai ir dabar vartoju aš. Gerai? Ir tai visiškas krachas. Policininkas nužudytas, vykdant tarnybinę užduotį - antras per savaitę. Kalėdos, o turim laidotuves. Dvejas laidotuves! Tik pagalvok, turim "didvyrio našlę" numeris vienas, "didvyrio našlę" numeris du ir tuntą našlaičių. Ir, klausimas, ko mes ieškome? Nusikaltėlio, kurio snukis - kaip kepto paršelio oda. Ir, įsivaizduok, niekas jo nematė. Nematė, ir viskas. - Riordanas prunkštelėjo ir po trumputės pauzės paklausė: - O kaip tau sekasi? Gal bent tu kiek prasklaidysi debesis? Ir kur esi, velniai tave griebtų?

- Šveicarijoje.

- Cha!

- Tik ką atskridau iš Romos.
- Rimtai? Na ir ką išuostinėjai Romoje?
- Sužinojau, kad Grimaldis patyrė kažkokį religinį virsmą. Likvidavo visus savo aktyvus. Paaukojo pinigus labdarai.
- Tyčiojiesi?
- Visai ne.

Kitame linijos gale įsivyravo tyla, paskui detektyvas švilptelėto:
- Religinis virsmas. Nublūsti galima!

Cuzas buvo neįtikėtai gražus miestelis - lyg dendis, nerūpestingai atsišliejęs į kalną. Siaurose gatvelėse stovėjo puikūs šešioliktojo amžiaus namai, dažyti kreminiais, šviesiai rudais ar pilkais atspalviais. Kiekvieną jų puošė masyvios medinės durys. Šaligatviais, smulkiam lietučiui lynojant, skubėjo puošeiviškai apsirengę žmonės.

Lasiteris vargais negalais susirado reikiamą namą smulkiame miesto plane - nuo jo iki centro buvo dešimt minučių pėsčiomis. Tačiau, nepaisant to, kad turėjo planą ir miestas buvo nedidelis, Lasiteris du kartus pasuko ne ta kryptimi, ir jam teko, ištraukiant iš atminties vokiečių kalbos nuotrupas, teirautis praeivių. Jis perėjo aikštę su paprastu, kvadrato formos fontanu, visiškai kitokiu nei Romos fontanai. Vienintelė jo puošmena buvo skulptūrinis lokys nukirsta letena - vienos iš senų Šveicarijos giminių emblema.

Galiausiai Lasiteris pamatė namą, kurio ieškojo. Prie trijų aukštų šalė durų - ko gero, senesnių už Jungtines Valstijas - buvo prikalta bronzinė lentelė. Užrašas joje skelbė:

"Giunteris Eglofas, direktorius
Salve Caelo
Katalikiškosios Pijaus VI draugijos Šiaurės skyrius".

Lasiteris pasibeldė, ir iš garsiakalbio greta plokštelės pasigirdo balsas, vokiškai klausiantis: "Kas?"

Lasiteris prisistatė, ir po kelių sekundžių duris atidarė pusamžis žmogus - sprendžiant iš išvaizdos, itin daug pasiekęs gyvenime. Solidus pilvukas, brangus kašmyrinis megztinis, kailinės šlepetės. Vienoje rankoje žmogus laikė akinius, kitoje - raudono vyno taurę. Iš namo gilumos sklido operinė muzika ir nestiprus židinyje degančių pliauskų kvapas.
- Kuo galiu būti naudingas?

Lasitteris nežinojo, nuo ko pradėti. Jo istorija šios buržuaziškos ramybės fone atrodė tiesiog nevykusi. Žmogžudystės. Padegimas. Antrarūšis siaubo filmas.
- Jūs kalbate angliškai?

- Truputį.
- Nes mano vokiečių...
- Taip taip. Kuo galiu padėti?
- Noriu paklausti apie šio namo savininką - poną Grimaldį.

Žmogaus veidu perbėgo nuoširdi nuostaba, paskui jis nusišypsojo ir, plačiau atverdamas duris, tarė:

- Prašau užeiti. Jūs turbūt sušalote.

Lasiteris padėkojo ir, peržengęs slenkstį, darsyk prisistatė.

- O aš - Eglofas, - atsakė vyriškis, lydėdamas jį į didžiulį kambarį, kur dominavo masyvus, iš akmenų sukrautas židinys. - Taurę vyno?
- Labai dėkui. Neatsisakysiu.

Šeimininkas tuo metu išjungė Pučinio muziką, paėmė žarsteklį ir, pakrapštęs juo rusenančias pliauskas, tarė:

- Bijau, kad jūs apsirikote. Jau keletą metų Grimaldis nėra šio namo savininkas.
- Šit kaip?
- Taip. Leiskite paklausti. Jūs amerikietis ar kanadietis?
- Amerikietis.
- Sakykit, jus domina namas ar ponas Grimaldis?
- Grimaldis.
- Suprantu. - Eglofas pripylė taurę vyno ir ištiesė Lasiteriui.
- Aš - detektyvas.

Šeimininkas kilstelėjo antakius ir perklausė su nuostaba, bet linksmai:

- Detektyvas?

Lasiterio dėmesį atkreipė ant sienos kabantis kažkokios šalies žemėlapis. Eglofas, pasekęs svečio žvilgsnį, paklausė:

- Ar galite atspėti, kur tai?
- Tikriausiai, Rusijoje, - gūžtelėjo pečiais Lasiteris. - Gal Gruzijoje.
- Tai Bosnija. Pastaruoju metu mes ten labai aktyviai dirbame. Su bėgliais.
- Mes?
- "Salve Caelo".
- Atleiskite, bet... - papurtė galvą Lasiteris.
- Labdara. Gailestingumas. Mes aktyviai darbuojamės Balkanuose.
- Suprantu, - sumurmėjo Lasiteris, prisiminęs Grimaldžio pasą ir jo daugkartinius apsilankymus Zagrebe ir Belgrade.
- Jūs ką nors žinote apie Bosniją, pone Lasiteri?

Amerikietis bejėgiškai skėstelėjo rankomis.

- Pakankamai, kad suvokčiau situacijos sudėtingumą.

- Nieko sudėtingo. Viskas paprasta, ir aš galiu paaiškinti padėtį dviem žodžiais.

- Tikrai?

- Taip. Islamo imperializmas, - linksėdamas, atsakė Eglofas. - Bosnijoje susidūrėme su politiniu augliu, kažkokio siaubo užuomazga. Ką manot?

- Manau, kad dviem žodžiais visko neapsakysi.

- Teisingai! - nusijuokė Eglofas. - O dabar sakykit, ką tiriate? Cuzas - paskutinė vieta, kur galima ką nors tirti!

- Žmogžudystę. Tiksliau, žmogžudystes.

- O! Štai kaip? Iš tiesų, pone Lasiteri, jūs pateikiate man siurprizą po siurprizo!

- Buvo nužudyta moteris ir jos sūnus.

- Suprantu. O kuo čia dėtas Grimaldis?

- Jis - žudikas.

- O... - Eglofas atsirėmė į krėslo atkaltę, gurkštelėjo vyno ir tarė: - Manau, tai ne jis.

- Tokiu atveju, klystate, - gūžtelėjo Lasiteris.

- Na, jei jūs toks tikras. O ką tuomet norite sužinoti?

- Tikiuosi sužinoti, kodėl jis tai padarė.

Eglofas caktelėjo liežuviu ir nesupratęs paklausė:

- Atvažiavot iš Amerikos tik tam, kad žvilgtelėtumėt į jo buvusį namą?

- Buvau Romoje. Sužinojau, kad Grimaldis turi čia namą ir...

- Taip. Gerai. Namas. Jis iš tiesų priklausė Grimaldžiui, bet tai buvo prieš daugelį metų.

- Jūs buvote susitikę?

- O taip.

Dar vienas vyno gurkšnis.

Stovinčiame ant stalo garsiakalbyje pasigirdo šiugždesys. Tai buvo vidaus ryšys, kokiu naudodavosi Ketė, prižiūrėdama Brendoną. Kai berniukas užmigdavo, ji dėdavo mikrofoną šalia jo pagalvės, kad išgirstų, jei mažylis ims verkti.

- Mano žmona, - paaiškino Eglofas. - Ji sunkiai serga.

- Labai užjaučiu.

- Netrukus grįšiu. Jauskitės kaip namie. - Jis parodė į grafiną ir pakilo.

Šeimininkui išėjus, Lasiteris ėmėsi apžiūrinėti ant sienų kabančias akvareles. Jose itin meistriškai buvo pavaizduoti bibliniai veikėjai nūdienos aplinkoje. "Apreiškime" klūpanti mergelė šiuolaikiniais naktiniais marškiniais su linksmu paveikslėliu klausėsi raumeningo, panašaus į

Stalonę archangelo, kuris žvelgė į ją iš televizoriaus ekrano. "Paskutinė vakarienė" buvo valgoma už didžiulio kavinės stalo. Keliaujantis į Damaską Saulius virto turistu, nešinu didele kuprine, keliu švilpė automobiliai, o šviesos srautai viršum keleivio galvos buvo panašūs į krioklį. Be garso - avėdamas kailinėmis šlepetėmis - priėjo Eglofas.

- Nuostabu, - tarė Lasiteris.

- Ačiū. Tai mano žmonos darbai. - Eglofas atsisėdo į krėslą ir pakeitė pokalbio temą: - Taigi, dėl pono Grimaldžio. Pirmą sykį pamatęs šį namą, pagalvojau: euromėšlas. Vien oda ir chromas. Juoda oda! Tokiame šalė! Tačiau kai pamačiau šeimininką, jis... Žodžiu, aš tikėjausi ko kito. Kukliai apsirengęs. Ramus. Žodžiu, džentelmenas.

- Ir jis pardavė jums namą už prieinamą kainą?

Kiek padvejojęs Eglofas atsakė:

- Taip. Kaina buvo nemaža, bet teisinga.

- Jis nepaaiškino jums, kodėl nori parduoti šalė?

- Man susidarė įspūdis, kad jis turi finansinių sunkumų, - gūžtelėjo pečiais Eglofas.

- Keista, - pastebėjo Lasiteris. - Girdėjau, kad jis paaukojo visus pinigus labdarai.

- Ir kas gi jums tai pasakė?

- Jo sesuo.

- Suprantu, - sumurmėjo Eglofas, pirmą sykį per visą pokalbį praradęs pusiausvyrą.

- Galbūt, jūsų organizacija... Jūs juk minėjote jos labdaringą veiklą.

Eglofas staiga skėstelėjo rankomis, pašoko ir atgailaujančiai šypsodamas tarė:

- Tai labai įdomu, bet, bijau, manęs laukia darbas. - Suėmęs svečią už alkūnės, palydėjo jį iki durų, kur abu paspaudė vienas kitam rankas. - Gal paliksite man savo vizitinę kortelę? - Pasiūlė. - Jeigu ką nors prisiminčiau...

- Gerai, - atsakė Lasiteris, traukdamas kortelę iš vidinės švarko kišenės.

- O kur jūsų ieškoti čia, Šveicarijoje, pone Lasiteri? - paklausė Eglofas, dirstelėjęs į ją.

- Aš apsistosiu "Bo Rivaž", Ženevoje.

- Nuostabu. O paskui?

- O paskui atgal, į Vašingtoną, - atsakė Lasiteris, suvokdamas, kad kalba netiesą.

Eglofo veidą nutvieskė šypsena. Durys plačiai atsivėrė ir jie vėl paspaudė vienas kitam rankas. Lasiteris išėjo į šaltį ir kruopščiau užsisagstė palto apykaklę.

Eglofas atsisveikindamas mostelėjo ranka, tačiau po to durys užsidarė, ir Lasiteris ant laiptelių liko vienas. Jis akimirką užtruko, kad geriau įsimintų nežinomus žodžius: "Salve Caelo. Katalikiškosios Pijaus VI draugijos Šiaurės skyrius". Kai gręžėsi eiti, žvilgsnis nuslydo durimis, ir tuo metu durų akutė aiškiai mirktelėjo. Taip vanago akis užsitraukia plėvele.

Bet Lasiteris žinojo, kad tai viso labo įsiaudrinusi vaizduotė. Durys kaip durys. O jeigu į jį ir žiūrėjo paukštis, tai buvo viso labo Eglofas.

Lasiteris iš tiesų rengėsi tą patį vakarą vykti į Ženevą, kaip ir pasakė Eglofui. Jis net iš konsjeržo nusipirko bilietą į traukinį, važiuojantį iš Kuro. Tačiau stovėdamas šaltame perone ir atidžiai tyrinėdamas traukinių sąrašą, jis žvilgtelėjo į keleiviams skirtą išsamų, švarutėlį Šveicarijos žemėlapį, ir nusprendė kitaip. Jokios būtinybės skubėti į Ženevą nebuvo, o čia, Kure, jam atsirado svarbių reikalų. Ir Lasiteris išsinuomojo vienai nakčiai kambarį nedideliame viešbutyje priešais stotį.

Pokalbis su Eglofu sukėlė tam tikrų abejonių. Šis žmogus ne tik prabilo apie "islamo imperializmą", bet ir neuždavė nė vieno klausimo apie Ketės nužudymą. Tai buvo labai keista. Lasiteris iš patirties žinojo, kad žmones visuomet domina žmogžudystės. Be to, Eglofas labai jau klausinėjo apie tolesnius jo planus ir tai, kur jis ruošiasi apsistoti Ženevoje.

"Ir tai dar ne viskas, - mąstė Lasiteris, spoksodamas pro langą stoties pastate. - Susitikimą su Eglofu lydėjo ištisa sutapimų virtinė".

Žinoma, teko pripažinti, kad tuose sutapimuose nieko baisaus ar stebėtino nėra. Eglofas užsiiminėjo labdara - Grimaldis irgi. Pastarasis, tiesa, tik kaip aukotojas. Viena iš Eglofo organizacijų aktyviai veikė Balkanuose, kaip ir Grimaldis, sprendžiant iš atžymų jo pase. Žodžiu, nieko ypatingo. Daugybė žmonių užsiima labdara, kurios žymi dalis keliauja į Bosniją. Nieko nuostabaus, kad Eglofas ir Grimaldis turi kažką bendro. Kur kas labiau įtartina prieštaringa informacija apie namo perdavimą. Ar namas buvo parduotas, kaip tvirtina Eglofas, ar dovanotas, kaip sakė Andžela? Arba, kitais žodžiais tariant, ar Eglofas nesumelavo? Šis klausimas Lasiteriui atrodė itin svarbus, ir, skirtingai nuo kitų mįslių, į jį buvo galima tiksliai atsakyti. Ir būtent čia, Kure - kantono sostinėje.

Rytą jis paklausė portjė, kur yra kantono tarnyba, registruojanti operacijas su nekilnojamuoju turtu. Ši kontora buvo už kelių kvartalų nuo stoties. Atsidūręs ten, Lasiteris paaiškino tarnautojui, kad domisi nekilnojamuoju turtu Cuze. Atsakęs energingu linktelėjimu, tarnautojas kažkur išėjo ir netrukus grįžo nešinas senutėle tymu įrišta kontorine knyga, panašia į geografijos atlasą. Atvertęs sunkų foliantą, Lasiteris rado visų su-

sijusių su nekilnojamuoju turtu sandorių, vykusių mieste nuo pat 1917-ųjų metų, sąrašą. Įrašai buvo padaryti dešimtimis kaligrafinių braižų, tačiau visi kaip vienas - mėlynu rašalu. Džo neskubriai vartė puslapius, kol surado adresą: Haileštrasse, 49.

Knygoje buvo užregistruotas namo pardavimas religinei organizacijai "Salve Caelo". Sandorio data buvo 1991 metai. Namas buvo įvertinas vienu Šveicarijos franku, arba kiek mažiau nei vienu doleriu. Po įrašu apie pardavimą buvo padėti Franko Grimaldžio (Ital.) ir Giunterio Eglofo parašai. Pasilenkęs prie "Nekilnojamojo turto žinyno", Lasiteris automatiškai vedžiojo pirštu po eilutes, mėgindamas suprasti, kodėl sumelavo Eglofas.

Už "Alpių ekspreso" langų keitėsi vaizdai, matyti spalvotuose atvirukuose, tačiau galiausiai traukinys, cyptelėjus stabdžiams, sustojo Ženevos stoties perone. Lasiteris turėjo pusvalandį viešbučiui susirasti. Bet kokiam, tik ne "Bo Rivaž". Įsikūręs, jis pėstute nuėjo į restoraną "Perle du Lac", kur už staliuko su vaizdu į ežerą jo jau laukė Maksas Langas.

"Tarptautinės bankų tarnautojų ir finansų darbuotojų draugijos" prezidentas buvo panašus į mažą žaislinį trolį - tokius vaikystėje kolekcionavo Ketė. Toks pat putlus veidelis kiek nutįsusiais skruostais, apkūnus neaukštas kūnas, ir, negana to - ugninė, tarsi lėlės, plaukų kupeta. Maksas buvo panašus į elfą, ar, greičiau, į vieną iš Santa Klauso pagalbininkų. Jis pašoko, plačiai nusišypsojo ir papurtė Lasiterio ranką, suėmęs ją dviem letenom. Kai jie atsisėjo, amerikietis pabandė įsivaizduoti, ar jo bičiulio kojos siekia grindis. Greičiausiai - ne.

Tačiau šis liliputas turėjo milžino apetitą, ir greitai susižavėjęs Lasiteris pamatė, kaip Maksas ryja dvigubą ešerio tešloje porciją.

- Sako, kad mano medžiagų apykaita, kaip kolibrio, - tarė jis, be perstojo maldamas žandais.

- Žinoma. Tau tenka visą laiką purpsėti.

Maksas šyptelėjo ir pamerkė:

- Taigi. Tik tą ir darau, kad purpsiu. - Jis sukikeno. - Purpsiu. - Jam, matyt, labai patiko šis žodis. - Kaip tu, tikriausiai, jau pastebėjai, kapitalizmas dabar žydi ir žygiuoja iškėlęs vėliavas. Atrodo, turėtų atsirasti vis daugiau vietų bankų tarnautojams ir kasininkams. Betgi ne. Tų velnio bankomatų pristatyta netgi ten, kur prieš metus niekas nebuvo girdėjęs net apie telefoną. Jie stovi Celebese ir Pnompenyje, kur dar visai neseniai nebuvo netgi padoraus banko! Kažkada klientai mokėdavo už pervedimus telegrafu, dabar jiems tenka papildomai išlaidauti už tai, kad prie kasos pabendrautų su gyvu žmogumi! Greitai visi mano vaikinai liks be

darbo. Aš liksiu be darbo! Iš to kyla klausimas: kas tuomet turės pinigų sąskaitoms atsidarinėti? Ogi niekas. Taip ir bankai liks be darbo! Ir ateis pasaulio pabaiga! Žinai, ką tau pasakysiu, Džo? Kai pasaulis pražus, į dangų pateks ne dorieji ir romieji, kaip sakoma Šventajame Rašte! Į dangų pateks bankomatai! Kas gali būti liūdniau?

Padavėjas nurinko stalą, ir, vos tik jis pradėjo bifštekso ruošimo "liepsnoje" ritualą, Maksas ėmė triukšmingai raustis portfelyje. Gana greitai jis ištraukė iš ten reklaminį voką, kurį mestelėjo Lasiteriui. Vokas buvo raudonas, su baltomis raidėmis - negrabiai imituota Šveicarijos tautinė vėliava. Užrašas skelbė:

"Paslaptis.
Patikimumas.
Labiau pasitikėsite savimi.
Turėdami savo asmeninį indėlį
Bet kuriame
Šveicarijos banke"

Pamatęs, kaip ištysta Lasiterio veidas, Maksas išraudo, džiaugdamasis savo pokštu.

Sąskaitos istorija buvo spausdinta kompiuteriu ant ilgo perforuoto popieriaus rulono, ir Lasiteris susipažino su ja, užsidaręs savo kambaryje. Kai kuriose vietose Maksas žvaigždutėmis pažymėjo savo pastabas.

Grimaldis atidarė sąskaitą prieš dvylika metų ir ilgą laiką nuiminėdavo nuo jos pinigus retai ir įvairiomis sumomis. Pagal skaičius Lasiteris galėjo nustatyti, kada Grimaldis nusipirko butą Romoje, šalė Cuze ir automobilius. Tačiau 1991 metų pavasarį viskas pasikeitė. Balandį į Grimaldžio sąskaitą atėjo pervedimas telegrafu iš "Banko di Latio" Romos skyriaus. Makso pastaba skelbė, kad tai - apmokėjimas sandoryje su nekilnojamuoju turtu ir reiškė, matyt, parduotą penthauzą Romoje. Po to Grimaldžio sąskaitoje atsirado beveik du milijonai Šveicarijos frankų. Tačiau po dviejų dienų, pasinaudojęs keliais sertifikuotais čekiais, Grimaldis ištuštino savo sąskaitą, palikdamas tūkstantį frankų. Trys čekiai buvo gana smulkūs. 10 000 frankų "Kapelos Čičilijos būstų fondui", 5000 frankų Afrikos nacionaliniam kongresui ir 5000 frankų kažkokiam švietimo fondui San Sebastiane, Ispanijoje.

Tačiau ketvirtuoju čekiu nekomercinei organizacijai "Umbra Domini" (Neapolis) buvo nuimta beveik visa likusi Grimaldžio indėlio dalis, konkrečiai - 1 842 000 Šveicarijos frankų.

Lasiteris tyrinėjo išrašą, mėgindamas suvokti jo prasmę. Du smulkūs čekiai buvo ne kas kita, kaip atsimokėjimas už kraują, gestai ANK ir baskams, kurių lyderius medžiojo Grimaldis. "Būstų fondas" greičiausiai ir

buvo fondas būstų remontui paremti, arba kaip sakoma Amerikoje, "kartais cigaras tėra tik cigaras". Ir štai tarp smulkių tvarinių pasirodo 800 svarų sverianti gorila - čekis beveik dviems milijonams frankų.

Lasiteris paniuro. Jo lotynų kalbos žinios buvo labai paviršsutiniškos. Nepaisant to, jis žinojo, ką reiškia "Umbra Domini". Viešpaties šešėlis. Viešpaties pavėsyje! Lasiteris prisiminė, kur matė šiuos žodžius - ant brošiūros viršelio niūrioje Grimaldžio landynėje Genujos gatvėje.

18 skyrius

Lasiteris atsistojo, pasirąžė ir pažvelgė pro langą į Ženevos ežerą. Žibintų šviesas drėgmės persmelktame ore gaubė šviesus dūmelis, kiek toléliau sodriu vandeniu iš lėto sklendė jachta. Nuo Prancūzijos kranto girdėjosi apie rūką įspėjantys signalai. "Tikriausiai visa tai labai gražu", - pagalvojo Lasiteris, suvokdamas, kad širdimi jis nejaučia šio grožio.

Perskaičius Grimaldžio banko ataskaitą, jo širdis džiaugsmingai suvirpėjo. Piniginių srautų analizė beveik visuomet duodavo gerus rezultatus, ir tirdamas bylas Lasiteris niekada nepagailėdavo laiko kruopščiai peržiūrėti buhalterinius dokumentus. Sausi skaičiai atskleisdavo galingų korporacijų paslaptis ir jų slaptų žaidimų prasmę.

Grįžęs prie išrašo, Lasiteris pamatė, kad 1992-1993 metais nuo "Salve Caelo" - filantropinės Eglofo organizijos - į Grimaldžio sąskaitą kiekvieną mėnesį įplaukdavo maždaug tūkstantis dolerių. Šie pervedimai buvo daromi kokius metus, o paskui nutrūko. Iki 1993 metų pabaigos sąskaitoje vėl liko tūkstantis frankų - anot Makso pastabos, būtinasis minimumas.

Po to sąskaita išliko neliesta iki 1995 metų rugpjūčio 4-osios - tos dienos, kuri buvo nurodyta patvirtinime telegrafu, iškritusiame iš Ketės žudiko paso ant Čikagos viešbučio grindų. Tą dieną, kaip pamatė Lasiteris, į Grimaldžio sąskaitą iš sąskaitos "Banko di Parma" Neapolio skyriuje įplaukė 50 000 dolerių. Prie įrašo buvo padėta žvaigždutė, o kiek žemiau Makso ranka buvo prirašyta:

"Umbra Domini" sąskaita"

Lygiai po savaitės, rugpjūčio 11-ąją, Grimaldis pasiėmė visus pinigus grynaisiais.

Tai reiškė, kad tie dvidešimt - trisdešimt tūkstančių dolerių, paslėptų kelioniniame krepšyje, greičiausiai buvo likę iš pinigų, kuriuos italas gavo nuo "Umbra Domini". Pasukęs galvą, ką tai galėtų reikšti, Lasiteris priėjo išvados, kad Grimaldį pasamdė kažkokiam darbui. Tačiau kokiam?

O kaipgi 1992-1993 metų mokėjimai?

Lasiteris pažvelgė į paso puslapius, ir jo įtarimai pasitvirtino. Mėnesinės išmokos sutapo su Grimaldžio apsilankymais Serbijoje, Kroatijoje ir Bosnijoje. Atrodė, kad jis tiesiog dirba Eglofo organizacijoje. Tačiau kuo jis galėjo verstis? Visa buvusi Grimaldžio patirtis vargu ar buvo kuo nors susijusi su labdara, beje, ir Eglofo požiūrio į įvykius regione gailestingu pavadinti nebuvo galima. Kaip jis pasakė? Politinis navikas?

Lasiteris ištiesė ranką prie telefono, ir, neatitraukdamas akių nuo padūmavusių žibintų dėmių krantinėje, surinko Bepio numerį Romoje. Po kelių pyptelėjimų, kai jis jau rengėsi padėti ragelį, pasigirdo kažkoks keistas garsas ir uždusęs balsas:

- Klausau.

Kitoje linijos pusėje, kambario gilumoje, garsiai kikeno moteris.

- Bepi? Kalba Džo Lasiteris.

- Džo! Kaip gyvuojat?

Lasiteris atsiprašė už vėlyvą skambutį ir pasakė, kad jam skubiai reikalinga informacija. Ar Bepis negalėtų daugiau sužinoti apie religinę organizaciją "Umbra Domini" ir labdaros organizaciją "Salve Caelo"?

- Nėr problemų.

- Bet labai tyliai. Gerai? Nenoriu kelti bangų.

- Taip taip, aišku.

- Puiku. Ar galima būtų greičiau?

- Norit rašytos ataskaitos?

- Ne.

- Gerai. Mes pietausim su Džaniu. Jis žino viską apie religiją! Visai viską! Viską, ką norit žinoti.

- Nuostabu. Rytoj aš būsiu Romoje. Susitiksime per pietus.

- Mirtinai.

- Kaip?

- Mirtinai, - pakartojo Bepis. - Taip sako Amerikos džiazmenai. Ar ne?

- Ak.

Džo susitiko su Bepiu atviroje kavinėje Veneto gatvėje, netoli nuo Amerikos atstovybės. Oras dvelkė vėsa, tačiau už staliukų buvo labai jauku. Infraraudonosios lempos palubėje, pulsuodamos oranžinėmis gijomis, tiesiog spinduliavo šilumą. Lasiteriui pasirodžius, Bepis sėdėjo su žurnalistu Džaniu Mazina, rašančiu religijos temomis garsiam žurnalui "Attenzione".

Spausdamas jam ranką, Lasiteris nusistebėjo žurnalisto panašumu į

Džonį Karsoną. Tiesa, palyginus su santūriu šoumeno, kilusio iš Vidurio Vakarų, gestikuliavimu, jo antrininko italo gestai buvo platūs ir išraiškingi. Mazina nusijuokė, kai Lasiteris paaiškino, kodėl jis toks apstulbęs.

- Taip, žinau, - linksmai pasakė jis. - "Antrasis Džanis". Man tai jau sakė. Gaila tik, kad aš neturiu jo turtų.

- Mes visi galime dėl to apgailestauti.

- Nors, bijau, kad Karsono turtai šiek tiek sumažėjo dėl jo legalių santuokų pomėgio. - Palingavęs galva ir atsidusęs, Mazina tęsė: - Amerikos bėda ta, kad jūs taip ir neįsisavinote meilės meno. Žinoma, aš nekalbu apie jus asmeniškai. Apie jus aš nieko nežinau, mes tik ką susipažinome, bet štai Amerika... Puritonų palikimas. Jūsų šalyje viešpatauja įstatymas ir skyrybos, mūsiškėje - nuodėmė ir meilės nuotykiai. - Mazina prunkštelėjo, patenkintas savo paaiškinimu, bet tuojau pat surimtėjo. - Atleiskite. Aš linksminuosi, o mes turime svarbų reikalą.

Priėjo padavėjas, ir jie užsisakė espreso.

- Taigi, - tarė Mazina, jiems paplepėjus dar kelias minutes, - mano draugas sakė, kad jūs domitės "Umbra Domini" - "Viešpaties pavėsyje".

- Visiškai teisingai.

Mazina patikliai pasilenkė prie Lasiterio:

- Tuomet jums reikia būti labai, labai atsargiam. "Umbra Domini" - viena iš vadinamųjų religinio renesanso grupių. Manau, Jungtinėse Valstijose irgi tokių yra.

Lasiteris nesuprato. Tai pajutęs, Mazina pasisuko į Bepį, ir jie persimetė keliais žodžiais itališkai.

- Renesansas, - šypsodamas paaiškino Bepis, - reiškia "gimti vėl".

- Taigi, - sutiko Mazina. - Jie atgimsta visur. Pavyzdžiui, Petas Robertsonas. Jie sako, kad tikras tikėjimas - tik senasis tikėjimas. Žinoma, Amerikoje tai protestantiškos grupės, ir beveik kiekviena jų kuria naują bažnyčią. Čia gi tokie žmonės veikia Bažnyčios viduje ir sudaro... kaip ten... - Ir, radęs reikalingą žodį, žurnalistas pridūrė: - Pasauliečių draugijas. Pasaulietiškus ordinus.

- Kaip dominikonai?

- Ne. Ne kaip dominikonai. "Umbra Domini" dvasininkų tėra tik saujelė. Tai greičiau... Nežinau, kaip pavadinti.

Mazina ir Bepis vėl sušneko itališkai.

- Kažkas panašaus į Hamazą! - galiausiai tarė Mazina, pakeldamas akis į dangų. - Taip, šis žodis, ko gero, tiks. Juos galima laikyti pasipriešinimo judėjimu, tiktai katalikišku! Labai konservatyvūs, smarkiai ideologizuoti religine, o ne politine prasme.

- Kuo gi jie tiki?

- Senovinėmis apeigomis. Tridento mišios...

- Mišios lotynų kalba, - paaiškino Bepis.

- Ir kai kunigas pasisukęs nugara į tikinčiuosius, - pridūrė Mazina. - Po II Vatikano susirinkimo kunigai atsisukę veidu į tikinčiuosius ir laiko mišias vietos kalba.

- Tai labai svarbu? - paklausė Lasiteris.

- Gyvenimo ir mirties klausimas, - atsakė Mazina.

- Šiaip jau, - įsiterpė Bepis, - tai gyvenimo po mirties klausimas.

Žurnalistas atsakė į šį bandymą pajuokauti kreiva šypsenėle.

- Taigi, jei "Umbra Domini" - pasipriešinimo judėjimas, tai kam jie priešinasi? - paklausė Lasiteris.

- Antrajam Vatikano susirinkimui, - unisonu atsakė italai. Lasiteris pastūmėjo toliau puodelį su kava, ir kiek pasilenkęs į priekį, tarė:

- Klausykit, tarkim, kad samprata "kvailas klausimas" neegzistuoja. Pasakykit man pagaliau, kas tas Antrasis Vatikano susirinkimas? Jis panašus į tikimybių teoriją?

- Lūžio taškas, - tarė Bepis.

- Tikras perversmas, - pataisė jį Mazina. - Jis vos nesuskaldė Bažnyčios. Bet aš, atrodo, darausi pernelyg melodramatiškas. Iš tiesų tai buvo visuotinis susirinkimas - viso pasaulio katalikų viršūnėlių susitikimas, turintis tikslą modernizuoti - kai kurie labiau mėgsta žodį "liberalizuoti" - Bažnyčią. Tradicionalistai pasisakė prieš daugumą reformų ir sukūrė savo bendrijas, tokias kaip "Umbra Domini" ar "Kristaus kariauna". Prancūzijoje prieš Antrąjį Vatikano susirinkimą pasisakė arkivyskupas Lefebras.

- Atrodo, jūs nesuprantat, - pastebėjo Bepis, žvilgtelėjęs į Lasiterį.

- Kad visa tai suprastum, reikia būti kataliku.

- Galbūt, - sutiko Mazina. - Bet gal ir nebūtinai. Kai kurie iš šių žmonių psichiškai nestabilūs. Jie tvirtina, kad popiežius - Antikristas, o Šventojo Petro soste sėdi velnias. Vadina mišias vietos kalba juodosiomis mišiomis.

Lasiteris nusišypsojo.

- Bet jie tai tvirtina visai rimtai!

- O "Umbra"?

- "Umbra" - blogiausia iš visų. Iš pradžių ji buvo labai triukšminga, ir mes laukėme skilimo. Laukėme, kad ją atskirs nuo Bažnyčios, tačiau jie aprimo. Susitarė ir surado kompromisą. Dabar jie laiko mišias lotynų kalba, vyrai ir moterys meldžiasi atskirai, turi savo mokyklas.

- Vatikanas nenorėjo skilimo, - pridėjo Bepis.

- O ir "Umbrai" naudingiau likti Bažnyčios prieglobstyje. Bet spauda vadina juos "katalikiškąja Hezbollah".

- Spauda? - atvirai nusikvatojo Bepis.

Mazina susuko grimasą ir tarė:

- Gerai! Tegul aš! Koks skirtumas? Aš ir esu spauda. O kas jie? "Hezbollah" išvertus reiškia "Dievo partija". O kas gi "Umbra Domini"? Tokia pat radikali religinė organizacija, siekianti politinių tikslų. Todėl aš ir pavadinau ją "katalikiškąja Hezbollah". Štai, pažvelkite! - Mazina pasirausė savo lagaminėlyje ir išsitraukė brošiūrą. - Pasigrožėkite! Atnešiau ją specialiai jums. "Crociata Diecima!"

Lasiteris pažiūrėjo į knygelę. Ta pati, kurią jis matė Grimaldžio irštvoje Genujos gatvėje.

- Prieš penkerius ar šešerius metus "Umbra" platino šį šlamštą dešimtimis tūkstančių egzempliorių, - tarė Mazina. - Verbavo dalyvius dešimtam kryžiaus žygiui.

- Kas per žygis?

- Pirmas per pastaruosius penkis šimtus metų, - paaiškino Mazina, nerūpestingai mosteldamas ranka į brošiūros pusę. - Prieš islamą, žinoma. Jie tvirtina, kad Bosnija - islamo placdarmas Europoje ir kviečia imtis ginklo. Čia į sceną įžengia kita mūsų grupė, "Salve Caelo". Jos veiklai vadovauja "Viešpaties pavėsyje".

- Labdara. Gailestingumas, - tarė Lasiteris.

Mazina išreiškė savo požiūrį į šį apibūdinimą paniekinamai prunkštelėdamas.

- Tai, ką jie daro, neturi nieko bendra su labdara. Netoli Bihačo jie organizavo pabėgėlių stovyklą. Bet tai tas pats, kas pavadinti Osvencimą stovykla perkeltiesiems. Tai pats tikriausias koncentracijos lageris ir tuo pačiu komandosų bazė reidams prieš musulmonus. Jaučiate ironiją? Jie patys įtakoja pabėgėlių atsiradimą, o paskui siunčia juos į savo lagerius. Iš pradžių jie įkūrė lagerį serbams, paskui - kroatams. Ir visa tai - prieš musulmonus.

- Dabar suprantu, ką būtent Grimaldis veikė Bosnijoje, - tarė Lasiteris. - Užsiėmė labdara.

Grimaldžio ir Eglofo santykiai dabar jam buvo visiškai aiškūs.

- Jie vadina tai katalikybe su tvirtais muskulais, - paaiškino Bepis.

- Ir tai labai svarbu, - pridūrė Mazina, barbendamas pirštais per brošiūrėlę, - kadangi Antrasis Vatikano susirinkimas paskelbė, kad visos konfesijos "yra Viešpaties šviesoje". Jūs - ne katalikas, ir to nesuprasite, tačiau iki Antrojo Vatikano suvažiavimo taip galvoti buvo mirtina nuodėmė. Todėl mintis, kad musulmonai, protestantai ar kiti gali "būti Vieš-

paties šviesoje" ir gauti Jo malonę, yra fundamentali naujovė Bažnyčiai, kuri visai neseniai laužuose degino eretikus.

- Ką dar veikia "Umbra Domini" nariai?

- Užsiima leidyba. Knygos, brošiūros, garso ir vaizdo medžiagos apie gimstamumo kontrolę, masonus, abortus, homoseksualus - šiuos, jų manymu, reikėtų žymėti įkaitinta geležim.

- Tatuiruoti, - patikslino Bepis.

Apmąstęs tai, ką išgirdo, Lasiteris paklausė:

- Kiek žmonių priklauso ordinui?

- Gal penkiasdešimt tūkstančių, - gūžtelėjo pečiais Mazina. - Aktyviausi jie Italijoje, Ispanijoje, Argentinoje, bet esama jų ir JAV. Net Japonijoje, jei neklystu. Ir Mėlynųjų, ir Baltųjų.

Lasiteris nesuprasdamas kilstelėjo antakius.

- "Umbra Domini" nariai priklauso dviems grupėms, - paaiškino Mazina. - Baltieji labai konservatyvūs. Dieną jie pradeda nuo apsilankymo bažnyčioje. Kasdien dalina išmaldą. Moterys negali pasirodyti gatvėje neprisidengusios galvų, rengiasi uždarais drabužiais. Žodžiu, griežtai laikosi visų tradicinių priesakų. Tačiau Mėlynieji - visai kitokie! Mėlynieji "nusitolina nuo pasaulio".

- Kaip nusitolina? - pasitikslino Lasiteris.

- Kaip vienuoliai. Mėlynaisiais gali tapti tik vyrai. Jie duoda neturto ir skaistybės įžadus.

- Gerai, kad aš ne religinis, - pastebėjo Bepis.

-... plakasi.

- Norit pasakyti, čaižo save bizūnais?

- Taip, - gūžtelėjo Mazina. - Tai labai sena tradicija, o jie, švelniai tariant, tradicionalistai.

- Pasakyk jam apie "kelią", - pasufleravo Bepis.

- Kelią? - perklausė Lasiteris.

- Dar vienas savęs kankinimo būdas. Sekmadieniais Mėlynieji eina priimti Komunijos keliais. Jie tarsi pakartoja Kristaus kryžiaus kelią į Golgotą. Tikriausiai, labai skausminga taip keliauti per nelygius aikštės akmenis ir granitinius laiptus.

Lasiteris nukreipė žvilgsnį į šalį. Jo ausyse skambėjo Riordano balsas, ir jis pakartojo detektyvo žodžius balsu:

- Stogdengys kloja čerpes.

- Kaip?

- Vienas policininkas manė, kad Grimaldis užsidirba pragyvenimui, klodamas čerpes ant stogų - niekas negalėjo suprasti, kodėl vaikinas turi tokias nuospaudas ant kelių.

- Ką gi, jei jis buvo Mėlynasis...

- Kas visam tam vadovauja? Arkivyskupas?

Mazina pasilenkė prie Lasiterio.

- Jūs, atrodo, ne itin religingas?

- Ne.

- Taip ir pamaniau. Organizacijai vadovauja žmogus, paprastai vadinamas, - ore jis nubrėžė kabutes, - "paprastu, kukliu kunigu". Tas tipas vardu dela Torė.

"Paprastas, kuklus kunigas", kad padvėstau! - sušuko Bepis. - Tai gi...

- Norėjau tik pasakyti, kad jis - gana charizmatiška asmenybė.

-...tas pats, kas pasakyti, jog "Bitlai" - gatvės muzikantai!

- Kaip jau sakiau, - tęsė Mazina, - tai gana charizmatiška asmenybė. Jis dar labai jaunas - maždaug keturiasdešimties. Dominikonas, žinoma, kaip ir įkūrėjas.

- Kodėl "žinoma"?

- Todėl, kad dominikonai - čempionai tarp ortodoksų. "Juodieji inkvizicijos broliai" buvo jų rankose. Dela Torė - apsigimęs oratorius, jo bažnyčia visuomet perpildyta, tikintieji grūdasi net gatvėje. Kai jis eina pro savo šalininkus, jie bučiuoja jo sutanos padurkus. Tai įspūdinga!

- Kur tai vyksta?

- Neapolyje. Šventojo Eutemijaus bažnyčia - mažytė, bet labai sena, statyta septintajame amžiuje. Mišios panašios į teatralizuotą vaidinimą. Vien apšvietimui "Umbra Domini" išleido gausybę pinigų. Girdėjau, kad jie kvietėsi žmogų iš Londono - specialistą, roko koncertų apšvietėją, tačiau rezultatas išėjo, galima sakyti, gotiškas. Kai dela Torė pasirodo ant katedros, jis išnyra iš tamsos, ir - nežinau, kaip jiems pavyko tai padaryti - atrodo, kad jis šviečia iš vidaus. O kai pradeda kalbėti - negarsiai ir aistringai - jus tiesiog traukia prie jo, ir trokštate vieno - išgelbėti savo sielą.

- Vadinasi, jūs ten buvote? - paklausė Lasiteris.

- Vieną sykį, - atsakė Mazina. - Ir mane tai smarkiai išgąsdino. Man nedaug tetrūko (jis suglaudė pirštus, palikdamas tarp jų poros milimetrų atstumą), kad pabučiuočiau dela Torei ranką.

- Kaip manot, jis panorės mane priimti?

- Jei prisistatysit kaip žurnalistas, galbūt, - ne visai įsitikinęs atsakė Mazina. - Juk jis stengiasi žemėje skleisti Dievo žodį.

- Vadinasi, jei aš, tarkim, susiruošiau rašyti straipsnį...

Bepis sustabdė jį rankos mostu ir pompastiškai ištarė:

- "Nauji katalikybės horizontai".

- Kas žino? - gūžtelėjo pečiais Mazina. - Gali būti, kad jis su jumis susitiks.

- Jis kalba angliškai?

- Dela Torė moka visas kalbas. Jis mokėsi Heidelberge, Tokijuje ir Bostone. Kaip "kukliam kunigui", išsilavinimas puikus.

- Bet ar tai nepavojinga Džo? - paklausė Bepis.

- Nemanau, - nusijuokė Mazina. - Bet vis dėlto saugokitės, - pasakė, kreipdamasis į Lasiterį. - Dela Torė mėgins atversti jus į savo tikėjimą.

Neapolis. Lasiteris paprašė taksisto sustoti per kelis kvartalus nuo "Umbra Domini" centrinės būstinės ir neskubiai nuėjo likusį kelią pėstutę.

Dabar, kai čia atvyko, Romoje sugalvotas pretekstas aplankyti dela Torę jam atrodė gana abejotinas. Tiesa, jis pasirūpino vizitine kortele su Delanio - CNN apžvalgininko iš Vašingtono - pavarde, tačiau egzistavo reali grėsmė, kad "Umbra Domini" lyderis juo nepatikės. Juk jis baladojosi į Grimaldžio duris Romoje, kalbėjosi su jo seserimi, įlindo į banko sąskaitą ir beveik viską papasakojo Eglofui. Lasiteris turėjo rimtų priežasčių abejoti, kad šveicaras pamiršo svečią, vos užtrenkęs paskui jį šalė duris. Eglofas gavo jo vizitinę kortelę, paklausė apie viešbutį ir tolesnius planus (čia Lasiteris sumelavo) ir per durų akutę atidžiai sekė išeinantį svečią.

Tyrimą vykdančiam žmogui buvo kuo domėtis - kelios grandys susidėliojo į vieną grandinę: Grimaldis ir "Umbra Domini", "Umbra Domini" ir "Salve Caelo", "Salve Caelo" ir Eglofas. Grimaldis ir Eglofas.

"Su savo legenda galiu sėsti į balą", - galvojo Lasiteris, o vidinis balsas kuždėjo ir apie blogiausią galimą būsimų įvykių variantą.

Jis stovėjo prieš senutėlę neoklasicistinio stiliaus vilą su aukštomis medinėmis durimis, išeinančiomis į nedidelį kiemelį. Jo viduryje gurgėjo fontanas, kurį maitino vandens čiurkšlės iš poros besimylinčių ant jo krašto chimerų.

Tačiau po senoviška vilos išore slypėjo šiuolaikinis interjeras. Po lubomis pulsavo dienos šviesos lempos, tyliai burzgė faksai, vos girdimai ūžė kompiuteriai, įvairiais balsais čiulbėjo mobiliųjų telefonų trelės. Laisvai kalbanti dvejomis kalbomis dama, vilkinti suknele ilgomis rankovėmis, žvilgtelėjo į Lasiterio kortelę, beje, nesiliesdama prie jos, ir pasiuntė lankytoją į ryšių su visuomene skyrių, kur, jos žodžiais, buvo sprendžiami visi su spauda susiję klausimai.

Ryšių skyriuje, prabangiai išleistų knygų ir brošiūrų su "Umbros" emblema ant nugarėlių ir viršelių apsuptyje, Lasiteriui teko palaukti de-

šimt minučių. "Umbros" emblema buvo auksinis ovalas, kurio viduje, purpuriniame fone viena tamsia linija buvo išvesta kalva su kryžiumi viršuje. Nuo kryžiaus krito ilgas šešėlis su auksu įrašytomis raidėmis:

UMBRA DOMINI

Brošiūros buvo išleistos keliomis kalbomis, tarp jų ir angliškai. Tačiau, Lasiteriui nespėjus kaip reikiant susipažinti su jų turiniu, iš vidinės patalpos pasirodė madingai pakirptas ir gana elegantiškas jaunuolis.

- Dantė Vila, - prisistatė, tiesdamas ranką.

- Džekas Delanis iš CNN, - savo ruožtu prisistatė Lasiteris.

- Turite vizitinę kortelę?

- Žinoma, - atsakė amerikietis, traukdamas kortelę iš kišenės ir tiesdamas jaunuoliui.

- Kuo galiu būti naudingas, misteri Delani?

- Mes rengiame medžiagą apie naujas sroves krikščionybėje.

Jaunuolis kilstelėjo antakius, ir krestelėjęs nuo kaktos blizgančius plaukus, tarė:

- Štai kaip? Labai įdomu.

- Taip, gana įdomu. Ir, kiek girdėjome, "Umbra Domini" - vienas iš aktyviausiai besivystančių katalikiškų pasaulietinių ordinų. Pasakojimas apie jūsų organizaciją galėtų tapti pagrindinės medžiagos dalimi priklausomai...

- Nuo ko?

- Jūs juk žinote, kas yra televizija. Daug kas priklauso nuo to, kas kalbės priešais kamerą. Tiesą sakant, tai ir yra mano vizito priežastis. Girdėjau, kad tėvas dela Torė prieš objektyvą atrodytų puikiai. Tikėjausi paimti iš jo pradinį interviu, kad aptartume pagrindines temas. Tai ilgai netruks. Be to, galėčiau papasakoti jam apie mūsų planus.

Jaunuolis susimąstė.

- Girdėjau, kad ponas dela Torė - išskirtinė asmenybė, - entuziastingai pridūrė Lasiteris.

Nuo jaunuolio veido nedingo mąsli išraiška, bet jis paklausė:

- Kiek laiko ruošiatės būti Neapolyje?

- Žinau, kad turėjau iš anksto susitarti dėl susitikimo, bet tai buvo neįmanoma, - susiraukęs lyg nuo skausmo, tarė Lasiteris. - Mes dirbame prie kitos temos, ir pagalvojau, velniai griebtų... Atleiskite. Norėjau pasakyti, kad buvau Romoje, ir nusprendžiau atvažiuoti čia. Tikėdamasis sėkmės.

- Suprantu, - atsakė jaunuolis, mąsliai čepsėdamas lūpomis. - Tėvas dela Torė, žinoma, labai užsiėmęs, bet aš įsitikinęs, kad jis panorės papa-

sakoti. Suprantat, jis mano, kad ordino laukia didi ateitis, - jaunuolis nusišypsojo, - kitoje balos pusėje.

- Šit kaip?

- O taip. Mes turime kelis centrus Valstijose.

- Nejaugi? - išreiškė susižavėjimą Lasiteris, traukdamasis stenografavimo bloknotą.

- Ir jie plečiasi ne dienomis, o valandomis. Galiu pateikti jums kai kuriuos duomenis.

- Kur tie centrai yra?

- Ten, kur daugiausia žmonių. Niujorke, Los Andžele, Dalase.

- Vadinasi, tai iš esmės miestietiškas reiškinys?

- Visiškai teisingai. Organizacija telkiasi apie mokyklas, tačiau turime ir, jei galima taip pavadinti, rekolekcijų namų užmiesčiuose. Labai malonios vietos.

- O jei mes norėtume nufilmuoti?

- Galite tai padaryti, neišvykdamas iš Vašingtono. - Jaunuolis priėjo prie mechanizuotos kartotekos ant savo stalo ir ėmė žiūrinėti korteles. - Tiesą sakant, būdami Vašingtone, jūs galite labai daug nuveikti. Pradėkime nuo Šventojo Baltramiejaus mokyklos.

- Sant Barto?

- Jūs ją žinote?

- Žaidžiau prieš ją, kai mokiausi mokykloje. Sant Bartas priklauso lygai.

- Atleiskit, kokiai lygai?

- Sporto. Jau ko neįsivaizdavau, tai kad Sant Bartas...

- Mūsiškis? - sukikeno jaunuolis. - Dauguma žmonių mano, kad visos katalikiškos mokyklos vienodos, tačiau taip nėra. - Grįžęs prie kartotekos, jis tęsė: - Marilandas (taip jis ištarė Merilendo pavadinimą) juk netoli Vašingtono?

- Taip, - atsakė Lasiteris. - Greta.

- Ten mes turime rekolekcijų namą. Be to, dirbame kažkokioje Anakostijoje.

- Tai juk Vašingtono dalis!

- Štai, matote? Duosiu jums sąrašą.

- Nuostabu.

- Dar aš turiu informacinės medžiagos rinkinį. Jei norite...

- Puiku. Tiesiog pasaka. O kaip dėl tėvo dela Torės?

Jaunuolis plačiai nusišypsojo Lasiteriui.

- Ar neprieštarausite, jei aš parengsiu jums spausdintą medžiagą ir pakalbėsiu su jo sekretoriumi? Gal prisėstumėt?

Laukdamas vaikino, Lasiteris tyrinėjo žemėlapį. Jo centre buvo Neapolis, pažymėtas "Umbra Domini" emblema. Nuo emblemos tiesėsi spinduliai į įvairias pasaulio šalis - ten, kur buvo organizacijos filialai. "Umbra" turėjo avanpostus Čilėje, Slovėnijoje, Kanadoje. Mažiausiai dvidešimtyje šalių visuose žemynuose.

Kitoje žemėlapio pusėje buvo grafikas, rodantis, kiek organizacija turi narių. Vos Lasiteriui pradėjus studijuoti skaičius, sugrįžo jaunuolis. Jis nešėsi aplanką su auksinėmis-purpurinėmis emblemomis išdabintais popieriais.

- Čia jūs rasite daug įdomios informacijos, - tarė Dantė, - taip pat ir "New York Times" straipsnį bei katalikišką brošiūrą "Besikeičiantys laikai". Gal jūs kartais neatkreipėte į juos dėmesio.

- Nuostabu! - padėkojo Lasiteris.

- Kas dėl tėvo dela Torės... - pasakė Dantė, spinduliuodamas šypsena ir mesdamas žvilgsnį į suklastotą Lasiterio kortelę, -...tai jums, pone Delani, labai pasisekė.

- Ponas Delanis - mano tėvas. Mane paprastai vadina Džeku.

Dantė nusišypsojo ir tęsė:

- Devintą įvyks priėmimas naujų ordino narių garbei, dešimtą - palaiminimas, tad dela Torė turės pertrauką... tuojau pažiūrėsiu... maždaug pusę dvyliktos.

- Aš jums labai dėkingas.

- Jis norėtų žinoti, ar atsivesite fotografą?

- Ne. Aš ne...

- Nesvarbu, tai neturi reikšmės. Informacinės medžiagos rinkinyje rasite daugybę spalvotų jo nuotraukų, - užbaigė Dantė ir, krestelėjęs nuo kaktos karčius, ištiesė ranką atsisveikinti.

Lasiteris pajuto sąžinės graužimą. Jaunuolis skyrė jam tiek daug dėmesio. Be to, Lasiterį kiek neramino, kad operacija pavyko taip lengvai.

- Atleiskit, kokiu laiku? - perklausė jis, išsitraukdamas bloknotą taip, tarsi turėtų daugybę kitų reikalų.

- Pusę dvyliktos ryto. Ir ne čia. Tėvas dela Torė bus bažnyčioje, savo biure. O dabar leiskit nubraižyti jums schemelę, kaip rasti bažnyčią.

19 skyrius

Grįždamas į viešbutį, Lasiteris jautėsi toks pavargęs, kad norėjosi griūti ir miegoti. Jis taip ir būtų pasielgęs, jei taksi būtų turėjusi minkštas pakabas. Bet kadangi apie nieką panašaus čionykščiai vairuotojai nebu-

vo nė girdėję, jam teliko sėdėti ant galinės sėdynės, įsikibus į odinę kilpą virš durų, kol mašina, drebėdama ir pasišokinėdama, lėkė pro San Karlo teatrą į uosto pusę. Viena iš nuovargio priežasčių buvo būtinybė meluoti, apsimesti kitu žmogumi. Melas visuomet išsekindavo. Bet labiausiai Džo trikdė mintis, kad neįmanoma būti vienu metu dvejose vietose. Ketės žudikas liko Amerikoje, o visų atsakymų į mįslę teko ieškoti čia, Europoje. Jie buvo palaidoti viduramžiškoje "Umbra Domini" politikos klampynėje ir Grimaldžio praeityje.

Lasiteris pradėjo miglotai įtarti, kad Grimaldis medžiojo visai ne Ketę. Tikrasis jo tikslas buvo Brendonas. Ketė žuvo, kovodama už savo vaiko gyvybę, o pats Brendonas buvo nužudytas. Jo gerklę beveik rituališkai perpjovė nuo ausies iki ausies, o po to, kai Grimaldis sukėlė gaisrą, būtent Brendono kūną ištraukė iš kapo ir sudegino antrą kartą. Taigi, Brendonas. Ne Ketė.

Ir padarė tai ne Grimaldis, kuris tuo metu gulėjo ligoninėje. Kažkas kitas nepagailėjo pastangų, kad iškastų vaiko kūną ir paverstų jį pelenais. Vadinasi, Grimaldis - tik didesnio sąmokslo dalis. Ir tai beveik paneigia Riordano teoriją, kad Grimaldis... (Kaip jis tada pasakė? Regis, trenktas...) Kitaip tariant, žmogus, kurio veiksmuose ieškoti logikos - kvaila. Jos ten tiesiog nėra. Tačiau, kiek Lasiteris žinojo, bepročiai sąmokslų nerezga. Jie veikia. Ir veikia vieni.

Nuo tokių minčių jam įsiskaudo galva. Žiūrint į žmogžudystę sąmokslo teorijos šviesoje, ji tapo dar labiau nepaaiškinama ir sunkiau suvokiama. Ir kaip su nusikaltimu susijusi "Umbra Domini"? Abejonių nėra - būtent "Umbra" mokėjo Grimaldžiui.

Jo numerio mažame viešbutėlyje langai žiūrėjo į Santa Liučijos uostą. Stovėdamas balkone su telefono aparatu vienoje rankoje ir pypke kitoje, Lasiteris paskambino Bepiui pasiteirauti, ar galėtų jie rytoj pavakarieniauti kartu. Laukdamas atsakymo ir klausydamasis pyptelėjimų, Lasiteris žiūrėjo, kaip saulė leidžiasi į Viduržemio jūrą. Tarsi nyranti į vonią moteris, jis lėtai palietė vandens paviršių ir pradėjo neskubriai grimzti gelmėn.

Romoje niekas neatsiliepė. Lasiteris surinko Bepio pranešimų gaviklio numerį ir nurodė viešbučio telefoną, kad italas galėtų paskambinti jam pats, vos gavęs žinutę. Viskas. Šiai dienai jokių reikalų nebeliko. Staiga Džo prisiminė aplanką su informacine medžiaga.

Proklamacijų rinkinys vaizdavo "Umbra Domini" kaip mieliausią ir geraširdiškiausią organizaciją - tarsi klubą ieškantiems dvasios ramybės. Aplanke jis rado dukterinių bendrovių, taip pat ir labdaros draugijų, sąrašą. Tarp pastarųjų Lasiteris iškart pamatė "Salve Caelo". Visi priešta-

ringi klausimai buvo užglaistyti, o apie ekstremistinį "Umbra" požiūrį visiškai nebuvo užsiminta.

Ypatingas dėmesys medžiagoje buvo skirtas geriems organizacijos darbams ir nuolatiniam jos narių gausėjimui. Aplanke gulėjo daugybė didžiaakių vaikučių, sėdinčių mokykliniuose suoluose arba žaidžiančių prie parapinių mokyklų, veikiančių "Umbra Domini" lėšomis, nuotraukų; jaunuolių, renkančių šiukšles parkuose, globojančių senolius arba patarnaujančių mišioms, fotografijos; restauruotų bažnyčių pastatų nuotraukos; misionierių Afrikos dykynėse atvaizdai ir, galiausiai, laimingų musulmonų, su džiugiomis šypsenomis besidarbuojančių "pabėgėlių stovyklos" darže Bosnijoje, fotografija. Stovykla, žinoma, priklausė Eglofo organizacijai.

Šiuos gerus darbus įkvėpusį žmogų vaizdavo kelios blizgios spalvotos 8x10 colių dydžio nuotraukos. "Jei portretai tiksliai atspindi originalą, - pagalvojo Lasiteris, - tai Silvijui dela Torei derėtų filmuotis kine". Kunigas turėjo tą bet kokio amžiaus moterų taip dievinamą berniokišką veidą su aukštais žandikauliais, išraiškingas nuostabiai žydros spalvos akis, sardonišką šypseną ir mėlynai juodus banguotus plaukus.

Be nuotraukų ir pranešimų spaudai, Lasiteris rado kelis laikraščio straipsnius apie naudingą "Umbra Domini" veiklą ir porą susižavėjimo sklidinų pastabų apie patį dela Torę. Abejose buvo pastebėta nuostabūs kunigo gabumai kalboms (vienoje buvo tvirtinama, kad jis moka šešias, kitoje - dešimt kalbų) bei jo pasiekimai kikbokse. Vienoje netgi buvo sakoma: "Tėvas dela Torė susidoros su bet kokiu priešininku. Saugokis, Žanai Klodai! Bach!"

Ir, galų gale, aplanke buvo kažkoks gana meilikaujančio tono "misionieriškas kreipimasis". Jame nė žodžiu nebuvo užsiminta apie prieštaringas apeigas, "islamo imperializmą" ar būtinybę žymėti homoseksualus. Čia buvo pabrėžiamos "šeimos vertybės", krikščioniškosios kultūros reikšmė ir "svarbiausių katalikybės dogmų amžinumas".

Rinkinio medžiaga paveikė Lasiterė ne blogiau už patentuotą alkoholį, ir jis užmigo sėdėdamas krėsle.

Pabudęs Lasiteris pasijuto geriau, bet nuotaika vėl sugedo, nuėjus į šalia viešbučio esančią kavinę išgerti kapučino. Iš kriokiančio garsiakalbio veržėsi idiotiškai džiugus europopsas. Lasiteris niekada nesuprato, ką žmonės randa šioje muzikos parodijoje. Gerai, kad bent jau kavą jam atnešė visai pakenčiamą.

Šventojo Eutemijaus bažnyčia buvo maža ir labai sena. Žemė po šventove įdubo, ir ji sukrypo taip, kad nė viena siena nebestovėjo vertika-

liai. Iš abiejų pusių bažnyčią spaudė šiuolaikiniai pastatai, ir jos kreivumas darė įspūdį, kad kaimynai stengiasi išstumti ją iš savo gretų, o senutė iš paskutiniųjų jėgų priešinasi.

Trumpas takelis vedė link didžiulių arkinių vartų, sutvirtintų metalo juostomis. Durys tokio garbingo amžiaus, kad medis, iš kurio jos kadaise buvo padarytos, tapo rantytas ir panešėjo į skalbimo lentą - minkštesnė mediena tarp brazdo sluoksnių jau seniai nudilo. Lasiteris buvo matęs šias duris nuotraukoje iš informacinio rinkinio. Tiesa, ten jos buvo atlapotos, ir iš tamsios bažnyčios žengė laimingi jaunikis ir nuotaka. Po nuotrauka buvo prirašyta, kad durys buvo įstatytos aštuntajame amžiuje. Lasiteris palietė nelygų paviršių, kuris pasirodė esąs kietas kaip akmuo.

Tačiau dabar durys buvo uždarytos. Nei rankenų, nei belstuko, tik didžiulė senoviškai išrodanti rakto skylė. Lasiteris ėmė eiti palei pastatą, ieškodamas kito įėjimo, ir greitai surado. Prieš belsdamas, jis minutę palūkėjo, kad mintyse pasikartotų savo legendą: Džekas Delanis, CNN, "Naujos kryptys katalikybėje".

"Umbra Domini" lyderis asmeniškai atsiliepė į beldimą. Kunigas vilkėjo tamsiai pilką golfą, rudas kelnes ir avėjo mokasinais. Gyvas jis atrodė dar patrauklesnis - nejau tai įmanoma?! - negu nuotraukose. Bet, skirtingai nuo kino aktorių, kuriuos prisiminė Lasiteris, dela Torė buvo kur kas stambesnis. Jis išsiskyrė atletišku kūno sudėjimu, o ūgiu net pranoko savo svečią. Jis visiškai neatitiko Lasiterio vaizduotėje susikurto kunigo stereotipo - sutanoto, pražilusio šešiasdešimtmečio senolio išmintingomis akimis.

- Jūs, turbūt, Džekas Delanis, - šypsodamasis pratarė kunigas. - Dantė perspėjo, kad jūs ateisite. Prašom, užeikit. - Jis kalbėjo nepriekaištinga anglų kalba be menkiausio akcento.

- Dėkoju.

Jie nuėjo į elegantiškai, tačiau be įmantrybių apstatytą kabinetą. Lasiteris atsisėdo į raudoną odinį krėslą, o dela Torė - priešais jį, už didžiulio, panašaus į bibliotekinį, medinio stalo. Prisiminęs Mazinos pasakojimą, kaip sumaniai dela Torė apšviečia mišias, Lasiteris atkreipė dėmesį į subtiliai išdėstytus šviestuvus palubėje ir tai, kaip šviesa krinta ant dailaus "Umbra Domini" vadovo veido.

- Taigi, kaip suprantu, jūs ruošiate medžiagą CNN.

- Bent jau mąstau apie tai.

- Nuostabu! Kartais man atrodo, kad stambios masinės informacijos priemonės nukrypsta nuo tiesos kelio, ignoruodamos mūsų organizaciją.

Lasiteris, kaip ir pridera tokiomis aplinkybėmis, nusijuokė.

- Tikiuosi, yra ne visai taip.

- Aš irgi tikiuosi, - gūžtelėjo pečiais kunigas. - Bet tai, ko aš tikiuosi, neturi jokios reikšmės. - Pasilenkęs pirmyn, jis pasirėmė alkūnėmis į stalą, sunėrė pirštus ir, pasidėjęs ant jų smakrą, pasidomėjo: - Tai nuo ko pradėsim?

- Iš esmės, aš norėjau pažiūrėti, kaip jūs atrodytumėte ekrane, ir gauti pradinę informaciją. Jeigu papasakotumėt man, kaip atsirado "Umbra Domini"...

- Nėra nieko lengviau, - nutraukė jį dela Torė, atsilošdamas į krėslo atkaltę. - Jūs gerai žinote, kad mus vadina Antrojo Vatikano susirinkimo produktu - kai kurie labiau mėgsta sakyti "subproduktu".

"Umbra Domini" vadovas kokias dešimt minučių pasakojo apie savo organizaciją, kartkartėmis nusišypsodamas Lasiteriui.

- Kaip organizacija pasikeitė per pastaruosius metus?

- Džekai, niekam ne paslaptis, kas mūsų gretos smarkiai pagausėjo.

- Gal galėtumėte įvardyti programą, kuria labiausiai didžiuojatės?

- "Kreipimasis į žmogų" - be jokios abejonės. Didžiuojuosi...

- Kas, jūsų manymu, kelia didžiausią pavojų bažnyčiai mūsų laikais?

- Pavojų labai daug, juk gyvename tokiu sunkiu metu! Tačiau didžiausia grėsmė katalikybei yra tai, ką aš vadinu "modernumo gundymu".

Po kiekvieno atsakymo Lasiteris linktelėdavo ir kruopščiai užsirašydavo bloknote. Jis pradėjo geriau suprasti savo pašnekovą. Atrodė, kad dela Torė sudarytas iš teflono, tik kur kas atsparesnio. Teflonas ir plienas - taip būtų tiksliau.

Lasiteris nusprendė pakeisti taktiką.

- Kalbama, kad "Umbra" siekia politinių tikslų.

- Tikrai? - Pajutęs persimainiusį toną, dela Torė atmetė galvą. - Ir kas gi taip kalba?

- Viešbutyje turiu daug iškarpų, - gūžteldamas pečiais, atsakė Lasiteris. - Beje, ir porą gana kritiškų straipsnių. Juose tvirtinama, kad "Umbra Domini" glaudžiai susijusi su kraštutinėmis dešiniosiomis grupuotėmis, kaip Nacionalinis frontas...

- Bet tai juk visiška nesąmonė! Taip, kai kuriuos brolius domina imigracijos problemos, bet tai jų asmeninis reikalas, kadangi jis nesusijęs su teologiniais klausimais. Mes išpažįstame politinį pliuralizmą, ir mūsų organizacijos nariai laikosi įvairių požiūrių.

- Taip pat kalbama apie "Umbra Domini" homofobiją.

- Kas gi...

- Girdėjau, kad jūs netgi kviečiate žymėti gėjus.

- Viešpatie mano! Gerai, kad prakalbote šiuo klausimu - aš gavau galimybę paaiškinti tikrąją padėtį. Taip, mes iš tiesų homoseksualizmą laikome nuodėme ir skelbiame tai visai atvirai. Nenuostabu, kad kai kas kaltina mus homofobija. Bet reikia prisiminti, kad "Umbra Domini" vykdo ir pedagogines funkcijas. Mes mokytojai ir, kad paaiškintume savo požiūrį, galime naudoti hiperboles. Bet, kad ir kas ką bekalbėtų, nė vienas žmogus "Umbra Domini" neleidžia sau net pagalvoti, kad homoseksualus reikėtų žymėti. Nors asmeniškai aš manau, kad jie turėtų registruotis policijoje.

- Įdomu, - tarė Lasiteris, darydamas eilinį įrašą bloknote. - Dar norėjau paklausti štai apie ką. Vienoje iškarpoje minima labdaros organizacija. - Jis apsimetė mėginąs prisiminti. - Salve...

- Caelo, - užbaigė dela Torė.

- Taigi. "Salve Caelo". Ten kalbama apie jos veiklą Bosnijoje. Autorius teigia...

- Žinau. Jis tvirtina, kad pagalbos teikimo pretekstu mes organizavome ten koncentracijos stovyklą.

- Mmm...

- Tokie kaltinimai man žinomi. Buvo atliktas kruopštus tyrimas. Nė vienas jų nepasitvirtino.

- Ir iš tiesų taip yra?

Dela Torė pakėlė žvilgsnį į lubas, tarsi šaukdamasis aukščiausiojo teisėjo, paskui, vėl pažvelgęs į Lasiterį, tarė:

- Leiskit man, Džekai, jūsų kai ko paklausti.

- Prašau.

- Ar jūsų nestebina, kad tikėjimą ir dievobaimingumą dažniau lydi ne susižavėjimas ir palankumas, o aršūs išpuoliai? Tai, apie ką jūs kalbate - ne kas kita, kaip pavydas, apsirėdęs gandų drabužiais.

- Pavydas? Ką jūs turite omenyje?

Dela Torė atsiduso ir vėl prakalbo. Jo balsas, žemas ir aistringas, užpildė patalpą. Moduliacija buvo tobula, žodžiai parenkami nepriekaištingai, tembras - gilus, kupinas subtilių atspalvių.

- Įsivaizduokite, kad "Umbra Domini" - tai jauna skaisti gražuolė, - pradėjo jis, pasilenkdamas pirmyn ir nenuleisdamas nuo pašnekovo nuostabių žydrų akių.

Tokios kalbos Lasiteriui dar nebuvo tekę girdėti. Jį užliejo lavina sakinių ir žodžių, gyvenančių savą gyvenimą, nepriklausantį nuo prasmės to, kas buvo pasakyta. Klausydamasis kalbos gurgėjimo, Lasiteris pajuto grimztąs į transą. Be abejonės - jam dainavo lopšinę. Ir tuo pat metu

nutiko įdomus reiškinys, sukėlęs visai netikėtą poveikį. Saulė užlindo už debesėlio, kambarys aptemo, ir Lasiteriui staiga prieš akis iškilo visas kunigo tuščiagarbiškumas. Jis slypėjo jo akyse. Dela Torės akys buvo įtraukiančio akvamarino spalvos žydrumo. Akys tos, be abejo, buvo gražios, tačiau jų grožis - netikras. Pritemusiame kambaryje pasimatė, kad kunigas dėvi spalvotas kontaktines linzes. Lasiteris net pažino jų atspalvį.

Tai buvo Monikos akys.

Įdomu, ar dela Torė kankinosi taip pat, kaip ji, negalėdamas išsirinkti tarp akvamarino žydrumos ir žydro safyro spalvos? Nesvarbu, dvejojo jis ar ne, pasirinko jiedu vienodai, ir, matyt, dėl tos pačios priežasties. Akių žydruma buvo velniškai patraukli, gal net gundanti.

Dela Torė nusišypsojo ir papurtė galvą. Jis nepastebėjo, kaip pasikeitė svečio nuotaika.

- Todėl, kai tampu išpuolių prieš "Umbra Domini" liudininku, girdžiu šmeižikiškus žodžius ir šnabždesius apie neva abejotinus ordino ketinimus, aš nepykstu, o liūdžiu ir gailiuosi. Žmonės, kuriantys tokias istorijas, tiesiog pasimetė tamsiuosiuose savo sielos kampeliuose.

Dela Torė užbaigė kalbą taip pat, kaip ir pradėjo. Jo alkūnės rėmėsi į stalą, o smakras - į sunertus pirštus.

Lasiteris kurį laiką tylėjo. Bet kai saulė išniro iš už debesų ir kambarį užliejo šviesa, Džo atsikrenkštė, ir, negalvodamas apie pasekmes, leptelėjo:

- O kaip Frankas Grimaldis?

Dela Torė atsilošė į krėslo atkaltę ir pašaipiai žvilgtelėjo į Lasiterį.

- Grimaldis? - perklausė.

- Vienas iš jūsiškių...

- Nejaugi?

- Jis ieškomas dėl žmogžudystės.

- Ak, štai kaip, - tarė mąsliai linksėdamas dela Torė.

- Jungtinėse Valstijose.

- Hmmm, - nutęsė dela Torė, supdamasis pirmyn atgal krėsle. - Juk jūs ir atėjote pas mane tam, kad to paklaustumėt. Argi ne?

- Taip, - linktelėjo Lasiteris.

- Ką gi... - gūžtelėjo pečiais kunigas.

- Noriu žinoti, kodėl jis tai padarė.

- Ir manote, kad aš tai žinau?

- Manau, kad taip.

- Kodėl gi?

"Reikia jį paspausti", - pagalvojo Lasiteris ir sviedė:

- Todėl, kad jūs jam daug sumokėjote.

- Aš sumokėjau? Kada?

- Rugpjūtį.

- Suprantu. - Dela Torė pasisuko sukamame krėsle, pažvelgė pro langą ir paklausė: - Tai kada, kaip jūs tvirtinate, aš jam sumokėjau?

- Jam mokėjo "Umbra Domini". Čekis iš jūsų banko buvo išsiųstas į "Šveicarijos kreditą". Tai jo bankas.

Dela Torė, sėdėdamas nugara į Lasiterį ir žvelgdamas pro langą, kažką suburbėjo, paskui, atsisukęs veidu į pašnekovą, pasakė:

- Aš užsiimsiu šiuo reikalu. - Ir tuojau pat beveik švelniai tarė: - Jūs juk ne žurnalistas, Džekai.

- Ne.

- Ir žmonės, kuriuos nužudė Grimaldis, buvo jums labai artimi.

- Visiškai teisingai.

Jau atsakydamas, jis apmąstė kunigo žodžius. Iš kur jis žino, kad nužudytas ne vienas žmogus? Po trumputės pauzės dela Torė pasakė:

- Jūs juk suprantate, Džo... - jis vėl padarė pauzę, užsimindamas, kad Džeko Delanio legenda liko praeityje. - Jūs puikiai suprantate, kad nėra jėgos, kuri galėtų jums juos grąžinti.

- Taip, suprantu, - sutiko Lasiteris, - bet...

- Nemeluokim daugiau vienas kitam. Aš žinau apie jūsų apsilankymą Cuze. Ir žinau, kad prieš tai buvote Romoje. Suprantu jūsų išgyvenimus ir negaliu jūsų smerkti.

Lasiteris staiga pajuto, kaip į galvą mušė adrenalinas.

- Na ir?

- Leisite man paklausti?

Lasiteris linktelėjo.

- Ar tikite į Dievą?

Kiek pagalvojęs, amerikietis atsakė:

- Manau, kad taip. Tikiu.

- Ar tikite, kad visas gėris pasaulyje kyla iš Jo?

- Greičiausiai, taip.

- O kaip su velniu?

- Kas su velniu?

- Ar į jį tikite?

- Ne, - atsakė Lasiteris.

- Paklausiu šiek tiek kitaip. Ar tikite, kad egzistuoja blogis?

- Žinoma. Aš jį mačiau.

- Taigi... iš kur kyla blogis, jei ne iš velnio?

- Nežinau, - atšovė Lasiteris, staiga imdamas netekti kantrybės. - Niekada apie tai negalvojau. Bet kai pamatau blogį, aš jį atpažįstu. Ir mačiau jį.

- Kaip ir visi mes, tačiau to negana. Blogis vertas, kad apie jį būtų mąstoma.

- Kodėl?

- Kad ir todėl, jog jūsų sesuo ir sūnėnas buvo nužudyti dėl rimtų priežasčių.

Patalpoje įsitvyrojo mirtina tyla. Lasiteris iš visų jėgų stengėsi suvokti kunigo žodžių prasmę. Nieko nesugalvojęs, paklausė:

- Ką tai reiškia?

- Tik tai, ką aš jums pasakiau. Pagalvokite apie blogio šaltinį.

Lasiteris papurtė galvą, lyg mėgindamas nuvyti apsėdimą, ir per jėgą ištarė:

- Jei norite pasakyti, kad šaltinis - Grimaldis, tai aš puikiai tai žinau. Mačiau, ką jis padarė.

- Aš visai ne tai turėjau omenyje.

- Tuomet ką? Nejaugi blogis kilo iš Ketės? O gal iš Brendono?

Dela Torė, kaip pasirodė Lasiteriui, be galo ilgai žiūrėjo į jį, o paskui pakeitė temą.

- Leiskite aprodyti jums bažnyčią, - tarė, kildamas iš krėslo.

Lasiteris siauru koridoriumi nusekė paskui kunigą į bažnyčios salę. Dela Torė spragtelėjo pora jungiklių, ir šviesoje patalpa pasirodė didesnė, nors tikruosius matmenis, kaip ir anksčiau, nusakyti buvo sunku. Pro mažyčius sienose iškirstus langus krito keista žydroka šviesa, kurioje dela Torė atrodė ne žmogumi iš kūno ir kraujo, o iš melsvo rūko nuausta šmėkla.

- Pasimelskite su manimi, Džo.

Kunigas užlipo į katedrą - senovinę, raižyto medžio, kuri tarytum pleveno ore, o Lasiteris atsisėdo į klauptą, jausdamasis itin nejaukiai. Jis jau seniai nebuvo meldęsis, ir, tiesa sakant, netroško to daryti dabar, ypač dela Torės draugijoje. Jam atrodė, kad atsiklaupti prieš šį žmogų - pavojinga.

Nepaisant to, Džo jautėsi toks vienišas, kad šioje mažytėje bažnyčioje prisiminė vaikystę, kai jiedu su Kete sėdėjo susiglaudę Nacionalinėje bazilikoje - "septintoje pagal dydį pasaulio šventovėje". Kiek kartų jie tai girdėjo? Šimtą, galbūt ir daugiau. Jie dievino baziliką su jos vitražais, pakylėta muzika, baugiais rūsiais po grindimis, aukštais gotiškais špiliais ir kvailomis, bet baisiomis chimeromis. Dabar visa tai amžiams liko praeityje. Nuo tų laikų jis nė karto tenai nebuvo.

Dela Torė pleveno kartu su katedra, virpėdamas keistame apšvietime ir tuo pat metu išlikdamas stebėtinai tvirtas, lyg statula, sustingusi maldos pozoje - sudėtomis rankomis ir palenkta galva. Šviesa virš jo tankių banguotų plaukų priminė nimbą. Jis buvo tobulas.

- Nėra daugiau skausmo, - kuždėjo dela Torė, ir Lasiteriui pasirodė, kad šis gailiai rypuojantis balsas kažkaip stebuklingai ataidi jo galvoje. - Nėra daugiau skausmo, - pakartojo dela Torė, spausdamas delnus prie krūtinės ir keldamas žvilgsnį aukštyn (Lasiteris sėdėjo, nepajėgdamas pajudėti). - Mes stovime priešais Tave Tavo namuose, kad Tu, Viešpatie, išvystum savo vaiką, kankinamą skausmo. Pašalink keršto troškimą iš jo širdies, Viešpatie, ir padaryk, kad ji vėl priklausytų Tau. Nes kerštas priklauso tiktai Tau. Priimk jį į savo širdį, Viešpatie! Išvaduok nuo neapykantos! Apvalyk nuo blogio!

Žodžiai tarytum liejosi iš visų pusių, net viršaus.

- Mes atėjome į Tavo namus, Viešpatie...

- Scuzi!

Dela Torė sustingo pražiota burna, tarsi į krantą išmesta žuvis.

- Scuzi, papa...

Praėjimu tarp klauptų, svyruodamas, brovėsi girtas kaip dūmas seniokas. Palaimingai šypsodamasis, jis šleptelėjo ant kelių, pažvelgė į katedrą ir staiga griuvo į priekį, smarkiai rėždamasis į grindis.

Dela Torė stovėjo kaip įkastas, bet tai truko neilgai. Sustingimą pakeitė įsiūtis. Šventasis tėvas sumosavo rankomis ir suriko nugriuvusiam girtuokliui:

- Vaffanculo! Vaffanculo!

Lasiteris nemokėjo itališkai, bet suprato, kad dela Torės žodžiai reiškia daugiau nei tiesiog "Išeik!" Jie reiškė "Dink iš čia, tu šioks anoks!" Kunigo veidas neatpažįstamai pasikeitė. Grožis ir užuojauta virto neapykantos kauke, tačiau netrukus ši siaubinga kaukė dingo ir dela Torė, vėl tapęs atlaidumo įsikūnijimu, nulipo nuo katedros ir padėjo seniui atsikelti.

Lasiteris priėjo arčiau.

- Nuveskime jį į mano kambarį, - tarė kunigas. - Aš pažįstu šį žmogų ir paskambinsiu jo žmonai.

Suėmę girtuoklį iš abiejų pusių, jie nuvilko jį į kabinetą. Atsidūręs biure, netekęs nuovokos senukas, rėkdamas: "Papa! Papa!", abiem rankomis pastūmė kunigą. Dela Torė suklupo, ir iš jo kišenės išriedėjo kažkoks daiktas.

Flakonėlis. Lasiteris kaip užkerėtas žiūrėjo, kaip buteliukas šokčioja grindimis. Kai jis sustojo, per stebuklą nesudužదamas, Lasiteris jį pakėlė prie akių.

Tai buvo tiksli indo, kurį policija rado Grimaldžio kišenėje, kopija. Lasiteris prisiminė, kaip pamatė flakoną pirmą kartą, sėdėdamas su Riordanu gydytojo kabinete Ferfakse. Mažytis buteliukas medicininėje kiuvetėje ir peilis su pridžiūvusiu krauju ir prilipusiu prie šio baisios dėmės plonyčiu vaikišku plaukeliu. Brendono plaukeliu. Džo mintyse iškilo policijoje padaryta nuotrauka - grubus stiklas, kryžiai ir metalinis karūnos pavidalo dangtelis.

- Ačiū jums, - tarė dela Torė, tiesdamas ranką. - Tiesiog nuostabu, kad jis nesudužo.

- Man, regis, jau metas, - nuleidęs galvą, iškošė Lasiteris. - Turiu suspėti į lėktuvą.

Ir kunigui nespėjus atsakyti, jis nužingsniavo prie durų. Dela Torė metėsi iš paskos, stengdamasis priderinti žingsnį.

- Kas nutiko, Džo? - paklausė drebančiu balsu. - Maldauju, grįžkit! Juk mes dar nebaigėm.

Lasiteris net neatsisuko. Jo lūpos sukrutėjo, tačiau tai, ką jos ištarė, išgirdo tik jis pats.

- Tu teisus, kalės vaike. Byla dar nebaigta.

20 skyrius

Lasiteris visiškai neprisiminė, kaip nusigavo iki viešbučio. Jo mintys buvo užimtos dela Tore ir ypač jo keistu įnoriu pripažinti lankytoją žurnalistu. Kodėl kunigas iškart jo nedemaskavo? "Mes galėjome vaikščioti ratais kelias valandas, - pagalvojo Lasiteris, - jei aš nebūčiau išdrįsęs tiesiai paklausti apie Grimaldį". Po šio susitikimo byla tapo dar paslaptingesnė. Dela Torė iš pat pradžių žinojo, kas toks yra Lasiteris, tačiau sutiko jį priimti. Kodėl? Visa ši šarada, regis, neturėjo prasmės.

Galiausiai Lasiteris nusprendė, kad dela Torė nusprendė jį priimti tik tam, kad įvertintų asmeniškai, ir, suvaidinęs šią sceną, parodė savo galybę. Kunigas pasielgė kaip banditas, kuris tarsi netyčia nusimeta švarką, kad pademonstruotų koltą už diržo ir psichologiškai paveiktų priešininką.

Šiaip ar taip, jis aiškiai norėjo išlaikyti Lasiterį šalia savęs, ir jam buvo nusispjaut, ką žino ar numano svečias.

Ši mintis šovė Lasiteriui į galvą, kai taksi jau sustojo prie įėjimo į viešbutį. Kyštelėjęs vairuotojui pluoštelį lirų, Lasiteris įpuolė į vestibiulį. Tarnautojas už stalelio pakėlė galvą ir šūktelėjo:

- Sinjore!

Lasiteris nesustodamas atsigręžė:

- Kas nutiko?

Klerkas išsižiojo, kilstelėjo rankas ir tarė:

- La-a-ba diena, sinjore.

- Laba diena, - atsakė Lasiteris. - Jums nebūtų sunku parengti mano sąskaitą? Aš tuojau grįšiu.

- Bet, sinjore...

- Taip? - tarė Lasiteris, spausdamas lifto iškvietimo mygtuką.

- Gal, - pradėjo klerkas, pakildamas iš už stalelio, - jūs suteiksite man garbę... - Jis mostelėjo ranka baro pusėn, o veide pražydo suokalbiška šypsena.

- Man per anksti, - papurtė galvą Lasiteris.

- Gal vis dėlto...

- Atleiskit, turiu bėgti.

Lasiterio numeris buvo trečiame aukšte, pačiame koridoriaus gale. Dar prie lifto amerikietis išgirdo skambutį ir suprato, kad telefonas plyšauja jo kambaryje. "Bepis", - pagalvojo ir nuskubėjo link durų, kišenėje rausdamasis rakto - baltos plastikinės kortelės. Jis kyštelėjo kortelę į spynos plyšį ir palaukė, kol užsidegs žalia lemputė. Lemputė sumirgėjo, telefonas nutilo, durys atsilapojo, o kažkieno balsas numeryje ištarė:

- Klausau?

Kas gi čia?

Už rašomojo stalo priešais įjungtą kompiuterį, laikydamas telefono ragelį, sėdėjo raumeningas galiūnas. Jis buvo toks didžiulis, kad netilpo krėsle. Pamatęs Lasiterį, giliai atsiduso, padėjo ragelį, pakilo ir nerūpestingai patraukė link durų.

Lasiteris nežinojo, ką sakyti, kadangi gerų manierų sąraše tokia situacija nebuvo numatyta. Tad pirmi žodžiai, kuriuos jis išpylė, skambėjo taip:

- Kokio velnio jums čia reikia?

Tai sakydamas, jis pamatė, kad nekviestas svečias iš kūno sudėjimo panašus į čiužinį, kuriam jau seniai reikia skustis.

- Atleiskit, - su nelinksma pusšypsene tyliai ištarė galiūnas, pasisukdamas šonu, kad prasispraustų pro Lasiterį tarpduryje.

Visa tai jis darė ramiai ir neskubiai, beveik mandagiai.

- Luktelkit, - pasakė Lasiteris, prisiliesdamas prie milžino rankovės.

Įvykiai pasisuko visai kitaip. Kėglio rutulys ar kažkas panašaus smogė Džo į veidą. Būtent į veidą - visą, o ne atskirą jo dalį. Akyse lyg jonvabalių pulkas sumirgėjo žiežirbos. Lasiteris atsilošė ir pajuto burnoje kraujo skonį. Jis kilstelėjo rankas, kad apsigintų nuo kito smūgio, bet šis

daug žadantis metodas nepadėjo jam išsisukti nuo laužtuvo, smogusio į krūtinę. Vienas smūgis, kitas... ir toliau visa jų virtinė.

Dabar skausmas plykstelėdavo atskirose kūno dalyse, apnuoginti nervai kabinosi vienas į kitą, o dienos šviesa kambaryje mirgėjo, kaip perdegusi elektros lemputė. Beje, gali būti, kad lemputė ruošėsi perdegti Lasiterio galvoje. Paskui ant jo kaklo nukrito kažkas sunkaus ir kieto, prieš nosį atsidūrė gana brangūs iš pažiūros batai, vienas iš kurių slystelėjo atgal, tarsi ruošdamasis spirti kamuolį. Lasiteris stebėtinai aiškiai matė batą - raištelius, odos klostes, siūles...

Staiga pasigirdo riksmas. Lasiteris pagalvojo, kad šaukia jis pats, bet, pakėlęs akis, pamatė tarpduryje stovinčią kambarinę. Jos burna buvo plačiai atverta. Džo pabandė kažką sakyti, tačiau batas, greitai pakeitęs judėjimo kryptį, įsirėžė jam po šonkauliais. Pasigirdo garsas, panašus į lūžtančių šakų ar sauso bambuko pokštelėjimą. Kambarinė vėl suspigo, nors gali būti, kad šį kartą suriko pats Džo. Visgi ne, rėkė ji - Džo plaučiuose trūko oro. Jis nepajėgė ne tik išleisti nė garso, bet ir kvėpuoti. Atrodė, kad ore nebeliko deguonies, o jis miršta dusdamas.

Viskas baigėsi taip pat staigiai, kaip ir prasidėjo. Čiužinys dingo, o kambarinė bėgo koridoriumi, išspiegdama pačias aukščiausias natas. Ji, greičiausiai, išgelbėjo jam gyvybę, ir Lasiteris žinojo, kad reikėtų jai padėkoti, tačiau skausmas neleido būti mandagiam. Jis pakilo ir nuslinko į vonią.

Kiekvieną įkvėpimą Lasiteris jautė kaip peilio dūrį, todėl stengėsi kvėpuoti negiliai ir dažnai, spausdamas delnus prie sutrupintų, kaip jam atrodė, šonkaulių. Vilkdamas kojas, jis nusigavo iki praustuvo, ir, pats nežinodamas kam, pirmiausia atsuko čiaupą. Keista, bet tai padėjo. Pagelbėjo vandens garsas. Įsirėmęs rankomis į tualetinį staliuką, Džo pasilenkė prie veidrodžio. Vaizdas nebuvo toks jau prastas. Fizionomija, žinoma, sudaužyta, bet panešėjo ne į susidūrusių traukinių liekanas, o į bamperiu stuktelėjusį ir kiek aplamdytais šonais automobilį. Nosis ir lūpos kraujavo. Lasiteris perbraukė liežuviu dantis, ir vienas stebėtinai lengvai iškrito. Jis spjovė, ir dantis nukeliavo į kanalizaciją. Sukaupęs drąsą, Džo ryžtingai pasikėlė palaidinės apačią - dešiniajame šone raudonavo didžiulė dėmė. Džo atsargiai prisilietė prie hematomos pirštų galiukais ir vos neapalpo. Skausmas pakilo kaip banga ir sprogo milijonais purslų, visomis kryptimis. Teko, nepaisant skaudančio žandikaulio, sukąsti dantis. "Reikės rentgeno, - pagalvojo Lasiteris, - dantisto ir nuskausminamųjų. Tik ne tokia eilės tvarka".

Ir ne Neapolyje.

Dabar - nors, tenka pripažinti, kiek pavėluotai - jis suprato dela Torės sumanymą. Kunigas tiesiog norėjo užlaikyti "žurnalistą", kol kambarys viešbutyje buvo apieškomas.

Pasigirdo beldimas į duris, ir atkaklus vyriškas balsas paprašė atidaryti.

- Pone Lasiteri, ar jums viskas gerai?

- Taip taip! - riktelėjo Lasiteris, raukydamasis iš skausmo. - Nesirūpinkit.

- Jūs įsitikinęs, sinjore? Policija...

- Nesirūpinkit!

Žmogus už durų nuėjo, kažką murmėdamas itališkai.

Netrukus suskambo telefonas, ir pirmą kartą gyvenime Lasiteris apsidžiaugė, kad atšakinis ragelis yra vonios kambaryje. Jis pakelė jį ir pritrenkė valdytoją, griežtai atsisakydamas kreiptis į policiją ir rašyti formalų skundą.

- Bet, pone Lasiteri, tai juk jūsų teisė. Jus užpuolė!

- Geriau atvarykite mano mašiną iš garažo ir nuskaitykite už sąskaitą nuo kreditinės kortelės.

- Jūs įsitikinęs, sinjore?

- Greitai būsiu apačioje.

Tačiau persirengti palaidinei, susikrauti daiktams ir išsitiesus pereiti vestibiuliui jam prireikė beveik pusvalandžio. Valdytojas, mėgindamas išsaugoti orumą, trypčiojo ant šaligatvio prie įėjimo, tačiau atrodė išsigandęs ir atgailaujantis. Išnuomoto Lasiterio automobilio variklis jau sukosi tuščiąja eiga, ir valdytojas, pastebėjęs amerikietį, nuskubėjo prie mašinos. Nežymiai nusilenkęs, atidarė dureles ir palaukė, kol svečias įsitaisys vairuotojo vietoje. Paskui pakėlė galvą ir nusišypsojo.

- O kur tas vyrukas, kuris sėdėjo už stalelio? - nuleidęs stiklą, pasiteiravo Lasiteris.

- Robertas? - paniurdamas paklausė valdytojas.

- Taip. Norėjau atsisveikinti.

- Jis neseniai išėjo. Astmos priepuolis.

- Puiku, pasakykit jam, kad aš linkiu greičiau pasveikti.

- Jūs labai geras, sinjore. Po to, kas nutiko...

- Nes kitą kartą, kai pamatysiu tą šunsnukį, padarysiu jo subinėje dar vieną skylutę.

Sekė ilgoka tyla, paskui valdytojas tarė:

- Atleiskite, nesupratau.

- Aš rimtai pažadu.

Lasiteris atvažiavo į Romą tą pačią naktį. Vairuodamas autostrada į šiaurę, jis spaudė maišelį su ledu prie šonkaulių ir kalbėjosi pats su savimi.

- Ką tu sau galvoji? - burbėjo. - Ar išvis galvoji? Jei būtum pakrutinęs smegenis, tavęs nebūtų subaladoję kaip pienburnio savo paties kambaryje. O dabar gavai porą smūgių per šonkaulius, kurie pradūrė plaučius, ir labai ilgai negalėsi miegoti ant šono. Oooo! Viešpatie! Kaip skauda!

Lasiteriui skaudėjo ne tik kūną. Jo išdidumas nukentėjo ne menkiau. Dela Torė užlaikė jį bažnyčioje įdomiais pliurpalais, paskui - malda, kol jo kolega Čiužinys apieškojo kambarį. O juk Lasiterio galėjo nebūti ir gerokai ilgiau ("Priimk jį į savo širdį, Viešpatie!"), jei girtuoklėlis nebūtų nuginęs apsvaigimo. O paskui tas niekšelis tarnautojas bandė jį sulaikyti. Gal suteiksite man garbę... Kiek gi užuominų tau reikia, kad suprastum: rezgama kažkokia bjaurastis, ir ji tiesiogiai susijusi su tavimi.

Galiausiai, pats numeris...

"- Klausau?

- Kokio velnio jums čia reikia?

- Atleiskite!

- Bam!"

Ypač pikta buvo dėl to, kad jis - neprastas boksininkas - nesugebėjo apsiginti. O juk jis padoriai pasirodydavo ringe ir retai kada pralaimėdavo. Priešininko ūgis neturėjo reikšmės, kadangi dar studijų metais Lasiteris žinojo, kaip reikia smūgiuoti ir saugotis smūgių. Bent jau manė, kad žino. Iki vakar dienos.

- Ši pyla išeis tau į naudą, - burbėjo Lasiteris. - Ji turi tave pažadinti ir priversti kaip reikiant pamąstyti. Pamąstyti, ką daryti, kad tai nepasikartotų.

Taigi, sveikai mąstydamas, Lasiteris nusprendė negrįžti į "Chassler". Jis išsinuomojo kambarį viešbutyje "Mocartas" - kuklioje įstaigoje akmenimis grįstoje gatvelėje netoli del Korso gatvės.

Viešbutis buvo įsikūręs dešiniajame senos vilos sparne, turėjo keturių metrų aukščio lubas, apleistą gėlyną ir pustuštį barą. Nepaisant vėlaus meto, klientui tuojau pat parūpino dviejų kambarių apartamentus su langais į gatvę. Jį palydėjo nukriošęs patarnautojas, ir Lasiteris, grieždamas dantimis, iš paskutiniųjų jėgų stengėsi neatsilikti nuo senuko.

Patarnautojui išėjus, Lasiteris užsklendė visas durų spynas, pasiėmė iš baro du miniatiūrinius viskio buteliukus ir išpylė juos į plastmasinę stiklinę su vandeniu. Tada, atsisėdęs prie darbo stalo šalia lango, atsivertė užrašų knygelę. Prieš daugelį metų Briuselyje jis įgijo įprotį pradėdamas naują tyrimą įsigyti naują užrašų knygelę. Tai buvo naudinga dėl

įvairių priežasčių, pirmiausia todėl, kad bendroje knygelėje reikalingi vardai greitai pasimesdavo. Lasiteris galėjo pamiršti detektyvo, patalogoanatomo ar eksperto pavardę, bet niekuomet nepamiršdavo pačios bylos ir prisiminė, kaip vienas ar kitas žmogus susijęs su ja. Todėl rasti reikalingą telefoną ar adresą nebuvo sunku.

Ilgai eksperimentavęs su kelių rūšių knygelėmis, Lasiteris apsistojo prie pigaus reporterio bloknoto, 3x8 colių formato, patogiai telpančio delne ir vidinėje švarko kišenėje. Jei tokius metaline spirale sutvirtintus bloknotus kada nors nustos gaminti, "Lassiter associates" gali likti be darbo.

Džo visuomet pradėdavo užrašus nuo paskutinio puslapio, todėl bet kurį adresą ar telefoną surasti buvo lengva ir visada likdavo tuščių lapelių naujoms pastaboms.

Jis liko ištikimas šiam įpročiui pradėdamas Ketės ir Brendono bylą - knygelėje jau susikaupė nemenkas skaičius telefonų ir adresų. Pirmieji buvo įrašyti Riordanas ir keli medikai, po jų sekė Tomas Truongas ir viešbutis Čikagoje, Bepis, Andžela, Eglofas ir "Umbra Domini".

Lasiteris pažvelgė pro langą į gana jaukią gatvelę, iš abiejų pusių apaugusią puikiomis liepomis. Pakėlęs telefono ragelį ir susitikrinęs su užrašų knygele, jis surinko Bepio numerį - namų, paskui - darbo. Ir ten išgirdęs autoatsakiklį, Lasiteris ėmė skambinti į mobilųjį, tačiau vėl niekas neatsiliepė. Galiausiai jis perdavė savo numerį "Mocarte" į Bepio pranešimų gaviklį. Lasiteris pradėjo nerimauti, juk visa tai jis padarė jau prieš parą Neapolyje, o jaunuolis vis dar neatsiliepė. Į Bepį tai nebuvo panašu, ir Lasiteris pradėjo baimintis, ar italui kas nors neatsitiko. Jis netikėjo, kad agentas Romoje būtų tiesiog nerūpestingas. Pirma, Lasiteris buvo per daug naudingas klientas, kad jį ignoruotų. Antra, Bepis dievino technikos naujoves ir dažnai gyrėsi, kad atsakys į bet kurį skambutį "nesvarbu, kur aš būtau - žiūrėčiau "Latio" ar skrisčiau į Tokiją ar Los Andželą".

Lasiteris nusišypsojo, prisiminęs šiuos žodžius. Greičiausiai vaikinukas nematė net Ženevos, ką jau kalbėti apie Los Andželą.

Džo paskambino į savo įstaigą tikėdamasis, kad Džudė bus užtrukusi darbe. Kai jį sujungė su komutatoriumi, jis išgirdo triukšmą ir prisiminė, kad šiandien įstaigoje vyksta kasmetinis kalėdinis vakarėlis. Girdimumas buvo siaubingas, o pakėlusi ragelį moteris buvo laikina darbuotoja ir niekaip negalėjo suprasti, ko jis nori.

- Ka-aip?

- Čia Džo Lasiteris.

- Kas?

- Džo Lasiteris.
- Atleiskite, bet pono Lasiterio šiuo metu nėra.
- Ne, man...
- Ir įstaiga vis vien nedirba.

Įsiutęs Lasiteris metė ragelį ir surinko savo telefono pašto Makline numerį. Ten buvo pustuzinis pranešimų, bet įdomus tik vienas - nuo Džimio Riordano. Tačiau dėl trukdžių detektyvo žodžių beveik neįmanoma buvo suprasti. Jis kalbėjo, panašu, apie čekius. "Tau šitie čekiai labai patiks!" Įdomu, apie ką jis čia?

Lasiteris žvilgtelėjo į laikrodį. Dabar Valstijose septynios vakaro. Jis surinko Riordano namų numerį, bet niekas neatsiliepė. Tada pabandė susisiekti su nuovada.

- Deja, detektyvas Riordanas išvažiavęs iš miesto.

Iš pykčio Lasiteris taip trenkė delnu per stalą, kad stiklinė su viskiu šoktelėjo. Kas per velniava! Taip pat sėkmingai jis būtų galėjęs sėdėti ir povandeniniame naro varpe. Lasiteris paklausė, kada Riordanas grįš.

- Nežinau. Atrodo, dvidešimt ketvirtą - "Kalėdų naktis, šventa naktis..." ir taip toliau.
- Ar aš galėčiau su juo susisiekti?
- Tai priklauso nuo to, kas jūs.
- Aš jo draugas.
- Tuomet jis jums tikriausiai sakė, kad rengiasi į konferenciją Prahoje.
- Prahoje?
- Prahoje, Pruhoje, Prohoje - žodžiu, jis iškylauja.
- Gal turite jo telefoną?
- Nepadėkit ragelio.

Laukdamas atsakymo, Lasiteris prisiminė, kad detektyvas iš tiesų rengėsi į konferenciją, kurioje bus kalbama apie Rytų Europą ir policijos demokratizavimą. Riordanas netgi maivėsi rodydamas atspausdintą programą, kur buvo įrašytas jo vardas.

- Jūs vis dar ten?
- Taip.
- Džimis įsikūrė pasakiškame viešbutyje "Interkontinental" egzotiškoje Progoje, - tarė faras. - Palaukit, šitas numeris mylios ilgumo. Iš pradžių surenkat 011. Rašiklį turite? Atmintinai neišmoksite per visą savo gyvenimą.
- Sakykit.

Lasiteris papildė numerių kolekciją bloknote, atsijungė ir tuojau pat kreipėsi į tarptautinį ryšį. Buvo beveik antra nakties, bet detektyvas neatsakė, ir Lasiteriui teko pabendrauti su autoatsakikliu.

Po viso šito jis išsitiesė ant lovos, dejuodamas nusimetė batus ir užmigo neramiu miegu.

Nubudęs vidudienį, Lasiteris pamatė, kad guli tokia pačia poza, kaip ir užmigo - ant nugaros, žiūrėdamas į lubas. Jis atsisėdo, atsargiai pasikėlė ir, laikydamasis už šonų, netvirtu žingsniu nuėjo į vonią. Atsistojęs prieš veidrodį, labai atsargiai pasikėlė marškinėlius ir čia pat susiraukė. Šonas švytėjo visomis vaivorykštės spalvomis: geltona, rausvai violetine, ryškiai raudona, rožine ir net juoda.

Vandens temperatūrai sureguliuoti jam prireikė penkių minučių, o nusišluostyti po dušo - dešimties. Kūnas aukščiau juosmens tapo visiškai nejudrus - Lasiteris pasilenkdavo tik per didžiausią vargą, o kiekvienas staigus judesys kėlė aštrų skausmą. Apsirengti Džo pavyko tik pasitelkus begalinę kantrybę, o užsisakyti kavos ir kruasanų - tik gerai pailsėjus. Kai po dešimties minučių atnešė pusryčius, Lasiteris dar kovojo su batų raišteliais. "Reikės nusipirkti mokasinus", - pamanė jis.

Padavėjui išėjus, Džo įsijungė televizorių. Ieškodamas CNN, jis junginėjo vieną kanalą po kito, ir staiga ekrane šmėkštelėjo Tonio Bepio veidas.

Sprendžiant iš visko, nuotrauka buvo daryta baigus mokyklą. Bepis šypsojosi savimi pasitikinčio žmogaus šypsena, plaukai buvo trumpai kirpti ir tvarkingai sušukuoti. Jis panešėjo vienu metu ir į estrados dainininką, ir į berniuką iš bažnyčios choro. Įdomu, kodėl vyruką rodo per televizorių? Lasiteris pabandė įsiklausyti į nepažįstamus žodžius, tačiau nė velnio nesuprato.

Po poros minučių Bepio nuotrauka dingo, o ekrane pasirodė reporteris. Jis stovėjo ant šaligatvio prie įėjimo į didelę bažnyčią ir su kažkuo kalbėjosi, o pulkas vaikų tiesė kaklus prieš kamerą ir kišo rankas prie objektyvo. Netoliese ant grindinio matėsi pora policijos mašinų ir greitosios pagalbos automobilis.

Reporteris kažką kalbėjo, o kamera apsistojo ties dviem niūriais uniformuotais vyrais. Jie sunkiai, kartais pakeldami, stūmė neštuvus, kurie vis šokčiojo ar pasvirdavo ant nelygaus, akmeniu grįsto šaligatvio.

Įsiklausęs iš visų jėgų, Lasiteris išskyrė kai kuriuos žodžius: "Santa Marija. Policija. Bepistravezė". Paskui ekrane pasirodęs diktorius nusišypsojo ir perėjo prie kito siužeto.

Lasiteris perjunginėjo kanalus, spaudydamas distancinio pultelio mygtuką, bet nežinojo, ką mato. Užsiverkusi moteris, apsigobusi galvą juodu šaliu, davė interviu, tačiau jis neturėjo supratimo, kas ji tokia - Bepio žmona ar šiaip kokia nelaimėlė.

Galiausiai jis išjungė televizorių ir paskambino Džudei Rivkin. Vašingtone buvo pusė aštuonių ryto, bet Lasiteris nusprendė, kad jam nusispjaut, ar Džudė miega, ar ne.

- Džo! Kur tu esi?

- Romoje.

- Rengiausi tau skambinti. Sandėris su "American Express", panašu, įgauna pagreitį.

- Bijau, kad Tonis Bepis negyvas.

Telefonas nutilo. Džudė kitoje linijos pusėje nepajėgė ištarti nė žodžio.

- Atmosfera staiga įkaito, ir aš ką tik mačiau jo nuotrauką per televizorių. Nesupratu, ką jie šneka, tačiau ten buvo greitoji pagalba, farai, neštuvai.

- Tu įsitikinęs?

- Ne, neįsitikinęs. Gal jį kuo nors įtaria. Nežinau, kur jis, ir... - šoną nelauktai nudiegė skausmas, ir Lasiteris nevalingai įkvėpė plačiai praverta burna.

- Džo, kas yra?

- Šiaip, nieko... Vakar vakare gavau nokautą.

- Tu?!

- Taip, aš, bet tai nesvarbu. Dabar svarbiausia - Bepis. Peržiūrėk telegramas - "Reuters", "Associated Press", žodžiu, viską. Persiųsk faksu, ką rasi.

- Kur tu apsistojęs?

Lasiteris susakė jai visus numerius ir padėjo ragelį. Laukdamas atsakymo, pasiėmė telefonų knygą, susirado "Associated Press" ir surinko reikiamą numerį. Agentūroje nieko nežinojo. Tokie pat beverčiai buvo ir pokalbiai su BBC, "Westinhouse radio" bei šauniais vaikinais iš dienraščio "Romos amerikietis".

Po poros valandų į duris pabeldė, ir į numerį įslydo vokas, kuriame Lasiteris rado du lapelius - "Lassiter associates" blanką ir dar vieną nedidelį puslapėlį.

Blanke buvo vienintelė frazė:

"Reuters" informacija pridedama. Kaip tu ten? Džudė."

"Copyright 1966 Reuters limited.

"Reuters" bibliotekos informacija.

Gruodžio 23, 1995.

APIMTIS: 136 žodžiai.

ANTRAŠTĖ: LAVONAS ANT BAŽNYČIOS LAIPTELIŲ.

VIETA: ROMA

PAGRINDINIS TEKSTAS: Privataus detektyvo kūnas buvo rastas šiandien anksti ryte prie Santa Maria Maggiore bažnyčios, keli kvartalai nuo Koliziejaus. Policija sako, kad auka, Antonijus Bepistravezė (26 metų), prieš mirtį buvo kankinamas.

Kūnas gulėjo laiptelių, vedančių nuo užpakalinių bazilikos durų iki kalvos, papėdėje. Jį aptiko šešiolikmetė Liučila Konti. Panelė Konti pranešė reporteriams, kad iš pradžių palaikė kūną vienu iš benamių, kurie jau seniai pamėgo burtis netoliese esančioje Viktoro Emanuelio II aikštėje. Ji apėjo gulintįjį, bijodama, kad šis pradės kaulyti pinigų. Tačiau pastebėjusi, kad žmogus guli nejudėdamas, priėjo arčiau ir pamatė, kad jo galva apgaubta plastikiniu maišeliu.

Žmogžudysčių tyrimo skyriaus detektyvai pastebėjo, kad tragedija įvyko "netikusiame rajone" ir išreiškė įsitikinimą, kad nusikaltimas bus atskleistas".

Lasiteris tris kartus perskaitė pranešimą, tikėdamasis, kad ko nors nesuprato, tačiau rezultatas buvo toks pats. Bepis mirė, negana to, mirė bjauria mirtimi. Kankindamasis. Staiga Lasiteriui prašvito: reikia susisiekti su Džaniu Mazina. Jei kas ir gali pasakyti, kas nutiko - tai tik Mazina. Sugriebęs užrašų knygelę, Lasiteris susirado ir skubiai surinko žurnalisto numerį:

- Klausau?

- Čia Džo Lasiteris.

- Taip?

- Mes buvom susitikę prieš kelias dienas.

- Taip, žinoma! - apsidžiaugė Mazina. - Girdėjote apie Bepį?

- Taip, mačiau per televizorių.

- Vis dar negaliu patikėti, - sunkiai atsidusęs pratarė žurnalistas.

- Paskambinau, nes... Nežinau. Bepis vis dar dirbo man, kai tai nutiko. Gal "Umbra". Juk jį rado šalia bažnyčios.

Mazina skeptiškai prunkštelėjo.

- Apie "Umbra Domini" nuolatos sklando kokie nors gandai, bet kad šitai! Ne ne, nemanau. Bažnyčia, šalia kurios jį rado, labai įdomi, bet su "Umbra" neturi nieko bendra.

- Kodėl manote, kad ji įdomi?

- Todėl, kad... ji tokia ir yra! Jai šeši šimtai metų, ir ji skirta Šventajai Mergelei. Tvirtinama, kad ją pastatė po sniegakričio, stebuklingo sniegakričio... nubarsčiusio ant žemės bažnyčios planą! Todėl kiekvienais metais, bažnyčios gimimo dieną, iš varpinės barsto gėlių žiedlapius - ži-

noma, baltus. Be to, bazilikoje saugomos relikvijos - lopšio, kuriame gulėjo Išganytojas, medžio nuolaužos. Penkios nuolaužos! Ką jūs į tai?

- Ir jos tikros?

- Iš kur aš žinau? Tai juk religija. Viskas kuo tikriausia! Ir tuo pat metu nieko tikro. Tiksliai žinau tik tai, kad vieta, kurioje yra bažnyčia, kuo tikriausiai susijusi su realiu gyvenimu.

- "Reuters" pranešime užsimenama apie "netikusį rajoną".

- Mes vadiname šitą vietą "mėšlo ir švirkštų aikšte"! Net kekšės vengia čia lankytis. Ten renkasi narkomanai ir psichai.

- Koks skirtumas, kad tai utėlėtas rajonas? "Reuters" medžiagoje sakoma, kad Bepį prieš mirtį kankino. Tai nutiko kitoje vietoje. Ant bažnyčios laiptų žmonių nekankina.

- Jūs teisus. Jį ten tiesiog numetė. Kalbėjausi su farais, bet tai ne spaudai. Gerai? Tai štai, jie pasakė, kad Bepį atvežė ant laiptelių apie penktą ryto. Jie nežino, kur jis buvo iki tol. Bet, sprendžiant iš kraujosruvų ant kūno, tikrai ne ant laiptelių. Ir mirė jis greičiausiai prieš parą ir ne ta poza, kokia jį rado. - Mazina nutilo, paskui pridūrė: - Žinot, jis turėjo vaiką.

- Taip, jis man sakė.

Vėl pauzė.

- Ar žinote, kaip jis mirė? - nutraukė tylą žurnalistas.

- Ne, nežinau.

Mazina garsiai įkvėpė oro ir pradėjo:

- Policija neviešino šių duomenų, bet, žodžiu, Bepiui surišo rankas ir kojas už nugaros, ir tą pačią virvę užmovė ant kaklo su.. nežinau, kaip pasakyti... slidžiu mazgu.

- Slystančiu.

- Taip taip, slystančiu. Kuo smarkiau jis priešinosi, tuo labiau veržėsi mazgas. Policija sako, kad tai tęsėsi kelias valandas. Kai Bepis pradėdavo dusti, jį išlaisvindavo. Ir tai kartojosi vėl ir vėl. Daugybė virvės paliktų pėdsakų ant gerklės, riešų ir kulkšnių. Tai reiškia, kad jį kankino, kai buvo surištas. Kad Bepis priešintųsi.

- Ką norite pasakyti?

Mazina atsiduso ir tęsė:

- Jie užmaudavo jam ant galvos plastikinį maišelį. Tuomet auka stengiasi sulaikyti kvėpavimą, bet galiausiai instinktas daro savo, ir ji ima muistytis! Virvė užsiveržsaid, Bepis prarasdavo sąmonę, ir jie nuimdavo maišelį, atleisdavo mazgus. Ir taip daugybę kartų. Paskui jie užtempė maišelį jam ant galvos ir nebenuėmė. Štai ir viskas. Jis mirė.

Lasiteris tylėjo. O ir ką buvo galima pasakyti?

Mazina atsikrenkštė ir paklausė:
- Kaip manote, ką jie bandė iš jo iškvosti?
- Informaciją.
- Kokią?
- Nežinau. Gal jie veikė aklai, žiūrėdami, kas išeis. Gal norėjo išsiaiškinti, ką jis žino... arba ką žinau aš. Gali būti, kad kas nors tiesiog nusprendė pasilinksminti. Kokie psichai.
- Psichais aš netikiu, - tarė Mazina.
- Aš irgi.
Šį kartą ilgą pauzę nutraukė Lasiteris:
- Taigi...
- Laimingų Naujųjų metų?
- Taip.
- Būkit atsargus.
- Jūs irgi. Laimingų Kalėdų.

21 skyrius

Vos Lasiteriui padėjus ragelį, telefonas prapliupo zvimbti, tarsi aliarmo skambutis gaisrinėje. Šaižūs ilgi signalai netilo.

Lasiteris su pasišlykštėjimu pakėlė ragelį ir atsiliepė bespalviu balsu - tokį toną jis nutaisydavo tuomet, kai sekretorė išbėgdavo kavos pertraukėlei.
- Lasiteris.
- Spėk, kas?!
- Džimis! - apsidžiaugė Džo. - Čia kai kas...
Jis norėjo papasakoti apie Bepį ir savo nuotykius Neapolyje, bet Riordanas nesiklausė.
- Nė už ką neatspėsi. Byla aklavietėje. Nežinau, nuo ko pradėti, nuvažiuoju velniai žino kur ir... Žinai ką? Atkapstau tokį dalyką!
Lasiteris tylėjo.
- Suintrigavau tave, ar ne? - tarškėjo Riordanas.
- Taip, tau pavyko.
- Kada galėsi atvažiuoti?
- Kur?
- Į Prahą, žinoma! Iš kur, tavo manymu, aš skambinu?
- Džimi! Įvykiai verda, aš ne...
- Viso labo valanda skrydžio. Atlėksi kaip kulka!
Iš Riordano tono matėsi, kad detektyvas ne juokais susijaudinęs.

- Kodėl negalėtum visko papasakoti telefonu?
- Todėl, kad šalia manęs sėdi žmogus, su kuriuo tau būtinai reikia susitikti! Todėl šok į lėktuvą ir skrisk čion.
- Tu įsitikinęs, kad...
- Tai baisiai svarbu.

Lasiteris padėjo ragelį ir susimąstė. Jam derėjo likti Romoje ir kuo nors padėti Bepio šeimai, tačiau jis taip ir nesugalvojo kuo. Be to, jis vis vien grįš į Romą poryt. O gal ir dar anksčiau.

Po penkių valandų Lasiteris jau stovėjo prie viešbučio "Interkontinental" ir įdėmiai tyrinėjo komisarų progreso sampratos architektūrinį įsikūnijimą. Stiklo ir betono dėžutės erzacinis modernizmas žadėjo klientams gausybę neskoningos abstrakčiosios dailės, sintetinius dėmėtus kilimus ir europopsą. Pastatytas pačiame šaltojo karo įkarštyje, viešbutis buvo tarsi stikle ir betone įkūnytas komunistų partijos šūksnis prakeiktiesiems Vakarams: "Mes žingsniuojame į ateitį, dirbdami kartu su jumis!". Bet, kaip dažnai nutinka su architektūriniais lozungais, laikui bėgant "Interkontinentalis" pradėjo skelbti visai ką kita. Dabar jis rėkė tiesiog: "Kam, velniai griebtų, reikalingi tokie sumauti pastatai?!"

Įėjęs į viešbutį, Lasiteris susirado Riordaną. Detektyvas sėdėjo bare lieso čeko odiniu lietpalčiu draugijoje. Apsirengęs savo geriausiu išeiginiu kostiumu ir pasirišęs kaklaraištį, Riordanas atrodė kuo tikriausias policininkas, tuo tarpu jo kompanionas labai panešėjo į bedarbį roko muzikantą - kenčiantį nuo tuberkuliozės genijų riebaluotais, pečius siekiančiais plaukais. Ant stalo priešais juos gulėjo cigarečių pakelis ir stovėjo tušti "Pilzeno" buteliai. Lasiteris pasidėjo kelioninį krepšį ant grindų ir atsisėdo šalia detektyvo

- Tikiuosi, alus padorus.

Riordanas, gurkštelėjęs solidų gurkšnį, sukliko:

- Ee-ei, Džo! Pasisveikink su Francu...
- Sveikas, Francai.
- Džo Lasiteris, Francas Janačekas.

Jie paspaudė vienas kitam rankas. Čeko paspaudimas buvo tvirtas, akių vokai - paburkę, oda - nešvari, o balsas storas lyg iš po žemių. Burnos kamputyje vis blykstelėdavo auksinis dantis.

- Malonu susipažinti, - tarė čekas.
- Francas čia... Kas tu, Francai? Vidaus reikalų ministras?
- Kol kas ne, - nusišiepė Janačekas.

Jis išsitraukė iš kišenės vizitinę kortelę ir švystelėjo ją į alaus balą. Lasiteris nustebęs perskaitė, kad jo naujasis pažįstamas - Prahos policijos Nusikaltimų skyriaus viršininkas.

- Nejaugi ši šalis ne didi? - plačiai šypsodamasis, sušuko Riordanas. - Man čia labai patinka. Užsisakykim dar po bokalą.

Detektyvas sumosikavo padavėjui taip energingai, lyg žengdamas į laivą, atsišvartuojantį nuo pirso, ant kurio rauda nepaguodžiama šeima.

Baras prisipildė pusamžių žmonių tamsiais kostiumais. Jie būriavosi nedidelėmis grupelėmis, kažką aptarinėdami pustuziniu kalbų. Atrodė, kad visi bare esantys rūko, ir salėje tvyrojo pigaus tabako bei brangių gėrimų tvaikas.

- Visi susirinko! - linktelėjo kolegų pusėn Riordanas. - FTB, Slaptoji tarnyba, KGB ir netgi tie smirdaliai iš Kanados raitosios policijos. Įsivaizduoji? Raitoji policija, Skotland-Jardas! Žandarai... Dar niekada nebuvau matęs žandarų.

- Kiaulių rojus, - pastebėjo Janačekas, užsirūkydamas cigaretę.

- Mūsų Francas - hipis, - nusikvatojo Riordanas.

Atnešė alų, ir Lasiteris šiek tiek nugėrė tiesiai iš butelio. Gėrimas buvo nuostabus, tačiau pataikė ant žaizdos lūpoje, ir Lasiteris susiraukė. Janačekas vyptelėjo:

- Kas jums nutiko?

- Pargriuvau, - burbtelėjo Lasiteris.

- Ir smarkiai užsigavai? - šypsodamas pasiteiravo Riordanas.

- Kažkoks vyrukas įsilaužė į mano numerį.

- Ir kas paskui?

- Jis priešinosi suimamas.

- Pabėgo? - paklausė Janačekas.

- Deja.

- Blogai, - giliamintiškai pastebėjo Riordanas. - Bet ko gi čia mes vis apie tave ir apie tave? Tu, tikriausiai, mirtinai nori sužinoti, kokio velnio aš tave išsikviečiau?

- Tu tiesiog gerai prisisiurbei, - juokdamasis spėjo Lasiteris.

- Jei žiūrėsime į šį reikalą iš techninės pusės, tai aš pasiekiau virimo temperatūrą. Na ir kas? Svarbiausia, kad Francas ir aš pasisakome viena tema.

- Kokia? - pasidomėjo Lasiteris.

- Kabliukai.

- Kas čia per žvėris?

- Neatskleisti nusikaltimai, - paaiškino Janačekas.

- Mes negalime jų atskleisti, nes nėra įkalčių, - pridėjo Riordanas.

- Arba, dar blogiau - nėra motyvų, - įsiterpė Janačekas.

- Tai labai rimta problema, - tarė Riordanas. - Ką daryti su kabliuku? Tikėtis, kad vieną gražią dieną jis pats išsispręs?

- Neturiu supratimo, - atsakė Lasiteris. - Kaip tu elgiesi?

- Su šituo ir dirba mūsų skyrius, - gūžtelėdamas pečiais, atsakė Riordanas. - Tenka ieškoti šaltinių, apklausti vis tuos pačius žmones ir tikėtis, kad kas nors prisipažins. Arba naudoti naujas technologijas, tokias kaip DNR analizė. Bet paprastai kabliukas lieka kabliuku, ir tai labai slegia.

Lasiteris papurtė galvą, lyg norėdamas pravėdinti smegenis, o Janačekas nusišiepė vilkiška šypsena.

- Taigi, - tarė Lasiteris, - jūs kalbėjotės apie mano sesers bylą ir...

- Šiaip jau apie tavo sesers bylą mes nekalbėjome, - nutraukė jį Riordanas. - Ši byla atskleista. Mums tereikia tik rasti žudiką. - Jis nuleido galvą ir tyliai burbtelėjo: - Iš naujo.

- Tuomet kodėl aš čia? - paklausė Lasiteris. Riordanas pradėjo jį nervinti.

- Aš jau priartėjau prie esmės... Na gerai. Diskusijų metu kažkas paklausė apie serijines žmogžudystes.

- Labai įdomus klausimas, - įsiterpė Janačekas. - Tokiais atvejais mes dažnai turime lavoną, tačiau neturime akivaizdžių motyvų.

- Teisingai. Serijinis žudikas žudo todėl, kad žudo, - paaiškino Riordanas. - Štai ir viskas.

- Veikia tarsi moksliniais sumetimais. Grynas eksperimentas, - pridūrė Janačekas. - Manau, kad didžioji dalis kabliukų - serijinės žmogžudystės.

- Žodžiu, vaikinas iš auditorijos - tas, kuris paklausė - pareikalavo pateikti pavyzdį. Ir Janačekas... Na, Francai, pasakok.

Pasilenkęs pirmyn, čekas pradėjo:

- Atvejis, kurį pateikiau kaip pavyzdį, įvyko prieš keturis mėnesius. Rugpjūtį. Šeima, gyvenanti puikiame Prahos rajone. Nusikaltimas apibūdintas kaip padegimas ir žmogžudystė. Du lavonai.

- Dabar paklausyk, - įsiterpė Riordanas, - aukos buvo mažas berniukas - dviejų, ar dviejų su puse metų ir jo motina. Naktis, jie miega, namą padega ir šis susvyla iki pamatų.

- Nusikaltėlis naudojo ypatingas degiąsias medžiagas, tad neliko nieko, - tarė Janačekas. - Keli kaulai ir dantys. Mes įtarėme vyrą, bet...

- Nei kitos moters, nei kito vyro, nei draudimo, - pridūrė Riordanas.

- Nei skolų, - užbaigė Janačekas.

- Laiminga šeimynėlė, - tarė Riordanas.

- O kurgi buvo vyras? - pasmalsavo Lasiteris.

- Gretimame mieste, žiūrėjo, kaip žaidžia "Sparta", - atsakė Janačekas, krutindamas delną taip, lyg valytų nuo stalo nematomą dėmę.

Riordanas visu svoriu atsirėmė į kėdės atkaltę.
- Skamba pažįstamai, ar ne?
- Taip, - atsakė Lasiteris. - Ir kada, sakėte, tai įvyko?
- Rugsėjo pirmąją.
Lasiteris pabandė prisiminti datas Grimaldžio pase.
- Tikrinau, - pasakė Riordanas. - Išvakarėse jis įvažiavo į Čekiją.
Kurį laiką visi trys tylėdami gėrė alų, galiausiai Lasiteris pakėlė galvą ir tarė:
- Tai gali būti tiesiog sutapimas.
- Žinoma, - pritardamas linktelėjo Riordanas.
- Gal tai tas retas atvejis, kai...
- Ir jūs tuo tikite? - paklausė Janačekas.
- Ne, - atsakė Lasiteris.
Janačekas patenkintas linktelėjo. Po neilgos tylos Lasiteris paklausė:
- Ar galima būtų kaip nors man pasikalbėti su vyru?
- Su Iržiu Reineriu? Bet jis nekalba angliškai, - nusišiepė Janačekas.
- Žinoma, jums padedant.
Janačekas kiek pagalvojo:
- Kokiu tikslu?
- Na visų pirma... Norėčiau sužinoti, ar buvo koks nors ryšys tarp jo žmonos ir Ketės arba tarp vaikų. Žodžiu, pamėginčiau surasti sąlyčio taškus.
- Kur?
- Dar nežinau.
- Tai problematiška, - gūžtelėjo pečiais Janačekas. - Iržis dar... neatgavo psichinės pusiausvyros. Gydytojai farširuoja jį vaistais - raminamaisiais. Medikai bijo, kad jis mėgins nusižudyti. Ir ne be priežasties. - Šviesios čeko akys įsmigo į Lasiterį. - Ne vienas jo vietoje nebenorėtų gyventi. Jis prarado viską: žmoną, vaiką, namus. - Janačekas skėstelėjo rankomis.
- Ką gi, - atsakė Lasiteris, - aš tik pagalvojau...
Janačekas atsiduso ir papurtė galvą:
- Be to, Iržis... - Čekas kelis kartus suspaudė ir atleido kumščius, lyg mėgindamas pagauti reikalingą žodį. - ...Iržis nelabai komunikabilus. Dažniausiai jis apskritai tyli.
Lasiteris linktelėjo.
- Ir vis dėlto... - Janačekas sunkiai spaudė žodžius, - ...kadangi bylos beveik identiškos... gal mes ir padėsim vienas kitam. Aš norėčiau gauti italo paso kopiją.
Lasiteris su Riordanu susižvalgė, ir Lasiteris tarė:
- Aš įsitikinęs, kad detektyvas galės jums ją parūpinti.

- Ir nuotrauką.

- Jokių problemų, - patvirtino Riordanas.

Janačekas užbaigė alų, ir stodamasis pasakė:

- Gerai. Paklausiu paties Iržio ir gydytojo. Gal kartais... - Jis gūžtelėjo pečiais ir ištiesė ranką.

Lasiteris ir detektyvas paspaudė ją abu vienu metu.

- Dėkoju, - tarė Lasiteris.

Čekas niūriai linktelėjo ir patraukė link išėjimo, bet tuojau pat grįžo ir prašneko:

- Žinot, gana keista, kai tokios pat bylos šokinėja iš vienos šalies į kitą... Taip nutinka itin retai. Bet kad iš žemyno į žemyną... Negirdėjau apie tokius nusikaltimus, išskyrus terorizmą. O mes tikri, kad čia - ne terorizmas.

- Mes iš tiesų tikri? - paklausė Riordanas.

- Žinoma.

- Kodėl?

- Kad ir todėl, - įsikišo Lasiteris, - kad nebuvo jokių viešų pareiškimų, ir politika su byla nesusijusi.

Janačekas linktelėjo ir pasisuko į Riordaną.

- Turiu bėgti. Grįžę į Valstijas, paklauskite savo FTB, ar jie girdėjo ką nors apie tokius nusikaltimus, kaip mūsų.

- Būtinai, - atsakė Riordanas. - Paskambinsiu į savo FTB ir sužinosiu, ką jie turi.

Kita diena konferencijai buvo paskutinė, ir detektyvai buvo užimti iki pietų. Ryte jų laukė dalykiniai pusryčiai, paskui - darbas sekcijose, po kurio numatyta apibendrinti rezultatus. Vakare buvo planuojamas bendras banketas.

Devintą ryto paskambino Janačekas ir pranešė, kad mėgina suorganizuoti susitikimą su Reineriu, pridurdamas, kad savo dienotvarkėje ras pertraukėlę ir būdą pranešti apie tai Lasiteriui.

Tad Lasiteriui teko susirasti užsiėmimą visai dienai. Iš tiesų jis norėjo daug ką nuveikti, bet pirmiausia - prasibėgioti senamiesčio gatvelėmis. Pasakyti, kad šonkaulius skauda buvo tas pat, kas nepasakyti nieko, ir vis dėlto Lasiteris jautėsi galįs įveikti kelias mylias, jei bėgs lėtai ir tolygiai. Svarbiausia užduotis - į nieką neatsitrenkti ir neišsimušti iš kvėpavimo ritmo. O užvis svarbiausia - giliai nekvėpuoti.

Sukdamas už "Interkontinentalio", Lasiteris pajuto, kiek daug nešvaros yra šaltame ore. Burnoje netgi pajuto metalo skonį, pasodrintą dūmų kvapu. Komunistų, pasinešusių į sunkiąją pramonę, palikimas bei tai, kad miestas stovėjo upės slėnyje, sąlygojo oro užterštumą, ypač žiemą. Ir

vis dėlto miesto širdis buvo labai sena ir išskirtinai graži. Per paskutinįjį karą Prahos centras išliko nesugriautas, išvengė jis ir modernizavimo maro, subjaurojusio daugumą Europos sostinių. Lasiteriui atsidūrus ant įžymiojo Karlo tilto, pradėjo snigti. Džo turseno nuo vienos statulos prie kitos - tarp laiko nepagailėtų šventųjų, žvelgiančių nuo parapeto į apačioje skubančius praeivius. Negausūs gatvės prekeiviai, siūlantys atvirukus, nuotraukas, eglučių žaisliukus ir suvenyrus trypčiojo prie anglimis kūrenamų gorių. Nuo upės dvelkė šalčiu. Kampuose šiltai apsimuturiavusios moterys pardavinėjo gyvus karpius. Apie kalėdinius šios šalies papročius* buvo perspėjęs Riordanas, kuriam teko atsidurti pernelyg arti žuvį besirenkančio pirkėjo. Pardavėja užkabino karpį kabliu, ištraukė iš plastmasinio kubilo, metė ant lentos ir nukirto jam galvą kapoklės smūgiu, viduriais aptaškydama išeigines detektyvo kelnes.

Kai Lasiteris, nubėgęs porą mylių, grįžo atgal, prekeivių ant tilto jau nebebuvo. Vėjas nurimo, ir sniegas pamažu ėmė kauptis ant pajuodavusių statulų išskėstų rankų, nuogų pėdų ir nereginčių akių. Greitai šaligatvį padengė pusskystė putra, ir Lasiteris, bijodamas pargriūti, porą kvartalų iki viešbučio nužingsniavo, atidžiai žiūrėdamas sau po kojomis. Jis kvėpavo dažnai ir negiliai, bet šonus vis dar skaudėjo.

Ant registratūros stalelio jo laukė žinutė nuo Janačeko - susitikti su Reineriu bus galima šiandien vakare.

Palindęs po dušu, Lasiteris išsitraukė iš kelioninio krepšio adapterį, atsivertė nešiojamą kompiuterį ir pasijungė prie telefono linijos. Jis norėjo paieškoti straipsnių apie padegimus ir žmogžudystes, panašias į Ketės, Brendono, Iržio Reinerio žmonos ir sūnaus bylas. Džo surinko tarptautinį "American Telegraph and Telephone" numerį ir įėjo į "Nexis/Lexis" sistemą. Žinoma, galima buvo visa tai pavesti kokiam nors agentui, bet jis laikė paiešką kūrybiniu procesu, ypač kai tekdavo ieškoti kažko nekonkretaus.

"Nexis" buvo didžiulė duomenų bazė, kurioje tilpo šimtų laikraščių ir žurnalų, kitų leidinių medžiaga, telegrafo agentūrų pranešimai. Nors ji buvo ne visiškai pilna, tačiau turėjo daugybę patikimų šaltinių. Paieška vyko greitai, ir, tiksliai apibrėžus visus terminus, galima buvo rasti informacijos bet kokia tema - pavyzdžiui, "Reuters" pranešimą apie padėtį Sofijoje 1980-aisiais, straipsnius apie serotonino tyrimų rezultatus, publikuotus "Endokrinologijos žurnale" arba tekstuką apie vilkolakius, pasirodžiusį paskutiniajame "Vaiduoklių ir dvasių" numeryje.

Paieška buvo vykdoma paprastuoju režimu, kartu su raktiniais žo-

*Pagrindinis Kalėdų patiekalas Čekijoje - keptas karpis.

džiais naudojant ženklus "ir/arba". Lasiteris kiek pagalvojo ir parašė: "Gaisras ir vaikas, žmogžudystė".

Kompiuterio ekranas kelias sekundes ramiai švytėjo, paskui jame pasirodė pranešimas, jog surasta daugiau nei tūkstantis rezultatų, ir paieška pasibaigė. Lasiteris pamąstė ir susiaurino paieškos ribas, įvesdamas: "1995 metai".

Sistema pranešė apie 214 rezultatų, kurių didžioji dalis Lasiterio nedomino. Daugiausia tai buvo kompiliacijos tekstų apie padegimus, neturinčius tiesioginio ryšio su vaikais ar žmogžudystėmis. Žmogžudystės įvyko vėliau. Lasiteris nusprendė pakeisti paiešką ir įvedė: "Ketlina Lasiter ir padegimas, 1995 metai".

Paaiškėjo, kad šia tema yra devyniolika straipsnių įvairiuose "Washington Post", "Washington Times", "Fairfax Journal" numeriuose bei "Associated Press" telegramose. Visus juos buvo galima padalinti į dvi grupes: vienoje atsidūrė aštuoni straipsniai, pasirodę tik ką po žmogžudystės, kitoje - visi likusieji, skirti kapo išniekinimui, Džono Dou pabėgimui ir policininko nužudymui. Paskui - mirtina tyla.

Paieška ir peržvelgti straipsniai prislėgė Džo. Pirmiausia, jis vėl patyrė tą siaubą, kurį pajuto, sužinojęs apie Ketės mirtį; antra - "Nexis" tinklas pasirodė esąs netobulas. Suformuluoti užklausą taip, kad jis rastų visus tekstus apie sesers žūtį ir kitus panašius atvejus, buvo gana sunku. Egzistavo gausybė žodžių "vaikas", "padegimas", "žmogžudystė" sinonimų. Išvardijus juos visus, kompiuteris jam suras tūkstančių tūkstančius straipsnių.

Lasiterį glumino tai, kad spaudos susidomėjimas tokiu baisiu nusikaltimu buvo paviršutiniškas ir trumpas. Nė viename straipsnyje neužsiminta, kad žudiko žiaurumas buvo sąmoningas, niekur nebuvo aptarinėjamos Brendono kūno sudeginimo priežastys ir pasekmės, niekas net neiškėlė prielaidos, kad Dou galėjo turėti bendrininkų. Apie įvykį buvo pranešama, tačiau niekas jo neanalizavo.

Lasiteris pagalvojo, kad toks informacijos pateikimas - įprastas visiems stambiesiems miestams, kur sensaciją apie dvigubą žmogžudystę jau kitą dieną nustelbia pranešimas apie sekmadieninį susišaudymą kelyje. Ketės ir Brendono žūtis buvo siaubinga, tačiau pranešimai apie ją greitai išseko.

Jis surinko klaviatūroje "Reineris ir padegimas, Praha", tačiau rezultatų nebuvo. Lasiteris nusivylė ir grįžo prie pirmojo paieškos metodo, atsisakydamas visko, kas nebūtina, ir palikdamas tik raktinius žodžius kiekvienam su byla susijusiam tekstui. Galiausiai jam liko vienintelis straipsnis iš nedidelio dienraščio, einančio Bresingheme, Britų Kolumbi-

joje, šimtas mylių į šiaurę nuo Vankuverio. Straipsnelyje buvo rašoma, kad Brajanas ir Mariona Ker žuvo kartu su savo trimečiu sūnumi gaisre, kurio priežastys, anot policijos, "buvo labai įtartinos".

Nors žuvo ne tik moteris ir vaikas, kaip Ketės ir Reinerių atvejais, Lasiteris pabandė dar kartą, įvesdamas: "Ker ir Bresinghemas, gaisras arba padegimas".

Kadangi ši nelaimė nutiko mažame miestelyje, ji galėjo tapti tikrų tikriausia sensacija. Taip ir buvo. Kompiuteris rado aštuonis straipsnius, skirtus šiai tragedijai. Praėjus dviems dienoms po pirmosios informacijos apie gaisrą buvo pranešta, kad policija patvirtino tai buvus padegimą. Liepsna plykstelėjo trijose skirtingose vietose, ir laboratorinė analizė parodė, kad nusikaltėliai naudojo itin degias medžiagas. Liudininkų teigimu, visai prieš pat gaisrą iš namo išbėgo žmogus.

Lasiteris pagalvojo, kad visi trys žuvę vaikai - berniukai. Pirmiausia - Brendonas, po to - Reinerio sūnus ir dabar - Kerų berniukas.

Ir vis dėlto paskutinis įvykis neįsipaišė į bendrą vaizdą. Grimaldžio pase nebuvo Kanados vizos. Be to, tas gaisras kilo lapkričio 14-ąją, kai Grimaldis vis dar tebegulėjo ligoninėje. Tai nutiko nuo Ketės ir Brendono laidotuvių praėjus vos kelioms dienoms. Lasiteris sudejavęs užvertė kompiuterį ir surinko "Lassiter Associates" Vašingtone numerį, norėdamas pakalbėti su Džude.

- Ei! Tu kur?

- Prahoje.

- Duok man savo numerį, mes juk tarėmės susiskambinti!

Jis pasakė numerį.

- Kokios naujienos apie Bepį?

Kiek patylėjęs, Lasiteris atsakė:

- Nieko.

- Gal tai kaip nors susiję su tavimi? - pasakė Džudė. - Nors gali būti, kad aš klystu.

- Tai šimtu procentų susiję su... byla. Be jokių abejonių. Viskas nuo pradžios iki galo.

- Tada - "rankas aukštyn!" Kuo greičiau nešk kudašių iš ten.

- Aš visai ne ten, aš Prahoje. Bet kuriuo atveju, dar ne laikas grįžti.

- Ir kodėl gi?

- Nes čia turiu reikalų, be to, noriu paprašyti tavęs poros paslaugų. Pirmiausia reikėtų pasirūpinti Bepio šeima. Reikia, kad jie turėtų nuolatines pajamas - tiek, kad pakaktų vaikui ir tam, kas jį globoja. Supranti, ką turiu omenyje? Tiek, kad jie neskurstų.

- Kiek laiko?

- Tiek, kiek reikės.
- Tai juk krūva pinigų.
- Džude, aš turiu krūvą pinigų. Daugiau, nei reikia.
- Padarysiu. Kas dar?
- "American Express".
- Kas su jais?
- Noriu, kad papasakotum.
- Tu pasiryžęs vaidinti kokį nors vaidmenį po pardavimo?
- Ne.
- Jie turi kitų planų.
- Nusispjaut į jų planus.
- Tokiu atveju jie pasirengę iškart pakloti dvylika su puse plius opcionai, galintys atnešti dar tris milijonus. Opcionų sumų tu neturėtum liesti penkerius metus, ir, be to, pasirašyti įsipareigojimą nekonkuruoti su jais.
- Jokių problemų.

Taigi, jie nenori, kad jis steigtų naują verslą.

- Vaikinas, kuris veda derybas, sako, kad, jei tu liksi direktorių taryboje, jie pasiūlys tau kur kas daugiau.
- Jie ir taip pasiūlys kur kas daugiau. Pasakyk jiems, kad opcionai manęs nedomina. Man reikia pinigų.
- Supratau.
- Mintis ta, kad aš noriu visiškai išsipirkti. Noriu būti...
- ...laisvas. Aišku. Gerai, pranešiu.

Paskui Lasiteris paskambino Rojui Danvoldui - savo firmos Londono skyriaus vadovui. Rojus buvo kilęs iš darbininkų šeimos ir išaugo Deryje arba Londonderyje, bet kuriuo atveju - sunkiomis sąlygomis. Jis atsėdėjo dvejus metus kalėjime už automobilių vagystes, kurios prasidėjo nuo pasivažinėjimų nugvelbtomis mašinomis, o baigėsi vogto "Porshe" susidūrimu su katafalku IRA aktyvisto laidotuvėse.

Tris mėnesius praleidęs ligoninėje ir kur kas daugiau - jauniesiems įstatymo laužytojams skirtoje įstaigoje Rojus buvo paleistas ir perduotas auklėti tetulei Londone. Įžvalgi dama, laikanti pensionatą su pusryčiais Kilburne, pareiškė, kad automobilių vagystės geriausiu atveju tegali būti tik pašalinis užsiėmimas, ir kad sūnėnui reikia tikros profesijos.

Ir Rojus pradėjo įgijinėti profesiją, pirmiausia įstodamas į vakarinę mokyklą, paskui - į vieną geriausių politechnikumų, kurį pabaigęs gavo informacinių sistemų kontrolieriaus darbą JAV nacionalinio saugumo agentūros angliškajame analoge. Du metus išdirbęs organizacijos centrinėje būstinėje, Rojus išvyko į palydovų sekimo stotį Trodos kalnuose Kip-

re. Penkerius metus prasitrynęs egėjiškosios kultūros užkaboriuose ir pasisotinęs tarnyba bei naktiniais budėjimais visam savo gyvenimui, jis grįžo į Angliją. "Man taip trūko žmonių", - Rojus nepailsdavo kartoti savo bičiuliams. Galiausiai Lasiteris prisiviliojo jį iš "Kroll Associates", pasiūlydamas tą patį atgynimą bei automobilį pasirinktinai. Rojus pasirinko "Porshe".

Sujungimui su Londonu prireikė kelių minučių, ir, išgirdęs Rojaus balsą, Džo iškart griebė jautį už ragų:

- Nežinau, kiek tu žinai, bet dabar aš dirbu su savo asmenine byla.
- Tavo sesuo.
- Ir sūnėnas.
- Girdėjau.
- Mane domina panašūs nusikaltimai: padegimai kartu su nužudytais vaikais. Toks pat atvejis buvo Prahoje, trečiasis - Kanadoje.
- O tu įsitikinęs, kad jie kaip nors susiję tarpusavyje?
- Ne, - atsakė Lasiteris ir kiek patylėjęs pridūrė: - Bet šito atmesti negalima. Pagalvojau, kad tu galėtum... paieškoti ir kitų atvejų.
- Kur?
- Bet kur. Pradėk nuo Europos.
- Anglijos.
- Gerai, pradėk nuo Anglijos.

Danvoldas kurį laiką tylėjo, paskui metė:

- Problema.
- Kokia?
- Daugumoje atveju padegimų neaptinka. Noriu pasakyti, kad būna trumpi sujungimai, sugedusios krosnelės ir taip toliau. Ar domėtis visais gaisrais, kurių metu žuvo vaikai?
- Taip.
- Tai juk gigantiškas darbas.
- Žinau.
- Koks periodas?
- Viskas nuo rugpjūčio pirmosios.
- Gerai.
- Jei nori, susisiek su Interpolu.
- Supratau. Bet mes padarysim kai ką geresnio. Mes turime nuostabias duomenų bazes, su kuriomis galima pažaisti. Mums padės draudimo kompanijos. Bent jau taip būdavo anksčiau. Aplankysiu "Lloyds".
- O policija?
- Žinoma. Susisieksiu su Europolu, policija ir Skotland Jardu - žodžiu, su visais.

- Luktelk minutėlę. Man kilo viena mintis. - Lasiteris paėmė Grimaldžio paso puslapių kopijas ir peržiūrėjo atžymas apie įvažiavimus jį dominančiu laikotarpiu. - Patikrink tuo pačiu ir San Paulą.

- Brazilijoje?

- Taip. Pernai metus, tarp tryliktos ir aštuonioliktos rugsėjo. Pranešk, jei ką sužinosi.

- Sutarėm. Ataskaitos raštu reikės?

- Ne, tik informacijos. Džudė žino, kur manęs ieškoti.

- Biudžetas?

- Dėl jo nesirūpink. Daryk viską, ką reikės.

- Puiku! - Lasiteris jau norėjo dėti ragelį, kai Danvoldas pasakė: - Luktelėk, Džo! Tu vis dar čia?

- Taip.

- Man kilo mintelė.

- Klausau.

- Reikaliukas turbūt užsitęs. Greitai Kalėdos. Aš tai dirbsiu, bet...

- Padaryk, ką galėsi.

- Gerai. Alio! Laimingų Kalėdų! Susisieksim.

Lasiteris susitiko su Janačeku ir Riordanu viešbučio vestibiulyje pusę aštuonių, o penkiolika po aštuonių, po beprotiško lėkimo per sniego audrą, jie jau stovėjo prie lifto Prahos priemiestyje, Pankovo klinikoje. Gydytojas baltu chalatu palydėjo juos pas Reinerį.

Palatoje tvyrojo siaubingas karštis, bet pacientas nuo galvos iki kojų suposi į antklodę. Jis buvo neįtikėtinai sulysęs, išdžiūvusiame veide švietė didžiulės akys.

- Jis atsisako valgyti, - sukuždėjo Janačekas, glostydamasis ilgus plaukus.

Daktaras kažką šnibžtelėjo čekų detektyvui ir, pasisukęs į Lasiterį, tylomis iškėlė pirštą, įspėdamas ilgai negaišti. Tuomet gydytojas išėjo.

Reineris atsigulė ant lovos, neatitraukdamas akių nuo Lasiterio.

- Taigi, - pradėjo Janačekas, kreipdamasis į amerikietį, - aš išversiu. Ką norite pasakyti ponui... atleiskite, misteriui Reineriui?

- Noriu pasakyti, kad lapkričio septintąją buvo nužudyti mano sesuo Ketė ir jos mažametis sūnus Brendonas. Jiems perpjovė gerklę, o namą padegė. - Įkvėpęs pilna krūtine, Lasiteris tęsė: - Kažkas, matyt, nenusisekė, ir pro namo langą iššoko žmogus liepsnojančiais drabužiais.

Janačekas baigė versti ir, atsisukęs į Lasiterį, linktelėjo.

- Tas žmogus smarkiai apdegė, tačiau išgyveno. Kai policija pradėjo

jį tardyti, jis atsisakė kalbėti, ir niekam nepavyko nustatyti žmogžudystės motyvų. - Lasiteris papurtė galvą ir pakartojo: - Niekam.

Kol Janačekas vertė, Lasiteris įdėmiai stebėjo Reinerį, kurio įdubusiais skruostais ritosi ašaros. Galiausiai, kai detektyvas nutilo, Reineris prakalbo. Jo balsas drebėjo iš emocinės įtampos, o akys buvo drėgnos, kaip labradorų veislės šuns.

- Jis klausia, - išvertė Janačekas, - ar jūsų sesuo ir sūnėnas mirė dar prieš gaisrą? Ir ar jie nesipriešino?

Lasiteris suprato, kodėl Reineris klausia būtent to, ir atsakė:

- Teisingai. Jie žuvo ne per gaisrą. Juos nudūrė peiliu.

Lasiteris nusprendė neminėti daugybės žaizdų Ketės krūtinėje ir įpjovų ant jos rankų.

Reineris atsisėdo lovoje ir užsimerkęs ėmė linguoti pirmyn atgal. Kai atsimerkė ir prakalbo, jo veide matėsi didžiulis palengvėjimas. Lasiteris suprato, kad visą šį laiką ligonį persekiojo jo žmonos ir vaikučio, užkluptų gaisro, kosėjančių nuo dūmų ir besiraitančių ugnyje, vaizdinys. Dabar Reineris galėjo viską įsivaizduoti šiek tiek kitaip. Jis kažką pasakė Janačekui, ir detektyvas išvertė:

- Jis klausia, kas buvo tas žmogus?

- Italas, pavarde Grimaldis. Pasakykit jam, kad tas tipas turėjo netikusią praeitį. Samdinys. Samdomas žudikas.

Janačekas išvertė, ir Lasiteris pastebėjo, kaip įsitempė Reinerio veidas paminėjus Grimaldžio pavardę. Čekas prikando apatinę lūpą, jo akyse šmėstelėjo nuostaba. Po neilgos pauzės jis liūdnai palingavo galva.

Lasiteris dūrė pirštu sau į krūtinę, o paskui, skėstelėdamas rankomis ir purtydamas galvą, pamėgino nukopijuoti sutrikusią grimasą, pasirodžiusią Reinerio veide. Čekas nenuleido nuo jo akių.

- Sprendžiant pagal atžymas pase, tuo metu, kai buvo nužudyti jūsų žmona ir sūnus, Grimaldis buvo Prahoje.

- Aš jam tai jau sakiau, - nervingai atkirto Janačekas.

- Pasakykite dar kartą.

Reineris vėl liūdnai papurtė galvą ir pastukseno pirštu sau į kaktą, lyg parodydamas, kad neturi ką atsakyti.

Panašiai jie bendravo dar kelias minutes. Lasiteris klausinėjo, Janačekas vertė. Ar moterys pažinojo viena kitą? Ar Hana Reiner kada nors buvo JAV? Lasiteris paprašė Riordano parodyti čekui Grimaldžio, Ketės ir Brendono nuotraukas, bet vargšelis tik liūdnai purtė galvą ir kartojo: "Ne ne nevim nevim". Šių žodžių versti nereikėjo. Reineris ištraukė iš po pagalvės nedidelę žmonos su sūnumi ant rankų nuotrauką. Ji buvo įrėminta sidabriniuose širdies formos rėmeliuose. Lasiteris žvilgtelėjo į at-

vaizdą ir neigiamai papurtė galvą. Galiausiai pasirodė gydytojas ir, užtikęs lankytojus palatoje, išreiškė nepasitenkinimą. Staiga Reineris prakalbo, ir pasirodė, kad jis prašo Lasiterio telefono ir adreso. Šis įteikė jam savo vizitinę kortelę. Daktaras pradėjo lankytojus grūsti lauk, bet Lasiteris priėjo prie ligoninės lovos ir, suėmęs Reinerį už rankos, žiūrėdamas jam į akis, angliškai tarė:

- Pažadu: aš viską sužinosiu.

Reineris suspaudė amerikiečio plaštaką ir kažką susijaudinęs sušnibždėjo.

- Jis jums dėkoja, - išvertė Janačekas.

- Taip taip. Aš jau supratau.

Išeidamas, Lasiteris atsigręžė, ir jį nudegino Reinerio žvilgsnis. Daktaras jau ruošėsi leisti ligoniui vaistus, bet amerikiečiui į galvą šovė dar viena mintis, ir, ryžtingai pasisukęs į Janačeką, jis pasakė:

- Dar vienas klausimas.

Detektyvas neigiamai papurtė galvą, bet Džo pamatė, kaip Iržis Reineris stebėtinai staigiu judesiu nustūmė daktaro ranką.

- Prosim, - tarė jis, rodydamas į Lasiterį.

- Paklauskit jo, ar jo žmona kada nors važiavo į Italiją?

Ketė lankėsi Italijoje kelis kartus, ir Lasiteris ėmė mąstyti, ar nebuvo ji susitikusi su Grimaldžiu tenai, ir ar nebuvo susitikusi su juo Hana Reiner. Janačekas išvertė, ir čia nutiko kai kas keista.

Reineris nusisuko.

Gal Lasiteris neteisingai suprato, bet jam pasirodė, kad čekas sumišęs. Žemai nuleidęs galvą, Iržis kažką sumurmėjo Janačekui ir nukreipė žvilgsnį į šalį.

- Jis sako, kad žmona vieną kartą buvo ten, - išvertė Janačekas. - Per atostogas. O dabar mums reikia eiti.

Lasiteris linktelėjo ir pamojavo atsisveikindamas. Žmogus ligoninės lovoje toliau tyrinėjo antklodę.

- Iki pasimatymo, - sumurmėjo sau po nosimi Lasiteris. - Iki pasimatymo.

22 skyrius

Rytą Lasiteris vežė Riordaną į oro uostą automobiliais užkimštomis siauromis Prahos gatvelėmis. Detektyvas, kas jam nebūdinga, tylėjo ir atrodė prislėgtas.

- Norėjau pakalbėti su tavim, - pradėjo Lasiteris, - apie...

- Nerėk.

- Aš nerėkiu, detektyve. Kalbu normaliai.

Riordanas sudejavo, kai Lasiteris, išvažiavęs į plentą, įjungė kitą bėgį ir persirikiavo į greičio juostą. Po kurio laiko pasimatė ženklas, rodantis posūkį į oro uostą, ir Lasiteris staigiai pasuko automobilį iškart per tris juostas dešinėn.

- Maldauju, - sudejavo Riordanas. - Nereikia.

- Mokestis už nuodėmes, - atsakė Lasiteris be menkiausio užuojautos šešėlio. - Kiek gi išgėrei vakar?

Riodanas patylėjo, lyg skaičiuodamas, o paskui paklausė:

- Apie kokius išgėrimus tu kalbi?

Juos supo jau visai kitoks miesto peizažas. Akmenį pakeitė betonas ir stiklas, net langai atrodė pusakliai ir beveidžiai.

Riordanas giliai įkvėpė ir sudejavo, lyg būtų gavęs smūgį į krūtinę, paskui atsikosėjo ir atsisėdo tiesiau.

- Nagi, - galiausiai prakalbo, - apie ką gi tu nori pakalbėti?

- Apie Italiją, - žvairuodamas į detektyvą, atsakė Lasiteris.

- Iš itališkų gėrimų bare buvo tiktai "Campari". Tai kas ten su ta Italija?

Lasiteris atsidusi, nežinodamas, nuo ko pradėti. Gal nuo Bepio?

- Vienas iš mano agentų, vaikinas, padėjęs man Romoje, prieš porą dienų buvo nužudytas.

Riordanas susiraukė.

- Tu įsitikinęs, kad tai susiję su tavo byla?

- Negaliu to įrodyti, bet įsitikinęs. Vakarą prieš tai aš grįžau į viešbutį ir radau savo numeryje vyruką - la-a-bai didelį.

- Tai tą, dėl kurio tu "nugriuvai"?

- Taip. Jis mane būtų užmušęs, jei ne koridoriuje pasirodžiusi kambarinė.

- Dieve mano... Ko gi jam prireikė?

- Nežinau. Kai įėjau, jis sėdėjo už mano stalo. Kompiuteris veikė, ir tas raumenų kalnas spoksojo į ekraną.

Dabar jie važiavo plačiu keliu, sukančiu į rytus. Į priekinį langą smogė saulė, ir Riordanas susisukusiu veidu pasidarė panašus į pamiršusį atsigulti graban kunigaikštį Vladą, civilizuotame pasaulyje žinomą Drakulos vardu.

- Na ir sumautai atrodai, - nusišaipė Lasiteris.

Detektyvas iškalbingai žvilgtelėjo į jį ir prakalbo lygiu balsu, be jokios išraiškos, kas liudijo ganėtinai rimtą pagirių sindromą.

- O ką aš galėjau padaryti? Banketas yra banketas. Visi kėlė tostus už dalyvaujančiųjų sveikatą. Viena šalis po kitos. O gėrimai... - išlaikęs pauzę, jis pridūrė: - Menu, ten buvo "slivovica"...

- Man regis, tu jau per senas tokiam sportui. Argi ne?

Riordanas atsakė liūdnu žvilgsniu ir paklausė:

- O kodėl tas vyrukas nusprendė, kad tu kažką žinai?

- Mes per daug triukšmavom.

- Mes?

- Aš ir vaikinas, kurį nužudė. Bepis. Apsilankėm senuoju Grimaldžio adresu, kalbėjomės su jo seserimi...

- Ką nors sužinojot?

- Prieš kelerius metus šis tipas pakeitė tikėjimą.

- Nieko sau! Ir iš kokio, jei taip galima sakyti, tikėjimo jis pasuko tiesos keliu?

- Jis buvo pusiau karinės organizacijos agentas.

- Štai kaip?

- Taip. Grimaldis žudė žmones.

- Kaip tu tai sužinojai?

- Turiu draugą, dirbantį vyriausybinėje įstaigoje. Jis parodė man dosjė.

- Štai dabar mes kalbam apie reikalą! Kada aš pamatysiu tą dosjė?

- Niekada.

- Kodėl?

- Aš jį sudeginau.

Riordanas sudejavo - lyg iš nusivylimo, lyg iš skausmo, o gal ir dėl abiejų dalykų iškart. Norėjo kažką sakyti, bet persigalvojo. Po gana ilgos tylos detektyvas paklausė:

- O kokį tikėjimą jis priėmė?

- "Umbra Domini". Grimaldis perdavė visą savo turtą religinei organizacijai, kuri vadinasi "Umbra Domini".

- "Viešpaties pavėsyje", - tarė Riordanas.

- Tu moki lotyniškai? - nustebo Lasiteris.

- Ne. Tai sesuo Marija Margarita mokėjo lotyniškai. Aš tik įsiminiau kelis žodžius.

- Bet keisčiausia tai, kad... Žinai, nuo ko Grimaldis gavo čekį? Pinigai atėjo iš "Umbra Domini".

- Pamanykit tiktai, - prunkštelėjo Riordanas. - Įdomu, kaip tau tai pavyko?

- Dar vienas draugas, - gūžtelėjo pečiais Lasiteris. - Labai rimta asmeninė paslauga.

Detektyvas ėmė ritmingai stuksenti koja į grindis. Judesiai vis lėtėjo, kol galiausiai visai liovėsi.

- Palauk... Pervedimas telegrafu. Duomenų apie jį mes niekam nedavėm.

- Mes beveik atvažiavom, - pasakė Lasiteris. - Nuo pat pradžių žinojau, kad tai tavo rankų darbas!

Kol automobilis artėjo prie oro uosto pastato, Lasiteris suspėjo papasakoti Riordanui apie savo kelionę į Neapolį ir apie švęsto vandens buteliuką, iškritusį iš tėvo dela Torės kišenės.

- Visai toks pat, kaip ir Grimaldžio, - paaiškino.

- Na ir kokia prasmė? - paklausė detektyvas. - Nejau manai, kad ta religinė grupė "Umbra", ar kaip ji ten, sumokėjo Grimaldžiui, kad tas nužudytų tavo seserį?

- Ir mano sūnėną.

- Baik!

- Ir Iržio Reinerio šeimą. Gali būti, kad ir kitus žmones.

- Tu ką, pakvaišai? - Riordanas garsiai iškvėpė ir atsidarė lagaminą, murmėdamas: - Atrodo, verta užsirašyti tas nesąmones.

- Nesirūpink. Aš paruošiau tau medžiagos rinkinį. Vos tik pastatysiu mašiną, susitiksime oro uosto pastate. Pavaišinsiu kava.

- Būsiu bare.

Po penkiolikos minučių Riordanas atrodė ir jautėsi kur kas geriau.

- Kaip manai, kas man labiau padėjo? - paklausė jis. - Pomidorų sultys ar degtinė?

- Manau, kad degtinė, - atsakė Lasiteris, mesdamas per stalą nedidelį paketėlį.

Riordanas, užsibalnojęs akinius, ėmė vartyti brošiūras, išleistas "Umbra Domini" bei straipsnius apie ją. Per oro uosto vidaus radiją kažką labai garsiai skelbė keliomis kalbomis.

- Puiku, - tarė Riordanas. - Dėkui už pagalbą. Dabar man belieka važiuoti namo ir pranešti vadovybei, kad dėl visko kalti katalikai. Tu bent įsivaizduoji, kuo tai gali baigtis?

- Mes kalbam ne apie katalikus, - atsakė Lasiteris. - O apie organizaciją, kuri, beje, turi rekolekcijų namus netoli Vašingtono, šalia Frederiko. Gal tau bus įdomu.

- Tikriausiai teks domėtis, - niūriai išpylė detektyvas. - Bet šį klausimą reikės paderinti su federalais. Po to, kai Grimaldis paėmė įkaite seselę, man prisiuvo auklę iš FTB. - Riordanas žvilgtelėjo į Lasiterį, ir tas žvilgsnis buvo kupinas įtampos, kaip bepročio. - Jis vardu Derekas Votsonas. Mes darom viską, ką galim, ir noriu, kad tai žinotum. Darom viską, ką

galim! - Riordanas užsimerkė ir pakartojo: - Derekas... Pasitelksiu Dereką, kai tik grįšiu.

- Gerai, veik per Dereką. Pasitelk jį.

- Tu manai, kad jie dirba geriau už mane?

Lasiteris atsakydamas tik gūžtelėjo pečiais.

- Bet tu tikrai galvoji, kad jie geresni?

- Liaukis tu... - pratarė Lasiteris, ir, pabaigęs kavą, pakeitė temą: - Noriu tavęs kai ko paklausti.

- Ko? - pasiteiravo Riordanas, maišydamas saliero šakele "Kruvinąją Meri".

- Mes kalbėjom apie medicinos seserį. Džiuljetą. Kaip nutiko, kad ji kišenėje turėjo automobilio raktelius? Grimaldžiui tai buvo didžiulė sėkmė. Ar klausei jos apie tai?

Kiek pagalvojęs, Riordanas atsakė:

- Ne. Tiesą sakant, neklausiau. Pamenu, kad žadėjau, bet ji buvo ištikta šoko, kai ją radome, o paskui į traukinį įlipo Derekas ir kaip ir ėmė vadovauti paradui. - Jis gūžtelėjo pečiais. - Tiesa, aš pasakiau Derekui apie raktelius, nes prisiminiau tavo prašymą.

- Ir ką?

- Nežinau. Manau, mintyse jis mane pasiuntė velniop. O balsu pasakė, kad jis visada nešiojasi raktelius kišenėje, ir čia, matyt, tas pats atvejis. Tad aš nežinau, klausė jis jos ar ne.

Detektyvas mąsliai pateliūskavo ledą ištuštėjusioje stiklinėje ir gestu paprašė padavėją dar.

- Gal galėtum vis dėlto tuo užsiimti? - niūriai paklausė Lasiteris.

Riordanas arčiau prisitraukė paketą su medžiagomis apie "Umbra Domini" ir brūkštelėjo ant jo: "Džiuljeta - raktai".

- Beje, kur ji gyvena? - pasmalsavo Lasiteris. - Netoli ligoninės?

- Ne. Mašina užregistruota Merilende. Ją rado velniaižin kur nuo tos vietos. Hagerstaune... - Pauzė. - Emitsburge.

Jų žvilgsniai susitiko.

- Į šiaurę nuo Frederiko, - metė Lasiteris.

- Tikrai taip. Pamenu, ji sakė, kad ieško būsto arčiau ligoninės, nes dabar labai daug laiko sugaišta kelionėms. Tiesa, važinėjo ji neilgai.

- Kodėl?

- Nes buvo naujokė. Tik ką pradėjo dirbti. Vos pora savaičių iki to įvykio.

- Nori pasakyti, kad ji įsidarbino jau po to, kai Grimaldis buvo paguldytas į ligoninę?

Riordanas pasitrynė krauju pasruvusias akis.

- Taip. Buvo pervesta iš kažkur, nepamenu tiksliai. Žodžiu, jai nepasisekė. Dvi savaitės naujoje vietoje ir papulti į tokią kebeknę! Vis dar gydosi.

- Nesugrįžo į darbą?

- Per daug įgasdinta.

- Džimi!

- Žinau, žinau, ką nori pasakyti, - pakeldamas rankas, maldaujamai pratarė Riordanas. - Ji dirba tik dvi savaites, ir jos kišenėje labai sėkmingai atsiranda automobilio rakteliai.

- Ir atsitiktinai gyvena mieste, kuriame yra "Umbra Domini" būstinė.

- Tu teisus, - atsidusęs pasakė Riordanas. - Patikrinsiu ją. Gerai? Tik labai nesitikėk. - Ištuštinęs stiklinę, detektyvas paklausė: - Ar Kalėdoms grįši į Valstijas?

- Ne.

- Kodėl?

- Nenoriu tavęs liūdinti, bet kokia prasmė man grįžti? Ten man nieko neliko. Visa šeima išmirė.

- O kur tada važiuosi?

- Dar nežinau, turbūt į Romą.

- Romą! Prireikė tau į tą Romą! Tavo partnerį ten neseniai nužudė! Gal tave mirtis traukia?

- Tu teisus, Bepį uždusino, bet manęs mirtis netraukia. Romoje aš būsiu saugesnis, nei kitur. Jei mane pradės medžioti, pirmiausia ieškos Valstijose. Aš bent jau pirmiausia ieškočiau ten.

Riordanas rengėsi kažką sakyti, bet dar nespėjus jam praverti burnos, garsiakalbis išriaumojo jo reiso numerį. Oro uostas buvo nedidelis, ir, kol skelbimą pakartojo, Lasiteris suspėjo apmokėti sąskaitą ir pasivyti detektyvą, stovinį eilėje prie kontrolinio punkto.

- O dėl tavo draugo, - pasakė Riordanas, - to vyruko Romoje...

- Bepio?

- Taigi. Pasakysiu tik viena: lavonų vis daugėja.

Saugumo tarnybos darbuotojas žvilgtelėjo į jo dokumentus, uždėjo antspaudą pase ir su nusikamavusio žmogaus šypsena grąžino visus popierius savininkui. Priekyje kažkoks plikis skubiai tuštino kišenes, o uniformuota blondinė kantriai laukė galimybės jį deramai apieškoti.

- Tavo sesuo ir sūnėnas - du, Dveinas - trečias. O jei Bepį prigriebė dėl tavęs, tai jis - ketvirtas. Ir tai - be damos iš Prahos ir jos sūnaus. O su jais tai ir visi šeši.

Riordanas paniuro ir pakėlė galvą kaip šuo, įsiklausęs į tolimą šūvį. Jis norėjo dar kažką sakyti, bet saugumo tarnybos darbuotojas gestu paragino jį paskubėti. Plikis jau praėjo kontrolę, ir Riordanas užlaikinėjo kitus keleivius. Detektyvas metė lagaminą ant konvejerio, pakėlė rankas ir žengė pirmyn. Eilėje stovinčių žmonių nepasitenkinimui jis užtruko metalo detektoriaus vartuose ir, atsisukdamas, garsiai ištarė:

- Nepamiršk mūsų. Skambink. O vyruką, kuris stovi už viso šio reikalo, turiu omenyje Grimaldį, reikėtų pažymėti trimis šešiukėmis. Jis - įsikūnijęs velnias.

23 skyrius

Kalėdos atėjo ir praėjo, ir per visą tą laiką nieko nenutiko. Italijoje, palyginus su Valstijomis, Kalėdos buvo švenčiamos šeimyniškai. Čia nesijautė dovanų karštligės, privalomų už vandenyno vakarėlių šurmulio, beprotiško pirkimo ažiotažo ir kiek dirbtinio džiugesio. Gyvenimas Romoje rodėsi tylus ir net kiek patriarchalinis. Vieną dieną nežymiai keitė kita, ir galiausiai priartėjo naujametinis vakaras.

Lasiteris šias dienas praleido gana nevykusiai. Išsinuomojęs kambarį nedideliame viešbutyje į šiaurę nuo Borgezės parko, jis išsiruošė į stomatologijos gydyklą Karalienės Elenos gatvėje, kur gyvenantis Italijoje britas pašalino jam Neapolyje prarasto danties liekanas. Po poros dienų Tarptautinėje Salvatoro Mundi ligoninėje Džo padarė rentgenogramą, iš kurios jis suprato, kad jį tik aplamdė, bet nesuluošino - šonkauliai nebuvo sulaužyti, tik smarkai sumušti.

Lasiteris pietaudavo Dievo užmirštose tratorijose ir rijo leidyklos "Penguin" detektyvus popieriniais oranžinės spalvos viršeliais. Vėlai keldavosi ir rytais ilgai bėgiodavo. Iš pradžių Džo norėjo kreiptis į policiją dėl Bepio, bet trumpai pasitaręs su Vudžiu šios minties atsisakė. Ką jis galėtų pasakyti? Dalintis savo įtarimais su valdžia neprotinga, bent jau taip manė Vudis. Taip, SISMI pravalė, bet ar kruopščiai? Ten tikriausiai liko Grimaldžio draugų. Ir kas žino, kiek glaudžiai persipynę SISMI ir "Umbra Domini" interesai? Geriau tyliai pratūnoti slėptuvėje ir palaukti, kol nusės į paviršių iškeltas dumblas.

Laukdamas Kalėdų, Lasiteris beveik neišeidavo laukan. Jis nuolat skambindavo į Valstijas, bet darė tai iš taksofono geležinkelio stotyje. Namie taip pat nebuvo jokių naujienų, net derybas su "American Express" atidėjo iki Naujųjų.

- Čia niekas nedirba, - tarė Džudė. - Visi viską atideda.

Lasiteris atsakė, kad supranta, ir sakė tiesą.

Jis patikrino savo telefonų autoatsakiklius. Ten buvo pustuzinis pakvietimų, daug prašymų paskambinti ir sveikinimai nuo ne tokių artimų ir brangių žmonių. Monika paliko emocingą, meilės kupiną žinutę, o Klėrė buvo šalta ir atšiauri. Lasiteris norėjo paskambinti abiems, bet atsisakė šios minties, kadangi nežinojo, ką pasakyti.

Vakarais, sėdėdamas brokatiniame krėsle, jis prisimindavo savo namą Makline. "Herald Tribune" rašė, kad Kolumbijos apygardoje smarkiai snigo. "Snieguotos Kalėdos", - galvojo Džo. Jo mintyse iškilo privažiavimo alėja, mažas medinis tiltelis, baltai pasidengę medžiai. O žvelgdamas iš namo per stiklinį atriumo stogą, jis matydavo blyškų žiemos dangų.

Kartkartėmis jo mintys grįždavo prie Ketės ir Brendono. Jis jau sunkiai beatgaivindavo atmintyje jų figūras ir veidus. Ypač Lasiterį slėgė prisiminimai apie sūnėną. Jis buvo toks... saulėtas mažylis. Kaip jis džiaugtųsi sniegu! Po metų kitų Brendonas būtų pradėjęs žaisti futbolą, o Lasiteris nekantriai laukė to meto, kai jį bus galima pradėti mokyti tikro žaidimo. Kodėl gi ne? Brendonui reikėjo tėvo. O kas galėjo šį vaidmenį atlikti geriau už Džoną Lasiterį - aljanso narį?

Bet štai pasirodė Grimaldis. O po Grimaldžio - termitas. Termitas.

Lasiteris nuginė niūrius prisiminimus ir prisivertė galvoti apie malonesnius dalykus. Tikriausiai namie susikaupė krūva pašto. Dešimtys žurnalų, katalogų ir šventinių atvirukų iš Vašingtono, Niujorko, Londono ir Los Andželo juridinių kontorų. Tiesa, atvirukuose puikuojasi tik vadinamieji "šventiniai sveikinimai".

Kai Lasiteris, gulėdamas lovoje, niūriai spoksojo į lubas, jis staiga suvokė, kad nenori grįžti namo.

Nei šiandien. Nei rytoj. O gal ir niekada.

Jam nesinorėjo "pažindintis su vietos įdomybėmis". Pora dienų Lasiteris bandė kovoti su savo abejingumu Romos grožybėms, aplankydamas Vatikano muziejų ir Siksto koplyčią, tačiau veltui. Iš tikrųjų jį domino tik Grimaldis. Lasiteris spręsdavo "Herald Tribune" kryžiažodžius ir vakarienės metu gėrė pernelyg daug raudono vyno.

Ir štai atėjo Naujieji metai - visai tinkamas laikas užmiršti praeičiai ir kurti ateities planams. Jų išvakarėse Lasiteris ilgai neišėjo iš savo kambario, paskui pavakarieniavo artimiausioje tratorijoje - suvalgė marinuotą kalmarą, salotų su anyžiais, raviolli ir nemenką ant atviros ugnies iškeptos ėrienos gabalą. Išgėrė espreso ir sušlamštė gabalėlį torto. Nemokamai nuo užeigos jis gavo didžiulę taurę "Santo".

Lasiteris neskubėdamas išgėrė vyną ir išėjo, palikęs dosnius arbatpinigius. Jis patraukė link viešbučio, šalia kurio buvo senovinio stiliaus baras su skliautuotomis mūrinėmis lubomis ir didžiuliu televizoriumi. Dabar bare grūdosi darbininkai. Be žmonų, nors minioje Džo pastebėjo kelias iššaukiančiai apsirengusias moteris dažytais veidais ir ryškiai raudonais nagais. Ne prostitutes tiesiogine šio žodžio prasme, o merginas šokiams. Mergelės dirbtinai juokėsi, ir Džo vėl pasijuto neįtikėtinai vienišas.

Televizoriaus ekrane "Fiorentina" kovojo su "Latio". Tai buvo vaizdo įrašas. "Latio", panašu, triumfavo, kadangi žiūrovai, laukdami eilinio "Latio" šlovės momento arba naujos "Fiorentinos" klastos, imdavo baksnoti vienas kitą ir garsiai komentuoti tai, kas tuojau pat turėjo įvykti. Aptarinėdami žaidimą jie, nesirinkdami žodžių, plūdo teisėją.

Išmušė vienuolika, ir Lasiteris, pakvietęs jaunutį padavėją, leido suprasti, kad nori pavaišinti šampanu visus čia esančius. Kai padavėjas išdalino taures ir padedamas dviejų savanorių iš lankytojų tarpo pripylė jas"Moet Shandon", visi pasveikino Lasiterį šūksniais, kuriuos netgi palydėjo choriniu dainavimu. Lasiteris užsakė po antrą taurę ir jau galvojo apie trečią, bet padavėjas, pažvelgęs jam tiesiai į akis, papurtė galvą. Paėmęs rašiklį, jaunuolis iškeverzojo:

"Moet Shandon" - 144 000 lirų.

"Asti Spumante"- 6000 lirų.

Paskui jis meistriškai pavaizdavo, kokie girti jo klientai, tad gadinti jiems "Moet Shandon" nėra prasmės. Lasiteris sutiko su šiuo pasiūlymu, ir upeliu pasiliejo "Asti Spumante", kuris nė kiek nesumažino publikos džiaugsmo. Galiausiai atėjo vidurnaktis, ir sveikinimo šūksniai Lasiterio adresu pasiekė apogėjų. Kai jis galiausiai susiruošė išeiti - ne ką blaivesnis už savo sugėrovus - visi užeigos lankytojai pakilo iš savo vietų. Nuaidėjo aplodismentai, garsūs tostai, kurių turinio Lasiteris nesuprato, ir griausmingas, nors ir padrikai išsakytas laimės palinkėjimas. Paskui jis išėjo, palikęs padavėjui beveik du šimtus dolerių arbatpinigių.

Telefono skambutis pažadino jį lygiai aštuntą ryto. Siekdamas ragelio, Lasiteris pajuto kažką panašaus į siaubą: vakar prie įėjimo į viešbutį jį ilgai bučiavo kažkokia moteris. Beliko tikėtis, kad jis neatsitempė jos į savo numerį, kadangi... nekalba itališkai.

"Viešpatie, - pagalvojo Džo, - juk man net ne pagirios. Aš tiesiog vis dar girtas".

- Alio-o! - pasigirdo ragelyje džiaugsmingas Rojaus Danvoldo balsas. - Tikiuosi, nepažadinau?

- Žinoma, ne. Aš... meldžiausi.

- Mes lakstėme? - nusijuokė Rojus. - Gal paskambinti vėliau? Man nesunku.

Lasiteris atsisėdo, ir pasaulis prieš jo akis ėmė lėtai suktis.

- Ne, - tarė jis. - Jaučiuosi puikiai.

- Aišku... nors iš balso nepasakysi... Galiausiai, nesvarbu. Aš pagaliau kažką radau. Tau bus įdomu.

- Hmmm.

- Pirmiausia, Brazilija.

- Uhmmmm.

- Tu dar čia?

- Taip taip.

- Taigi, Rio. Danis - mano draugelis - atkasė šį įvykį.

Rojaus kalba trūkčiojo, sakiniai buvo trumpi, matyt, jis vartė kažkokius popierius.

- Antra valanda nakties. Gaisras. Rugsėjo septynioliktoji. Super koopas Leblone.

- Kas tai per daiktas?

- Prabangus kooperatinis namas. Stilinga vieta pakrantėje. Gaisre žuvo ketverių metų vaikas... mamytė, taip pat - danė auklė. Gaisras persimetė ir į kitus butus... daugiau niekas rimtai nenukentėjo. Bendra kompleksui padaryta žala... šešiasdešimt gazilijonų kruzeirų... Žodžiu, velniška suma... A, štai kur! "Gaisro priežastys kelia rimtų įtarimų".

Lasiteris krestelėjo galva. Kaip bloga, Viešpatie!

- Taip, tai iš tiesų šis tas.

- Tai dar ne viskas, - tęsė Rojus, čežėdamas popieriais. - Oficialiai pranešta, kad būta padegimo. Toliau vėl apie šeimą. Pažiūrėkim. Pasiturinti pora. Pavardė - Penja. Ponia - psichiatrė, ponas - "Rio Tinto Cink" prezidentas. Viešbučių "Sheraton" tinklo bendrasavininkas. Vardinti galima be galo.

- O vaikas... Kas? Berniukas, mergaitė?

- Berniukas. Vienturtis.

- Hmmm, - nutęsė Lasiteris.

- Manai, jau viskas? Visai ne. Yra dar vienas.

- Dar vienas... kas?

- O kaip tu manai? Yra ir kitas kruvinas nusikaltimas, visiškai atitinkantis turimus pavyzdžius. Eilinis berniūkštis...

- Kada? - kvėptelėjo Lasiteris. - Kur?

- Viso labo spalį. Matilda Henderson ir jos sūnelis Martinas. Tiesiog čia, vyruti. Mieste, kurį visi vadina Londonu.

Lėktuvas, skrendantis į Londoną, buvo beveik tuščias. Nieko nuostabaus. Pirmoji metų diena. Hitrou oro uostas priminė dykumą, bet, nepaisant to, Lasiteris, praėjęs muitinę, vos nepražiopsojo Rojaus Danvoldo.

Rojus turėjo labai naudingą detektyvui savybę: visuomet likti nepastebimas. Pats jis save apibūdindavo taip: "visu kuo vidutinis, tik kadaise buvau mažesnio už vidutinį amžiaus". Bet netgi tai nepaaiškino jo keistojo fenomeno. Šis žmogus turėjo kažką, kas jam leisdavo tapti nematomu, lyg būtų skaidrus. Lasiteris sykį užsiminė apie tai, ir Rojus linktelėjo taip, tarsi jam ir anksčiau būtų tekę svarstyti šį klausimą.

- Čia ne Dievo dovana, - pasakė jis tuomet. - Aš tiesiog išsitreniravau tokius sugebėjimus, kad išgyvenčiau.

Lasiteris veltui dairėsi po tuščią salę - Rojus netikėtai išdygo prie jo alkūnės. Jis vilkėjo tvido paltu ir buvo apsimuturiavęs storutėliu šaliku, kurį, regis, suraizgė mezgėjo mokinys.

- Sveikinu su visomis šventėmis, - suburbėjo Rojus jam į ausį. Džo pasičiupo bagažą ir patraukė link išėjimo.

Rojus visuomet parkuodavo mašiną ten, kur negalima, tačiau baudos kažkodėl negaudavo. Štai ir dabar jo automobilis stovėjo prilipęs prie autobuso uodegos. Oras buvo šaltas, drėgnas, dvokė dyzeliniu kuru. Kas keliolika sekundžių dangų sudrebindavo lėktuvų gausmas.

Lasiteris patraukė prie dešiniųjų mašinos durelių, bet Rojus mandagiai parodė jam kairiąsias. Kelyje pokalbis iškart pasisuko apie Hendersonus.

Matilda garsėjo kaip gana pasiturinti moteris - paveldėjimo ir gerai nusisekusių skyrybų dėka. Ji buvo tam tikra prasme net įžymi. "Tarp snobų", - pastebėjo Rojus. Ji rašė romanus. "Grožinius, - vėl paaiškino anglas. - Jie nebuvo leidžiami dideliais tiražais, bet kelias literatūrines premijas dama išplėšė".

- Niekad apie tokią negirdėjau, - pastebėjo Lasiteris.

- Nenuostabu, - šyptelėjo Rojus. - Ledi gyveno savo vidiniame pasaulyje. Skaičiau nekrologus ir kai kuriuos interviu su ja. Atsakydama "Guardian" į klausimus, ji pasakė, kad, sulaukusi keturiasdešimt vienerių, pagimdė sūnų. "Vaiko atsiradimas apvaisino mano literatūrinius dirvonus".

- O vyras?

- Jokių vyrų. Juk ji norėjo vaiko asmeniniam naudojimuisi. Ji apsilankė vienoje iš tų vietų.

- Kokių vietų? - ne iš karto suvokė Lasiteris.

- Taigi pats žinai. Kliniką, kur profesionalai joms užtaiso pilvus.

"Patylėtum", - pagalvojo Lasiteris.

Bet Rojus užsivedė:

- Tai nenatūralu, jei nori žinoti mano nuomonę! Užuot patyrusios malonumą, kaip Kūrėjo sugalvota, jos gauna... kažką panašaus į injekciją. Argi ne? Ne, aš nesakau, kad tai blogai, bet... Kai kurios damutės eina į spermos bankus ir žiūrinėja donorų nuotraukas! Paskui pasiskaito apie tuos, kurių fizionomijos joms patiko. Ūgis, svoris, akių spalva, išsilavinimas. Jos renkasi vaiko gamintoją, kaip tapetus buto remontui!

Lasiteris iškart prisiminė Riordano veidą tuo metu, kai detektyvas sužinojo, jog Brendonas neturi tėvo. "Neturi tėvo? Papasakokit man, kaip atsirado vaikas, ir galite eiti".

Rojus pliurpė toliau, bet Lasiteris, nesiklausydamas anglo, mąstė apie Ketę, ir jo galvoje pradėjo aiškėti mintis. Sesuo irgi pastojo klinikoje. Gal tai ir jungia visus atvejus? Gal Grimaldis buvo spermos donoru? Gal jam pavažiavo stogas ir jis ėmėsi naikinti savo atžalas?

- O kaip pavadintų tokius dalykus senis Darvinas? - nenurimo Rojus. - Pasakysiu tau, kaip jis tai pavadintų. Nenatūrali atranka! Ir senis vėl būtų teisus!

"Jaguaras" lėkė per naktį, o Lasiteris, atsilošęs į sėdynės atkaltę, puse ausies klausėsi Rojaus plepalų. Jis jau atsisakė minties, kad Grimaldis - išprotėjęs spermos donoras. Ši teorija nepaaiškino atsitikimo su Bepiu ir "Umbra Domini" vaidmens. Be to, išliko klausimas: kas atkasė Brendono kapą ir sudegino jo kūną?

Lasiteris stebėjosi, kaip pasikeitė jo nuotaika. Rytą, išgirdęs Rojaus naujieną apie Londoną, jis baisiai susijaudino ir nekantraudamas sėdo į patį pirmą lėktuvą, skrendantį į Angliją. Taip, dirbtinio apvaisinimo klinikos buvo susijusios su byla, nors jis kol kas ir nežinojo, kokį ryšį su byla turi religija. Džo jautė, kad paslapties mazgas pradeda atsirišti, tačiau rytinį azartą pakeitė siaubingas nuovargis. Šonkaulius vėl skaudėjo, ir jam norėjosi vieno: išsimaudyti po dušu ir eiti miegoti.

Jaguaras pasuko į Sent Džeimso skverą ir sustojo prie įėjimo į viešbutį "Hercogas".

- Atvažiavom, - pranešė Rojus. - Atleisk, prašau, jei aš per daug pliurpiau. Kitą kartą, kai užsinorėsiu mitinguoti, užlipsiu ant dėžės tame prakeiktame Haidparke.

- Tu pasakei kelias gana subtilias įžvalgas, tad viskas tvarkoj.

Prie automobilio priėjo šveicorius.

- Palauk, - tarė Rojus ir, pasisukęs, paėmė nuo užpakalinės sėdynės didelį voką. - Laikyk. Čia visa medžiaga apie Hendersonų bylą ir Braziliją. Be to, organizavau tau porą susitikimų. Rytoj.

- Su kuo?

- Su Matildos Henderson seserimi ir geriausia drauge - berniuko krikšto motina. Apie dešimtą. Tiks? - Rojus pastūmė bėgio rankeną į priekį.

Lasiteris linktelėjo ir skubiai išlipo iš mašinos. Tuo pat metu jam aptemo akyse, ausyse pasigirdo griaustinio salvės, o dangus griuvo tiesiai ant galvos. Šveicorius išgąstingai dirstelėjo į Lasiterį.

24 skyrius

Matildos Henderson sesuo, Honora, juos sutiko mandagiai, bet ne daugiau. Ši įsikūnijusi dorybė atrodė turinti maždaug penkiasdešimt metų. Žili damos plaukai buvo pakirpti kariškai trumpai, ausyse kabaldžiavo sunkūs auskarai, o ant nosies kūpsojo bjaurūs, nors ir stilingi, akiniai. Ji dėvėjo plačias kelnes - "bananus", iš karto priminusias Lasiteriui animacinį filmą "Aladinas", kurį jis žiūrėjo kartu su Brendonu. Bute Čelsyje dominavo juodi, balti ir pilki tonai. Nepasiūlydama lankytojams gėrimų, Honora gestu pakvietė juos sėstis į nepatogius, tarsi iš vielos nupintus, krėslus.

- Aš čia todėl, kad mes turime šį tą bendro, - pradėjo Lasiteris.

Dama kilstelėjo antakius. Nepaisydamas šalto priėmimo, Džo narsiai ėmėsi iniciatyvos ir papasakojo, kaip jo sesuo ir sūnėnas žuvo aplinkybėmis, stebėtinai panašiomis į Honoros sesers ir sūnėno mirties aplinkybes. Rojus retkarčiais įterpdavo žodelį, o Lasiteris papasakojo visą istoriją, pradėdamas nuo tos minutės, kai išgirdo apie Ketės mirtį, iki pat šiandienos ryto. Kai baigė, kambaryje įsivyravo tyla. Galiausiai dama tarė:

- Vis dėlto aš taip ir nesupratau, kokiu tikslu jūs čia atėjote, pone Lasiteri.

Rojui Danvoldui nukaro žandikaulis, ir Lasiteris griežtai žvilgtelėjo į jį. Paskui, pasilenkęs prie šeimininkės ir kiek padvejojęs, tęsė:

- Tiesiog pagalvojau, kad mano pasakojimas padės jums ką nors prisiminti apie seserį ir sūnėną.

- Mano seserį ir jos sūnų miegančius nužudė kažkoks beprotis. Tikiu, kad jis visai galėjo būti ir jūsiškis beprotis. Bet kas iš to? Koks skirtumas?

Lasiteris bukai įsispoksojo į ją, nežinodamas, ką pasakyti.

- Jūs... jūs nenorite, kad jis būtų sugautas ir nubaustas?

Išleidusi dūmų srovelę, Honora gūžtelėjo pečiais, ir, kildama, tarė:

- Jam teks kentėti dėl padaryto nusikaltimo visą likusį gyvenimą. Aš budistė ir tikiu, kad, bėgant laikui, visi klausimai išsisprendžia patys savaime. Mano sesuo ir aš... Mes nebuvome labai artimos, ką, aš manau, reikia jums pasakyti. Jei, likus kelioms dienoms iki tragedijos, nebūčiau išvažiavusi į Bahamus, tikriausiai būčiau tapusi pirma įtariamąja.

- Nelabai tikiu, - įsikišo Rojus. - Bet, pamenu, buvo kalbama apie palikimą.

- Man nereikia pinigų, - pasakė dama, nužvelgusi Rojų paniekinančiu žvilgsniu. - Palikimą tikriausiai panaudosiu sukurdama fondą, iš kurio bus mokama sesers vardo literatūrinė premija. Na, o dabar, jei neprieštaraujate... - ji žvilgtelėjo į laikrodį, - aš turiu susitikimą.

Tačiau Lasiteris buvo nusiteikęs ištraukti iš Matildos sesutės viską, kas įmanoma, bent jau tam, kad netektų susitikti su ja dar kartą.

- Kodėl jus būtų įtarę?

- Sesuo mane išdavė. Mes daugelį metų čia harmoningai gyvenome. Aš piešiau paveikslus, ji rašė knygas. Mes buvom laimingos, kol jai nekilo absurdiška mintis įsitaisyti vaiką.

- Jūs jai nepritarėt?

- Žinoma, ne, ir netgi paprašiau Matildos susirasti sau būstą. Ir teisingai padariau! Kai gimė sūnus - Martinas - Tilė tapo tikra perekšle. Ji kalbėdavo tik apie sauskelnes, žindymą, žaisliukus, ir kaip paruošti maistą savo vaikeliui. Intelektualūs pokalbiai ją tiesiog nustojo dominti. - Ji staiga nutilo ir paraudo. - Viskas baigta. Aš nustojau gedėti ir linkiu jums to paties, pone Lasiteri. Dabar, jei neprieštarausite... - Ji išraiškingai pažiūrėjo durų pusėn.

Eidamas link išėjimo, Lasiteris staiga sustojo.

- Gal jūs kartais žinote, į kokią kliniką ji kreipėsi?

- Viešpatie, - atsiduso Honora, - visai neprisimenu. Tai buvo tikros piligrimystės. Matilda važiavo į Valstijas, tuziną kitų šalių, ir, jūs nepatikėsite, net į Dubajų. Visą laiką kalbėjo apie spermos tankį ir ovuliacijos ciklus. - Ji net susiraukė iš pasišlykštėjimo. - Matilda nuolat matuodavosi temperatūrą vaginoje ir pranešinėdavo apie tai.

- O Italijoje ji buvo? - paklausė Lasiteris jau tarpduryje. - Žmogus, nužudęs mano seserį - italas.

- Nežinau. Mūsų santykiai nebuvo itin šilti. O dabar prašau jūsų. Aš turiu susitikimą.

Durys su trenksmu užsidarė.

- Na ir kalė, - leptelėjo Rojus. - Ji tikriausiai juos ir nugalavo.

Geriausia Matildos Henderson draugė gyveno kitame Temzės krante, pietiniame Londone. Rojus karingai brovėsi mašinų užkimštomis gatvėmis, pašėliškai maigydamas klaksoną, o kai jie galiausiai pravažiavo Hamersmito tiltą, automobilyje suskambo telefonas.

- Ot gyvulys! - išpylė Rojus, pakėlė ragelį, ir, kiek pasiklausęs, raminamai ištarė: - Dėjau ant jų visų. Paskambink po valandos.

Pasirodė, kad jo bendradarbiui, vykdžiusiam tyrimą Lidse, iškilo problemų su vietos policija, ir Rojus, išleidęs Lasiterį, tuojau pat išvažiavo.

Barnsas buvo į miestą įsiterpusi kaimiška oazė. Jį puošė kūdros su antimis ir kriketo laukai. Kara Beiker gyveno įspūdingame plytų statinyje, jos valdas ribojo bukmedžio gyvatvorė, o du nedideli liūtai su rožiniais kaspinais po kaklu saugojo įėjimą, tupėdami ant stulpų abiejose vartelių pusėse.

Duris atidarė nė trupučio į Honorą Henderson nepanaši moteris, o jos namas irgi buvo visiška priešingybė bekraujei buveinei Čelsyje. Kara Beiker buvo vos peržengusi trečiąją dešimtį. Tai buvo gražuolė išdraikytais rausvais banguotais plaukais, žydromis akimis ir gundančiai putliu kūnu - tikra paauglio berniuko svajonė.

Namo įrengimas Lasiteriui pasirodė pramuštgalviškas ir eklektiškas. Antikvariniai daiktai nerūpestingai dalijosi erdvę su moderno pavyzdžiais. Poliruotas grindis dengė senoviniai rytietiški kilimai, kambarius puošė visų šalių ir epochų meno kūriniai. Iš eglių šakų nupintos ir jau byrančiais spygliais girliandos spiralėmis vijosi nuo svetainės lubų ir buvo apsivynioję į antrą aukštą vedančių laiptų turėklus.

Aplinkui tvyrojo netvarka - ant stalų ir židinio lentynos voliojosi žurnalai ir knygos, puodeliai ir lėkštutės, skrybėlaitės ir pirštinės. Minkštame krėsle patogiai įsitaisė raudonas guminis šildytuvas, o bulvių traškučių pakelis gulėjo ant sukamosios taburetės šalia pianino.

Kara atsiprašė už netvarką, sustojo, nusimetė batelius, ir, likusi vienomis kojinėmis, nužingsniavo svečio priešakyje.

- Puodelį kavos?

Lasiteris nusekė paskui ją į virtuvę - didžiulį kambarį su daugybe durų, iškirstų vienoje sienoje. Jis atsisėdo prie senovinio medinio stalo, o Kara ėmėsi ruošti kavą.

- Vadinasi, matėtės su Honora?

- Taip, bet ji man nelabai padėjo.

- Vargšelė Honė, - atsidusdama tarė Kara. - Vaidina kietaširdę raganą, o iš tiesų visa nesava iš sielvarto. Man labai dėl jos neramu.

- Tai ji mane suklaidino? - nelabai tvirtai ištarė Lasiteris.

- O, aš jau žinau, kokia kale ji gali būti. Bet, patikėkit manim, Tilz - Matilda - buvo vienintelė būtybė, kurią Honora mylėjo. Na ir, žinoma, Martiną.

Lasiteris pakėlė galvą.

- Man ji tvirtino priešingai.

Skambtelėjo taimeris. Kara ruošė kavą ekspreso aparate, lygiais ir įgudusiais judesiais spaudydama rankeną.

- Nesąmonės, - metė ji, stumdydama puodelius. - Būtent dėl jos elgesio man ir neramu. Jūs matėte jos namą ir negalėjote nepastebėti, kokia santūri ji pati. Honora prisiverčia taip elgtis. Palaukit, aš parodysiu jums jos piešinius.

Pastačiusi ant stalo padėklą su dviem grublėtais puodeliais, fajansine cukrine ir kartonine grietinėlės pakuote, Kara nuėjo prie tolesnės sienos ir grįžo su įrėmintu, plunksna pieštu Pikadilio aikštės vaizdu.

- Tik pažvelkit, - tarė ji, rodydama į paveikslą. - Mano manymu, čia - visa Honė. Tokią nuobodybę retai pamatysi.

Honora Henderson pavaizdavo vieną iš garsiausių pasaulio aikščių. Piešinio kompozicija buvo nuostabi, atlikimo technika nepriekaištinga, regėjimo kampas gniaužė kvapą. Tačiau miesto peizažas buvo atkurtas su kuo detaliausiu tikslumu - nepraleista nė viena smulkmena - dėl ko meno kūrinys akimirksniu virto negyva fotografija.

- Atrodo, suprantu, ką norite pasakyti, - pratarė Lasiteris.

Kara pamaišė kavą lazdele.

- Honora priklauso tam tipui žmonių, kurie, psichoterapeutų tvirtinimu, "atsisako" priimti realybę. Tačiau dabar ji neigia ne patį Tilės ir Martino mirties faktą, o tik tai, kad tas faktas jai svarbus. Jai nusispjaut, todėl jų mirtis nesvarbi. Ji tarsi neegzistuoja.

Ji gurkštelėjo kavos ir sudejavo iš malonumo. Kava buvo labai gera, o pati Kara Beiker - gana viliojanti, tačiau Lasiterio visiškai nedomino jos grožybės, ir tai kėlė jam nerimą, nes paprastai tokio tipo moterų jis geisdavo. Dabar potraukis buvo tik intelektualinis, ne fizinis.

- Hmmm, - nutęsė Kara, suėmusi puodelį abiem rankom ir klausiamai žvelgdama į pašnekovą. Ji aiškiai laukė, kada jis pagaliau prašneks.

- Honora sakė, kad dėl vaiko išmetė Matildą iš namų, - pratarė Lasiteris. - Pasakė, kad seseriai pastojus jos išsiskyrė.

- Nie-kai, - atrėžė Kara. - Honora buvo tiesiog sužavėta galimu kūdikio atsiradimu. Ji valandų valandas tyrinėdavo naujausias dirbtinio ap-

vaisinimo technikas, ji lygino įvairių klinikų privalumus ir darė viską už Tilz - skambindavo daktarams, stebėdavo, kaip ji geria vaistus ir ką valgo. Žodžiu, rūpinosi viskuo.

- Tai visai ne ta moteris, kurią aš mačiau, - linguodamas galva, pastebėjo Lasiteris.

- Klausykit, jūs galit manim netikėti, tačiau netikėti Tilz tiesiog kvaila. - Kara pasilenkė. - Savo testamente ji paskyrė Honorą Martino globėja. Dėl persikraustymo... tai sugalvojo viena Tilz. Ji bijojo, kad kūdikis trukdys Honorai dirbti. Jos ieškojosi sau užmiesčio namo, kur galėtų kartu praleisti savaitgalius. Bet čia.. - Kara netikėtai nutilo ir šniurkštelėjo nosimi. - Atleiskit. Man taip trūksta Tilz. Mes draugavome visą gyvenimą, nuo ankstyvos vaikystės, ir svajojome išlikti draugės, kai pasensime. Tokiomis, kurios nešioja juokingas skrybėlaites ir gyvena Provanse arba Toskanoje, arba...

Po šių žodžių Kara nesusitvardė ir įsiraudojo. Užsidengusi veidą delnais ji išbėgo iš virtuvės sumurmėjusi:

- Atleiskit... Atsiprašau... Tuoj grįšiu.

Lasiteris atsiduso ir susimąstė apie savo pokalbį su Kara Beiker. Jie užstrigo ties seserų Henderson santykiais. Reikėtų užvesti pokalbį apie tai, kas jį iš tiesų domina. Reikia paklausti, kas ir kodėl, Karos nuomone, galėjo nužudyti Matildą ir Martiną, pasidomėti įtariamaisiais ir gandais. Iš savo pusės, reikėtų papasakoti apie Ketę ir Brendoną - gal ji ras ką nors bendro tarp savo draugės ir jo sesers.

Džo išplovė ir pastatė į džiovyklą kavos puodelius, tuomet priėjo prie šaldytuvo padėti grietinėlės.

Šaldytuvas buvo didžiulis, ypač Anglijai, kur buvo mėgiami nedideli buitiniai prietaisai. Beveik visas jo dureles dviem ar trim sluoksniais dengė magnetukais prisegti popieriaus lapeliai. Iš esmės, priešais Lasiterį buvo tikras muziejus su eksponatais: užrašais pieštuku, ant skiautelių pabraižytais telefonų numeriais, baudos kvitais už parkavimąsi ne vietoje ir vaikiškais piešiniais.

Durelės nepasidavė, ir Lasiteris negrabiai užkabino vieną magnetuką. Šūsnis lapelių nuskrido ant grindų. Jis pakėlė juos, kad priklijuotų į vietą, ir tuo pat metu jo akys užkliuvo už nedidelio atviruko.

Lasiteris spoksojo į jį, lyg suakmenėjęs. Lygiai tokį pat atviruką prieš daugelį metų jis gavo iš Ketės. Ant uolėto kalno išsibarstęs nedidelis Italijos miestelis, supamas viduramžiškos sienos. Pačiame centre, ovale, buvo pavaizduotas viešbutis - atviruko užsakovas. Užrašas po mielu nedideliu pastatėliu skelbė: "Pensionas "Akila".

Lasiteris labai gerai prisiminė Ketės atviruką ir tą dvejopą jausmą,

kurį pajuto, jį perskaitęs. Tiksliau, ne perskaitęs, o peržvelgęs, nes tai buvo viena iš kvailų sesers išmonių. Ant atviruko ji nupiešė keturis piešinėlius - pilvą glostančią ranką, ir kiekviename piešinėlyje pilvas buvo vis didesnis. Tai galėjo reikšti tik viena - "užkibau". Atvirukas buvo pasirašytas didžiąją "A", gulinčia ant šono - "aljansas".

Iki pat sesers kelionės į Italiją Džo įtikinėjo ją atsisakyti šios idėjos. Beprotiškai vaiko medžioklei Ketė jau buvo iššvaisčiusi daugiau kaip šešiasdešimt tūkstančių dolerių ir trejus savo gyvenimo metus. Daugkartiniai nesėkmingi bandymai išsekino ją tiek fiziškai, tiek emocionaliai. Ketė darėsi vis trapesnė ir liguistesnė. Žinia apie tai, kad ji išvažiavo į užsienį, į kažkokią nežinomą kliniką, sukėlė jam nerimą. Lasiteris patikrino įstaigą ir su nuostaba sužinojo, kad ji turi kuo puikiausią reputaciją.

Gavęs atviruką, jis išsigando, kad Ketė džiaugiasi per anksti. Kartą jos nėštumas - apvaisinimas įvyko vienoje iš Šiaurės Karolinos klinikų - baigėsi persileidimu. Ketė buvo nusivylusi ir ilgai liūdėjo. Lasiteris nenorėjo, kad ji dar sykį išgyventų ką nors panašaus.

Kara Beiker užtiko jį skaitantį atviruką, nuimtą nuo šaldytuvo.

"Mieloji K.

Čia labai gražu ir ramu. Begaliniai galvas nulenkusių saulėgrąžų laukai. Laikyk špygas. Su meile,

Tilz".

- A... - išspaudė apstulbusi Kara Beiker ir tuojau pat užsičiaupė, lyg negalėdama patikėti savo akimis.

Paskui su dirbtine šypsena ir arktiniu šalčiu akyse ji tarė:

- Žinot, man atrodo, jums geriau išeiti.

- Atleiskit, - Lasiteris aukštai iškėlė atviruką, kaip dažnai iškeldavo daiktinį įrodymą prieš prisiekusiuosius. - Aš skaičiau jūsų laišką. Aš... dėjau į šaldytuvą grietinėlę ir numečiau popierius, o šis atvirukas...

Kara suspėjo persirengti sportinėmis kelnėmis ir senu laisvu megztiniu. Veidas buvo paburkęs, o akys paraudusios. Matėsi, kad ji smarkiai verkė. Kara paėmė atviruką ir prilipdė prie šaldytuvo.

- Tai tas pats miestas, kuriame buvo klinika. Ten, kur Tilz pastojo. Todėl aš jį ir išsaugojau.

- Montekastelo di Pelja.

Atrodė, ji jo negirdi.

- Aš net buvau ten nuvažiavusi, kad palaikyčiau ją už rankos. Ten taip gražu. Nuostabus miestelis Umbrijoje. - Dar vienas atodūsis. - Ir Tilz buvo tokia... laiminga. Aš atsivežiau didžiulį šampano butelį, visai pamiršusi, kad ji negali sau leisti nė gurkšnelio. Mes išsikvietėme taksi ir palaistėme šampanu pievelę priešais kliniką.

- Ką jums pasakojo Rojus?

- Koks Rojus? - nesuprasdama paklausė ji, bet paskui, prisiminusi, pasakė: - Ak taip, jūsų kolega.

- Jis sakė, kodėl aš čia?

Kara mąsliai persibraukė plaukus.

- Jis kalbėjo kažką apie jūsų seserį ir jos vaiką. Kažkaip susiję... su Tilz.

- Aš perskaičiau atviruką tik todėl, kad...

- Niekai. Nesirūpinkit.

- Jūs nesuprantat. Sesuo atsiuntė man lygiai tokį patį atviruką. Ji pastojo toje pačioje klinikoje po daugelio nesėkmingų bandymų metų.

- Kaip Tilz. - Kara nurijo seilę. - Barezio klinika. - Jos akys staiga išsiplėtė, ir, užvertusi galvą, ji riktelėjo: - Ir jūs manote... ką? Ne, negaliu patikėti!

- Pats nežinau, ką manyti, - palingavo galva Lasiteris. - Bet visa tai labai keista. Matilda niekuomet neminėjo žmogaus, pavarde Grimaldis? Frankas Grimaldis.

- Ne, - papurtė galvą Kara.

Jis paklausė, ar galėtų pasinaudoti jos telefonu. Kara kažkaip keistai pažiūrėjo į jį, paskui gūžtelėjo pečiais ir mostelėjo ranka vienų durų pusėn.

- O aš, turbūt, įlįsiu į vonią, - tarė ji.

Lasiteris sulaukė, kol namo šeimininkė išnyks už durų, ir ėmė skambinti į Prahą. Praėjo dešimt minučių, kol jam pavyko susijungti su Čekijos sostine, paskui teko laukti, kol detektyvas Janačekas prieis prie telefono.

- Taip?

- Francai, čia Džo Lasiteris, Džimo Riordano draugas.

- Ak taip, - su įtampa balse tarė čekas. - Linkiu daug laimės Naujaisiais metais.

Lasiteris pasidalino su juo savo atradimu.

- Turiu tik vieną klausimą Iržiui Reineriui, - tarė jis. - Ar jo žmona lankėsi dirbtinio apvaisinimo klinikoje? Jei taip, tai kur? Noriu žinoti, ar tai nebuvo Barezio klinika Italijoje.

- Paklausiu pono Reinerio, - pasakė Janačekas. - Jūs perskambinsit?

- Žinoma.

- Tarp kitko, palaukite! Paskambinsiu jam dabar pat, kitu aparatu.

Lasiteris kelias minutes sėdėjo su rageliu rankoje, vėl ir vėl prasukdamas mintyse įvairiausias versijas. Jei Iržio Reinerio žmona pastojo Barezio klinikoje, nusikaltimus siejantis ryšys nustatytas. Kažkas sekė ten

pradėtus vaikus ir vieną po kito juos žudė. Kūdikių žudynės. Kaip karaliaus Erodo laikais? Bet kodėl? Jis pabandė rasti paaiškinimą - vieną neįtikėtinamesnį už kitą, - kai ragelyje pasigirdo girgždantis Janačeko balsas. Lasiteris prispaudė ragelį prie ausies.

- Alioooo, - nutęsė detektyvas.

- Taip. - Lasiteris sulaikė kvėpavimą.

- Iržis iš pradžių nenorėjo atsakyti. Niurzgė: "Kodėl to klausiate?"

- Gerai. Taigi...

- Aš sakau: "Irži, tavo šeimą išžudė. Atsakyk man į šį klausimą". Ir jis atsakė, jog kaip vyras labai drovėjosi, kad žmona negali nuo jo pastoti. Pastojo padedant gydytojui. Aš toliau spaudžiau: "Kokiam gydytojui? Kur?" Suprantat, negalėjau juo pasitikėti. Jei pats būčiau jam pasakęs klinikos pavadinimą, jis galėjo atsakyti "taip" arba "ne" vien tam, kad atsikabinčiau. Galiausiai jis palūžo: "Barezio klinikoje Italijoje".

- Uff, - atsikvėpė Lasiteris.

- Važiuosit tenai? Į kliniką?

- Ten bus kita mano stotelė.

Jie dar šiek tiek pasikalbėjo, ir Lasiteris pažadėjo pranešinėti čekui naujienas.

Jam padėjus ragelį, į kambarį įėjo Kara Beiker. Ji atrodė linksma ir atsigavusi, vilkėjo sniego baltumo frotinį chalatą. Kara palietė jį ir pažvelgė žvilgsniu, iškalbingai bylojančiu, kad po chalatu daugiau nieko nėra.

Lasiterį ir patį nustebino tai, kad jis papurtė galvą. Nesuprato savo abejingumo. Kara buvo beprotiškai patraukli, bet užuot apkabinęs ir prisitraukęs ją artyn, jis papasakojo jai, ką išgirdo iš Janačeko, ir, padėkojęs už kavą, pakilo.

- Neturiu žodžių apsakyti savo dėkingumui už iš tiesų neįkainojamą pagalbą, - tarė jis. - Būčiau užtrukęs ištisus mėnesius...

- Kurgi ne, - pasakė Kara bespalviu, tarsi distiliuotas vanduo, tonu.

Lasiteris pažvelgė į ją ir giliai atsiduso:

- Reikia eiti.

25 skyrius

Lasiteris stovėjo prie lango viešbučio kambaryje, rankoje laikydamas viskio stiklinę ir stebėjo čiurkšlėmis besipilantį lietų. Audra ritmingomis bangomis plakėsi į stiklą. Atrodė, kad tai kvėpuoja naktis. Įkvėpia... iškvėpia... įkvėpia... iškvėpia... Kai danguje užgesdavo eilinis žaibas, nak-

tis už lango tapdavo dar juodesnė. Viešbučio kiemas, nutviekstas ryškios šviesos, trumpam tapdavo panašus į teatro dekoraciją. Tomis akimirkomis Lasiteris matydavo, kaip sunkūs lašai dūžta į akmeninį grindinį ir kaip blizga šlapios pastato sienos. Akimirksniui iš nebūties išnirdavo neaiškūs aukštų namų siluetai, paskui pasigirsdavo griaustinis, ir jo aidas dar ilgai risdavosi virš miesto.

Lasiteris klausėsi švilpiančio lietaus šniokštimo, maišė stiklinėje ledą ir mąstė apie tai, ką žino. Vaikus, pradėtus Italijos dirbtinio apvaisinimo klinikoje, žudo. Ir tai daro religinis fanatikas, religinio pasauliečių susivienijimo, vadinamo "Umbra Domini", narys.

Bet kaipgi "Umbra" susijusi su šiais nusikaltimais? Žinoma, Bepį, tiriantį šios organizacijos veiklą, nužudė... "Nors, iš kitos pusės, - teigė sau Lasiteris, - aš buvau ne vienintelis jo klientas". Jis įtarė, kad už sumušimo Neapolyje stovi dela Torė, bet ir šiuo atveju neturėjo jokių įrodymų. Grimaldis ir dela Torė nešiojosi vienodus švęsto vandens buteliukus. Faktas, žinoma, labai įdomus, bet kas iš to? Gal tokius flakonėlius įteikdavo visiems "mėlyniesiems" - ištikimiausiems "Umbra Domini" pasekėjams. Galbūt vandenį pašventino dela Torė arba popiežius. Gal jį atgabeno tiesiai iš Lurdo. Bet kuriuo atveju lieka vienintelis klausimas: "Na ir kas iš to?"

Džo pagalvojo apie pervedimą telegrafu. Pinigų paskirtis - o suma buvo nemenka! - nežinoma. Jie galėjo būti susiję su Grimaldžio veikla labdaros organizacijoje "Salve Caelo" - pirkti ginklams ar papirkinėti serbams, tačiau ši prielaida atrodė pritempta. Pinigus pervedė prieš pat prasidedant vaikų žudynių serijai, tačiau faktas, kad nusikaltimus vykdė po pervedimo, nieko neįrodo. Visi teisininkai puikiai žino posakį: "Po to - nereiškia dėl to", - nors jis ir ne visuomet būna teisingas.

Lasiteris gurkštelėjo viskio, mėgaudamasis jo prieskoniu: dūmo, šiek tiek - net vaistų. Dabar jis žino daug daugiau, nei prieš mėnesį, tačiau į pagrindinį klausimą: "Kodėl?" iki šiol neranda atsakymo.

Nusikaltimų priežastis liko mįslinga, ir, blogiausia, Lasiteris neturėjo jokių teorijų. Jis nepajėgė įsivaizduoti giliai tikinčio žmogaus, žudančio nekaltus kūdikius, ir "Umbra Domini" - religinės organizacijos, tegul ir reakcingos, kovojančios su vaikais. "Umbra Domini" brošiūrose dirbtinis apvaisinimas buvo smerkiamas, tačiau vargu ar tai galėjo būti žmogžudysčių priežastis. Už nusikaltimų stūksojo kažkas daugiau, ir kur kas baisesnio. Tačiau kas?

Naktis už lango vis dar pulsavo. Plykstelėjo žaibas, ir griaustinis vėl sudrebino dangų. Lasiteris, siurbčiodamas viskį, vaikščiojo pirmyn-atgal. Koks bebūtų atsakymas, paprasčiausia jį gauti Barezio klinikoje. Tai

reiškė rytinį skrydį į Romą, automobilio nuomą ir trijų valandų trukmės kelionę į Montekastelo. Jis išsinuomos kambarį pensione "Akila" ir tada pradės veikti.

Įsijungęs kompiuterį, Lasiteris užsirašė kelias pastabas apie Hendersonų ir Penjų nužudymą, vis pasitikslindamas su užrašais bloknote. Išsaugojęs informaciją kietajame diske, ją užšifravo ir, prijungęs modemą prie viešbučio telefono, persiuntė bylą į savo namų kompiuterį. Paskui išsiuntė pranešimą Džudei, paaiškindamas, kur jį bus galima rasti artimiausiomis dienomis.

Dieną, pusę ketvirtos, Lasiteris pravažiavo viduramžiškus Todžio - klestinčio miestelio, nusidriekusio ant kalvos Umbrijos lygumoje - vartus. Jam pasakė, kad vietovių žemėlapį jis ras turistų biure šalia centrinės aikštės. Vadovaudamasis šia informacija, Lasiteris klusniai sekė nuorodomis su užrašu "Centras". Persekiojamas nekantraus taksisto, jis tol vingiavo siauromis gatvėmis, kol netikėtai išnėrė į Liaudies aikštę - erdvią, grįstą pilkais akmenimis ir supamą iš tos pačios medžiagos tryliktajame amžiuje pastatyto namo. Prie skardžio, žvelgiančio į Perudžos pusę, krašto, buvo įrengta automobilių stovėjimo aikštelė.

Žaliauniformis tarnautojas iškart pareikalavo iš jo pinigų. Lasiteris gūžtelėjo pečiais, ir, tarsi pats bukiausias iš turistų giminės, leido vyrukui pačiam pasiimti reikiamą sumą iš atkišto pakelio. Šis pasiėmė šešis šimtus lirų, o paskui delikačiai, dviem pirštais, lyg pincetu, išsitraukė dar šimtą. Kilstelėdamas antakius, dūrė sau į krūtinę. "Arbatpinigiai", - suprato Lasiteris ir linktelėdamas sutiko. Tarnautojas kruopščiai užpildė lapelį, iš informacijos gausos panašesnį į anketą, nei į kvitą, ir pabruko jį po kiemsargio šluota.

- Kur turistų biuras? - paklausė Lasiteris.

- Aaa... Taip. - Žalioji uniforma išrėžė visą kalbą, kurią užbaigė gyvatišku rankos mostu. - Šu, šu, šu, - susakė tarnautojas, keldamas ranką į dangų, tarsi rodydamas kryptį. - Ten!

Savo paties nuostabai Lasiteris, sekdamas nurodymais, kurių nesuprato, atsirado tiesiai prie turistų biuro durų. Čia sėdinti dama sąlyginai kalbėjo angliškai, bet, ko nori klientas, suprato tik iš dalies. Greitai žingsniuodama nuo vienos medinės spintos prie kitos, ji ištraukė detalų Umbijos žemėlapį, Todžio ir apylinkių planą, kuriame buvo ir Montekastelo, vietos švenčių sąrašą, kortelę su miesto herbu ir keturis atvirukus su Umbrijos vaizdais.

Lasiteris padėkojo damai ir, paėmęs nuo jos stalo rašiklį, brūkštelėjo popieriaus lape: "Barezio klinika - Montekastelo?"

Išvydusi užrašą, moteris paniuro ir suvaidino gana sudėtingą pantomimą. Ji pakėlė rankas į lubas, pakrutino pirštus, o paskui rankas nusvarino. Tuo pat metu ji, išpūtusi akis, užsikosėjo.

Spektaklį palydėjo vienintelis šūksnis:

- Pu-u-ff!

Lasiteris nieko nesuprato, bet, narsiai nusišypsojęs, apsimetė, kad supranta.

- Taip taip, - tarė jis. - Jokių problemų.

Moteris nudelbė jį skeptišku žvilgsniu, bet, nieko daugiau nevaidindama, paėmė žemėlapį ir tvirta ranka nužymėjo kelią į kliniką ir į pensioną "Akila". Pastaruosius ji pažymėjo žvaigždutėmis ir grąžino žemėlapį.

Pasiėmęs automobilį iš aikštelės, Lasiteris išskleidė žemėlapį ant keleivio sėdynės ir pabandė įsiminti jame nurodytą kryptį. Greitai, sekdamas nuorodomis, jis išvažiavo pro vartus ir tuojau pat atsidūrė kaimo vietovėje. Po kelių serpantino kilpų Lasiteris išvažiavo į lygų kelią, nusidriekusį siauros upelės pakrantėmis.

Po penkių minučių jis nusigavo iki pagrindinio orientyro - firmos "Adžip" benzino kolonėlės. Čia upė susiaurėjo iki penkių metrų, tačiau žemėlapyje šis upelis buvo pavadintas išdidžiu Tibro* vardu, o ir ant tilto per upelį stovėjo nuoroda: "Tibras".

Dar už kokių penkių mylių Lasiteris pravažiavo aikštelę su stovinčiais mėlynais sunkvežimiais ir medelyną. Medžiai, susodinti lygiomis eilėmis it žemės ūkio kultūros, atrodė keistai. Už plantacijos kelias šakojosi į dvi dalis. Lasiteris stabtelėjo šalikelėje ir pažvelgė į žemėlapį. Dešinėje buvo Montekastelo - siena apsupta gyvenvietė, nusidriekusi skardžio viršuje. Jis pažino miestelį iš atviruko, kabojusio ant Karos Beiker šaldytuvo. Matyt, fotografas stovėjo kažkur netoliese.

Kairiąją kelio atšaką buvo pažymėjusi turistų biuro darbuotoja, ir Lasiteris nuvažiavo ja - pro žiemojančių kukurūzų su žemai nupjautais stiebais laukus, alyvų giraites ir kuklius namelius.

Štai jis ir atvyko. Kairėje kūpsojo pora masyvių akmeninių vazonų su nudžiūvusiais augalais, ant kalto geležinio kronšteino kabojo skydas su elegantišku kursyvu užrašytais žodžiais:

BAREZIO KLINIKA

Palei kiek viršun einantį ir darantį posūkį privažiavimo keliuką stiebėsi aukšti liekni kiparisai. Pravažiavęs vazonus ir nuriedėjęs dar pusę mylios, Lasiteris atsidūrė ant kalvos viršūnės, iš kur pamatė kliniką, ir tas vaizdas sukrėtė jį iki pat kaulų smegenų.

---

*Didžiausia Italijos upė.

Jei pastatas nebūtų buvęs pastatytas iš tos pačios pilkos klinties, kaip ir vazonai prie įvažiavimo, iš jo nebūtų likę nieko, išskyrus pajuodavusias nuogriuvas. Būtent tai ir bandė jam pavaizduoti moteris turistų biure.

Dūmai. Ugnis. Puu-ff!

Iš Barezio klinikos liko beveik vieni pelenai - jei taip galima sakyti apie pastatą iš akmens. Ten, kur nuo karščio sutrūkinėjo siūlių klintis, mūro akmenys sukrito ant žemės į bjaurias, juodas krūvas. Iš dešiniojo namo sparno neliko nieko, išskyrus krosnį, apsuptą apanglėjusių nuolaužų. Kitas sparnas išliko geriau, bet ir ten namas žiojėjo atviras dangui. Likusi be stogo, langų ir durų, klinika priminė antikos griuvėsius, o ne pastatą, sudegusį visai neseniai.

Lasiteris, lipdamas iš mašinos, žvelgė į griuveną.

Sudegusios klinikos vaizdas jam priminė tą baisųjį rytą, kai jis nuvažiavo prie Ketės namų ir pamatė, kas iš jų liko - apanglėjęs medis ir apsvilęs, pajuodęs metalas.

O taip pat ir išniekintą Brendono kapą. Policija padarė viską, ką galėjo, bet Lasiteris prisiminė nuverstą antkapį, sumintas į purvą gėles, suodžių pėdsakus drėgnoje raustelėjusioje žemėje ir išbarstytų pelenų ruožus.

Jis suvirpėjo, ir kūnas pasidengė šiurpuliukais. Stuburu ėmė lėtai kilti šaltis, ir Lasiterį užvaldė juoda neviltis. Jis pajėgė išsilaikyti ant kojų, tik visu kūnu atsirėmęs į mašiną. Kodėl nutinka taip, kad, kur tik jis bebandytų ieškoti pagalbos, randa tik išdegusią dykumą?

Dabar, kai nebeliko Barezio klinikos, jo tyrimas greičiausiai baigsis. O juk visai neseniai Džo, regis, užčiuopė tai, kas siejo keturių moterų mirtį. Ir štai dabar ši bendra grandis sunaikinta. Negailestinga ugnis ją nušlavė nuo žemės paviršiaus.

Staiga Lasiteris išgirdo savo paties atodūsį. Jis ėmė prarasti pasitikėjimą. Pirmą kartą nuo sesers mirties ėmė abejoti, kad jam pavyks išsiaiškinti, kodėl ją ir Brendoną nužudė.

Jis neryžtingai grįžo ten, kur kelias šakojosi į dvi dalis, ir, pasukęs į kairę, nuvažiavo viršun - į Montekastelo ir pensionato "Akila" pusę. Saulė jau ritosi vakarop, ir miestelis liepsnojančių debesų fone atrodė kaip neįveikiama tvirtovė.

Nuolaidus pakilimas tapo daug statesnis, ir kelias link sienos apsupto miestelio pradėjo vingiuoti grakščia spirale. Persijungęs į antrą bėgį, o paskui ir į pirmą, Lasiteris neatitraukė akių nuo lėtai šliaužančios į viršų termometro rodyklės. Tik po dešimties ilgų minučių automobilis prišliaužė skardžio viršų.

Džo atsidūrė savotiškame miesto priimamajame po atviru dangumi. Keli namai, prilipę prie skardžio nedidelio skverelio, apsodinto pinijomis, pakraštyje. Jų pavėsyje prie gražaus fontano sėdėjo moterys, nenuleidžiančios akių nuo savo mažų vaikučių. Likusi erdvės dalis buvo skirta automobilių stovėjimo aikštelei, ir Lasiteris pamatė, kad penkios vietos joje rezervuotos pensionui "Akila".

Sustojęs vienoje iš jų, jis išjungė variklį ir išlipo iš mašinos. Netoliese, ant aprūdijusio metalinio šviestuvo stulpo kabojo raudona dėžė su užrašu:

AKILA

Lasiteris pakėlė vyriais pritvirtintą dangtelį ir išsitraukė iš dėžės storo kartono kortelę.

Vienoje kortelės pusėje buvo nubraižyta schema - kaip nusigauti iki pensionato, kitoje - keli kvadratėliai su piešiniais. Pirmasis vaizdavo, matyt, patarnautoją - dryžuotos kelnės, šypsena nuo ausies iki ausies ir cilindras su užrašu "Akila". Patarnautojas žingsniavo nuo stovėjimo aikštelės, kiekvienoje rankoje laikydamas po du lagaminus - penktąjį nešėsi po pažastimi. Antrame kvadratėlyje patarnautojas jau stovėjo pensionato vestibiulyje, pagarbiai susilenkęs prieš didingos išvaizdos damą. Šalimais, išrikiuoti pagal dydį, laukė lagaminai. "Gana efektingas informacijos pateikimo būdas", - pagalvojo Lasiteris. Jam pačiam, laimei, džiugiojo patarnautojo paslaugos nebuvo reikalingos.

Su žemėlapiu rankoje Lasiteris priėjo prie skardžio krašto ir pažvelgė bedugnėn. Jis išvydo tamsia lyguma vingiuojančios upės juostą, o tolumoje - mirgančias Todžio šviesas. Dirstelėjęs žemyn, Lasiteris su nuostaba pamatė nedidelę futbolo aikštę. Tuzinas berniūkščių, pasidaliję po šešis, gęstančioje dienos šviesoje su užsidegimu vaikėsi kamuolį.

Didžioji aikštės dalis kabojo virš skardžio, paremta galingomis konsolėmis. Visą žaidimui skirtą erdvę juosė juodas tinklas, pritvirtintas prie metalinių stulpų. Jo dėka žaidėjams nereikėjo nuolatos šokinėti į bedugnę atsinešti kamuolio.

Įprastomis aplinkybėmis Lasiteris būtinai būtų užtrukęs ir pažiūrėjęs žaidimą, bet jau gerokai sutemo, ir reikėjo nusigauti iki pensionato, kol dar galima buvo šį tą įžiūrėti.

Automobiliai, matyt, į miestą nebuvo įleidžiami, ir, įėjęs pro arką sienoje, jis iškart suprato kodėl. Nė vienas automobilis į miestą tiesiog neįvažiuotų. Lasiteris perėjo sienoje iškirstą tunelį, ir atsidūrė pačioje Didžiosios gatvės pradžioje - iš akmenų sudėti laiptai perėjo į viduramžišką gatvelę, tokią siaurą, kad Lasiteris, išskėtęs rankas, galėjo paliesti

abiejose jos pusėse stovinčius namus. Gatvė vėl perėjo į tunelį - šį kartą po pilku akmeniniu pastatu, o vėl išnirusi į šviesą virto mažyte aikšte.

Kelias visą laiką kilo į kalną, ir, kai Lasiteris pamatė ant sienos šalia masyvių medinių durų kabančią ovalo formos iškabą, jis jau sunkiai alsavo. Iškaboje ryškiomis raidėmis puikavosi:

PENSIONAS "AKILA"

Lasiteris nepatikėjo savo akimis. Pensionai paprastai būna gana kuklūs, tačiau "Akila" buvo įsikūrusi dailiame pastate - savotiškuose nedideliuose rūmuose.

Ant drožinėtų durų kabojo lentelė su užrašu "Prašom užeiti", ką Lasiteris tuojau pat ir padarė, atsidurdamas didžiuliame vestibiulyje - marmurinėmis grindimis ir neperkrautame baldais. Pora gobelenų ant sienų, juodas tviskantis rojalis ir keli senoviniai rytietiški kilimai ant grindų. Už masyvaus medinio stalo, visiškai tuščio, neskaitant metalinio atvirukų stovo ir registracijos knygos, sėdėjo kokių penkiasdešimties metų vyras, dėvintis tamsiai mėlyną palaidinę su auksiniu herbu. Jis buvo beveik teatrališkai gražus.

Lasiteris, vis dar sunkiai alsuodamas, priėjo prie stalo. Šonuose pulsavo skausmas.

- Džo Lasiteris, - ištarė jis, veltui ieškodamas itališko atitikmens žodžiui "rezervuoti", bet žmogus už stalo staiga prakalbo angliškai.

- Ak taip. Sveiki atvykę į "Akilą", - tarė jis su britišku akcentu. - Ar turite bagažo? Galėčiau nusiųsti Tonijo jo paimti.

- Jūs kalbate angliškai? - nesusilaikė Lasiteris.

- Taip... tam tikra prasme. Iš tiesų aš esu anglas.

- Atleiskit. Tiesiog labai nustebau.

- Ne jūs vienas. Dauguma stebisi. Montekastelo gimtąją kalbą girdžiu nedažnai, nors vasarą pas mus užsuka svečiai, besilankantys Kjantišyre.

- Toskanoje? - nusijuoke Lasiteris.

- Taigi. Tuomet čia išgirsi tik anglų kalbą, ypač rugpjūtį. O sausį...

Jis nutilo, suteikdamas Lasiteriui galimybę paaiškinti, kodėl šis pasirodė Montekastelo tokiu neįprastu metu. Lasiteris atsakydamas nusišypsojo, tačiau nutylėjo.

- Ką gi! Jei pasirašysite registracijos žurnale ir atiduosite man pasą kelioms valandoms... Palydėsiu jus į jūsų kambarį.

Jis atvertė registracijos knygą ir įteikė Lasiteriui rašiklį. Kokia laimė, kad šis žmogus kalba angliškai! Jis gali žinoti apie Barezio kliniką ir jai vadovavusį žmogų. Bet iš pradžių Lasiteris norėjo nusimaudyti po dušu ir šiek tiek pamąstyti.

Jis nusekė paskui vyriškį, kuris užsispyrė nešti jo lagaminą. Plataus koridoriaus sienos buvo nukabinėtos erelio formos kandeliabrais iš kaltos geležies. Kiekvienas plėšrusis sparnuotis laikė naguose po storą baltą žvakę.

Kambarys buvo erdvus, su labai aukštomis lubomis ir antikvariniais baldais. Parodęs į seną, vabalų apgraužtą spintelę, vyriškis tarė:

- Joje rasite televizorių.

Nepaisant senoviškos kambario išvaizdos, jame buvo įrengti naujausi šildymo radiatoriai ir pati šiuolaikiškiausia vonia su marmurinėmis grindimis, lentynėle rankšluosčiams šildyti bei baltu frotiniu chalatu.

- Matau, jūs nustebęs, - pasakė vyriškis.

- Greičiau jau laimingas, - atsakė Lasiteris.

Vyras lengvai linktelėjo galva ir atitraukė užuolaidas, kurios dengė prancūziškas dureles, vedančias į nedidelį balkonėlį. Jie abu peržengė slenkstį. Jau buvo sutemę, ir tik vakaruose dar švytėjo menkutis violeto lopinėlis.

- Tokią giedrą naktį, kaip šiandien, iš čia galima matyti Perudžą, - tarė gražuolis britas, rodydamas į padūmavusią pašvaistę tolumoje. - Štai ten.

Jie grįžo į kambarį, ir pensionato šeimininkas patraukė link durų. Kiek padvejojęs jis tarė:

- Jei jums prireiktų fakso ar kopijavimo aparato, mes juos, žinoma, turime. Šiame juodame krepšyje yra kompiuteris, o apačioje, šalia stalo įmontuotas įtampos stabilizatorius. Be to... - Jis vėl užsikirto. - Jūs vakarieniausite? Tiesa sakant, geresnės vietos nerasite, jei, žinoma, nenorite važiuoti į Todį ar Perudžą. Mes valgome aštuntą.

- Skamba visai patraukliai.

Kol užkandžiai buvo suvalgyti, Lasiteris nemažai sužinojo apie Naidželą Berlingeimą - jį užregistravusį gražuolį ir jo kompanioną Hju Kokeiną. Hju buvo arti penkiasdešimties, ir tiek pat nepastebimas, kiek Naidželas - gražus. Nerangus ir ilgšis, jis, atrodė, turi vien tik nosį, ausis ir skystutėlę ševeliūrą.

Tai buvo porelė gėjų iš Oksfordo, atvažiavusių į Italiją septintajame dešimtmetyje... tapyti paveikslų.

- Tiesą sakant, - linksmai pastebėjo Hju, - mes buvom netikę dailininkai. Sutinki, Naidželai?

- Siaubingi.

- Užtai radome vienas kitą.

Kurį laiką jie gyveno Romoje, o paskui, kai Naidželo tėvas mirė nuo širdies smūgio, įsigijo vynuogyną Toskanoje.

- Manau, tai puiku.

- Tai buvo dar blogiau už dailę, - nusišaipė Naidželas.

- Labai daug dulkių, - pridūrė Hju.

- Ir prakaito...

- O bjaurastis prisimeni?

- Kaipgi, dantys kaip stiklo šukės.

- Gyvatės? - pasitikslino Lasiteris.

- Baisūs padarai, - atsakė Hju. - Įkandimas mirtinas. Gerai, jei šliaužiotų tiktai žeme... Tai ne, įlįsdavo į vynuogienojus. Derliaus rinkėjai labai bijojo. Atsimeni, Naidželai?

- Atsimenu.

- Sykį vedžiojau ten turistus... "O čia, ponios ir ponai, geriausios rūšys... Iš jų gamina vyną... Mes pasodinome jas..." Pakeliu vynuogienojo šaką ir, Dieve mano, atsiduriu veidas į veidą... Palaukit! Veidas į galvą? O gyvatės turi veidą? - atsigręžęs į savo gražiąją pusę, pasiteiravo Hju.

Kurį laiką jie svarstė, ką galima vadinti veidu, galiausiai Hju atsiduso ir užbaigė:

- Tai tiek apie vynuogynus.

- Mums nepavyko sutarti su samdomais darbininkais, - prisipažino Naidželas. - Suprantate, Toskanoje buvo pilna imigrantų, tad su vynuogienojais teko išsiskirti...

- Bet pagrindinė priežastis, dėl kurios jų atsisakėme - tai prakeiktas, katorgiškas darbas, - piktai susiraukęs, pridūrė Hju, žvilgčiodamas į kompaniono pusę. - Mes ne tokie pasiaukojantys darbštuoliai, tiesa, Naidželai? Noriu pasakyti, kad mes ne itin mėgstam persitempti.

Toliau pokalbis vystėsi panašiai, Hju vis nurinkdavo tuščias lėkštes, o Naidželas atnešdavo patiekalus. Po užkandžių sekė ėrienos pjausniai, paskui - žalios salotos ir pintinė su vaisiais. Vakarienė baigėsi virškinimą skatinančiais skysčiais.

Lasiteris su malonumu klausėsi Hju ir Naidželo pliurpalų, nenorėdamas gadinti šeimyniškos vakarienės atmosferos savo liūdna istorija. Tačiau dabar porelė smalsiai žvilgčiojo jo pusėn.

- Jūs, tikriausiai, stebitės, kodėl aš atvažiavau į Montekastelo?

Naidželas, pažvairavęs į Hju, atsakė:

- Suprantate, mes pagal profesiją nesmalsūs, bet... tai mus domina.

- Tik šiek tiek, - nusišypsojo Hju. Lasiteris tylomis gurkštelėjo iš mažos taurelės likerio.

- Jei ketinate čia įsigyti nekilnojamojo turto, - tarė Naidželas, - įspėju: prarasite pinigus.

- Šiaip jau, - papurtęs galvą, atsakė Lasiteris, - norėjau aplankyti Barezio kliniką.

- Bijau, jums nepasisekė, - pasakė Naidželas.

- Žinau, - tarė Lasiteris. - Buvau ten šiandien.... Kada tai nutiko?

- Tai nutiko... Kada, Hju? Rugpjūtį? Liepos pabaigoje? Žodžiu, turizmo sezono įkarštyje.

- Ir kas tai buvo? - paklausė Lasiteris, jau žinodamas atsakymą.

- Padegimas. Juk taip, Hju?

- Visiškai teisingai, - patvirtino Hju. - Nei vaikučių su žvakėmis, nei fejerverkų. Nieko panašaus. Tai buvo šešioliktojo amžiaus pastatas, bent jau jo senoji dalis. Buvęs vienuolynas.

- Atlaikyti amžių smūgius ir staiga... - Naidželas spragtelėjo pirštas, - sudegti iki pamatų.

- Profesionalų darbas, - tarė Hju. - Nieko, išskyrus akmenis, neliko. Klintis išgaravo! Karštis buvo toks, kad net akmenys skilinėjo. Gaisrininkai negalėjo prisiartinti.

- Viduje kas nors buvo?

- Ne. Ir tai laimė, jei čia tinka tas žodis. Klinika jau buvo užsidariusi, - pasakė Hju ir žvakės liepsnoje prisidegė cigaretę.

- Kodėl?

- Barezis - daktaras, vadovavęs įstaigai - rimtai sirgo, ir kromelis užsidarė. Klinika prieš sudegdama kelis mėnesius stovėjo tuščia.

- Kaip manote, ar aš galėčiau susitikti su daktaru Bareziu? - paklausė Lasiteris.

Naidželas ir Hju abu kartu papurtė galvas.

- Jūs kiek pavėlavote, - atsakė Naidželas.

- Jis iškeliavo į aną pasaulį prieš kelis mėnesius, - paaiškino Hju.

- Plaučių vėžys, - reikšmingai pridūrė Naidželas, ranka su išpuoselėtais nagais nugindamas cigaretės dūmą. - Mums labai trūksta klinikos, bet kadangi Todis darosi madinga vieta, tikimės atkurti verslą... galų gale.

- Kokį verslą? - nevalingai pasiteiravo Lasiteris.

- Matote, klinika neturėjo gyvenamųjų patalpų, - atsakė Naidželas, - ir ten atvykstančios moterys apsistodavo "Akiloje".

Lasiteriui nepavyko nuslėpti nuostabos.

- Ne ne, tai ne atsitiktinumas, - nusijuokęs paaiškino Hju. - Mūsų viešbutis vienintelis visame mieste.

- Buvom netgi pasirašę sutartį, - nusišypsojo Naidželas.

- Daktaro Barezio pacientės pas mus turėjo nuolaidą, - pridūrė Hju, - be to, mes sutikdavome jas oro uoste ir aprūpindavome transportu.

- Jos nebuvo ligonės tikrąja šio žodžio prasme, - pastebėjo Naidželas. - Joms nereikėjo ypatingos priežiūros. Noriu pasakyti, kad tai buvo visiškai sveikos moterys.

- Vadinasi, gerai pažinojote daktarą? - paklausė Lasiteris.

Naidželas ir Hju susižvalgė, ir Naidželas, papurtęs galvą, atsakė:

- Mes buvome pažįstami, bet ne draugai.

Atsilošęs kėdėje, Hju paaiškino:

- Naidželas nori pasakyti, kad mūsų gerasis daktaras buvo homofobas.

- Ir vis dėlto jo pacientės apsistodavo "Akiloje"?

- Taip, žinoma, nors visi Montekastelo gyventojai laiko mane ir Naidžą ne vyrais, o niekatrosios giminės padarais. Manau, Barezis su malonumu būtų apgyvendinęs savo pacientes Todyje, tačiau pas mus joms buvo daug patogiau. O su daktaru mes susitikdavom labai retai.

Hju pradėjo nurinkinėti lėkštes, plasnodamas apie stalą pabrėžtinais balerūno judesiais. Sustingęs su virš galvos iškeltu padėklu, jis pašaipiai tęsė:

- Tiesą sakant, aš manau, kad įžymusis daktaras galėjo tapti vienu iš mūsų. Jis niekada nebuvo vedęs, neturėjo moterų. Rengėsi - pasaka! Antikvarinių daiktų mėgėjas. Turėjo mažulytį šuniuką. Ir iš visų jėgų stengėsi laikytis nuo mūsų atokiau. Viskas sutampa. Tokie tipai visuomet būna pačiais aršiausiais homofobais.

- Kokie tipai? - pasidomėjo Lasiteris.

- Tie, kur paribyje, - atsakė Hju, ir, padaręs piruetą ant vieno kulno, dingo virtuvėje.

Nusekęs jį žvilgsniu, Naidželas pasisuko į Lasiterį.

- Gaila, kad taip išėjo, - mąsliai tarė jis. - Jūs turbūt nusivylęs. Jūs... - Gėjus aiškiai sudvejojo, nedrįsdamas kalbėti toliau. - Tikriausiai neturėčiau klausinėti.

- Klausinėti ko?

- Manau, kad tai dėl jūsų žmonos, ir jūs atvažiavote į kliniką pirmas, kad pats viską patikrintumėte. Tikriausiai jūs bandote pradėti vaiką? Prašau atleisti mano pasibaisėtinas manieras, - prisidengęs akis ranka, užbaigė Naidželas.

- Ne, - atsakė Lasiteris, - priežastis kita. Aš apskritai nevedęs.

- Malonu tai girdėti, - atsidusęs tarė Naidželas. - Man būtų labai skaudu, jei jūsų viltys būtų sudužusios.

Lasiterį draskė smalsumas.

- O klinika iš tiesų buvo paskutinioji viltis?

- Deja, - pradėjo Naidželas, supdamasis ant kėdės, - mano žinios apie žmogaus reprodukciją gana ribotos, kadangi aš pats nesidomiu šia problema. Bet nesakyčiau, kad klinika buvo paskutinioji viltis - ja, kaip daugelis mano, yra tiktai bažnyčia. Tačiau visi tvirtino, kad senis Barezis nuostabus. Vienintelis toks, jei galiu taip pasakyti. Pacientės plaukė iš visur - Japonijos, Pietų Amerikos... Žodžiu, iš visų pasaulio kampelių. Ir dauguma išvažiavo laimingos.

- Nejaugi? Ir kokia gi... ypatingų daktaro sugebėjimų esmė?

- Deja, nežinau, - nuliūdo Naidželas. - Kaip jau sakiau, iš prigimties nesidomiu tokiais klausimais. Bet moterys vien apie tai ir tekalbėdavo. Sprendžiant iš jų pokalbių, Barezio veikla buvo gana sėkminga. Kažkoks mokslinis atradimas. Susijęs su kiaušinėliu. Štai. - Naidželas nuliūdo dar labiau. - Manęs klausti beviltiška.

- Nekenčiu žodžio "kiaušinėlis", - tarė Hju, pasirodęs iš virtuvės. - Įsivaizduoti save kaip kiaušinėlį! - Jo veidą iškreipė pasišlykštėjimo grimasa. - Kaip suknistas viščiukas? Kaip besmegenis, inkubatoriuje išperėtas, narvelyje išaugintas viščiukas? - Padaręs pauzę ir dar kiek pasivaipęs, jis užbaigė kur kas rimčiau: - Tačiau, tavo žiniai, Naidžai, moterys vadino tą daikčiuką "oocitu".

- Nejaugi? - nustebo Naidželas.

- Taip. Ir mūsų genialusis daktaras išmokė tuos pačius oocitus gaminti kažką panašaus į... šarvus, kurie uždengia jį, vos tik pirmas spermatozoidas persiropščia užtvarą. Tam tikra Geležinė mergelė, nuvejanti nevykėlius, po to, kai... - Hju mostelėjo kumščiu, mėgdžiodamas triumfuojantį boksininką, - po to, kai paskelbiamas nugalėtojas.

Naidželas atrodė susirūpinęs.

- Be to, - tęsė Hju, - šie šarvai ne tik nuveja nereikalingus spermatozoidus, bet ir suteikia visam ūkiui superderlingų savybių.

- Visiškai neįsivaizdavau, kad tu gaudaisi tokiuose dalykuose, - sumurmėjo Naidželas, ir, kreipdamasis į Lasiterį, pridūrė: - Nors reikia pasakyti, kad moterys - tos vargšės būtybės - kartkartėmis prašydavo Hju užuojautos ir dėmesio.

Hju užsirūkė cigaretę ir, linksėdamas, metė:

- Ypač Hana.

- Viena iš mūsų čekių.

- Hana Reiner, - ištarė Lasiteris. - Hana Reiner iš Prahos.

- Jūs ją pažįstate? - nustebęs paklausė Hju.

- Ne, mes niekada nebuvom susitikę.

Dešinioji Lasiterio ranka gulėjo ant stalo, mirgančios žvakės šviesoje ant baltos staltiesės mesdama neapibrėžtų kontūrų šešėlį. Jis išsiblaškęs stebėjo, kaip jo pirštai nevalingai susigniaužė į kumštį, atsigniaužė ir susigniaužė vėl. Tuo metu šešėlis panešėjo į paukštį, bandantį išskleisti sparnus.

- Bet, - pradėjo Hju, - kaip...

- Ji mirė, - pasakė Lasiteris. - Hana Reiner negyva.

26 skyrius

- Negaliu tuo patikėti, - tarė Hju, kai Lasiteris baigė pasakoti. Jis įnirtingai rūkė "Rothmans" cigaretę, lėtai linguodamas galva.

Sukrėstas Naidželas ilgai žvilgčiojo čia į vieną, čia į kitą pašnekovą, o paskui įsistebeilijo į lubas.

- Kas per velniava? - tepajėgė ištarti jis.

- Tikėjausi, kad klinikoje bus... Paaiškės kas nors, kas visiems šiems įvykiams suteiks prasmę, - pasakė Lasiteris. - O kaip Barezio namas? Gal ten išliko darbo kabinetas...

Hju papurtė galvą ir paaiškino, kad Barezio kambariai buvo klinikos priestate. Ir kai klinika buvo paleista pelenais, jais pavirto ir gyvenamosios patalpos. Neliko nieko. Visiškai nieko.

- Pas des cartes, pas des photos, et pas des souvenirs*, - pridūrė Naidželas kažkodėl prancūziškai.

- Kas nutiko su medicinos seserimis? - paklausė Lasiteris.

- Jokių seserų, - papurtė galva Hju ir užgesino cigaretę. - Pora laborantų, bet nemanau, kad jie jums kuo nors padės.

- Tik laborantai? Norite pasakyti, kad tas vyrukas valdė kliniką, neturėdamas medicinos seserų?

- Barezis siekė laikyti viską paslaptyje. Be to, jo klinika buvo gana specifinė. Ji niekuo nepriminė ligoninės, kur kiekviename kampe sėdi po gydytoją, o koridoriuose grūdasi pacientai. Tai greičiau buvo... tyrimų centras. Sakyk, Naidžai, ar aš teisus?

- Mmm, - numykė Naidželas.

- Manau, senis priimdavo ne daugiau penkiasdešimties - šešiasdešimties pacienčių per metus, nors kalbėdavo, kad, jei jis panorėtų, jį aplankytų kur kas daugiau ištroškusių damų.

- Tai kas gi nutiko laborantams? - nepasidavė Lasiteris.

---

*Nei žemėlapių, nei nuotraukų, nei suvenyrų (pranc.).

- Vienas iš jų buvo tiesiog namų tarnas - tvarkė, valė, atnešdavo, nunešdavo. Kita, rodos, kur kas labiau pateisino savo vardą, bet mes jos nuo to laiko nematėme. Tiesa, Naidžai?

- Ne, nematėm. Manau, kad ją išgąsdino gaisras. Kažkas sakė, kad ji išdūmė į Milaną.

Lasiteris kiek pagalvojo.

- Bet kas nors juk tikriausiai liko? Draugai, pažįstami...

Hju pasižiūrėjo į Naidželą ir atsakė:

- Nemanau. Nors... Nors galėtumėt pasikalbėti su kunigu.

- Na žinoma! - sušuko Naidželas. - Su čionykščiu padre.

- Kažin ar jie labai draugavo...

- Bet jie dažnai žaisdavo šachmatais. Argi ne? Išlenkdavo po stikliuką.

- Taip, - sutiko Hju. - Pirmiausia aš pasiūlyčiau būtent Azetį.

- Ką galėtumėt apie jį pasakyti? - pasidomėjo Lasiteris.

- Nevietinis. Nuolat įtariamas. Čionykščiai jį ne itin mėgsta.

- Laiko bolševiku, ar panašiai, - tarė Naidželas, gniauždamas žiovulį. - Manau, dėl to jis čia ir atsidūrė.

- Ir vis dėlto pakalbėti su juo verta, - pridūrė Hju. - Jis moka anglų kalbą, ir labai neblogai.

- Aplankysiu jį ryte, - pasakė Lasiteris. - Kur jį galima rasti?

- Bažnyčioje. Aikštėje. Pasakysiu, kaip ten nusigauti. Beje, jūs ir be jokių paaiškinimų galite eiti į miestą ir ten paklysti. Taigi kur beklaidžiotumėt, vis vien išeisite į aikštę prie bažnyčios.

Visi trys pakilo vienu metu, ir Hju paskelbė, kad baigs tvarkytis pats. Naidželas pamojo Lasiteriui ir nuėjo koridoriumi, pakeliui užpūsdamas žvakes. Vestibiulyje anglas paklausė, ar Lasiteris nenori, kad jį ryte pažadintų.

- Dėkui, turiu žadintuvą.

- Palaukit, - tarė Naidželas, - aš noriu jums kai ką parodyti.

Jis atvertė kelis ant stalo gulėjusios knygos odiniu viršeliu lapus ir pakėlė akis.

- Tai konduitas, kuriame mes įrašome visų mūsų svečių vardus. Užrašai vedami nuo pat viešbučio atidarymo - tada mes buvome įrengę viso labo tris numerius. Hju specialiai užsakė knygą Gubijuje.

Jis užvertė foliantą, kad Lasiteris galėtų įvertinti puikią odą, nugarėlę su rankų darbo įspaudais ir patį įrišimą, papuoštą menišku erelio, naguose spaudžiančio lentelę su užrašu "Akila", atvaizdu.

Naidželas švelniai paglostė pirštais viršelį ir atvertė pirmąjį lapą.

- 1987-ųjų metų birželio dvidešimt devintoji, - perskaitė jis ir pridūrė: - Pirmas mūsų svečias buvo ponas Vasaris. Jis praleido "Akiloje" dvi dienas.

- Labai graži knyga, - pagyrė Lasiteris.

- Ar ne tiesa? Bet jūs čia rasite ir kitus mūsų svečius. Vardą, adresą, telefono numerį... apsilankymo datą. Paieškojau joje jūsų sesers, ir, radęs įrašą, iškart ją prisiminiau. Ji buvo labai tyli. Daug skaitė. Ir iškaulijo iš manęs miežinių paplotėlių receptą. - Jis liūdnai linktelėjo galva ir, atvertęs puslapį arčiau knygos pradžios, tęsė: - Štai čia. Pažiūrėkit.

Lasiteris išvydo dailiu braižu padarytą įrašą:

Ketlina Lasiter - B. K.

207 Kesvik Leinas

Berkas. Virdžinija, JAV.

103-347-2111.

Atv. 21/4 - 91.

Išv. 23/5-91.

Ketė praleido čia mėnesį. Lasiteris neprisiminė, ar jos iš tiesų taip ilgai nebuvo. Bet tuo metu jis buvo baisiai užsiėmęs. Jis visada taip velniškai užsiėmęs. Prakeikti reikalai!

- O ką reiškia tai? - paklausė, rodydamas į pastabą "B. K.".

- Barezio klinika. Kad įskaitytume nuolaidą. Be to, turime pastabas "T. B." - žymi turistų biurą Todyje ir "PKA" - stambią turizmo organizaciją "Pasaulinė kelionių agentūra".

Lasiteris abejingai linktelėjo. Šios smulkmenos jo nedomino. Naidželas grakščiai gūžtelėjo pečiais.

- Visos mūsų viešnios iš klinikos - čia. Jei norite, galite žvilgtelėti.

Lasiteris staiga suvokė jo žodžius.

- Vadinasi, Hana Reiner...

- Hana Reiner, jūsų sesuo, žodžiu, visos iki vienos.

Lasiteris pagalvojo, kad galima pabandyti rasti duomenų, siejančių jo seserį ir kitas aukas. Gali būti, kad jos viešėjo Montekastelo tuo pačiu metu...

- Tai, žinoma, nuobodus darbas, - tarė Naidželas, - bet jūs susidarytumėte pilną klinikos pacienčių sąrašą. Noriu pasakyti... - Ir jis vėl elegantiškai gūžtelėjo pečiais.

Lasiteris pagalvojo, kaip nuobodu bus kastis per visus šituos vardus, ieškant pastabų "B. K.". Vien mintis apie tai kėlė žiovulį, bet pasirinkimo jis neturėjo.

Naidželas skaniai nusižiovavo, rodydamas, kad yra toks pat pavargęs, kaip ir svečias.

- Ir dar, - paklausė Lasiteris, - gal žinote, kada atidaryta klinika?

Naidželas kiek pagalvojo.

- Tiksliai neprisimenu. Devyniasdešimtaisiais ar devyniasdešimt pirmaisiais metais.

Po šių žodžių jis pamojavo Lasiteriui, pasisuko ir nužingsniavo koridoriumi į savo kambarius.

Lasiteris ėmėsi tyrinėti knygą, pradėdamas nuo 1990-ųjų metų įrašų ir labai greitai rado pirmąją Barezio klinikos pacientę. Tai buvo Ana Vakaro iš Veronos. Ji praleido pensione "Akila" vieną savaitę.

Po kelių minučių Lasiteris nuėjo į savo kambarį, pasiėmė nešiojamą kompiuterį ir grįžo į vestibiulį. Pasidėjęs knygą priešais save, sukūrė dokumentą "Svečių sąrašas" ir pradėjo rašyti vardus, adresus, datas. Labai greitai jis aptiko ne vieną, o kelis dėsningumus. Beveik visos moterys užtrukdavo Montekastelo penkias ar septynias dienas, bet kai kurios pasilikdavo pensionate gerokai ilgiau.

Pirma tokia pacientė buvo Lanielė Žilo iš Antverpeno. Ji užsiregistravo viešbutyje 1990-ųjų rugsėjo pabaigoje ir išvažiavo po mėnesio. Tiek pat laiko čia viešėjo ir Ketė. Knygoje greičiausiai buvo ir jų likimo draugių.

Lasiteris nusirašinėjo Lanielės Žilo vardą, kai vestibiulyje pasirodė Hju, nešinas pūsta konjako taure. Jis nemėgino paslėpti savo nuostabos, kol Lasiteris nepaaiškino, ką jis veikia, ir nepasidomėjo, kodėl vienos pacientės užsibūdavo klinikoje ilgiau už kitas.

- Skirtingos procedūros, - atsakė Hju, nugara remdamasis į koloną. Jis buvo lengvai apgirtęs.

- Ką tai reiškia?

Hju susimąstė, pažiūrėjo į lubas, lyg mėgindamas rasti jose atsakymą, ir vėl pažvelgė į Lasiterį, sunkiai fokusuodamas žvilgsnį.

- Skirtingos procedūros, - pakartojo. - Apvaisinimas "in vitro", arba, kalbant paprastai - mėgintuvėlyje, vykdavo gana greitai ir efektyviai. Barezis imdavo vieną moters kiaušinėlį ir... Kiek išsamiai norite viską žinoti? Damos mėgdavo pasakoti apie tai.

- Kol kas nežinau, - gūžtelėjo pečiais Lasiteris.

- Kaip jau sakiau, apvaisinant "in vitro" nereikėdavo ilgai užsibūti klinikoje. Damos palikdavo mus po kelių dienų, - Hju sumerkė vokus ir persikreipusiu veidu tęsė: - Be to, egzistuoja ir kiti persodinimo būdai. Gametos persodinimas. Zigotos persodinimas. Įdomus vaikučių gamybos proceso žodynas. - Jis nusišaipė ir padarė pauzę: - "Intrafalolinis gametų persodinimas"! Įdomu, kas ta prakeikta gameta? Tikriausiai, tai žino kiekvienas civilizuotas... - Jis pateliūskavo konjaką taurėje.

- O Hana Reiner? - paklausė Lasiteris. - Aš jos dar neradau. Kuriai grupei priklausė ji?

- Kitai, - pasakė Hju, trindamasis vokus. - Tai, su oocitais. Reikėdavo mėnesio. Juk jūsų sesuo taip pat viešėjo pas mus visą mėnesį, ar ne?

- Taip, ji gyveno čia gana ilgai. Gal žinote, kam reikėdavo tiek daug laiko?

Hju jau rengėsi gūžtelėti pečiais, bet stabtelėjo, ir, pats stebėdamasis savo žiniomis, tarė:

- Bendrai paėmus, žinau, Hana man viską paaiškino. Pirmiausa, to reikalavo senis Barezis. Kitoje klinikoje, kur pabuvojo Hana, pacientės apsilankydavo pas gydytoją vienintelį kartelį - persodinimui, o paskui rydavo tabletes ir gaudavo injekcijas namie.

- Injekcijas ir tabletes?

- Tam, kad jų organizmo funkcijos susiderintų su donorės organizmu.

- Kokios dar donorės?

- Donorės, davusios kiaušinėlį, tą patį oocitą.

Lasiteris bukai žiūrėjo į jį.

- Kartais, - atsidusęs pradėjo Hju, - kai kurios moterys, kaip, pavyzdžiui, Hana, negali pastoti, nes jų kiaušialąstės labai senos.

- Kaip suprasti?

- Hm... jos jas gauna - turiu omenyje moteris - gimdamos. Jūs tai, aišku, žinote.

- Savaime aišku.

- Tai štai, jos nuo pat pradžių gauna kiaušialąstes visam gyvenimui. Ir ląstelės, sendamos kartu su moterimis, kartais pradeda gesti. Kažkas nutinka chromosomoms, atsiranda genetinių poslinkių, arba kiaušinėlis visai neapsivaisina. Šioms problemoms spręsti sukurta ištisa technologija. Jos dėka tokios moterys kaip Hana gali turėti vaiką. Koks nors Barezis paima kiaušialąstę iš kitos moters - donorės, apvaisina ją... sakykim, Hanos vyro sperma ir įsodina vyresniajai damai. - Visai netekęs jėgų po šio mokslinio pranešimo, Hju siurbtelėjo iš taurės konjako ir praskalavo juo burną.

- Vadinasi, grynai biologiniu požiūriu... tai bus ne jos vaikas?

Hju nagais pastukseno taurės kraštą, ir stiklas negarsiai dainingai suskambo.

- Aš manau, - tarė jis, - kad biologine prasme tai jos vaikas. Ji išnešioja jį visą laiką, gimdo kančiose, augina. Tačiau genetine prasme, sutinku, moteris ir vaikas neturi nieko bendra. Visus DNR vaikutis gauna iš vyro ir moters-donorės. Man regis, Haną tai kiek nervino.

- Kodėl taip manote?

- Suprantat, jis visai nebuvo panašus į Iržį. Turiu omenyje berniūkštį. Argi ne?

- Nežinau, - pasakė Lasiteris. - Mačiau tik kūdikio nuotrauką. Vadinasi, palaikėte ryšius su Hana?

- Žinoma. Porą metų rašydavom vienas kitam kas savaitę, paskui susirašinėjimas nutrūko. Bet ji suspėjo man atsiųsti berniuko nuotrauką, ir... man atrodo, jis buvo panašus į donorę. Niekuo nepriminė Iržio.

- O kodėl operacijai buvo reikalingas ištisas mėnuo?

- Na, pirmiausia, reikėdavo leisti hormoninius preparatus. Aš juk sakiau: visa tai dėl moters, gaunančios kiaušialąstę. Ji turi suderinti savo ciklą su donorės ciklu. Ir, be to, jos turėjo reikalą su seniu Bareziu.

- Iš tiesų.

- Jis reikalavo, kad moterys liktų čia. Net pacientes, atvykusias iš netoli, laikė "Akiloje". Barezis nuolat stebėdavo jų hormonų būklę. Be to, draudė joms skraidyti lėktuvais... kažkas, susiję su atmosferos slėgio pokyčiais.

Lasiteris susimąstė. Ketė patyrė rimtą išmėginimą, bet niekuomet neužsimindavo nei apie hormonų injekcijas, nei apie oocitus ar kiaušialąsčių donores. Tokiais klausimais Ketė visuomet būdavo santūri. Ji nė už ką nebūtų aptarinėjusi tokių intymių dalykų net su juo. Pirmiausia - su juo.

- Ar galiu kai ko paprašyti? - paklausė Hju.

- Žinoma.

- Gal galėtumėt nuo šiol pranešinėti man naujienas? Apie šitas žmogžudystes. Naidželas erzina mane dėl santykių su Hana, bet man ji iš tiesų labai patiko. - Jis bejėgiškai skėstelėjo rankomis, pažvelgė į Lasiterį, nusižiovavo ir tarė: - Na, man, regis, metas.

Lasiteris grįžo prie folianto ir toliau vertė vardais bei adresais primargintus lapus. Šiam darbui nereikėjo protinių pastangų, ir jo mintys klaidžiojo kitur.

"Gal žmogžudystės susijusios su spermos ar kiaušialąsčių donorais?" - mąstė jis. Pastebėjo dar vieną vardą su pastaba šalia, ir surinko jį kompiuterio klaviatūroje. Kartais pasitaikydavo, kad žmonės persekioja savo genetinius palikuonis. Taip dažniau nutinka vyrams, kurie, iš pradžių nežinoję apie savo tėvystę, vėliau puola ieškoti jau kieno nors įsūnytų ar įdukrintų vaikų. Programoje "60 minučių" (o gal ir kokioje kitoje) jis netgi matė siužetą apie tai.

"Jau labai vėlu, - priminė sau Lasiteris. - Tu pavargai". Nejaugi Grimaldis ieškojo ir naikino savo atžalas? Lasiteris prisiminė, kad sykį jau atmetė tokią versiją, ir, matyt, ne be reikalo. Nebuvo jokių priežasčių lai-

kyti Grimaldį spermos donoru. O jei ir taip, tai kam jam naikinti savo "vaikučius"? Tai įmanoma tik tuo atveju, jei jis beprotis. Tačiau Grimaldžio beprotystės prielaidą Lasiteris jau seniai atmetė.

Jis pamatė dar vieną pastabą "B. K." ir įtraukė duomenis apie pacientę į sąrašą.

O kas, jeigu viskas susiję su nuosavybe, paveldėjimu? Paveldėtojas sužino, kad mirusysis buvo spermos donoras ir nusprendžia, kad gausios atžalos vieną gražią dieną jį susiras ir pareikalaus palikimo dalies. "Ši hipotezė aiškiai pritempta, - pagalvojo Lasiteris. - Tokiu atveju kur kas paprasčiau sunaikinti klinikos dokumentus (kas ir buvo padaryta), o ne žudyti kūdikius".

Jo smilius stabtelėjo ties dar vienu įrašu. Moteris išbuvo "Akiloje" trisdešimt dvi dienas. Ji buvo ketvirta. Lasiteris dar nerado Hanos Reiner, tačiau, jei Hju nemelavo, greitai aptiks ir kitas. Kadangi ir Hanai, ir Ketei buvo atliktos procedūros su oocitais, Džo pažymėjo jų vardus dviem žvaigždutėmis - jei paaiškėtų, kad buvimo klinikoje trukmė turės reikšmę tolesniam tyrimui.

O štai ir dar viena pacientė - Merė Viljams iš Mineapolio Minesotos valstijoje. Ši dama gyveno Montekastelo nuo 1991-ųjų metų kovo 26-osios iki balandžio 28-osios. Lasiteris pasitikrino žurnale. Iš tiesų. Merė gyveno "Akiloje" trisdešimt dvi dienas, kaip ir Ketė. Moterims buvo atliktos vienodos procedūros ir daugiau nei savaitę pensionate jos gyveno kartu.

Jis toliau vartė registracijos knygą, išsirašydamas Barezio klinikos pacienčių vardus, ir vėl susidūrė su procedūra, susijusia su oocitais.

"Mariona Ker - B . K.
17 Elder Leinas
Bresinghemas, B. K.
Atv. 17/11-91.
Išv. 19/12-92."

Lasiteris jau perėjo prie kito įrašo, kai staiga jam toptelėjo. Bresinghemas. Britų Kolumbija. Kanada. Jis visai pamiršo Kerų pavardę, kadangi anuomet nesuteikė jai jokios reikšmės. Tačiau dabar... Lasiteris buvo sukrėstas. Paieška "Nexis" sistemoje... Prahoje... prieš susitinkant su Iržiu Reineriu... Padegimas - vaikas - žmogžudystė... ar kažkas panašaus... ir vienas iš jo atradimų (tiesa sakant, vienintelis) buvo straipsnis apie Kerų šeimą.

Iš paieškos detalių Džo atmintyje išliko tik viena, ir dabar būtent ji privertė jį sulaikyti kvėpavimą - Kerų vaikas žuvo, kai Grimaldis jau gulėjo ligoninėje. Tada jis pamanė, kad ši mirtis nesusijusi su Ketės ir

Brendono nužudymu. "Jei manyčiau kitaip, - galvojo tada Lasiteris, - tai reikštų, jog egzistuoja mažiausiai dar vienas žudikas ir sąmokslas, kurio tikslas - žudyti vaikus". Tokia situacija atrodė visiškai neįtikėtina, tačiau paaiškėjo, kad taip iš tikrųjų ir yra.

"Mariona Ker - B. K.
Bresinghemas, B. K."
Šio įrodymo nepaneigsi.

Lasiteris iki skausmo panoro bent puodelio kavos, ir žinojo, kur jos galima rasti. Grįžęs į savo kambarį, jis pasiėmė iš baro-šaldytuvo pakelį "Nestle" ir užsivirino vandenį "Akilos" šeimininkų parūpintame elektriniame virdulyje.

Lasiteris nežinojo, ką ir manyti. Tai, kad Ker gulėjo Barezio klinikoje reiškė - ne, įrodė - kad egzistuoja dar vienas žudikas ir liudijo, kad "Umbra Domini", Bepio mirtis ir užpuolimas Neapolyje - vienos grandinės grandys. Bet, klausdamas savęs: "Kodėl? Dėl kokios priežasties?" - Lasiteris vėl klaidžiojo patamsiuose.

Jis ištvėrė dar tris valandas, nors ir suprasdamas, kad dėmesys jau atbukęs. Kiekvieną puslapį dabar tekdavo peržiūrėti dukart, bet mintys vis tiek klaidžiojo kažkur toli, o sykį Lasiteris suprato, kad pervertė puslapį nė nežvilgtelėjęs į užrašus. Visas jo dėmesys ištirpo nuovargio rūke, bet valios pastangomis jis privertė save tęsti paiešką.

Pusę ketvirtos Džo pasirodė, kad jis aptiko kelis dėsningumus, bet nenorėjo apie juos galvoti tol, kol į kompiuterį neįtrauks paskutinės Barezio klinikos pacientės pavardės. Kai jis baigė darbą, už lango jau aušo.

Lasiteris jautėsi visiškai išsunktas. Užvertęs prabangų knygos viršelį, jis nusirąžė taip, kad šonkauliai girgždėte sugirgždėjo, ir patraukė į savo kambarį.

Ten jis atliko tai, ko neleido sau daryti anksčiau - iš dviejų šimtų septyniasdešimt dviejų moterų išskyrė tas, kurioms buvo atlikta oocitų persodinimo procedūra ir kurios gyveno "Akiloje" ilgiau nei mėnesį. Dviguba atžyma puikiai jam pasitarnavo - vos po poros minučių kompiuterio ekrane pasirodė aštuoniolikos vardų sąrašas!

Ketlina Lasiter
Hana Reiner
Matilda Henderson
Adriana Penja
Mariona Ker...

Penkios moterys, kurios tikrai mirė, kaip ir jų vaikai. Ir visi jie žuvo ugnyje.

Lasiteris prisimerkė ir prieš jo akis vėl iškilo Brendonas. "Dėde Džo! Dėde Džo! Žiūlėk! Aš moku dalyti salto! Žiūlėk!" Berniūkštis nevikriai persivertė. Į salto tai nebuvo panašu - mažylis tiesiog ritosi kilimu, tačiau, užbaigęs pratimą, jis pašoko ir laimingai šypsodamasis iškėlė rankas aukštyn, tarsi olimpinis čempionas.

Lasiteris dar kartą peržiūrėjo sąrašą. Moterys atvažiuodavo daugiausia iš Jungtinių Valstijų ir Europos, tačiau jis rado pacienčių, atvykusių iš Honkongo, Tokijo, Rabato, Tel Avivo ir Rio.

Nusinešęs kompiuterį ant stalo šalia lango, Lasiteris pajungė modemą prie telefono. Paleidęs šifravimo programą, jis užkodavo sąrašą ir persiuntė į savo darbo kabinetą Vašingtone. Paskui parašė Džudei - į laišką įmetė savo išskirtų aštuoniolikos pacienčių vardus ir adresus. Džo prašė pranešti Riordanui, kad bent penkios moterys iš šio sąrašo žuvo kartu su vaikais, o kitoms tikriausiai gresia mirtinas pavojus. Detektyvas turėjo susisiekti su valdžia ir išreikalauti, kad šios moterys ir jų vaikai būtų nuolat saugomi. Dar jis pranešė, kad po poros dienų grįš ir viską paaiškins.

O kol kas Lasiteris prašė Džudės Rivkin pradėti rinkti velionio daktaro Ignacijaus Barezio iš Montekastelo Italijoje dosjė. Pravers įvairūs duomenys apie Barezio kliniką ir dirbtinio apvaisinimo techniką, pagrįstą donorių oocitais. Galiausiai, jis liepė jai įkalbėti Riordaną susisiekti su trylika moterų iš sąrašo, kadangi vėliau prie jų nepavyks prieiti dėl policijos apsaugos.

Laiškas užėmė du puslapius, ir, išsiuntęs jį Džudei, Lasiteris pajuto, kad snaudžia. Bet artėjo savaitgalis, ir visai gali būti, kad Džudė nepasitikrins savo elektroninio pašto iki pirmadienio. Lasiteris dirstelėjo į laikrodį. Beveik pusė šešių ryto, Vašingtone - pusė dvyliktos nakties. Jis siektelėjo telefono ir surinko Džudės namų numerį. Po keturių pyptelėjimų pasigirdo autoatsakiklio balsas. Vos nuaidėjus signalui, Lasiteris raiškiai tarė:

- Džude, kalba Džo Lasiteris. Tuojau pat pasitikrink elektroninį paštą. Tai labai svarbu. Po poros dienų pasimatysim.

Nusirengęs jis išsitiesė lovoje, ir užsimerkęs įsiklausė į savo kvėpavimą.

Tačiau protas niekaip negalėjo nurimti. Lasiteriui prieš akis stovėjo Merė Sanders su sūnumi, įsikibusiu jai į ranką. Berniuko akys buvo juodmedžio spalvos. Tamsios ir bedugnės, jos žiūrėjo į Džo tarsi du ežerai. Paskui jis išvydo apanglėjusį Brendono veidelį, o ausyse suskambo Tomio Truongo balsas: "Mažas berniukas visai neturėti kraujo". Prisiminė beviltišką Iržio Reinerio žvilgsnį ir Karos Beiker ašaras.

"Viešpatie, - pagalvojo Džo, užsitraukdamas ant galvos antklodę. - Tai juk tikra skerdykla".

27 skyrius

Lasiteris išsiropštė iš lovos prieš dvyliktą ir tuojau pat pagalvojo, kad jam reikėtų normalaus poilsio, o ne kelių neramaus snaudulio valandų. Bet dušas greitai jį atgaivino, apliedamas veidą karšto vandens čiurkšlėmis, išmasažuodamas nugarą ir nuplaudamas visą bjaurastį. Iš pradžių Lasiteris nenorėjo švaistyti laiko skutimuisi, tačiau greitai persigalvojo. Kunigai - savotiški žmonės. Bent jau jis taip juos įsivaizdavo. Tiesa, patirties bendraujant su Viešpaties tarnais jis neturėjo.

Užsimetęs odinę striukę, Lasiteris nusileido į vestibiulį. Naidželas, skųsdamasis pagiriomis, mostelėjo ranka aikštės pusėn, kur "be vargo galima rasti bažnyčią ir kavinę".

Lauke buvo šalta, maždaug keturi laipsniai pagal Celsijų, ir oras atrodė drėgnas. Nuo "Akilos" Lasiteris pasuko kairėn ir patraukė siaura, akmenimis grįsta gatvele. Čia nebuvo nei šaligatvių, nei automobilių. Iš kairės ir iš dešinės driekėsi vien pilkos namų sienos su aklinai uždarytomis langinėmis ir užsklęstomis durimis.

Tokia aplinka nervino. Žiemą Montekastelo atrodė ne svetingas, o grėsmingas. Per amžius pastatų pamatai kiek pasislinko, ir atrodė, kad namai linksta vieni prie kitų, pakibdami virš gatvės. Pasukęs į pirmą skersgatvį, paskui - į antrą, Lasiteris suvokė, kad šis miestas - savotiškas labirintas, kuriame lengva paklysti, bet sunku iš tikrųjų pasislėpti.

Jis praėjo vieną beveidę parduotuvėlę, paskui - kitą. Jokių iškabų ar reklamos - greičiausiai šeimininkai nematė tam reikalo. Tokiame miestelyje tikriausiai visi žino, kas kuo prekiauja. Už parduotuvėlių langų šnypštė plastikinėmis juostomis pritvirtintos fluorescentinės lempos. Staiga vienos durys girgždėdamos prasivėrė, ir į gatvę išėjo senukas, nešinas žalumynu maišeliu, mėsos pakuotėmis ir batonu. Jis sumurmėjo "iki" ir nukulniavo šalin, nudūręs žvilgsnį į žemę.

Dar vienas posūkis ir Lasiteris, išsikapstęs iš siaurų gatvelių voratinklio, atsidūrė pagrindinėje Montekastelo aikštėje - San Fortunato. Jo žygio tikslas - Švento Jono Gailestingojo bažnyčia užėmė visą jos šiaurinę dalį. Tai buvo paprastas, net asketiškas pastatas, suręstas iš to paties pilko akmens, kaip ir kiti miesto statiniai. Lasiteris jau pradėjo kopti šventovės laiptais, tačiau pajuto kavos kvapą ir pasuko atgal.

Priešais bažnyčią buvo mažytė kavinė, prie įėjimo į kurią, tiesiai ant

grindinio, stovėjo keli metaliniai staliukai ir kėdės. Iš visko sprendžiant, tai buvo Montekastelo nuodėmių karalystė. Už durų, kurias dengė užuolaida iš spalvotų raištelių su stambiais karoliukais, lankytojų laukė užkandinė, spaudos kioskas, žaidimų galerija, aludė, kavinė ir tabako krautuvėlė. Ir visa tai sutilpo viename vieninteliame kambaryje. Nepaisydamas šalčio, Lasiteris atsisėdo už staliuko gatvėje ir užsisakė espreso.

Vėsus oras, atrodė, nejudėjo. Šią ramybę būtų dar pagilinusi tyla, jei ne iš kavinės sklindantys elektroniniai pypsėjimai - salėje kažkas įnirtingai gainiojo mašinėles Pakmeno žaidimų automate. Aikštę iš trijų pusių užstojo pastatai, ketvirtoji pusė buvo dalis miesto sienos - keturių pėdų aukščio parapeto, nuo kurio vėrėsi vaizdas į Umbrijos lygumą.

Už gretimo staliuko du proletariškos išvaizdos vyrai lošė kortomis. Jie vilkėjo aptemptus, užsagstytus iki pat kaklo megztinius, po kuriais, matyt, slėpėsi dar keli drabužių sluoksniai, kadangi lošėjai panešėjo į kimštus žaislus. Paeiliui siurbčiodami kavą ir brendį, jie tai patylomis barėsi, tai juokavo apie tai, kaip iškrito kortos.

Laukdamas kavos, Lasiteris tyrinėjo stendą su laikraščiais, stovintį tiesiai gatvėje. Jis suskaičiavo mažiausiai tuziną laikraščių, tačiau nė vieno - anglų kalba. "Mond" egzempliorius buvo trijų savaičių senumo, ir Lasiteris nenorėjo jo pirkti. Jis bandė nuspręsti, ar reikia susigalvoti pretekstą pokalbiui su kunigu ir nuo ko pradėti. "Gal galėtumėt papasakoti man viską, ką žinote apie daktarą Barezį?" Įsivaizdavęs padrės reakciją į šį klausimą, Lasiteris abejodamas palingavo galva.

Atnešė kavą, ir Lasiteris ėmėsi neskubiai ją siurbčioti, stebėdamas kortomis besipliekiančius vyrus. Kaladė buvo jau tiek nudėvėta, kad kartonas panešėjo į skudurėlius. Jei žaidėjai jų neprilaikytų, jos būtų tiesiog nukarusios, atverdamos savo slėpinius. Todėl abu kita ranka prilaikė kortas už nugarėlių. Įdegę veidai ir raukšlės liudijo, kad vyrai daugiausia laiko praleidžia gryname ore. Jų dantys ir akys blizgėjo tamsiame fone, suteikdami dviems Montekastelo gyventojams gyvybingą, tačiau kiek sardonišką išraišką.

Lasiteris pamėgino įsivaizduoti Amerikoje vietą, kur tokia porelė galėtų sausio mėnesį, vidury dienos sėdėti gatvėje, gerti kavą ir žaisti kortomis. Į galvą atėjo tik alumi pradvisęs baras darbininkų kvartale, tačiau tai buvo visai ne tas.

Aikštės viduryje puikavosi paprastas fontanas - kvadratinė akmeninė taurė, per porą pėdų iškilusi virš žemės. Vienoje kvadrato pusėje buvo sumūryta siena su liūto galvos bareljefu. Žvėrių karaliaus nasrai suskilo, ir vietoj lygios čiurkšlės vanduo liejosi į baseiną kliokiančia srove. Fontanas ne tik puošė aikštę, bet ir atliko tam tikras funkcijas. Laisiteris matė,

kaip pagyvenusi moteris prisisėmė du plastikinius indus ir atsitiesusi nužingsniavo šalin.

Jis užsisakė dar puodelį kavos ir priėjo prie parapeto. Už jo driekėsi beveik vertikalus skardis su atvirais uolienų sluoksniais. Visas dirvožemis nuo jų jau seniai buvo nuplautas, tačiau kelios nususėlės pinijos sugebėjo išdygti ant akmeninio pakloto.

Tolumoje, sulig artimiausia pinija, matėsi Todis. Atrodė, kad miestas plevena danguje. Senovinės sienos išvagojo įkalnę įstrižomis siūlėmis, lyg pritvirtindamos senamiestį prie kalno. Už sienų, žemiau ant šlaito buvo išsibarstę naujamiesčio nameliai, o dar žemiau link upės bėgo laukai, padalyti į smulkias valdas ir iš paukščio skrydžio primenantys nepaprastai languotą audeklą.

Šis peizažas džiugino akį ir kėlė kažką panašaus į nostalgiją. JAV žemė jau seniai nebuvo taip dirbama (jeigu išvis kada nors buvo), ir dabar languotą gamtovaizdį Amerikoje pamatysi nebent iš dvidešimties tūkstančių pėdų aukščio. Lasiteris apkaltino dėl savo nostalgijos Sezaną.

Kiek arčiau, šiame upės krante, stūksojo geometriškai taisyklingas sodintas miškas, pro kurį jam teko pravažiuoti, šalia matėsi kryžkelė. Vienas kelias vedė link Barezio klinikos, tiksliau, link to, kas iš jos liko, kitas - į Montekastelo. Lasiteris apžvelgė antrąjį kelią. Šis dingo už stataus kalno šlaito ir vėl išniro per kelis šimtus pėdų tiesiai jam po kojomis - mažyčiame parke su automobilių stovėjimo aikštele. Džo netgi atpažino savo mašiną - iš sidabrinio atspalvio.

Grįžusio į kavinę jo jau laukė antras puodelis espreso. Ištuštinęs jį vienu mauku ir palikęs po lėkštele pinigus, Džo per aikštę patraukė link bažnyčios.

Lasiteris užlipo laipteliais ir pro sunkias medines duris įėjo į fojė - savotišką prieškambarį. Medinė siena su praėjimais iš dešinės ir iš kairės skyrė maldingąjį pasaulį nuo nuodėmingojo. Šioje pereinamojoje erdvėje, ar, greičiau - skaistykloje, stovėjo stalas su tvarkingomis lankstinukų ir brošiūrų krūvelėmis bei metaline dėžute aukoms. Įmetęs ten kelis banknotus, Lasiteris žengė į bažnyčios salę.

Čia tvyrojo prieblanda, ir iš pradžių jis nieko nematė, išskyrus aukštas lubas. Šnervės užuodė degančių žvakių ir pelėsio kvapą, o nuo altoriaus pusės atsklido gaudžiantys balsai.

Vienintelis natūralaus apšvietimo šaltinis buvo eilė langų, iškirstų aukštai sienoje, bet šviesos nuo jų buvo nedaug. Bekraujė žiemos saulė švietė tokiu kampu, kad jos spinduliai nesiekė bažnyčios grindų. Sietynai irgi nedavė daug naudos. Pirmiausia, jų buvo mažai, antra - juose

spingsėjo ne žvakės, o mirgančios elektros lemputės, kurių blausi šviesa visai nepanėšėjo į liepsną.

Navoje, po tamsia statula, degė kelios parapijiečių pastatytos žvakelės. Lasiteris atsisėdo ant artimiausio suoliuko ir palaukė, kol akys apsipras su tamsa.

Pamažu prietemoje ėmė ryškėti interjeras. Bažnyčia pasirodė esanti stebėtinai didelė. Lasiteris pamatė grupę žmonių, susibūrusių prie altoriaus - neaiškūs siluetai ir šešėliai, kai kurie - baltais drabužiais, judėjo šventovės prieblandoje. Šaižus kūdikio klyksmas pasufleravo Lasiteriui, kad jis dalyvauja krikšto apeigose.

Po kelių minučių ceremonija baigėsi, ir minia lėtai patraukė centriniu praėjimu. Procesijos priešakyje žygiavo motina su verkiančiu kūdikiu ant rankų, ilgšis kunigas ėjo paskutinis. Jo galva plaukė virš visų, kaip blyškus oro balionas. Kai kunigas - jo plaukai buvo kaštoniniai, garbanoti, smakras - valingas, o nosis - su kuprele - ėjo pro Lasiterį, jų žvilgsniai susitiko. Tėvas Azetis Lasiteriui kažką priminė. Tačiau ką? Jei ne liesumas ir liguista išvaizda, kunigą būtų buvę galima pavadinti patraukliu, bet jo veido bruožai keistai nederėjo tarpusavyje. Ir staiga Lasiteris suprato: tėvas Azetis - tai persekiojamas ir kenčiantis Ikabodas Kreinas*.

Dešimtį minučių Lasiteriui už nugaros skambėjo itališka šnekta, kurią vis pertraukdavo juoko pliūpsniai, nors visą šį laiką kūdikis piktai ir nepaguodžiamai klykė. Pasigirdo abipusiai bučiniai - europietiškas ritualas susitinkant ir išsiskiriant. Balsai pagarsėjo, tapo emocingesni, negu, Lasiterio manymu, reikalavo aplinkybės.

Paskui bažnyčios durys girgždėdamos atsivėrė, ir į salę įsiveržė šalto oro gūsis. Lasiteris išgirdo šlepsinčius žingsnius, moterų kulniukų kaukšėjimą ir įsivaizdavo, kaip kunigas stovi ant laiptelių ir atsisveikindamas laimina ganomuosius.

Durys vėl sugirgždėjo, ir tėvas Azetis nužingsniavo altoriaus link. Lasiteris pašoko ir ištarė, kaip jam pačiam pasirodė, siaubingai garsiai:

- Dovanokit, šventasis tėve!

- Klausau? - pasisuko į jį kunigas.

Lasiteris, išeikvojęs savo italų kalbos žinias, prakalbo angliškai:

- Gal galėtume pasikalbėti?

- Na žinoma, - nusišypsojo Azetis ir beveik be akcento paklausė: - Kuo galiu padėti?

Lasiteris giliai atsiduso.

- Dar nežinau, - atsiliepė, - bet aš apsistojau "Akiloje", ir ten man pasakė, kad jūs buvote daktaro Barezio draugas.

---

*Pagrindinis filmo "Mieguistas slėnis" herojus.

Šypsena dingo nuo kunigo veido, pavirtusio į vaškinę kaukę. Jis šaltai žvilgtelėjo į Lasiterį - taip žiūri liudytojai teisme - ir bespalviu tonu pasakė:

- Mes žaisdavome šachmatais.

- Taip, girdėjau, - linktelėjo Lasiteris. - Bet iš tiesų mane domina klinika.

- Jos nebėra.

- Suprantu, bet aš tikėjausi, kad mes galėsime pasikalbėti.

Bažnyčios durys sugirgždėjo, ir per grindis vėl nuvilnijo šalčio banga. Tarpduryje išdygo juodai apsirengusi moteris. Persižegnojusi ji atsiklaupė ir ėmė melstis. Azetis dirstelėjo į laikrodį ir papurtė galvą:

- Prašau atleisti, bet iki antros aš klausausi išpažinčių.

- O... - neslėpdamas nusivylimo, nutęsė Lasiteris.

- Bet jei palauksite, mes galėsime pasikalbėti mano namuose. Jie prie pat bažnyčios.

Lasiteris neapsakomai apsidžiaugė.

- Kol kas pasivaikščiosiu po miestą, - tarė jis šypsodamasis. - Pasigrožėsiu įdomybėmis.

- Kaip jums patogiau, - atsakė Azetis ir patraukė prie tamsaus statinio centrinio praėjimo gale.

Šis statinys priminė audiniu uždangstytą drabužių spintą. Kai kunigas, atitraukęs užuolaidą, įnėrė vidun, amerikietis suprato, kad regi klausyklą.

Po poros valandų Lasiteris ir Azetis jau sėdėjo nedideliame kabinete prie bažnyčios ir kirto spagečius, kuriuos į bažnyčią atnešė parapijiečiai. Lasiteris nusprendė, kad pirmasis jo įspūdis apie kunigą buvo neteisingas - šis pasirodė esąs puikus šeimininkas. Azetis paraikė duonos su traškia plutele, pripylė taures vyno ir pabarstė duoną pipirais bei druska, prieš tai apšlakstęs riekeles alyvuogių aliejumi. Lasiteris tuo metu atsisėdo nugara į elektrinį šildytuvą ir pamėgino sušilti.

- Taigi, - pradėjo kunigas, - jūs atvažiavote dėl klinikos.

Lasiteris pritardamas linktelėjo.

- Ką gi, jei ją matėte, tai žinote, kas jai nutiko.

- Man sakė, kad kliniką padegė.

- Ji vis vien buvo uždaryta, - gūžtelėjo pečiais Azetis. - Ir vis dėlto man labai gaila. Tokius žmones sutinki kartą gyvenime.

- Apie ką jūs?

- Daktarą Barezį. Jis buvo pasiutiškai talentingas. Mane vargu ar

galima pavadinti specialistu, bet buvo kalbama, kad sėkmingų operacijų jo klinikoje procentas - tiesiog fenomenalus.

- Nejaugi? - nusistebėjo Lasiteris, skatindamas kunigą papasakoti daugiau smulkmenų.

- Taip. Ir, manau, todėl, kad Barezis buvo ne tik gydytojas, bet ir mokslininkas. Jūs tai žinojote?

Lasiteris papurtė galvą.

- Štai kaip! Vadinasi, jūs nepažinojote Barezio! Jis buvo iš tiesų įvairiapusė asmenybė. Genijus! Bet turiu pripažinti, kad aš dažnai aplošdavau jį šachmatais. Tiesą sakant, nuolat.

Lasiteris nusijuokė.

- Greičiausiai aš darydavau tiek klaidų, kad jis tiesiog nepajėgdavo numatyti mano ėjimų, - patikėjo paslaptį Azetis. - Nuolatos skųsdavosi, kad gadinu jam žaidimą. Dar vyno?

- Ačiū, nereikia, - atsisakė Lasiteris.

Jam patiko šis žmogus.

- Tėvas, senelis, o ir visi kiti Barezio giminaičiai susikrovė turtus. Politika ir statybos. Siaubingai korumpuoti - netgi Italijos mastais. Ignacijui niekuomet netrūko pinigų, ir jam nebuvo būtinybės dirbti. Tačiau jis studijavo. Genetiką Perudžoje ir biochemiją Kembridže. Kembridže! - Azetis įsipylė vyno ir panardino į jį duonos kriaukšlelę. - Jis dirbo viename iš Ciuricho institutų ir ten gavo apdovanojimą.

- Už ką?

- Nežinau. Kažkokius tyrimus. Bet paskui jis tai metė...

- Ką?

- Tiksliuosius mokslus.

- Norite pasakyti, kad jis užsiėmė medicina?

- Ne. Medicina - vėliau, - atsakė Azetis, linguodamas galva. - Iš pradžių jis studijavo teologiją Vokietijoje. Parašė knygą, aš ją turiu.

Kunigas, neatsigręždamas, ištiesė ranką atgal, paėmė nuo lentynos storą tomelį ir padavė svečiui. Lasiteris atsivertė knygą, dirstelėjo į pavadinimą ir papurtė galvą.

- Čia viskas itališkai, - numykė ir iš karto suprato, kokia kvaila jo pastaba.

- Ji vadinasi "Relikvijos, totemai ir dieviškumas".

Lasiteris linktelėjo ir pastūmė knygą į šalį.

- Barezis garsėjo kaip didelis šios srities žinovas, - pridūrė Azetis.

- Iš tiesų? - gan abejingai pasiteiravo Lasiteris.

- O taip.

- Spagečiai tiesiog puikūs, - pasakė Lasiteris. Jam buvo pikta, kad pokalbis vis labiau tolsta nuo jį dominančios temos - Barezio klinikos, tačiau nežinojo, kaip pasukti kalbą reikiama kryptimi.

- Relikvijų reikšmę krikščionybėje Barezis siejo su kai kuriais primityvokais religiniais tikėjimais. Animizmu, protėvių dvasių garbinimu. Laukinio, ryjančio priešo širdį, kad perimtų jo jėgą, tikėjimas vėliau atsispindėjo krikščionybėje - dar ir dabar tikima, kad šventojo kaulas ar net jo nuolauža maišelyje gali apsaugoti savininką nuo ligų ir kitokių nelaimių.

- Labai įdomu, - pasakė Lasiteris visiškai nesusidomėjęs.

- Tai iš tikrųjų įdomu. Labai rekomenduoju jums šią knygą. Joje daug rašoma apie maginius ritualus, ir kai kas gali pasakyti, kad tai susiję su mišių apeigomis.

- Kaip?

- Mes geriame Viešpaties kraują ir valgome Jo kūną, - gūžtelėjo pečiais Azetis. - Tikintiesiems tai - slėpinys, o kažkam... gali atrodyti kuo nors kitu. Pavyzdžiui, magija.

- Rimtas prasilenkimas su kanonais, - pastebėjo Lasiteris.

- Ir dar koks, - nusijuokė kunigas. - Bet Bareziui tai nerūpėjo. Jo reputacija buvo nepajudinama, ir Vatikane daktarą labai vertino.

- Nejaugi?

- Tikrai. Vatikanas į jį nuolat kreipdavosi.

- Kokiu tikslu?

- Kad patikrintų relikvijų autentiškumą. Kai dėl kokio nors dirbinio kildavo abejonių, kaip ekspertą kviesdavo Barezį. Dažniausiai klausimas išsprendžiamas paprastai. Jei "tikro kryžiaus" nuolauža būdavo iš tiko medienos... arba švento Pranciškaus skalpo fragmente aptikdavo jaučio DNR... Ar girdėjote apie Turino drobulę?

- Žinoma, - atsakė Lasiteris. - Apie ją visi žino.

- Na štai! O Barezis buvo vienas iš mokslininkų, kurie ją tyrė.

- Skaičiau, kad drobulė vis dėlto buvo pripažinta klastote.

- Taip, daugelis kalba, kad tai tik "puikios tryliktojo amžiaus drobės atraiža", o atvaizdas - Leonardo rankų darbas. Pirmoji pasaulyje nuotrauka.

- O ką manė Barezis?

- Irgi laikė ją klastote, tačiau turinčia labai tamsią istoriją.

- Kaip tai?

- Savo knygoje jis tvirtina, kad daugelio relikvijų atsiradimą lėmė gana šiurpūs įvykiai, ir drobulė šiuo atžvilgiu - ne išimtis. Anais laikais relikvijos buvo tokios reikšmingos, kad, šventajam vos susirgus, žmonės susirinkdavo prie jo namų ir laukdavo, kada šis išleis kvapą. Tuomet jie

įsiverždavo į namus ir išeidavo nešini jo kūno dalimis - pirštais, dantimis, ausimis - kitaip tariant, suplėšydavo jį į gabalus.

Lasiteris net išsižiojo iš nuostabos.

- Taip taip! Tvirtinama, kad, praėjus dviems dienoms nuo šventojo Pranciškaus Asyžiečio mirties jo kūnas jau buvo nudraskytas nuo kaulų. Jį tiesiog išvirė, - juokdamasis pasakė Azetis. - Siaubinga, tiesa? O kartais šventųjų kelią į palaiminimą netgi patrumpindavo. Nunuodydavo juos.

- Bet drobulė - tik audinio skiautė, nesvarbu, ar ji klastotė, ar ne.

- Taip, bet į šį audinį įsigėrė kūno išskyros, kuriose buvo bilirubino.

- Kas tai per daiktas? - paklausė Lasiteris.

- Tai kraujo medžiaga, paprastai pasišalinanti iš organizmo. Bet kartais, didžiulio streso būsenoje - pavyzdžiui, kankinant - bilirubiną galima išprakaituoti.

- Ir jo rado ant drobulės?

- Barezis aptiko jo pėdsakų. Todėl, laikydamas drobulę klastote, jis manė, kad, ją darant, kažką iš tikrųjų nužudė.

- Dieve mano, - sušnabždėjo Lasiteris.

Azetis linktelėjo ir tęsė:

- Tryliktajame amžiuje relikvijos labai traukė žmones. Bažnyčią, turinčią garsią relikviją, aplankydavo tūkstančiai maldininkų, o tai reiškė gausius pinigus. Tačiau paskui, kaip žinia, prasidėjo Reformacija, ir daugelį relikvijų sudegino.

- Sudegino, - pakartojo Lasiteris. Šis žodis, ištartas garsiai, jam priminė apsilankymo Montekastelo tikslą. - O kaip Barezis nuo relikvijų perėjo prie medicinos?

- O... Greičiausiai pajuto pašaukimą. Į medicinos institutą Bolonėje įstojo, kai jam sukako penkiasdešimt. Akušerija ir ginekologija. - Azetis kiek pagalvojo ir pridūrė: - Manau, ten jis susidomėjo nevaisingumo problema. Baigęs kursą, atidarė kliniką, tuo nemenkai visus nustebindamas.

- Kodėl?

- Matote, šis dalykas gana delikatus ir susijęs su stipriais emociniais pergyvenimais, o Barezis visuomet buvo atsiskyrėlis ir tarp žmonių jausdavosi nejaukiai. O dabar jam teko nuolatos prašyti, kad moterys nusirengtų! Be to, jis buvo katalikas ir gana atsidavęs. Žodžiu, prasidėjo konfliktai.

- Bet kodėl gi?

Azetis pakėlė akis į lubas ir atsakė:

- Kardinolas Ratcingeris Bažnyčios vardu paskelbė: "Bažnyčia pasisako prieš bet kokį bandymą kištis į natūralaus pradėjimo procesą".

- Gimstamumo kontrolės klausimas?

- Ne tik! Bažnyčia pasisako prieš dirbtinio apvaisinimo klinikas ne mažiau aršiai, kaip ir prieš įstaigas, kuriose daromi abortai.

- Nė už ką nebūčiau pagalvojęs!

- Apie tai buvo kalbama gana atvirai ir išsamiai. Vaikai turi būti pradėti natūraliu sueities aktu. Kaip kontraceptikai prieštarauja Viešpaties valiai, taip ir... kaip tai vadinasi?... Ak taip, "reprodukcijos technologija trukdo išsipildyti Jo valiai". Praktiškai viską, kas vyksta dirbtinio apvaisinimo klinikose, Bažnyčia draudžia.

- Įdomu. Ir vis dėlto...

- Barezis manėsi turįs ypatingą paskirtį, - žvelgdamas į šalį, atsidusęs, ištarė kunigas. - Be to, jis ne vienintelis ignoravęs Vatikano požiūrį į šį klausimą. Gimstamumo kontrolė draudžiama, tačiau Italijoje - beveik visiškai katalikiškoje šalyje - šeimos ne itin didelės, ir gyventojų skaičius stabilus. Tačiau patikėkit manim, italų tauta nepraktikuoja skaistybės ir susilaikymo. - Azetis gūžtelėjo pečiais ir, vėl pripylęs taures, paklausė: - Tai ką darysime su jūsų žmona? Jai reikia konsultacijos?

Lasiteris nesusigaudydamas žvilgtelėjo į Azetį.

- Ji irgi pensionate? Man keista, kad jūs atvykote iš taip toli, prieš tai nepasiskambinę. Ji tikriausiai labai nusivylusi. Jei norite, kad su ja pakalbėčiau...

- Ne, tėve.

- Aš - geras klausytojas, - nutraukė jį Azetis.

- Bijau, jūs šį tą supainiojot.

- Taip?

- Aš nevedęs.

Kunigas, regis, sumišo.

- Tuomet...

- Aš čia todėl, kad prieš kelerius metus klinikos paslaugomis naudojosi mano sesuo.

- A! Štai kaip! Jūsų sesuo! Ir kelionė buvo sėkminga?

- Taip. Jai gimė nuostabus berniukas.

Išgirdęs tokią puikią žinią, Azetis nusišypsojo ir linktelėjo, bet šypsena tuojau išnyko, ir jis paniuręs paklausė:

- Tuomet aš nesuprantu, kodėl jūs čia.

- Lapkričio mėnesį sesuo mirė.

- Užjaučiu, - sumurmėjo kunigas. - O mažylis? Jis, tikriausiai, su savo tėvu, ar su jumis?

- Tėvo nebuvo, - papurtė galvą Lasiteris. - Sesuo augino vaiką viena, berniukas irgi mirė. Juos nužudė.

Azetis nusisuko. Kiek patylėjęs, paklausė:

- Ir kaip tai nutiko?

- Kažkas nužudė juos miegančius, paskui padegė namą.

Azetis ilgai tylėjo. Atsiriekė dar duonos, pamirkė ją vyne ir galų gale paklausė:

- Ko jūs čia atkeliavote?

- Žudikas - italas. Nemanau, kad sesuo jį pažinojo. Todėl...

Kunigas pakilo iš už stalo ir ėmė vaikštinėti po kambarį. Atrodė, kad jam į galvą šovė gana pavojinga mintis.

- Tai sakėte, berniukas? - nutraukė jis Lasiterį. Šis linktelėjo, nenuleisdamas nuo Azečio akių. - Įdomu.

- Kas?

- Įdomu, kokia procedūra buvo taikyta jūsų seseriai. Kuri iš keleto. Beje, jūs tikriausiai šito nežinote.

- Žinau, kad buvo donorė. Tai vadinama...

- Donorės oocitu, - užbaigė dvasininkas taip, lyg jie kalbėtų apie mirtiną ligą.

Kurį laiką jis vaikštinėjo pirmyn atgal, paskui sustojo, ir, pasikasęs pakaušį, pažvelgė į Lasiterį:

- Bet tokie dalykai nutinka, - pasakė jis. - Aplinkui tiek daug smurto. Ypač JAV. Jūsų sesuo gyveno dideliame mieste. Dabar juk sudėtingi laikai.

- Jūs visiškai teisus, - linktelėjo Lasiteris. - Smurto iš tiesų labai daug, bet mano sesuo ir sūnėnas nebuvo vieninteliai.

- Ką norite pasakyti?

- Kitas berniukas buvo nužudytas Prahoje. Maždaug tuo pat metu ir tokiomis pačiomis aplinkybėmis. Dar vienas Londone. Ir Kanadoje. Rio. Ir vienas Dievas žino, kur dar. Ir aš čia todėl, kad jie visi buvo pradėti Barezio klinikoje.

Kunigas krito į kėdę, nuleido galvą ir užsimerkė. Jis ilgai tylėjo, ir stojusioje tyloje Lasiteris išgirdo, kad lauke ėmė lyti. Galiausiai Azetis dailiai suglaudė delnus, padėjo kaktą ant pirštų ir kažką sumurmėjo. Jo veido beveik nesimatė, o smakras nusviro ant krūtinės. Lasiteris nieko nesuprato.

- Kaip? - paklausė jis.

- Tokia Dievo valia! - riktelėjo kunigas. Tvirtai įsirėmęs delnais į stalą, jis pažvelgė į Lasiterį. Jo akys buvo tuščios, įsmeigtos į tolį. - O gal ir ne! - vėl sušuko jis.

- Šventas tėve...

- Niekuo negaliu jums padėti, - nusisukdamas, pasakė Azetis.

- O aš manau, kad galit!

- Ne!

- Vadinasi, pasmerksite mirčiai ir kitus vaikus?

Azečio akys paplūdo ašaromis.

- Jūs nesuprantate, - tarė jis, giliai atsidusęs, kad susiimtų. - Išpažinties paslaptis šventa. Tai, kas pasakyta, palaidota amžiams. Ar, bent jau, turėtų būti palaidota amžiams.

- Ką reiškia "turėtų būti"?

Kunigas tik palingavo galva.

- Tai jūs žinote, kas dėl visko kaltas?

- Ne, - atsakė Azetis, ir Lasiteris suprato, kad jis nemeluoja. - Nežinau. Duodu žodį. Bet turiu pasakyti, kad kiekviename gyvenimo etape Barezis artėjo prie to, ko jūs ieškote. Jo moksliniai tyrimai, religijos pomėgis, darbas klinikoje - viskas vienam tikslui.

Kunigas dar sykį giliai atsiduso ir nutilo.

- Ir tai viskas?

- Viskas, ką aš turiu teisę pasakyti.

- Ką gi, ačiū už pagalbą, - sarkastiškai tarė Lasiteris. - Prisiminsiu jūsų žodžius. Ir kai kuri nors motina paklaus manęs, kodėl jos sūnui perpjovė gerklę, papasakosiu jai apie jūsų įžadus ir kad tai - principinis klausimas. Esu tikras, ji supras teisingai.

Jis sugriebė savo paltą ir pakilo.

- Palaukit, - sukuždėjo kunigas. - Yra dar kai kas.

Lasiteriui nesuspėjus prasižioti, Azetis dingo gretimame kambaryje. Girdėjosi, kaip jis rausiasi po popierius. Galiausiai pasigirdo užstumiamos dėžės dunkstelėjimas, ir kunigas grįžo.

- Štai. - Jis įgrūdo amerikiečiui į rankas laišką.

- Kas čia?

- Barezis jį man atsiuntė iš ligoninės kelios dienos prieš mirtį. Tikiuosi, čia rasite atsakymą.

Lasiteris pažvelgė į tris rudo popieriaus lapelius.

Kažkur tiesiai virš galvos suskambo varpas. Azetis dirstelėjo į laikrodį.

- Iki aštuntos aš klausausi išpažinčių. Jei grįšite, išversiu jums šį laišką.

- Gal galėtumėt tiesiog...

- Ne, negalėčiau, - papurtė galvą Azetis. - Montekastelo - mažas miestelis, ir mano ganomieji jau laukia eilėje prie klausyklos.

- Šventas tėve...

- Byla laukė tūkstantį metų ir gali dar truputėlį palaukti.

28 skyrius

Lasiteriui reikėjo pagalvoti, arba, veikiau - atsiriboti nuo minčių. Kunigas mėgino jam kažką pranešti, nepažeisdamas išpažinties slaptumo. Kažką apie įvairius Barezio vaidmenis, ir apie tai, kaip galiausiai jie susiliejo į vieną. Tačiau tame nebuvo jokios prasmės - Lasiteris jos tiesiog nematė.

Dabar jam pirmiausia reikėjo gerai pabėgioti. Jis visuomet taip elgdavosi susidūręs su neišsprendžiama užduotimi. Tuomet bėgdavo, tarsi įjungęs nulinę pavarą, kad smegenys veiktų tuščiąja eiga. Ir gana dažnai problemos sprendimas iškildavo priešais jį kaip netikėta dovana.

Tačiau Montekastelo Džo nesiruošė bėgioti. Pirma, norint nubėgti reikiamą atstumą, tektų apsukti kelis ratus aplink miestą. Antra, akmenų grindinys net ir sausu oru reiškė galą blauzdoms. Trečia, kreivų ir siaurų gatvelių labirinte neįmanoma įgauti ir tuo labiau išlaikyti reikalingo tempo. Na, o bėgti vedančiu iš miesto keliu Lasiterio nebūtų privertusios jokios jėgos. Jau kur kas paprasčiau iš karto šokti nuo uolos į bedugnę.

Laimei, liko dar vienas variantas - beveik toks pat geras, kaip ir pasibėgiojimas. Lasiteris sėdo į automobilį ir išvažiavo Spoleto kryptimi, stengdamasis apie nieką negalvoti ir tikėdamasis, kad užduoties sprendimas paaiškės pats savaime. Važiavimas automobiliu taip pat kartais padėdavo, nors kaip meditacijos būdas ir negalėjo prilygti bėgimui.

Anot žemėlapio, Spoletas buvo už keturiasdešimties kilometrų - maždaug dvidešimt penkių mylių - nuo Montekastelo. "Idealus nuotolis, - galvojo Lasiteris. - Valanda pirmyn, valanda atgal". Paskui jis pėstute pasivaikščios po miestą.

Tačiau iš tiesų išėjo kitaip. Žemėlapyje nebuvo nurodyta, kad tarp miestų yra kalnagūbris, o kelias - tikras uoloje iškirstas serpantinas. Vien žvilgtelėjus nuo skardžio apmirdavo širdis, nors vaizdas buvo nuostabus. Tik po pusantros valandos Lasiteris išvydo rodyklę:

SPOLETAS - 10 KM

Lasiteris spaudė akceleratorių, kol atsidūrė už galingo sunkvežimio, kurio aplenkti taip ir nepavyko. Be to, lėtai puškuojantis įkalnėn griozdas vis apdūmydavo jį dyzelinio variklio išmetamomis dujomis. Galiausiai, nusigavęs iki degalinės "Adžip", likus penkioms mylioms iki Spoleto, Lasiteris pasuko atgal. Dienos šviesa sutirpo iki vos įžiūrimos juostelės virš kalnų viršūnių. Laikrodis prietaisų skyde rodė penkiolika po šešių.

- Deja, jūs prasilenkėt, - pranešė Hju, vos Lasiteriui įėjus į "Akilos" vestibiulį.

- Su kuo?

- Jis neprisistatė, bet sakėsi esąs jūsų draugas.

- Aš čia neturiu draugų, - tarė Lasiteris, įdėmiai žiūrėdamas į Hju.- Ar tas žmogus prašė ką nors perduoti?

- Ne. Jis pasakė, kad norėtų padaryti jums siurprizą, ir paklausė, kur jus galima rasti. - Hju paniuro. - Pasakiau, kad jūs nuėjote pas šventąjį tėvą.

Lasiteris sustingo, o Hju veide pasirodė siaubas.

- Aš nepadariau klaidos?

- Nežinau. Kaip jis atrodė?

- Didelis. Tiesiog milžiniškas.

- Italas?

Hju tylomis linktelėjo.

- Čia yra atsarginis išėjimas?

Hju nesupratęs dirstelėjo į jį, o paskui energingai linktelėjo.

- Taip, - tarė ir išvedė Lasiterį per koridorių ir virtuvę į gatvę už "Akilos". - Jaučiuosi siaubingai kaltas, Džo.

- Nesijaudinkit dėl to, - atsakė Lasiteris ir nurisnojo link bažnyčios.

Labai greit jis atsidūrė aklavietėje, kurią apšvietė vienintelis aukštai iškirstas langas. Mėnulis vis slėpėsi už karpytų, greitai slenkančių debesų. Lasiteris suprato, kad Čiužinys greičiausiai jo laukia prie įėjimo į bažnyčią arba aikštėje, bet visgi ryžosi pasimatyti su kunigu. Dar ne vėlu, gatvėje bus žmonių. Galų gale, tai juk bažnyčia! Žinoma, gali tekti prašyti, kad Azetis palydėtų jį iki pensionato. Bet, matyt, jis pasuko ne ten. Dabar jau turėtų būti aikštėje.

Grįžęs atgal, Lasiteris pribėgo kažkokius laiptus ir galiausiai atsidūrė akmeniniame labirinte. Visiškai nustojęs orientuotis, jis nusprendė, kad jau niekuomet nebeištrūks iš gatvių voratinklio. Paskui, kai, praradęs viltį pasuko į kairę, visai netikėtai atsidūrė San Fortunato aikštėje.

Apie jo nosį ir burną pleveno garo debesėlis. Lasiteris sunkiai alsavo, bet to kaltininkas buvo adrenalinas, perpildęs jo kūną ir kriokliais besiliejantis į širdį. Džo žinojo, ką daryti. Jis sustojo prie įėjimo į aikštę ir giliai įkvėpė. Reikia nusiraminti - adrenalino perteklius kraujyje pavojingas. Prie parapeto, priešingoje aikštės pusėse, trys vyrai žiopsojo į Todžio ugnis, netoliese kavinės šeimininkas uždarinėjo savo užeigą, užtraukdamas fasadą metalinėmis grotomis. Vienas iš apžvalgos aikštelėje stovinčių vyrų pasakė jam kažką apie cigaretes, ir šeimininkas neaiškiai suburbleno

atsakydamas. Paskui jis dingo, o Lasiteris įsižiūrėjo į prie parapeto stovinčią trijulę.

Pasirodo, jis apsiriko. Vyrų tebuvo du. Tiesiog vienas jų buvo aukštas kaip varpinė ir stačiakampis kaip čiužinys.

Kai kvėpavimas atsistatė, o porelė nusisuko pasigerėti Todžio vaizdais, Lasiteris pirštų galais perbėgo aikštę ir, šokinėdamas per laiptelius, užkopė prie bažnyčios durų.

Salėje tvyrojo tokia pati tamsa, kaip ir vakarinėje gatvėje. Maldininkų pastatytos žvakės kraujo raudonumo indeliuose baigė degti, o elektrinės lemputės sietynuose silpnai mirgėjo.

- Tėve? - pašaukė Lasiteris taip tyliai, lyg vos ištardamas žodžius. - Tėve? - pakartojo kelis kartus garsiau.

Niekas neatsiliepė - kunigas galėjo būti gyvenamojoje patalpoje. Eidamas centriniu praėjimu Lasiteris pagalvojo, kad tikriausiai pavėlavo. Ir vis dėlto tėvas Azetis kažkur netoliese, bažnyčia juk neužrakinta.

Kai vėl išsmuko į aikštę, tiedu rūkė, stovėdami prie parapeto. Lasiteris nusėlino prie kunigo namo šalia bažnyčios ir pasibeldė į medines duris. Nesulaukęs atsako, pasuko rankeną ir įėjo vidun. Šviesa nedegė, tačiau tai nieko nereiškė. Lasiterio akys jau seniai priprato prie tamsos. Eidamas iš vieno kambario į kitą, jis šaukė kunigą, bet niekas neatsiliepė.

Tai buvo keista, ir Lasiteris ėmė nerimauti. Kur galėjo dingti Azetis? Lasiteris grįžo atgal į bažnyčią, nusprendęs, kad kunigas meldžiasi vienoje iš šoninių koplyčių. Gal maldos metu padrė taip įsigilina į save, kad pamiršta apie išorinį pasaulį ir nieko negirdi.

Lasiteris visiškai neįsivaizdavo, ką reiškia melstis. Sykį Džozei buvo užėjęs religingumo priepuolis - ekstazė tęsėsi maždaug tris savaites - ir ji ėmė reikalauti, kad vaikai prie pietų stalo kalbėtų padėkos maldą. Be to, prieš eidami miegoti, jie turėjo, jai stebint, atsiklaupę pasimelsti Viešpačiui. Lasiteris niekuomet nesusimąstydavo apie žodžius, kuriuos tarė. Jam jie atrodė beprasmiais garsais, kuriuos šventais darė Jo vardas.

Lasiteris pašaukė dar kartą, daug garsiau:

- Tėve Azeti! Tai aš - Džo Lasiteris.

Tyla. Viena iš žvakių, trumpam plykstelėjusi, užgeso. Pakvipo išsilydžiusiu vašku, ir tas kvapas priminė Lasiteriui gimtadienio tortą.

Gal kunigas išėjo pas kokį parapijietį? Kas nors serga, ir tėvas Azetis meldžiasi kenčiančiojo galvūgalyje?

Lasiteris ėmė laukti. Bet po kurio laiko nusprendė pastatyti žvakę už visų mirusiųjų sielos ramybę. Nedidelė strėlytė rodė, kur yra aukų dėžutė, ir, priėjęs prie jos, Džo nesusimąstydamas išsitraukė iš kišenės banknotą, sulenkė pusiau ir įkišo į siaurą plyšį. Tai galėjo būti tiek vieno,

tiek šimto dolerių banknotas. O gal ir tūkstantis lirų. Jis nežinojo, ir jam buvo vis vien. Galvoje sukosi keistos, padrikos mintys: "Tie tipai prie parapeto... Apie ką bandė užsiminti kunigas? Šykštus miesteliūkštis".

"Už Ketę", - galvojo jis, degdamas į šiaudelį panašią žvakutę. Paskui šalia pirmosios pastatė antrą. "Už Brendoną", - tarė jis sau, suvokdamas, kad automatiškai kartoja kažkur matytą ritualą. Iš tiesų taip ir buvo.

Dar kiek palaukęs Azečio, Lasiteris nusprendė paieškoti išėjimo, kuris leistų jam aplenkti aikštę. Jis pakilo nuo suolelio ir žvilgtelėjo į duris. Staiga jo dešinioji koja slystelėjo, ir Džo vos nepargriuvęs, šiaip ne taip įsitvėrė suolo atkaltės.

Jis pažvelgė į grindis toje vietoje, kur paslydo. Tamsa slėpė visas spalvas, bet, įsižiūrėjęs, Džo pamatė juostelę, kuri atrodė juoda, tačiau, sprendžiant iš visko, juoda nebuvo. Jis pauostė ir pajuto sūroką kvapą, būdingą mėsininko krautuvėlei.

Pasilenkęs žemiau, Lasiteris pamatė kraujo upelį, tekantį grindimis ir prasidedantį prie klausyklos. Jis nenorėjo užminti raudono skysčio, tačiau pasirinkimo neturėjo - teko žengti per kraujo balą. Džo niekada neteko atlikti išpažinties, ir, kai atitraukęs užuolaidą jis pamatė, kad mažytė patalpa tuščia, širdis vos nesustojo iš džiaugsmo. Bet džiaugėsi jis neilgai. Įsižiūrėjęs Lasiteris pamatė medinę sienelę, skiriančią klausyklą į dvi patalpėles, ir tuojau pat suprato, ką ras už pertvaros.

Jo batų padai lipo prie grindų, o širdis daužėsi. Atitraukęs užuolaidą iš kitos pusės, Džo pamatė Azetį, sėdintį savo vietoje. Jo kūnas rėmėsi į pertvarą, o galva buvo palinkusi prie grotuoto langelio. Dešiniame smilkinyje matėsi maža skylutė, o žaizda, pro kurią kulka išėjo, buvo kumščio dydžio. Ir nežiūrėdamas Lasiteris žinojo, kad smegenys ištaškytos per visą užpakalinę sieną. Speciali kulka. Minkštas antgalis. Kulka, smūgio metu suskylanti į gausybę skeveldrų. Anksčiau jas gamindavo patys, kryžmai įpjaudami galvutę, dabar tokių pačių, ir kur kas geresnės kokybės, galima nusipirkti parduotuvėje.

Kunigas sėdėjo ant savo suolelio, prispaudęs ausį prie metalinių grotelių. Žudikas įėjo iš kitos pusės ir atsisėdo, išsiėmęs pistoletą dar prieš prasidedant išpažinčiai. "Atleiskite, man, tėve, nes aš nusidėjau". Paskui jis iššovė kunigui į ausį - tokia kulka, kuria galima nudėti ir dramblį.

Lasiteriui prireikė minutės ištraukti dar šiltam kūnui iš klausyklos. Jis pats nežinojo, kodėl tai daro. Jam atrodė, kad Azečiui būdelėje nepatogu. Džo net pasigailėjo, kad neturi pagalvės, kurią būtų galima padėti kunigui po galva...

Lasiteris atsitiesė ir liepė sau nusiraminti. Palikęs Azetį centriniame praėjime, jis nuėjo už altoriaus ir kokį pusvalandį vaikštinėjo iš vieno kambarėlio į kitą, ieškodamas dar vieno išėjimo. Atrodo, bažnyčia rėmėsi į kitų namų eilę. Viduramžiais žemė buvo brangi, ypač ta, kurią saugojo miesto siena.

Ieškoti kito išėjimo iš kunigo būsto nebuvo prasmės. Jis buvo bažnyčios dalimi ir glaudėsi prie kaimyninio namo. Taigi... ką pasirinkti? Jeigu liks viduje, anksčiau ar vėliau čia įeis tie du.

Lasiteris lėtai atidarė duris, ir, sustojęs ant viršutinio laiptelio, įdėmiai apsidairė. Ryškioje iš už debesies išnirusio mėnulio šviesoje aikštė atrodė tuštutėlė. Jis greit nusileido laipteliais ir patraukė link fontano. Mėnulis atsispindėjo vandenyje, ir atrodė, kad iš liūto nasrų liejasi kibirkščiuojanti žydra srovė.

Ir tuomet Džo pamatė jį. Mėnesienos nutviekstas žmogus stovėjo dela Feličės gatvės gale, ten, kur gatvė įsiliejo į aikštę. Po minutės mėnulis dingo už debesies, išnyko ir žmogus. Išnyko visiškai - Lasiteris net pagalvojo, ar tas tipas jam nepasivaideno. Jis pasuko į kitą gatvę, kurios pavadinimo nežinojo, ir žingsniavo ja tol, kol susidūrė su tamsa. Lasiteriui pasirodė, kad priešais jį išdygo namo siena.

Čiužinys. Lasiteris apsisuko ir puolė bėgti. Tačiau bėgti nebuvo kur.

- Čenco, jis čia, - negarsiai tarė Čiužinys. Jo balsas buvo keistai plonytis, beveik moteriškas.

Lasiteris nužvelgė aikštę, fontaną, bažnyčią, kavinę, parapetą. Išeities nebuvo. Čiužinys ir jo porininkas greitai artėjo. Jis matė, kaip tamsoje tviska jų dantys. Žudikai juokėsi.

Lasiteris ėmė trauktis atatupstas. Jam buvo vis vien, kur - kad tik toliau nuo šios kraupios porelės. Mažesnysis kyštelėjo ranką į švarko kišenę ir išsitraukė "Valterį" su duslintuvu. Suktelėjęs ranką, jis pritvirtino duslintuvą ir kažką sumurmėjo sėbrui. Lasiteris nugara įsirėmė į parapetą. Viskas. Kelio pabaiga.

Pagaliau, žudikams lėtinant žingsnį, jis įžvelgė jų veidus. Vyriškis su pistoletu buvo jaunas ir bjaurus. Matyt, gimstant jo veidą taip suspaudė chirurginėmis replėmis, kad šis pasidarė panašus į kupranugario snukį. Akys vertėsi iš orbitų, trumpai kirpti plaukai styrojo it šepetys ir atrodė lyg šešėlis virš pliko kiaušo.

Čiužinys buvo visai kitoks - tikriausiai nulietas iš ketaus. Jo veidas, kaip ir kūnas, buvo stačiakampio formos. Atrodė, kad galiūnui reikėtų skustis bent jau kas valandą. Garbanoti plaukai didžiuliu juodu šalmu gaubė galvą, o mažytėse akyse liepsnojo pikta ugnis.

"Galiu pulti juos, - galvojo Lasiteris. - Arba šokti per parapetą ir lauk-

ti, kas nutiks". Abi išeitys jam atrodė mirtinos, tačiau viena, greičiausiai, ne tokia mirtina kaip antroji. Jei būtų galima nusisukti ir pažiūrėti už parapeto, įvertinti galimo kritimo trajektoriją! Įdomu, ar jis kristų vertikaliai ir užsimuštų, ar nuriedėtų skardžiu, kuris sustabdytų kritimą? Lasiteris nepajėgė prisiminti, kas yra už sienos, ir tuo pat metu negalėjo atplėšti akių nuo artėjančių žudikų.

Tik kai Kupranugario Snukis pradėjo kelti pistoletą, Lasiteris suvokė, kad jau apsisprendė. Beveik nerūpestingai padėjo kairiąją ranką ant parapeto, pasisuko ir permetė kūną į tuštumą. Užpakalyje - o dabar jau ir kažkur aukštai - pasigirdo pokštelėjimai - trys šūviai. Bet jis jau lėkė palei uolą, ir, kaip jam atrodė, lėkė pernelyg ilgai.

"Aš - lavonas, - pagalvojo jis. - Galas. Jau viskas". Jis skrido tamsos sūkuryje ir nieko negalėjo įžiūrėti. Bet visuotinė trauka be jokio perspėjimo prispaudė jį visu kūnu prie skardžio, ir, išstumdama iš plaučių oro liekanas, nuritino žemyn. Lasiteris vėl pakilo, nukrito ir nuriedėjo, lyg nebevaldoma lavina, susidedanti iš vieno žmogaus. Jis instinktyviai pritraukė kelius prie krūtinės ir prisidengė galvą, virsdamas žmogumi-sviediniu.

Galvoje pulsavo rišli mintis: jei jo kelyje pasitaikys bet kokia kliūtis - galas. Pavyzdžiui, akmuo. Galva, tarsi kiaušinis, skyla... aplink išsidrabstę smegenys. Arba medis... net medis perplėš jį pusiau. Kritimo kampas. Viskas moksliška! Greičio ir masės santykis.

Staiga Lasiteris pajuto, kad jis, tarsi beisbolo žaidėjas, slystantis link antrosios bazės, bando stabdytis į priekį ištiestomis kojomis, tuo pat metu sulenktais pirštas kabindamasis į žemę. Mėginimas nepavyko, ir jo kūnas it peilis perskrodė krūmus. Galiausiai Džo staigiai sustojo, koja įsirėmęs į didžiulį akmenį.

Išsigelbėjo. Jeigu dar ne miręs. Bet, atrodo, vis dėlto gyvas. Kaip numirėliui, per daug skauda visą kūną. Dešinysis šonas, anksčiau sumuštas, degte degė, o kulkšnį lyg kas būtų pradūręs geležiniu virbu. Skausmas kojoje sklido nuo pėdos link klubo. Burnoje jautėsi kraujo prieskonis, o veidas atrodė ruplėtas, kaip tarka... Lasiteris bijojo pajudėti.

O jeigu jis mėgins atsistoti - ir nepajėgs? O jei jį paralyžiavo? Jis gulėjo ant nugaros ir žiūrėjo, kaip mėnuo slapstosi už debesų. Ore tvyrojo pinijų kvapas, o naktis buvo neįtikėtinai šviesi. Iš tolumos jį pasiekė tūkstančių paukščių švilpesys. Paukščių?

Reikia keltis. Jei jis negalės pajudėti, teks šaukti ir leistis, kad Čiužinys su sėbru jį nušautų, nutraukdami kančias.

Lasiteris įkvėpė, ir dejuodamas persivertė ant pilvo, pasiekdamas artimiausią pušį. Tvirtai įsikibęs į šaką, atsistojo, apsidairė ir pamatė, kad

yra ant kalvos šlaito, kiek aukščiau miesto sienos. Žemė čia buvo, galima sakyti, lygi. Automobilių stovėjimo aikštelė už kelių šimtų pėdų, už jos - apšviesta futbolo aikštė, kur vis dar tebevyko žaidimas. Vėl pasigirdo švilpesys - švilpė ne paukščiai, o sirgaliai, išreikšdami savo nepasitenkinimą.

Prisėdęs, Lasiteris apčiupinėjo aplinkui save žemę, ieškodamas ramento. Po ranka pasitaikė sausa pušies šaka. Lasiteris patikrino jos tvirtumą - šaka sulinko, bet jo svorį atlaikė.

Džo nušlubavo link automobilių stovėjimo aikštelės, mėgindamas suvokti, kodėl taip skauda kulkšnį. Jis nežinojo, kas tai - lūžis ar patempimas, bet blauzda sulig kiekvienu žingsniu vis labiau tino. Nuklibinkščiuoti iki mašinos stovėjimo vietos prireikė dešimties minučių, o pasiekęs tikslą, Lasiteris išgirdo džiaugsmingą gausybės balsų stūgsmą. Kažkas įmušė įvartį.

Miniatiūrinė aikštelė buvo užgrūsta futbolo mėgėjų mašinomis ir dviračiais. Lasiteris, sustojęs po kedru, ėmė dairytis savo automobilio, baimindamasis, kad išvažiavimas bus užblokuotas. Baiminosi veltui. Mašina stovėjo ten, kur jis ją buvo palikęs, ir kelias jai buvo laisvas. Lasiteris jau norėjo žengti pirmyn, bet atkreipė dėmesį į žiebtuvėlio ugnelę, plykstelėjusią ant priekinės juodo "Roverio" sėdynės. Veido už priekinio stiklo jis neįžiūrėjo, bet matė, kad mašinoje sėdi dviese.

Lasiteris sustingo. Žinoma! Iš miesto veda vienintelis kelias. Čiužiniui neteko sukti galvos. Jei Lasiteris išsigelbėjo, šokęs per parapetą, jam lieka vienintelė galimybė - eiti prie mašinos. Negalėjo juk jis ristis šiuo suknistu kalnu iki pat upės ir stabdyti pakeleivingas mašinas, tikėdamasis nuvažiuoti į Todį.

Žinoma, jis galėjo pamėginti keliauti atgal, į Montekastelo, tačiau tai reiškė - patekti į spąstus. Lasiteris pagalvojo apie stadioną. O jeigu nuėjus ten ir įsiliejus į minią? Ne, nepavyks. Drabužiai suplėšyti ir kruvini, veidas smulkiai subraižytas. Jis panašus į valkatą po muštynių. Bet kuris, jį pamatęs, suspigs iš siaubo. Gal pradėti rėkti pačiam ir pasišaukti policiją? Bet jei jis paklius į policiją... Kas tuomet? Jie uždarys jį, kol suras vertėją. Jis bus saugus, tačiau neilgam. Kol "Umbra Domini" ar SISMI nepasieks jo kalintojų, kas čia, Italijoje, nutiks greičiau jau anksčiau, nei vėliau, ir jį, be abejonės, rytą ras kabaldžiuojantį ant savo paties diržo užrakintoje kameroje.

Taigi, policija atkrenta. Bet kuriuo atveju - "Roveris" stovi tarp jo ir futbolo aikštės, tarp jo ir policijos. Liko tik...

Dviračiai. Priešais driekėsi ilga stovėjimo aikštelė, prigrūsta įvairiausių dviračių. Lasiteris, kuo žemiausiai pasilenkęs, nuklibikščiavo link jos. Ei-

damas nuo dviračio prie dviračio, galiausiai rado ko norėjo - seną anglišką lenktyninį, kurį šeimininkas patingėjo prirakinti prie stovo.

Tačiau išvažiuoti iš aikštelės nepastebėtam buvo labai nelengva. Tiesa, jei Čiužinys su sėbru sutelkę dėmesį į jo automobilį, jie gali net nežvilgtelėti vienišo dviratininko pusėn. Bet gali ir žvilgtelėti. Tuomet viskas baigsis labai greitai. Jie tiesiog prakiurdys jam galvą ir ramiausiai nuvažiuos.

Kiek padvejojęs Lasiteris nusprendė neturįs pasirinkimo. Jei važiuos tyliai, tai gal ir prašoks. Perkėlė kairę koją per dviračio rėmą ir, staigiai atsispyręs dešiniąja, spustelėjo pedalus. Tuojau pat pasigirdo garsus brūžesys. Apsidairęs Lasiteris pamatė garso šaltinį. Dviračio savininkas baltinių segtuku prie užpakalinio rato ašies buvo prisegęs pikų tūzą, ir korta, kliūdama už stipinų, čekšėjo. Prakeikimas! Lasiteris artėjo prie "Roverio" ir...

Galų gale jis prašvilpė pro šalį, ir, išskriejęs iš aikštelės, ištrūko į laisvę. Bent jau taip jis galvojo, kol išgirdo už nugaros automobilio variklio riaumojimą. Žvilgtelėjęs per petį, Lasiteris išvydo, kaip blykstelėjo žibintai, ir šoktelėjęs "Roveris" leidosi jam pavymui.

Dviratis riedėjo pakalnėn, genamas pašėliškai minamų pedalų. Vingiuojantis kalvos šlaitu, it kamščiatraukis susisukęs kelias spiralėmis vijosi žemyn. Kiekviename posūkyje išcentrinė jėga kone nusviesdavo Lasiterį nuo dviračio. Jis neįsivaizdavo, kokiu greičiu važiuoja, bet "Roveris" kol kas liko toli užnugaryje ir atstumas tarp jo ir dviračio, ačiū Dievui, nemažėjo.

Kartkartėmis Lasiteris užguldavo stabdžius, ir pasilenkęs lėkdavo posūkiu, leisdamas pilnai pasireikšti visuotinės traukos dėsniui ir melsdamasis, kad dviratis nenuriedėtų nuo skardžio. Širdis pasiutiškai plakė, į akis smogė vėjas, o prie rato pritvirtintos kortos bruzdesys peraugo į tolygų triukšmą.

Pamažu kelias ėmė darytis lygesnis, ir Lasiteris suprato, kad nuolydis baigiasi. Tuojau prasidės lyguma, ir visuotinės traukos dėsnis stos persekiotojų pusėn. Dviratis praras greitį, "Roveris" priartės ir...

Žemė po ratais išsilygino netikėtai. Dviratis nulėkė nuo šlaito, ir, tarsi kėglis, nuriedėjo lygiu asfaltuotu plentu medelyno link. Medžiai augo vos už ketvirčio mylios, bet kai Lasiteris, be perstojo mindamas, pasiekė pirmuosius, "Roveris" jau buvo visai arti, o bėglys - jo žibintų šviesoje.

Pasukęs į miško tamsą, Lasiteris sėdėjo ant dviračio tol, kol šis galėjo judėti. Vos tik ratai nustojo suktis, jis nušoko ir nušlubčiojo į sodinių gilumą.

Medelynas, kuriame augo vienos veislės ir maždaug tokio paties

aukščio lapuočiai, buvo gerai prižiūrimas. Apie jokį pomiškį nebuvo nė kalbos, o visos apatinės šakos buvo kruopščiai nugenėtos.

Apsidairęs Lasiteris pamatė, kad "Roveris" su įjungtomis tolimosiomis šviesomis privažiavo pamiškę. Mašina sustojo ir kurį laiką pastovėjo su įjungtu tuščiąja eiga varikliu. Paskui šviesa užgeso, durelės atsivėrė, ir iš automobilio išlipo Čiužinys bei jo partneris.

Lasiteris sustingo, nepajėgdamas patikėti to, kas vyksta, realumu. Kaip jis čia atsidūrė? Jis, žmogus, turintis plačius ryšius, slapstosi už medžio miške. Jis turi didžiulius informacijos šaltinius, milžiniškos korporacijos stengiasi nupirkti jo paslaugas. Trijuose žemynuose yra kietų vyrukų, dėl jo pasiryžusių viskam... O dabar jis šlubčioja mišku, paspukęs iš katalikų bažnyčios dviračiu.

"Kaip šalta... - pagalvojo jis, - ir su tokia koja..." Lasiteris nežinojo, kas nutiko kulkšniai - ji smarkiai ištino, bet nebuvo lūžusi. Gal jo gebėjimas jausti skausmą atbuko, o gal patempimas buvo ne toks rimtas, kaip atrodė. Šiaip ar taip, jis pajėgė eiti.

Tolumoje girdėjosi greitai tekančios upės šniokštimas, ir Džo patraukė tiesiai kranto link, tikėdamasis, kad ši garsas padės jam pasislėpti. Bent jau jis galės panerti, nuplauks pasroviui žemyn ir...

Nuskęs. Vandens temperatūra tikriausiai žemesnė nei dešimt laipsnių.

Už nugaros pasigirdo sausų šakelių traškesys - Kupranugario Snukis grakščia plėšrūno eisena žingsniavo į medelyno gilumą, nudūręs žvilgsnį žemyn. Lasiteris užsiglaudė už medžio vos už trisdešimties pėdų nuo žudiko ir ėmė laukti. Staiga italas sustojo, apsidairė ir atsisegė užtrauktuką. Patenkintai atsidusęs, jis pasisuko į artimiausią kamieną ir pradėjo lengvintis.

Lasiteris pamatė garą ir suprato, kad dabar priešas yra pats pažeidžiamiausias. Sulaikęs kvėpavimą, jis iššoko iš už medžio, norėdamas užpulti šį iš nugaros.

Kitu metu jam būtų nieko nereiškę įveikti juos skiriantį atstumą penkiais žingsniais ir pakloti priešą smūgiu į pakaušį. Lasiteris mokėjo neblogai smūgiuoti iš šono, ir, jei, smogtų tiesiai, Kupranugario Snukis nugriūtų, taip ir nepaleidęs iš rankų savo įnagio.

Bet išėjo kitaip. Kulkšnis buvo per daug silpna, kad Lasiteris nusigautų į vietą greitai ir tuo labiau - be skausmo. Jam priartėjus, Kupranugario Snukis žengė į šalį ir apsidairė. Ir Lasiteris staiga suvokė, kad guli ant pilvo, dešiniu skruostu prisispaudęs prie žemės. O italas laiko jį už kaklo ir riešo.

Lasiteris muistėsi ir rangėsi, bet išsilaisvinti nepavyko. Vyrukas, regis,

buvo kovotojas, ir neprastas. Džo girdėjo sunkų priešo alsavimą ir uodė jo prakaito kvapą.

Kurį laiką jie liko tokioje padėtyje, prisispaudę vienas prie kito, ir grūmėsi tylomis, nedarydami pastebimų judesių. Paskui italas atleido gniaužtus ir paleido kairįjį Lasiterio riešą. Tikriausiai jis norėjo kažką pasiimti iš kišenės, todėl ir atgniaužė rankas. Lasiteris pastūmė jį alkūne, bet veltui. Atsakydamas priešas truktelėjo jo galvą viršun ir atgal. Lasiteriui akyse sumirgėjo mėnulio šviesa, o galvoje šmėstelėjo vienintelė mintis: "Dabar jis perpjaus man gerklę".

Kupranugario Snukis kažką negarsiai, beveik švelniai suburbėjo, ir Lasiteris suprato, kad jam gyventi beliko sekundė. Jis sukando dantis, kovodamas su pasipriešinimu, palenkė galvą, beveik atsiremdamas smakru į krūtinę. Paskui netikėtai iš visų jėgų pakaušiu trenkė italui į veidą.

Priešas sustūgo ir nusirito į šalį, suteikdamas Lasiteriui galimybę atsistoti. Nuo pamiškės plonytis balselis pašaukė:

- Čenco? - Ir vėl, šįsyk garsiau: - Čenco?!

Kupranugario Snukis atsiklaupė ir papurtė galvą, kad pravėdintų smegenis. Įgudusiu vartininko judesiu Lasiteris prišoko prie jo, ir, sutelkęs į smūgį visą savo jėgą ir neapykantą, spyrė italui į dantis, tarsi prieš jį būtų futbolo kamuolys. Jis nebūtų nustebęs, jei Čenco galva staiga būtų nutrūkusi ir nuskriejusi į padebesius. Bet Kupranugario Snukis vėl jį nustebino. Vyrukas tik nusirito į šalį, išspjovė dantis ir pašoko.

Jis lėtai žengė link Lasiterio, įsmeigęs į jį akis ir žemai nuleidęs ranką su peiliu. Trauktis Lasiteriui nebuvo kur, ir jis nieko negalėjo padaryti.

Balsas iš pamiškės vis šaukė ir šaukė.

Kupranugario Snukis, nenuleisdamas akių nuo Lasiterio, ėjo aplink jį, kad smogtų iš šono.

Balsas suriko vėl, šį kartą labai šaižiai. Kupranugario Snukis neišlaikė ir tik akimirkai pasuko galvą. Vos tik jis taip padarė, Lasiteris apibėrė jį smūgių kruša, paskui atsitraukė, suteikdamas italui galimybę pulti. Tačiau tai buvo klaida. Užuot kritęs ant žemės, priešas šoko pirmyn.

Lasiteris buvo užkluptas netikėtai, bet vis dėlto suspėjo smogti iškart, ir Kupranugario Snukis išmetė peilį. Lasiteris stvėrė jį ir buvo iškart parbloškstas ant pilvo ir sugriebtas taip, kad negalėjo nė pajudėti. Jis pajėgė tik vos vos pajudinti rankas, tačiau dešiniojoje turėjo peilį, ir to pakako. Smogdamas atgal, jis jautė, kaip ašmenys į kažką sminga. Kupranugario Snukis dejavo ir, galiausiai, surikęs nusirito šalin. Lasiteris įsigudrino plačiai užsimoti ir smogti dar kartą. Jam pasirodė, kad peilis kažką prakirto. Džo pasisuko, ir, sunkiai alsuodamas, pažvelgė į priešą.

Italas sėdėjo, įsirėmęs delnais į kelius. Vienos jo akies vietoje žiojėjo juoda skylė, o iš perpjautos gerklės pliūpsniais sruvo kraujas, tarsi alus iš metalinės skardinės. Paskui jis nugriuvo ant nugaros, ir, netaręs nė žodžio, mirė.

Sunkiai alsuodamas Lasiteris atsistojo ir nušlubavo link upės. Kautis ar gelbėtis? Šiuo atveju - ir viena, ir kita. Jis visas degė iš susijaudinimo, tiksliau, jo kraujyje kunkuliavo adrenalinas. Baisiai troškino, bet, nespėjęs mišku nusigauti iki upės, Lasiteris išvydo ryškų šviesos spindulį. Šis slystelėjo pirma iš dešinės kairėn, paskui - priešinga kryptimi.

Lasiteris atsisuko. Pasirodo, prie "Roverio" lango iš vairuotojo pusės buvo pritaisytas nedidelis prožektorius, kuriuo pasišviesdamas Čiužinys dabar šukavo mišką, ieškodamas savo partnerio ir bėglio. Spindulys skverbėsi per sąžalynus, ir Čiužinys tikriausiai būtų pamatęs Čenco, jei šis stovėtų. Bet Čenco jau niekada daugiau nebeatsistos. Čenco voliojasi ant žemės, na o Lasiteris stengėsi laikytis nuo spindulio nuošaliau, slapstydamasis už medžių. Čiužinys įsiklausė į tylą, paskui pritvirtino prožektorių taip, kad spindulys būtų nukreiptas į vieną tašką. Tai atlikęs, jis išsitraukė iš už diržo pistoletą ir patraukė į mišką. Lasiteris nusistebėjo, kokie greiti ir vikrūs jo judesiai. Jis nė neįtarė, kad milžinas, nežaidžiantis Nacionalinėje krepšinio lygoje, gali turėti tokią puikią koordinaciją. Čiužinys ėjo tiesiai link žuvusio partnerio.

Atmetęs visas bereikalingas mintis Lasiteris patraukė link miško pakraščio, stengdamasis žengti tyliai. Jis iš visų jėgų tvardėsi, kad nepasileistų bėgti, kai Čiužinys sukrėstas riktelėjo: "Čenco!" Lasiteris jautėsi išsunktas lyg citrina. Jis taip greitai, kaip įmanydamas, nušlubčiojo link "Roverio". Atklibikščiavęs iki mašinos, įlipo vidun ir ėmėsi ieškoti užvedimo raktelių arba pistoleto. Bet čia jo laukė nusivylimas.

Miške pasigirdo maurojimas, ir Lasiteris, ieškodamas raktelių, karštligiškai atidarinėjo skydelius, dėtuves ir...

Vėl nuaidėjo maurojimas, ir Lasiteris pamatė į pamiškę išbėgant prožektoriaus šviesos nutviekstą Čiužinį. Tik tuomet jis pastebėjo ant grindų besivoliojančius raktelius ir, sugriebęs, pamėgino vieną, paskui kitą... Tik trečiasis tiko užvedimo spynelei, ir variklis suūžė. Tuo pat metu jau pakankamai priartėjęs Čiužinys pakėlė pistoletą.

Lasiteris įjungė atbulinį bėgį ir nuvairavo "Roverį" į plento pusę. Nepaisydamas akinančios žibintų šviesos, Čiužinys ėmė šaudyti. Tai jis darė stebėtinai šaltakraujiškai. Pirmasis šūvis sukūlė vieną žibintą. Po antrojo priekinis stiklas suaižėjo įskilimų voratinkliu. Trečia kulka atšoko nuo kapoto. Lasiteris apgręžė mašiną ir įjungė pirmą bėgį. Ketvirtoji ir penktoji kulkos caktelėjo į važiuoklę.

Kuo žemiau palenkęs galvą ir mėgindamas prisiminti, kur yra plentas, Lasiteris iki pat grindų numygo akceleratoriaus pedalą. Staiga pasigirdo ilgas garsus "pyyyp!", ir tamsą perplėšė šviesos spindulys. Kilstelėjęs akis kiek aukščiau prietaisų skydo, Džo pamatė lekiantį tiesiai į jį didžiulį treilerį, kuris isteriškai signalizavo tolimosiomis šviesomis ir siaubingai pypė.

Džo instinktyviai suktelėjo vairą į dešinę, o griozdui pravažiavus pro šalį, lengviau atsiduso. "Ne ta juosta", - pagalvojo.

Ką gi, dabar gali šaudyti, Čiužiny!

29 skyrius

Todis ar Marčianas?

"Roverio" variklis dirbo tuščiąja eiga, vienintelis žibintas apšvietė "STOP" ženklą kažkokioje nepažįstamoje vietoje. Kairėn ar dešinėn? Į šiaurę ar pietus? Galiausiai Lasiteris pasuko vairą kairėn ir nuvažiavo Marčiano kryptimi. Jam buvo tas pats, kur - kad tik ne link Spoleto kalnų serpantino, ar, neduok Dieve, atgal į Montekastelo.

Tas miestelis pasirodė esąs tikri spąstai, aklavietė, kurią lengva saugoti, bet iš kurios neįmanoma pabėgti. O Lasiteris kaip tik ir bėgo. Pirmiausia - nuo Čiužinio, paskui - nuo vietinės policijos. Kunigas nužudytas, ir Lasiteris žinojo, kad greitai jis taps pirmu įtariamuoju. Naidželas ir Hju, sužinoję apie Azečio mirtį, praneš policijai, kad amerikietis išėjo pas padrę ir dingo, nepasiėmęs savo daiktų.

Žinoma, galima laisva valia kreiptis į policiją ir papasakoti viską, pradedant Bepiu ir baigiant tėvu Azečiu bei Kupranugario Snukiu. Tačiau pasirodymą policijos nuovadoje su vogtu automobiliu, kruvinais drabužiais ir temokant dešimt itališkų žodžių Lasiteris pripažino gana abejotina išeitimi. Jam tektų daugelį dienų atsakinėti į klausimus, ir, be to, dar sėsdamas ant dviračio Montekastelo jis nusprendė, kad vietinis kalėjimas - toli gražu ne pati saugiausia vieta.

Privažiavęs dar vieną kryžkelę, jis pasuko į šiaurę, link Perudžos. Reikia išsigauti iš Umbrijos ir pasistengti nuvažiuoti kuo toliau nuo Romos - tiksliau, nuo tų vietų, kur jis jau suspėjo pabuvoti.

Dabar Džo labiausiai reikėjo telefono ir vietos, kur galima būtų apsišvarinti, bet rasti tokią buvo labai nelengva. Italijoje pilna viešųjų tualetų, bet Lasiteris negalėjo užeiti į nė vieną - kiti lankytojai neišvengiamai sukels triukšmą. Jam labiau tiktų degalinė, bet visos, pro kurias jis pravažiavo, buvo uždarytos.

Pasiekęs Perudžos apylinkes Džo, sekdamas rodykle A-1, įsuko į autostradą "Italija" - apmokestintą kelią, kuriame greitis nebuvo ribojamas. Išilgai jo, kaip buvo skelbiama reklaminiame skyde, driekėsi poilsio zona. Čia buvo galima išsinuomoti kambarį nakčiai, rasti parduotuvę, telefonus ir degalines. Ši zona turėjo tik vieną, bet esminį trūkumą - pernelyg ryškų apšvietimą. Tačiau pasirinkimo nebuvo.

Kai šoninis vėjo gūsis sudrebino mašiną, o į priekinį stiklą ėmė barbenti stambūs lašai, Lasiteris lėkė per naktį devyniasdešimties mylių per valandą greičiu. Matomumas tapo beveik nulinis, bet Lasiteris, savo paties nuostabai, išliko visiškai ramus. Atrodė, kad jo organizmas išnaudojo visas adrenalino atsargas. Matyt, taip ir buvo.

Dirstelėjęs į užpakalinio vaizdo veidrodėlį ir nepamatęs šviesų, Lasiteris sustabdė šalikelėje ir ėmėsi prietaisų skyde spaudyti visus mygtukus ir junginėti rankenėles. Jis taip žaidėsi tol, kol įsijungė valytuvai. Tuomet Džo vėl išvairavo į kelią.

Poilsio zonos čia buvo retesnės, nei JAV. Jau po vidurnakčio, kelios mylios į pietus nuo Florencijos, Džo galų gale pastebėjo aikštelę. Dauguma vairuotojų buvo pasistatę savo sunkvežimius ir lengvąsias arčiau pastato, todėl jis nuvairavo "Roverį" į šalį, prie pačios tvoros, kur buvo mažiau šansų susitikti žmones.

Tada Lasiteris įjungė šviesą salone ir pasižiūrėjo į veidrodėlį, pritvirtintą kitoje skydelio nuo saulės pusėje. Vaizdas dar blogesnis, nei jis tikėjosi. Marškinių apykaklė išsipūtė nuo kraujo - jo paties ar svetimo, sunku buvo pasakyti. Skruostus puošė randai ir įbrėžimai, galva vienoje pusėje buvo perkirsta. Kada tai nutiko, Lasiteris neprisiminė. Jis lengvai palietė žaizdą pirštų galiukais ir sudejavo iš skausmo.

Išjungęs šviesą, jis atidarė dureles ir išlipo iš mašinos. Užteko vieno žvilgsnio suprasti - jo drabužiai niekam nebetinkami. Kraujas matėsi ant striukės, marškinių, kelnių. Azečio kraujas, jo paties kraujas, kraujas žmogaus, kurį jis nužudė?

Ką daryti? Jei jis ilgai stovės lietuje, ar drabužiai nusiplaus? Ne, bet plaučių uždegimas garantuotas. Todėl Lasiteris padarė geriausia, ką galėjo - nusirengė iki marškinėlių, kurie buvo beveik švarūs, ir įmerkė marškinius į tepaluoto vandens balą. Nuo benzino kvapo pykino, bet jis nusivalė marškiniais kraują ne tik nuo veido, bet ir nuo striukės. Pabaigęs Džo apsirengė ir atidarė automobilio kapotą. Variklis buvo neįtikėtinai švarus, ir vis dėlto jam pavyko nusigramdyti pakankamai purvo, kad užteptų kraujo dėmes ant kelnių autolo ir mašininio tepalo mišiniu.

Paskui, nušlubčiojęs lietui lyjant per visą aikštelę, Džo užlipo nedidelio restoranėlio laipteliais. Išeinantis jam priešais verslininkas kilstelėjo antakius, bet nieko nepasakė. Tai žadino viltį.

Hole Lasiteris rado informacinį stendą su daugybe simbolių, iliustruojančių įstaigos teikiamas paslaugas. Viena iš piktogramų vaizdavo "ramiai" stovinčius moterį ir vyrą. Sekdamas rodykle, Lasiteris rado porą durų su tokiu pačiu piešiniu.

Vyrų tualetas buvo erdvus ir - o stebuklų stebuklas! - su dušo kabinomis. Tarnautojas nužvelgė jį nuo galvos iki kojų ir nukreipė žvilgsnį į šalį. Lasiteris kilstelėjo ranką virš galvos ir pakrutino pirštus, vaizduodamas dušą.

Kas bebuvo šis tarnautojas - turkas ar bulgaras - rankšluosčių jis pagailėjo. Lasiteris norėjo šešių. Tarnautojas teikėsi duoti du, paskui pakeverzojo ant popieriaus lapelio skaičius - mokestį už dušą ir rankšluosčius. Pamatęs, kad lankytojas neprieštarauja, turkas ar bulgaras surengė pantomimą, vaizduodamas skutimąsi ir muilinimasi. Lasiteris linktelėjo ir pasiėmė nuo padėklo muilą, vienkartinį skustuvą, losjoną ir skystį plaukams. Tarnautojas prirašė prie sąskaitos dar kelis skaitmenis ir ištiesė popierėlį Lasiteriui. Lasiteris žvilgtelėjo į krepšį ir davė dvigubai daugiau, pridurdamas žodį "ačiū".

Duše palengvėjo, bent jau kol vanduo nepateko į žaizdas. Ypač smarkiai skaudėjo rėžį galvoje. Lasiteris išsikrapštė kraują iš plaukų ir išsiskalbė kelnes, kurias suvyniojo iš pradžių į vieną rankšluostį, paskui į kitą. Kelnės liko šlapios ir dėmėtos, bet kad tai būtent kraujo dėmės, dabar jau buvo sunku pasakyti.

Išeidamas iš tualeto Lasiteris pažvelgė į save veidrodyje ir pagalvojo: "Aš panašus į sudužusio laivo nuolaužą".

Buvo jau gerokai po vidurnakčio, ir Rojus tikriausiai kietai miegojo. Autoatsakiklis išjungė telefoną po penkių pyptelėjimų. Lasiteris įkišo plastikinę kortelę į taksofono plyšį, pabandė dar kartą, ir dar kartą. Kitoje linijos pusėje pasigirdo trakštelėjimas ir balsas:

- Danvoldas.

- Rojau, čia Džo Lasiteris. Pabudai?

- Laaa....

- Turiu problemų.

- Hmmmm....

- Rojau, aš visai rimtai. Papuoliau į bėdą!

- Uhmmm! Dabar jau pabudau! Kas per bėda?

- Nutiko taip... Žodžiu, žuvo keli žmonės. Negaliu atgauti savo paso. Mane truputėlį suluošino. Ir be to...

- Dar ir "be to"?

- Važiuoju vogtu automobiliu.

- O šiaip?

- O šiaip viskas puiku.

- Nuostabu. Ir kur visa tai dedasi?

- Dabar aš autostradoje, netoli Florencijos. Poilsio zonoje. Šiaip jau man smarkiai kliuvo, ir... man reikia iš čia dingti. Į Šveicariją, Prancūziją... Žodžiu, ten, kur yra pasiuntinybė ir kur galėsiu gauti naują pasą. Beje, kuri šiandien diena?

- Sekmadienis. Tik tik prasidėjo.

- Gerai. Taigi, pirmadienį, vėliausiai - antradienį man reikia dingti iš čia.

- Sakei, kad dar kažkas nukentėjo?

- Sakiau, kad kažkas mirė.

- Na ir? Ir šiuo atveju galima sakyti, kad kažkas "nukentėjo", tik reiktų pridurti: "labai rimtai". Ir tu važiuoji... vienas?

- Vienas.

- Nenoriu nugesinti tavo įkarščio, bet apsilankyti pasiuntinybėje man neatrodo pati geriausia mintis. Galėsiu gauti tau dokumentus kitu vardu... bet ne anksčiau nei antradienį. Tinka?

- Aš visgi pabandysiu laimę pasiuntinybėje. Man reikia išvykti iš Italijos kaip galima greičiau.

- Gerai, duok man valandą, dar geriau - dvi ir paskambink. Jei manęs nerasi, skambink kas valandą. Pasirūpinsiu, kad tave pasitiktų mašina.

- Dar šis tas...

- Danvoldas klausosi ir užsirašinėja.

- Man reikia drabužių.

- Dieve mano! Negi tu nuogas?

- Nenuogas. Bet mano kelnės šlapios!

- Vargšelis! Matyt, mums iš tikrųjų smarkiai teko!

- Rojau, man reikalingi nors ir patys šūdiniausi, bet drabužiai!

- Gerai! Pažiūrėsiu, ką galima padaryti.

Lasiteris nusprendė nelaukti poilsio zonoje, o traukti į šiaurę, link sienos. Jei jis čia pasiliktų ilgiau, tikriausiai atkreiptų į save dėmesį. Sėdęs į automobilį, jis įsijungė šildytuvą, tikėdamasis greičiau išdžiovinti kelnes.

Tai nutiko netoli Bolonės. Lasiteris važiavo aštuoniasdešimt penkių mylių per valandą greičiu, ir jį pasivijo balta "Alfa Romeo". Mašinos jau penkias mylias važiavo viena šalia kitos, kai Lasiteris, piktai žvilgtelėjęs į įžūlėlį, pamatė, kad "Alfą Romeo" vairuoja policininkas. Lasiteris auto-

matiškai pristabdė, ir policininkas, taip pat sumažinęs greitį, nutaisęs akmeninę veido išraišką, pirštu parodė į šalikelę.

Lasiteris nė negalvojo bėgti - buvo per daug pavargęs ir nepažinojo kelio, jį greičiausiai būtų tiesiog nušovę, todėl nuvairavo į autostrados kraštą ir pasiruošė leistis suimamas.

"Alfa" sustojo už "Roverio", ir policininkas išlipo iš jos, uždėjęs ranką ant pistoleto dėklo. Lasiteris, žvelgdamas tiesiai priešais save, padėjo rankas ant vairo. Tik policininkui pabeldus į langą, jis nuleido stiklą.

Įstatymo sergėtojas įdėmiai nužvelgė jo supjaustytą veidą, pažiūrėjo į perkirstą galvą ir kiek ilgiau - į suaižėjusį priekinį stiklą.

- Jūsų teisės, - ištarė pagaliau, tiesdamas ranką. Lasiteris išsiėmė piniginę ir ištraukė iš jos vairuotojo pažymėjimą.

- Ačiū, sinjore, - tarė policininkas ir, dirstelėjęs į teises, paklausė: - Anglas?

- Amerikietis, - papurtęs galvą atsakė Lasiteris.

Policininkas linktelėjo, tarsi tai būtų ką nors paaiškinę.

- Minutėlę, - pasakė jis, apeidamas "Roverį" iš priekio. "Galas", - pagalvojo Lasiteris ir pasvarstė, ar nevertėtų savanoriškai išlipti iš mašinos ir atsistoti klasikine areštuoto žmogaus poza: plačiai išskėstomis kojomis ir įrėmus rankas į kapotą.

Bet, didžiausiai jo nuostabai, įstatymo sergėtojas išsitraukė bloknotą ir ėmė kažką rašyti. Pabaigęs, išplėšė lapelį ir padavė Lasiteriui, sakydamas:

- Kalbate itališkai?

- Ne, - atsakė šis, netikėdamas savo ausimis. Policininkas dar sykį linktelėjo, paskui, parodęs į sudaužytą žibintą ir suskilusį priekinį langą, bakstelėjo į iš bloknoto išplėštą lapelį. Tai buvo baudos kvitas devyniasdešimčiai tūkstančių lirų - maždaug šešiasdešimt dolerių.

Lasiteris ištraukė iš piniginės 100 000 lirų banknotą.

- Ačiū! Labai ačiū!

- Prašom, - atsakė policininkas ir, išsitraukęs iš kišenės didžiulę piniginę, atsegė užtrauktuką, kruopščiai įdėjo vidun šimtatūkstantinę kupiūrą, paėmė 10 000 lirų banknotą ir ištiesė Lasiteriui.

Džo suprato, kad tai grąža, ir pakėlė akis, bijodamas, kad policininkas juokauja. Įstatymo sargas atsaliutavo ir, jau eidamas link savo automobilio, riktelėjo:

- Laimingos kelionės.

Po dešimties minučių Lasiteris rado taip jam reikalingą poilsio zoną. Rojus atsakė po trečio signalo.

- Luktelėk, Džo. Aš dar kalbu kitu telefonu. - Po kiek laiko ragelyje vėl pasigirdo pažįstamas balsas: - Na štai ir viskas. Mes čia kai ką sugalvojom. Pasakysi, tinka ar ne. Yra vienas vyrukas, verčiasi eksportu-importu. Laisvasis menininkas. Įveža alyvų aliejų į Slovėniją, o iš ten - cigaretes. Viskas pagal įstatymą, apie mokesčius nežinau. Man rodos, jis jų nemoka iš principo. Turi savus metodus, kaip kirsti sieną. Tai nebus pigu, bet, jei nori, gali pasivažinėti su juo. Kaip papildomas krovinys. Nu?

- Pirma pasakyk, kur ta velnio Slovėnija.

- Paskutinį sykį aš ją mačiau Jugoslavijoje - kairiajame viršutiniame kampe.

- Kiek jis nori?

- Dviejų gabalų dolcų. Jokių čekių.

- Sutinku, bet... neturiu dabar tokių pinigų.

- Nesirūpink. Aš viską sutvarkysiu.

Lasiteris su palengvėjimu atsiduso.

- Klausyk, Rojau, jei aš galiu kaip nors tau...

- Yra vienas dalykėlis.

- Koks?

- Galėtum man atidaryti skyrių Paryžiuje.

- Pokštauji, - nusijuokė Lasiteris.

- Visai ne. Ten kaip tik mano pagrindinė darbovietė.

- Pakalbėsim apie tai, kai grįšiu.

Rojaus instrukcijos buvo gana paprastos: važiuoti plentu A-13 iki Padujos ir tada - į šiaurę plentu A-4. Susitikti jie turėjo penkiasdešimt šeštajame kilometre tarp Venecijos ir Triesto, vieninteliame šioje kelio atkarpoje autoservise. Lasiteriui reikalingas žmogus bus apsirengęs mėlynu kombinezonu su vardu "Marijus", išsiuvinėtu virš viršutinės kišenės. Jie susitiks prie kavos baro. Lasiteris turi laikyti rankose paskutinį žurnalo "Oggi" numerį.

- Jį galima nusipirkti bet kur, - patikino Rojus.

Tačiau jis suklydo. Spaudos kioskai dirbo nuo septintos ryto, o susitikti jie turėjo šeštą.

Lasiteris kaip galima nepastebimiau apžiūrėjo šiukšlių dėžes, bet visos jos, deja, buvo tuščios. Beliko stovėti prie baro ir vartyti meniu, tikintis, kad Marijus nebus užkietėjęs formalistas.

Lasiteris baiginėjo ketvirtą kavos puodelį, kai į barą įėjo pakumpęs žilaplaukis milžinas mėlynu darbininko kombinezonu. Jis nešėsi nedidukką ryšulį, lūpų kamputyje kyšojo cigaretė, o ant krūtinė buvo išsiuvinė-

ta: "Marijus". Priėjęs prie baro, jis užsisakė espreso, žvilgtelėjo į Lasiterį ir nusisuko.

Lasiteris luktelėjo minutę ir pagaliau apsisprendė.

- Atsiprašau, - tarė jis, suprasdamas, kad jo italų kalbos žinios tuo ir baigiasi. - Atsiprašau! - pakartojo.

Italas mostelėjo ranka, lyg sakydamas: "Atstok nuo manęs!"

Lasiteris kiek pagalvojo, paskui pastukseno pirštu galiukais Marijui į petį ir paklausė:

- Gal žinote, kur galima nusipirkti "Oggi" egzempliorių?

Marijus papurtė galvą.

- Man būtinai reikia nusipirkti "Oggi". Girdėjote tokį?

Marijus atsigręžė. Jo piktai nustebusiame žvilgsnyje buvo galima įskaityti ir be vertimo suprantamą klausimą: "Tu ką, visai nupušai?"

- Dar labai anksti, sinjore, - pasakė barmenas, įspėjamai žvilgtelėdamas į Lasiterį. - Jums teks palaukti.

Lasiteris gūžtelėjo pečiais, o Marijus sviedė ant baro banknotą, pasičiupo ryšulį, ir, netardamas nė žodžio, nuėjo į vyrų tualetą. Pralaukęs vieną begalybę trukusią minutę, Lasiteris nusekė italui iš paskos. Pamatęs Lasiterį, Marijus tylomis įbruko jam ryšulį ir linktelėjimu parodė į kabinas.

- Jūs kalbate angliškai?

- Ne.

Smagumėlis. Kruopščiai perrištame virvute ryšulyje buvo darbininko kombinezonas. Nuo Marijaus drabužio jis skyrėsi tik tuo, kad virš viršutinės kišenės buvo išsiuvinėtas vardas "Čezarė". Lasiteris paskubomis persirengė ir pabandė įvertinti rezultatą. Kelnės buvo kokiais trim coliais per trumpos, o mokasinai prie kombinezono derėjo taip pat, kaip beisbolininko šalmas operoje. Tačiau tai buvo uniforma, o ji, kaip žinia - geriausia maskuotė. Ir nesvarbu, kokia tai uniforma - "Federal Express" darbuotojo, medicinos sesers, policininko, ar, kaip šiuo atveju - firmos "Smerfa". Pamatę uniforminius drabužius, žmonės niekuomet nežiūri į juos dėvinčiojo veidą. "Be to, su kombinezonu kur kas patogiau, nei su purvinomis kelnėmis", - nusprendė Lasiteris ir kuo greičiau sugrūdo savo dar ne visai išdžiūvusias kelnes į šiukšlių dėžę. Kombinezonas bent jau buvo sausas.

Marijus važinėjo mažyčiu sunkvežimiuku, kiek didesniu už pikapą, bet mažesniu už bet kokį Amerikos keliuose sutinkamą sunkvežimį. Tačiau ant abiejų kabinos durelių kabojo penkiasdešimties vatų galingumo garsiakalbiai.

Deja, muzikinis Marijaus skonis apsiribojo europopsu ir ankstyvuoju roku. Ir, kas baisiausia, Marijus mėgo dainuoti, nors, kaip paskui pripažino pats sau Lasiteris, ir turėjo neblogą klausą bei gerai intonavo.

"Ak tos mažos paukštytės Žydrųjų Kėkštų gatvėje..."

Kažkas purtė jį už rankos. Lasiteris atsipeikėjo ir suvokė, kad sėdi sunkvežimio kabinoje, ant kelių laikydamas savo odinę striukę. Veidas degė, kulkšnį maudė, galva plyšo, o visi šonkauliai skaudėjo lyg sulaužyti. O šiaip jis jautėsi puikiai, neskaitant to, kad buvo kiek praradęs orientaciją.

- Dėmesio!

Lasiteris suvirpėjo ir atsisuko. Ak taip, Marijus. Vairuotojo vietoje, šalia. Marijus rūsčiai žiūrėjo į keleivį, prispaudęs pirštą prie lūpų.

- "Klajūnas", - pasakė italas, jei kartais Lasiteris nesuprastų.

Radijas plyšojo "Klajūną":

"Eina, eina, eina, eina kažkur..."

Jei kelio rodyklė nemelavo, jie buvo netoli Goricijos, kad ir ką tai reikštų. Netrukus sunkvežimiukas stabtelėjo prie pasienio užkardo, prie kurio puikavosi ženklas:

SANT-ANDREA-ESTE

Iš mažo medinio pastatėlio išlindo uniformuotas žmogus, nusišypsojo, pakėlė užkardą ir rankos mostu leido suprasti, kad galima važiuoti toliau.

Jie pajudėjo labai lėtai, nes Marijus rodė trumputė pantomimą. Suspaudęs vairą keliais, vairuotojas palenkė galvą į šoną, sudėdamas po ja rankas, užknarkė ir akimirkai netgi užmerkė vokus. Paskui, atsitiesęs ir dar sykį knarktelėjęs, ryžtingai bedė pirštu į Lasiterį.

Šis suprato, atsišliejo į dureles, atsipalaidavo ir užsimerkė. Beveik. Jie pravažiavo rodyklę su užrašu "Š. Goricija" ir sustojo prie dar vienos būdelės, šįsyk betoninės.

Iš jos išlindo vyras pilka uniforma ir gestu parodė Marijui išlipti iš kabinos. Buvo aišku - jis nori, kad išliptų abu, bet Marijus gailiai papurtė galvą ir linktelėjo "miegančio" Lasiterio pusėn. Jie pasikalbėjo itališkai, pokalbio pabaigoje pasienietis, savo ruožtu, papurtė galvą ir gūžtelėjo pečiais. Pasakęs "dėkui" Marijus išlipo iš kabinos ir nusekė paskui pilkauniformį į sargybos patalpas. Pro pusiau pramerktus vokus Lasiteris stebėjo, kaip vairuotojas, įėjęs į pastatą, atsisėdo prie stalo, už kurio keli vyrai pliekėsi kortomis.

Džo girdėjo pokalbį, bet, nesuprasdamas nė žodžio, susitelkė į gestus

ir manieras. Todėl vykstanti jam prieš akis scena atrodė labai gyva. Įdomu, ką galėtų reikšti šis gestas? O šis? O šis?

Spektaklis truko kokias dvidešimt minučių. Marijus išgėrė kavos ir aperityvo. Vyrai juokėsi, rūkė, o Lasiteris griežė dantimis. Kartkartėmis jo ausis pasiekdavo kvatojimas. Galiausiai visi atsistojo ir pasibučiavo. Pasirodė Marijus, įlipo į kabiną, ir, pamerkęs Lasiteriui, užvedė variklį.

Didžiulis kelio ženklas pranešė, kad jie įvažiavo į Slovėnijos teritoriją. Pamatęs ženklą, Džo iškėlė Marijui didįjį pirštą. Italas nusišiepė ir gūžtelėjo pečiais: "Pamanykit... Nieko ypatingo".

Kelias ėjo palei siaurą, tarp kalnų vingiuojančią upę. Kairėje ir dešinėje driekėsi sodai ir vynuogynai. Visur matėsi namai iš baltos klinties. Žemę dengė vos iškritęs sniegas, ir šalis atrodė visai sėkminga bei klestinti. Kiekvienoje sankryžoje stovėjo rodyklės su gyvenviečių pavadinimais, kurių ištarti Lasiteris nė nemėgino. Advočina, Postoina, Vrnika, Krandžas. Vienintelė jam girdėta vieta buvo šalies sostinė Liubliana.

Iki jos nuvažiuoti prireikė pusantros valandos, bet jie iškart iš kaimo vietovės pateko į nuostabų miestą, nusidriekusį pačioje gražiausioje vietoje. Marijus sustojo prie geležinkelio stoties, ir pasisukęs į Lasiterį, nutęsė:

- Liubliana.

Amerikietis pirmą kartą išgirdo, kaip tariamas šio miesto pavadinimas.

Lasiteris paspaudė vairuotojui ranką ir jau norėjo lipti iš kabinos, bet Marijus timptelėjo jį už rankovės. Suėmęs kombinezoną didžiuoju ir rodomuoju pirštais, italas kažką pasakė. Ir be vertėjo buvo aišku, kad jo žodžiai reiškė: "Atiduok mano daiktą". Lasiteris pakėlė rankas link kabinos lubų, paskui užsidengė delnais gėdingą vietą ir papurtė galvą.

Marijus suprato: "Neturiu kelnių!". Italas nusišaipė ir nuvežė Džo į sekmadieninę gatvės mugę Liublianos senamiestyje. Tarp daugybės krautuvėlių, kur prekiavo žalumynais ir pramoninėmis prekėmis, buvo ir keli prekystaliai su drabužiais. Lasiteris išsirinko sau džinsus ir marškinėlius su ryškiu devizu:

AŠ MYLIU LIUBLIANĄ

Persirengęs sunkvežimyje, jis paspaudė Marijui ranką ir, ištaręs "Viso gero", patraukė link "Grand Hotel".

- Užvažiuosiu tavęs vėliau, mažyte... - uždainavo Marijus angliškai ir šypsodamasis nuvažiavo.

Už registratūros staliuko sėdėjo plikagalvis klerkas su didžiuliais nukarusiais ūsais ir raudona nosimi. Lasiteris pasidomėjo, ar atsirastų numeris, ir ūsuotis, trumpai linktelėjęs, pareikalavo:

- Pasą!

- Atleiskit, - pasakė Lasiteris, papurtęs galvą. - Ryte turėčiau gauti naują.

Viešbučio tarnautojas pakėlė akis ir niūriai susimąstė.

- Patekote į avariją? - paklausė, glostydamasis smakrą. - savo automobiliu?

Lasiterį toks variantas visiškai patenkino.

- Taip.

- Oooo.... - sudejavo ūsuočius. - Labai gaila. Gal jums reikia gydytojo?

- Ne, - atsakė Lasiteris. - Rytoj grįžtu į Valstijas. Dabar man reikia tik pailsėti.

- Na žinoma, - atsakė klerkas ir įteikė jam registracijos kortelę.

Rytą Lasiteris senamiestyje rado drabužių parduotuvę ir nusipirko ten kuklų itališką kostiumą. Kol jam taisė kelnių ilgį, jis mėgavosi kava su kruasanu ir skaitinėjo "Herald Tribune". Apsitaisęs jis artimiausioje vaistinėje nusipirko lazdą.

Į viešbutį Lasiteris grįžo vidurdienį. Greitomis persirengęs, jis vėl išėjo nusifotografuoti pasui ir patraukė į Amerikos atstovybę Prazakavo gatvėje, kur ėmė išsijuosęs meluoti. Vakar vakare jis lankęsis kazino. Ten buvusi meilutė mergytė. Galiausiai kilę nesusipratimų su vietiniais. Atsipeikėjęs jis jau viešbutyje, be paso. Jam atrodo, kad buvę rimtos muštynės, nors, tiesą sakant, jis mažai ką pamena.

Tarnautojai buvo gal dvidešimt metų, ir iš visos jos išvaizdos matėsi, kad ji ką tik baigusi koledžą.

- Jūs manote, kad dokumentą pavogė? - paklausė ji.

- Nežinau, - atsakė Lasiteris. - Tą naktį prisimenu kaip per miglą.

- Ką gi... Ar kreipėtės į policiją?

- Ne.

- Kodėl?

- Nes mano sužadėtinė šito nesupras.

- Šit kaip?

Lasiterio nuostabai, ji patikėjo kiekvienu jo žodžiu, ir - didžiulė laimė - pasirodė, kad kompiuteryje nėra informacijos apie tai, kad Italijoje ieškomas amerikietis turistas Džozefas Lasiteris, įtariamas žmogžudyste. Pavojaus signalas nesuskambo, ir po valandos Džo gavo laikiną pasą, galiojantį ištisus metus.

Toliau viskas ėjosi kaip per sviestą. Jis surado reisą "El Adria", kuris

tą pačią dieną nugabeno jį į Paryžių, paskui iš Orlio nuvažiavo į Šarlio de Golio oro uostą ir ten sėdo į "United" kompanijos lainerį, skrendantį į Vašingtoną. Įsitaisęs pirmosios klasės salone, Džo paprašė stiuardesės atnešti jam "Kruvinosios Meri" ir, atsirėmęs į sėdynės atkaltę, sumerkė akis.

Lasiteris klausėsi svetimų pokalbių ir jam atrodė, kad jis jau namie, Jungtinėse Valstijose. Stiuardesės ir stiuardai šnekėjo tokiu pažįstamu Vidurinių Vakarų akcentu, kad jam norėjosi duoti jiems arbatpinigių vien už tai, kad jie kalba.

Galiausiai "747-asis" atsistojo į starto poziciją pakilimo juostoje, suriaumojo varikliai ir lėktuvas nuriedėjo link horizonto, o po kelių sekundžių jau kilo virš Bulonės miško. Sudejavo įtraukiamos į lėktuvo vidų šasi, užgeso reikalavimas prisisegti saugos diržus, ir stiuardesė atnešė Lasiteriui "Kruviną ją Meri".

- Viešpatie! - sušuko ji, statydama gėrimą priešais jį. - Kas jus pervažiavo?

- Iš tiesų, - pasakė Lasiteris, - aš nukritau nuo uolos.

Mergina apdovanojo jį akinančia šypsena, žemės riešutų paketėliu ir žaismingu pliaukštelėjimu per ranką.

- Juokaujat?

- Ne, iš tikrųjų.

- Ir kaip jums tai pavyko? - Ji prisėdo šalia ir užsikėlė koją ant kojos.

- Buvo labai paprasta, - gūžtelėjo pečiais Lasiteris. - Šokau žemyn.

Tris kartus prisiliesdamas taurelės krašteliu prie iliuminatoriaus plastiko, jis išgėrė už Roją Danvoldą. O garsiai pasakė:

- Už žydrą dangų.

- Dzin! - ištardavo stiuardesė kiekvieną kartą, kai stiklas paliesdavo plastiką. - Dzin, dzin.

30 skyrius

- Labai smarki pūga, sere! Tikras uraganas!

- Matau, - atsakė Lasiteris, tikėdamasis, kad Fredis nepamiršo nuvalyti privažiavimo takelio. - Oras buvo baisus.

- Tikrai taip, sere! Aš netgi parašiau į namus laišką apie "1996-ųjų audrą".

- Ir kurgi jie?

- Kas, sere?

- Jūsų namai.

- O... Pindyje, sere. Bet jūs, tikriausiai, žinote, kad per televiziją šią pūgą vadina "1996-ųjų audra". Labai vaizdinga.
- Kiek tolėliau bus posūkis į kairę.
- Ar galiu paklausti, sere? Kur jūs keliavote?
- Po Italiją.
- Ir jus ten apiplėšė, - užjausdamas linktelėjo vairuotojas.
- Ne, - papurtė galvą Lasiteris. - Tiesa, nemalonumų buvo.
- Tuomet sveikinu.
- Su kuo?
- Su tuo, kad mokate keliauti neapsikrovęs daiktais. Net aš, imigrantas...
- Dabar kairėn.
- Gerai. Net aš, imigrantas, į Ameriką atsivežiau krūvą šlamšto. Bet jūs, kaip matau, nemėgstate apsikrauti. Viso labo atsarginė striukė. Jūs labai išmintingas žmogus, sere!
- Ačiū. Aš iš tikrųjų nemėgstu apsisunkinti.
- Aš tai iškart pastebėjau, sere.
- Privažiavimo keliu dešinėn.
- Prie šito didžiulio namo?
- Taip.
- Dieve! Koks įdomus... Fantastika!
- Dėkui.

Lasiteris davė vairuotojui dvi dešimtines, atsisakė kvito ir paliko jam visą grąžą. Atsisveikindamas mostelėjo ranka ir laipteliais užlipo link paradinių durų.

Aikštelėje Lasiteris sustojo. Namuose buvo visiškai tamsu, o jis juk paliko apšvietimą. Išvažiuodamas Džo visuomet palikdavo degti porą šviestuvų: ne vagims atbaidyti, o kad pačiam grįžti būtų maloniau. Bet dabar jis matė tik raudoną apsaugos sistemos akutę, monotoniškai mirkčiojančią aliuminio skydelyje prie durų.

"Ačiū Dievui, nors apsauga veikia", - pagalvojo Džo ir prisiminė, kad sistema turi autonominį akumuliatorių, kuris, sutrikus elektros tiekimui, įsijungdavo automatiškai.

Savo namus jis buvo aprūpinęs tobula apsaugos sistema, ir palikinėti raktus nuošalioje vietelėje buvo tikra kvailystė.

- Neįsivaizduoji, kaip tuos raktus lengva rasti, - visi tikino Džo. - Vagys naudoja metalo ieškiklius, stebi namus...

Lasiteris niekam nesakė apie raktą, bet pats sau džiaugėsi, kad turi jį paslėpęs. Jis buvo tikras, kad raktas, nežinant apsaugos kodo, vis vien

nebus naudingesnis už gelžgalį. Nuklampojęs per pusnį, siekiančią jam kone iki klubų, jis kyštelėjo ranką po gegnėmis. Iš apačios slėptuvės visiškai nesimatė, ją tegalima buvo apčiuopti. Štai jis!

Peržengęs slenkstį, Lasiteris skyde surinko kodą ir išjungė apsaugą. Uždaręs duris, kiek pastovėjo, klausydamasis savo namo tylos. Po Neapolio Džo pradėjo daug atsargiau įeidinėti į visas patalpas, bet šį kartą nieko įtartino neišgirdo ir tuo labiau nepamatė. Tik langai švytėjo blyškiomis dėmėmis, atspindėdami baltą sniego dangą. Lasiteris apčiuopė jungiklio mygtuką - šviesa neužsidegė. Koridoriuje jungiklis irgi nesuveikė, ir Džo pastebėjo, kad neveikia šildymas.

Jis atsiduso. Viduje maždaug dešimt laipsnių Celsijaus, į viešbutį jis nevažiuos. Kabinete yra židinys ir odinė sofa, kurią galima išskleisti į pakenčiamą lovą. Šiąnakt jis pernakvos namie, o jei rytą elektros nesutvarkys, pagyvens viešbutyje "Willard".

Telefonas vis dėlto veikė, ir Lasiteris juo pasinaudojo, kad praneštų apie gedimą. Moteris, pakėlusi ragelį, išklausiusi jo skundą nusijuokė ir paklausė:

- Kur jūs buvote? Elektros Makline nėra jau tris dienas! Bet greitai viskas bus sutvarkyta.

Taip ir nutiko.

Kai Lasiteris pabudo, ugnis židinyje jau buvo užgesusi, bet šiluma dar nesuspėjo išsivadėti. Kilimu nužingsniavęs į vonią, Džo palindo po šiltu dušu ir greitai apsirengė. Jis mąstė apie dienos darbus, kai iš kabineto pasigirdo įjungto kompiuterio ūžesys.

Matyt, jis įsijungė naktį, kai pradėjo tiekti elektrą. Priėjęs prie stalo, ant kurio mirgėjo monitorius, Lasiteris išjungė ekraną ir susimąstė. Jei kompiuteris pradėjo veikti, vadinasi, prieš tris dienas, kai elektros srovė dar tekėjo, jis buvo įjungtas. Tai reiškė viena iš dviejų: arba jis neišjungė kompiuterio beveik prieš mėnesį, kai išvažiavo į Italiją, arba kažkas šeimininkavo jo namuose.

- Aš negalėjau palikti kompiuterio įjungto, - sumurmėjo Lasiteris. - Aš visuomet jį išjungiu.

Vadinasi, kol jo nebuvo, namuose apsilankė nekviesti svečiai. Taip, bet tai visiška nesąmonė! Apsaugos sistema veikė. Ir ši sistema buvo pirmarūšė. Ją apeiti galėjo tik profesionalas. Iš namų, kaip suspėjo pastebėti Lasiteris, niekas nedingo. Ant komodos, kaip ir anksčiau, gulėjo dviejų tūkstančių dolerių vertės rankinis laikrodis "Brightling". Stereosistema buvo savo vietoje, baras nepaliestas. Kabineto kampe stovėjo stiklinė spintelė, kurioje Lasiteris saugojo pirmus ir retus knygų egzempliorius -

jų bendra vertė buvo dvidešimt penki tūkstančiai dolerių. Litografijos svetainėje kainavo dar daugiau.

Ir visos šios vertybės buvo net nepaliestos. Lietė tik kompiuterį.

Kelis sykius paspaudęs mygtuką "Enter", Lasiteris palaukė, kol ekrane pasirodė užklausa: "Slaptažodis"?

Šiuo atveju slaptažodis buvo ne žodis, o beprasmė raidžių, skaičių ir skyrybos ženklų kombinacija. Jos niekas negalėjo atspėti, kadangi tai nebuvo nei žodis, nei frazė. Kol ši kombinacija neįvesta, negalima atlikti nė vieno veiksmo ar gauti informacijos. Ir vis dėlto... kažkoks talentingas žmogus sugebėjo ne tik apgauti tobulą apsaugos sistemą, bet ir įsilaužti į kompiuterį. Kaip nutiko, kad slaptažodis jo nesustabdė? "Ogi taip pat, - pagalvojo Lasiteris, - kaip jo nesustabdė apsauga".

Ištiesęs ranką prie sisteminio bloko, jis neužčiuopė reikiamo mygtuko. Pažvelgęs žemyn, Lasiteris iš karto suprato kodėl. Bloką pastūmė. Vos vos, bet iš tikrųjų pastūmė. Ant lentynos, kur daugiau nei metus stovėjo kompiuteris, liko įspaudas. Prietaisas buvo patrauktas maždaug per colį.

"Tau prasideda haliucinacijos, - tarė pats sau Lasiteris. - Greičiausiai tu palikai jį įjungtą, kai išvažiavai į Italiją. Tai viską paaiškina".

Paaiškina, jei tai tiesa. Bet Lasiteris žinojo, kad taip nėra.

- Sveikas, Džo...
- Kas tau nutiko?!
- Malonu jus vėl matyti, pone Lasiteri!
- Sveiki, sere!

Tokius šūksnius, palydimus šypsenų arba užjaučiančių žvilgsnių, Lasiteris girdėjo šlubuodamas pro bendradarbių narvelius ir kolektyvinę virtuvėlę į savo kabinetą. Uždaręs už savęs duris ir numetęs paltą ant sofos, jis paspaudė vidaus ryšio mygtuką ir pasakė sekretorei:

- Pažiūrėk, ar nėra kur nors arti Miurėjaus Fremo?
- Kompiuterių genijaus?
- Taip.
- Pažiūrėsiu. Tau tiek skambino...
- Paskui. Kol kas pakviesk man Miurėjų.

Po poros minučių, nešinas kavos puodeliu ir neramiai žvelgdamas, į kabinetą įėjo Miurėjus Fremo.

- Kas yra? - paklausė Lasiteris, pastebėjęs jo jaudulį.
- Man dar nė sykį neteko būti jūsų kabinete.
- Ak, štai kas? Tuomet sėskitės.
- Gerai, bet...

- Kas?
- Nežinau... Jūs ruošiatės mane atleisti?
- Ne.
- Gerai, - tarė Miurėjus, dribdamas į krėslą. - Aš ką tik nusipirkau naują automobilį.
- Sveikinu. Dabar įdėmiai klausykitės. Kol manęs nebuvo, kažkas įsibrovė į mano namus...
- O aš maniau, kad jūs turite apsaugos sistemą, - niūriai tarė Miurėjus.
- Turiu. Bet ją apėjo.
- Apėjo?
- Taip.
Miurėjus kiek pagalvojo ir paklausė:
- Ką nors pavogė?
- Ne, nieko, kiek suspėjau pastebėti. Bet... gali būti, kad jie įsilaužė į mano kompiuterį.
- Šios galimybės negalima atmesti, - linktelėjo Miurėjus.
- Matot, aš nežinau, kaip jie sugebėjo... Ten juk reikalauja slaptažodžio...
- Visi slaptažodžiai - šlamštas.
- ...ir visa informacija užšifruota.
- Na, ir kokią sistemą naudojate? - neslėpdamas skepsio, paklausė Miurėjus.
- "En-cipher".
- Gera programa, - išreiškė pritarimą Miurėjus.
- Vadinasi... vadinasi, jie nieko nepešė?
- Kas žino? - gūžtelėjo pečiais kompiuterių specialistas. - Daugiau nieko nepastebėjot?
Lasiteris susimąstė.
- Ne. Nors...
- Tai ką gi? - griežtai paklausė Miurėjus.
- Man atrodo... jie judino kompiuterį.
- Kodėl taip nusprendėte?
- Todėl, kad... jis pastumtas. Pasilenkiau ir pamačiau, kad stovi ne savo vietoje. Paslinktas per kokius porą colių, bet ne savo.
Miurėjus vėl linktelėjo ir pasakė:
- Panašu, kad švariai patvarkė.
- Ką?
- Manau, kad jie išėmė kietąjį diską. Nukopijavo jo turinį ir įdėjo atgal. Jei taip, tai slaptažodis nepadės. Jis kitame sektoriuje.

- O šifruoti dokumentai...

Miurėjus su gailesčiu pažvelgė į Lasiterį, ir, papurtęs galvą, paklausė:

- Kur saugote šifro raktą, kietajame diske ar diskelyje?

- Kietajame diske.

- Labai didelė klaida, - nepatenkintas susiraukė Miurėjus.

- Vadinasi, jie gavo viską, ko norėjo?

- Greičiausiai - taip.

Lasiteris sudejavo. Jis prisiminė prašymus, siųstus iš Montekastelo - kad Džudė susisiektų su Riordanu, Barezio klinikoje besigydžiusių moterų sąrašą ir visa kita. Laimei, šie pranešimai buvo siunčiami iš nešiojamojo kompiuterio ir liko saugūs.

- Atrodo, jūs kiek aprimot, - pastebėjo Miurėjus.

- Taip, Italijoje aš naudojausi elektroniniu paštu. Informacija buvo labai svarbi.

Miurėjus nukreipė žvilgsnį.

- Kas?! - sušuko Lasiteris. - Kas yra?

- Gali būti, kad jie prisigavo ir iki jos, - palingavo galva Miurėjus.

- Bet kaip? Tai juk neįmanoma!

- Leiskite jūsų paklausti. Kaip elgiatės įeidami į Internetą?

- Nagi niekaip, - gūžtelėjo pečiais Lasiteris, - viskas vyksta automatiškai. Aš spaudžiu klavišus "Alt" ir "E", visa kita kompiuteris atlieka pats.

- Taip ir maniau, - atsiduso Miurėjus. - Jūs naudojate automatinę makrokomandą su įdiegtu slaptažodžiu. Taip?

- Taip. Na ir kas?

- Tas, kas įsilaužė į jūsų namus, gavo ir slaptažodį.

- Bet aš ką tik jį pakeičiau! - sušuko Lasiteris.

- Nuostabi mintis! - nusišaipė Miurėjus ir tuojau pat pasigailėjo dėl savo sarkazmo. - Bet tuo jūs nieko nelaimėjote. Dabar jie turi visą jūsų elektroninį paštą, nepriklausomai nuo to, kokiu kompiuteriu jūs naudojotės.

Lasiteris nesuprasdamas įsispoksojo į pašnekovą.

- Jis suarchyvuotas jūsų vietiniame serveryje. Kiekvienas, žinantis slaptąžodį, gali gauti visą jūsų susirašinėjimą.

Lasiteris atsilošė krėsle ir užsimerkė. Tai štai kaip jie sužinojo, kur jį rasti. Montekastelo. Pensionate "Akila". Atsimerkęs jis pasakė:

- Ačiū. Jūs man labai padėjote.

Miurėjus atsistojo, ir, eidamas link durų, pasakė:

- Man labai gaila.

- Jūs dėl to nekaltas. Miurėjau...

- Taip, sere?
- Kaip eisite pro Džudės kabinetą, paprašykit, kad ji užbėgtų pas mane.

Miurėjus neryžtingai patrypčiojo vietoje.

- Džudės?

Lasiteris pakėlė akis.

- Taip. Džudės. Džudės Rivkin. Ji, beje, jūsų šefė.
- Bet jos nėra darbe, - sumurmėjo Miurėjus.

Lasiteris nustebo.

- Ir kodėl gi? - paklausė, dirstelėjęs į laikrodį.
- Manau, ją išrašys iš ligoninės ne anksčiau, kaip po pietų.
- Kokios ligoninės?
- Regis, Siblio.
- O kodėl ji ten? Kas nuitiko?
- Nelaimingas atsitikimas.
- Koks nelaimingas atsitikimas?!

Miurėjus užvertė akis ir pasakė:

- Buvo kažkoks vakarėlis - nežinau, kokia proga. Bet... pasakoja, kad ji atidarinėjo šampaną... ir iššovė sau tiesiai į akį.
- Kuo? - priblokštas paklausė Lasiteris.
- Kamščiu.
- Juokaujat.
- Neee... Žinau, ką jūs pagalvojote, bet viskas kur kas rimčiau. Daktarai net davė jai stiprių migdomųjų, kad nejudintų akies. Jie nerimavo dėl tinklainės.

Lasiteris sunkiai atsiduso.

- Ir kada gi tai nutiko?
- Penktadienį vakare, - atsakė Miurėjus, ir, pamojavęs atsisveikinimui, kruopščiai uždarė duris.

Lasiteris liko sėdėti, apžiūrinėdamas ant stalo išrikiuotus daiktus ir svarstydamas, ką geriau paleisti į sieną. Rytietiškų dievukų ir skarabėjų daužyti gaila - jie jam labai patiko. Gal skylmušį ar dėžutę su diskeliais? Žirklutės! Jei gerai sviesi, jos gali netgi įsmigti į sieną.

Galiausiai Džo nusprendė daiktais nesisvaidyti, o atsistojo, ir, pamiršęs lazdą, nuklibikščiavo prie Fredžio narvelio - šešių pėdų ilgio, šešių pėdų pločio dėžutės, kurioje svarbiausia vieta teko Fricui Langui, tiksliau - milžiniškai "Metropolio" kadro reprodukcijai.

- Sveiki, bose. Malonu vėl matyti jus laive.
- Ačiū, - atsakė Lasiteris, prisitraukdamas kėdę. - Ar turi laisvą minutę?

Fredis atsilošė krėsle, sukryžiavo rankas ant krūtinės ir ėmė laukti tęsinio.

- Man reikia, kad kai ką padarytum. Tučtuojau.

- Girdėjot apie Džudę?

- Taip, - linktelėjo Lasiteris. - Neseniai jai siunčiau laiškelį ir bijau, kad ji jo neperskaitė.

- Manau, jūs teisus.

- Miurėjus žino, kaip visa tai gauti. Perduok jam, kad aš prašau ištraukti iš kompiuterio dviejų puslapių laišką, kurį išsiunčiau Džudei... - Lasiteris pagalvojo ir baigė: - Penktadienį, vėlai vakare, mūsų laiku.

- Gerai.

- Kai gausi laišką, mesk visus darbus. Tai bus moterų, berods, trisdešimties, sąrašas, su kuriomis reikia tuojau pat susisiekti. Be to, reikia išsamios mokslininko, pavarde Barezis, dosjė - knygos, straipsniai... Žodžiu viskas, kas rasis.

- Supratau, - linktelėjo Fredis. - Bet... kas svarbiau?

- Moterys.

- Paprašysiu, kad kas nors iš tyrimų skyriaus sudarytų dosjė, o pats užsiimsiu moterimis.

Padėkojęs Fredžiui, Lasiteris nušlubčiojo atgal į savo kabinetą. Jis norėjo paskambinti Džudei, bet pirma reikėjo susisiekti su Riordanu ir pensionu "Akila".

Pabendravęs su detektyvo autoatsakikliu, Lasiteris užsakė pokalbį su Montekastelo, Italija.

- Klausau?

- Hju?

- Ne, čia Naidželas.

- Naidželai! Čia Džo Lasiteris.

- O... - Ir po neilgos pauzės: - Kaip laikotės?

- Tiesą sakant, kiek aplamdytas.

- Mums irgi buvo nelinksma.

- Numanau.

- Girdėjote apie tėvą Azetį?

Lasiteris linktelėjo, pamiršęs, kad Naidželas jo nemato, ir, susigriebęs, tarė:

- Aš radau jo lavoną bažnyčioje.

- Policija rado dar vieną auką.

- Miške. Žemiau miesto.

Šį kartą pauzė užsitęsė. Galiausiai sekė:

- Taip.

- Tas vyrukas - ne auka, - tarė Lasiteris. - Jis bandė mane nudėti. Aš noriu kreiptis į Italijos pasiuntinybę ir padaryti pareiškimą...

- Prieš taip pasielgdamas, aš jūsų vietoje pasitarčiau su savo advokatu.

- Kodėl?

- Nes... dėl žmogaus, kurį negyvą rado miške... Hju ir aš nusprendėme, kad tai - jūs. Jūs juk norėjot pakalbėti su Azečiu ir taip toliau. Paskui sužinome, kad rastas lavonas. Be to, jūs negrįžote į viešbutį. Man labai gaila, bet mes paskambinome policijai.

- Tegu tai jūsų nejaudina.

- Negaliu apsakyti, kaip mums palengvėjo, sužinojus, kad tai padarė kažkas kitas. Bet dabar policija nori, kad padėtumėt jai tyrime.

- Nenuostabu, - sumurmėjo Lasiteris ir pamatė, kad telefono aparate žybsi lemputė.

Jis spustelėjo mygtuką ir susijungė su antrąją linija.

- Džo, čia Džimis Riordanas.

- Palauk, tuoj pakalbėsim. - Lasiteris vėl persijungė į pirmą liniją. - Naidželai, man skubiai reikia pakalbėti su kitu žmogum. Praneškit policijai, kad aš užeisiu į pasiuntinybę čia, Vašingtone. Ir dar - būtų labai neblogai, jei jūs perduotumėte policijai savo registracijos žurnalą.

- Konduitą? Bet... kam?

- Kadangi žmonės, nužudę Azetį, gali ateiti ir jūsų žurnalo. Jo atsikratę, būsite saugūs.

- Gerai. Pasinaudosiu jūsų patarimu.

- Ryšys baigtas, - tarė Lasiteris, ir, stuktelėjęs per mygtuką, perėjo į antrą liniją.

- Turiu kai kokių naujienų, - pasakė Riordanas.

- Gerų ar blogų?

- Gerų. Bent jau jos atrodo kaip geros. Radom tavąjį vyruką.

- Kokį?

- Grimaldį.

- Ką?!

- Pasiimam jį po valandos. Gal nori pasivažinėti su mumis?

Po dvidešimties minučių Lasiteris jau sėdėjo šalia detektyvo nepastebimame automobilyje "Crown Victoria", devyniasdešimties mylių per valandą greičiu dumiančiame žiediniu keliu link Merilendo. Prie prietaisų skydo buvo pritvirtintas mirksintis švyturėlis - kitiems vairuotojams informuoti.

- Kai grįšim į mano biurą, perduosiu tau vardų sąrašą, - pažadėjo Lasiteris.

- Tikrai? Ir kas tai per sąrašas?

- Žmonių, kuriuos planuojama sunaikinti. Moterys ir vaikai. Tau teks susisiekti su vietiniais farais, kad šie juos apsaugotų.

Riordanas kyštelėjo ranką į vidinę švarko kišenę ir ištraukė nuotrauką.

- Žvilgtelėk, - pasakė, tiesdamas Lasiteriui.

Nuotraukoje buvo Grimaldis - jis stovėjo prie karalienės Viktorijos stiliaus namo verandos. Tai, be abejo, buvo jis - nors italo veidą ir bjaurojo randai.

- Kur ją gavai? - paklausė Lasiteris.

- Nufotografavo sekliai. Mobiliuoju su kamera. Smarkiai išdidinta, todėl matosi grūdėtumas. FTB padarė šią nuotrauką užvakar.

- Kaip jie jį surado?

- Pameni seselę?

- Taip.

- O žinai, kur ji, pasirodo, gyvena? Bendruomenės name į šiaurę nuo Frederiko, netoli Emitsburgo.

- Bendruomenės name? Ką gi, pamėginsiu atspėti...

- Neverta. Geriau tark: "O ką aš tau sakiau?"

- Ir kas tai per vieta? Vienuolynas?

- Nežinau. Savotiški rekolekcijų namai. Šiaip jau atrodo kaip pats paprasčiausias namas.

- Ir priklauso "Umbra Domini"?

- Taip. Jei nekilnojamojo turto registracijos kontora nemeluoja, savininkas - "Umbra Domini".

Lasiteris atsilošė sėdynėje, ir keletą mylių jie nuvažiavo tylėdami. Paskui Džo neišlaikė ir pasisuko į Riordaną:

- Taigi štai. O ką aš tau sakiau?

Po dvidešimties minučių jie pamatė penkis automobilius be skiriamųjų ženklų, greitosios pagalbos mašiną ir personalo furgoną, stovinčius prie geltonos policijos juostos. Kitas furgonas - juodas ir šarvuotas - blokavo aikštę, o danguje, sraigtu keldamas pašėlusį vėją, kabojo sraigtasparnis. Šalimais du vietos policininkai juokavo su berniūkščiais dviratininkais.

Visų dėmesio centre buvo karalienės Viktorijos stiliaus namas, stovintis laukymėje tarp vaismedžių ir ąžuolų. Ant pievelės priešais įėjimą stovėjo apsnigta Mergelės Marijos su kūdikėliu Jėzumi statula.

Riordanas sustabdė mašiną ir kartu su Lasiteriu nuėjo prie personalo furgono. Ant priekinės sėdynės, atsidaręs dureles, gan rimtos išvaizdos žmogus žydra striuke kalbėjo mobiliuoju telefonu. Pamatęs Riordaną,

tyliai linktelėjo pasisveikindamas. Koks tuzinas vyrų, pasidalinusių grupėmis, malėsi aplinkui, laukdami tolesnių įsakymų. Visi jie vilkėjo striukes su užrašu: "FTB".

- Čia - Drabovskis, - tarė Riordanas. - Antras asmuo jų kontoros Vašingtono skyriuje.

- O kur pasidėjo Derekas?

Riordanas prisimerkė ir pasakė:

- O tu, pasirodo, turi gerą atmintį.

- Tai kurgi?

- Nežinau. Gavo kitą užduotį ar kažkas panašaus. Aš gavau Drabovskį. Jis labai didelis šulas.

- Suprantu. O ko jam čia reikia?

- Ginkluotas automobilio nuvarymas priklauso jų jurisdikcijai.

- Aš ne apie tai. Nuo kada svarbūs šulai patys dalyvauja sulaikant įtariamuosius?

Riordanui nespėjus atsakyti, Drabovskis numetė telefoną ant sėdynės, iškišo kojas laukan ir iššoko iš furgono.

- Nagi! Klausykit visi! - sušuko jis, pliaukšėdamas delnais, kad patrauktų agentų dėmesį. - Gyventojai išeis po trijų minučių. Aštuoni žmonės. Ar aišku? - Pasigirdo pritariamas murmėjimas. - Vos tik jie pasirodys, Labraska ir Seldesas nustatys jų tapatybę čia, personalo vagone. Kai sukomanduosiu - ir tik po to - specialioji grupė įeis į namą ir patikrins patalpas - visus iki vieno kambarius. Paskui atliekame kruopščią kratą. Klausimų yra? - Drabovskis pasukiojo galvą. - Puiku. Ir dar. Atsiminkit! Čia ne narkomanų landynė, o religinė organizacija! Tik vienas žmogus iš visų, esančių name, kaltinamas dėl nusikaltimo, todėl veikite apdairiai, džentelmenai. Aišku? Dabar - pirmyn.

Agentai sukurto, pradėjo užiminėti pozicijas už automobilių ir furgonų. Drabovskis tuo metu priėjo prie Riordano.

- Džiaugiuosi, kad užsukote, - pasakė.

- Tiesiog buvau netoliese, - gūžtelėdamas pečiais, atsakė detektyvas. - Beje, aš noriu jus su kai kuo supažindinti. Džo Lasiteris - Tomas Drabovskis.

Drabovskis paniuro, bet ranką padavė.

- Džo sesuo... - pradėjo Riordanas.

- Žinau, - šaltai nutraukė Drabovskis. - Tikiuosi, jūs neiškrėsit nieko, kas pradžiugintų laikraštininkus?

- Ne, - papurtė galvą Lasiteris. - Man tiesiog norisi pažvelgti į tą suskį.

- Gerai, nes...

- Jau! - sušuko Riordanas, rodydamas namo pusėn. - Prasideda!

Namo durys atsilapojo, ir iš jo, sudėjusi rankas už galvos, išėjo pagyvenusi moteris. Už jos šniurkščiodamas sekė mokyklinio amžiaus berniukas, už berniuko - senukas, pasiramstydamas aliumininiais ramentais. Namo gyventojai vorele patraukė keliu, vedančiu į gatvę, kur FTB agentai juos po vieną vedėsi į furgoną, kad nustatytų tapatybę.

- Štai ji, - sušnabždėjo Riordanas, kai pro juos, nudūrusi akis į žemę, praėjo medicinos sesuo.

Už jos tipeno apkūnus korėjietis, po šio - uniformuotas pašto tarnautojas, gerai apsirengęs lotynų amerikietis ir jauna moteris darbo chalatu. Ji eisenoje buvo paskutinė.

- Tai kur jis? - paklausė Lasiteris po įtempto laukimo minutės.

- Nežinau, - papurtė galvą Riordanas.

Detektyvas trypčiojo vietoje, kad kiek sušiltų, ir žvilgčiojo į Drabovskį, kuris negarsiai, bet gana įnirtingai kalbėjosi mobiliuoju telefonu. Staiga krūmai už namo sujudėjo, ir trys FTB agentai pasilenkę metėsi link pagrindinio namo įėjimo ir užpakalinių durų. Vienas po kito jie dingo iš akių, o lauke įsivyravo įtempta tyla.

Lasiteris laukė pasigirstant šūvių, bet iš namo nesigirdėjo nė garselio. Praėjo minutė. Kita. Trečia. Galiausiai duryse pasirodė agentai. Gūžčiodami pečiais ir purtydami galvas, jie slėpė pistoletus dėkluose.

- Gerai! - riktelėjo Drabovskis - Apžiūrėsim įdėmiau.

Jis su dviem kitais agentais nuėjo takeliu link namo.

- Aš maniau, kad Grimaldis viduje, - tarė Lasiteris, pasisukdamas į Riordaną.

- Ir aš taip maniau, - atsakė detektyvas.

- Kai jį nufotografavo, jis buvo ten.

- Žinau.

- Tai kur jis?

- Neturiu supratimo.

Lasiteris ir Riordanas nusekė paskui Drabovskį. Užlipus laipteliais, jiems kelią užtvėrė FTB agentas.

- Čia negalima, - pasakė jis.

Riordanas žengė pro jį, mostelėjęs savo asmens tapatybės kortele.

- Ferfakso policija. Mes tiriame šią bylą.

Agentas aiškiai nenoromis pasitraukė.

Namo interjeras buvo pabrėžtinai asketiškas. Sienos - tuštutėlės, lentinės grindys nušveistos iki blizgesio. Lasiteris nepastebėjo nei televizoriaus, nei stereosistemos, o ir apstatymas buvo gana kuklus. Vienintelės puošmenos buvo mediniai kryžiai, pakabinti virš kiekvienų durų, ir di-

delės spalvotos nuotraukos visuose kambariuose. Iš nuotraukų su palaiminga šypsena žvelgė Silvijus dela Torė.

Bendros namo patalpos atrodė spartietiškai ir visai neįdomiai. Valgomajame stovėjo ilgas iš pušinių lentų sukaltas stalas, palei jį - paprasti mediniai suolai. Virtuvėje ant senos emaliuotos viryklės puškėjo kopūstų viralas. Svetainėje ratu, tarsi būtų skirtos diskusijoms, stovėjo aštuonios kėdės tiesiomis atkaltėmis.

FTB agentai, išsiskirstę po miegamuosius, rausėsi komodų stalčiuose. Lasiteris ir Riordanas ėjo iš kambario į kambarį, ieškodami Drabovskio. Galų gale surado.

Drabovskis knisosi sieninėje spintoje - kambaryje, kurio vieninteliai "baldai" tebuvo čiužinys ant grindų ir toršeras. Šalia čiužinio stovėjo didelis itališko vyno butelis ir šiukšlių dėžė, prigrūsta tvarsliavos.

- Tai jo kambarys, - tarė Riordanas, keldamas nuo grindų laikraštį "Osservatore Romano". - Jis gyveno čia.

- Mes jį pražiopsojom, - burbtelėjo per petį Drabovskis.

- Nepasisekė, - atsiduso Riordanas.

- Jums bus įdomu pamatyti vonios kambarį koridoriaus gale, - pastebėjo Drabovskis. - Tikra karo lauko ligoninė. Ji nuostabiai jį slaugė.

- O galima paklausti? - įsikišo Lasiteris.

Drabovskis pakėlė į jį akis ir gūžtelėjo pečiais.

- Kaip jūs jį pravėplinot? Kaip Grimaldžiui pavyko pasprukti?

- Gal nedraskykim akių, - papurtęs galvą, tarė Drabovskis.

- Jis buvo stebimas! - tęsė Lasiteris. - Kokį velnią veikė jūsų žmonės, kai jis praėjo pro juos?

- Jis nebuvo stebimas.

- Kokį šūdą jūs malat?! - neišlaikė Riordanas.

- Aš pats mačiau nuotrauką! - pridūrė Lasiteris.

- Praėjusią naktį mes atšaukėme stebėtojus.

- Jūs... ką-ą?! - netikėdamas savo ausimis, numykė Riordanas.

- Ir kam šovė į galvą ši debiliška, atsiprašant, mintis? - pasidomėjo Lasiteris.

- Man, - atkirto Drabovskis.

Riordanas ir Lasiteris susižvalgė.

- Tomai, pasakykit, dėl Dievo meilės, kodėl? - suglumusiai linguodamas galva, paklausė Riordanas. - Kodėl jūs taip nusprendėt?

- O todėl, kad čia kaimo vietovė! - užbaubė Drabovskis. - Tikiuosi, jūs tai pastebėjot? O čia trynėsi tuzinas žmonių ir negana to - dar furgonas! Aš nenorėjau išbaidyti jūsų bėglio. Aišku?

- Neaišku! - sustūgo savo ruožtu Lasiteris. - Šunsnukis paspruko!

- Tikriausiai, - gūžtelėjo pečiais Drabovskis.

Lasiteris apsigręžė ir išėjo, paskui jį patraukė ir Riordanas.

- Čia kažkas ne taip, - murmėjo Lasiteris. - Atsiduoda kažkuo negeru!

- Suprantu, ką nori pasakyti.

- Jo veiksmuose nebuvo jokios prasmės!

- Žinau.

- Kas būtų nutikę, jei Grimaldis būtų pastebėjęs, kad jį seka? Išsikasęs tunelį iki miško?

- Neturiu supratimo. Nežinau, kas gali šauti jiems į galvą.

Išėjęs iš namo ir traukdamas link mašinos, Lasiteris pamatė, kaip vienas iš FTB agentų tardo medicinos seserį. Jos riešai buvo sukaustyti antrankiais, bet mergina, atsakinėdama į klausimus, palaimingai šypsojosi. Lasiteris sustojo.

- Nereikia, - tarė Riordanas.

Bet Lasiteris nesusivaldė. Jis priėjo prie seselės, čiupo ją už alkūnės ir truktelėjo link savęs.

- Tavo draugužis išžudė mano šeimą. Ir tu tai puikiai žinai! Nužudė juos miegančius. Kietuolis...

- Ei, - suriko agentas, mėgindamas atplėšti Lasiterį nuo merginos. - Ei, ei! Gana!

Džuljeta pažvelgė į Lasiterį užjaučiančiomis rudomis akimis ir pasakė:

- Man labai gaila. Bet... ar jūs galėjote tikėtis ko nors kito?

Staiga priešais jį išdygo Riordanas. Iškeltomis į dangų rankomis detektyvas buvo panašus į Mahatmą Gandį.

- Baik! Viskas gerai. - Apkabinęs Džo per pečius, jis atplėšė jį nuo Džiuljetos ir nuvedė link mašinos.

- Ar aš galėjau tikėtis ko nors kito? - murmėjo Lasiteris. - Ko išvis aš galėjau tikėtis?

Džudė sugrįžo į darbą tik ketvirtadienį. Kairiąją jos akį dengė juodas raištis.

- Viskas baigta, - pranešė ji, įėjusi į Lasiterio kabinetą ir kruopščiai uždariusi duris.

- Kas baigta? - nesuprato Džo. - Taviškė sporto teisėjos karjera?

- Ne, - papurtė galvą Džudė, eidama link stalo. - Baigėsi taviškė privataus seklio karjera.

Lasiteris atsirėmė krėsle.

- Šit kaip, - ištarė, niekindamas save už tai, kad iš visų jėgų stengiasi kalbėti abejingai.

- Taip. Būtent šį įvykį aš ir švenčiau. Mes susitarėme. Iš principo, žinoma. - Ji atsisėdo į krėslą ir užmetė koją ant kojos. - Vos tik jų juristai parengs popierius, o mūsiškiai juos peržiūrės, tu galėsi iš čia nešdintis.

- Nuostabu. O kaip tavo akytė?

- Greitai bus kuo puikiausiai. Tau įdomu, kiek mes gausime, ar galėsiu atseikėti tau tiek, kiek manysiu, kad reikia?

- Dar ko! - juokdamasis atsakė Lasiteris. - Man tai labai įdomu.

- Taip ir maniau. Sutarėme dėl aštuoniolikos su puse.

- Negali būti!

- Iš kurių tau priklauso dvylika. Visa kita teks smulkiems akcininkams.

- Tokiems, kaip tu?

- Tokiems, kaip aš. Ir tokiems, kaip Leo ir Danvoldas. Ir visiems kitiems. Net Fredis turi porą akcijų. Užteks automobiliui nusipirkti.

- Tai vadinasi pelno dalyba.

- Aš žinau, kaip tai vadinasi...

Suskambo vidaus telefonas, ir Lasiteris tyliai ištarė į ragelį:

- Taip. - Kiek pasiklausęs, pasisuko į Džudę: - Vilką mini. - Ir paskui vėl į ragelį: - Gerai, tegu įeina.

Džudė klausiamai žvilgtelėjo į jį.

- Tai Fredis. Neprieštarausi?

- Ne. - Džudė pradėjo stotis. - Užeisiu vėliau.

- Pasilik, - mostelėjo ranka Lasiteris. - Užtruksim ne daugiau, kaip sekundę. O mums su tavim dar reikia aptarti, kaip geriau paskelbti mūsų naujieną.

Į duris pabeldė, ir į kabinetą niūriai įžengė Fredis. Pamatęs Džudę, tarė:

- Labas, Džude. Girdėjau apie jūsų nelaimę. Džiaugiuosi, kad dabar viskas gerai. - Paskui, kreipdamasis į Lasiterį, tęsė: - Peržvelgiau sąrašą, kurį man davėt ir...

- Gali panaudoti jį kaip vyniojamąjį popierių. Aš jau perdaviau kopiją į policiją Džekui Riordanui.

- Aš baigiau darbą, - pasipūtė Fredis.

- Baigei?

- Taip, beveik viską.

- Ir?..

- Jos visos negyvos.

Lasiteris ilgai nesuprasdamas žiūrėjo į jį, o Džudė žvilgčiojo čia į vieną, čia į kitą. Galiausiai Lasiteris paklausė:

- Ką tu pasakei?

- Man labai gaila, - sumurmėjo Fredis, - bet aš pasakiau, kad jos visos mirė.

31 skyrius

Lasiteris neteko žado. Visos jos mirė?

"Ką gi, - pagalvojo jis, - viskas baigta. Daugiau aš nieko negaliu padaryti". Be to, pasirodė, kad visi jo ankstesni veiksmai neturėjo jokios prasmės.

Pensiono registracijos žurnalas ir jo sudarytas sąrašas leido tikėtis, kad kai kurios moterys ir vaikai gyvi. Jei iš tiesų taip, tai jo paieška kur kas prasmingesnė, nei paprastas keršto troškimas arba, kas dar blogiau - nesveikas asmeninis smalsumas. Kol numatytos aukos dar alsavo, jis turėjo šansą jas išgelbėti. O jos, savo ruožtu, galėjo padėti jam suprasti, kodėl žuvo Ketė ir Brendonas.

Bet dabar... neliko nieko. Jis nežinojo, kurlink judėti toliau.

"Esmė ta, kad mes visi pasmerkti bejėgiškumui, - galvojo Lasiteris. - Automobilių ir lėktuvų katastrofos, epidemijos, taikūs gyventojai, papuolantys į kryžminę ugnį. Mes gyvename atvirame visoms audroms, pavojingais parazitais knibždančiame pasaulyje. Ir jo gyventojai ieško atgaivos. Vieni kreipiasi į Dievą, kiti griebiasi narkotikų, treti geria vitaminus. Būtent todėl jie stuksena į medį ir rašo laiškus į laikraščius. Visa tai - tik būdas įtikinti save, kad gyvenimas - dalykas teisingas, o jei ir neteisingas, tai bent jau pakenčiamas ir žmogus gali apginti save ir savo artimuosius, ėmęsis reikiamų priemonių ar turėdamas tvirtą valią. Tačiau tai - paklydimas, nes vitaminai nepadeda, laiškai lieka neskaityti ir, regis, niekas nesiklauso maldų".

Kodėl Ketė? Kodėl Brendonas? O kodėl gi ne?

- Ei... Džo. - Į jį žiūrėjo Fredis. - Jums viskas gerai?

- Taip, - paskubomis atsakė Lasiteris. - Atsiprašau, bet tai labai keista.

- Kurgi ne! Šiaip ar taip, aš patikrinau beveik visą sąrašą.

- Palauk, - kilstelėjo ranką Lasiteris. - Ką reiškia "beveik"? Arba patikrinai, arba ne.

- Neradau tik vienos moters, - atsakė Fredis. - Kol kas nesuradau, todėl negaliu tvirtai žinoti, ar ji mirusi, ar ne.

- Kas ji?
- Merė Viljams. Iš Mineapolio.
- Kaip kruopščiai tu ieškojai? - kiek pagalvojęs, pasiteiravo Lasiteris.
- Na, tiesą sakant, ne itin kruopščiai, - gūžtelėjo pečiais Fredis. - Ne kruopščiau, nei kitų.
- Papasakok.
Fredis išsitraukė iš portfelio aplanką ir švystelėjo jį per stalą.
- Čia ataskaitos už kiekvieną punktą. Pusę vardų tikrino Džodė, pusę - aš. Be to, porą sykių kreipėmės pagalbos į mūsų kolegas už vandenyno. Nieko ypatingo. Visai nepanašu į vienišo sprogdintojo paieškas. Paprasta rutina.
- Kokia rutina?
- Pirmiausia skambindavome telefonu, jei turėjome numerį. Jei numerio neturėjom, susirasdavom pagal adresą. Daugelis numerių nebegalioja, bet porą sykių užtaikėme ant vyrų. Kalbėjomės su kaimynais. Juos surasti labai paprasta: kreipiesi į žinyną, surenki kompiuteryje adresą ir gauni visų kaimynų abiejose gatvės pusėse vardus. Žodžiu, mes skambinome, o jie pasakojo apie tai, kas nutiko. O nutikdavo vis tas pats, su nedidelėmis variacijomis. Motina ir vaikas žūdavo. Kartais žūdavo visa šeima. Visi žuvę sudegė.
- Ir kiekvieną kartą tarp žuvusiųjų buvo vaikų?
- Berniukai. Tik berniukai, ne vyresni kaip ketverių metų.
- O kaip Tokijuje ir Rabate? Ten patikrinote?
- Taip. Pasitelkėme kolegas. Visiškai tas pats.
- Noriu būti tikras. Kiek atvejų buvo patvirtinta, ir kiek galima priskirti paprastiems...
- Gandams?
- Taip.
- Jokių gandų. Turime gaisrų datas, ir sutikrinome jas su vietine spauda. Kalbėjomės su draudimo agentais, tardytojais, gaisrininkais, laidotuvių kontorų tarnautojais - visi, apie ką buvo kalbėta, žuvo.
- Išskyrus tą... kaip ji ten...
- Taip. Išskyrus ją. Galbūt.
Lasiteris atsivertė aplanką ir peržvelgė visus dosjė. Kiekvienas užėmė po puslapį.
Helena Frank
302 23 Bjerk Ju-3
Vasterhoidas, Švedija
G. rugpj. 11,1953. M. rugs. 3,1995.
Ogiustas Frankas

Adresas tas pats
G. geguž. 29,1993. M. rugs. 3,1995.
Mirties priežastis: spėjam., apsinuod. degimo reakcijos produktais
Mirtį paliudijo:
1. Liudijimas (Nr. 001987/8), Stokholmas
2. Anelė Jasen iš Vaisterhdo, 033 - 107003 (kaimynė)
3. Mei Christianson iš Stokholmo, 031 - 45791 (motina/senelė)
Bylą tiria:
Frederikas Kelgrenas, "Jogono Ferziktingo agentūrar"
Stokholmas, Švedija. 031 - 997 - 444.
Vasar. 3, 1996.

Lasiteris greitai pervertė kitus dosjė ir stabtelėjo tik ties paskutiniuoju, kur buvo rašoma

Merė A. Viljams
9201 Sent-Polo bulv., 912
Mineapolis, Minesota
Tel.: 612-453-2735 (iki 9/91)

- Kas žinoma apie moterį, kurios rasti nepavyko?

- Ja užsiėmiau aš, - tarė Fredis. - Vadinasi, taip. Paskambinau tuo numeriu... Numeris negalioja. Beje, ne. Aš išgirdau veikiančio fakso signalą ir skalambijau be perstojo pusę valandos. Tada kažkas pakėlė ragelį, ir išgirdau tai, ko ir tikėjausi: "Tai fakso numeris", ir... Žodžiu, šį numerį prieš porą metų nupirko kažkoks draudimo agentas.

- Vadinasi, ji išsikraustė prieš dvejus metus.

- Taip. Mes kreipėmės į informaciją ir išsiaiškinome, kad jų duomenų bazėje yra apie du šimtus kaimynų numerių.

- Vadinasi, tai didelis gyvenamasis namas.

- Tikrai. Vadinasi "Fontanai" ar kažkaip panašiai. Žodžiu, aš prisiskambinau konsjeržui, ir jis, man paprašius, peržvelgė senus užrašus. Merė Viljams gyveno ten dvejus metus ir išsikraustė tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt pirmaisiais. Jokio adreso nepaliko. Konsjeržas pasakė, kad iki šiol saugo jos draudimo depozitą - iš to sprendžiant, Merė labai skubėjo.

- Jis pats ją prisimena?

- Ne. Vyrukas ten neseniai, kaip, beje, ir kaimynai.

- Ir tuomet tu baigei paiešką?

- Taip. Suprantat... Ji buvo antra mano sąraše, o Džodė tik pradėjo dirbti prie savojo. Iš užsienio atsakymų dar nebuvo. Tuo tyrimo etapu nusprendžiau, kad dauguma moterų man tiesiog atsilieps telefonu, ir

nelabai stengiausi, net nepatikrinau kreditinės kortelės. Norite, kad tai padaryčiau? - kiek luktelėjęs, paklausė Fredis.

Lasiteris neatsakė. Tylomis atsistojęs, jis priėjo prie židinio.

- Ne, Fredi. Tu puikiai padirbėjai. Maniau, kad užtruksi porą savaičių.

- Tiesą sakant, man ir pačiam keista. Jei viską sulygintume, matosi, kad daugelis moterų buvo jau virš keturiasdešimties. Visos - pasiturinčios, nė viena nesislapstė nuo kreditorių. Beveik visos turėjo vyrus. Žodžiu, žmonės su padėtimi. Paprastai, kai užsiimate grupe žmonių, tegu ir tuzinu, mažiausiai trečdalį jų rasti labai sunku. Kažkas susituokia, kažkas išsikrausto, kieno nors vyrą perkelia į kitą vietą. Surasti šitas moteris buvo visai nesunku. Padorios pilietės. Gausybė pėdsakų.

- Tik ne Merės Viljams.

- Taip, - sutiko Fredis. - Visų, išskyrus ją.

Lasiteris paėmė žarsteklį ir pavartė pliauskas.

- Gerai, - tarė jis, - nuo dabar šio reikalo imuosi aš.

- Supratau, - pasakė Fredis. - Tik...

- Kas?

- Jūsų vietoje neturėčiau ypatingų vilčių. Tas, kas visa tai padarė, dirbo labai kruopščiai. Kyla klausimas, kodėl ji viena turėtų išgyventi?

Lasiteris tik gūžtelėjo pečiais, kas reiškė: "O kodėl gi ne"?

Kurį laiką jis lygino vaikų gimimo datas su datomis, nurodytomis pensionato "Akila" registracijos žurnale. Rezultatas buvo toks, kokio jis ir tikėjosi. Visos gimimo datos neabejotinai liudijo, kad visi vaikai buvo pradėti Barezio klinikoje. Kai Merė Viljams išsikėlė iš savo buto Mineapolyje, ji buvo nėščia jau kelis mėnesius.

Lasiteris vėl pavartė pliauskas ir pažvelgė pro langą. Gatvėse dar matėsi šią žiemą ketvirtos didžiulės pūgos pasekmės. Praėjo jau visa savaitė, o sniegas dar netirpo. Kolumbijos apygardoje tvyrojo neregėti šioms vietovėms šalčiai. Palei šaligatvius riogsojo didžiulės sniego ir ledo krūvos, kuriose buvo palaidoti automobiliai. Kitoje gatvės pusėje triūsė vienas iš mašinų savininkų - jis įbedė pilkos kalvos viršūnėje Amerikos vėliavą. Paskui kalvos šone purškiamais dažais išvedžiojo dideles raudonas raides:

AUTOMOBILIS

Ir, paėjėjęs kiek toliau, vertindamas žvilgtelėjo į savo darbą. Matyt, patenkintas juo ir įsitikinęs, kad sniego valymo mašina nesunaikins jo puikiojo automobilio, nuėjo.

Kolumbijos apygarda neturėjo lėšų, o daugumą sniego valymo mašinų reikėjo taisyti. Pinigų remontui nebuvo, ir niekas nežinojo, kada miestą galų gale išvalys. Gatvės virto gūbriuotais skersgatviais, šaligatviai - kalnų takeliais. "Visą miestą reikėtų aplieti skysčiu nuo apledėjimo", - galvojo Lasiteris, žvelgdamas, kaip ant žemės leidžiasi naujos snaigės.

Suzyzė vidaus ryšys.

- Detektyvas Riordanas, - ištarė, kaip visada, melodingai, Viktorija. - Pirmoji linija.

Lasiteris jau norėjo jai pasakyti, kad jo nėra, bet persigalvojo.

- Sujunk.

- Taigi, - pradėjo Riordanas, - tu skambinai Konvėjui?

- Taip, - atsidusęs atsakė Lasiteris. - Kaip tik rengiausi skambinti.

- Elgiesi kaip vėpla ir pats tai puikiai supranti. Po to, kas nutiko Italijoje...

- Aš buvau labai užsiėmęs.

- Nepūsk man miglos, ir pats savęs neapgaudinėk. Grimaldis laisvas, ir mes nežinom, ką jis rezga! Tu nežinai, ir aš nežinau! Todėl būk malonus, neversk manęs priskirti tau porą vyrukų, kadangi, jei tu pats nepasirūpinsi, Džo, tai padarysiu aš. Prisiekiu! Tu gali sau tą leisti.

- Gerai, - atsakė Lasiteris. - Paskambinsiu.

- Pažadi? Dievaži, aš būtinai paskambinsiu Teriui ir viską patikrinsiu.

- Pažadu.

- Gerai. - Lasiteris išgirdo, kaip detektyvas pliaukštelėjo delnu per stalą. - Tai labai gerai.

- Na ir puiku. Kokios naujienos?

- Apie Grimaldį? - Riordanas pašaipiai prunkštelėjo. - Jokių. Tas vyrukas - tikras Hudinis.

- Jam juk padėjo, ar ne?

- Taip, - atsakė Riordanas, - mes su ja pakalbėjome...

- Aš kalbu ne apie Džiuljetą. Turiu omenyje seklius.

- Ką aš galiu pasakyti? Tik tai, kad Drabovskis sugadino visą reikalą. Be jokių abejonių.

- Tu įsitikinęs?

Riordanas kiek pagalvojo ir paklausė:

- Nejau tu manai, kad Grimaldžiui padėjo FTB?

- Nežinau. Na gerai, pamiršk tai. Aš tau turiu šiokių tokių naujienų. Pameni sąrašą, kurį tau daviau? Išrašą iš registracijos knygos?

- Taip. Moterų, kurios gydėsi toje klinikoje, sąrašas. Mes dar tik pradėjome su juo dirbti.

- Gali nebesirūpinti.
- Kodėl?

Lasiteris pažvelgė pro langą: snigo smarkiau.

- Jie žuvo.
- Kas?
- Moterys ir jų vaikai.

Sekė ilga pauzė, po jos - klausimas:

- Visi?
- Greičiausiai - taip. Kol kas nesuradome tik vienos - Merės Viljams. Antras inicialas "A".
- Pažiūrėsiu, ką galima padaryti, - tarė Riordanas. - Luktelėk.

Ten, policijoje, kažkokia moteris rėkė ispaniškai, o kitas žmogus šaukė ant jos. Lasiteris išgirdo, kaip Riordanas pridengė delnu ragelį ir subaubė:

- Ei jūs ten! Užtilkit, kad jus kur!.. - Iš karto įsivyravo tyla, ir detektyvas tarė į ragelį: - Pranešinėk man naujienas.
- Kaip liepsi, Džimai. Pranešinėsiu tau naujienas.
- Ir paskambink, kaip žadėjai, Teriui Konvėjui.
- Būtinai.

Riordanas vėl patylėjo, o kaip prakalbo, jo tonas buvo sausas ir atkaklus:

- Leisk užduoti tau klausimą.
- Varyk.
- Tu manai, kad viskas baigta? Moterys mirė, išskyrus vieną, kuri tikriausiai irgi negyva. Juk tu nusprendei būtent taip. Ar aš neteisus? - Ir, nesulaukęs atsakymo, detektyvas tęsė: - Tikriausiai tu teisus. Bet noriu tau kai ką pasakyti. Mes vis dar nežinom, kas, po velnių, čia vyksta! Ir mes nežinom, ar viskas pasibaigė, ar ne. Tai žino tiktai jie!
- Aš paskambinsiu Teriui.
- Tu būtinai taip padarysi! - pasakė Riordanas ir metė ragelį.

Bet Lasiteris nepaskambino Teriui Konvėjui. Bent jau ne iš karto. Vietoj to jis pasirausė automatizuotoje kartotekoje ir susirado savo mėgstamą firmą, kuri vertėsi informacijos paieška.

- "Abipusės paslaugos", - atsakė moteriškas balsas jau po pirmo signalo.

Būtent už tai Lasiteris ir mėgo šią įstaigą. Ji veikė efektyviai, greitai, konfidencialiai ir nepripažino autoatsakiklių.

- Čia Džo Lasiteris iš "Lassiter Associates". Mes turime pas jus nuolatinę sąskaitą. - Jis susakė skaičius.
- Kuo galime padėti?

- Man reikia sužinoti tokios Merės A. Viljams kreditų būklę. Paskutinė žinoma gyvenamoji vieta - Mineapolis. - Jis padiktavo adresą ir paklausė: - Kiek toli į praeitį galite rasti duomenis?

Atsakymas sekė tuojau pat:

- Tiek, kiek jūs galite apmokėti.

Apsaugos agentūrai "Patikimumas ir saugumas" vadovavo puikus vyrukas vardu Teris Konvėjus - buvęs Nacionalinės futbolo lygos žaidėjas, turintis teisės mokslų laipsnį ir puikias dalykines savybes. Dabar jis uždirbdavo kur kas daugiau nei futbolo aikštėje, o tai šį tą sako. Teris buvo puikus profesionalas, kol jam nesutrupino kelio.

"Patikimumas ir saugumas" apsaugos versle surado puikią nišą, teikdamas paslaugas tiek gerą, tiek prastą reputaciją turintiems turtuoliams, diplomatams, politikams, šou verslo įžymybėms ir jų šeimos nariams. Konvėjus nekonkuravo su "Vakenhatu" ar "Faru išsinuomavimui". Tarp jo klientų buvo stambiausių firmų prezidentai, o agentūroje nedirbo atsitiktiniai žmonės - tik profesionalai.

Ir vis dėlto mintis įsigyti asmens sargybinį Lasiteriui nepatiko. Tai reiškė ne tik tai, kad jis bus nuolat stebimas, bet ir tai, kad jam teks mokėti už įsiveržimą į jo asmeninį gyvenimą. Asmens sargybiniai negali neerzinti, kadangi stypso šalia nuolatos, su visais savo slaptažodžiais, mobiliaisiais telefonais ir pistoletais.

Lasiteris puikiai žinojo, kas tai yra, kadangi jam teko organizuoti kai kurių savo klientų apsaugą. Šie iš pradžių jam dėkodavo ir džiaugdavosi atsidūrę dėmesio centre, bet laikui bėgant, imdavo zurzti, o paskui ir maldauti: "Nejaugi tai būtina? Kiek visa tai tęsis?"

Galiausiai Lasiteris susiraukęs surinko agentūros numerį, ir, kai Teris pakėlė ragelį, trumpai, sausu dalykišku balsu nupasakojo užduotį:

- Yra objektas - čia, Vašingtone, civilis, šeimos neturi, amžius - trisdešimt penkeri.

- Ryšiai vyriausybėje?

- Nėra. Tačiau galima su didele tikimybe teigti, kad jo gyvybei gresia pavojus.

- Koks pavojus?

- Į jį jau buvo šauta.

- Tinka.

- Todėl manome, kad būtų neblogai...

- Kas tas klientas?

- Aš.

Sekė ilga pauzė. Galiausiai Teris pasakė:

- Taip... Tai bloga naujiena. Jei tave nudės, aš neteksiu vieno iš geriausių klientų. - Jis vėl patylėjo, paskui tarė: - Žinai, atsiųsiu tau Baksą.

- Baksų aš ir taip daug turiu.

- Labai juokinga. Jis bus pas tave apie šeštą. Be to, nusiųsiu ką nors prie tavo namų, kad pavaikštinėtų aplinkui. Tau geriau persikelti į viešbutį, bent jau šiai nakčiai. Pagyvensi, ten su Baksu.

Lasiteris kažką sumurmėjo, tada tarė:

- Tikėkimės, kad jis man patiks.

Vos tik Džo padėjo ragelį, suzvimbė faksas, ir teko nueiti prie jo. Iš aparato išlindo antraštė: "Merė A. Viljams", ir Lasiteris suprato, kad atėjo žinutė nuo kompanijos "Abipusės paslaugos". Jo dideliam džiaugsmui, be ataskaitos apie kreditus, žinutėje buvo ir jos gimimo data - 1962 metų kovo 8-oji, bei socialinio draudimo kortelės numeris.

Turint gimimo datą ir socialinio draudimo numerį, galima surasti ir prieiti prie Merės Viljams banko sąskaitų, medicinos kortelių, nekilnojamojo turto įkeitimų, mokesčių dokumentų ir dar daug ko - tik panorėk. Jau vien socialinio draudimo numeris slėpė gausią informaciją: pavyzdžiui, pirmieji trys skaičiai rodė gimimo vietą, kas, be abejo, pagelbės paieškoje.

Lasiteris pasiėmė nuo lentynos žinyną "Prieinami duomenys" ir atsivertė skyrių apie socialinį draudimą. Ten susirado numerių ir regionų sąrašą. 146 reiškė Meino valstiją. Padėjęs žinyną atgal, Džo ėmėsi tyrinėti Merės Viljams kreditų istoriją ir tuojau pat atkreipė dėmesį į kai kuriuos keistumus.

Pirmiausia, ten nebuvo uždelstų mokėjimų. Nė vieno. Visi čekiai, kuriais dama atsiskaitinėjo, buvo padengti, kas nutinka itin retai - bankų operacijų laikas dažnai nesutampa. Bet keisčiausia buvo tai, kad kreditinėmis kortelėmis naudotis Merė Viljams pradėjo tik 1989-aisiais. Tai reiškė, kad iki dvidešimt šešerių metų Merė Viljams atsiskaitinėjo grynaisiais ir tik po to įsigijo platininę "American Express" kortelę. Tuo pat metu ji įsitaisė ir porą kortelių "Visa". Visose kortelėse kredito limitas buvo gana įspūdingas. Tačiau iki tol Merė kreditais nesinaudojo.

"Bet argi taip gali būti? - svarstė Lasiteris. - *Atrodo, lyg ji būtų staiga atsiradusi iš paties Didžiojo Kreditoriaus šonkaulio. Tai iš kurgi ji iš tiesų išdygo?"*

Ir kur pradingo? Kreditas kortelėse buvo išnaudotas 1991 metais, tuo pačiu metu uždarytos ir visos jos banko sąskaitos. Nuo to laiko - nieko.

Nei užstatų, nei įsiskolinimų, nei kitų pėdsakų. Iš esmės, Merė Viljams tiesiog dingo.

Bet tai dar ne viskas. Prie kreditų istorijos ataskaitos visuomet pridedama ankstesnių užklausų sąrašas. Jūs nuomojatės butą, ir savininkas siunčia užklausą. Užklausa siunčiama, kai jūs atsidarote kredito liniją didelėje universalinėje parduotuvėje, kreditan perkate naują automobilį arba ruošiatės pradėti dirbti. Džo Lasiterio, ar, tiksliau, "Abipusių paslaugų" užklausa taip pat automatiškai užfiksuota, ir apie ją būtinai išliks duomenys kiekvienoje būsimoje užklausoje.

Tačiau Merės Viljams kreditų būkle nuo 1991-ųjų metų buvo domimasi tik vieną kartą, o tai reiškė, kad ji tiesiog išnyko iš Jungtinių Valstijų ekonomikos. Toks dalykas galimas, nors ir mažai tikėtinas - juk net bankrutavę asmenys vis mėgina gauti erzacines korteles, kad galėtų apmokėti savo išlaidas. Juk kitaip jie tiesiog negalėtų nei išsinuomoti automobilio, nei rezervuoti kambario viešbutyje, nei išgryninti čekių.

Išvykimas į užsienį Viljams finansinio pasyvumo nepaaiškino, vedybos - taip pat. Jį galėtų paaiškinti įstojimas į religinę sektą, kuri verčiasi natūriniu ūkiu už rinkos ekonomikos ribų. Gal ši moteris įsiliejo į Muno sekėjų gretas arba ėmė verstis natūriniais mainais "sauskelnės už bulves", o gal jai nereikia nuomotis automobilių, rezervuotis numerių ir gryninti čekių?

Tačiau, kokios bebūtų šio keisto reiškinio priežastys, ataskaita negalėjo nieko apie jas pasakyti.

Vienintele išimtimi šio visuotinio sąstingio paveiksle buvo 1995 metų spalio 19 diena datuota užklausa. Dvi savaitės iki Ketės ir Brendono nužudymo.

Iš ataskaitos matėsi, kad užklausa atėjo iš Čikagos nuo kompanijos "Jungtiniai produktai", kuri, sprendžiant iš pavadinimo, vertėsi tuo pačiu, kaip ir firma "Abipusės paslaugos".

Tai nieko nereiškė, nors ir atrodė ganėtinai keistai. Jei vienu metu būtų pasiųstos kelios užklausos, galima būtų tarti, kad Merė A. Viljams po kelių atsiskyrėliško gyvenimo metų nusprendė grįžti prie ankstesniojo gyvenimo būdo. Tačiau buvo ne taip. Tik viena užklausa spalį, o paskui, iki pat Lasiterio kreipimosi - nieko.

Džo atidėjo ataskaitą ir surinko Džudės numerį.

- Kas nutiko? - išgirdo klausimą.

- Čia Džo Lasiteris - šios kontoros savininkas.

- Atleisk, Džo, - kiktelėjo Džudė. - Man čia viskas dega. Kuo galiu... - Ji vėl nusijuokė. - Na gerai, ko tau reikia?

- Ar mes turime bendradarbį Mineapolyje?

- Žinoma. Prisimeni Kouelzo bylą? Vaikinas mieste subėgiojo ištisą maratoną. Džordžas... Džeris...

Lasiteris prisiminė bylą, tačiau bendradarbio - visiškai ne. Kol jis stengėsi prisiminti. Džudė jau suspėjo rasti vardą kompiuteryje.

- Haris. Haris Stoikavičius, kompanija "Paieška". - Džudė išpyškino telefono numerį ir metė ragelį.

Kaip žmogaus, turinčio pavardę Stoikavičius, ir dar gyvenančio Mineapolyje - pasaulinėje baltos duonos sostinėje - Hario balsas skambėjo gana neįprastai.

- Laa-ba diee-na, - sududeno tarsi iš statinės žemas baritonas, kuriame neklystant galima buvo pagauti afroamerikiečio intonacijas. - Kompanija "Paieška". Jūs kalbate su Hariu.

- Aš - Džo Lasiteris. Kažkada jūs mums labai padėjote.

- Tai jau taip, - pašaipiai atsakė baritonas. - Darbo buvo iki kaklo. Panelei Džu-u-dei Ri-i-vkin.

- Taigi.

- Kuo dabar galiu jums padėti, pone Džozefai Lasiteri? Spėju, jūs ir esate Didysis bosas, jei tai, žinoma, ne retas sutapimas.

- Ne. Aš - tas pats Lasiteris.

Ragelyje pasigirdo skardus krūtininis juokas.

- Ką gi. Tuomet Haris klausosi ištempęs ausis.

- Ieškau moters, kuri iki tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt pirmųjų metų gyveno Mineapolyje.

Jis susakė visas smulkmenas.

- Turiu klausimą, - tarė Stoikavičius. - Ši dama kur nors išvažiavo ar dingo? Ir jei dingo, tai ar ji slapstosi, ar ne?

Puikūs klausimai.

- Nežinau, - kiek pagalvojęs, atsakė Lasiteris.

- Nuo to priklauso operacijos biudžetas. Išlaidos gali smarkiai skirtis.

- Suprantu, bet... Bijau, pone Stoikavičiau, kad galiausiai jūs aptiksite tiktai kapą.

- O...

Lasiteris pažadėjo faksu atsiųsti ataskaitą apie kreditus ir išvardijo viską, ką jau buvo nuveikęs Fredis. Stoikavičius pasakė, kad kreipsis į transporto valdybą, peržvelgs spaudą ir teismų ataskaitas.

- Ir dar kai kas, - tarė Lasiteris. - Atrodo, Merė Viljams, buvo nėščia. Tiksliau, aš tai žinau. Maždaug ketvirtame mėnesyje.

- Pažiūrėsiu, ką iš to galima išpešti, - atsakė Stoikavičius. - Daugiau nieko nesugalvojat?

- Dabar - nieko.
- Tuomet - prie darbo! - tarė Stoikavičius.

Džo peržiūrinėjo kontraktą dėl "Lassiter Associates" pardavimo, kai Viktorija pranešė, kad jį nori matyti Diva Kolinz iš tyrimų skyriaus.

- Tegu užeina.

Jaunutė Diva Kolinz siaubingai jaudinosi. Atmetusi ilgus šviesius plaukus ir nusiėmusi akinius, ji sustingo tarsi pagal komandą "ramiai", laikydama rankose dokumentų pluoštelį. Lasiteris pasiūlė jai sėstis, ką ji ir padarė.

- Tai pirminio tyrimo rezultatas, - atraportavo mergina. - Tai, ką pavyko rasti internete.

- Apie kokį tyrimą mes kalbam? - pasiteiravo Lasiteris.

Diva Kolinz sutriko ir kiek atsipalaidavo. Pasibalnojusi akiniais nosį ir patogiau įsitaisiusi krėsle, ji tarė:

- Apie italų daktarą Ignacijų Barezį.

- Atrodo, jūs gavote krūvą medžiagos.

- Kol kas, deja, tiktai antrinės: nuorodos į jo darbus ir kitų tyrinėtų komentarai. Aš juos surūšiavau. Antrojoje aplanko pusėje, pradedant nuo šito geltono lapelio - vardo paminėjimai arba citatos. Aš juos išsaugojau... nežinau... matyt, dėl visa ko. Gal jūs kartais panorėsite susisiekti su autoriumi ar dar ko nors.

- O kaip paties Barezio publikacijos?

- Kad jas rastume, prireiks laiko. Bet jau šiandien man pavyko atkapstyti daugumą. - Kiek padvejojusi, mergina pridūrė: - Na, žinoma, ne aš viena, mes visi. Kai kurią medžiagą galima gauti universitetuose, bet ji labai išmėtyta, kadangi daktaras Barezis vykdė tyrimus įvairiose mokslo srityse. Aš ir anksčiau girdėjau apie jį.

- Šit kaip?

Diva Kolinz išraudo.

- Apie jo biblinius tyrimus. Paskutiniajame kurse aš vykdžiau lyginamąją įvairių religijų analizę, ir Barezio vardas būdavo beveik visose nuorodose.

- Šaunu! Tikriausiai tai labai padėjo jums ieškoti.

Džo norėjo ją padrąsinti, bet Diva tik dar labiau sutriko.

- Truputėlį, - droviai prisipažino ji. - Aš žinojau, kur ieškoti jo darbų. Bet su genetika buvo kur kas sunkiau. Teko net prašyti pagalbos Džordžtauno universitete.

- Labai teisingai.

Divos veidelis nušvito, ir ji vėl nusiėmė akinius.

- Dauguma Ignacijaus Barezio darbų - straipsniai, ir mes galime gauti jų kopijas per tarpbibliotekinį abonementą, bet jums teks užsakyti jų santraukas, jei, žinoma, nenorite gauti pilnų vertimų.

- Kiek tai truks?

- Referavimui reikės... - Mergina papurtė galvutę. - Nežinau, bet vertimai truks visą amžinybę. Tai juk ne apsakymas, o rimtas mokslas.

- O Barezio knyga?

- Ji yra keliose universitetų bibliotekose, bet kol kas aš radau leidimus tik italų kalba. Knyga buvo išleista ir anglų kalba, bet ją surasti labai sunku. Aš tęsiu paiešką ir jei nerasiu pačios knygos, tai bent jau aptiksiu kokį nors kritinį straipsnį.

- Labai ačiū, Diva, - pasakė Lasiteris, žvelgdamas į dokumentų krūvelę. - Atrodo, jūs puikiai padirbėjot.

Jis pakilo ir paspaudė jai ranką. Mergina skaisčiai nuraudo, ir Lasiteris staiga išsigando, kad ji padarys reveransą.

Divai Kolinz išėjus, Lasiteris pasiėmė iš krūvelės viršutinį dokumentą. Tai buvo kažkokio Volterio Fildzo, filosofijos daktaro, straipsnis, paskelbtas žurnale "Molekulinė biologija".

REPRESINIŲ BALTYMŲ VAIDMUO RIBONUKLEININĖS RŪGŠTIES POLIMERŲ TRANSKRIPCIJOJE

Komentarai Ignacijaus Barezio, Ezros Sidrano ir kt. tyrimams, pateikti kasmetinėje biogenetikos konferencijoje. Bernas, Šveicarija, 1962, balandžio 11.

Lasiteris pamėgino įveikti pirmąją pastraipą, bet metė šį užsiėmimą, suvokęs, kad nesupranta nė žodžio. Mąsliai atidėjęs straipsnį, jis pasiėmė iš aplanko kitą dokumentą:

EUKARIOTINIŲ GENŲ REGULIACIJA. KOLIOKVIUMAS.

(Remia Karališkasis koledžas, Londonas).

Pastabos.

Visiška painiava!

Trečias darbas vadinosi:

X CHROMOSOMŲ YPATYBĖS PRIKLAUSOMAI NUO LYTIES.

RECESYVINIAI ALELIAI, KLAINFELTERIO-TERNERIO SINDROMAS.

Naujų I. Barezio, S. Rivelės ir S. Vilkinsono tyrimų komentarai.

Lasiteris jau beveik suprato pirmąjį puslapį, bet paskui tekstas vėl sumirgo moksliniais terminais. Netekęs vilties prasibrauti pro genetikos brūzgynus, jis atidėjo straipsnį, ir atsilošęs krėsle, užsimerkė.

"Viskas kur kas sudėtingiau, nei atrodė iš pirmo žvilgsnio", - mąstė Lasiteris. Taigi, jam prireiks "rabino" - žmogaus, galinčio paaiškinti

mokslo subtilybes tam, kuris universitete studijavo anglų kalbą ir literatūrą.

Jis išsitraukė bloknotą ir užsirašė: "Rabinas".

Bet šito gali nepakakti. O jeigu publikuoti Barezio darbai nepilnai atspindi jo veiklą? Arba, metęs genetiką, daktaras toliau vykdė tyrimus savarankiškai - pavyzdžiui, savo klinikoje. Laikraščiuose pilna svarstymų apie etinę genetinių tyrimų pusę. O jei Barezio atradimai prieštaravo etikos normoms? "Velniop! - nusprendė Lasiteris. - Tušti samprotavimai nieko neduos. Be to, šių samprotavimų nėra kuo pagrįsti". Nėra jokių įrodymų, kad Barezis tęsė tyrimus.

Lasiteris sudejavo, grįžo prie dokumentų krūvos ir pradėjo rūšiuoti ją į dvi dalis, atskirdamas genetikos straipsnius nuo biologijos darbų. Jis nusprendė, kad pastaruosiuose susigaudyti galės. Pavyzdžiui, šitame:

ANKSTYVOSIOS KRIKŠČIONIŲ BENDRUOMENĖS IR KERIGMA

Regioninių šaltinių, vienalaikių Morkaus evangelijai, tekstinių sutapimų analizė.

I. Barezis, "Lyginamųjų religinių tyrimų žurnalas".

29 tomas, 1997 rugpjūčio 11.

Po minutės suzirzė vidaus ryšys. Pagalvojęs, kad teologija gali pasirodyti ne ką paprastesnė už genetiką, Lasiteris padėjo dokumentą ant stalo ir tarė:

- Taip?

- Mes jau parduoti? - paklausė Viktorija.

- Ką?

- "Business Week" pirmojoje linijoje.

- Pasakyk jiems "ne".

- Ne-mes-neparduoti... ar ką?

- Ne-manęs-nėra.

- Gerai. Be to, antrojoje linijoje - ponas Stoikavičius.

- Atsakysiu. - Lasiteris pakėlė ragelį. - Sveiki, Hari! Kodėl skambinate? Turite kokį nors klausimą?

- Ne ne, - sududeno Haris. - Klausimų neturiu, greičiau priešingai - turiu atsakymą.

- Praėjo vos dvi valandos, ir norite pasakyti, kad radote Merę Viljams?

- Ne, kol kas neradau. Pamenate, aš klausiau, ar ši moteris nori, kad ją rastų? Dabar žinau atsakymą į šį klausimą.

- Ir koks gi atsakymas?

- Ji visiškai aiškiai nenori būti surasta.

- Ir ką jūs dabar ruošiatės daryti?

- Labai gaila jus nuvilti, bet dabar man šiam darbui teks paaukoti daug gerai apmokamų valandų. Tačiau galvą man skauda, bičiuli, visai dėl ko kito. Merė Viljams pasislėpė rugsėjo devynioliktąją, kadangi rugsėjo aštuonioliktąją buvo nustatyta jos tikroji asmenybė.

- Ką jūs kalbat? Kokia "tikroji asmenybė"?

- Merė A. Viljams - tai Kalista Beits! Ką jūs į tai?

- Juokaujat! - pasakė Lasiteris.

Jam prieš akis šmėstelėjo nuotraukos iš bulvarinio skaitalo. "Kalista Kanuose". "Kalista Sidnėjuje". "Kalista ilsisi vienumoje". Ši aktorė jau septynerius ar aštuonerius metus nesifilmavo kine, tačiau jos veidas - visuomet dailus - kažkodėl ir toliau žvelgė nuo žurnalų viršelių prekybos centrų lentynose. Kaip ir Greta Garbo, ji liko simboliu, kadangi pasitraukė iš ekranų savo svaiginančios karjeros viršūnėje, iškeisdama šlovės laurus į tylą ir ramybę. Tačiau šiuo atveju viskas buvo kur kas paslaptingiau ar net nelemčiau. Visi žinojo, kad su Kalistos Beits dingimu, kaip anksčiau - su Lindbergo ar Šaronos Teit dingimu - susijusi kraupi istorija. Ir šią istoriją visi žinojo iki pat menkiausių smulkmenų.

Lampoko kalėjimo Kalifornijos valstijoje kalinys, nuteistas septyniolikai metų už sunkius kūno sužalojimus, plėšimą ir išprievartavimą, atsėdėjęs pusę savo laiko staiga užsiliepsnojo aistra puikiajai aktorei. Jis rašinėjo į studiją laiškus, prašydamas atsiųsti nuotraukų, įstojo į jos gerbėjų klubą ir aprašinėjo albume visus Beits poelgius ir reikalus. Galiausiai jo kamera pavirto betonine šventykla, skirta Vienintelei ir Nepakartojamai Kalistai Beits.

1988 metais paleistas pagal laidavimą, jis išvyko į ekskursiją autobusu po Beverli Hilzą, kurios metu gidas parodė visiems jo deivės namą. Paskui kelis mėnesius jis klajojo po apylinkes, palikinėdamas prie Kalistos vartų "dovanėles". Tarp jų buvo Vokietijoje nufilmuotas pornofilmas ir budelio, kurio vienintelis drabužis buvo gobtuvas, nuotrauka. Visa tai atrodė gana šiurpiai.

Paskui reikalai dar pablogėjo. Kiekvieną naktį kažkas spaudė vidaus ryšio mygtuką prie įėjimo į kiemą, tačiau prie vartų nieko nebūdavo. Kalista dažnai keisdavo telefono numerius, nenurodydama jų žinynuose, ir vis dėlto bet kuriuo metu galėdavo suskambėti telefonas ir vis tas pats vyriškas balsas kartojo: "Kalista - didelė skylutė. Įsileisk mane į save!"

Dukart maniakas buvo perlipęs sieną, skiriančią aktorės valdas nuo gatvės, ir du kartus jį nuvijo aršus nusenusio labradoro, vardu Keruakas, lojimas. Sykį, imdama laiškus iš pašto dėžutės, Kalista pamatė, kad jie

išteplioti krauju. O vieną kartą, kai kiemo vartai atsivėrė, persekiotojas išdygo šalia jos automobilio ir, daužydamas kumščiu į dureles, pradėjo reikalauti, kad jį įsileistų.

Policija elgėsi mandagiai, tačiau efektyvių veiksmų nesiėmė. Mėnesį po atsitikimo prie vartų patrulinės mašinos, pravažiuodamos pro Kalistos namą, sulėtindavo greitį, kad apšviestų artimiausius medžius ir krūmus. Tai nedavė rezultatų. Farų pasiūlymu Kalista savo telefonuose įsirengė numerių atpažinimo sistemas, tačiau persekiotojas naudojosi tik taksofonais gatvėje. Po kelių mėnesių klaidingų, arba tikrų, bet rezultatų nedavusių aliarmų policija gūžtelėjo pečiais. "Tai tik vaikigaliai", - paskelbė farai, tarsi vaikų išdaigomis galima būtų paaiškinti kraują, pornografiją ir beprotį, tampiusį automobilio durelių rankeną.

Tą naktį, kai jis nužudė šunį ir išlaužė duris, Kalista sėdėjo svetainėje. Išgirdusi priešmirtinį Keruako stūgsmą ir išdaužto stiklo žvangesį, ji puolė prie telefono, surinko 911 ir, dusdama, sušnabždėjo žodžius, kuriuos paskui ištisą savaitę citavo per visas žinias: "Tai Kalista Beits, Maripoza, du šimtai vienuolika... žmogus su peiliu... nužudė mano šunį ir dabar stovi svetainėje, ir tai ne vaikas".

Policija atvyko ganėtinai greitai - po keturių minučių, bet maniakas visgi spėjo du kartus smogti aktorei ir perpjauti jai dešiniojo riešo sausgysles.

Paskutiniame savo kadre stulbinančiai graži, žvilgančiu žydru kostiumėliu Kalista stovėjo ant teismo pastato laiptų po nuosprendžio. "Tai jau viskas, vaikinai", - ištarė ji, kreipdamasi į reporterių ir smalsuolių minią.

Nuo tada Kalista kartkartėmis duodavo interviu. Sklido gandai, kad ji grįžta prie darbo. Bet teisūs buvo tie, kurie pareiškė: ši moteris nusprendė viską mesti. Per metus ji pardavė namą, baldus ir pradingo. Nuo tada niekas jos nematė, ar, tiksliau - matydavo visur, dažnai - keliose vietose iš karto.

Pop kultūra laikė Kalistą Beits pusiau Merilina, pusiau - Džonu F. Kenedžiu, ir jos vardą dažnai rašinėjo ant tiltų ir pastatų sienų. Tam tikras nemirtingumas.

Bet ji turėjo dar kažką. Kažką tokio... Po akimirkos Lasiteris pajuto, kaip į kraują plūstelėjo adrenalino banga. Jis įsitempė. Ant liežuvio galo sukosi svarbūs žodžiai... Bet taip ir liko neištarti. Jis staiga pamiršo, ką norėjo pasakyti. Vaizdinys šmėstelėjo ir tuojau pat išnyko.

- Ne, pone Lasiteri. Aš visai nejuokauju. Suradau konsjeržą, kuris anksčiau dirbo tame pastate. Gyvena Floridoje. Kai paminėjau Merę Viljams, jis pasiteiravo, ar aš ne iš laikraščio. "Iš kokio laikraščio?" - klausiu

aš. "Inquirer", - atsako jis. Paskui vyrukas pareiškia, kad puikiausiai atsimena Merę Viljams, nes "vos nenudvėsė, kai sužinojo, kad ji - Kalista Beits". Jis asmeniškai vedžiojo reporterius po kambarį, ir jie atsiuntė jam iškarpą iš laikraščio.

- Hari... - pradėjo Lasiteris, neslėpdamas skepticizmo, - "Inquirer" - ne pati...

- Palaukit! Palaukit! Žinau, ką norite pasakyti, bet pirma išklausykite manęs iki galo. Aš puikiai prisimenu šitą straipsnį. Jūs nieko nežinote, kadangi gyvenate ne Mineapolyje ir kadangi Kalistą Beits kiekvieną savaitę mato kiekvienas, kas netingi. Prieš porą dienų skaičiau, kad ją matė Norfolko saloje ar kokioje kitoje taip pat baisioje vietoje.

- Taip. Ji sveria vos šešiasdešimt svarų ir serga leukemija.

- Taip! Ten dar buvo nuotrauka, kur ji - vieni kaulai ir oda ir tuoj tuoj numirs. Bet aš noriu pasakyti, kad Mineapolis - mano gimtasis miestas. Ir aš atsimenu ponią, kuri matė Kalistą Beits ir netgi davė interviu televizijai. Dabar aš prisiminiau, kad ji minėjo Merės Viljams vardą - tuomet neatkreipiau į tai dėmesio.

- O kodėl nusprendėte, kad tai - būtent ji?

- Pasikalbėjau su reporteriu.

- Iš "Inquirer"?

- Taip.

Lasiteris paniekinamai prunkštelėjo.

- Palaukit! Vyrukai kur kas rimtesni, nei jūs galvojate. Juk juos kas dieną paduoda į teismą. - Detektyvas kiek patylėjo ir paklausė: - Ar klausotės?

- Ištempęs ausis.

- Gerai. Buvo taip: kažkas paskambino į laikraštį ir pranešė:

-... kad matė Kalistą.

- Būtent tai aš ir noriu pasakyti. Kažkas skambina į "Inquirer" ir tvirtina: "Aš mačiau ją kartu su nekilnojamojo turto pardavimo agentu. Agentūra "Dvidešimt pirmas amžius". Skambino gerklinga boba iš kažkurio priemiesčio.

- O aš maniau, kad Kalista Beits gyvena prabangiame name centre.

- Gyveno, bet nusprendė įsigyti kitą būstą. Puikus namas. Nuostabi vietovė. Apmokėjimas grynais. Nekilnojamojo turto agentas sako, kad tai galėtų būti puikus sandėris. Paskui pasirodo kažkoks reporteris ir išpeša iš klerko vardą - "Viljams". Tuomet laikraštininkai beldžiasi į jos duris "Fontanuose". "Tuk tuk!" "Kas ten?" "Inquirer!" Viskas! Ji tuojau pat išvažiuoja.

- Puiki istorija. Tik vienintelis klausimas: iš kur žinote, kad tai buvo Kalista Beits?

- Reporteris - vyruko vardas Maiklas Finlis - be kita ko, dar ir fotografavo. Prieš pabelsdamas į duris, jis sėdėjo automobilyje gatvėje ir pleškino. Kalista išeina iš namo. Kalista įeina į namą. Aš mačiau nuotraukas. Turiu pripažinti, kad dabar jos plaukai kaštoniniai ir šukuosena visai kitokia. Tamsūs akiniai. Bet moterytė panaši į ją. Be abejonių.

- Panaši!

- Palaukit gi! Aš paskambinau Finliui, ir jis pasakė, kad tiksliai žino - tai Kalista Beits.

- Kodėl jis toks tikras?

- Vaikinas patikrino jos kreditines korteles. Užsiėmė draudimo kortele ir viską sužinojo! Pasirodo, Kalista Beits - sceninis vardas, kurį sugalvojo agentas jai atvažiavus į Kaliforniją. Jiems reikėjo kažko įsimenančio - na jūs suprantat... Tačiau kortelės numerio panelė nepasikeitė. O ir kam? Kaip ji besivadintų, jai tenka mokėti mokesčius, todėl Kalista Beits naudojo savo ankstesnįjį numerį.

- Argi tai nebūtų paaiškėję iš karto daugelyje vietų?

- Ne. Ir, be to, Kalista tuomet nesislapstė. Jai mokėdavo per finansų kompaniją, kurią ji užregistravo savo sceniniu vardu, o norint pervesti pinigus tereikėjo žinoti tam tikrą numerį. Visą buhalterinę apskaitą ji vedė pati ir asmeniškai mokėjo mokesčius. Tad vardas, atitinkantis socialinio draudimo kortelę, tiesiog nebuvo minimas.

- Taigi, klokite tiesiai. Jos tikrasis vardas...

- Merė Viljams.

- Ir ji pasikeitė jį į Kalistą Beits, pasirodžiusi scenoje.

- O išvykusi iš Kalifornijos, - tęsė Stoikavičius, - vėl sugrįžo prie Merės Viljams. - Privatus detektyvas kiek patylėjo, paskui prabilo vėl: - Įsivaizduojat, kaip sunku pasislėpti tokiai įžymybei? Štai ir kalbėk po to apie chameleonus. Ta moteris... nuostabi aktorė!

- Kas nutiko Finliui?

- O, Finlis gyvena puikiai! Dėl jo galite nesirūpinti. Finlis gavo jos kreditų istoriją ir vis dar gyvena iš jos. Jūs juk matėte tuos straipsniūkščius: "Mėgstamiausi Kalistos restoranai!", "Kalista lošia lenktynėse!", "Slapti Kalistos prieglobsčiai!" Ir dar gausybė panašių.

Lasiteris pasijuto itin bjauriai, įsivaizdavęs antraštes: "Žudikas maniakas susidoroja su Kalista ir vaiku - jos slaptos meilės vaisiumi!" Dokumentiniame seriale "Ieškomas!" bus paskelbtas specialus reportažas. Ekrane pasirodys telefonu kalbantis Riordanas, paskui kamera stambiu planu parodys ant jo stalo gulintį aplanką. Publikai ilgai demonstruos su-

žalotą Grimaldžio veidą, paskui seks siaubingas nužudytų vaikučių, negyvų jų mamų ir apdegusių namų paradas. O laidos pabaigoje pasirodys specialios telefono linijos numeris: "Skambinkite 1 - 800 - Kalista. (1 - 800 - 225 - 4782). Padėkite mums jį surasti, kol to dar nepadarė jie!"

- Atleiskit, Hari, bet turiu jūsų kai ko paklausti. Ką jūs pasakėte tam vyrukui? Turiu omenyje, ar neišplaukė į paviršių mano vardas?

- Ne, neišplaukė. Pasakiau jam, kad mane pasamdė "Persekiojamų moterų pagalbos grupė". Be to, kad jis prabiltų, man teko įbrukti jam du šimtus dolerių.

Lasiteris susimąstė.

- Puiku, - tarė pagaliau. - Bet, tiesą sakant, nežinau, ką dabar daryti. Man rodos, jei anksčiau ją buvo sunku surasti, tai dabar...

- Bus dar sunkiau. Visiškai sutinku. Bet mes turime už ko užsikabinti. Konsjeržas sakė, kad Kalista pagelbėdavo bibliotekoje. Lankė kažkokius kursus vietos koledže. Be to, nėštumas. Ji galėjo vaikščioti į būsimųjų motinų mokyklėlę, įstoti į kokią nors draugiją... Žodžiu, aš galėčiau visa tai patikrinti.

- Taip. Kodėl jums to nepadarius? Pažiūrėsim, kas išeis. O kol kas... duokit man reporterio telefono numerį. Kaip jis ten. Finlis?

Padiktavęs numerį, Stoikavičius pasakė:

- Negaliu neįspėti.

- Dėl ko?

- Kai skambinsite Finliui, tvirčiau laikykitės už piniginės.

Paskui juodaodis Minesotos gyventojas nusijuokė, ir jo juokas priminė griaustinį.

Kalista Beits.

Gera ar bloga tai naujiena, tačiau, be abejonės - sensacinga. Surasti aktorę ir įspėti bus labai sunku, tačiau ir žudikai lengvai jos neras. O jei jau jis, Džo Lasiteris, nesugebės suieškoti Kalistos, tai jos surasti tikriausiai niekas nepajėgs. Tuo irgi nereikėjo abejoti.

Pakilęs iš krėslo, Lasiteris priėjo prie lango. Jau nebesnigo ir oras smarkiai atvėso. Saulė nusileido, ir dangus už Pentagono nusidažė reta safyro spalva. Šviesos užlietas Kapitolijaus kupolas žėrėjo tarsi ledinis briliantas, jo aštrios briaunos, įgilinimai ir kitos detalės matėsi taip aiškiai, kad visas pastatas panešėjo į gigantišką raižytų figūrėlių iš dramblio kaulo, kurių galima nusipirkti kinų kvartale, kopiją. Virš miesto, apsuptas išsibarsčiusių žvaigždžių, švytėjo nublyškęs mėnuo. Žvaigždės buvo ryškios kaip niekad, ir Lasiteris nesunkiai įsivaizdavo, kad Žemę

nuo likusios Visatos skiria didžiulis juodas kupolas, ir dangaus švytėjimas matosi tik tose vietose, kur kupole yra skylutės.

Džo pajuto, kaip nuotaika pamažu taisosi. Ji buvo jau beveik puiki. Galbūt, Kalista, nepaisant visko, gyva. Galbūt...

Suzyzė vidaus telefonas.

- Kas nutiko?

- Čia pas tave kai kas atėjo, - su aiškiu nepritarimu tarė Viktorija.

- Kas?

- Baksas.

32 skyrius

Slenkstį peržengęs padaras buvo ne aukštesnis nei penki coliai ir turėjo kokį keturiasdešimtį metų. Plaukai, pakaušyje surišti gumute, buvo supinti į kasytę, o oda švytėjo aiškiai cheminės kilmės bronza. Kaklo žmogėnas suvisai neturėjo, nebent kaklu laikytume raumenis, kurie palaipsniui perėjo į pečius. Iš pat pradžių Lasiteris pagalvojo, kad jo kabinete materializavosi netikusio trilerio herojus.

- Aš - Baksas, - pasakė padaras, tiesdamas ranką.

- Labai malonu, - tarė Lasiteris, neūžaugai minkant jo ranką savo letenoje.

- Neprieštarausite, jei pasižvalgysiu?

- Jauskitės kaip namie, - atsakė Džo. Asmens sargybinis patalpoje judėjo lyg tingėdamas, be ypatingo smalsumo, nukreipdamas žvilgsnį čia į vieną, čia į kitą pusę.

- O kas ten? - paklausė.

- Dušas.

Atidaręs duris ir dirstelėjęs vidun, Baksas murmtelėjo:

- Labai miela, - ir tęsė apžiūrą.

Priėjęs prie lango, jis ilgai ir įdėmiai stebėjo gatvę, o liovęsis tyrinėti, nuleido žaliuzes. Atsisukęs, dar sykį apžvelgė patalpą. Lasiterį labiausiai pritrenkė tai, kad jo žvilgsnyje neatsispindėjo jokios emocijos.

Paskui asmens sargybinis įsitaisė krėsle šalia židinio, pagirgždino pirštų sąnariais ir tarė:

- Teris man jau kai ką papasakojo, tad dirbkite, kaip dirbote. O aš tiesiog... pastebėsiu.

Tai pasakęs, Baksas pasirausė lagamine, išsitraukė knygą "Viduramžių Japonija" ir ėmėsi skaityti. Grįžęs prie popierių ant stalo, Lasiteris toliau ėmė dėlioti juos į dvi krūvas. Į vieną pusę - viskas, susiję su Barezio

veikla gamtos moksluose, į kitą - teologinių tyrimų vaisiai. Pabaigė jis tik pusę šešių ir iškart paprašė Viktoriją sujungti jį su mergina iš tyrimų skyriaus.

- Kaip manai, ji dar darbe?

- Esu tikra. Tačiau...

- Klausau.

- Kas tas tipas? - sukikeno Viktorija.

- Turi omenyje Baksą? Atsakau. Jis - profesionali auklė.

Baksas nepakėlė žvilgsnio nuo knygos.

- O... - tarė Viktorija ir po neilgos pauzė paklausė: - Nori pasakyti - asmens sargybinis? - Regis, ji buvo sukrėsta. - Gerai, paieškosiu Divos Kolinz.

Vos po pusės sekundės tyrėja sugriebė ragelį:

- Man reikia rabino, - pasakė Lasiteris.

- Atleiskit, aš ne visai...

Diva nesuprato firmos žargono. Terminą "rabinas" arba "rabis" sugalvojo Džudė apibūdinti žmogui, kuris apsiima konsultuoti pačioje tyrimo pradžioje. Dažniausiai tai būdavo žurnalistas, kartais - mokslininkas. Rabis pasitarnaudavo palydovu nežinomoje eilinio tyrimo žemėje. Tai galėjo būti siuvimo pramonė, prekyba metalais arba Amerikos automobilių asociacijos veikla. Šį kartą Lasiteriui reikėjo žmogaus, kuris galėtų kalbėti apie molekulinę biologiją paprasta anglų kalba. Jis paaiškino tai Divai.

- O... - pasakė ji. - Žinoma, aš ką nors surasiu.

- Puiku. Be to, tikiuosi, kad jūs padėsite man susigaudyti teologinėje medžiagoje. Čia jos labai daug. Gal jūs surūšiuotumėt ją, išskirdama Barezio įnašą, ir paaiškintumėt man, kas yra kas.

- Nežinau, - atsakė nervingai nusijuokusi mergina. - Aš ne specialistė.

- Specialistų man nereikia.

- Na... Pamėginkim, jei neprieštaraujate. Jūs norite, kad parašyčiau ataskaitą?

- Mes galėtume tiesiog pasikalbėti.

- Ne ne, nereikia, - aiškiai nusigando Diva. - Man visuomet lengviau dėstyti savo mintis raštu.

Lasiteris nuramino ją pareikšdamas, kad tai jam tinka, ir vėl įvarė jai siaubą, paklausęs, ar ji negalėtų organizuoti Kalistos Beits dosjė.

- Gerai, - su abejone balse atsakė Diva, o paskui, kiek patylėjusi, ir, matyt, kovodama su smalsumu, paklausė: - Tai kitas tyrimas?

Lasiteris nežinojo, ką atsakyti. Padvejojęs, jis vis dėlto ištarė:

- Ne.

- Gerai... Parengsiu ataskaitą rytojaus vakarui. Jums tiks?

Lasiteris pasakė, kad tai bus tiesiog nuostabu. Kai jis padėjo ragelį, Baksas pervertė puslapį ir pastebėjo:

- Vadinasi, Kalista Beits... Gudri bestija.

Po valandos Lasiteris jau sėdosi į ganėtinai siaurą keleivio sėdynę pilkame "Biuike", priparkuotame prie šaligatvio netoli nuo "Lassiter Associates".

- Nuo rytdienos ryto vairuotoju bus Piko, - pranešė Baksas, vikriai manevruodamas apledėjusiomis gatvėmis, - jis dievina šitą mažylę. O aš tiesiog bijau spustelėti akceleratorių - pernelyg galingas jos variklis.

Netrukus jie jau važiavo Memorialo tiltu per apledėjusį Potomaką. Riedant pro Pentagoną link Širlio autostrados, Baksas papasakojo Džo apie kai kurias jo naujosios mašinos ypatybes.

- Kai žmonės sako "neperšaunami stiklai", jie paprastai nežino, ką kalba. Tai - pusės colio storio leksanas. - Baksas pastukseno pirštu į šoninį stiklą. - Puiki medžiaga. Atlaiko viską arba beveik viską. Jei kas nors labai jau užsimanys su jumis susidoroti, turės panaudoti ką nors prieštankinio.

Iš išorės automobilis atrodė visai paprastai, tačiau salonas buvo labai ankštas. Durelės užsidarė taip sandariai, kad nuo slėgio pokyčio Lasiteriui suzvimbė ausyse. Baksas paaiškino, kad šitaip ankšta todėl, kad po apmušalu įtaisyta šarvuota vidaus danga, benzino bako matmenys smarkiai viršija standartinius ir automobilyje įtaisytas hidraulinis aparatas, galintis keisti pakabos aukštį.

- Jaučiuosi kaip Džeimsas Bondas, - tarė Lasiteris.

- Taip visi sako, - nusišiepė Baksas.

Jie sustojo prie prekybos centro "7-11" ir nusipirko didelę pakuotę šviesaus "Budweiserio", paskui kiek užtruko vaizdo kasečių nuomos punkte, kad pasiimtų porą Kalistos Beits filmų. Kai jie atvažiavo į "Komforto" viešbutį, Lasiteris liko mašinoje, o Baksas nuėjo registruotis. Susirietęs aklinai uždarytame "Biuike", Džo negalėjo atsikratyti jausmo, kad sėdi banko seife.

Pagaliau pasirodė Baksas. Žvaliai atžingsniavęs apledėjusia aikštele, jis įlindo į mašiną ir pasakė:

- Gavome du gretimus kambarius ir "vidiaką".

Nuvaręs automobilį už kampo prie galinės namo sienos, asmens sargybinis palydėjo Lasiterį laiptais į trečią aukštą.

- Mes galėjome apsistoti "Willarde", - tarė Džo. - Aš galiu sau tai leis-

- Čia bus geriau, - papurtė galvą Baksas. - Jei kas panorės surasti Džo Lasiterį, priemiesčio moteliai bus paskutinė vieta, kur jis bėgs.

Jų laikinas būstas buvo koridoriaus gale priešais laiptų aikštelę. Du gana didelius ir visai padoriai apstatytus kambarius su didžiulėmis lovomis jungė durys, pro langus matėsi kvapą gniaužiantis eismo 95-ąją autostrada vaizdas.

- Nusiderėjau trigubą nuolaidą, - išdidžiai pranešė Baksas. - Tik šešiasdešimt keturi doleriai už naktį! Ir tai su pusryčiais ir mokesčiais. - Eidamas prie langų ir dangstydamas juos užuolaidomis, jis tęsė: - Esmė ta, kad tokios įstaigose yra puiki apsauga. Vidurnaktį durys užrakinamos, ir, kad patektum į vidų, reikia skambinti. Be to, vestibiulyje nuolatos budi ginkluotas apsaugininkas. Dideliuose viešbučiuose, kaip "Willard", tėra tik šveicoriai. Tarsi jie galėtų kuo nors padėti, - palingavęs galva, užbaigė asmens sargybinis.

Lasiteris išsitiesė ant lovos ir perskaitė anotaciją ant vaizdo kasetės dėklo.

- "Greitas takelis" - komedija - 114 minučių, 1987. Kalista Beits. Metju Mabraidas. Protinguolis, besimokantis paskutiniame kurse Harvarde, pasiryžęs susižerti didžiulius pinigus biržoje.

"Kalista Beits jaučia ritmą ir laiką geriau, negu keturių žvaigždučių "Rolex"*! - "New York Times".

"Mes nusigraužėme pirštus, springdami iš juoko". - Siskelis ir Eberetas.

Nuomos firma "Blockbuster" skelbia: "Jei jums patiko ši juosta, pažiūrėkite filmą "Žuvelė, vardu Vanda". Ją galite gauti visose mūsų parduotuvėse ir nuomos punktuose".

Kitas filmas priklausė fantastikos žanrui.

"Dūdininkė" - Fantast. - 117 min. Šiuolaikinė "Hamelno žiurkininko" versija. Veiksmas vyksta Hamlino m., Ohajo valstijoje. Kalista Beits vaidina Penę - klajojančią pankę (nominacija "Oskaro" apdovanojimui), kuri savo lūpinės armonikėlės dėka išgelbsti miestą nuo mirtinu virusu užsikrėtusių žiurkių antplūdžio. Miesto tėvai atsisako įvykdyti tai, ką buvo jai pažadėję, ir labai greitai smarkiai pasigaili.

"Nuostabu!" - "New York Daily News".

"Stingdo kraują!" - "Premier".

"Kalista nepakartojama. Jūs taip pat sektumėte jai iš paskos". - "Rolling Stoune".

*"Rolex" Kentukio trijų dienų lenktynės - žirgų lenktynės, remiamos firmos "Rolex". Keturios žvaigždutės reiškia aukščiausio lygio rungtis.

Lasiteris gerai prisiminė dėl "Dūdininkės" kilusį triukšmą. Jis norėjo pažiūrėti filmą ir prisiminė, kaip stebėjo "Oskarų" įteikimo ceremoniją. Jis žiūrėjo televizorių su ... - kas gi buvo su juo tada? Ak taip, Džiliana. Duobutės skruostuose, pieno baltumo krūtys. Įdomu, kur ji dabar?

Reginys buvo nuobodus, bet Džiliana mygo jį žiūrėti. Teko nusileisti, tad Lasiteris visą naktį vėpsojo į filmų ištraukas, klausėsi idiotiškų juokelių ir pernelyg garsios muzikos. Reginio idiotizmą gilino tai, kad Džiliana vis atkakliau atstūminėjo jo meilinimąsi. Ji prikepo prie sofos ir šokčiojo vietoj, kai pasirodydavo jos numylėtiniai. Paskelbus "Geriausią moters vaidmenį" kamera, parodžiusi nugalėtoją, pasisuko į Kalistą Beits. Džiliana pasipiktino, kad Kalista nelaimėjo, bet tiek ji, tiek Lasiteris, kaip ir visa likusi publika, buvo tiesiog sužavėta, kai Kalista šelmiškai išsitraukė lūpinę armonikėlę ir sugrojo priešais kamerą melodiją iš filmo. Mįslingas Penės žvilgsnis nedviprasmiškai sakė visiems, kad ji žino, kaip susidoroti su skriaudėjais.

Filmo Lasiteris taip ir nepamatė, ir išvis beveik neprisiminė tų 1986-ųjų. Tais metais jis įregistravo savo firmą ir kaip beprotis ieškojo žmonių ir patalpų. Reikalų buvo iki kaklo, ir jis nespėjo su jais tvarkytis, ardamas po šešiolika valandų per parą. Žodžiu, visa kita, įskaitant Džilianą, pranyko pašėlusiame darbų verpete.

Baksas skambino telefonu - užsakinėjo picą kažkokioje vietinėje užeigoje, besididžiuojančioje "kuo tikriausia plytų krosnimi" ir nemokamu pristatymu.

- Paskambinkite apačioje pas portję. Aš nusileisiu ir pasiimsiu viską pats. Nepamirškit salotų.

Paskui asmens sargybinis paskambino Piko ir Čazui - kitiems savo komandos žaidėjams, kurie tikrino Lasiterio namą Makline. Po kelių frazių Baksas staiga nusijuokė.

- Ne, - tarė jis, - jie to nedaro. Paskambinsiu tau rytoj ryte. - Padėjęs ragelį, neūžauga pasisuko į Lasiterį ir paklausė: - Vadinasi, gyvenate kaime?

- Nedaug kas laiko Makliną kaimu, - atsakė Džo.

- Piko pamatė elnią ir vos neapsidirbo iš baimės, - juokdamasis paaiškino Baksas. - Žinot, ko jis manęs paklausė?

Lasiteris papurtė galvą.

- Ar jie nekanda?

Jie sėdėjo ant sofos, žiūrėjo "Greitą takelį" ir šlamštė picą. Alus buvo šaltas, salotos šviežios ir traškios, o pica - net geresnė, nei priklausytų.

Filmas buvo juokingas, bet Lasiteris jautė, kad jis balansuoja kažkur ant meno ribos. Jei režisierius būtų buvęs ne toks išradingas, o aktoriai - ne tokie talentingi, filmą nedaug kas tebūtų pajėgęs pažiūrėti iki galo.

Filmo audeklas neiširo Kalistos dėka. Ji turėjo ypatingą talentą komedijoms, ir tai gelbėjo vaidmenį, kuris, vaidinant kitai aktorei, būtų tapęs klišе. Kalista vaidino ne kvailą blondinę, o gudrią būtybę, galinčią apsimesti be galo kvaila, kai jai tas naudinga.

Baksas, atrodo, mokėjo filmą mintinai, ir baksnojo Lasiterį alkūne, kai turėdavo nutikti kas nors įdomaus.

- Dabar jie vyksta į Pasaulinį prekybos centrą. Atkreipkite dėmesį į tą vyruką! - šūkaudavo jis, taip praleisdamas visą sceną.

Filmo viduryje Baksas bedė Lasiteriui į šoną ir sukuždėjo:

- Dieve mano! Tik pažvelkit.

Kalista su skrybėlaite, tamsiu permatomu vualiu ir juodu kostiumėliu pasirodo gedulo namuose tarp kitų liūdnos ceremonijos dalyvių. Mirusysis ilsisi atvirame karste, kurį supa gausybę gėlių, jis ir Kalista - bendrininkai. Kalista neskubiai prieina prie karsto ir atsiklaupusi ima melstis. Bent jau taip atrodo žiūrovui, kol kamera neprivažiuoja arčiau. Dabar visi mato, kad ji ir "lavonas" pašėlusiai barasi pro sukąstus dantis.

- Duok man raktą! - reikalauja ji.

- Negaliu! Jie pamatys, kaip judu.

- Kurioje jis kišenėje? Aš pati pasiimsiu!

- Ir paliksi mane čia? Ne, to nebus!

Šalia stovinčio ceremonijos vadovo siaubui ir kitų gedinčiųjų nuostabai, Kalista pradeda knisinėtis po lavono kišenes.

- Prisiekiu Viešpačiu, Valteri, jei neduosi man tų sumautų raktų, aš tave užmušiu!

- Tu negali manęs užmušti, - sako "lavonas", kilstelėdamas antakius. - Aš numirėlis! Čia - visas pokštas!

Ceremonijos vedėjas apalpsta, Kalista čiumpa raktus...

- Stop! - suriko Lasiteris.

Sugriebęs distancinio valdymo pultelį, jis paspaudė persukimo atgal mygtuką.

- Viešpatie! - surypavo Baksas. - Ką jūs darot? Čia gi vienas smagiausių kadrų!

Lasiteris kilstelėjo ranką ir sumurmėjo kažką neaiškaus. Baksas sulinksėjo, prisiminęs, kad Lasiterio susidomėjimas Kalista Beits peržengia filmo ribas ir neturi nieko bendro su noru prasiblaškyti.

- Atsidarysiu aš dar skardinėlę, - liūdnai atsiduso asmens sargybinis. - Ir gal paieškosiu ledo.

Lasiteris nesiklausydamas linktelėjo. Jis persuko visą filmą ir grįžo prie scenos, kurią norėjo patyrinėti. Prie to momento, kai vualio dengiamas Kalistos veidas buvo rodomas stambiu planu. Nuspaudė "pauzės" mygtuką ir kadras ekrane sustingo.

Kuo ilgiau Džo žiūrėjo į atvaizdą, tuo mažiau abejojo. Taip, būtent ši moteris dalyvavo Ketės ir Brendono laidotuvėse.

Kalista Beits.

Stovėdamas viešbučio "Komfortas" numeryje prieš mirgantį televizoriaus ekraną, Lasiteris prisiminė laidotuves taip, lyg tai būtų buvęs kinas.

Stačiakampiame kape gulintys poliruoti mediniai karstai - didelis ir mažas, Ketės ir Brendono... Ant jų dangčių - baltos rožės, sumestos ceremonijos dalyvių. Paskutinė rožė krenta lėtai it kinematografe ir šiek tiek šokteli, atsimušusi į dangtį.

Kažkoks vyras - taip, tai jis, Lasiteris - stovi nuošalyje, pasirengęs priimti nerišlias užuojautas tų, kurie atvyko atiduoti paskutinę pagarbą Ketei ir jos sūnui. Pirmoji iš visų nepažįstamų jam žmonių, o tokių dauguma, prie Lasiterio prieina patraukli blondinė juodu kostiumėliu ir senamadiška skrybėlaite su tamsiu gaziniu vualiu.

Lasiteris akimirkai atsipeikėjo ir pažvelgė į televizoriaus ekraną, paskui užsimerkė, vėl grįždamas į prisiminimus.

Tada, laidotuvėse, moteris pasirodė jam pažįstama, bet Džo niekaip negalėjo prisiminti, kur jis ją matė. Viena iš Ketės kaimynių, o gal Brendono darželio draugo mama? Berniukas buvo maždaug Brendono amžiaus, tamsiais banguotais plaukais ir tamsia Viduržemio jūros regiono gyventojo oda. Lasiteris tada sutriko dėl to, kad pamiršo moters vardą, ir dabar, užsimerkęs, jis atgaivino atmintyje visą sceną. Štai, palinkęs prie jos, jis klausia: "Aš jus pažįstu?". Ji purto galvą ir taria: "Aš buvau sutikusi jūsų seserį Europoje".

Staiga ekranas atgijo - praėjo pauzės laikas - ir Kalista, įsibrukusi raktus į kišenę, pradėjo brautis per gedinčią minią.

Garsas, užliejęs kambarį, atrodė pernelyg stiprus, tarsi kažkas būtų paleidęs jį visu galingumu. Lasiteris išjungė televizorių ir susimąstė. Ketės ir Brendono laidotuvėse Kalista, atrodo, prisistatė ir pasakė savo sūnaus vardą. Džo buvo tuo tikras, bet kuo jis vardu, prisiminti negalėjo. Negalėjo, ir viskas - nors užmušk.

Su atodūsiu atsisėdęs ant sofos, Lasiteris atidarė skardinę alaus. Kalista Beits ar Merė Viljams - nesvarbu - lapkritį dar buvo gyva. Kaip ir jos sūnus. Bet ar gyvi jie dabar? Ir jei taip, tai kur jie?

Įgriuvo Baksas su plastikiniu maišeliu, pilnu ledo.

- Ei, - tarė jis, rodydamas į tamsų ekraną, - ačiū, kad palaukėte. Gerbiu.

Jie užbaigė picą, išgėrė didžiąją dalį alaus ir baigė žiūrėti filmą. Lasiteris kelias minutes vos pajėgė žvelgti į ekraną, bet galiausiai atsikvošėjo, vėl pradėjo juoktis ir visą laiką laukė, kad Baksas bakstelėtų jį alkūne. Filmui pasibaigus, Lasiteris nusimaudė po dušu, o Baksas pakalbėjo telefonu su keliais pašnekovais. Jie išklausė žinias ir pažiūrėjo, kaip "Nicks" sutriuškina "Bullets". Paskui Baksas pakilo.

- Gana, - tarė jis. - Aš keliauju miegop. Būsiu už durų, nes jeigu kas... Saliut!

Saliut. Vudis dažnai vartodavo šį žodį. Prisiminęs Vudį, Lasiteris prisiminė dar kai ką, ko niekaip negalėjo suformuluoti. Tai buvo kažkas, susiję su Merės Viljams - antrosios Kalistos Beits asmenybės - tapatybės nustatymu. Staiga jam toptelėjo:

"O jeigu tai buvo Grimaldis? Jeigu būtent jis teiravosi apie Merės Viljams kreditus?"

Lasiteris išlindo iš lovos ir pasiėmė lagaminą. Išsitraukęs aplanką, atsivertė jį ir žvilgtelėjo į paskutinę ataskaitos apie Merės Viljams kreditų istoriją eilutę:

Užklausa 19/10/95 - kompanija "Jungtiniai produktai". Čikaga.

Čikaga - Džono Dou pradinė bazė.

Jei ne vienintelis Grimaldžio skambutis į "Ambasadorių", kur jis buvo apsistojęs Chuano Gutijereso vardu, tikroji žudiko asmenybė iki šiol galėjo likti mįsle. Lasiteris dar kartą pažvelgė į užklausos datą ir įsitikino, kad ji tikrai buvo padaryta likus maždaug dviem savaitėms iki Ketės ir Brendono žūties.

Žinoma, tai nebuvo įrodymas, kad užklausą padarė būtent Grimaldis - juk pats Lasiteris vykdė savąsias užklausas per kompaniją Majamyje. Ir vis dėlto... jei kažkas ieškojo Merės Viljams, turėdamas vien jos senąjį adresą, kreditų patikrinimas buvo vienintelis dalykas, už kurio galima užsikabinti. Geriausiu atveju tas žmogus galėjo gauti naująjį adresą, blogiausiu - sužinoti kreditinių kortelių numerius. Juos žinodamas, Grimaldis būtų galėjęs atsekti visus Merės Viljams persikraustymus, jeigu ši nebūtų sąmoningai slėpusis. Tačiau aktorė, darydama viską, kad jos nerastų, atsisakė kreditinių kortelių, kas, tikriausiai, ir išgelbėjo jai gyvybę.

Vairuotojas Piko - gražus nedaugiažodis kubietis - nuvežė juos iki "Lassiter Associates" per rekordinį laiką. Jis pralėkė užkimštomis transportu, apledėjusiomis gatvėmis taip lengvai, kaip Maiklas Džordanas prasiveržia pro minią gynėjų link priešininkų krepšio.

Kol Baksas, įsitaisęs priimamajame, nervino Viktoriją, Lasiteris paskambino į tyrimų skyrių ir paprašė patikrinti kreditų istoriją Ketlinos Enės Lasiter, gyvenusios Kesvik Leino 132-ajame name, Berke.

- Tai jūsų...

- Taip.

- Gerai... Bus padaryta.

Po to jis surinko Vudžio numerį.

Naktį Lasiteris pagaliau suvokė, kodėl prisiminė draugą: jam iš tiesų reikėjo ne Vudžio, o vieno iš jo brolių: Endžio, Gaso arba Oliverio.

Kai Džo Lasiteris ir Nikas Vudbaumas mokėsi koledže, Vudžių šeimynėlė buvo laikoma vietos įžymybe. Bet jie garsėjo ne tuo, kuo Lasiteriai. Vudbaumai tapo įžymūs savo kiekiu.

Šeimoje buvo vienuolika vaikų - septyni berniukai ir keturios mergaitės - skaičius, toks neįtikėtinas Kolumbijos apygardos privačiose mokyklose, kad, kur tėtė ir mama Vudbaumai beeitų, juos lydėdavo kuždesys: "Jie turi vienuolika vaikų! O juk jie net ne katalikai!"

Niko bičiuliai labai mėgo paliežuvauti apie tai, kodėl ponia Vudbaum nuolatos nėščia, ir paskaičiuoti, kiek ponas Vudbaumas pakloja už mokslą, kai eilinis Vudbaumiukas įstoja į Šv. Albano koledžą ar Nacionalinę katedros mokyklą. Pusę savo vaikystės Lasiteris praleido Vudbaumų name Džordžtaune. Namas turėjo savo vardą, ten buvo didelė žaidimų aikštelė ir įvairaus amžiaus vaikų - pakankamai, kad galėtum surengti gigantiško masto slėpynes arba tokį pat įspūdingą tvirtovės šturmą.

Kai Lasiteris prisiskambino į Valstybės departamentą, Vudis pats pakėlė ragelį.

- Negaliu skirti tau daug laiko, - tarė jis. - Man posėdis.

- Tu man ir nereikalingas, - atsakė Lasiteris. - Man reikia tavo brolio.

- Normaliomis sąlygomis pamėginčiau atspėti pats, bet dabar...

- To, kuris leidžia laikraštėlį.

- Nejaugi Gaso? Tas vyrukas mano sąraše būtų paskutinis. Luktelėk sekundę. Štai jo numeris...

Ogastui Vudbaumui - bulvarinio laikraštėlio "National Inquirer" redaktoriui-vadybininkui - prisiskambinti buvo sunkiau, nei jo broliui, kuris viso labo vadovavo vienai iš labiausiai įslaptintų įstaigų Jungtinių Valstijų vyriausybėje. Galiausiai Lasiteriui teko pasitenkinti sekretorės patvirtinimu, kad ponui O. V. apie skambutį bus pranešta.

Gasas visą gyvenimą dievino žurnalistiką. Dar Šv. Albano koledže jis redagavo vietinį laikraštį, kuris vadinosi "Buldogas", paskui praktikavo-

si "Washington Post" ir rašė Jeilio universiteto laikraščiui. Paskutiniame kurse, įsimylėjęs vandens slidžių sporto čempionę, Gasas metė mokslus ir persikėlė į Majamį. Ten jo žmona pradėjo dirbti turizmo kompanijoje, o Gasas įsitaisė į "National Inquirer".

Bet kurioje kitoje šeimoje Ogastą būtų laikę šeimos gėda, bet Vudbaumų klanas buvo toks didelis, kad mokėjo atleisti, be to, kaip sykį pasakė Vudis: "Tu net neįsivaizduoji, su kuo tas berniūkštis be jokio vargo gali susisiekti telefonu!"

Lasiteris prisiminė Gasą todėl, kad sykį, perjunginėdamas kanalus, išvydo jį ekrane. Rodė kažką panašaus į "apvalųjį stalą", už kurio plėšrios išvaizdos vedėjas pjudė tarpusavyje nerišliai šūkaujančius mokslo vyrus ir tokius pat gerklingus žurnalistus. Lasiteris jau ruošėsi išjungti televizorių, bet vypsantis vedėjas pristatė "poną Ogastą Vudbaumą, "National Inquirer" redaktorių-vadybininką". Pokalbio tema: "Visuomenės informavimo priemonių etika".

Akivaizdu, kad kažkam į galvą buvo šovusi puiki mintis paversti Gasą atpirkimo ožiu mokslo vyrams ir plunksnos virtuozams iš "Harpers", "Washington Post", "New York Times" ir Nacionalinio radijo. Tačiau Gasas - šis trisdešimtmetis veriančio žvilgsnio jaunuolis kvadratiniu smakru - nesidrovėdamas ėmėsi triuškinti solidžius žurnalistus. Įžeistas posakio "purvini bulvariniai laikraštpalaikiai", jis puolė spaudos atstovus.

Su šiokia tokia nuostaba, atmiešta šaltos pašaipos, Gasas priminė kolegoms, kad "Inquirer" uždirba pinigus senu geru būdu - parduodami laikraščius, o ne iš alkoholio bei tabako reklamos. Kalbant apie turinį, tai jis sutinka: taip, "Inquirer" niekuomet nėra gavęs Pulicerio premijos. Tačiau jis tuo didžiuojasi, kadangi ši, "jei galima taip pavadinti", premija po daugybės skandalų neteko savo autoriteto. Išvardijęs visus diskusijos dalyvių rėmėjus, Gasas uždavė retorinį klausimą: "Ar mes galime kalbėti apie spaudos objektyvumą, kai tas pats žurnalistas šiandien gauna trisdešimt tūkstančių dolerių už pasisakymą Nacionalinės ginklų asociacijos naudai, o rytoj dar trisdešimt - už straipsnį, propaguojantį Amerikos medicinos asociacijos idėjas? Mes ne tik neskelbiame tokių straipsnių, mes netgi apie juos neužsimename!"

Kai šou pasibaigė, žiūrovai plojo stovėdami.

Gasas paskambino apie antrą dienos. Lasiteris ėmė prisistatinėti, bet Gasas tuojau pat jį nutraukė:

- Aš tave prisimenu. Tu atmušei nuo manęs Elizabetą Hudi, kai aš mokiausi pirmame, o tu - paskutiniame kurse.

- Atsiprašau.

- Nieko tokio, - tarė Gasas ir perėjo prie reikalo: - Taigi, kuo galiu padėti? Pats neatspėsiu.

Lasiteris, kiek drovėdamasis, paklausė, ar jis gali pasikliauti Gaso kuklumu. Šis nusijuokė.

- Žinai, šį klausimą aš girdžiu dešimtį kartų per dieną, ir visada atsakau: "Taip! Gali pasitikėti. Buldogo žodis".

- Kalbu apie Kalistą Beits.

- Mano mėgstama kino žvaigždė. Kas ten dėl jos?

- Aš jos ieškau.

- Kaip ir visi. Apie Kalistą žinių gauname daugiau, nei apie visus kitus aktorius kartu paėmus, išskyrus galbūt tik Elvį. Tiesa, aš asmeniškai labiau norėčiau, kad jos nerastų, nes jeigu Kalista pasirodys, sensacijos užteks viso labo savaitei. Po to ji taps tik eiline kino dievaite, ieškančia naudingo kontrakto.

Lasiteris juokais pastebėjo, kad jeigu suras pradingėlę, tai šią naujieną pasilaikys sau, paskui ne visai aiškiai papasakojo, kodėl jį domina Kalista. Reikalas grynai asmeninis, ir daugiau jis nieko negalįs pasakyti, bet jei laikraštis turi kokias nors užuominas ar faktus, net jei ir nepatvirtintus...

- Aš pamalonintas, - atsakė Gasas. - Į mus kreipiasi žymus seklys. Bet apie Kalistą Beits, - jis atsiduso, - mes neturime jokių duomenų nuo to meto, kai ji išvyko iš Mineapolio. Ją, žinoma, daugelį kartų "matė", supranti, ką aš noriu pasakyti, ir viskas. O juk nuo to laiko praėjo šešeri metai.

- Ką gi. Jeigu ką nors išgirsi...

- Gerai. Šiaip jau mes turim vyruką, kuris išgarsėjo per Kalistą.

- Finlis?

- Taip. Tu jau kalbėjai su juo?

- Ne aš, o žmogus, kuris man dirba.

- Tikiuosi, jis nepasakė nieko nereikalingo, kadangi Finlis tikra kiaulė. Klausyk, štai ką aš padarysiu. Pirmiausia, paprašysiu, kad kas nors pasiraustų archyvuose, ir, antra, patikrinsiu skambučius "karštąja linija"! Pažiūrėsim, ką turim. Pasakysiu, kad atnaujinam medžiagą, ir vadovauti operacijai paskirsiu Finlį. Jis bent jau bus užsiėmęs. Žinai, gali būti, kad galiausiai mes tą medžiagą iš tiesų publikuosim. Tuo metu aš išsiaiškinsiu, ką mes turim, ir jeigu rasiu ką nors įdomaus, paskambinsiu.

- Ačiū, Gasai. Lieku tau skolingas.

- Dukart. Nepamiršk Elizabetos Hudi.

Tą pačią dieną, vakarop, Lasiteriui atnešė voką su ataskaita apie jo sesers kreditų korteles. Dokumentą sudarė šeši lapai, bet Lasiteris iškart

pažvelgė į pabaigą, kur paprastai būdavo žinios apie kitas užklausas. Taip ir yra:

19/10/95. Kompanija "Jungtiniai produktai". Čikaga.

Klausimų daugiau nebeliko. Ta pati firma, kuri klausė duomenų apie Merę Viljams, domėjosi ir jo seserimi. Ir abi užklausos atliktos tą pačią dieną. Tai galėjo būti tik Grimaldis.

"Kas dabar?" - mąstė Lasiteris, barbendamas pirštais į stalą. Kiek pagalvojęs, jis paskambino į tyrimų skyrių.

- Man reikalingas moters, vardu Merė Viljams, gimimo liudijimas. Vidurinis inicialas "A", kaip "Alabama". Gimimo data: 1962 metai, kovas. Tikslios gimimo vietos nežinau, bet tai tikrai bus Meino valstija. Pirmiausia atkreipkite dėmesį į valstijos sostinę ir jos priemiesčius. Esu tikras, ten bus demografinės statistikos biuras ar kas nors panašaus. Paprašykite, kad jie faksu mums praneštų paieškos rezultatus.

Jeigu jam ir ne itin pasiseks, jis bent jau sužinos jos gimimo vietą ir tėvų vardus. Gali būti, kad Kalista palaiko su jais ryšį, nors ir nesirodo namie. O gal aktorė išsaugojo santykius su kitais mielais jai žmonėmis, kuriuos pažinojo vaikystėje, ir tai atvers naujus kelius paieškai.

Daugiau Lasiteris nieko negalėjo imtis. Haris Stoikavičius lakstė po Mineapolį, stengdamasis išsunkti kuo daugiau žinių iš dvejų metų, Kalistos pragyventų šiame mieste. Gasas Vudbaumas rausėsi "Inquirer" archyvuose, o nežinomi žmonės Meine ieškojo Merės Viljams gimimo liudijimo. Diva Kolinz kūrė memorandumą apie daktaro Barezio teologinius tyrinėjimus ir dairėsi, žinoma, jei nepamiršo, žmogaus, galinčio suprantamai paaiškinti Barezio tyrimus genetikos srityje.

Džo buvo nugrimzdęs į apmąstymus, kai paskambino kažkoks vyrukas iš tyrimų skyriaus ir pranešė, kad jiems veža toną popierių iš "Kaco ir Džamos".

- Kas per Kacas? - nustebo Lasiteris.

- Privati seklių firma, ieškanti Kalistos Beits.

- Jie nusprendė mums padėti? Kaip malonu.

- Jie tam turi rimtų priežasčių. Vaikinas, su kuriuo kalbėjausi, sakė, kad ją radus, galima gerai uždirbti. Kalistą nori gauti "Tristar", kad pasiūlytų jai pagrindinį vaidmenį biografiniame filme apie Garbo. Nikis Kacas tvirtina, kad kvepia aštuoniaženkliu skaitmeniu, ir aš pažadėjau jam pasidalinti informacija.

Likusią dieną Lasiteris praleido, tardamasis su personalu, konsultuodamasis su teisininkais ir dailindamas galutinį kontrakto dėl kompanijos pardavimo variantą. Tačiau, kur jis beeitų, šalimais žingsniavo Baksas,

žvilgsniu naršydamas patalpą, tarsi tai būtų priešo teritorija. Iš įsitempusių bendradarbių žvilgsnių Lasiteris matė, kad asmens sargybinis visus šokiruoja, tačiau tylėjo, keistoje situacijoje patirdamas nesveiką malonumą.

Kai apie šeštą jo kabineto slenkstį peržengė Diva Kolinz ir, lengvai nuraudusi, padėjo ant stalo krūvelę prirašytų lapų, Lasiteris jau buvo gerokai pavargęs.

- Šta-ai, - nutęsė ji.

- Kas tai?

- Memorandumas, - aiškiai nustebusi, tarė Diva.

- Jūsų memorandumas?

Išraudusi iki pat ausų, ji atsakė:

- Apie Ignacijų Barezį. Jo indėlį į teologiją.

- Ak taip! Na žinoma. - Džo pasitrynė akis. - Puiku!

Jis iš visų jėgų stengėsi parodyti entuziazmą, tačiau nepavyko. Tuo metu jam labiau už viską norėjosi keliauti namo, išgerti viskio ir pasidžiaugti Kalistos Beits filmais savo naujojo bičiulio Bakso draugijoje.

Jis pervertė memorandumą. Penki ar šeši puslapiai! Tiesą sakant, jo susidomėjimas klausimu, kas sieja Barezį ir "Umbra Domini" smarkiai mažėjo. Ir tai nutiko po to, kai jis pamatė "Greitą takelį". Dabar svarbiausia surasti Kalistą ir jos vaiką. Gyvus ar mirusius. Tik po to jis galės grįžti prie Grimaldžio paieškos ir aiškintis nusikaltimų priežastis.

Tačiau prieš jį stovinti mergina išeikvojo daugybę jėgų, ruošdama ataskaitą, ir jam nesinorėjo rodyti abejingumo jos darbo rezultatams. Atsisėdęs už stalo, Džo pasidėjo priešais save memorandumą ir, pasirėmęs smakru delną, pradėjo skaityti.

Ignacijus Barezis (1927-1995):

Indėlis į biblinę teologiją.

Atask. parengė S. D. Kolinz.

Biografiniai duomenys ir publikacijų sąrašas.

Lasiteris greitai permetė akimis pirmąjį skyrių. Barezis mokėsi Sorbonoje. Trisdešimt septynerių metų pirmakursis vienerius metus ten studijavo filosofiją ir lyginamąją religijotyrą. Iš Sorbonos jis išvyko į Vokietiją, Miunsterio universitetą, paskui, metus padirbėjęs Harvardo teologijos mokykloje, Barezis staiga metė šią veiklos sritį ir 1980 metais grįžo namo, į Italiją. Nepaisant neilgo periodo, Barezio teologiniai tyrimai neprarado reikšmės iki mūsų dienų. Po genijaus biografijos sekė publikacijų sąrašas chronologine tvarka. Lasiteris permetė jį akimis, apsistodamas tik ties kai kuriais pavadinimais. "Žmogiškoji Kristaus esmė: dogma ar diktatas?" (1974). "Pagonių deivės ir Šventoji Mergelė Marija" (1977).

Ir, galiausiai, vienintelė knyga: "Relikvijos, totemai ir dieviškumas" (1980).

Kitame memorandumo skyriuje - "Biblinė teologija ir kristologija" - Diva aiškino, kad pastaruosius pusantro šimto metų pagrindiniai šios srities tyrimai buvo sutelkti į "istorinio Kristaus paieškas". Iš esmės, tai buvo scholastų bandymas atmesti mitus, padavimus ir dogmas, atsiradusius po "Išganymo akto", bei išskirti "tikrai patikimus" Evangelijų faktus. Vis sudėtingesnė metodika buvo naudojama atsakyti į klausimą: "Kokie faktai iš Kristaus gyvenimo gali būti nustatyti absoliučiai tiksliai?" Ir visuomet sekdavo atsakymas: "Beveik jokių".

Trečiasis memorandumo skyrius vadinosi "Barezio veikla". Pirmasis jo publikuotas darbas buvo skirtas doktrinos analizės problemoms, ir jame buvo aptariamas išorinių įvykių įtakos Bažnyčios doktrinos turiniui klausimas. Barezis teigė, kad Kristaus žmogiškosios, kūniškosios prigimties pabrėžimas atėjo ne iš Evangelijų, o, greičiau, atsirado kaip rezultatas polemikos su kai kuriomis ankstyvosios krikščionybės sektomis, tvirtinusiomis, kad Kristaus prigimtis - grynai dieviška. Tuo tarpu pačiose Evangelijose Kristaus gimimas beveik neaprašomas, o apie Mergelę Mariją apskritai vos užsimenama. Jo kančios taip pat ne itin pabrėžiamos. Dogmą apie tai, kad Kristus gimė kaip žmogus, mirė kaip žmogus ir kentėjo kaip visi mirtingieji gerai iliustruoja krikščioniškojo meno evoliucija. Iš pradžių ikonografijos išvis nebuvo, kadangi ankstyvoji krikščionybė laikėsi judaizmo tradicijų, draudžiančių vizualinį atvaizdavimą. Tačiau kai ji gimė ir pradėjo evoliucionuoti, Kristaus paveikslas ėmė greitai keistis. Iš džiaugsmingo, laimingo, "giedro" jaunuolio (IV amžius) jis virto prikaltu prie kryžiaus, kenčiančiu, kraujais plūstančiu kankiniu (VII amžius).

Diva pastebėjo, kad pirmas Barezio darbas neišėjo už tradicinės biblistikos ribų, tačiau vėliau tyrinėtojas smarkiai nutolo nuo tradicijų. Savo antro didelio straipsnio įvade jis aiškiai mini praradęs susidomėjimą bibliniais tyrimais. Tai suformuluota buvo maždaug taip: "Tuo metu, kai mano kolegos užsiėmę tuo, kad sluoksnis po sluoksnio valo perlą, kad prisigautų iki nedalomos smiltelės, tapusios krikščionybės užuomazga, mane domina pats nuostabusis perlas. Mane domina amžina Tikėjimo raida laikui bėgant".

Šie žodžiai išreiškė Barezio pasiūlytos sinkretinės krikščionybės teorijos esmę. Daktaras tyrinėjo, kaip vystėsi krikščioniškasis mokslas, sugerdamas kitų kultų ir tikėjimų elementus, kad galiausiai taptų pasauline religija. Savo išvadose jis tvirtino, kad Bažnyčia, jeigu nori toliau klestėti, turi likti atvira "paprastų tikinčiųjų" įtakai.

Kelios Barezio publikacijos buvo smarkiai kritikuojamos už tai, kad, esą, tai yra ankstesnių lyginamosios religijotyros darbų kompiliacijos. Tačiau daktaro šalininkai žavėjosi visais jo straipsniais, skelbdami juos nauju žodžiu Biblijos tyrime. Savo darbuose Barezis detaliai parodė, kaip į krikščionybę įsiliejo kitų religijų teiginiai ir praktikos.

Diva savo memorandume suskirstė jo tyrinėjimus į kelias grupes.

Menas. Religinis menas vystėsi tik todėl, kad krikščionybės centras persikėlė iš Palestinos į Romą, kur išliko daugybė pagoniško meno pavyzdžių, kurių įtaka tikinčiųjų protams dar buvo labai stipri. Bažnytinis menas tapo įprastu reiškiniu, o paskui suklestėjo todėl, kad kažkuriuo metu Bažnyčios tėvai suvokė jo, kaip galingo propagandinio ginklo "platinant tikėjimą", reikšmę.

Piligrimystė. Barezis manė, kad piligrimystė į šventąsias vietas, išpopuliarėjusi jau trečiojo amžiaus pabaigoje, kilo tiesiogiai iš animizmo ir yra labai artima protėvių dvasių garbinimo papročiams.

Mergelė Marija ir pagonių deivių garbinimas. Švenčiausios Mergelės, apie kurią mažai teužsimenama Evangelijose, garbinimas atspindi primityvaus "vaisingumo" kulto ir seno pagoniškų deivių - tokių, kaip Ištar ar Afroditė - garbinimo įtaką krikščionybei.

Kalėdos. Barezio manymu, legendoje apie pasirodžiusią žvaigždę, kuri paskelbė apie Išganytojo gimimą, susijungia kelių religijų, tradiciškai dievinusių saulę ar mėnulį, elementai.

Relikvijos, totemai ir dieviškumas. Savo knygoje Barezis ištyrė kankinių ir šventųjų kulto krikščionybės rėmuose vystimąsi, kuri galiausiai virto tikėjimu "visagale relikvijų galia". Šio kulto atsiradimą tyrėjas siejo su senoviniais toteminiais ir animistiniais tikėjimais.

Totemai ir fetišai senovės žmonėms buvo simboliai, tuo tarpu relikvijos - arba šventojo liekanos, arba daiktai, prisilietę prie šventojo "kūniško apvalkalo". Juos vienijo tai, kad jie suteikdavo savo šeimininkams tam tikras naujas teigiamas savybes, pavyzdžiui, galią.

Totemai ir fetišai paprastai susiję su gyvūnais ir perduoda gyvūnų jėgą visai genčiai ar individui. Barezio manymu, senovinė uolų piešyba turėjo toteminį pobūdį ir išreiškė gyvūno garbinimą, tuo pat metu "atimant" jo galią.

Barezis totemizmą ir tikėjimą relikvijomis priskyrė pačioms primityviausioms apeigoms - tokioms, pavyzdžiui, kaip kariai, geriantys liūto kraują, kad įgytų jo jėgą. Kanibalizme taip pat buvo nustatyti tam tikri ritualai - nukauto priešo vidaus organų valgymas, kad būtų perimta jo išmintis, jėga ir užvaldyta jo dvasia. Barezis apžvelgė daugelio religijų ritualinių daiktų toteminę galią ir pasekė, kaip kai kuriose kultūrose ma-

terialūs objektai virto kuo nors abstraktesniais: žodžiais, užkeikimais, raidėmis ar skaitmenimis. Pastarieji ypač suklestėjo judaizme ir islame.

Antroje knygos dalyje Barezis susitelkė ties krikščioniškomis relikvijomis. Tikėjimas, kad krikščioniškos relikvijos gali stebuklingai išvaryti demonus ir gydyti ligas pilnai įsišaknijo jau ketvirtajame amžiuje. Tai visai nestebina, kadangi paprastas žmogus lengvai suvokia materialų daiktą kaip galintį daryti stebuklus. Devintajame amžiuje išsivystė visas, jei galima taip pavadinti, relikvijų pardavinėjimo visoje Europoje verslas, kurio centras buvo Roma. Viduramžiais net pati mažiausia bažnytėlė turėdavo kankinių bei šventųjų kaulų, nagų ir dantų. Gana dažnai jie buvo saugomi brangiose relikvinėse. Prekyba relikvijomis buvo tokia pelninga, o tikėjimas stebuklinga jų galia toks stiprus, kad godūs palaikų medžiotojai akylai stebėdavo potencialius šventuosius ir kankinius, pirmiausia - sergančius, ir vos tik šie mirdavo, jų kūnus tiesiogine šio žodžio prasme nuvirdavo nuo kaulų.

Pačios galingiausios relikvijos buvo Kristaus ir Mergelės Marijos palikimas. Kūdikėlio placentą brangiose relikvinėse saugojo mažiausiai tuzinas bažnyčių, kaip ir šieną iš ėdžių, kuriose jis gimė. Visur būdavo galima rasti Marijos plaukų bei indų su jos pienu. Negana to, relikvijomis virsdavo uolų nuolaužos, ant kurių krito šventojo pieno lašai - jos tapdavo sniegiškai baltomis. Na, o su Viešpaties Kančia susijusių relikvijų iš tiesų negalima suskaičiuoti. Tonos vinių, dygliai nuo erškėčių vainiko, o ir pats erškėčių vainikas, sveikutėlis, Šventojoje Koplyčioje, Paryžiuje, trys egzemplioriai ieties, kuria buvo nudurtas Kristus, ir įvairiausi audiniai, į kuriuos susigėrė jo kraujas, tarp jų ir įžymioji Turino drobulė. Visur buvo saugomos marmuro nuolaužos nuo Viešpaties karsto, jo įkapės, sandalai ir gausybė kitokių dirbinių, lietusių dieviškąjį kūną. Kaulų ir dantų, žinoma, nebuvo, kadangi jie nukeliavo į dangų kartu su jų savininku.

Barezis išvardijo kelis stebuklus, susijusius su šiomis relikvijomis, ir pasekė jų kilmę. Jis tvirtino, kad, nepaisant gausybės falsifikatų - vien Kryžiaus nuolaužų būtų pakakę kelioms troboms pastatyti - tikėjimas relikvijomis yra toks senas, paplitęs ir instinktyvus, kad neigti, jog esama tikrų nuo Kristaus likusių daiktų reikštų mesti iššūkį sveikam protui. Jei jau šiuolaikiniai žmonės tiki tokiu nematerialiu stebuklu, kaip Šventosios Mergelės Marijos apsireiškimas, siekiant parodyti švento vandens šaltinį - tai liudija masinės piligrimystės į Lurdą, - tai Kristaus amžininkai tiesiog negalėjo neišsaugoti daiktų, prie kurių lietėsi Tas, kurį jie laikė gyvuoju Dievu.

Barezis baigė savo tyrimą samprotavimu apie tai, kad ritualas, kurio metu simbolių vaidmenis atliekantys vynas ir duona virsta Kristaus kū-

nu ir krauju, yra pagrįstas primityvia animistų tikėjimu relikvijų galia. Transubstancija - ne kas kita, kaip simbolinės relikvijos (vyno) virtimas tikrąja relikvija (krauju).

Pastaba: pone Lasiteri, didžioji dalis duomenų paimta iš daktaro disertacijos, parašytos Džordžtaune 1989 metais. Autorė - Marčija A. Ingersol, aš turiu jos adresą ir telefoną. Diva.

33 skyrius

Per visą kitą savaitę Lasiteris, galima sakyti, nieko nenuveikė.

Bendradarbis iš Ogastos pranešė, kad 1962 metų kovo 8 dieną Meino valstijoje neužregistruota nė vienos mergaitės Merės A. Viljams vardu.

- Ji galėjo pasikeisti vardą, - spėjo bendradarbis. - Tuomet nieko nebegalima padaryti. Kryžminių nuorodų į vardų pakeitimus nėra, o aš negaliu pasiųsti užklausos apie visas mergaites, gimusias Meino valstijoje 1962 metų kovo 8 dieną. Geriausiu atveju aš galiu ieškoti - ką būtent ir padariau - mergaitės pavarde Viljams, jei kartais jūs būtumėt neteisingai nurodęs vardą.

- Ir kaip gi jums pavyko?

- Nuo 1950-ųjų metų atsirado gausybė mergaičių Viljams. Aštuoniolikos iš jų vardas buvo Merė, o keturių vidurinysis inicialas netgi A. Bet nesidžiaukit. Nieko bendro su jūsiške Mere A. Viljams jos neturi. Ne tik gimimo datos, bet ir visa kita nesutampa.

Tai buvo aklavietė.

Gasas Vudbaumas iš "Inquirer" ir Haris Stoikavičius iš Mineapolio nedavė jokių žinių. Vienintelę naują informaciją gavo vaikinukas iš tyrimų skyriaus, kuris užsuko į kabinetą nešinas didele kartonine dėže. Tai buvo surinkta medžiaga apie Kalistą Beits, tarp kitko - ir dokumentai, kuriuos pateikė agentūra "Kacas ir Džama". Dėžėje kūpsojo nesusistemintas duomenų rinkinys: viskas, kas surasta Internete, laikraščių ir žurnalų straipsniai, nuotraukos, scenarijai, net vaizdo kasetės. Ten buvo Kalistos parodymų teisme stenograma ir interviu tokiems leidiniams kaip "Roling Stone", "Premier" bei televizijos programai "60 minučių" kopijos. Įteikdamas dėžę jaunuolis atsiprašė:

- Mes bandėme visa tai susisteminti, bet, nežinodami, ko būtent jūs ieškote... - jis gūžtelėjo pečiais ir užbaigė: - ...sudėjome medžiagą chronologine tvarka.

- To pakanka, - atsakė Lasiteris. - Aš ir pats nežinau, ko ieškau, ir nesužinosiu, kol nesurasiu. Todėl man teks peržiūrėti visas medžiagas.

Taip jis ir padarė, pradėdamas nuo dviejų gudragalviškų triuškinančių kritinių straipsnių iš leidinio "Kinematografas šiandien" ir ataskaitų bulvarinėje spaudoje, dažniausiai išgalvotų, apie Kalistos meilės nuotykius. Džo sužinojo, kiek milijonų susišlavė kiekvienas jos filmas, kokia jos mėgstamiausia gėlė ir kaip ji žiūri į natūralų maistą. Dabar jis atmintinai galėjo pasakyti, kur ją yra matę, pradedant populiarios muzikos studija, baigiant apgailėtina opiumo rūkykla Čang Mėjuje, nekalbant jau apie gausybę tarpinių punktų. (Ji miršta nuo jos kūną bjaurojančios ligos vienoje iš Šveicarijos klinikų! Ne. Ji darbuojasi vienoje iš Kalkutos vargdienių prieglaudų!) Trumpiau tariant, Lasiteris jau viską žinojo apie Kalistą Beits, nors perskaityti ir peržiūrėti jam dar liko labai daug ką. Jis nežinojo tik jos gimimo vietos, adreso, bei vardo, kuriuo ji dabar vadinasi.

Vakarais Lasiteris neatsitraukdamas žiūrėjo vaizdo kasetes. Dabar jis pamatė visus filmus, kuriuose vaidino Kalista. Kompaniją jam palaikydavo Baksas ir Piko, kurie paprastai spoksodavo į ekraną, išsitiesę ant svetainės grindų. Bėgioti apledėjusiomis gatvėmis buvo beveik neįmanoma, tad teko pumpuotis raumenis kartu su savo auklėmis.

Kalista kaip aktorė buvo tikra chameleonė, meistriškai įvaldžiusi bet kokio persikūnijimo meną. Kad ir kokį vaidmenį Kalista vaidintų, atrodė, kad būtent tokia yra ir jos esmė. Šis jausmas apimdavo žiūrovus kiekvieną sykį, nepriklausomai nuo to, kokį kostiumą Kalista dėvėjo ar kokį personažą ji vaidino.

Lasiteris nežinojo, ar Kalista tapo didžia aktore. Jos vardą supo daugybė hiperbolių, o tiesa buvo ta, kad jos šlovė, kaip ir daugybės kitų aktorių, plykstelėjo kaip supernova tik po to, kai ji netikėtai pradingo, - dar vienas ryškus šviesulys anksčiau laiko mirusiųjų ar prapuolusiųjų žvaigždyne.

"Tačiau šiuo atveju, - galvojo Lasiteris, - visos šios susižavėjimo kupinos hiperbolės daug kuo artimos tiesai". Kalista buvo puiki aktorė, ir tai tapdavo ypač aišku filmui pasibaigus. Filmo metu žiūrovas nejausdavo, kad stebi paprastą spektaklį, tačiau ekrane pasirodžius užrašui "Pabaiga", visi nustebę suvokdavo, kad dvi valandas neatitraukė žvilgsnio nuo šios aktorės. Traukė ne tik stebėtinas jos grožis. Priešingai, Kalistos vaidmenys dažnai slėpė jos išorinį patrauklumą: menestrelė-narkomanė "Dūdininkėje", daugiavaikė tarsi triušė namų šeimininkė "Dienos lelijoje" ar iki kaklo susisagsčiusi visas sagas mokslo moteris "Meteorų lietuje".

"Meteorų lietus" priminė Lasiteriui, kad reikia paskambinti mokslo vyrui, vardu Deividas Torgovas. Diva minėjo, kad Torgovą dažnai kvie-

čiasi ekspertizėms, kai teismo procese kaip įrodymas naudojami DNR analizės rezultatai. "Vaikščiojantis prieštaravimas", kaip pavadino jį Diva, buvo Masačiusetso technologijos instituto profesorius ir garsėjo tuo, kad skaitė suprantamas paskaitas. Dėl šios savybės jis būtų idealus palydovas Barezio tyrimų džiunglėse. Džo užkibo ant žodžių "suprantamos paskaitos".

Jis ėmėsi ieškoti ant savo stalo Torgovo telefono numerio, bet vos tik surado, suzyzė vidaus ryšys ir Viktorija pranešė:

- Skambina ponas Kopis. Iš Romos.

Lasiteris tylėjo, mėgindamas prisiminti, kas tas ponas Kopis, bet taip ir neprisiminęs, tarė:

- Gerai, duok jį šen.

Po akimirkos ragelyje suskambo vyriškas balsas.

- Ponas Lasiteris? Ponas Džozefas Lasiteris?

- Klausau.

- Atleiskite, bet... norėčiau įsitikinti, kad kalbuosi su tuo žmogumi. Sakykit, ar jūs tas pats ponas Lasiteris, kuris neseniai viešėjo "Akilos" pensionate Montekastelo di Pelja miestelyje?

Sekė ilga pauzė.

- Kas jūs? - netikėtai prikimusiu balsu paklausė Lasiteris.

- Dar kartą prašau atleidimo, pone Lasiteri. Mano vardas Marčelas Kopis. Aš dirbu advokatu Perudžoje.

- Hmm, - nutęsė Lasiteris, iš visų jėgų stengdamasis nesuteikti šiai pastabai jokio emocinio atspalvio.

- Taip. Ir gavau jūsų telefoną per vieną iš savo žmonių - karabinierių.

- Suprantu. Tai kuo galiu būti naudingas?

- Bijau, kad turiu jums nemalonią žinią.

- Pone Kopi... Maldauju!

Italas atsikrenkštė ir pradėjo:

- Policija artimiausiu metu rengiasi kreiptis į teismą ir pareikalauti, kad būtumėte išduotas įtariant žmogžudyste... minutėlę... Džulijaus Azečio ir... Vinčenco Varezės.

Lasiteris pajuto, kad jam trūksta oro.

- Čia kažkoks nesusipratimas! Jei aš būčiau ruošęsis nužudyti Azetį, tai kam visiems būčiau garsiai skelbęs, kad einu į bažnyčią? Dvasiškasis tėvas jau buvo negyvas, kai jį radau!

- Aš neabejoju jūsų nekaltumu, pone Lasiteri, tačiau nepatariu aptarinėti jūsų gynybos taktikos ir argumentų telefonu. Skambinu tik todėl, kad man atrodo, jog jums būtų naudinga turėti žmogų, kuris galėtų atstovauti jūsų interesus Italijoje... Norėčiau pasiūlyti jums savo paslaugas.

Lasiteris įkvėpė pilną krūtinę oro ir triukšmingai išleido jį pro sukąstus dantis aukštyn, į lubas.

- Užtikrinu jus, pone Lasiteri, kad turiu pačias geriausias rekomendacijas. Jei susisiektumėt su Amerikos pasiuntinybe...

- Neįtikėtina!

- Iš tiesų. Paprastai policija pirmiausia organizuoja pokalbį vietoje, jūsų atveju - Vašingtone... bet dabar aš su nuostaba sužinau, kad jie reikalauja neatidėliotinos ekstradicijos, vos tik teismas paskelbs nuosprendį. Tai labai keista.

Lasiteris kiek pagalvojo ir paklausė:

- Kaip jūs manot, kodėl jie nusprendė taip pasielgti?

- Nežinau. Galbūt, spaudimas iš išorės...

- Taip, - sutiko Lasiteris. - Ir aš drįstu spėti, kas juos spaudžia. - Kiek patylėjęs pridūrė: - Suprantat, dabar ne pats geriausias laikas mano ekstradicijai kur nors, įskaitant ir Italiją...

- Tai pokštas?

- Žinoma. Kaip mano atstovas Italijoje, gal galėtumėte sulaikyti mano išdavimo procesą?

- Nežinau, - atsakė italas. - Tai įmanoma, bet...

- Norite avanso?

- Taip.

Kai jie galiausiai sutarė dėl honoraro, Kopis pažadėjo informuoti Lasiterį, o šis savo ruožtu pasakė, kad pasiieškos teisininko, kuris atstovautų jo interesams Vašingtone. Aptaręs visas detales, Džo padėjo ragelį, atsirėmė krėsle ir ėmė murmėti: "Šūdas... šūdas... šūdas..." Jis bukai kartojo vis tą patį, kol į kabinetą pro pusiau praviras duris kyštelėjo Viktorijos galva.

- Džo?

- Taip. Įeik.

- Ką tik atnešė štai šitą. - Ji priėjo prie stalo ir įteikė Lasiteriui firminį "American Express" paketą. - Iš "National Inquirer".

- O! Puiku. Dėkui.

Jam pradėjus ardyti paketą, Viktorija, kuri ėjo link durų, staiga sustojo.

Lasiteris pakėlė akis.

- Aš tik norėjau paklausti...

- Ko?

- Apie Baksą.

- Baksas visus domina, - purkštelėjo Lasiteris. - Na, o kas gi tau rūpi?

- Man štai kas... - išlemeno sekretorė. - Norėčiau sužinoti... Žodžiu, ar jis vedęs?

- Nežinau, - kiek pamąstęs atsakė Lasiteris. - Nori, kad jo paklausčiau?

- Ne ne, - visa išraudo Viktorija. - Nesvarbu.

Tai sakydama ji išgriuvo iš kabineto, kruopščiai uždarydama duris. Lasiteris susimąstė, pasirėmęs alkūnėmis į stalą ir pasidėjęs smakrą ant sunertų pirštų. Bus katastrofa, jei jį išduos Italijai. Jis nebijojo teismo ir neabejojo, kad bylą laimės. Bet teismo jis tikriausiai nesulauktų. "Jei mane išduos, - mąstė Lasiteris, - jie, be abejonės, pribaigs mane kalėjime. Jei aš jų neapmausiu".

Jis pažvelgė į lubas ir, atsilošęs krėsle, ėmė barbenti pirštais į stalą. Ką daryti? Visų pirma, išlikti šaltakraujiškam tol, kol nepradės svilti užpakalis, o kai jau visai pasidarys riesta - nešti kudašių.

Pakete, kurį atsiuntė Gasas Vudbaumas, buvo raštelis ir 8x10 colių dydžio nuotrauka. Joje Lasiteris pamatė jauną moterį, kuri klūpodama segiojo mažo berniuko striukę. Moteris linksmai juokėsi. Fone matėsi "MacDonalds", ir, atrodo, tai buvo kažkokia labai šalta vieta. Aplinkui kūpsojo didžiulės pusnys, kiek tolėliau matėsi kalnų virtinė. Lasiteris įsižiūrėjo į moters veidą. Tai turėtų būti ji... Greičiausiai ji... Tiksliau pasakyti buvo neįmanoma. Veido matėsi tik trys ketvirčiai, jis nebuvo nuotraukos centre. Nuotrauka buvo labai išdidinta ir daryta pigiu fotoaparatu.

Ir vis dėlto tai turėtų būti ji - arba jos sesuo, kadangi Lasiteris pažino berniuką. Vaikas stovėjo priešais moterį, vienoje rankoje laikydamas megztą kepuraitę, kitoje - mėsainį. Jo plaukai buvo tankūs ir banguoti, o akys - tamsios ir bedugnės.

"O čia - Džesis", - tarė ji. Lasiteris viską prisiminė. Prisiminė, kad ji tuomet pasisakė ir savo vardą. Stovėdama per kelias pėdas nuo Ketės kapo, ji prisistatė. Jos pavardė... pavardė... ne, to jis niekaip neprisimena.

Pavardė išgaravo iš atminties.

Sudejavęs iš bejėgiškumo, Lasiteris ėmėsi prie nuotraukos pridėto raštelio. Šis skelbė:

"Džo, Kalistos dievintojai mano, kad ši nuotrauka tikra. Bet ką jie išmano? Nuotrauką gavom maždaug prieš metus, bet lydraštis pasimetė redakcijoje. Todėl nežinome, nei kas fotografavo, nei kur tai yra, bet jeigu nuotrauka tau padės... mane tai pradžiugintų. Atrodo, kad ji turi vaiką. Kas jis? Meilės vaisius? Košmaro palikimas? Jei sužinosi, pasidalink!

Gasas".

Stalčiuje atsirado lupa, ir Lasiteris ėmėsi atidžiai tyrinėti nuotrauką. Kalista ir Džesis buvo pirmame plane, o fone - restoranas. Kairėje nuo jų stovėjo pora automobilių, tolumoje matėsi kalnai.

Jei nuotrauka būtų buvusi padaryta kitu kampu, būtų buvę galima įžiūrėti mašinų numerius - tai leistų nustatyti valstiją, kurioje yra Kalista. Bet fotografas paėmė tokį kadrą, kad matėsi tiktai kėbulai.

Ir vis dėlto nuotrauka teikė tam tikrų galimybių paieškai. Per padidinamąjį stiklą Lasiteris pamatė, kad kalno šlaitą raižo slidžių pėdsakai. Gali būti, kad iš keturiasdešimties jo bendradarbių nors vienas atpažins šią vietą. Jis paspaudė vidaus ryšio mygtuką ir paprašė, kad Viktorija užeitų.

- Skelbiu konkursą, - tarė jis, įteikdamas jai nuotrauką. - Savaitgalis Niujorke dviems - tam, kas sugebės nustatyti, kur padaryta ši nuotrauka. Visos išlaidos, žinoma, firmos sąskaita.

- Kaipgi galima tai nustatyti? - dirstelėjusi į nuotrauką, paklausė Viktorija.

- Jei žinočiau, tai neskelbčiau konkurso, - atsakė Lasiteris. - Patark žaidimo dalyviams atkreipti dėmesį į slidžių trasą. Gal kas nors ją atpažins.

- Kokią trasą? - skeptiškai paklausė Viktorija.

- Už restorano. Matai pėdsakus?

- Visiškos miglos.

- Visai ne miglos. Slidininkas atpažintų šią vietą per sekundę.

- Aš pati slidinėju ir sakau, kad nustatyti neįmanoma.

- Žinai, - nepatenkintas tarė Lasiteris, - tau tereikia padaryti kelias kopijas ir išdalinti norintiems. Niekas iš anksto negali numatyti rezultato. Gerai?

- Gerai, - išdainavo Viktorija ir nuėjo prie kopijavimo aparato.

Tą vakarą Lasiteris valgė iš kinų restorano pristatytus patiekalus, gausiai užgerdamas juos kinišku alumi. Tuo pačiu trečią kartą pažiūrėjo "Meteorų lietų". Prieš užmingant galvoje sukosi vienintelė mintis: "Labai greitai man gali prireikti advokato". Dar vieno advokato, kuris papildys gaują juristų, atstovaujančių jo firmą arba dėliojančių paskutiniuosius taškus sutartyje su "American Express". Tačiau šis naujasis advokatas dirbs kartu su Marčelu Kopiu ir atstovaus jau ne firmos, o jo asmeninius interesus. Žodžiu, jam prireiks teisininko - baudžiamųjų procesų specialisto. "Labai blogas požymis, - mąstė Lasiteris, - kai pradedi turėti daugiau teisininkų nei draugų".

Rytą pakeliui į darbą jie užsuko į cheminę valyklą, ir Lasiteris pasiėmė savo švarkus bei odinę striukę. Kartu su drabužiais jam atidavė voką, kuriame gulėjo Barezio laiškas tėvui Azečiui. Bėgdamas iš Montekastelo, Džo visiškai jį pamiršo. Prabėgšmom žvilgtelėjęs į popierius, jis įsibruko juos į vidinę striukės kišenę.

"Biuikas" riedėjo Džordžo Vašingtono autostrada, o Lasiteris, išsidrėbęs ant užpakalinės sėdynės, skaitė "Washington Post". Piko ir Baksas sėdėjo priekyje ir tyliai dėl kažko ginčijosi. Staiga Baksas atsisuko ir tarė:

- O mes, atrodo, turim sunkumų.

- Eilinis mėšlas? - burbtelėjo Lasiteris.

- Ne, aš rimtai, - tęsė Baksas. - Jau dvi dienos, kai mus sekioja uodega.

Lasiteris atsiplėšė nuo laikraščio ir žvilgtelėjo per petį. Už jų lėkė tūkstančiai automobilių.

- Aš nieko nematau, - pasakė jis. - Dabar tiesiog piko valanda.

- Baksas sako teisybę, - įsiterpė Piko. - Aną naktį prie namo stovėjo mašina.

- Visą naktį, - patikslino Baksas.

- O kol mes buvom valykloje, jie sustojo prie degalinės kitoje kelio pusėse. Man regis, jie prisiklijavo prie mūsų nuo vakar ryto, - pridūrė Piko.

Lasiteris nuleido laikraštį.

- O kodėl jūs nepranešėt apie tai farams?

- Farams? Jie patys farai.

- Ką nori pasakyti?

- FTB numeriai, - paaiškino Piko. - Miesto valdžia juos išdavė vienu metu, todėl visų mašinų numeriai eina iš eilės. Vyrukus galima atpažinti už mylios. Jie taip pat sėkmingai galėtų skambinti visais varpais.

Baksas iliustravo bičiulio žodžius garsu:

- Buum! Buum!

- Klausykit, jums skambina dangus! - nusijuokė Piko. - Tik tas dangus vadinasi Vašingtono regionine valdyba!

Lasiteris įkvėpė pilną krūtinę oro, užsimerkė ir iš lėto iškvėpė.

- Gal mums ką nors reikėtų žinoti? - pasiteiravo Baksas.

- Turiu šiokių tokių problemų Italijoje. Manau, kad čia - jų tęsinys.

Jiems nusigavus iki biuro, Piko nuvarė mašiną į požeminį garažą, o Baksas palydėjo Lasiterį iki devinto aukšto. Kai lifto durys atsidarė, asmens sargybinis susiglostė plaukus ties smilkiniais ir pasakė:

- O jūsų Viktorija visai nieko, tiesa?

Įėjęs į kabinetą, Lasiteris iš karto priėjo prie lango ir apžvelgė gatvę. Kitoje jos pusėje, zonoje, kur stovėti buvo draudžiama (bauda - keturiasdešimt dolerių!) stovėjo mėlynas "Toresas". Iš jo išmetamojo vamzdžio driekėsi skystas dūmelis. Sugriežęs dantimis, Lasiteris užtraukė užuolaidas ir nuėjo prie savo stalo, kur jo laukė kažkoks daiktas, suvyniotas į rudą popierių, ant kurio buvo kruopščiai išvedžiotas siuntėjo - visiškai paslaptingo Šviesos instituto - adresas.

Atplėšęs paketą, Lasiteris rado gana padoriai atrodantį, nors ir nenaują "Relikvijų, totemų ir dieviškumo" egzempliorių. Viršelis buvo neaplenktas, o puslapių kampai - gerokai nusitrynę. Ir vis dėlto knyga atrodė įdomi. Joje buvo kelios juodai baltos iliustracijos - menkai žinomų paveikslų reprodukcijos, pavyzdžiui:

"Abgaro pasiuntiniai nuima nuo Kristaus drobulę su jo atvaizdu", "Marija, žindanti kūdikėlį Kristų" ir "Kūdikėlių žudynės".

Pirmasis, priskiriamas nežinomam dailininkui iš Pomeranijos (Dancigo?) ir datuojamas 1490-1497 metais, matyt, buvo kūrinio "Jeruzalės triptikas" dalis. Tekste po iliustracija buvo paaiškinta, kad šis paveikslas pabrėžia Kristaus kankintojų žvėriškumą ir vaizduoja metafizinę Išganytojo ir šventosios Veronikos santuoką.

Lasiteris pervertė visą knygą. Pirmasis skyrius buvo paskirtas bendro papročio garbinti relikvijas ir šventuosius paveikslus kilmei. Jame judaizmas buvo priešpastatytas graikiškajai kultūrai, kurią Barezis apibūdino kaip politeistinę, sėslią ir vizualinę. Jis turėjo omenyje daugiadieviškumą, susitelkimą apie miestus - polius ir vaizduojamojo meno klestėjimą. O judaizmą Barezis vadino "lingvistiniu monoteizmu". "Tai buvo klajoklių religija, - rašė jis, - orientuota labiau į gamtą, nei į atvaizdą. Krikščionybė atsirado kaip viena iš judaizmo sektų, o amžiams bėgant, virto vis labiau vizualine religija. Šį procesą galima laikyti pasibaigusiu po to, kai pirmajame IV amžiaus ketvirtyje pradėjo rastis Kristaus atvaizdų".

Antras skyrius vadinosi "Kraujas ir gnosis", jame buvo lyginamas graikų bei judėjų požiūris į gamtą - ypač į tokį gamtos reiškinį, kaip menstruacijos, arba "moters kraujavimas". Kai paskambino Riordanas, Lasiteris vis dar skaitė šį skyrių.

- Kai kas nutiko, - pasakė detektyvas.

- Kas gi? - paklausė Lasiteris, padėdamas į šalį knygą. - Prakalbo Džiuljeta?

- Ne, Džiuljeta nekalba. Džiuljeta meldžiasi. Nepaleidžia iš rankų rožančiaus.

- Tai... kas tada? Suradot Grimaldį?

- Ne. Bet, man regis, žinau, kaip jam pavyko pabėgti. Ir tai atrodo nekaip.

- Ką nori pasakyti?

- Mes paprašėme ataskaitos apie visus pokalbius telefonu iš tau pažįstamo namo Emitsburge per paskutiniuosius šešis mėnesius. Tai mus galėjo užvesti ant Grimaldžio pėdsakų.

- Puiki mintis.

- Mes irgi taip galvojome. Gavęs sąrašą, aš, pasinaudodamas informacijos tarnyba, patikrinau porą šimtų numerių ir... Pabandyk atspėti.

- Džimi, baik.

- Ir vis dėlto pamėgink.

- Jie skambindavo sekso telefonu.

Riordanas išleido kažkokį garsą, panašų į "neaaaa", puikiai imituodamas televizijos laidų vedėjo intonaciją, kai šis paskelbia, kad atsakymas į klausimą eiliniame žaidime - neteisingas.

- Klaida! Iš Emitsburgo kelis kartus skambino į vieną iš namų prie Potomako upės. Duodu tau dar vieną šansą parodyti įžvalgumą. Kieno tas namas?

- Ot ačiū...

- Atrodo, tau taip ir netoptels. Tas namas priklauso mūsų bendram bičiuliui Tomui Drabovskiui.

Lasiteris ne iš karto suprato, apie ką kalbama. Pasitrynęs kaktą pirštais, galiausiai pasakė:

- Vyrukas iš FTB?

- Taigi.

- Vadinasi... vadinasi, tu manai, kad Grimaldis skambino Drabovskiui?

- Ne ne. Numeriu, apie kurį kalbu, skambinta dar tada, kai Grimaldis nebuvo pasirodęs scenoje. Rugpjūtis, rugsėjis, spalis. Skambučiai baigėsi netrukus po italo arešto.

- Tai kurgi čia šuo pakastas?

- Beveik visi pokalbiai vyko savaitgaliais arba naktimis, todėl manau, kad tas vyrukas buvo asmeniškai susijęs su namo Emitsburge gyventojais. Tu manęs dar klausaisi?

- Stengiuosi.

- Todėl mes su Dereku rengiamės su jais pakalbėti...

- Dereku?

- Taip. Derekas vėl tiria šitą bylą. Bet aš, šiaip ar taip, jau pasikalbėjau su kiekvienu iš jų akis į akį. Ir kai kalbėjausi su ketvirtu vyruku, tokiu panašiu į pelę, tas pasakė: "Taip taip. Tai aš skambinau. Kalbėjausi su Tomu". "Štai kaip? - nusistebėjau aš. - Tai gal galėtumėt man papasakoti, apie ką kalbėjotės?" "Žinoma, galiu, - atsako peliukas. - Mes aptarinėjome, kaip praplėsti mūsų gretas. Tomas mums padeda savaitgaliais nakvynės namuose ir dalinant sriubą dykai. Tomas - šventas žmogus." "Šit kaip? - vėl pasistebėjau aš. - O kas tas Tomas? Kuo jis užsiima?" "Tiesiog vienas iš bendruomenės narių. Kaip ir mes visi", - atsako man nupiepėlis. - "Kokios bendruomenės?" - klausiu. "Umbra Domini",

- atsako tas. "O ką šventasis Tomas veikia tuo metu, kai negelbsti skurstančiųjų?" - pasidomėjau aš. - "Nežinau, - atsako vaikinukas. - Mes niekada nekalbame apie savo pasaulietinį gyvenimą". Įsivaizduoji? - nusikvatojo Riordanas. - Žmogus atsakinėja į žmogžudystę tiriančio detektyvo klausimus, ir rimtu veidu pareiškia: "Mes niekada nekalbame apie savo pasaulietinį gyvenimą". Ar gali patikėti?

Lasiteris ilgai tylėjo.

- Ir kas gi, tavo nuomone, nutiko?

- Dabar aš jau žinau, kaip viskas buvo. Įrodyti negaliu, bet esu įsitikinęs visu šimtu procentų. Kai Grimaldis pateko į ligoninę, jie apie tai sužinojo. O kas vyko, toliau, nesunku atspėti. Džiuljeta įsidarbina Ferfakso ligoninės nudegimų palatoje. Ateina laikas pervežti Grimaldį, ir ji padeda jam pabėgti.

- Šitai, regis, mes ir anksčiau žinojome...

- Paklausyk gi! Potomakas - ne vienintelė vieta, kur jie skambino. Iš Emitsburgo būta ir tarptautinių skambučių - į Italiją, Neapolį. Ir pamėgink atspėti, kam skambino?

- Čia ir spėlioti nėra ko.

- Teisingai. Grimaldis skambino namo. Į "Umbra Domini" centrinę būstinę. Patikrinau.

- Nejaugi... Man atrodo, tai buvo pernelyg rizikinga.

- Apie kokią riziką tu kalbi? Namas priklauso "Umbrai", ir nieko nuostabaus, kad kartkartėmis jie kalbasi su savo vadovybe. Ne, įdomiausia čia - pokalbių datos. Pirmasis įvyko kitą dieną po to, kai Grimaldis pabėgo iš ligoninės. Manau, kad jis pranešė, kur yra ir kaip jaučiasi.

- Sutinku.

- Kitas skambutis buvo prieš porą savaičių, iškart po to, kai namą buvo pradėta stebėti.

- Emitsburgas kalbėjo su Neapoliu?

- Taip. Tikriausiai pastebėjo seklius. Tai nebuvo sudėtinga. Judėjimo ten beveik nėra, žmonių - irgi.

- Taigi, Grimaldis skambina į Neapolį ir...

- Trach babach! Bylos imasi Drabovskis. Brolis Tomas paima bylą į savo rankas - ir viskas kaip sviestu patepta! Seklių nebelieka. O iškart po jų išnyksta ir Grimaldis.

Lasiteris patylėjo, mėgindamas suvirškinti tai, ką išgirdo, ir galiausiai pasidomėjo:

- Ką tu ruošiesi daryti?

- Aš ruošiuosi įlįsti į lavonmaišį ir užsisegti užtrauktuką iš vidaus. Paskui paprašysiu, kad mane išsiųstų į Marsą. Štai ką rengiuosi daryti.

- Aš rimtai klausiu.

- O aš rimtai atsakau. Pažiūrėk į viską iš mano pozicijos. Po trisdešimt penkių dienų aš atsistatydinu, ir viso to mėšlo man nė kiek nereikia. Be to, neturiu jokių įrodymų. Vien spėjimus.

- Kaip tai? Juk turi telefono kvitus.

- Telefono kvituose neatsispindi pokalbių turinys. Tai tiesiog neįmanoma! O Drabovskis... mes negalime grįsti kaltinimo jo religinėmis pažiūromis. Pagalvok apie tai. Ką aš pasakysiu? "Suimkite šitą vyruką - jis maitina benamius?" Jau nekalbu apie tai, kad FTB Drabovskis - ne eilinis pėstininkas, jis ten lyg ir brigados generolas. Bandydamas jį pričiupti, pats gali atsidurti iki ausų mėšle, - Riordanas atsiduso ir jie abu nutilo. Paskui detektyvas paklausė: - O tu man ką nors turi?

- Ne, - atsakė Lasiteris, bet tuojau pat susivokė ir pridūrė: - Beje, gal ir turiu.

- Gal?

- Turiu laišką... nuo Barezio.

- Jis tau rašė?

- Ne, - atsakė Lasiteris, - šis laiškas skirtas kunigui. Kai man jį išvers, atsiųsiu tau kopiją.

Kai Riordanas padėjo ragelį, Lasiteris atsisėdo į krėslą ir susimąstė apie Drabovskį. Mąstė jis štai ką:

"Iškilo rimta problema. Jei kas nors ir gali surasti Kalistą Beits, tai - FTB. Ir jeigu kas nors iš Biuro panorės mane aplenkti, jis turės tam visas galimybes."

Vidaus ryšys atgijo, ir Viktorija pranešė:

- Čia Dikas Bidlis. Priimsi?

- Aišku, priimsiu, - atsakė Lasiteris. - Tegul užeina.

Bidlis buvo pagyvenęs vyras, prieš penkerius metus atsistatydinęs iš Valstybės departamento. Šis aukštas ir liesas patricijus mėgo tamsiai pilkus kostiumus, burgundiško vyno spalvos kaklaraiščius ir be proto brangias sąsagas. Be to, jis nuolat rūkydavo ir nenukrėsdavo pelenų nuo cigaretės tol, kol jo pašnekovas nepamesdavo pokalbio gijos, lažindamasis pats su savimi, kada gi pelenų stulpelis dribtelės ant kilimo.

Su cigarete rankose įėjęs į kabinetą, Bidlis nerūpestingai metė kažkokią nuotrauką Lasiteriui ant stalo ir atsisėdo krėsle priešais bosą, užsidėjęs koją ant kojos. Cigaretė jo rankoje rūko vos per kelis colius nuo ausies. Pelenų stulpelis siekė beveik colį. "Ir kaip jam pavyksta judėti, jo nenupurtant?" - pagalvojo Lasiteris.

- Man visuomet patiko "Lowel", - tarė Bidlis, - bet girdėjau gerų atsiliepimų ir apie "Peninsula". Man tiks bet kuris viešbutis.

- Kokiam tikslui? - paklausė Lasiteris, žvelgdamas į nuotrauką.

Tai buvo iš "Inquirer" gauta fotografija - dama vardu "Galbūttaikalista", klūpanti prieš "MacDonald" restoraną vietoje, vardu "Velniaižinkur".

- Savaitgaliui Niujorke. Aš atėjau pasiimti prizo.

Bidlis giliai užsitraukė, o Lasiteris susižavėjęs stebėjo, kaip pelenų stulpelis verčia visuotinės traukos dėsnį raudonuoti iš gėdos.

- Jūs žinote, kokia tai vieta?

- Žinau.

Dūmai vijosi lubų link.

- Ir... gal pasidalinsite su manim savo žiniomis?

- Be abejo. Šis peizažas... toks, pasakyčiau, meiniškas.

- Tai jūs nusprendėte, kad tai - Meinas? O gal Lilehameris?

- Ne, - nusišypsojo Bidlis. - Tai labiau primena Sandi-Riverą arba Cukrinę Galvą. Viena iš dviejų. Bet, be jokios abejonės, tai - Meinas.

Bidlis darysk užsitraukė, ir pelenų stulpelis įgavo skliaustelio formą.

- Kodėl jūs taip nusprendėt? - paklausė Lasiteris, tyrinėdamas nuotrauką.

- Kad ir todėl, jog mes matome sniegą. Tai raktas mįslei įminti. Jei matome sniegą, reiškia, tai - kalnų slidinėjimo kurortas, kurių gausu Meine.

- Taip, bet...

- Ir, be to, lokiai.

Lasiteris dirstelėjo į nuotrauką.

- Kokie lokiai? Čia nėra jokių lokių.

- Yra lokiai, - ramiai paprieštaravo Bidlis, galvos mostu parodydamas į ant stalo gulinčią lupą. - Baltieji lokiai, beje.

Lasiteris paėmė padidinamąjį stiklą.

- Kurgi jie?

- Ant mikroautobuso lango.

Lasiteris dirstelėjo į parodytą vietą. Ant purvu ir sniegu aplipusio užpakalinio mašinos stiklo kažkas pirštu buvo užrašęs: "Nuplauk mane!" ir "Ei, lokiai, pirmyn!"

- Turite omenyje grafiti?

- Turiu omenyje baltąjį lokį, - atsakė Bidlis. - Apatiniame dešiniajame kampe.

Lasiteris prikišo lupą prie pat nuotraukos, paskui vėl pažvelgė iš tolėliau. Ant mikroautobuso stiklo matėsi nedidelė ovali dėmė.

- Ta balta dėmelė? - paklausė jis. - Nejaugi žinote, kas ten pavaizduota?

- Tai bėgantis poliarinis lokys.
- Iš kur tai žinote?
- Aš mokiausi Boudeno koledže. Tai mano alma mater. Ir atpažįstu lokį.
- Lokys yra daugelio koledžų...
- Simbolis, - pasufleravo Bidlis.
- Dėkoju, - tarė Lasiteris ir ėmė dairytis peleninės. Nuo lokių specialisto cigaretės jau driekėsi ilgas pelenų lankas.
- Bet tai būna rudieji, juodieji lokiai ar net grizliai. Be to, kai studentai palaiko savo komandas, jie šaukia: "Nagi, lokiai!" arba "Ohoho, lokiai!". Ir tiktai mes Boudene rėkiam: "Ei, lokiai, pirmyn!" Niekas daugiau taip nesako.
- Baikit...
- Ne, tikrai. Mes vos neužpatentavome savo šūkio. Būtent todėl aš turiu pilną teisę tvirtinti, kad balta dėmė lango kampe - ne kas kita, kaip *ursus maritimus*. Galite neabejoti.

Lasiteris atsilošė krėsle ir, padėjęs lupą į šalį, tarė:
- Bet tai neįrodo, kad mikroautobusas yra Meine. Tai liudija tik tai, kad pati mašina iš Meino.

Bidlis smiliaus galiuku palietė cigaretės pelenus ir palaimingai šypsodamasis stebėjo, kaip jie lėtai byra ant kilimo. Lasiteris nepatenkintas susiraukė.
- Kiek suprantu, jūs ieškote nuotraukoje pavaizduotos moters? - paklausė Bidlis.

Lasiteris atsakė linktelėjimu.

Patricijus grakščiai brūkštelėjo koja, išterliodamas pelenus po kilimą.
- Ar turite rimtų priežasčių manyti, kad ši dama yra kitoje vietoje, o ne Meino valstijoje? - paklausė Bidlis.
- Ne, - atsakė purtydamas galva Lasiteris. - Ji netgi gimė Meine.
- Nejaugi? - nustebo stodamasis Bidlis.
- Taip.
- Tai kaip? - paklausė tas, traukdamas link durų. - Ar jau galiu rezervuotis kambarį? Ar dar palūkėti?

Lasiteris pasiėmė lupą ir šimtąjį kartą įsispoksojo į nuotrauką. Galų gale atsiduso, ir, atsirėmęs krėsle, atsakė:
- Taip. Linkiu smagiai praleisti laiką.

Kai buvęs diplomatas uždarė duris, Lasiteris priėjo prie lango ir pažvelgė į gatvę. "Toresas", kaip ir anksčiau, stovėjo savo vietoje. Grįžęs prie stalo, Lasiteris vidaus ryšiu pasikvietė Viktoriją.

- Atsiųsk man Baksą, - paprašė jis, - ir pasakyk Fredžiui, kad norėčiau jį pamatyti.

Tada jis surinko Divos parūpintą genetiko iš Bostono numerį. Ragelį pakėlė po pirmojo pyptelėjimo, ir vyriškas balsas vokiečių kalba paklausė:

- Klausau?

- Daktaras Torgovas? Deividas Torgovas? - paklausė Lasiteris.

- Taip.

Į kabinetą įėjo Baksas ir Fredis, ir Lasiteris gestu pasiūlė jiems sėstis.

- Čia Džo Lasiteris... iš Vašingtono.

- Atsiprašau, kad atsiliepiau vokiškai, - pasakė Torgovas. - Maniau, kad skambina mano teniso partneris.

Lasiteris su palengvėjimu atsiduso ir paklausė:

- Jūsų draugas - vokietis?

- Ne, - atsakė Torgovas. - Mes tiesiog taip įpratę... jau seniai. Labai sunku paaiškinti. Jūs, regis, ruošėtės mane aplankyti?

- Taip, ruošiausi, todėl ir skambinu. Rengiuosi atvykti į Bostoną šiandien po pietų ir tikėjausi, kad šeštadienį surasite man laiko.

- Bijau, kad šeštadienį negalėsiu, o sekmadienį - prašom. Kaip dėl antros valandos?

- Vadinasi, antrą, - pasakė Lasiteris, rašydamasis Torgovo adresą ir padėjo ragelį. Paskui, pasisukęs į Baksą ir Fredį, paklausė: - Piko apačioje?

- Apačioje, - linktelėjo Baksas. - Laukia garaže. Norite, kad pakiltų čia?

- Ne. Noriu, kad jūs trise sėstumėt į mašiną ir kuo greičiau išvažiuotumėt iš garažo. Nieko neužmuškit, bet, išlėkę gatvėn, sukite į dešinę ir iš visų jėgų spauskit akceleratorių.

- Kurgi mums dumti? - pasiteiravo Baksas.

- Nesvarbu kur, kad tik priešais stovintis "Toresas" pajudėtų jums įkandin.

- Norit, kad aš važiuočiau su jais? - paklausė Fredis.

- Taip. Noriu, kad atsisėtum galinėje sėdynėje akims apdumti.

- Kuria prasme "akims apdumti"? - susimąstęs pasiteiravo Fredis. - Kaip priemonė akims apgauti ar kaip masalas?

- Kaip priemonė akims apgauti, - nuramino jį Lasiteris, ir, pakilęs iš krėslo, patraukė link kabyklos. Pasiėmė paltą ir mestelėjo Fredžiui. - Apsirenk ir pasiskolink iš ko nors skrybėlę.

- Nežinau, Džo, - paniuręs Baksas papurtė galva. - Teris liepė man būti prilipusiam prie tavęs kaip baltai spalvai prie ryžio grūdo.

Lasiteris linktelėjo ir užsitempė odinę striukę, kurią šįryt pasiėmė iš valyklos.

- Pasakysi Teriui, kad aš liepiau Baksui likti čia.

Fredis sudejavo.

- Ir nepamirškite spausti akceleratoriaus, - pakartojo Džo, stumdamas abu iš kabineto.

Grįžęs prie stalo, jis įsidėjo Barezio knygą ir krūvelę su Kalista susijusios medžiagos į portfelį, užgesino šviesą ir priėjo prie lango. Apledėjusiais šaligatviais yrėsi negausūs praeiviai, automobilių eismas buvo labai menkas. Praėjo minutė, antra, trečia, ir staiga iš požeminio garažo išlėkė "Biuikas". Atsitrenkęs į šaligatvio kraštą, jis šoktelėjo, ir, grįžęs ant grindinio, nudūmė į dešinę, link sankryžos. Po sekundės suriaumojo "Toreso" motoras ir mašina, cyptelėjus padangoms, kurios ėmė pasiutišku greičiu suktis ant apledėjusios dangos, trūktelėjo iš vietos ir nulėkė "Biuikui" iš paskos.

Nešinas portfeliu, Lasiteris išėjo iš kabineto ir patraukė link liftų tolesniajame priimamojo gale.

- Džo! - šūktelėjo Viktorija.

- Ką?

- Ten apačioje, šalia sargo, stovi federalinis teismo antstolis, - tarė ji, nepaleisdama iš rankų telefono ragelio. Su juo - žmogus iš Italijos atstovybės. Ką jiems pasakyti?

- Pasakyk, kad kiltų į viršų, - atsakė Lasiteris.

Viktorija šnekėjo telefonu, o jis laukė lifto. Kai kabinos durys atsidarė, Lasiteris, prilaikydamas jas, pasižiūrėjo į antrojo lifto indikatorių. Netrukus jie bus čia.

Džo įžengė į kabiną, atsisveikindamas pamojavo Viktorijai ir, prieš paleisdamas duris, tarė:

- Pasakyk jiems, kad aš ką tik išėjau iš kabineto ir greitai grįšiu. Tegul palaukia.

34 skyrius

Lasiteris užsiregistravo viešbutyje "Marriot" prie Ilgojo pirso" Džo Kelio vardu, užmokėjo į priekį grynais pinigais ir netgi paliko užstatą už telefono skambučius, jei kartais skambintų. Negalima buvo pasakyti, kad jis slapstėsi. Ne. Bet tai tikrai nebuvo ir pasivaikščiojimas. Jeigu "Umbra Domini" panorės, kad jį išduotų Italijai, ji savo pasieks, o gal jau ir pasiekė. Teismo antstolio ir žmogaus iš atstovybės vizitas tereiškė

viena: italų policija nori su juo pasikalbėti. Džo suprato, kad šis pokalbis gali būti mirtinai pavojingas. Žodžiu, kur kas protingiau nesirodyti viešumoje, kol jis nesuras Merės Viljams.

Lasiteriui reikėjo kaip nors praleisti visą dieną iki susitikimo su Torgovu, ir jis ilgai klaidžiojo apsnigtomis Bostono gatvėmis, pasistiprindamas užeigoje, kurios firminis patiekalas buvo sumuštiniai su žuvimis. Grįžęs į viešbutį, jis atsisėdo ant sofos ir, susikėlęs kojas ant žurnalinio staliuko, ėmėsi skaityti Kalistai Beits skirtą medžiagą.

Joje nebuvo nieko naujo ar įdomaus. Laikraščiuose - perpasakoti seni jų pačių straipsniai, pagyvinti naujomis antraštėmis ir iliustracijomis. Lasiteris peržvelgė pustuzinį straipsnių ir nesurado nė vieno fakto, kurio nebūtų žinojęs anksčiau. Tai buvo nykus darbas, bet geresnio užsiėmimo jis nepajėgė susigalvoti - tiesiog reikėjo prastumti dar gerą pusdienį.

Lasiteris paėmė iš gerokai suplonėjusios krūvelės stenografuotą interviu jau nebeegzistuojančiam naktiniam televizijos šou "Laikmečio ekranas". Devintojo dešimtmečio pabaigoje ši laida buvo laikoma ramia ir sėkminga, tačiau galų gale ji pasirodė esanti pernelyg intelektuali, kad iškovotų plačiosios publikos pripažinimą ir komercinę sėkmę. Lasiteris gerai prisiminė "Ekraną" - asketišką interjerą ir pokalbius su režisieriais, aktoriais, scenaristais ir kino kritikais.

Stenogramos data buvo 1988 metų balandžio 27-oji, tuo metu Kalista populiarino trilerį pavadinimu "Raudonoji rožė". Interviu ėmė žurnalistė Valeri Fain, kuri darė viską, kad tik neapsiribotų paprasta eilinio filmo su Kalista reklama.

VF: Taigi, "Oskaras" už "Prarastąjį horizontą" jau jūsų rankose. Naujasis filmas priskiriamas prie hitų, ir jūs tapote svarbia figūra. Kaip jaučiatės tokioje padėtyje?

KB: Kaip? Nežinau. (Juokiasi). Svarbia figūra? Tai, tikriausiai, tas pat, kaip persišaldyti ir karščiuoti.

VF: Jūs atrodote tokia rami, bet nesu įsitikinusi, kad tai tinkamas žodis. Geriau būtų sakyti, harmoninga. Jūs labai kruopščiai renkatės vaidmenis, atmesdama daugybę naudingų pasiūlymų. Atrodo, kad esate atspari šlovės blizgučiams.

KB: Aš taip nepasakyčiau.

VF: O aš pasakyčiau. Atrodo, kad jūs išsiskiriate stebėtina vidine pusiausvyra. Ir man labai knieti sužinoti, ar esate kada nors iškrėtusi tikrą kvailystę?

KB: (Juokiasi). Žinoma, teko. Dieve... vidinė pusiausvyra! Kaip tai nuobodu!

VF: Na gerai, "vidinė pusiausvyra" atsižvelgiant į tai, kad jus visi gar-

bina. Noriu pasakyti, kad jūs štai sėdite čia kaip Kalista Beits, bet tuo pat metu žiūrovams esate dar ir "sava mergaitė"!

KB: (Juokiasi). Kur jūs lenkiate? Kuo norite mane parodyti?

VF: Papasakokit mums apie save. Kokia yra tikroji Kalista Beits?

KB: Nė už ką. Norėčiau išlikti paslaptinga.

VF: Bet kodėl? Aš žinau bendras taisykles, ir neklausinėju jūsų apie vaikystę, giminaičius ar ką nors panašaus. Kodėl jūs vengiate žmonių? Jūs - ryški, protinga moteris, daug skaitote, jūsų akiratis labai platus. Kodėl gi žiūrovai negalėtų apie tai sužinoti?

KB: Bet aš nenoriu, kad jie žinotų, kokia aš esu.

VF: Kodėl?

KB: (atsidūsta). Bijau, kad nemokėsiu paaiškinti. Žinote, kaip būna, kai gatvėje pasirodo televizijos kamera ar sporto komentatorius po žaidimo ima interviu? Antrame plane visuomet pradeda šmėkščioti žmonės, kurie tiesia kaklus, šokinėja ir mojuoja rankomis, kad tik papultų į objektyvą.

VF: (mojuoja). Kažkas panašaus? "Labas, mam!", "Sveika, brangute!"

KB: Taigi. Ir jeigu juos parodys per kokias nors žinias, juos apims ekstazė. Jiems tai labai svarbu. Tai tarsi perkelia juos į kitą - televizijos pasaulį, kuris jiems atrodo realesnis už paprastą mūsų Visatą.

VF: Žinot, taip būna ir su manimi. Aišku, aš neprašau, kad visi ir kiekvienas į mane žiūrėtų. Į mane ir taip žiūri visa Visata (juokiasi). Bet mano draugai visą laiką reikalauja, kad aš į juos žiūrėčiau. "Ei, Vele, jei šiandien žiūrėsi per teliką, kaip žais "Leikers", atkreipk dėmesį į šeštą eilę virš atsarginių suolelio, į dešinę nuo jo. Ten būsiu aš!"

KB: Tikrai! Net jeigu jūsų draugė mato jus, o jūs - ją kiekvieną dieną, ji nori, kad pamatytumėt ją per televizorių. (Juokiasi). Šiaip ar taip, tai tik vienas būdas reaguoti į kamerą. Yra ir kitų. Yra žmonių, kurie nenori rodytis televizoriuje arba filmuotis kine, manydami, kad tai padaro juos mažiau realiais. Jūs, aišku, žinote nuvalkiotą laukinių, kurie nenori fotografuotis bijodami, kad fotoaparatas pavogs jų sielas, pavyzdį?

VF: Savaime aišku, žinau. Tiktai... palaukit! Mes turime kalbėti apie jus, o ne apie mane.

KB: (Juokiasi). Aš tuojau ir kalbėsiu apie save. Matote, aš turiu tiek pirmųjų, tiek antrųjų ypatybių. Kai filmuojuosi kine, šokinėju priešais kamerą kaip beprotė ir noriu, kad mane pamatytų visas pasaulis. Bet kai kalba pasisuka apie mano asmeninį gyvenimą - ne. Čia aš panaši į laukinį iš Borneo. Nenoriu kalbėti apie savo gyvenimą, kadangi po to jaučiuosi bjauriai. Man atrodo, kad prarandu dalelytę savo sielos.

VF: Baikit. Tai šiek tiek pretenzinga. Man nereikia nė vieno jūsų sielos gabaliuko. Tik pasakojimo. Ko nors apie Kalistą kaip asmenybę, o ne Kalistą kaip žvaigždę.

KB: (Atsidūsta). Jūs nesuprantate, todėl kad esate klausiančioji.

VF: Ką gi, jūs teisi. Paklauskit manęs, ko tik norite. Nagi!

KB: Gerai. (Atsikrenkščia). Sakykit, kaip dažnai jūs masturbuojatės?

VF: (Žvygauja ir kvatojasi). Taip nesąžininga! Aš jūsų nieko tokio neklausiau!

KB: O kas nors gali ir paklausti.

VF: Tuomet jūs galite neatsakyti. Ar ne taip?

KB: Taip, bet žmonės įgys teisę kaltinti mane uždarumu arba pareikš, kad žaidžiu ne pagal taisykles. Klausykit, aš visai nenoriu būti sunki pašnekovė. Buvo metas, kai visą laiką pasakodavau apie save.

VF: Man regis, jūs perdedate.

KB: Galbūt. Ir vis dėlto viskas, ką aš kalbėdavau, mane baugino.

VF: Prašyčiau paaiškinti.

KB: Įsivaizduokite, kad kalbatės su žmogumi. Jis žino apie jus beveik viską - arba mano, kad žino - bet iš tiesų tos žinios paviršutiniškos. Po kurio laiko jūs tiesiog nustosite šnekėti apie daugelį savo gyvenimo pusių, nes jei apie jas papasakosite, jos jums nebepriklausys. Jos tarytum išnyks... Ne, nemoku tiksliai paaiškinti.

VF: Bet tai juk mokestis už šlovę. Jei norite, kad žmonės atiduotų savo penkis dolerius, norėdami jus pamatyti, argi jūs nieko jiems neskolinga?

KB: Manau, kad ne. Jie moka už tai, kad pažiūri filmą, o ne už tai, kad sužinotų, kuris iš "Leikers" žaidėjų man labiausiai patinka arba kaip aš atrodžiau, kai man buvo penkeri.

VF: Taigi, nenorite atsakyti?

KB: Jūs negailestinga!

VF: Na praaašau! Nors vieną pavyzdį. Kvailystės pavyzdį.

KB (Atsidusdama). Na gerai. Atsakysiu tik todėl, kad tai kam nors padės nepakartoti mano klaidos. Beje, niekam tai nepadės. Ką aš noriu apgauti?

VF: Nagi nagi! Laukiam!

KB: Gerai. Bet aš iš tikrųjų pasielgiau kvailai. Ne juokingai, ne įdomiai, o tiesiog siaubingai kvailai ir pavojingai. (Atsidūsta). Kai atvykau į Vakarų pakrantę, man buvo viso labo devyniolika, beveik neturėjau pinigų ir visą kelią atkeliavau viena vienutėlė su "Giunteriu"...

VF: Kas tas "Giunteris"?

KB: Senas "Volkswagen" mikroautobusas su nuleistomis padango-

mis, klaikiais stabdžiais ir netikusia aušinimo sistema. Variklis nuolat perkaisdavo, ir per Uolėtuosius kalnus aš, galima sakyti, mašiną tempiau įsikinkiusi. Kad sutaupyčiau, jame ir miegodavau - pakelėje ar stovėjimo aikštelėse. Dar ir dabar neįsivaizduoju, kaip man pavyko nusigauti iki Kalifornijos.

VF: Kelyje jums nutiko siaubingų dalykų?

KB: Tiesą sakant, ne. Dauguma žmonių man buvo labai geri, tačiau nutikti galėjo daug kas.

VF: Pavyzdžiui?

KB: Kelis sykius vyrukai norėjo įsitempti mane į savo automobilius, o vienas, gerai apsišniojęs, net užsikorė ant "Giunterio" stogo ir nenorėjo nulipti.

VF: Ir vis dėlto tu laimingai atvažiavai. Ar ne? O juk tik į tai verta kreipti dėmesį.

KB: Man tiesiog labai pasisekė. Kitai merginai mano vietoje gal taip nebūtų pavykę.

VF: Gera pastaba. O dabar aš tiesiog privalau jūsų paklausti. Koks "Leikers" žaidėjas jums labiausiai patinka?

Interviu užėmė dar porą puslapių. Perskaitęs Lasiteris atidėjo stenogramą ir jau tiesė ranką prie kito straipsnio, bet persigalvojo. Tas pasakojimas apie "Volkswagen" mikroautobusą... kažkas jame kėlė neaiškias asociacijas. Tačiau kokias?

Paskui jis prisiminė. Aktorei dingus, laikraštyje "Los Angeles Style" pasirodė straipsnis. Jo antraštė skelbė: "Viskas, mielieji! Kalista Beits visiems nusilenkia!"

Kažin, ar jis turi tą iškarpą? Didžiąją Kalistos dosjė dalį Lasiteris paliko Vašingtone, pasiėmė tik tai, ko nespėjo perskaityti ir kelis itin svarbius straipsnius, kurie galėjo praversti vėliau. Straipsnis iš laikraščio turi būti čia. Jis išsitraukė iš lagamino kelis lapelius ir pradėjo ieškoti reikalingos ištraukos.

Tai buvo interviu, paimtas viešbutyje "Beverly Hills", kur Kalista apsistojo pardavusi namą - stilizuota medžiaga, kurios autorius kalbėjo ne mažiau, nei aktorė. Kiekvienoje pastraipoje buvo neesminių, bet vaizdingų pastebėjimų. Pasirodo, Kalistos akys - "liguisto indigo" spalvos, o į klausimus ji atsakinėjo "su sinkopiniu kažkuo nusivylusios meilužės cinizmu". "Įdomu, ką jis norėjo tuo pasakyti?" - nusistebėjo Lasiteris.

Šie prozos perliukai buvo pabarstyti aplink žvaigždės nuotrauką. Kalista, vilkinti šortais ir marškinėliais, sėdėjo sukryžiavusi nuogas kojas, ir "tik lengvas didžiojo kojos piršto trūkčiojimas išdavė jos jaučiamą įtampą".

Kalista atsisakė visko, kas siejo ją su didmiesčiu. Tuo galima neabejoti. Namą ir baldus ji pardavė, o "Bentlis" keliaus ten, iš kur ir buvo paimtas - į studiją. Dviviečio aktorės kambario prieangyje liūdnai stirksojo vienutėlis lagaminas.

Paklausiau, ką ji rengiasi daryti. Kurį laiką Kalista sėdėjo tylėdama, lyg nepajėgdama išsipainioti iš susvetimėjimo, kuris ją apėmė po teismo, bet paskui krestelėjo puikius plaukus ir tarė: "Ką nors sugalvosiu". Tai sakydama, ji nevalingai vartė šiaudelį stebėdama, kaip susikaupusi drėgmė nuo jos stiklinės laša ant stalo.

"Nejaugi iš šio gyvenimo jūs nieko neišsaugojote?"

Ji papurtė galvą.

"Sukneles? Paveikslus? O kaip "Mersedesas"?"

"Aš jį pardaviau", - atsakė Kalista.

Driežas taip greitai šmurkštelėjo per saulės užlietą bungalo sieną, kad tai buvo galima palaikyti haliucinacija. Kalista šyptelėjo, nusiėmė tamsius akinius ir pakilo, leisdama suprasti, kad pokalbis baigtas. "Pamaniau, kad bus geriau, jei išvažiuosiu tuo pačiu arkliuku, kuriuo čia atvažiavau". Tai ištarusi, jis pasisuko ir dingo.

Lasiteris atidėjo popierius į šalį ir susimąstė. Jis tikėjosi gauti kur kas daugiau informacijos. Ir vis dėlto pokalbyje praslydo frazė apie arkliuką, kuriuo ji atvažiavo. Ką gi... Jei suprastume Kalistą pažodžiui, arkliukas vadinosi "Giunteriu", ir tai buvo "Volkswagen" mikroautobusas.

Džo pakėlė ragelį ir surinko Hario Stoikavičiaus numerį Mineapolyje.

- Ar turite man ką nors? - paklausė.

- Ne.

- Tada noriu jūsų kai ko paprašyti. Prašyčiau sužinoti, kokią mašiną turėjo Viljams, gyvendama Mineapolyje.

- Tai jau žinoma, - atsakė detektyvas. - Ji turėjo du automobilius. "Honda Accord", pirkta čia, ir senas "Volkswagen".

- "Vabalas"?

- Ne. Mikroautobusas.

- Nejaugi?

- Taip. Ir juokingiausia, kad išvykdama ji pasiėmė būtent jį. "Hondą" paliko garaže ir išdundėjo senutėliu mikroautobusu. Gal turėjo daug bagažo ir mikroautobusas buvo patogesnis. Bent jau taip mano Finlis.

Lasiterio nuotaika subjuro.

- Vadinasi, jis žino apie mikroautobusą.

Tai buvo ne klausimas, o tvirtinimas. Lasiteris vėl pasijuto išsunktas - nauja paieškos kryptis pasirodė esanti eilinė aklavietė. Jei Finlis žinojo,

kad Kalista išvažiavo mikroautobusu, jis tikriausiai panaudojo visas galimybes, kad surastų mašiną.

- Taip, velniai jį griebtų! - patvirtino Stoikavičius. - Finlis kreipėsi į visų valstijų, nepamiršdamas ir Aliaskos, automobilių transporto valdybas.

- Ir nieko nepešė?

- Greičiausiai jis rado daug damų Merės Viljams vardu, tačiau nė viena neturėjo mikroautobuso. O jei pora ir turėjo, tai patikrinus pasirodė, kad nė viena iš jų nėra Kalista. Beje, jis buvo radęs ne tik Merę Viljams, bet ir Merę A. Viljams.

"Kad jį kur..." - pagalvojo Lasiteris.

- Aš jus nuliūdinau? - paklausė Stoikavičius.

- Ne, - atsakė Lasiteris, ir, padėkojęs detektyvui, padėjo ragelį.

Iš tiesų jis buvo nusivylęs. Teisybė buvo tokia, kad Grimaldis ir jo draugužiai Kalistos Beits ėmėsi ieškoti prieš tris ar keturis mėnesius. Tai labai daug, net jei jie ir sutelkė dėmesį į tuos, kuriuos pašalinti buvo lengviau. "Bet paieškose, - mąstė Lasiteris, - aš turiu kiek daugiau patirties. Ir jei man nepavyksta jos surasti, Grimaldžiui sekasi ne ką geriau".

Jeigu jam nepadeda Drabovskis ir FTB. Kitaip...

Jis priėjo prie lango ir pažvelgė į pilką miesto landšaftą. Į stiklą tolygiai stukseno tirpstančio sniego lašai. Lasiteris pasitrynė akis, ir, atsisėdęs krėsle, pabandė įsivaizduoti Merę Viljams - ar kaip ji vadinosi - miške, už mikroautobuso vairo. Ji galėjo kur nors palikti jį rūdyti. Arba pamesti miesto gatvėje, išbraukdama "Giunterį" iš savo naujojo gyvenimo, kaip ir kitus automobilius.

Bet ne, jei Kalista būtų norėjusi atsisakyti mašinos, tai būtų palikusi ją garaže. Tačiau ji to nepadarė, tad, vadinasi, toliau ja važinėja, gal netgi dabar. Kas iš to? Jei mikroautobusą toliau turi Kalista, jis greičiausiai užregistruotas jos dabartiniu vardu. Koks jis bebūtų ir kur ji begyventų.

Lasiteris giliai atsiduso. Jis žinojo, kad veikia, galima sakyti, intuityviai. Tai, kad aktorė gimė Meine ir Kalistos arba panašios į ją moters nuotrauka buvo padaryta, Diko Bidlio tvirtinimu, Meine, dar nereiškia, kad ji šioje valstijoje gyvena. Tačiau kodėl gi ne? Kalista turi kur nors gyventi, ir, nepaisant skystų įrodymų, greičiau jau Meine, nei, sakykim... Suomijoje.

Džo pakėlė telefono ragelį. Meino valstijoje gyvena koks milijonas žmonių. Kiek "Volkswagen" mikroautobusų ten užregistruota? Ir kiek jų priklauso moterims? Jis surado ir surinko automobilių transporto

valdybos Ogastoje telefono numerį, tačiau, savaime aišku, niekas nekėlė ragelio. Teks paskambinti pirmadienį.

Dar kartelį atsidusęs Lasiteris pasiėmė iš krūvos dar vieną straipsnį apie Kalistą Beits - iš kažkokio žurnalo moterims. Jame buvo pavaizduoti keturių įžymybių delnai, o prie kiekvienos fotografijos pridėti žymių chiromantų pasisakymai. Šių išmintingų žmonių nuomone, Kalista kentė nuo "perdėtos melancholijos".

Kitą dieną Lasiteris autobusu nuvažiavo iki Kembridžo ir išlipo stotelėje tiesiai priešais Masačiusetso technologijos institutą. Tą pačią akimirką jis pasigailėjo, kam nevažiavo taksi. Nuo tonų išbarstytos druskos sniegas buvo ištirpęs, tačiau vanduo neturėjo kur dėtis, nes visos nubėgimo grotelės buvo užkimštos. Išilgai šaligatvių driekėsi gilios balos, ir pėstieji ėjo aplinkui jas arba peršokdavo rekordiniais šuoliais.

Įstaiga, kurios Lasiteriui reikėjo, buvo įsikūrusi Vaitekerio koledžo biologijos fakultete. Torgovas, jaunuolis su juodų plaukų kupeta ir gyvybinga šypsena, jau laukė. Jo apranga neturėjo nieko bendro su tradiciškai griežtais dėstytojų kostiumais. Profesorius vilkėjo mėlynais džinsais, alpinisto batais ir sportiniais marškinėliais su dviem vienodais žmogaus atvaizdais ir užrašu:

"Klonuok mane!"

- Atsiprašau už aprangą, - tarė Torgovas, stodamasis ir tiesdamas ranką. - Tiesa, aš taip rengiuosi visuomet.

Mažytis kabinetas buvo užverstas knygomis ir popieriais. Ant sienų kabojo diagramos, lentelės, tibetietiškas kalendorius ir kelios pamišusių mokslininkų karikatūros. Nuo lubų driekėsi apdulkėjusi ir nutrinta konstrukcija - dvi spiralės, padarytos iš žalių sodo nendrių ir balto blizgaus popieriaus juostelių. Ji panešėjo į savadarbę lipnią juostą musėms gaudyti. Šalia stalo stovėjo lengvas krėslas, o ant paties stalo, tarp popierių, Lasiteris pastebėjo Rubiko kubą - šio daikto nebuvo regėjęs jau keletą metų. Torgovas parodė svečiui į krėsliuką, o pats tūptelėjo ant kažkokio žaliu aksomu apmušto ergonomikos šedevro.

- Taigi, kiek jūs nusimanote genetikoje?

Lasiteris, tylomis gūžtelėdamas pečiais, dirstelėjo į profesorių.

- Ne ne, tai ne dėstytojo triukas, - skubiai užtikrino jį Torgovas, - nes jeigu imsiuosi pasakoti jums apie operonus ar polimerazės transkripciją DNR, galiu prarasti jus kaip mokinį. Kodėl jums tiesiog, - jis pastukseno sau pirštais į kaukolę, - nepapasakojus man, ką ten laikote?

Lasiteris susimąstė.

- Mendelis. Buvo toks vyrukas vardu Mendelis. Ir dar - paveldimumas...
- Nuostabu! Paveldimumas - tai puiku!
- Dominantiniai ir recesyviniai genai...
- Ir kas gi tai? Galite paaiškinti?
- Ne, bet kažkada galėjau. Ir dar... - Lasiteris pakėlė akis į lubas, pamatė savadarbę DNR molekulę ir užbaigė: - Dviguba spiralė.
- Ir jūs žinote, kas tai yra?
- Tai DNR, - atsakė Lasiteris, - nors aš, tiesą sakant, daugiau išmanau apie DNR analizę, nei apie pačią DNR.
- Ir visgi pamėginkite paaiškinti.
- Vadinasi, taip... kiekvienoje mūsų organizmo ląstelėje yra tai, ką mes vadiname DNR. Ir tas kiekvieno žmogaus DNR yra unikalus. Na, kaip pirštų atspaudai.
- Puiku, sere! Ką dar žinote?
- Tai turbūt viskas. Iš tiesų neatskirčiau chromosomos nuo "Pontiako".
- Taip, taip, taip.
Torgovas linksėjo kaip profesionalus golfo žaidėjas, kurio paprašė skaityti paskaitą neišmanėliams. Jis parodė kelis savo puikiausius smūgius ir tik paskui suprato, kad pamoką reikėjo pradėti nuo žodžių: "O štai šis kreivas pagalys vadinasi golfo lazda".
- Geeerai, - nutęsė Torgovas. - Taigi, mes nustatėme, kad jūsų genetikos žinių negalima pavadinti išsamiomis. Nieko baisaus. - Profesorius caktelėjo liežuviu, suglaudė delnus ir tarė: - Kitas klausimas: jūsų padėjėja sakė, kad domitės Bareziu?
- Tiesa
- O kuo būtent? Jus labiau domina genetika ar Barezio vaidmuo jos raidoje?
- Daugiausia antra... jo vykdyti tyrimai.
- Puiku! Tuomet galime pamiršti Mendelį. Nors... gal ir ne visai, kadangi tarp Mendelio ir Barezio buvo daug bendra. Ir vienas, ir kitas tyrė pamatinius klausimus, ir abu pralenkė savo laikmetį.
- Kaip tai?
- Kol Mendelis stirksojo darže, stebėdamas savo žirnius, publika klausėsi Darvino, kuris, kaip jūs tikriausiai jau girdėjote, skelbė, kad organizmai evoliucionuoja veikiant aplinkai. Tiesa, kaip jie tai daro, Darvinas nesugebėjo paaiškinti.
- Tačiau tai padarė Mendelis.
- Ne visai, - Torgovas gūžtelėjo pečiais. - Bet kai ką jis suvokė, pavyz-

džiui, tai, kad įvairūs paveldimi požymiai yra perduodami iš kartos į kartą nepriklausomai vienas nuo kito. Pavyzdžiui, kai kurie mėlynakiai serga daltonizmu, tačiau kiti mėlynakiai - ne. Tai vadinama "nepriklausomo rūšiavimo principu". Be to, Mendelis suprato, kad egzistuoja vadinamosios dominantės. Jis atkreipė dėmesį į tai, kad sukryžminus aukštaūgius augalus su žemaūgiais, jų palikuonys bus aukštaūgiai, o ne vidutinio aukščio. Tik kryžminant hibridus vieną su kitu ir pradėjus veikti recesyviniams genams, vėl gausime aukštaūges ir žemaūges atžalas. Jūs dar čia?

- Čia.

- Gerai. Šis atradimas - labai rimtas. Mendelis atrado kai kuriuos esminius paveldimumo dėsnius. Galima sakyti, kad jis atskleidė vieną iš seniausių Visatos paslapčių, tiktai to niekas nepastebėjo. Visi išsižioję žiūrėjo į Darviną ir tai tęsėsi dar trisdešimt metų! Tol, kol kiti, atlikdami tą patį eksperimentą, kaip ir senolis Mendelis, pastebėjo, kad išradinėja dviratį. Mendelis jau išarė šiuos dirvonus. Beveik tas pats nutiko ir Bareziui, - tęsė Torgovas. - Kai Barezis vykdė savo įstabiuosius tyrimus, pasaulis nenuleido akių nuo Votsono ir Kriko.

Masačiusetso technologijos instituto profesorius paėmė nuo stalo Rubiko kubą ir ėmė sukinėti, nenutraukdamas paskaitos.

- Barezis įgijo biochemijos daktaro laipsnį būdamas, atrodo, dvidešimt dvejų. Žodžiu, 1953 metais. Genetikai šie metai tokie pat reikšmingi, kaip ir 1776-ieji. Didūs metai! Atrodė, kad kai kurios esminės problemos tuojau bus išspręstos. Pasaulis žavėjosi DNR, esančia kiekvienoje kiekvieno gyvo organizmo ląstelėje. Tuo metu jau visi žinojo, kad DNR - pagrindinis paveldimumo elementas. Tačiau kaip ji veikia? Kaip reguliuoja cheminius vyksmus ląstelėse? O ji juk gali daug: pavyzdžiui, sintetinti baltymus, taip pat ir amino rūgštis, be kurių neįmanoma medžiagų apykaita. Vis dar klausotės? - pasidomėjo Torgovas.

- Stengiuosi, - atsakė Lasiteris.

- Nesikankinkit. Esmė ta, kad DNR reguliuoja kai kuriuos itin sudėtingus procesus. Ir prieš suprantant, kaip tai vyksta, reikėjo išsiaiškinti molekulės sandarą. Kas ir buvo padaryta. Penkiasdešimt trečiaisiais Votsonas ir Krikas sukonstravo DNR modelį. Jis virš jūsų. - Torgovas parodė žvilgsniu dvigubą kamščiatraukį, nukarusį nuo lubų. - Dviguba spiralė. Įvijiniai laiptai. Galite vadinti kaip jums patinka. Taigi, visi apsidžiaugė, manydami, kad išsiaiškinus DNR sandarą - tegul ir primityviai - priartės diena, kai taps aišku, kaip atsigamina DNR, kaip veikia genai ir daugybę kitų dalykų. Barezis tuo metu dirbo Lebanžo institute.

- Kur tai yra? - paklausė Lasiteris.

- Šveicarijoje, Berne. Tai panašių tyrimų centras. Barezis pradėjo gana banaliai - nuo darbo su E. coli...

- Bakterija, - įsiterpė Lasiteris.

- Teisingai. Labai paprastas organizmas. Jos kultūrą sukurti labai lengva, dauginasi kaip pasiutusi, todėl laboratorijose ją tiesiog dievina. Kaip ir visa gyvybė - išskyrus kai kuriuos virusinius organizmus, kurie vadinami prionais, - E. coli yra sudaryta iš DNR, kaip ir mudu, todėl ją laiko beveik idealia medžiaga tyrimams. Tačiau Barezis neilgai linksminosi su bakterijomis. Po poros metų jis persimetė į kraujo tyrimus...

- Persimetė?

- Taip, nors skirtumas iš tiesų nedidelis. Kai kalbame apie kraują šiame kontekste, mes turime omenyje tik raudonuosius kraujo kūnelius, kurie panašūs į bakterijas dviem parametrais. Pirma, jie neturi branduolio, antra, jų labai lengva gauti. Žmogaus organizmas nuolat juos gamina. Tačiau tenka pasakyti, kad šie tyrimai, kad ir kokie įdomūs, buvo niekas, palyginus su kitu Barezio žingsniu. Italas buvo ne šiaip genijus - jis buvo induktyvus genijus: žmogus, gebantis kelti sukrečiančias hipotezes. Ir, kaip daugumai induktyvių genijų, jam beveik nerūpėjo kolegų nuomonė. Jis nesimetė į tyrimų, susijusių su "paskutiniuoju didžiuoju atradimu" sūkurį, o darė tik tai, ką norėjo. Todėl rinkosi savus kelius.

- Ką tai reiškia?

- Barezio atveju tai reiškė, kad jis metė raudonuosius kraujo kūnelius ir ėmėsi tyrinėti ląsteles, turinčias branduolį.

- Ir kas gi čia revoliucingo?

- Tai sudėtinga netgi dabar. Mes turime kelias gana patikimas ląstelių kultūras. Tačiau šeštajame dešimtmetyje... Gyvūnų ląsteles labai sunku išauginti, ir jų kultūros paprastai ilgai negyvuoja. Tai gana rimta problema, nes jei jos būtų numirusios anksčiau laiko - kas buvo visai tikėtina, - Barezio daugelio mėnesių darbas būtų nuėjęs šuniui ant uodegos. Iki šiol neįsivaizduoju, kaip jis susidorojo. - Torgovas patylėjo ir pridūrė: - Užtat žinau, kodėl jis tai darė.

- Šit kaip?

- Taip, jis ieškojo vadinamųjų embrioninių kamieninių ląstelių.

- O kas tai yra? - paklausė Lasiteris.

- Yra tokia sąvoka - ląstelių diferenciacija. Tirti šį procesą ląstelėse be branduolio negalima, kadangi vienaląsčiuose organizmuose diferenciacijos nebūna. Ji vyksta ląstelėse, turinčiose branduolį.

Kiek pasvyravęs Lasiteris tarė:

- Atsisėskite tvirčiau, daktare. Aš jus pritrenksiu. Sakykit, dėl Dievo

meilės, kas per daiktas toji diferenciacija? Aš ne visai suprantu. - Ir, kiek patylėjęs, pridūrė: - O jeigu kalbant tiesiai, tai visiškai neįsivaizduoju.

- Ak taip! Diferenciacija, - žaviai šypsodamasis tarė Torgovas. - Tuojau paaiškinsiu. - Giliai atsidusęs, jis pradėjo: - Jūs, tikriausiai, žinote, kad visi mes prasidedame iš apvaisinto kiaušinėlio, kuris vadinasi zigota ir kurį sudaro vienintelė ląstelė. Šioje ląstelėje yra chromosomų rinkinys, iš esmės - DNR sankaupa. Toje pačioje DNR, apie kurios analizę jūs taip gerai išmanote, genų pavidalu užkoduota tam tikra informacija. Jei jums įdomu, galiu pasakyti: kiekviena rūšis turi tam tikrą, tiktai jai būdingą chromosomų skaičių. Pavyzdžiui, šunys - septyniasdešimt aštuonias. Žuvys - devyniasdešimt dvi. O mudu - po keturiasdešimt šešias. Pusę - iš mamos, pusę - iš tėčio. Pusę - iš kiaušinėlio, pusę - iš spermatozoido. Dabar bendrais bruožais įsivaizduojate?

Lasiteris linktelėjo, ir profesorius tęsė:

- Visi mūsų genai - o jų turime šimtus tūkstančių - yra pasiskirstę dvidešimt trijose chromosomų porose. Vienas genas atsakingas už akių spalvą, kitas - už kraujo grupę ir taip toliau. Iš tikrųjų viskas ne taip paprasta... bet esmę jūs, manau, supratote. Visa šita gausybė sutelkta vienoje apvaisintoje ląstelėje. Ir štai ši vienintelė ląstelė pradeda dalintis. - Torgovas suglaudė ir vėl išskyrė delnus. - Atsiranda dvi ląstelės, paskui - keturios ir taip toliau. Kiekvienoje iš šių ląstelių, kurios vadinamos kamieninėmis embrioninėmis (štai pagaliau mes ir apie jas), yra pilnas pirminės genetinės medžiagos rinkinys, ir šita kompanija sprendžia, kuo taps: jumis, manimi ar mažyle Ruta. Beje, gana greitai, kai embrionas jau bus sudarytas iš aštuonių ar šešiolikos ląstelių, paskutiniosios ims diferencijuotis, tai yra, pradės atlikti skirtingus vaidmenis. Vienos tampa smegenų ląstelėmis, iš kitų susidaro kepenys, iš trečių - nervų ląstelės ir taip toliau. Nepaisant to, kad kiekviena ląstelė turi identišką DNR, jose aktyvuojasi skirtingi genai, kurie gamina enzimus, kurie, savo ruožtu, nulemia, kokiomis ląstelėmis jos taps.

Iškyla įdomus paveikslas: kadangi kiekviena ląstelė turi identišką genetinę informaciją, galima pagalvoti, kad visos jos turi vienodas genetines galimybes. Tačiau taip pamanęs rimtai klysta. Ankstyvajame etape embrioninės ląstelės iš tikrųjų gali formuoti visą organizmą - žmogaus, katės ar žirafos - iš vienos vienintelės nediferencijuotos ląstelės. Tačiau iš nervų ląstelės gali atsirasti tik nervų ląstelė. Kaip tai nutinka?

- Tikiuosi, jūs nesitikite, kad aš atsakysiu? - juokais paklausė Lasiteris.

- Nesitikiu. Bet būtent į šį klausimą ieškojo atsakymo Barezis. Jis tyrė diferenciacijos procesą ir jį valdančius mechanizmus, todėl šitaip pralen-

kė savo kolegas. - Torgovas atsiduso, apsižvalgė ir paklausė: - O gal išgertume kavos?

- Gera mintis, - tarė Lasiteris.

- Čia už kampo yra puiki užkandinė. - Torgovas pašnairavo į Rubiko kubą, paėmė jį ir, tris kartus pasukęs, padėjo atgal ant stalo.

Lasiteris pamatė, kad kiekviena spalva atsidūrė savo vietose. Torgovas priėjo prie kampe stovėjusios kabyklos, apsimuturiavo kaklą šaliku, apsirengė ganėtinai nudrengtą puspaltį, užsimaukšlino ant galvos beisbolo kepuraitę ir tarstelėjo:

- Keliaujam.

Lauke žvarbo, ir jie žingsniavo giliu sniege išmintu takučiu.

Kavinė buvo ankšta, su ilgu aprasojusiu langu ir Italijos vėliava ant plytinės sienos. Kvepėjo šviežiai maltomis kavos pupelėmis. Torgovas ir Lasiteris atsisėdo prie lango ir užsisakė kavos su pienu. Netoliese už trijų skirtingų staliukų sėdėjo trys į knygas įsigilinę jaunuoliai. Lasiteriui pasirodė, kad visi jie kažkuo panašūs į Raskolnikovą.

- Taigi, - tęsė Torgovas, - turime DNR, ir ta pati DNR kiekvienoje mūsų organizmo ląstelėje yra visiškai identiška. Tai reiškia, kad pagal spermos ar kraujo lašą, plauko nuolaužą ar odos gabalėlį galima nustatyti asmenybę. Bet kuri žmogaus ląstelė turi DNR, kuri būdinga tik tam asmeniui ir skiriasi nuo visų kitų.

Atnešė kavą, ir nustebęs Lasiteris pamatė, kad Torgovas dedasi į savo puodelį keturis šaukštelius cukraus.

- Kalbant paprasčiau, diferencijuotoje ląstelėje DNR pasako genams, kad ši ląstelė taps plaukais ir gali nesirūpinti dėl akių spalvos, kraujo grupės ir taip toliau. Įsivaizduokite DNR kaip fortepijoną su šimtais tūkstančių klavišų, iš kurių kiekvienas pasižymi kokiu nors genetiniu bruožu. Tai štai, diferencijuotoje ląstelėje beveik visi klavišai uždengti, arba, jei jums labiau patinka, atjungti. Tačiau dalis jų veikia. Jei paimsime plaukų pavyzdį, čia matysime tokias paveldimas ypatybes kaip pigmentaciją, garbanotumą, tankumą ir taip toliau. Bet visos šios savybės vienaip ar kitaip susiję su plaukais. Visa kita atjungta. Ir jeigu atjungta, tai jau amžiams.

- Visam laikui?

- Visiškai teisingai. Vos tik DNR aktyvuoja tam tikrą geną, kelio atgal jai nebėra. Nervų ląstelė lieka nervų ląstele ir nebegali tapti kraujo kūneliu ar smegenų ląstele.

- Bet kaip visa tai vyksta? - paklausė Lasiteris. Ši problema jam ėmė darytis įdomi, nors jis ir neįsivaizdavo, kaip ji susijusi su Ketės mirtimi ar žmogžudystėmis Italijoje. - Kaip ląstelė nusprendžia, kuo jai būti?

- Nežinau. Ir niekas nežino. Bet būtent tai norėjo išsiaiškinti Barezis prieš trisdešimt-keturiasdešimt metų. - Torgovas patylėjo, paskui tęsė: - Esmė ta, kad jis nustojo skelbti savo darbus. Vienu metu jis nustojo duoti savo straipsnius recenzuoti kolegoms, ir mes nežinome, kiek laiko jis klajojo neištirtais biologijos keliais. Gal mėnesius, bet gali būti, kad Barezis tęsė tyrimus dar kelerius metus. Kai paskutinį kartą išgirdau apie jį, jis buvo Vokietijoje, studijavo...

- Teologiją.

- Teisingai. Vadinasi, jūs tai žinote. - Profesorius dirstelėjo į laikrodį ir paniuro. - Man reikia pasiimti sūnų... Klausykit, - tarė jis, - biologija šiandien - pati karščiausia mokslo šaka pasaulyje. O pati karščiausia biologijos vieta - ta sritis, kurioje darbavosi Barezis.

- Diferenciacija?

- Taigi. Barezis tyrė nediferencijuotas varlių embrionų ląsteles. Sprendžiant iš paskutiniųjų jo publikacijų, jis padalindavo iš keturių ar aštuonių ląstelių sudarytus embrionus, naudodamasis gana primityvia įranga. Paskui sukurdavo padalintų embrionų kultūras, siekdamas sužinoti, ar iš jų išsivystys identiški organizmai.

- Vadinasi, jis klonavo varles?

- Ne. Greičiau jau jis kūrė varles dvynes.

- Kuo tai skiriasi?

- Net monozigotiniai dvyniai savo genetinę medžiagą gauna iš dviejų šaltinių - mamytės ir tėtuko. Tuo tarpu klonai - iš mamos arba iš tėvo. Taigi, jei norite gauti kloną, jums reikia pašalinti genetinę medžiagą iš motinos kiaušinėlio.

- Jo branduolio.

- Ir pakeisti ją nediferencijuotos, vos pradėjusios vystytis ląstelės medžiaga. Taip gausite genetinę informaciją iš vieno šaltinio.

- Ir tai įmanoma?

- Taip. Roslino institute, Edinburge, klonavo avį.

Kiek pagalvojęs, Lasiteris paklausė:

- Vadinasi, taip pat galima pasielgti ir su žmogumi?

- Teoriškai... - Torgovas gūžtelėjo pečiais.

- Noriu paklausti, ar mane irgi galima klonuoti?

- Ne, - pasakė mokslininkas, - jūsų negalima.

- Kodėl?

- Nes jūsų ląstelės diferencijuotos. Paskutinį savo šansą būti klonuotam jūs praleidote dar būdamas mažesnis už blusą. Teoriškai mes galėtume klonuoti jūsų vaiką, bet tik jam esant ankstyvojoje embriono vys-

timosi stadijoje. Kol jis dar tėra nediferencijuotų ląstelių visuma. Keturių. Aštuonių. Daugiausia - šešiolikos.

- Ir tai įmanoma?

Torgovas pakėlė akis į lubas ir skėstelėjo rankomis.

- Gal. Kur nors. Gali būti, kad tai sugeba ir Roslino mokslininkai, tačiau taip pasielgę, keliautų už grotų.

- Kodėl?

- Britų salose klonuoti žmones draudžia įstatymas, nors iki to dar nebuvo prieita. Bet grįžkime prie Barezio. Dabar embrionus reprodukcijų centruose sukuria be jokio vargo, tačiau šeštajame ir septintajame dešimtmečiuose viskas buvo kur kas sudėtingiau. Baisu ir pagalvoti, kiek techninių naujovių teko sugalvoti Bareziui, kad galėtų vykdyti savo bandymus.

- Suprantu... - linktelėjo Lasiteris. - O ar žinote, kas Bareziui nutiko toliau?

- Ne, - atsakė mokslininkas. - Žinau tik tai, kad jis išleido kelias publikacijas religine tematika.

- Taip, žinoma... Bet čia dar ne viskas. Jis metė religiją ir įstojo į medicinos institutą - tuo metu jam jau buvo penkiasdešimt. Studijavo akušeriją ir ginekologiją, o paskui atidarė dirbtinio apvaisinimo, arba, kaip dabar sakoma, reprodukcijos, kliniką.

Torgovas kilstelėjo antakius, gurkštelėjo kavos ir tarė:

- Vadinasi, šit kaip. Taip, Barezis, be abejonės, turėjo didžiulę patirtį kurdamas embrionus. Tikriausiai jam puikiai sekėsi.

- Taip. Neblogai.

- Ir vis dėlto, - atsiduso Torgovas, - liūdna.

- Kodėl?

- Nes jis buvo labai puikus mokslininkas-tyrinėtojas, o žinant ko jis pasiekė ir ko siekė... Klinika atrodo kaip tuščias laiko švaistymas.

- Ką norite pasakyti? - paklausė Lasiteris. - Ko būtent jis siekė?

- Suprantat, diferenciacijos tyrimų esmė buvo surasti galimybę apgręžti procesą - paversti ląsteles nediferencijuotomis.

- O kam? Kokia iš to nauda?

- Kokia nauda? - Torgovas pakartojo klausimą. - Tai juk Šventojo Gralio taurė.

- Kodėl?

- Todėl, kad jeigu sugebėsite tai padaryti... - Torgovas susimąstė. - Visų pasekmių neaprėpia protas. Šis atradimas kainuos trilijonus, beje, pinigai čia nieko nereiškia. Jei apgręšite diferenciaciją, jūs visam laikui pakeisite pasaulį.

- Kaip?
- Labai paprastai... Tokiu atveju jus bus galima klonuoti. Ir visus kitus, kas tik panorės. Jūs atkasate Bethoveną arba Preslį ir padarote juos savo vaikais. Arba klonuojate savo velionę motulę. Galite išauginti atsarginius organus, panaudodami klonus, kai jums prireiks naujų plaučių, kepenų arba aortos. Galite įsivaizduoti, kokios kils etinės ir socialinės problemos? Kaip bus su įvaikinimu, jeigu žmonės galės paštu užsisakyti savo pačių ar bet kurio kito žmogaus kopijas? O jei įsivaizduosime, kad klonavimas bus sujungtas su genų rekombinacijos technika, gali išeiti ir ne visai žmogiškos būtybės. Bus galima kurti patrankų mėsą, gladiatorius arba vergus. Vietoj organinio maisto gamins organus. Vienkartinio naudojimo žmones.
- Bijau, daktare, kad jūs perdedate, - nutraukė jį Lasiteris.
- Ne ne, - nusijuokė Torgovas, purtydamas galvą. - Kad sukurtumėte visus šiuos siaubus, jums tereikės ląstelės su nepažeista DNR, truputėlio kraujo, plauko arba epitelio gabaliuko. Tinka viskas. Jei gavote nediferencijuotas ląsteles, tai galite jas panaudoti viso organizmo sukūrimui. Tereikia sujungti pirminę ląstelę su kiaušinėliu, iš kurio prieš tai buvo pašalintas branduolys. O paskui auginame iš viso šito kultūrą. Paprasčiau nebūna!
- Ką reiškia "auginame kultūrą"? - paklausė Lasiteris.
- "Auginame kultūrą" - tai, kaip čia pasakius, bendra sąvoka, - paaiškino Torgovas. - Jei kalbame apie žmogų, tai naudosime oocitų persodinimo techniką.
Išgirdęs pažįstamą žodį, Lasiteris nevalingai mirktelėjo, ir Torgovas vėl pradėjo aiškinti:
- Oocitai - tai...
- Žinau, - nutraukė jį Lasiteris. - Mano seseriai buvo daryta ši procedūra.
- Oooo... - nutęsė Torgovas. - Ką gi, jei žinote... - Jis dirstelėjo į laikrodį ir, atsilošęs į kėdės atkaltę, pasakė: - O dabar man iš tikrųjų reikia bėgti. Kai kalbama apie dvylikametį berniūkštį ir bilietus į ledo ritulio rungtynes, atidėlioti negalima.
- Galima dar minutėlę? - paklausė Lasiteris. - Jeigu Bareziui tai būtų pavykę... Noriu pasakyti, jei jis būtų sugebėjęs apgręžti diferenciaciją... mes apie tai žinotume?
- Be abejo, - atsakė kildamas nuo kėdės Torgovas. - Tai toks pat didis išradimas, kaip ir pirmasis ratas. Aišku, kad žinotume apie tai. Žinoma, nebent...
- Kas?

Torgovas apsimuturiavo kaklą šaliku ir užsiveržė puspalčio apykaklę. Įtaisęs ant pakaušio beisbolininko kepurėlę, tarė:

- Nežinau. Jei Barezis... neturėjo rimtų abejonių. Jis galėjo išsigąsti savo atradimo. Juk senis domėjosi religija.

Grįždamas į viešbutį, Lasiteris nežinojo, ką ir manyti. Nejaugi Barezis puolė į teologiją po to, kai išvydo Dievą molekulėje? Gali būti. Bet kaip tai susiję su "Umbra Domini" ir žmogžudystėmis visame pasaulyje - nuo Vašingtono iki Tokijo? Lasiteris buvo nepatenkintas pačiu savimi. Ir kuo toliau jis dardėjo senutėliu Bostono metro, tuo labiau stiprėjo šis nepasitenkinimas. Kodėl jis nusprendė, kad šioje byloje svarbi Barezio aistra mokslui ir religijai? Vien todėl, kad taip pasakė kunigas? Taip.

Visiškai aišku, kad mįslės raktas - klinika, o ne religija ar mokslas. Dirbtinio apvaisinimo klinika. Ji jungia visas aukas. Ji yra bendras visų nusikaltimų vardiklis. "Ir kodėl dabar, - mąstė Lasiteris, - aš gainiojuosi vėją laukuose, užuot kalbėjęsis su moterimis, kurios gydėsi šioje klinikoje? Juk turiu jų pavardes ir adresus". Jos visos praleido Montekastelo miestelyje tik savaitę, o ne trisdešimt dvi dienas. Nė vienai iš jų nebuvo persodinti oocitai, bet šitos moterys - kiek jis žino - gyvos. Jų mažiausiai šimtas, o jis nepasivargino pasikalbėti nė su viena.

Bet Fredis ir Riordanas kalbėjosi. Ir tai, ką jiems pavyko išsiaiškinti, galima išreikšti viena fraze: "Argi gyvenimas nenuostabus?" Fredžiui, Riordanui, o ir jam pačiam visiškai aišku: šioms moterims niekas negresia.

Lasiteris pasilenkė, pasitrynė smilkinius ir sudejavo. Matyt, dejavo gana garsiai, nes atsitiesęs pamatė rūstų, nors ir kiek pavargusį priešais sėdinčio vyro žvilgsnį. Lasiteris be vargo galėjo perskaityti jo mintis: "Iki pilnos laimės man trūksta tik šito psicho".

Staiga Džo šovė į galvą dar viena mintis, nuo kurios jis vos nešoktelėjo: "O jeigu Bareziui pavyko apgręžti procesą? Jei jis panaudojo savo kliniką klonavimui?" Čia mintis nutrūko. Kieno klonavimui? Lasiteris vėl sudejavo, o priešais sėdintis vyras, nusikeikęs pro sukąstus dantis, atsistojo ir nuėjo į vagono galą.

Tarkim, kad Barezis klonavo žmones. Kas gi nutiko paskui? Nejaugi persigalvojo ir ėmė naikinti savo tvarinius?

Ne, taip galvoti - visiška beprotystė. Be to, berniukai iš klinikos visai ne klonai. Jie smarkiai skyrėsi vienas nuo kito. Brendonas visai nepanešėjo į Džesį, ir nė vienas, nė kitas nebuvo panašūs į tuos berniukus, kuriuos Lasiteris matė nuotraukose. Nei į Martiną Hendersoną, nei į Iržio Reinerio sūnelį.

"Vadinasi, klonavimą tenka atmesti, - mąstė Lasiteris, - žinoma, jei..."

Jeigu - kas? Jeigu jie nebuvo kokios nors grupės klonais. Bet kokios? Kardinolų kolegijos? "Milano" futbolo klubo?

"Nemanau", - tarė sau Lasiteris.

Tai visiška nesąmonė. Jei Barezis ir galėjo ką nors panašaus, tai kam jam tai? Ir vargu ar vaikai yra kokio nors eksperimento dalis. Moterys atvažiuodavo į kliniką, pastodavo ir iškeliaudavo namo. Viskas buvo paprasta, ir, Lasiterio žiniomis, Barezis niekuomet neprašė atsiųsti berniukų nuotraukų ar tuo labiau - nebandė stebėti, kaip jie auga. Tai buvo paprasta medicinos procedūra, ne daugiau. Bet akivaizdu, kad ne.

Ne, nes visos pacientės ir vaikai nužudyti.

35 skyrius

Tokių šalčių Vašingtone tiesiog nebūna. Sėdėdamas išnuomotame "Torese", stovinčiame šalia Portlendo miesto automobilių transporto valdybos, Lasiteris laikė prikišęs sustingusias rankas prie šildymo grotelių ir analizavo paskutiniuosius savo veiksmus. Žinoma, nevertėjo mokėti už mašiną kreditine kortele, tačiau agentūra "Hertz" neėmė grynųjų, ir pasirinkimo jis neturėjo. Beje, tai nesvarbu. Kol už benziną jis moka žaliaisiais, niekas nenustatys, kurioje būtent vietoje yra mašina.

Nepaisant iš šildytuvo srūvančios karšto oro srovės, pirštai niekaip nenorėjo sušilti. Jų galiukai sustingo, kai Džo laikraščio "Portland Press Herald" sporto skyriumi ilgai valė ledą nuo priekinio stiklo. "Aš nepasirengęs tokiam klimatui, - mąstė Lasiteris. - Čia ypatingas šaltis - galingas, koks būna Saskačevane ar Minesotoje. Nuo jo neapsaugos nei odinė striukė, nei brangios odinės pirštinės iš "Berghoff-Goodman". Man reikia elektra šildomų kumštinių ir astronauto skafandro".

Laikrodis prietaisų skydelyje rodė 8.56. Iki atidarymo liko keturios minutės. "Iš tiesų man reikėjo keliauti į Sandi Riverą, - pagalvojo Džo, - ir rodyti jos nuotrauką visiems, kam tik įmanoma. Tiems, kas nuomoja būstą, moko slidinėti arba prižiūri vaikus. Nors kokia iš to nauda? Į Sandi Riverą kiekvieną savaitgalį atvažiuoja minios žmonių. Nuotraukai jau dveji metai, be to, matyti, kad Kalista atvažiavo ne slidinėti. Ji stovi prie "McDonald's" restorano, o kalnai likę antrame plane."

Tačiau tai buvo tie patys kalnai. Tai buvo Sandi Riveras. Džo susirado turistinį bukletą ir sulygino kalnus mėgėjiškoje nuotraukoje su foto-

grafijomis brošiūroje. Visiškai akivaizdu, kad tai - ta pati vieta. Vadinasi, Kalista yra Meine arba buvo ten prieš dvejus metus.

Lasiteris įjungė radiją ir ėmė stebėti moterį, kuri išniro iš valdybos durų, nešina dviem vėliavomis. Ilgais kailiniais šluodama sniegą, ji priėjo prie vėliavos stiebo ir be ceremonijų pritaisė žvaigždėtą-juostuotą gimtosios šalies atributą. Po to atėjo eilė Meino valstijos vėliavai - beveik visą jos lauką užėmė didžiulė pušis. Pabaigusi šią procedūrą, moteris nuskubėjo atgal į kontorą.

Balsas radijuje paskelbė, kad lauke dabar minus aštuoniolika pagal Celsijų, o "žada išvis - ohoho!"

Lygiai devintą ryto jau matyta Lasiteriui dama atidarė automobilių transporto valdybos duris, ir tuo pat metu nutilo tuzino netoliese stovėjusių mašinų motorai. Pirmieji lankytojai, susisupę į storas, pašiltintas skrandas, pradėjo lipti iš automobilių ir traukti į išsvajotąjį pastatą. Lasiteris pasekė jų pavyzdžiu ir netrukus stovėjo prie langelio, virš kurio buvo užrašyta:

INFORMACIJOS TARNYBA

Kažkada Lasiteris manė, kad policija - ir tiktai ji - turi teisę nustatyti automobilių numerių savininkus. Tačiau tai buvo labai senamadiškas požiūris, atėjęs dar iš tų laikų, kai asmeninis gyvenimas buvo laikomas privačia piliečių nuosavybe. Kompiuterių eroje laikas - jau nebe pinigai. Informacija - štai kas tapo tikraisiais pinigais. Ir Meinas ne išimtis - su džiaugsmu suteiks žinių apie savo piliečius kiekvienam, kas bus pasiruošęs sumokėti.

Įkūręs savo verslą, Lasiteris sužinojo, kad egzistuoja kompanijos, kurios renka duomenis pagal konkrečius užsakymus. Jei kas nors staiga įsigeisdavo gauti bevaikių namų savininkų, kurių pajamos viršija šimtą tūkstančių dolerių per metus, gyvenančių tam tikrame rajone, sąrašą, tai gaudavo jį akimirksniu. Jei užsakovas geidaudavo, kad sąraše būtų vien baltieji vyrai ir informacija apie jų finansinę būklę, jis nesunkiai gaudavo ir šiuos duomenis.

Meino valstijos automobilių transporto valdyba irgi turėjo galimybę teikti išsamią informaciją. Kompiuterių tinklo dėka paslaugas teikė ne tik centrinė kontora Ogastoje, bet ir skyriai visuose miestuose. Todėl, kai Lasiteris užpildė formą su prašymu pranešti visų registruotų 1965-1975 metų laidos "Volkswagen" mikroautobusų savininkų pavardes ir gimimo datas, valdininkė uždavė jam tiktai vieną klausimą:

- Norite gauti duomenis atskirose kortelėse, ar užteks bendro lapo?

- Užteks bendro, - atsakė Lasiteris, įteikdamas jai šimtą trisdešimt dolerių, padengiančių užklausos kaštus.

- Atsakymo galite ateiti rytoj po dešimtos ryto.

Dabar Lasiteriui reikėjo prastumti visą dieną, ir pusę jis praleido be tikslo važinėdamas po Portlendo apylinkes. Lasiteriui patiko Meino valstija. Šioje kalvotoje, snieguotoje ir pušynais apaugusioje žemėje jautėsi kažkokia ypatinga erdvė, ramybė ir švara. Nors ir čia buvo pernelyg daug šiuolaikinės Amerikos su greitojo maisto restoranais ir prekybos centrais, Džo visgi pravažiavo tuziną miestelių ir gyvenviečių, kuriuose namai, regis, būriavosi apie čiuožyklas ir laikraščių kioskus, jachtų prieplaukas ir knygynus. Atrodė, kad kai kur vis dar tebeprekiauja sodos vandeniu. Ir net jei kelyje kartkartėmis pasitaikydavo apleisti namai ar pabrėžtinai ekscentriški statiniai, Lasiteris jautėsi artimas šiam kraštui. Gal tai buvo melaginga nostalgija, bet jam atrodė, kad tokiose paprastose, ramiose vietose civilizuota būtybė jaučiasi kur kas geriau, nei šlykščioje pakrantės prabangoje.

Lasiteris grįžo į savo numerį apie penktą vakaro, kai gatvėje jau sutemo. Atsisėdęs į krėslą ir susikėlęs kojas ant stalo, jis ėmėsi skaityti kelis likusius straipsnius apie Kalistą.

Agentūros "Kacas ir Džama" pateiktas medžiagas Džo pradėjo tyrinėti nuo pabaigos ir galiausiai pasiekė 1986-uosius metus. Vietoj įprasto asmeninio gyvenimo blusinėjimo su giminaičių ir buvusių draugų, pasakojančių anekdotus apie senus gerus laikus, galerijomis, prieš dešimtį metų publikuotuose straipsniuose apie Kalistą daugiausia buvo nevykę spėliojimai apie tai, kas ji tokia, iš kur atsirado ir kodėl nieko nepasakoja apie savo praeitį.

Kalista įsiveržė į Holivudo paribius 1984 metais, kai ekranuose pasirodė nauja kuklaus filmo "Prarastasis horizontas" versija, netikėtai tapusi sezono hitu. Daugelis manė, kad šitokia sėkmė filmą lydi dėl ypatingo jaunos aktorės, suvaidinusios pagrindinį moters vaidmenį, talento. Filmas galėjo tapti ir eiline ašaringa melodrama su bravūriška muzika ir idealizuotais peizažais, tačiau Kalistos sukurtas šelmiškas įvaizdis išgelbėjo juostą nuo banalumo ir parodė režisieriaus padėjėjo, kuris vadovavo renkant trupę, genialumą. Kalista ekrane tiesiog švytėjo.

Iki 1990-ųjų, netrukus prieš Kalistai dingstant, visi pripažino jos teisę nutylėti apie savo praeitį ir nustojo apie tai klausinėję. Bet 1986 metais svaiginanti paslaptis apie kylančios žvaigždės jaunystę buvo visos bulvarinės spaudos dėmesio centre. Aktorę nuolatos citavo, dažnai peržengdami ribą tarp žodžio laisvės ir žmogaus teisės į asmeninį gyvenimą. Su tokiais Kalista nutraukdavo visus kontaktus. Reakcija į tokį elgesį buvo nevienareikšmė. Kai kurie leidiniai gerbė jos norus ir vengė klausinėti

apie aktorės jaunystę, kiti, priešingai, tik ir pavesdavo reporteriams kapstytis jos praeityje. "Tai bus jai naudinga, - svarstė jie, - be reklamos kiekviena karjera nueis velniop".

"Puiku, - pasakė tuomet Kalista, - jūs dirbate savo darbą, aš - savo, ir jeigu jūs nusiteikę knisinėtis po praeitį, tai jūsų reikalas". Tačiau pridūrė, kad niekam nepadės, o tuos, kurie mėgins raustis po nešvarius skalbinius, prisimins ir niekuomet neatleis. Netrukus po to, kai ekranuose pasirodė "Dūdininkė" bulvarinis laikraštis "Žvaigždžių kelias" išspausdino interviu su Kalistos asmenine sekretore.

SLAPTOJI KALISTOS DRAMA

JI - NAŠLAITĖ!!!

Kalista niekada nepaneigė šio teiginio, nors ir nepatvirtino. Ji tiesiog išvijo sekretorę, o naujajai padėjėjai liepė nuo šiol neatsiliepti į "Žvaigždžių kelio" skambučius.

Prireikė laiko, kad bulvarinė spauda suvoktų, kokie rimti Kalistos ketinimai. Porą metų laikraščiuose vis pasirodydavo įvairūs spėliojimai, kurių esmė buvo tokia, kad aktorės jaunystė buvo tiesiog klaiki ir ji mėgina ją pamiršti. Mažiausiai tuzinas tėvų paskelbė, kad Kalista yra jų vienturtis vaikas, o gandai plito it maras. Vieni rašė, kad ji mėgina pamiršti praeitį, kadangi netyčia nuskandino savo mylimą broliuką, kiti tvirtino, kad jaunystėje aktorė filmavosi pornofilmuose, o treti aiškino, kad Kalista kadaise sėdėjo kalėjime už šantažą, sukčiavimą, vagystes parduotuvėse ir netgi nelegalią prekybą ginklais.

Bet vienas laikraštpalaikis pralenkė visus, išspausdindamas aktorės nuotrauką ant standartinio skelbimo:

JŲ IEŠKO POLICIJA!

Šalia nuotraukos puikavosi "karštosios" telefono linijos numeris ir keli kompiuteriu sukurti Kalistos atvaizdai - kaip ji turėjo atrodyti šešiolikos, dvylikos, aštuonerių, ketverių metų ir ką tik gimusi. Po nuotraukomis buvo parašyta:

AR JŪS PAŽĮSTATE ŠIĄ MAŽĄ MERGAITĘ?

O visas straipsnis buvo užbaigtas šūkiu:

MAMA, ATSILIEPK! KUR TU?

Tai buvo nevykusi, neskoninga ir įžeidžianti publikacija, bet vėliau atnešė naudos. Kalista tapo "New Yorker" išspausdintos esė pagrindiniu personažu - ši publikacija buvo skirta "šlovės metastazėms" ir tam, kaip pragaištingai jos veikia asmeninį žymių žmonių gyvenimą. Kiti rimti žurnalai pasekė šiuo pavyzdiu ir parėmė Kalistos poziciją, nors ir cituodami daugybę nuomonių apie tai, kad veržtis į garsenybių miegamuosius būtina.

Šiuose straipsniuose nebuvo nieko, kas padėtų Lasiterio tyrimui. Kalista galėjo būti tiek našlaitė, tiek penktas vaikas laimingoje šeimoje. Nei į viena, nei į kita jokių nuorodų nebuvo. Publikacijos žinių šaltiniai buvo anonimiminiai arba labai abejotini. Dažniausiai atrodė kad teisinga tiek viena, tiek kita. Lasiteris suprato tik tai, kad Kalista Beits ne itin apsidžiaugs, kai jis ją suras.

Vakare jis patraukė į užeigą "Purvinasis vairas", kur pasilepino omaru, užgerdamas jį "Pilzen" buteliu. "Jie tokie švelnu-u-učiai žiemą", - su vietiniu akcentu išdainavo padavėja. Tik po minutės Džo suprato, kad mergina kalba apie omarus.

Dešimtą vakaro Lasiteris grįžo į savo numerį ir ėmėsi skaityti "Boston Globe". Tačiau laikraštyje paskelbta informacija nebuvo jam naujiena - jis viską girdėjo per radiją, pusę dienos važinėdamas automobiliu. Laikraštyje buvo pranešimas apie lėktuvo katastrofą, straipsnis apie įvykių eigą Bosnijoje, ataskaita apie pirmąjį rinkimų turą ir pasakojimas apie pinigų klastotojus Artimuosiuose Rytuose.

Paprastai keliaudamas Džo neskaitydavo apie vietos įvykius ir dabar jo nedomino nei politiniai manevrai Bostone, nei sukčiavimas Foksboro labdaros fonde. Tačiau laikraštyje buvo įdomus straipsnis apie rašytoją Niką Oglsbį. Versdamas laikraštį iki puslapio, kuriame straipsnis tęsėsi, Lasiteris su nuostaba pamatė, kad iš laikraščio skilties jam šypsosi Silvijus dela Torė.

Po nuotrauka įdėto pranešimo antraštė skelbė:

DIDŽIULĖ MINIA KLAUSOSI MIŠIŲ LOTYNŲ KALBA

BROKTONAS. Nepaisant klaikiai slidžių kelių ir minus dvidešimties laipsnių Celsijaus, sekmadienį tūkstančiai parapijiečių atėjo į katalikų Šventosios Dievo Motinos bažnyčią išklausyti mišių lotynų kalba, kurias laikė tėvas Silvijus dela Torė.

Stovėdamas nugara į susirinkusiuosius, tradicionalistų lyderis prabilo į altorių tokiu nuostabiu balsu, kad daugelis tikinčiųjų apsiverkė. Kol vieni gyrė "ceremonijos grožį ir jėgą", kiti kalbėjo apie savo beveik mistinę vienybę su daugeliu katalikų kartų, kurios klausė mišių šia senovine kalba.

Per pamokslą dela Torė, puikiai kalbantis angliškai, kvietė "sutvirtinti katalikybės raumenis" ir įkalbinėjo ganomuosius "vienytis ir priešintis mokslo šlykštybėms".

Tradicionalistų lyderis Italijoje vadovauja sparčiai besiplečiančiai pasauliečių bendruomenei "Umbra Domini" ir atvyko į Bostoną, kad iškilmingai atidarytų naujus bendruomenės namus Brukline.

"Umbra Domini" nuostatuose atmesta daugelis pakeitimų, kuriuos į Bažnyčios gyvenimą įnešė II Vatikano susirinkimas bei įtvirtinta katalikų teisė melstis tradiciniu būdu. Šiuos doktrininius nesutarimus prieš kelerius metus pripažino Vatikanas.

Organizacijos atstovas spaudai pareiškė, kad dela Torės vizito neriboja griežtas maršrutas, "šventojo tėvo programa yra lanksti ir atvira įvairioms galimybėms".

Lasiteris perskaitė pranešimą vieną, paskui - antrą kartą, smarkiai besidaužančia širdimi. Tada, įsipylęs viskio, nurijo visą iškart, neatplėšdamas žvilgsnio nuo kunigo nuotraukos.

Ryte jis važiavo į automobilių transporto valdybą, pusiau prisimerkęs, kad apsaugotų akis nuo matinio sniego spindesio. Dangų buvo aptraukę debesys, oras palyginus su vakarykšte diena šiek tiek sušilo, bet tapo ir drėgniau. Visa tai lėmė itin nemalonų šaltį, privertusį prisiminti Floridą.

"Informacinės tarnybos" klerkas įteikė jam nedidelį voką, ir Lasiteris priėjo prie ilgo palei sieną pastatyto stalo, už kurio liguistos veido spalvos mergina pildė kažkokį formuliarą.

Ataskaita užėmė maždaug dešimt puslapių, joje buvo surašyti visi iki vieno 1965-1975 metų laidos "Volkswagen" mikroautobusai, registruoti Meino valstijoje. Duomenis, sudėliotus abėcėlės tvarka sudarė savininko pavardė, adresas, gimimo data, registracijos numeris, atitinkantis mašinos numerį, ir mašinos pagaminimo metai. Gimimo datos buvo ypač svarbios, kadangi leido apriboti jį dominančių asmenų grupę trisdešimtmetėmis ir vyresnėmis moterimis.

Kalista gimė 1962 metais.

Džo buvo įsitikinęs, kad jo laukia nykus darbas. Pašalinęs visus vyrus ir sutrumpinęs sąrašą iki reikalingo amžiaus moterų, jis apvažiuos jas vieną po kitos ir belsis į jų duris. Peržvelgęs visą sąrašą nuo pradžios iki pabaigos ir išskyręs septyniolika reikalingų vardų, jis staiga pamatė:

Sanders, Merė A.

G. 8/3-1962

Pašto sk. p/d. 39

Kandis Harboras, Meinas 04010

"Volkswagen" (mikroautob.): 1968

EAW - 572

Iš pradžių jo akys užkliuvo už skaičiaus - 1962 - ir vardo - Merė. Džo rijo ataskaitą žvilgsniu. Kovo aštuntoji. Kalista, berods, gimė aštuntąją? Taip, tikrai.

"Dieve, - pagalvojo Lasiteris. - Aš ją radau!"

Jis trinktelėjo kumščiu į stalą. Liguistos veido spalvos mergina nužvelgė jį tokiu rūgščiu žvilgsniu, kad jis iš karto atsipeikėjo. Įgrūdęs ataskaitą kišenėn, Lasiteris išpuolė į šaltį ir nubėgo prie mašinos, vos išlaikydamas pusiausvyrą ant apledėjusios žemės.

Tai tegali būti ji. Vargu a Meine bus dvi moterys vardu Merė, gimusios 1962 metų kovo 8-ąją ir turinčios "Volkswagen" firmos mikroautobusus.

Atsidaręs daiktadėžę Lasiteris išsiėmė žemėlapį ir pasižiūrėjo į indeksą. Kandis Harboras: K-2. Jis pervedė pirštais per rožinį Kvebeką, kirto Meino sieną ir nuvingiavo žemyn per miestus ir ežerus, kur galiausiai apsistojo prie mažytės dėmelės pakrantėje, šiek tiek į pietvakarius nuo Braunsviko.

Po valandos jis jau važiavo tarp pušų, supančių Boudeno koledžą (ačiū tau, Diki Bidli), ir pasuko dešinėn, sekdamas rodykle:

ORISO SALA

Net apsiniaukusiu oru peizažas džiugino akį - didžiulės apledėjusios olos ir visžalės pušys pilko dangaus fone. Debesys čia turėjo neįprastą atspalvį, rodantį, kad netoliese yra jūra. Vadovaudamasis žemėlapiu, Džo pravažiavo įvairiausius žiemai uždarytus turistų punktus: restoraną, kavinę su patiekalų iš omarų reklama, suvenyrų krautuvėlę. Kelias išsišakojo į dvi dalis, ir Džo pasuko į kairę, siauresniąją. Beje, šis kelias greitai pasibaigė aklaviete mažytėje Kandis Harboro gyvenvietėje. Pastebėjęs vėliavą, Džo pasuko tiesiai link jos ir greitai atsidūrė nedidelėje automobilių stovėjimo aikštelėje šalia pašto, kuris vietos gyventojams atstojo ir universalinę parduotuvę.

Aikštelėje Lasiteris išvydo mėlyną mikroautobusą, ir, net nepažvelgęs į numerį, suprato, kad tai būtent jos automobilis. Privažiavęs kiek arčiau, jis įžiūrėjo ir numerį:

EAW - 572

"Kas dabar? - galvojo Džo, stovėdamas ant uolos šalia nedidelio pastatėlio per šimtą pėdų nuo jūros. - Tikriausiai Kalista... tiksliau, Merė dabar yra krautuvėje". Šią moterį persekiojo, jos ieškojo, ir jis nenorėjo be reikalo jos gąsdinti.

O jeigu ji ir atpažins jį, prisiminusi Ketės laidotuves, vargu ar tai išeis į naudą. Nemalonios asociacijos gali priversti ją sunerimti. Lasiteris nusileido prie vandens, svarstydamas, ko griebtis. Jis susitelkė vien į paieškas ir negalvojo, kaip elgsis, kai jam pasiseks. Ir štai dabar jis visiškai sutrikęs stovi ant jūros kranto.

Kandis Harboras panešėjo į miestelį nuo reklaminio atviruko, tačiau pavadinti jo muziejumi niekas nebūtų drįsęs. Tai buvo sena žvejų gy-

venvietė, iš kurios vyrai iki šiol plaukdavo į jūrą. Čia stovėjo mediniai, gausiai apdrabstyti paukščių mėšlu pirsai, užversti omarų gaudyklėmis ir kitais žvejų reikmenimis, o jaukiame uoste prirakintos sūpavosi įvairios laivės, tarp jų ir surūdijęs, su styrančiais suktuvais traleris, keli seni kateriai, pritaikyti omarų žvejybai ir pora tviskančių naujų laivų uždarais kubrikais.

Buvo atoslūgis, ir plati purvo juosta su išsikišusiais akmenimis ir geltonais dumblių dryžiais jau spėjo pasidengti ledu. Debesys patamsėjo, o praūžiant kiaurai smelkiančio vėjo gūsiams Lasiteris negalėjo suvaldyti drebulio. "Reikia nusipirkti paltą, - tvirtino jis sau, - arba tuojau pat slėptis patalpoje".

Paštas, o tuo pačiu - ir parduotuvė, panešėjo į seną tabokinę su lentynomis, nustatytomis įvairiaspalvėmis konservų dėžutėmis ir bakalėja. Prieštvaniniame šaldytuve su stikline sienele gulėjo pienas, kiaušiniai ir alus. Žila moteris pakėlė žvilgsnį nuo laikraščio ir tarė:

- Sveiki.

Lasiteriui pasirodė, kad jos balse nuskambėjo grasinimas. Džo nusišypsojo, ir, priėjęs prie krosnelės, kurioje traškėjo malkos, ėmė šildytis rankas ir dairytis. Krautuvėlė buvo pilna jūrlapių ir potvynių schemų, blizgių ir sudedamų peilių, kišeninių žibintuvėlių ir dygsniuotų antklodžių, laikraščių ir šunų maisto. Priešais prie sienos glaudėsi miniatiūrinis paštas su laiškų dėžute, stalu ir penkiasdešimties nedidelių bronzinių abonentinių dėžučių komplektu.

Tačiau nei Kalistos Beits, nei Merės Sanders čia nebuvo.

Žiloji dama galų gale prakalbo su Meino gyventojams būdingu akcentu:

- Ar galiu kuo nors padėti, branguti?

A, velniai griebtų! Ko jam drovėtis?

- Tikiuosi, galite. Aš ieškau Merės Sanders.

- O, brangu-uti. - Ji pažiūrėjo į jį tokiu žvilgsniu ir išdainavo "brangu-uti" tokiu tonu, kad Lasiterio širdis nupuolė į kulnus.

- Argi ten, aikštelėje, ne jos mašina? - paklausė jis.

- Taip, jos. Visame gražume. Bet jos pačios čia nėra. Jūs jos draugas?

Lasiteris linktelėjo ir paklausė:

- O kaip manote, kada ji grįš?

- Po mėnesio. Ne anksčiau.

- O aš maniau, kad ji gyvena čia, - papurtė galvą sutrikęs Lasiteris.

- Žinoma, ji gyvena čia, netoliese.

- Vadinasi, ji keliauja... arba...

Moteris išpūtė šviesiai žydras akis ir sukikeno. Išleidusi šį netikėtą garsą ji staiga tapo panaši į mergytę.

- Dieve, - tarė ji. - Atrodo, kad kalbu mįslėmis. Leiskite, parodysiu.

Moteris užsitempė storą žydrą megztinį ir pamojo Džo. Išėjusi iš parduotuvės, šlaunimi pastūmė ir užtrenkė duris. Vėjas sustiprėjo, ir jiems teko žingsniuoti link pirsų, žemai nulenkus galvas.

- Tenai, - tarė moteris, rodydama pirštu į horizonte vos įžiūrimą salų virtinę. - Jie ten, pačioje paskutinėje saloje.

- Jie ten gyvena? - sutrikęs sumirksėjo ir paklausė Lasiteris.

Dama pritariamai sukudakavo ir paaiškino:

- Gražiu oru iš čia galima pamatyti jos kamino dūmus. - Gūžtelėjusi pečiais, ji pridūrė: - Eime geriau atgal, brangu-uti. Padarysiu jums puodelį arbatos.

Kai jie grįžo į parduotuvėlę, Lasiteris pasakė:

- Ji juk privalo turėti radijo siųstuvą ar ką nors panašaus.

- Mobilųjį telefoną.

- Tai...

- Neveikia.

- Jūs, ko gero, juokaujate.

- Štai ir ne, - atsakė dama ir užlindo už prekystalio elektrinio arbatinuko įjungti. - Nejuokauju. Džonatanas norėjo ją įspėti, kai artinosi paskutinė audra. Be trukdžių, nie-eko. Gal išsikrovė baterijos. Taip jau yra buvę. Pažvelkite čia.

Ji apėjo prekystalį ir sustojo ties pakabintu ant sienos didžiuliu žemėlapiu. Tai buvo locijos, tuščia šviesi dėmė ant jų reiškė sausumą, o jūra mirgėjo skaičiais ir ženklais, pasakojančiais apie gylius, sroves ir dugno pobūdį. Dama pridėjo pirštą prie jatagano formos įlankos atvaizdo ir išdainavusi: "Mes čia-a", - parodė į vieną iš trijų toli jūroje esančių salų:

- O jūsų draugė čia-a.

"Sanderso sala, - perskaitė Lasiteris. - Sanders - štai jos tikroji pavardė".

- Šis pavadinimas, meiluti, pasirodė žemėlapyje po to, kai kapitonas Sandersas nusipirko salą. Tai nutiko seniai. Jis norėjo, kad žemėlapyje būtų jo vardas, ir jo noras išsipildė. Bet čia, miestelyje, visi vadina salą Draiskana. Taip ji buvo vadinama nuo neatmenamų laikų.

- Kodėl ją taip praminė?

Dama nuėjo už prekystalio ir išjungė arbatinuką.

- Pažvelkite į kranto liniją. Čia gi vieni zigzagai, jų per amžius nesuskaičiuotumėt. O šalia Draiskanos - Hercogo sala. Jos krantas toks lygus, kad nėra kur priglausti valties.

Lasiteris išsiblaškiusiai dirstelėjo į išrikiuotus saldainius. Irisai "Merė Džein", "Tutsės rutuliukai", dražė "Atominis sprogimas".

- Cukraus? Grietinėlės? Kiek? Per pusę?

- Taip, prašyčiau, vieno ir kito.

- Na tiesiog kaip aš. Baltutė ir saldi. - Po kelių minučių ant prekystalio atsirado du pilni plonyčio porceliano puodeliai. - Negaliu pakęsti negrabių indų, - pareiškė dama.

Penkiolika minučių Lasiteris sugaišo tam, kad geriau susipažintų su šeimininke ("Modė Hatčinson, jūsų žiniai, bet ne ta Modė, kurią matote per televizorių"). Su tuo, kas jai patinka ir nepatinka ir kaip seniai ji čia gyvena ("Visą amžinybę, brangu-uti"). Tuo pačiu jis daug sužinojo ir apie vietos istoriją. Kai Lasiteriui pavyko sugrąžinti pokalbį prie Merės Sanders, jie gėrė po antrą puodelį.

- Nejaugi Merė viena praleidžia saloje visą žiemą?

- Su savo sūnumi, - atsakė dama, maišydama arbatą. - Pastaruosius dvidešimt dvejus metus niekas negyveno Sanderso saloje. Aišku, aš prisimenu Merę iš tų senų laikų, bet dabar visai jos nepažinau.

- Norite pasakyti, kad pažinojote ją vaikystėje?

- Kurgi ne. Pažinojau ir jos tėvus. Tada jie visa šeima dažnai plaukdavo į salą. Net imdavo kartu jos brolį - siaubingai liguistą berniūkštį. Susupdavo jį į antklodes ir nusinešdavo į katerį. O pats tėvukas Džonas jaunesnysis? Čia tai buvo jūreivis, pasakysiu jums. Jie praleisdavo saloje visus savaitgalius ir atostogas. Merė tada buvo dar mažytė, ne vyresnė kaip penkerių. Na o dabar iškeliavo ten su savo sūnumi.

- Jos tėvai gyvena netoliese?

- Ne ne, - papurtė galvą Modė. - Jie mirė prieš daugelį metų. Argi Merė jums nieko nepasakojo?

- Ne.

- Ką gi, nieko nuostabaus. Ji nemėgsta atverti širdies, saugok ją Viešpatie. - Modė trumpai atsiduso ir tęsė: - Džonas jaunesnysis patraukė į Portlendą išgerti, o Amanda išvažiavo jam iš paskos, kad pargabentų namo. Džonas jaunesnysis pareiškė, kad gali vairuoti pats, ir kelias minutes sėkmingai tai darė. Tol, kol jie neatsidūrė ant geležinkelio pervažos. Advokatai tvirtino, kad šviesoforas buvo sugedęs, tačiau įrodyti negalėjo. Be to, visi žinojo, kad Džonas jaunesnysis kantrybės neturi nė už surūdijusį skatiką. Labai puikiai įsivaizduoju, kaip jis mėgino prašokti priešais traukinį. - Ji palingavo galva. - Amandos sesuo pasiėmė mergaitę. Jie gyveno Konektikute. Paskui mes nematėme jos iki...

- Vadinasi, ji pasirodė čia visai neseniai?

- Iš tiesų taip! Graži, kaip paveiksliukas, labai ryžtinga, ir iškart tarp žemyno ir salos ėmė zuiti darbininkai, gabendami ten statybines medžiagas, stogą, šildytuvą, medžiu kūrenamas krosneles, angarą kateriui ir dar dievažin ką. - Modė gurkštelėjo arbatos. - Mieste visi kalbėjo, kaip tai kvaila, kadangi ji niekuomet nesusigrąžins įdėtų pinigų, jeigu panorės parduoti savo valdas.

- Kodėl?

- Tenai nėra elektros, ir greičiausiai niekuomet nebus. - Dama nugėrė paskutinį gurkšnį ir tarė: - Tik pamanykit, kaip keičiasi laikai.

- Ką turite omenyje?

- Kadaise žmonės atvažiuodavo į pakrantę ir salas tam, kad sugrįžtų į gamtą ir atsitolintų nuo nuobodaus gyvenimo. Jie norėdavo pabūti miškuose, kur nėra telefonų ir testerių, o yra tik žvakės ir krosnelės, vanduo iš šaltinių ir statinės lietaus vandeniui rinkti.

Lasiteris pasakė kažką apie skautus ir judėjimą, žinomą "Atgal į gamtą" pavadinimu.

- Kai kapitonas nusipirko Draisk... - Modė šyptelėjo ir tęsė: - ...Sanderso salą, visi jam pavydėjo. Buvo manoma, kad, kuo tolimesnė sala, tuo geriau. Tačiau dabar nė vienas žmogus netrokšta paprastumo. Visi tiesiog perkelia įprastą gyvenimo būdą į kitą vietą. Senos lūšnelės salose griūva, nes niekas nenori ten gyventi.

- Žmonės bijo prarasti civilizacijos teikiamus patogumus.

- Teisingai, - sukikeno dama. - Ir neduok Dieve jie praleis programą "60 minučių" arba eilinį "Red Socks" žaidimą.

- Vadinasi, Merė pasiliko saloje be elektros.

- Merė jau išgyveno ten per vasarą nuo gegužės iki lapkričio. Šiais metais ji pirmą kartą liko žiemoti. - Modė kiek patylėjo. - Kai kas, žinoma, jai nepritaria. Visai nepritaria, nors čia mes garsėjame tuo, kad nekišame nosies į svetimus reikalus.

- Bet kodėl? Nes sala pernelyg toli?

- Atstumas žmonių visai nejaudina. Bet kai kurie - ir daugiausia vyrai - siaubingai burba. Jiems nepatinka, kad Merė skaldo malkas, meta tinklus ir apskritai tvarko visus reikalus... Vyrai negali pakęsti, kai moteris apsieina be jų. Na, o vietinės moterys nerimauja dėl berniuko.

- O ką jūs manote?

- Iš pradžių aš galvojau taip pat, - gūžtelėjo pečiais dama, - ir taip pat jaudinausi dėl Džesio. Bet jis toks mielas laimingas berniukas. Merė labai dėl jo stengiasi. Pamažu pradėjau galvoti: o ką gi jis praranda? Animacinius filmukus, kompiuterinius žaidimus ir supermarketus.

- Taip, bet jei kokia netikėta situacija...

- Sutinku, - atsiduso Modė, - mes visi išvien jai šitą kalėme, o Merė atsakydavo: "Mes turime raketinį pistoletą. Jei iškils rimta problema, jūs apie tai sužinosite." Bet aš jausčiausi ramesnė, jei ji būtų nusipirkusi gerą katerį.

- Ji neturi katerio?

- Turi, žinoma, turi. Bet visai ne tokį, kokio reikia. Ypač žiemą ir tokiame vandenyje. - Patylėjusi Modė paklausė: - O kaip jūs susipažinote su Mere?

Tai buvo pasakyta gana abejingai, tačiau Lasiteris įtarė, kad tas abejingumas - ne visai nuoširdus. Gali būti, kad dama jį laiko Džesio tėtušiu...

- Aš sutikau Merę savo sesers laidotuvėse, - atsakė jis. - O dabar, atvažiavęs į Portlendą su reikalais, nusprendžiau ją aplankyti. Merė niekada neminėjo salos. Įdomu, - ištarė jis tokiu tonu, tarsi ta mintis būtų ką tik šovusi jam į galvą, - o ar yra čia kas nors, galintis išnuomoti katerį?

- Ne, brangu-u-uti. Nepažįstu čia nė vieno žmogaus, kuris jums šiuo metų laiku paskolintų motorinę valtį.

- O kodėl? Dėl ledo?

- Ne. Ledo čia ne itin daug. Prie mūsų jūra užšąla kartą per kelerius metus. Pernelyg daug vandens. Ir šaltomis žiemomis jūrą dengia ne tiek ledas, kiek ižas.

- Tai kodėl negalima plaukti?

- Motorinėmis valtimis nesaugu. Jums reikės kažko stambesnio, su kajute ir šildymu. Kitaip, įsivaizduokite: smulkutis variklio gedimas - nulėkė koks nors niekutis - ir jūs pavirstate į varveklį. Atviroje valtyje tiesiog siaubingai šalta. Na, o jeigu netyčia iškristumėt už borto... Vargu ar išsilaikytumėt daugiau poros minučių.

- Nejaugi žiemą niekas neplaukia į jūrą?

- Tik omarų žvejai ir nardytojai, renkantys jūrų ežius, bet jie plaukia tik dėl pinigų.

- O kas per vieni tie jūrų ežių rinkėjai?

- Jūrų ežiai dievina ledinį vandenį, o japonai dievina jūrų ežius. Bent jau taip man sakė. Aš asmeniškai prie jų nė neprisiliesčiau.

- Kaip manote, ar omarų žvejai arba nardytojai galėtų mane pasiimti kartu?

- Omarų žvejai? - Modė abejodama papurtė galvą. - Vargu. Žiemą į jūrą plaukia tik dideli laivai. Na, o nardytojai - tie paims, tik pareikalaus kelių banknotų.

- Ką gi, - tarė Lasiteris, - už pabandymą niekas per galvą neduos. Gal pasakytumėt, kur juos galima rasti?

- Pamėginkit užeiti pas Ernį - tai jūrinių prekių krautuvėlė, žvejų kooperatyvas. Ten nuolat kas nors trinasi.

Lasiteris padėkojo šeimininkei, pasakė, kad jam buvo nepaprastai malonu paplepėti ir jis be galo džiaugiasi nauja pažintimi.

Kiek sumišusi Modė ėmė tvarkyti puodelius.

- Beje, aš manau, kad šiandien jūs neišplauksite į jūrą, - tarė ji. - Link mūsų slenka labai blogas oras.

Ernis, parduotuvės savininkas ir tuo pačiu uosto viršininkas, linguodamas didžiulę galvą, pakartojo Modės žodžius. Jie stovėjo tarp įvairiausių žvejybos reikmenų: didžiulių rožinių inkarų plūdurų, krūvų gelbėjimosi liemenių, locijų, raketų ir raketinių pistoletų bei tūkstančių kitų daiktų, kurių paskirties Lasiteris nežinojo - visai tai buvo sudėliota dėžutėse, skardinėse ir dėžėse. Patalpos gilumoje traškėjo radijas, ir kartkartėmis per trukdžius prasimušdavo neaiškūs balsai.

- Meteorologų banga pranešė, kad artėja eilinis šiaurrytys. Sako, iki mūsų atkeliaus tik ryte. Jūs jais tikite? Aš, asmeniškai - ne. Man nepatinka dangus. Niekam nepatarčiau šiandien plaukti į jūrą. Ne, sere, nepatarčiau.

- O aš maniau, kad galėsiu su kuo nors pasikalbėti...

- Jei norit, pamėginkit, - nutraukė jį Ernis, galvos mostu rodydamas duris priešingoje sienoje. - Ten bus pora vyrukų. Paklausti nedraudžiama.

- Jūs, vyručiai, nepatariat man plaukti į jūrą tik todėl, kad jums reikalingas ketvirtas - kortomis subelsti, - pareiškė Rodžeris trims užstalėje sėdintiems vyrams. - Bet aš vis vien plauksiu. Ežiai Tokijuje eina po šimtą už svarą, ir jeigu aš jų neprigaudysiu, mano sunkvežimio duslintuvas pradės riaumoti dar labiau.

Rodžeris buvo aukštas geraširdis vyrukas su ilgais juodais plaukais, ruda kiek pražilusia barzda, gauruotais antakiais ir pilnutėliu sniego baltumo dantų komplektu. Jis vilkėjo ryškiai geltonu kombinezonu, avėjo neįtikėtino dydžio batais. Lasiteris susitarė, kad už tris šimtus dolerių Rodžeris nugabens jį į Draiskaną, o kitą dieną pasiims.

- Artėja audra, - tarė vienas iš užstalėje sėdėjusių vyrų. - Pažiūrėk į barometrą.

Tai buvo pasakyta tokiu tonu, kokiu motina auklėja neklusnų vaiką: "Jei tau kas nors atsitiks - gali negrįžti namo".

- Mažiems laivams įspėjimo nebuvo, - paprieštaravo Rodžeris. - O be

to, jeigu rytoj prasidės audra, dugną taip sumakaluos, kad per visą savaitgalį aš jau nė velnio nepagausiu.

- Keleiviui reikės hidrokostiumo.

- O kaip taviškis? Tu gi niekur nesiruoši, - nusišaipė Rodžeris, ir, pasisukęs į Lasiterį, paklausė: - Norite hidrokostiumo? Su juo bus šilčiau.

- Nežinau, - atsakė Lasiteris. - Kaip pasakysit.

- Šiaip tai jums jo nereikia. Juk plaukioti nesiruošiat? Saloje daug patogių vietų išlaipinimui. - Rodžeris pažiūrėjo į sieną, kur tiksėjo laikrodžio, rodančio potvynius ir atoslūgius, švytuoklė. - Ir vandens bus daug. Tačiau jeigu jus perpūs vėjas, - jis pasikrapštė pakaušį ir baigė: - pavirsit į ledokšnį, o kai ištirpsite, kartu su jumis ištirps ir mano licencija.

- Į ledokšnį? - paklausė Lasiteris.

- Aha, - linktelėjo Rodžeris. - Manau, jums tiks mano senasis kostiumas. Jūs - stambus vyrukas.

- Tavo senasis kostiumas? - nusijuokė vienas iš vyrų. - Jame gi didžiulė skylė.

- Viso labo maža skylutė, bet šitas žmogus nesiruošia nardyti. Argi ne? Kostiumas sušildys jį kateryje. O jeigu jis paslys, kai išlaipinsiu jį, tai neapledės.

- Rodžeris teisus, - tarė vyras beisbolininko kepuraite. - Norint užmušti musę, vandenilinės bombos nereikia, o pasiplaukiojimui kateriu nereikia klasiško hidrokostiumo.

Jie aptarė paskutines detales, paskui Rodžeris atitempė iš sandėliuko hidrokostiumą ir pašiltintus apatinius.

- Ne itin skaniai kvepia, - pasakė, šniukštelėdamas orą ir mesdamas Lasiteriui porą ilgų kelnių. - Prašau atleisti.

Lasiteris gūžtelėjo pečiais ir persirengė, paskui kruopščiai susuko drabužius į ryšulį, o odinę striukę apsivilko virš hidrokostiumo. Piniginę ėmė kištis į vidinę striukės kišenę. Ir užčiuopė kažkokį voką.

Barezio laiškas.

- Kas nors nutiko? - paklausė Rodžeris, pastebėjęs nepatenkintą Lasiterio veidą.

- Ne, - atsakė tas. - Vis užmirštu vieną dalyką.

Įsidėjęs laišką į kišenę ir įgrūdęs ten pat piniginę, jis užsisagstė, paskui susidėjo visus drabužius į polietileninį maišelį ir kruopščiai apraišiojo špagatu. Sutartyje su Rodžeriu buvo numatyta, kad į salą žvejas jį nugabens šiandien, antroje dienos pusėje, o pasiims poryt, per rytinį potvynį.

- Žinoma, jeigu leis oras. Niekas nežino, ką jis iškrės kitą dieną.

Lasiteris suprato, kad jo planas gana rizikingas. Įsibrauti į moters, kurią sykį jau persekiojo maniakas, valdas. Mirtinai išgąsdintos moters.

Bet galbūt Merė Sanders įsidėmėjo jį Ketės laidotuvėse, be to, jis buvo tikras, kad sugebės viską paaiškinti. O faktą, kad, kol Rodžeris negrįš, jis negalės iškeliauti iš salos, reikia laikyti didžiuliu pliusu. Merė Sanders tikriausiai neužtrenks jam durų, jai teks įsileisti jį į namus.

Bet svarbiausia tai, kad jis negali laukti mėnesį ar šešias savaites, kol ji sugrįš į krantą. Jeigu jam pavyko rasti Merę, tai ją suras ir žudikai, o padedant Drabovskiui tai ilgai netruks. Lasiteris nusekė Rodžeriui iš paskos prie angaro, nuo kurio įstrižai žemyn ėjo slipas, užsibaigiantis mediniu plaustu. Rodžeris paaiškino, kad tai stovėjimo vieta žiemą. Esant blogam orui, katerį galima įstumti į angarą, slipą ir plaustą - taip pat. Jie nusileido lentomis, kurios siūbavo atsiritančių ir nutolstančių bangų ritmu.

- Palaukit čia, - pasakė Rodžeris, - aš tuoj.

Jis pakėlė nedidelę pripučiamą valtelę, metė vandenin ir nusiyrė prie tviskančio balto katerio, ant kurio laivagalio puikavosi užrašas: "Jūsų paslaugoms". Žvejas įtraukė pripučiamą valtį į katerį ir pakėlė inkarą. Netrukus dusliai suurzgė motoras, ir kateris lėtai apsuko lanką. Rodžeris su jam įprastu vikrumu priplukdė laivelį prie plausto, pastatydamas jį taip, kad Lasiteriui būtų nesunku įlipti.

Denis buvo užverstas akvalangų balionais, kaukėmis povandeniniam plaukiojimui, plūdėmis ir kitais daiktais, apie kurių paskirtį Lasiteris tegalėjo spėlioti. Kiek pakrypęs, kateris staiga šovė į priekį. Lasiteris įėjo į kajutę, kur jau buvo įsitaisęs Rodžeris, ir pamatė, kad ten veikia nedidelis šildytuvas.

Kol jie išplaukė iš mažyčio uosto, Rodžeris atskaitė savo keleiviui paskaitą apie jūrų ežių žvejybą.

- Pavojingas darbas, - pasakė jis, - bet sėkmingą dieną galiu ištraukti iki tūkstančio svarų. Ežių - ne ikrų. Už svarą man duoda maždaug dolerį su ketvirčiu. Už ikrus - daugiau.

- O kodėl žiemą? Juk dabar labai šalta, - paklausė Lasiteris, mėgindamas perrėkti variklio keliamą triukšmą. Kateris jau išplaukė į atvirus vandenis.

- Dabar - sezonas. Nuo rugsėjo iki balandžio. Žvejojant juos vasarą, ikrai sudaro tik tris procentus kūno svorio, o žiemą - nuo dešimties iki penkiolikos, todėl žiemos žvejyba kur kas pelningesnė.

- Vadinasi, medžiojate daugiausia ikrus?

- Aha. Galima sakyti, kad už juos ir moka. Japonai juos vadina "uni".

Lasiteris mėgavosi plaukimu. Kateris buvo puikus, atrodė, kad jis tiesiog rėžia bangų keteras. Kandis Harboras už laivagalio jau sumažėjo iki vaikiško žaisliuko dydžio.

- Nejaugi... Jie jums skanūs?! - baubė Lasiteris.
- Kas man skanūs? - atsakydamas šaukė Rodžeris.
- Taigi šitie ikrai!
- Juos valgyti?
- Taip!
- Tai jau nė už ką, - susiraukęs išrėkė žvejys. - Tie patys japonai... Laikykitės!

Jis ištiesė priešais Lasiterį ranką, tuo pačiu metu smarkiai pasukdamas katerį kairėn. Pasigirdo duslus smūgis, ir denis po kojomis virptelėjo.

- Kad tave... - burbtelėjo Rodžeris, išjungė variklį, ir kateris ėmė sūpuotis ant bangų.
- Kas nutiko? - paklausė Lasiteris.
- Užšokom ant rąsto.
- Iš kur žinote?
- Jeigu jie plaukioja paviršiuje, juos galima pastebėti. Jei nuskęsta - dar geriau. Bet kartais, išmirkę iki tam tikros kondicijos... jie malasi tiesiog po vandeniu.

Jis užvedė motorą ir įsiklausė. Garsas nebuvo labai lygus.

- Atrodo, gavom įrantą, - palenkęs galvą, pasakė Rodžeris. - Tikiuosi, dar pavyks nušlifuoti. - Plekštelėjęs delnu per variklio gaubtą kiek aukščiau užvedimo mechanizmo ir greičio perjungimo rankenėlių, atsiduso: - Na ir šūdas! Trečias sraigtas per pastaruosius metus!

Sukandęs dantis, jis apgręžė katerį, nustatė reikiamą kursą ir padidino greitį. Netrukus laivelis vėl šokinėjo per bangas.

- Tai apie ką aš kalbėjau, - užriko Rodžeris, - kai mane taip grubiai nutraukė? - Jis garsiai nusijuokė iš savo pokšto.
- Apie japonus, - pasufleravo Lasiteris, mėgindamas perrėkti mašinos triukšmą.
- Tikrai! Noriu pasakyti, kad jie dievina tai, kas tiesiog negali patikti. Pažiūrėkit į medžius, kuriuos jie augina. Medžiai nori išaugti dideli, o japonai sodina juos puoduose! O jų sodai! Akmenų krūva! Jūrų ežių ikrai - tikra šlykštynė - puikus pavyzdys. O nuodinga žuvis, kurią jie springsta! Užtenka paruošti ją ne taip, ir tu lavonas!

Rodžeris apsidairė ir paniuro.

- Atrodo, audra prasidės anksčiau, negu galvojome. Pažiūrėkit į šitą.

Lasiteris pamatė, kad bangos tapo aukštesnės. Vėjas sustiprėjo, ir visur matėsi baltos putos.

- Jeigu oras suges, išleisiu jus į krantą ir sugrįšiu, - pasakė Rodžeris. - Na ir žiema šįmet!
- Jeigu mane išlaipinti sunku...

- Nieko sunkaus, - atšovė žvejas. - Ten pavėjinėje pusėje yra patogi vieta. Sunku bus nardyti. Aš niekada nelendu po vandeniu, kai tokios bangos. Bent jau vienas.

Jis pravėrė priekinį stiklą ir iškišo galvą. Kajutė iškart prisipildė ledinio oro.

- Pučia kaip reikiant, - tarė Rodžeris, įtraukdamas galvą į kajutę ir uždarydamas langą. - Vos tik jus išlaipinsiu, iš karto plauksiu atgal. Beje, ir sraigtą patikrinsiu.

Rodžeris nuliūdo, nutilo, išsitraukė kasetę ir įdėjo į magnetofoną. Tai buvo senų melodijų rinkinys, jų klausydamasis žvejas kilnojo pečius, trypčiodamas vietoje. Nors šešių pėdų ir keturių colių ūgio, jis buvo plastiškas šokėjas. Klausydamasis, kaip jis dainuoja pagal melodiją, Lasiteris įsitikino, kad Rodžeris turi neblogą balsą.

- Jums reikėjo dainuoti roko grupėje! - išrėkė Lasiteris.

Laivelis lėkė, šokinėdamas nuo bangos ant bangos, trisdešimt penkių - keturiasdešimties mazgų greičiu. Rodžeris nusišypsojo, ir, mostelėjęs ranka kairėn, pasakė:

- Pušų sala.

Paskui pritūpė, suplojo delnais, ir sukdamas liemenį, visai nesidrovėdamas uždainavo: "Būk, būk mano paukštyte iš Diksio".

Lasiteris neatitraukdamas akių žiūrėjo į vandenį per nutaškytą priekinį stiklą ir galvojo, ką pasakys Merei per pirmąjį susitikimą. Tikriausiai ką nors tokio: "Nešaukite!" ir "Mes matėmės mano sesers laidotuvėse!"

- Hercogo sala! - riktelėjo Rodžeris, rodydamas į jūrą.

Lasiteris tylomis linktelėjo. "Sugalvosiu vietoje", - pamanė.

Prasidėjo nauja daina - "Svingo sultonai". Rodžeris paplekšnojo Lasiteriui per ranką į pirmosios gitaros partijos taktą, o paskui suriko, rodydamas į priekį ir kairėn:

- Dabar į kairę nuo borto matysis Draiskana! Matot?

Lasiteris, akimis pasekęs žvejo ranką, rodančią tamsų uolų masyvą, linktelėjo ir nusišypsojo. O Rodžeris grįžo prie muzikos, ir, pritardamas Markui Knopfleriui, užsimerkė, kad galėtų nekliudomai atsiduodi mylimam menui. Jei Lasiteris būtų apie tai susimąstęs, tikriausiai būtų sunerimęs, tačiau tuo metu jis galvojo visai apie ką kita.

Klausydamasis nuostabaus, sodraus boso ir aiškių muzikos sinkopių, Džo mėgavosi momentu, žvelgdamas į save tarytum iš šalies. Štai jis, Džozefas Lasiteris, niekindamas deginantį šaltį, lekia per didžiules bangas gelbėti į nelaimę patekusios Damos. Jį supa muzika ir vanduo. Laivas - mažytis fiberglaso stebuklas. Lasiteris beveik fiziškai jautė, kaip prieš laivelį pakyla ir skiriasi į šalis baltų putų ritinėliai. O Rodžeris - jo

nuostabus, ištikimas, linksmas palydovas, narsus jūrų ežių medžiotojas, turintis gana tvirtą nuomonę apie japonų kultūrą ir puikų balsą, tvirtai spaudžia šturvalą, vesdamas laivą link...

Ištisinės uolos.

Sala jau atrodė didžiulė, ir Lasiteris atsisukęs klausiamai žvilgtelėjo į savo palydovą, manydamas, kad tai koks nors naujas pokštas. Bet žodžiai sustingo jo lūpose, kai pamatė vairininko veidą. Rodžeris be jokio regimo rezultato it pasiutęs suko šturvalą.

- Prakeikimas! - trūkinėjančiu balsus sušuko Rodžeris.

Jis smarkiai truktelėjo rankeną, veltui mėgindamas sumažinti greitį, kol kateris dar neįsirėžė į uolas.

Paskutinis Lasiterio išgirstas garsas prieš smūgį buvo Knopflerio dainos žodžiai: "Jau aštuntą kartą orkestras trenkia Diksį..." O paskutinė mintis, šovusi į galvą: "Kaip keista, kad dviejose dainose iš eilės kartojasi žodis "Diksis".

Po sekundės "Jūsų paslaugoms" nosis rėžėsi į uolas. Dumbliais ir kriauklėmis apaugę akmenys pradėjo plėšti dugną, ir fiberglasas graudžiai sudejavo. Lasiterį nusviedė ant atraminės konsolės, o kubrikas subyrėjo, apiberdamas jį stiklo šukėmis ir medžio nuolaužomis. Iš visų pusių plūstelėjo ledinis vanduo.

Dienos šviesa priblėso, sutemo. Vanduo kilo vis aukščiau. Iš kažkur tamsoje pasirodė ranka ir smarkiai truktelėjo jį aukštyn. Denis po kojomis susvyravo - tai banga pakėlė katerį nuo uolų. Akimirksniui visuotinės traukos dėsnis nustojo veikęs. Kateris ir visas pasaulis aplinkui tarytum pakibo ore, atsidūrė griuvimo ir žūties apogėjuje, paskui kateris taip pat netikėtai iš visų jėgų trenkėsi į akmenis.

Šį kartą Džo galva atsitrenkė į kažką labai kietą. Iš akių pasipylė kibirkštys, po sekundės pavirsdamos vaivorykštine pašvaiste. Jį už rankovės laikę pirštai nuslydo, ir jis paniro į skaudžiai sukantį ir daužantį vandenį.

Kažkas atsitiko su galva - visi garsai nutolo, iškrypo ir nebebuvo į niekąpanašūs.

Po kojomis sekundei atsirado sausuma, bet tuojau ir vėl išnyko. Lasiteris instinktyviai ėmė sukti kojomis, tarsi važiuodamas dviračiu. Vanduo buvo ledinis. Stingdantis. Jis prasiskverbė pro kostiumo skylę it ledinis durklas. Lasiteris jautė, kaip kūną palieka šiluma, ir suprato, kad teturi vieną minutę, o paskui numirs, užsimušęs į akmenis, prigėręs ir sustingęs į ledokšnį. Ši mintis privertė jį plačiai atverti burną. Per akis užpilantį sūrų vandenį jis pamatė didžiulį ugninį oranžinį kamuolį, iš kurio garsiai sklido "Visi mes sultonai..."

Paskui prieš jį išdygo švytinčių skardžių siena, o krūtinę spaudžiantis šaltis jau baigė išstumti iš plaučių paskutines oro liekanas. Staiga kojos užčiuopė kietą paviršių. Apmirusia širdimi Džo žengė žingsnį, kitą. Vanduo paleido jo krūtinę, nuslūgo iki talijos, kelių, kulkšnių. Po kojomis Džo išgirdo gurgždesį. Tai žvirgždas kartu su baltomis švytinčiomis putomis riedėjo į jūrą, apversdamas vandens pakraštyje gulinčius akmenis. Lasiteris minutei sustingo, o paskui, atsigręžęs, su siaubu pamatė, kaip didžiulė banga, panaši į juodutėlį namą, pakilo virš jo, uždengdama dangų.

36 skyrius

- Mama! Mamyte! Man rodos, jis atsibudo!
- Tikiuosi, šį kartą nesuklydai? - Moteris kalbėjo kiek išsiblaškiusiai, bet jos balse jautėsi švelni šiluma.
- Aha. O nori žinoti kodėl?
- Ne.
- Nes... Ei! Pasakei "ne"? - pasigirdo juokas. - O man atrodo, mama, kad nori.
- Na gerai. Tu teisus. Tai kodėl gi?
- Nes jo akys, nors ir užmerktos, o juda. Labai greitai, lyg šokinėja.

Lasiteris pajuto silpną oro judėjimą prie savo skruosto, švelnų vaiko alsavimo dvelksmą. Brendonas? Vėl pasigirdo moters balsas.

- Jei žmogus juda, visai nereiškia, kad jis atsibudo. Tai tiesiog refleksas. Gal jis per miegus išgirdo, kaip man iškrito keptuvė, ir sujudėjo.
- O kas yra "refleksas"?
- Refleksas?
- Kas tai?
- Tai - kai tavo kūnas reaguoja pats savaime. Na pavyzdžiui... jeigu aš greitai dursiu pirštu tau į akį. Tu dar apie nieką nespėsi pagalvoti, o akis užsimerks.
- O jeigu aš nepatikėsiu, kad tu man iš tikrųjų dursi, akis neužsimerks.
- Ne. Tai ir vadinama refleksu, kadangi tu nieko negali su juo padaryti. Kai kas nors juda link tavo akies, ji užsimerkia, kad nebūtų sužeista.
- Pabandyk, durk, tik taip tyčia.
- Leisk man pirma išplauti indus.
- Gerai. - Vaikas ėmė niūniuoti kažkokią melodiją.

Lasiteris pradėjo šį tą prisiminti: muzika, bangos... Jo vokai suvirpėjo, akys atsimerkė, ir jis pamatė, kaip mažytis vaikiškas veidelis, prieš akimirką buvęs per pėdą nuo jo, atšoko.

- A-a-a! Jis atsimerkė! - Vaikas linksmai ir kartu išgąstingai sukikeno: - Mama! Jis atsibudo!

- O, Džesi, - ištarė moters balsas, bet dabar jau arčiau. - Tu taip į jį įsispoksojai, kad...

- Nea! Jis pažiūrėjo į mane. Tikrai!

Nuo ryškios šviesos suskaudo akis, ir Lasiteris sumerkė vokus, šį kartą nenugrimzdamas į šaltą, mirtiną užmarštį. Virš pačios jo galvos suskambo moters balsas:

- Džesi! Jis vis dar miega!

- Aš pamaniau... gal čia buvo tik refleksas.

- Oi oi oi, - švelniai tarė moteris. - Ir į ką tu toks protingas atsigimei?

Paskui ji, matyt, pakuteno berniuką ar apsuko apie save, nes Džesis džiaugsmingai sukikeno:

- Dar!

Lasiteris gulėjo ir mąstė: "Jau aštuntą kartą... jau aštuntą kartą... Įdomu, kas jau aštuntą kartą? Pavirsti į ledokšnį... pavirsti į ledokšnį... O gal aš jau miręs?" Jis plačiai atmerkė akis.

Moteris laikė berniuką už pažastų, sūpavo jį ir sukosi. Ji apsisuko apie savo ašį, paskui ėmė judėti lėčiau ir, ištiesusi sūnų į priekį, pastatė jį. Vaikas kikeno ir svyravo, matyt, laukdamas, kada kambarys nustos sukęsis. Berniuko akys susitiko su Lasiterio žvilgsniu, ir jo veidelis įgavo triumfuojančią išraišką.

- Žiūrėk, - tarė jis.

Mama pasisuko į tą pusę, kurion rodė sūnus.

- Aš gi sakiau.

Nerūpestingą išraišką pakeitė nerimas.

- Tu buvai teisus, Džesi, - tarė ji. - Jis tikrai nubudo.

- Mes jus išgelbėjom, - pareiškė Džesis, nenuleisdamas nuo Lasiterio didžiulių rudų akių. - Jūs jau nekvėpavot, kol mamytė nepapūtė jums į burną. Aš manau, kad tai buvo ne-pap-ras-tai svarbu. O tada jūs išspjovėt vandenį. Jūsų naro kostiumą reikėjo perpjauti, ir mes negalėjome jo sutaisyti, - atsiprašydamas pasakė jis. - O kaip jūs...

Jis išgirdo įspėjamą:

- Ššš...

Maži pirštukai palietė, o paskui perbraukė jo kaktą.

- Jums viskas bus gerai, - tarė mažylis.

Lasiteris girdėjo savo kvėpavimą - nelygų ir triukšmingą.

- Jūs buvote be sąmonės, - pasakė moteris. - Dvi dienas.

Lasiteris sudejavo.

- Atitempti jus nuo kranto iki čia prireikė daug laiko...

- Jūs sušalot, - tarė Džesis. - Buvot mėlynas. O mes jus išgelbėjom.

Lasiteris aiškiai girdėjo dar vieną garsą, tačiau negalėjo suprasti - kokį. Paskui suvokė. Į stogą stuksena lietaus lašai, už lango ūkia vėjas. Jis pravėrė burną, bet nepajėgė ištarti nė žodžio.

- Džesi, atnešk stiklinę vandens, - pasakė moteris.

- Gerai, - pasigirdo linksmas balselis, ir mažylis pasišokinėdamas nubėgo.

Džesiui grįžus, moteris kilstelėjo Lasiterio galvą, o berniukas priglaudė prie lūpų stiklinę. Džo įsigudrino nugerti kelis gurkšnius, o tuomet visas išsekęs krito aukštielninkas.

- Ten buvo dar vienas žmogus, - sušvokštė. - Pamiršau, kuo jis vardu.

- Mes radome tik jus, - ištarė lėtai purtydama galvą moteris.

Rodžeris. Jis buvo vardu Rodžeris. "Visi mes sultonai..."

Staiga visi įvykiai aiškiai iškilo jo atmintyje, ir nuo šio vaizdo jo kūnas mėšlungiškai sutrūkčiojo. Ketė. Brendonas. Bepis. Kunigas. Šitiek negyvėlių.

- Kalista, - sukuždėjo jis.

Moteris atsiduso, jos žvilgsnis pasidarė ledinis. Sugriebusi Džesį, atitraukė jį toliau nuo lovos. Lasiteris ilgą laiką tegirdėjo tik audros stūgsmą už lango. Kai moteris vėl prakalbo, jos balse visiškai nebuvo šilumos. Nė trupinėlio.

- Kas jūs toks?

Antrą sykį Džo atsipeikėjo, kai jau buvo tamsu. Patalpą apšvietė dvi ant sienos kabančios neryškios žibalinės lempos. Apsidairęs, Lasiteris pamatė, kad guli didžiuliame kambaryje, kurio sienos apmuštos pušinėmis lentomis, viduryje stūkso atraminis stulpas, o po stogu matosi atviros gegnės. Beveik visą galinę sieną, vos ne per dvidešimt pėdų nutolusią nuo lovos, užėmė gigantiškas, sukrautas iš klinties židinys, kurio viduje stovėjo krosnelė - už jos stiklinių durelių liepsnojo ugnis. Moters ir berniuko nebuvo, bet iš kažkur sklido jų tylūs, neaiškūs balsai.

"Man reikia keltis", - pagalvojo Džo, ir, pasirėmęs alkūnėmis, nukorė kojas nuo lovos. Iš visų jėgų atsistūmęs, atsisėdo. Kūną apėmė silpnumas, o paskui supykino. Kai giliai atsidusęs jis atsistojo, kambarys pradėjo pulsuoti karščio ir šalčio pliūpsniais. Kurį laiką Džo stovėjo, svyruodamas kaip girtuoklis, išėjęs įkvėpti gryno oro. Tačiau patalpoje gryno

oro, matyt, nebuvo - jo akys užsivertė, kambarys ėmė suktis, ir jis kaip pakirstas griuvo ant grindų.

- Jūs išprotėjote? - paklausė Merė, padėdama jam atsistoti ir atsigulti. - Jūs juk dvi dienas buvote be sąmonės.

- Sakykit, mano veidas smarkiai subjaurotas? - paklausė Lasiteris.

- Ne. - Ji atsitiesė, nubraukė savo kaštoninius plaukus ir nustebusi sumurmėjo: - Kas per keistas klausimas?

- Jūs nesupratote, aš turėjau omenyje visai ką kita, - tarė jis. - Norėjau... - Ji buvo dar gražesnė, negu jis prisiminė. Tai matėsi net mirgančioje lempų šviesoje. Jos neryžtingumas išnyko, ir ji atrodė vyresnė, tvirtesnė ir moteriškesnė. - Norėjau paklausti... Jūs manęs nepamenat?

- Ne, - atsakė Merė pavargusiu tonu ir visai be smalsumo. - Tai kas gi jūs?

- Jūs buvot atvažiavusi į laidotuves, - ištarė Lasiteris, - į Virdžiniją. Į mano sesers ir jos sūnaus laidotuves.

Ji nesuprasdama žiūrėjo į jį.

- Ketė Lasiter, - paaiškino Džo. - Ir Brendonas.

Merės antakiai krustelėjo, o akyse šmėstelėjo šis tas panašaus į prisiminimą.

- Tai nutiko lapkritį. Jūs tada dėvėjote skrybėlaitę su vualiu. O pati buvote blondinė.

Lasiteris matė, kad dabar ji jį pažino, nors iš paskutiniųjų stengiasi tai nuslėpti. Džo suprato, ką ji dabar galvoja. "Jis neatsitiktinai čia pasirodė. O tai blogai".

- Jūs susipažinote su ja Italijoje - klinikoje.

- Ką?! - Merė pasitraukė nuo lovos krašto, nervingai atmesdama ant veido užkritusią plaukų sruogą.

- Aš čia visai ne dėl Kalistos Beits. Radau jūsų vardą konduite...

- Kokiam dar konduite?

- "Akilos" pensionato registracijos knygoje. Ėmiau ieškoti Merės Viljams. Ir sužinojau, kad ji... tai jūs.

Merė grįžo prie lovos ir atsisėdo ant krašto taip, kad Džo negalėtų jos pasiekti.

- Nesuprantu, ko jūs važiavote į kliniką?

Visiems įvykiams išpasakoti Lasiteriui prireikė valandos. Per tą laiką jo balsas du kartus nutrūko, ir jai teko eiti atnešti vandens. Lempos pradėjo smilkti - jose baigėsi žibalas, ir Merė pakeitė jas kitomis. Kartkartėmis ji pakildavo įmesti į krosnį malkų, o kai Lasiteris baigė pasakoti, tarė:

- Nesupratau.
- Ko?
- Tiesą sakant, nieko. Kodėl kažkas turėtų taip elgtis?
- Nežinau, - papurtė galvą Lasiteris. - Tačiau buvo aštuoniolika moterų ir aštuoniolika vaikų - iš jų gyvųjų tarpe likote tiktai jūs su Džesiu.

Merė susiglostė plaukus. Lasiteriui ji atrodė tokia bejėgė, kad norėjosi paimti ant rankų ir nuraminti. Tačiau tai, deja, buvo neįmanoma dėl kelių priežasčių. Kiek patylėjusi moteris tarė:

- Iš kur man žinoti, kad nemeluojat?
- Jūs jau mane prisiminėt. Argi ne?

Merė krestelėjo galvą, ir plaukai vėl užkrito jai ant veido. Paskui ji pakilo, ir Lasiteris išgirdo, kaip sugirgždėjo krosnies durelės, tuomet pasigirdo duslus įmestos pliauskos garsas ir vėl girgždesys - šį kartą durelės užsidarė.

Lasiteris sekė lubomis slenkantį didžiulį šešėlį. Galiausiai Merė krito į supamąjį krėslą ir ėmė stuksenti koja į grindis. Tai buvo nervingas judesys.

- Jūs galite viską patikrinti, - tęsė Lasiteris. - Paskambinkite į pensionatą, pakalbėkite su Naidželu ir Hju. Susisiekite su Džimiu Riordanu Virdžinijoje. Jis dirba Ferfakso policijoje. Paskambinkit...
- Aš neturiu telefono, - tarė ji. - Be to, mes su Džesiu visiškai saugūs. Čia mūsų niekas neras.
- Bet aš juk suradau!

Merė baimingai žvilgtelėjo į jį ir tuojau pat pakeitė temą.

- Audra rimsta, - pasakė ji. - Ryte kranto sargyba išplauks jūsų ieškoti. Jie nuveš jus į žemyną, ir galėsite pamiršti šį reikalą. Noriu pasakyti, kad tai, kas nutiko jūsų seseriai ir kitiems siaubinga... Aš jus labai užjaučiu, ir vertinu jūsų rūpestį, bet... mums - man ir Džesiui - viskas bus gerai.

Lasiteris atsiduso. Daugiau jis nieko negalėjo padaryti.

- Na gerai, - tarė jis, - jei nenorite, kad aš jums padėčiau, tai gal jūs man padėsit?
- Kaip? - nustebo ji.
- Įsivėliau į visą šį reikalą, norėdamas suprasti, kam prireikė Ketės mirties. Aš ir dabar to nesuprantu. Bet... jeigu galėčiau užduoti jums porą klausimų...
- Kokių?
- Nežinau... Na, pavyzdžiui, kodėl jūs pasirinkote Barezio kliniką. Kodėl būtent ją, o ne kokią kitą?

Kalista-Merė gūžtelėjo pečiais.

- Ogi dėl tos pačios priežasties, kaip ir Ketė. Klinika turėjo puikią reputaciją. Barezį visi gerbė ir laikė geru specialistu. Tai viena iš pirmųjų klinikų, kur pradėjo daryti mane dominančią procedūrą. Vienintelis įstaigos trūkumas tas, kad ji buvo užsienyje, bet tai galima laikyti ir privalumu. Man atsirado galimybė sugrįžti į Italiją.

- Sugrįžti?

- Vaikystėje ten gyvenau. Netoli nuo Genujos.

- Vadinasi, gyvenote Italijoje?

- Tik trejus metus, - papurčiusi galva, atsakė Merė. - Tetulė susirgo, ir, jei ne ši liūdna aplinkybė, būčiau baigusi Arencano mokyklą.

- Bet...

- Dėdė vertėsi statybomis, ir, manau, kad jam puikiai sekėsi, nes mums teko gyventi įvairiausiose vietose: Pakistane, Saudo Arabijoje, čia - įvairiose valstijose. Trečią klasę baigiau Talse, Oklahomoje, nuo penktos iki septintos mokiausi Vilmingtone, Delavere. Kai gyvenome Takomoje, mokyklos nelankiau... Paskui, aštuntoje ir devintoje klasėse mokiausi Teksase, Hjūstone. Po to - Italija. Ten aš gyvenau ilgiau, negu kitur.

- Moteris krautuvėlėje sakė, kad jūsų tėvai mirė, kai buvot dar visai maža.

- Dėdė ir teta mane pasiėmė. Kažin ar jie labai to norėjo, tačiau teta buvo mano vienintelė giminaitė.

- Jų pavardė Viljams?

Merė linktelėjo:

- Teta Alicija ir dėdė Bilas.

- Jie jus įdukrino? Turiu omenyje... juridiškai.

Šitas klausimas ją kažkodėl supykdė.

- Nesuprantu, kuo tai susiję su jūsų seserimi?

- Tai susiję su jumis. Jeigu buvote įdukrinta, kokiame nors teisme galima rasti popierius.

- Jie norėjo, kad turėčiau jų pavardę. Teta Alicija pasakė, kad taip bus mažiau painiavos. Kitaip muitinėse jiems teks nuolat pildyti krūvas popierių. - Merė krestelėjo galva ir nusijuokė. - Taigi, jie įdukrino mane ne todėl, kad mylėjo ir norėjo priimti į šeimą - tiesiog taip buvo patogiau. Mažiau rūpesčių. - Ji patylėjo, ir vėl nusijuokusi, pridūrė: - Iš tiesų aš nebuvau dovanėlė.

- Tai jie taip sakydavo?

- Hm. - Ji suspaudė lūpas. - Man nederėtų skųstis. Tetai ir dėdei buvo jau gerokai virš penkiasdešimt, ir tokiame amžiuje jiems teko pasiimti dar mokyklos nelankantį padarą. Jie neblogai elgėsi su manimi.

- Kodėl sakėte, kad nebuvot dovanėlė?

- Aš buvau labai jautrus ir drovus vaikas. Mano tėvai žuvo, neseniai buvo miręs ir brolis. Važinėjimams iš vienos šalies į kitą reikėjo daug laiko, tad teta Alicija ir dėdė Bilas kartais manęs tiesiog nepastebėdavo. Todėl aš... nežinau, kaip pasakyti. Užsidariau savyje, ar ką. Ir tik Saudo Arabijoje lankiau mokyklą, kur pamokos vykdavo anglų kalba. Aš supratau, kad geriausia likti nepastebimai, ir man tai puikiai sekėsi.

Lasiteris skeptiškai dirstelėjo į ją.

- Man regis, jūs visuomet buvote pastebima, net vaikystėje.

- Ne. Aš buvau tikras bjaurusis ančiukas. Ausys atlėpusios, nosis atrodė per didelė. Akys, burna, žodžiu - viskas buvo absoliučiai neproporcinga, netgi keliai. Buvau panaši į šuniūkštį.

Lasiteris nusijuokė.

- Teta, žiūrėdama į mane, paprastai linguodavo galva ir sakydavo: "Tikėkimės, kad ji išaugs", bet jos balse būdavo tiek abejonės, kad tapdavo aišku: ji ir pati tuo netiki.

Merė nusijuokė, bet tuojau vėl surimtėjo. Atsitiesusi krėsle, ji mąsliai pažiūrėjo į Lasiterį ir pasakė:

- Manau, šitos žinios jums niekuo nepadės. Man rodos, atėjo laikas...

- Aš tiesiog maniau, kad Barezio klinika kuo nors ypatinga... Nežinau kuo.

- Ką gi, pavyzdžiui, daktaras Barezis neleisdavo pasirinkti. Daugelis tai laikė minusu, o aš kaip tik - dideliu pliusu.

- Pasirinkti ko?

- Spermos ir kiaušialąsčių donorų.

- O juos galima rinktis?

- Daugelyje klinikų galima. Apsilankau vienoje, Minesotoje, kad pažiūrėčiau, kaip tai vyksta. Žinoma, jie man papasakojo apie procedūrą ir apie visus paruošiamuosius etapus. Uždavė krūvą klausimų: "Jūs ištekėjusi? Ar rengiatės kiaušinėlio apvaisinimui panaudoti savo vyro spermą? Ne? Tuomet susipažinkite su mūsų kartoteka". Ir jie įteikė man albumėlį, kuriame buvo informacija apie donorus! Nepatikėjau savo akimis! - Ji prakalbo pompastiškai, kaip diktorius, skelbiantis sportininkų komandos sudėtį: - Donoras 1231. Atletiško sudėjimo kosminės technikos inžinierius, turintis aukštą IQ... Donoras 1591. Ūgis šešios pėdos šeši coliai, svoris... - Suvirpėjusi Merė sušuko: - Žodžiu, "Moterys, pirmyn!"

- Bijau, toks sportas ne kiekvienos jėgoms, - juokdamasis pasakė Lasiteris.

- Taip, aš jam nelabai pajėgi. O pas Barezį nebuvo nieko panašaus. Tenai nieko nepasakojo apie donorus, kas man visiškai tiko. Aš nenorė-

jau žinoti. - Ir vėl jos balsas pasikeitė, pavirsdamas į riaumojimą su itališku akcentu: - "Marija! Carrissima! Tegul tai bus una sorpresa piccola!"

- Kas bus? - paklausė Lasiteris.

- Mažytis siurprizas, - išvertė Merė. - Su manimi senukas kalbėjosi tik itališkai. - Ji nusišypsojo, paskendusi prisiminimuose. - Jis man labai patiko.

Ji, atrodo, nusiramino, ir Lasiteris pamėgino dar kartą.

- Žinau, kad nenorite to girdėti, - tarė jis, - bet likti saloje iš tiesų nesaugu.

Matyt, pavargusi ginčytis, Merė užvertė akis ir nusisuko.

- Paklausykit, - nepasidavė Lasiteris. - Šie žmonės turi krūvą pinigų, ir ne tik. Jie turi ryšių. Jiems padeda FTB. Jeigu aš sugebėjau jus rasti...

- Kaip jums tai pavyko?

- "Giunteris".

Ji nesuvokdama dirstelėjo į jį ir kiek pagalvojusi paklausė:

- Kalbate apie mano mašiną?

- Taip.

- Aš jau nebevadinu jos "Giunteriu".

- Nesvarbu.

- Suprantu, bet...

- Leiskite paklausti. Kaip jums apskritai pavyko?

- Kas?

- Susikurti naują asmenybę. Jūs atlikote šią užduotį visai neprastai... bet jau neprofesionalei.

- Ačiū... matyt, taip ir yra. Iš vienos Kolorado kompanijos nusipirkau knygą. Ta kompanija leidžia seriją "Pasidaryk pats", kurioje išeina gana įdomių leidinių. Pavyzdžiui, "Kaip surengti gerą sprogimą?", "Kaip prasimaitinti nedirbant?" arba "Kaip pasidaryti mortyrą?" Atrodo, kad ši firma labai populiari tarp pusiau sukarintų savanorių organizacijų.

- Ir vadovavotės jų nurodymais?

- Taip. Tiesa, man nereikėjo keliauti į kapines, kad pasiskolinčiau vardą nuo vaiko kapelio. Aš jau turėjau vardą, kuriuo nesinaudojau dvidešimt penkerius metus. Turėjau netgi gimimo liudijimą. Tuo metu aš jau buvau nėščia ir turėjau skubėti.

- Tai buvo Merės Sanders gimimo liudijimas?

- Taip. Mano gimimo liudijimas. Jį saugojau pakete, kurį visada nešiojausi su savimi - nuo tada, kai dėdė Bilas įteikė jį man aštuonioliktojo gimtadienio proga. Tame pakete buvo pora pieninių dantų, mano tėvų vestuvinė nuotrauka, senelio, dalyvaujančio laivo nuleidimo į vandenį ceremonijoje, nuotrauka iš laikraščio ir kelios valstybinės obligacijos, ku-

rias tėvai buvo įsigiję mano vardu. Į Kaliforniją atvažiavau, pardavusi tas obligacijas.

- Bet...

- Klausykit, - tarė staiga pakildama Merė, - mums reikia kiek pamiegoti, ypač jums.

Tai pasakiusi, ji užpūtė lempas ir dingo.

Tą naktį Džo miegojo kaip užmuštas, o pabudęs ryte, išgirdo Džesio balsą:

- Mamyte, gi dabar šilta. Rankovių man nereikia. Galima jas nusiimti? Na, prašau!

- Klausyk...

- Beveik karšta. Jei išeisi, pati pamatysi. Baisus karštis ir rūkas. Nesimato net Lokių salos.

Lasiteris išgirdo trinktelint duris ir atsimerkė. Pamatęs, kad kambaryje nieko nėra, atsisėdo lovoje, susisupęs į antklodę, paskui, nuleidęs kojas ant grindų, atsargiai atsistojo ir netvirtai nužingsniavo link šalia krosnies stovinčio krėslo.

Praėjo minutė, antra, trečia, galiausiai durys triukšmingai atsilapojo, ir į kambarį įlėkė Džesis. Pamatęs Lasiterį, berniukas staigiai sustojo ir džiaugsmingai sušuko:

- Ei! Jūs jau atsikėlėt! Gal pažaisit su manim dvylika lazdelių? Mamytė jau pavargo. Na, prašau!

Veikti nebuvo ko, ir visą rytą Džo žaidė dvylika lazdelių ir slėpynių. Merė palėpėje surado senų drabužių, ir Lasiteris juos apsirengė. Drapanos buvo nudrengtos ir kiek papeliję, tačiau dydis tiko.

Lasiterį nustebino šios mažytės šeimos sugebėjimas apsirūpinti būtiniausiais dalykais. Name buvo rūsys daržovėms, Merė mokėjo naudotis įvairiais žvejybos instrumentais, netgi bučiais unguriams gaudyti, nuo stogo gegnių sviro džiovintų vaisių ir raudonųjų pipirų karoliai, svogūnų ir česnakų pynės, įvairiausių žolių ryšeliai. Lentynose stovėjo dėžutės su ryžiais, pupelėmis, pieno ir kiaušinių milteliais, miltais, cukrumi ir kukurūzų dribsniais. Šulinio vandens virtuvėje prisileisdavo pompa, su kuria, palypėjęs ant taburetės, pajėgė susitvarkyti net Džesis.

- Šulinys kartais užšąla, - pranešė jam tarsi paslaptį berniukas, - bet mes turim daug - siaubingai daug - vandens buteliuose ir statinių lietaus vandeniui. Nori, parodysiu?

Pasipriešinti šiam berniukui buvo neįmanoma, ir Lasiteris ne sykį pastebėjo Merės žvilgsnį, kuris labai priminė jam Ketę, kai jis žaisdavo su

Brendonu. Tas žvilgsnis švytėjo išdidumu ir meile. "Na argi jis ne nuostabus?" - klausė jos akys.

Po to, kai jie kartu papusryčiavo, Merė kiek pamokė sūnų skaityti, o Lasiteris, įsitaisęs verandoje, sename krėsle, klausėsi ir grožėjosi vandenynu. Po pamokos Džesis išbėgo į lauką, trokšdamas parodyti, kaip jiedu su mama pakelia ir nuleidžia vandenin sunkius daiktus - valtį arba prieplauką.

- Visai kaip egiptiečiai, - pasakė berniukas, traukdamas iš po verandos grubiai sukaltas pavažas - metalines juostas užlenktais galais, sutvirtintas lentomis.

Lentose buvo padarytos angos virvei, už kurios paėmus visą šią konstrukciją buvo galima lengvai pajudinti. Kad būtų vaizdingiau, Džesis užvertė ant lentos nedidelį akmenį, ir, mažais kumštukais suspaudęs virvę, ėmė tempti pavažas link vandens. Tai darydamas, jis nuolat pūkšėjo, krenkšėjo ir vis sustodavo akmens pataisyti.

- Štai taip egiptiečiai tempė akmenis, kad pastatytų piramides, - paaiškino berniukas. - Jie dar nieko nežinojo apie ratą.

Vakarieniaujant Merė pasakė, kad, jeigu rūkas išsisklaidys, kranto sargyba tikriausiai pasirodys rytoj ryte, ir "ponas Lasiteris galės sugrįžti į civilizacijos glėbį".

- O pasilikti jis gali? - pasiteiravo Džesis. - Su juo čia labiau linksma.

- Linksmiau, - pataisė jį motina ir pamokomai tęsė: - Ne, Džesi, jis negali pasilikti. Juk jis turi savo gyvenimą? Argi ne? - paklausė ji Lasiterio.

Džo ilgai žvelgė į ją, paskui atsakė:

- Taip, žinoma.

Jis melavo, ir ilgai galvojo apie tai virtuvėje plaudamas indus, kol Merė skaitė Džesiui knygelę. Tiesa buvo ta, kad suradus juos, byla dar nesibaigė ir nepasibaigs tol...

Kol jis nesužinos, kas ir kodėl atsitiko.

Paguldžiusi sūnų miegoti, Merė sugrįžo, ir jiedu su Džo susėdo prie židinio. Jam pasirodė, kad Merė nuliūdusi, ir jis paklausė, kas nutiko.

- Tai todėl... kad pasirodžius jums... Džesis taip džiūgauja... ir aš supratau, kaip visa tai egoistiška.

- Gyvenimas saloje?

Ji linktelėjo.

- Bet amžinai taip nebus. Rudenį jis eis į darželį, taigi... mums teks nusipirkti namą mieste.

- O ar nebijote, kad kas nors jus atpažins? - paklausė Lasiteris.

- Ne, nelabai. Dabartinis mano gyvenimo būdas neatitinka jokių stereotipų. Be to, anksčiau aš buvau visai kitokia.

- Turite omenyje išvaizdą?

- Ne. Kalbu apie savo jausmus. Viskas, kas kadaise buvo svarbu, dabar pasitraukė nuošalėn. Dabar man svarbiausia - Džesis.

- Teisingai, - linktelėjo Lasiteris. - Būtent todėl jums ir reikia iš čia išvykti.

- O aš maniau, kad su šituo klausimu baigta, - Merė nuvėrė jį nepatenkintu žvilgsniu.

- Gerai, tegul bus baigta. Bet padarykit paslaugą - kai čia pasirodys kranto sargyba, pasakykit jiems, kad manęs nematėte.

- Kodėl gi? - Ji įtariai dirstelėjo į jį.

- Nes tie žmonės, kurie jūsų ieško, medžioja ir mane. O tai - patikėkit manim - gali pridaryti didelių nemalonumų. Esmė ta, kad jeigu kranto sargyba atgabens mane į žemyną, tai kažkas parašys ataskaitą, kurioje bus paminėta mano pavardė. O kadangi žuvo vietinis gyventojas, ta pavardė pasirodys laikraščiuose. Ir tuojau pat mieste pasirodys žmonės, kurių niekas iš čionykščių anksčiau nėra matęs. Toliau pamėginkit nuspėti pati. Jie pradės klausinėti: "O, jis išsinuomojo katerį? Ir kurgi jis ruošėsi plaukti?" - Džo atsiduso. - Viskas labai rimta, todėl man, atrodo, geriau bandyti pasiekti žemyną pačiam.

- Kaip?

- Jūs turite valtį. Galėtumėt nuplukdyti mane iki pakrantės.

Ji prisitraukė kelius prie krūtinės ir paklausė:

- O paskui? Palikti jus ant kokios nors plikos uolos?

- Taip.

- Išprotėjot. Ką jūs tada darysit?

- Tegul tai jūsų nejaudina.

- Valtis dar nenuleista į vandenį, - papurtė galvą Merė. - Ir prieplauka ne vandenyje.

- Kaip ne vandenyje?

- Žiemą ją tenka užtempti ant kranto, kad nenuneštų ledai. Porą kartų per žiemą įlanka užšąla.

- Bet nejaugi ji nepritvirtinta?

- Aš kalbu apie tonas ledo. Kai jis ima tirpti ir dar prasideda potvynis...

- Tačiau dabar nėra ledo.

- Dabar ne, bet... - Ji giliai atsiduso ir pratęsė: - Manau, mes galėtume nuleisti prieplauką... Ir iki kranto aš jus nuplukdysiu.

- Daugiau aš nieko neprašau.

- Gerai. Taip ir padarysim.

Laisteis ilgai žiūrėjo į ugnį. Staiga jis pasisuko į Merę:

- Ar galima jūsų paklausti?

- Dieve! - nusijuokė ši. - Jūs visai kaip Džesis.

- Ne, rimtai, - tęsė Lasiteris. - Dėl klinikos. Visoms moterims, kurios žuvo, buvo atlikta ta pati procedūra, ir man įdomu... kodėl jūs pasirinkote būtent ją.

- Ką turite omenyje? Donorės oocitų persodinimą?

- Taip. Noriu pasakyti, kad jūsų amžiuje... tai šiek tiek keista. Kitos moterys, kaip, pavyzdžiui, Ketė, buvo kur kas vyresnės. Jūs juk dar galėjote... - Jis pakėlė akis į lubas ir baigė: - Bijau, kad kišu nosį ne į savo reikalus.

- Kodėl gi nepasakius, - truputėlį šelmiškai tarė Merė, - jeigu visa kita aš jums jau papasakojau? Aš nebuvau nevaisinga ir galėjau turėti vaikų. Labai norėjau vaiko, bet supratau, kad jo genai turi būti ne mano.

- Kodėl?

- Diušeno sindromas.

Lasiteris bukai žvilgtelėjo į ją:

- Kas tai yra?

- Tai pažeistas genas... - Ji nusisuko. - Jį turi moterys ir perduoda palikuonims, nors jos pačios šiuo sindromu ir neserga. Jis pavojingas tik vyrams.

- Ir kas nutinka?

- Tai X chromosomos pažeidimo rezultatas, kaip ir hemofilijos atveju, tik skirtingai nuo jos, Diušeno sindromas neišgydomas. Visi susirgę miršta. Mano brolis mirė trylikos metų.

Lasiteris prisiminė, kaip Modė pasakojo apie tai, kad berniuką nunešdavo į katerį, susuptą į antklodes.

- Užjaučiu, - ištarė Lasiteris.

Atsilošusi krėsle, Merė su atsiribojusia veido išraiška papasakojo jam, kad ši liga - ne kas kita, kaip progresuojanti raumenų distrofija. Prasideda ji žemiau blauzdų raumenų ir pamažu kyla aukštyn. Iš pradžių eisena darosi nevikri, paskui vaikščioti tampa sunku, kojos atrofuojasi, o liga šliaužia aukštyn, kol galiausiai pasiekia diafragmą. Ligoniui sunku kvėpuoti, ir jis visai negali atsikosėti. Galiausiai jis miršta sustojus kvėpavimui, nuo plaučių uždegimo ar kitų ligų.

- Būdama dvidešimties pasidariau tyrimus, ir pasirodė, kad aš - pernešėja.

Lasiteris nežinojo, ką pasakyti. Galų gale vis dėlto išdrįso:

- Ir jūsų vaikai būtinai paveldėtų šią ligą?

- Ne, - atsakė papurčiusi galvą Merė. - Šansas, kad mano sūnus gaus Diušeno sindromą - vienas iš keturių.

- Tai juk ne taip blogai...

- Rusiškoje ruletėje šansai dar geresni. Be to, skirtingai nuo rusiškos ruletės, jūs rizikuojate kitos būtybės, kuri jums brangiausia už viską pasaulyje, gyvybe.

- Norėčiau pasakyti, kad man gaila, - tarė Lasiteris, - bet...

- Tai nesvarbu. Aš turiu Džesį... ir nieko negalėčiau mylėti labiau, negu myliu jį.

- Suprantu.

- Negalima sakyti, kad aš puoliau į neviltį, išgirdusi apie galimą ligą. Tuo metu neturėjau ryšių su jokiu vyru, ir negalvojau apie vaiką. Durys užsidarė, bet aš net nesirengiau belstis į jas.

- Ir kas gi jus privertė pakeisti savo pažiūras?

- Nežinau. - Merė gūžtelėjo pečiais. - Gyvenau Mineapolyje. Tai buvo savotiškas slaptas egzistavimas. Jaučiausi vieniša, man atrodė, kad visi mano asmeniniai ryšiai nutrūko. Susimąsčiau apie vaiką, suprasdama, kad įprastai pagimdyti jo negalėsiu, o įsivaikinti neįmanoma. Labai daug triukšmo... dėl Kalistos ir taip toliau. O paskui pamačiau straipsnį apie naują metodą, panaudojant donorių kiaušialąstes, ir nusprendžiau veikti. Po dviejų mėnesių jau skridau į Italiją, o dar po poros - pastojau.

Kitą rytą, kai atplaukė kranto sargybos kateris, Lasiteris ir Džesis vaikštinėjo pačiame tolimiausiame salos pakraštyje. Jie buvo "tiriamojoje ispidicijoje".

Tvyrojo ne pagal sezoną šiltas, beveik pavasariškas oras. Medžių viršūnėse dar kabojo rūko draiskanos. Lasiteris, sekdamas paskui berniuką, žingsniavo storu pušų spyglių kilimu, dengiančiu siaurutį takelį. Pirmasis jų tikslas buvo "uostas", kur aukštai ant akmenų, ant kriauklių duženų pakloto, ilsėjosi dvi valtys. Jos buvo apverstos ir trosais pritvirtintos prie medžio kamieno. Viena buvo maždaug penkiolikos pėdų ilgio valtis, kita - mažesnė plokščiadugnė. Šalia stovėjo nedidelis angaras, kuriame buvo saugoma "viskas, ko reikia mūsų valtims". Sandėliuke jis pamatė ant ožio įtaisytą prikabinamą motorą, kanistrus su kuru, gelbėjimosi liemenes, irklus, kobinius, inkarus, bučius žuvims gaudyti ir daug kitokio turto. "Uosto statinius" atstojo paklotas, dalis kurio buvo pritvirtinta prie uolos virš paties aukščiausio pakylančio vandens lygio, o kita - laisva, užsibaigianti nedideliu plausteliu, dabar gulėjo ant kranto ir laukė akimirkos, kai vėl bus nuleista į vandenį.

Lasiteris sekė paskui Džesį nuo vienos įlankėlės prie kitos. Jie išvadavo porą krabų, kurie per kvailumą pakliuvo į bučius unguriams, ir Lasiteris garsiai nusistebėjo, kai Džesis parodė jam ąžuolą, praaugusį kiaurai per seną metalinę lovą. Medis beveik visiškai apgaubė metalą. Paskutinį kartą jie sustojo įlankoje tolimiausioje salos dalyje, kur kadaise buvo valčių prieplauka, ką liudijo sidabro šerkšnu spindinčios angaro liekanos.

- Anksčiau čia saugojo katerius, - paaiškino Džesis, - bet dabar... - Staiga berniukas sustingo, ir įsiklausęs pakėlė pirštą.

Lasiteris įtempė ausis, ir išgirdo tolimą motoro gaudesį.

- Kranto sargyba, - pranešė Džesis.

Mašinos gausmas sustiprėjo ir staiga nutrūko. Netrukus pasigirdo aukštesnis kito, ne tokio galingo variklio garsas.

- Čia jų mažasis kateris, - paaiškino Džesis. - Jis pripučiamas. - Žvilgtelėjęs į Lasiterį, jis paklausė: - Ar aš tau jau rodžiau savo fortą?

- Ne.

- Einam.

Berniukas paėmė Lasiterį už rankos ir nusivedė takeliu link nedidelės laukymės tarp žemaūgių eglių ir kėnių sąžalynų.

Čia Džesis iš sausuolių buvo surentęs kelias patalpas, tiksliau, iš medžio sudėliojęs kelių kambarių kontūrus. Atsivedęs Lasiterį į "svetainę", berniukas atsisėdo ant išpuvusio kamieno - "kušetės" ir, palaukęs, kol svečias prisės šalia, padeklamavo pasakėčią apie pasiklydusį ruoniuką ir jo ieškojusius žmones.

Tai buvo gan neįprasta istorija, ir vos tik ji pasibaigė, pro mišką pasigirdo signalai. Lasiteris pažino melodiją: "aaa-uuu-kiam mes išplaa-uukiam". Kranto sargyba pasirodė, ir kranto sargyba išvyko.

- O kaip Rodžeris?

- Jie jo nesurado, - papurtė galvą Merė. - Bet suras... anksčiau ar vėliau. Srovė viską atplukdo į Nablą, taigi...

- O apie mane jie klausė?

Merė linktelėjo ir paaiškino:

- Jie pasakė, kad Rodžeris kažką vežė pas mane. Be to, Kandis Harbore liko jūsų mašina.

Lasiteris nusisuko ir sumurmėjo:

- Kad juos...

- O paskui jie pasidomėjo, ar aš nepažįstu tokio Lasiterio.

Jis net sudejavo iš nusivylimo.

- Kodėl nepasakėt jiems, kad aš čia?

- O jūs norėjot, kad taip padaryčiau?

- Žinoma, ne.

- Todėl, kad... kažkas juose buvo ne taip. Pirmiausia, jie privalo turėti gelbėjimosi valtį, antra... ne visi jie buvo iš kranto sargybos.

- Ką norite pasakyti?

- Du buvo apsirengę kaip civiliai.

- Kaip jie atrodė?

- Dideli... - Merė gūžtelėjo pečiais.

- Manote, kad tai - farai?

- Visai gali būti.

- Bet gali būti ir ne?

- Žinoma, - atsakė ji. - Kaip tik tai labiau už viską ir mane privertė sunerimti.

- Ką jie norėjo sužinoti? - atsidusęs paklausė Lasiteris.

- Daugiausia... apie jus. Klausinėjo, ar mes nematėme katerio, ir... Beje, jie labai norėjo sužinoti, kur yra Džesis. "O kur berniukas?" - klausė jie.

- Ir ką jiems atsakėt?

- Pasakiau, kad tuo metu, kai sudužo laivas, mes miegojom. O kitą dieną suradome katerį, bet jis buvo tuščias. O Džesiui, - sumelavau, - ramybės valanda.

- Manot, jie jumis patikėjo?

- Taip, - linktelėjo ji. - Aš juk iš tiesų nebloga aktorė. Ar bent jau tokia buvau.

Vėliau, vakarop, jie pradėjo ruošti valtį. Tai pasirodė gana sudėtinga ir užtruko tris valandas. Lasiteris laikė slipą, o Merė ir Džesis lėtai leido jį, pakabintą ant trosų. Kai įrenginys nusileido ant vandens, Lasiteris sutvirtino visas jungtis.

- Nė už ką nepatikėsiu, - pasisuko jis į Merę, - kad jūs tai darėte viena.

- O ji visai nedarė to viena, - įsižeidė Džesis.

Plokščiadugnė valtis buvo gana lengva, ir Džo, Džesio padedamas, nutempė ją į vandenį. Paskui jiedu su Mere, trijų apvalių rąstų pagalba, ėmėsi leisti vandenin didesniąją valtį. Kas kelias pėdas Džesis džiaugsmingai šaukė: "Okei!", jie sustodavo ir laukdavo, kol jis pastvers laivagalyje atsilaisvinusį rąstą ir perkels jį prie laivelio nosies. Pasiekę pakrantę, jie kartimis nustūmė valtį į vandenį, ir Lasiteris nuėjo į angarą atnešti prikabinamo motoro. Kai jis pasirodė tarpduryje, jo veide buvo galima įskaityti nuoširdžią nuostabą - jis nesuprato, kaip viena moteris galėjo tampyti tokią sunkenybę. Bendromis pastangomis jiems pavyko pritvirtinti motorą prie valties tranco ir įtaisyti degalų baką. Džesis, su didžiule

gelbėjimosi liemene panašus į firmos "Meshlin" reklaminį paveiksliuką, prijungė degalų tiekimo žarnelę - iš pradžių prie motoro, paskui - prie bako. Po to, kelis kartus pasiūbavęs guminės kriaušės pavidalo pompą berniukas, stebint motinai, paspaudė elektrinio starterio mygtuką. Po kelių mėginimų motoras kostelėjo ir užriaumojo, išspjaudamas melzganų dvokiančių dūmų debesį.

Tą vakarą, kai Džesis nuėjo miegoti, jie pasiliko sėdėti prie židinio. Merė įsitaisė supamajame krėsle, prisitraukusi kelius prie krūtinės.

- Ar turite pinigų? - staiga paklausė ji.

- Man neblogai einasi, - neslėpdamas nuostabos, atsakė Lasiteris.

- Aš ne to klausiu, - nusijuokė ji. - Ar turite pinigų su savimi, dabar. Ar nenutiks taip, kad išlipęs į krantą liksite... tuščiomis?

Lasiteris linktelėjo. O jis juk tikėjosi, kad sugebės ją įtikinti, bet, jai... akivaizdžiai magėjo kuo greičiau juo atsikratyti. Neskubiai atsikėlęs, jis priėjo prie kabyklos, kur ilsėjosi jo odinė striukė.

- Manau, kad man užteks, - atsakė jis. - Yra kita problema - ką daryti su jumis?

- Nesirūpinkit, - ištarė Merė. - Po poros dienų mes išnyksim. Pinigų man pakaks. Apsistosim kitoje vietoje. Šį kartą aš viską padarysiu kur kas geriau.

- Galėčiau jums padėti. Tokiuose dalykuose aš profas.

Jis kyštelėjo ranką į vidinę striukės kišenę ir išsitraukė piniginę. Ant grindų iškrito drėgnas laiškas. Barezio laiškas.

- Galėtumėt paimti "Giunterį", - pasakė Merė. - Jį reikės kiek paremontuoti...

- Jūs juk skaitote itališkai?

- Ką?

- Jūs skaitote itališkai?

- Žinoma, - atsakė ji, - bet...

Voke gulėjo trys ar keturi geltoni, vis dar drėgni ir sulipę lapeliai. Grįžęs prie židinio, Džo atsisėdo ant grindų ir atsargiai juos išskyrė.

- Ačiū Dievui, kad išrasti šratinukai, - pasakė jis.

- Apie ką jūs? - paklausė Merė. - Kas čia?

- Tai laiškas, kurį Barezis parašė kunigui iš Montekastelo. Padrė perdavė jį man prieš tai, kai buvo nužudytas. Išverskit, prašau. - Džo ištiesė jai lapus.

Merė nenoromis paėmė prirašytus popierius ir pradėjo skaityti: iš pradžių - užsikirsdama, paskui beveik laisvai:

"1995 metų rugpjūčio 2. Mielasis Džulijau!

Dabar, kai mirtis stovi mano galvūgalyje, rašau jums atvira ir džiugia širdimi, įsitikinęs, kad greitai stosiu prieš Kūrėją, kuris mane nuteis.

Dabar aš suprantu, kad atėjau pas jus silpnumo minutę, norėdamas ne tik gauti Bažnyčios atleidimą, bet ir padaryti ją savo bendrininke. Paslaptis, kurią man teko saugoti, ir to, ką aš laikiau nuodėme, gylis atrodė man tokie siaubingi, kad negalėjau pakelti šios naštos vienas - man atrodė, kad turiu ja su kuo nors pasidalinti.

Ir suklydau.

Girdėjau, kad jūs uždarėte bažnyčią ir išvykote į Romą, kur buvote gana ilgai. O, Džulijau... kaip aš tikriausiai priverčiau jus sunerimti!

Tačiau dabar žinau, kad tai tebuvo aklos mano puikybės išraiška - aš nusprendžiau, kad Viešpats liko mano mokslinių pasiekimų nuošalėje. Tačiau dabar žinau tai, kas jums - Dievo tarnui - buvo žinoma visada: visi mes esame ne daugiau kaip įrankis Jo rankose, ir ką bedarytume, tai bus Jo valios išraiška.

Atradimo, kurį man pavyko padaryti, esmė ta, kad ląsteles galima sugrąžinti į...

- Nežinau, ką tai reiškia, - pasakė Merė, rodydama žodį.

Lasiteris žvilgtelėjo ir tarė:

- "Nediferencijuota būklė" - tai iš genetikos.

Merė skaitė toliau.

- ...nediferencijuotą būklę, ir tai, žinoma, yra didžiojo Kūrėjo plano dalis. Jei Ignacijus Barezis nebūtų įvykdęs to vakar, be jokios abejonės, kas nors padarytų tai rytoj. Jeigu ne Ciuriche, tai Edinburge.

Ir būtent šiame tokio atradimo neišvengiamumume matau Viešpaties ranką. Kadangi "neišvengiamumas" - dalis plano Viešpaties, kurio sumanymų pilna visa mus supanti erdvė.

Kuo gi daugiau, jei ne Jo sumanymu, galima paaiškinti tą faktą, kad mikrobiologas staiga imasi tyrinėti šventųjų palaikus ir kitas bažnytines relikvijas? Relikvijos! Kas gi jos daugiau, jei ne magiški simboliai ar fetišai, kaip "triušio letenėlė"? Gali būti, kad tai paprasta "vizualinė medžiaga" žinių nepertekusiems žmonėms ir leidžia paprastuoliui lengviau suprasti sudėtingas metafizines doktrinas. Štai vinis, pervėrusi Jėzaus ranką! Štai ši medžio nuolauža įsirėžė į Jo kūną! Jėzus vaikščiojo tarp mūsų. Jis buvo! Jis realus!

Ir vis dėlto... pasidėjęs šventuosius daiktus po mikroskopu beveik prieš savo valią pamačiau, kad juose yra ir kažkas daugiau. Pasipūtusį pašaipumą, su kuriuo pradėjau tyrinėjimus, netrukus pakeitė gilesnis relikvijų prasmės supratimas. Po penkiasdešimties mokslui pašvęstų metų aš suvokiau tai, ką paprastas valstietis visuomet jautė intuityviai: šie

daiktai - tai mūsų ryšio su Dievu priemonė, ryšio, kuris yra gyvas ir visai materialus.

Jūs suprantate, kad tokio požiūrio taško Romoje neskatina. Vatikanas siekia pamiršti tuos laikus, kai prekyba relikvijomis buvo intensyvi ir pelninga. Laikus, kai už palaikų likučius ar kryžiaus nuolaužas atiduodavo visą turtą, kuomet relikvijų medžiotojai žudė šventuosius, kad greičiau išparduotų jų kaulus. Vatikanui niekada nepatiko relikvijų garbinimas. Juk kai stebuklingos relikvijos pasirodydavo apleistose parapijose, ten plūstelėdavo maldininkų minios, atsinešdamos nesuskaičiuojamus turtus. Dėl to nuskursdavo Vatikanas.

Kai dirbau moksliniu Vatikano konsultantu, man buvo iškelta paprasta užduotis - diskredituoti falsifikatus ir abejoti visomis kitomis. Taip aš ir elgiausi, įrodydamas, kad "šventojo Antano raktikaulis" tėra viso labo ėriuko šonkaulis, o audeklas, kuriuo "buvo nušluostytas Kristaus kūnas" - išaustas penkioliktajame amžiuje.

Tiesą sakant, dauguma mano tyrinėtų daiktų buvo, kaip ir įtarė Vatikanas, falsifikatai, tačiau ne visi. Kai kurių daiktų buvo neįmanoma diskredituoti: jų kilmė pasitvirtindavo ir laikas sutapdavo. Jie galėjo būti tuo, kuo skelbiami - nors, beje, galėjo ir nebūti.

Būtent tada aš pasukau į mediciną, nusprendęs, kad sugebėsiu tapti paties Viešpaties Dievo pribuvėja. Tai ir tapo viso mano gyvenimo uždaviniu."

Merė pakėlė akis į Lasiterį ir paklausė:

- Apie ką jis čia?

- Skaitykit toliau, - atsakė Džo.

"Gana nepaprastu uždaviniu. Mediciną studijavau neilgai. Atidarius kliniką pas mane pradėjo plaukti moterys iš viso pasaulio, ir, kaip bebūtų keista - laisva valia. DNR medžiagą, išgautą iš patikimiausių relikvijų, aš panaudojau apvaisindamas aštuoniolika pacienčių.

Kas žino, mano drauge, kas iš to išeis? Gali būti, kad gimę vaikai bus keista valstiečių, nežinia kodėl prisikėlusių ir mano atgabentų iš senovės laikų, kompanija. Bet gali būti ir taip, kad aš vėl pradėjau Kristų. Aš to jau niekada nebesužinosiu, jūs - taip pat, tačiau tikėkimės.

Taigi, mano drauge, aš siunčiu jums savo paskutinį atsiprašymą vildamasis, kad sugebėjau nuritinti akmenį nuo jūsų sielos. Taip, aš atsiklaupiau prieš jus, paskendęs abejonėse. Nėra prasmės to neigti. Bet visi mes žmonės, ir tai tebuvo paprasta žmogaus silpnybė. Kristus irgi abejojo - tačiau dabar aš abejonių nebeturiu.

Dabar visa tai - Dievo rankose. Ten, kur buvo visą laiką.

Ignacijus."

- Džo. - Merės balsas drebėjo. - Apie ką jis čia?

Lasiteris kiek patylėjo ir paklausė:

- Ar turite ko nors išgerti?

Merė pakilo, priėjo prie bufeto ir grįžo, nešina buteliu konjako ir porą taurių. Pripildžiusi taures, ji pakartojo klausimą:

- Tai apie ką jis kalba?

Lasiteris nugėrė didelį gurkšnį ir atsakė:

- Apie Džesį.

- Kodėl apie jį?

- Na... Barezis... Jis užsiėmė tuo, kad... Žodžius, jis mėgino klonuoti Kristų.

- Ką?!

- Gali būti, kad jūsų Džesis - Jėzus, - atsidusęs atsakė Lasiteris.

Jie ilgai nesigulė miegoti, ir Lasiteris papasakojo jai viską, ką sužinojo iš MTI profesoriaus.

- Štai taip, - tarė jis, pildamasis sau trečią taurę. - Jis imdavo mėginį nuo patikimiausios relikvijos, izoliuodavo atskirą ląstelę ir sugrąžindavo ją į nediferencijuotą būklę. Paskui jam tereikėdavo tik kiaušialąstės ir moters, trokštančios turėti vaiką. Gavęs kiaušialąstę, jis pakeisdavo jos branduolį iš relikvijos gautu branduoliu, implantuodavo ir...

Ugnis židinyje skaisčiai plykstelėjo, pažerdama ant grindų krūvą žiežirbų.

- Netikiu. Iš kur jam po dviejų tūkstančių metų žinoti, kad relikvija tikra? Nėra būdo tam nustatyti!

Lasiteris papasakojo jai apie relikvijų kilmės tyrinėjimus, kuriuos vykdė Barezis, apie jo sugebėjimus atlikti DNR analizę, jo pasiekimus moksle, tačiau Merė nepatikliai purtė galvą.

- Tai, apie ką jūs kalbate įrodo tik tai, kad Barezis turėjo didesnę teisę spėlionėms nei kas nors kitas. Bet spėlionės ir lieka spėlionėmis, nors ir pagrįstos moksliškai.

Lasiteris norėjo atsakyti, bet moteris sustabdė jį, pakeldama pirštą.

- Minutėlę. Ar jūsų sūnėnas Brendonas buvo panašus į Džesį?

- Ne, jis...

- O kiti? - reikliai tęsė Merė. - Argi jie buvo panašūs vienas į kitą?

- Nemačiau jų visų, bet manau, kad ne. Gal keli ir buvo kiek panašūs tarpusavyje...

- Na matote, viskas ir išsisprendė, - pareiškė ji. - Vaikai negali būti klonais, argi ne? Negali, jeigu skiriasi vienas nuo kito. Tad Barezis, vykdydamas savo operacijas, tiesiog spėliojo. Jei vaikai nebuvo identiški, tai

yra šiokia tokia tikimybė, kad vienas iš jų sukurtas Kristaus DNR pagrindu. Kiti gali būti kuo tik nori - mėsininku, kepėju, žvakių liejiku. - Ji sumosavo rankomis ir užbaigė: - Tai, ką jūs teigiate, gryna beprotybė!

Lasiteris sutiko, kad Barezis nepasitikėjo kokia nors vienintele relikvija ir kad sėkmės tikimybė būtų didesnė, panaudojo DNR, išgautus iš kelių, jo manymu, patikimiausių, palaikų.

- Gal jis neturėjo nė vienos tikros relikvijos, - tarė jis, - tačiau tai nieko nekeičia.

- Kodėl taip sakote?

- Todėl, kad neturi reikšmės, ką klonavo Barezis. Jėzų ar Al Kaponę.

- Tada aš ne...

- Jeigu yra bent mažiausia tikimybė, kad nors viena relikvija - tikra. Žodžiu, kai kas nenori netgi menkiausios rizikos, todėl ir žuvo mano sesuo, Brendonas ir visi kiti. Būtent todėl jums reikia kuo greičiau bėgti iš čia.

- Aš netikiu, kad kas nors gali taip padaryti.

- Deja, tokių žmonių atsirado. Dar daugiau, jie padarė viską, kad neliktų nė vienos DNR molekulės. Siekdami išvengti pakartotino klonavimo tikimybės, vaikus sudegindavo. Tas, kuris taip elgėsi, tikėjo, kad išvaro velnią. Ugniai padedant, atlieka egzorcizmą!

- Liaukitės.

- Kai žuvo Brendonas, gaisrą sukėlusį žmogų sugavo. Kažkas nepavyko, ir gaisras neatliko savo darbo. Vaiką buvo galima atpažinti. Sunkiai, bet vis dėlto galima. Taigi, jie atkasė jį ir vėl sudegino.

- Bet... tai juk vaikai. Kūdikiai. Ir jų sielos priklauso Bažnyčiai.

- Kalbame ne apie Katalikų bažnyčią. Tai "Umbra Domini" rankų darbas. Ultrakrikščionys, sprogdinantys abortų klinikas, rengiantys kryžiaus žygį prieš musulmonus Bosnijoje. - Lasiteris mostelėjo rankomis. - Tai, ką padarė Barezis, jų požiūriu tiesiog siaubinga.

- Bet kodėl?

- Todėl, kad tai apverčia aukštyn kojomis visą Šventąjį Raštą. Dievas sukūrė žmogų pagal savo atvaizdą ir paveikslą, o ne atvirkščiai.

Merės skruostais ritosi ašaros, ir Lasiteris suprato: šį kartą ji pripažino, kad jis teisus.

- Leiskite man jums padėti, - pasakė jis. - Jie nesustos, kol nesuras Džesio.

- Bet kaip? Jeigu tai, ką jūs pasakojote, tiesa, ką galima padaryti?

- Armijoje aš ėjau gana keistas pareigas. - Merė žvilgtelėjo į jį taip, tarsi priešais ją būtų beprotis, bet Lasiteris nesutrikęs tęsė: - Aš vadovavau KŽ priedangos skyriui.

- Kas tai yra?

- Karinė žvalgyba. Kažkas panašaus į CŽV, tačiau, skirtingai nuo šios, žino, kuo užsiima. Beje, nesvarbu. Trumpai tariant, aš galiu padaryti iš jūsų ir Džesio visiškai naujas asmenybes, kurių tikrosios praeities sužinoti bus neįmanoma. Jūs galėsite su naujaisiais dokumentais keliauti į Marsą, ir, prisiekiu jums, niekas nesustabdys ir negalės atsekti jūsų praeities. Niekada. Bet jums reikia pasitikėti manimi. Ir turite išvažiuoti iš čia.

- Mama? - apsirengęs pižama, Džesis stovėjo tarpduryje ir trynėsi akis.

- Ką, branguti, - švelniai atsakė Merė. - Kas nutiko?

Ne visai pabudęs berniukas nusvirduliavo prie jos.

- Susapnavau blogą sapną.

- O ne! - sušuko Merė.

Džesis užsiropštė motinai ant kelių ir padėjo galvą jai ant peties. Ji paglostė jo plaukus, pabučiavo ir pridūrė:

- Tai tik sapnas.

- Blogi žmonės.

Ji išleido užjaučiantį garsą, panašų į "kūūū", ir paklausė:

- Nori, aš tau paskaitysiu?

Vaikas kilstelėjo putnų pirštuką ir parodė į Lasiterį:

- Ne. Tegu jis.

- Aš nesu tikra... - pradėjo Merė.

- Su didžiausiu malonumu, - pasakė Lasiteris. - Nori pakeliauti ant pečių?

Kai jis atsistojo keturiomis, kad Džesis galėtų užsikabaroti jam ant nugaros, sugavo Merės žvilgsnį. To žvilgsnio išraiškos Lasiteris nesuprato.

- Ei! - sušuko Džesis, kai Lasiteris atsitiesė. - Aš labai aukštai!

Lasiteris suėmė jį už kojų, ir jiedu nušuoliavo link vaikų kambario, pritūpdami, kad neatsitrenktų į gegnes ar durų viršų. Džesis kilnojo rankutes, mėgindamas pasiekti lubas.

Atsisėdęs lovytėje, Džesis pareiškė, kad nenori klausytis, ką jam skaito, o skaitys pats.

- Gerai, - pasakė Lasiteris, - skaityk.

Berniukas išsitraukė iš po pagalvės knygą, atsivertė pirmą puslapį ir, pasilenkęs arčiau teksto, iškilmingai tarė:

- Viena žuvytė... - atsitiesęs ir nežiūrėdamas į knygą, pridūrė: - Dvi žuvytės... - O paskui, vėl pasilenkęs: - Auksinė žuvytė!

Jis vėl atsitiesė, ir, apsimestinai kvaila veido išraiška spoksodamas į lubas, užbaigė:

- Mėlyna žuvytė!

Tada mažylis kvatodamas nuvirto ant nugaros ir iš džiaugsmo sumakalavo kojomis.

37 skyrius

Lasiteris stovėjo prieplaukoje, atrišinėdamas plokščiadugnę valtį, kai iki jo atsklido Džesio balselis:

- Žiūrėk, mama, valtis!

Lasiteris pasisuko ten, kur rodė mažylis ir prisimerkęs nuo akis rėžiančio šerkšno, apžvelgė jūrą iki pat horizonto. Jis nepamatė nieko, išskyrus skalūno pilkumo dangų, uolas, pušis ir sunkiai alsuojantį vandenyną. Paskui milžiniškos tamsios bangos fone pasirodė nedidelis baltas laivelis. Na ir akys to berniūkščio!

- Kas tai? - paklausė Džesis.

Merė, prisidengusi akis delnu tarsi stogeliu, raukydamasi nuo drėgmės persunkto vėjo, pažiūrėjo jūros pusėn.

- Nežinau, - atsakė ji. - Šitos valties nesu mačiusi.

Lasiteris nusikeikė, grąžino plokščiadugnę į vietą ir užmetė pririšamojo lyno galą ant mažyčio medinio stulpelio. Jie jau ruošėsi nusiirti iki didžiosios valties ir palikti salą, bet dabar to nebuvo galima daryti. Bent jau tol, kol paaiškės, kas pas juos plaukia baltuoju laiveliu.

- Ar turit binoklį?

- Trobelėje, - tarė Merė, ir, paėmusi Džesį ant rankų, leidosi bėgti.

Lasiteris nusekė jai iš paskos, dengdamasis veidą nuo smulkaus lietučio.

Binoklis kabėjo ant pakabos šalia didžiulės knygų spintos. Lasiteris nuėmė jį, priglaudė prie akių, nukreipė į jūrą ir ėmė sukioti vernjerą. Laivas dar buvo pernelyg toli, bet jis aiškiai išskyrė tris figūras.

- Tai jie? - paklausė Merė, atsistojusi greta.

- Nežinau.

Lasiteris nesėkmingai bandė pagauti okuliare šokinėjančius veidus, ir galiausiai jam tai pavyko. Valties laivagalyje stovėjo ir trobelės pusėn rodė raumenų kalnas. Lasiteriui nereikėjo žiūrėti šiam žmogui į veidą. Jis puikiai žinojo, kas plaukia link salos.

- Taip, tai jie, - tarė Džo, įsižiūrėjęs į kitas figūras. - Grimaldis ir dela Torė.

Merė garsiai įkvėpė ir dar stipriau prispaudė Džesį prie krūtinės.

- Mes negalime likti name, - pasakė Lasiteris. - Ar čia yra vieta, kur galima pasislėpti?

Merė susimąstė.

- Galima pasislėpti senajame angare. Jie nepažįsta salos ir tikriausiai neieškos mūsų ten.

- Gerai. - Lasiteris nužingsniavo į sandėliuką, kuriame buvo saugomas ginklas. - Kur jūs laikote šovinius?

- Duoninėje, - atsakė Merė.

Jis galėjo susiprasti ir pats. Čiupęs šautuvą, Džo ėmėsi duoninės ir surado ten kepalą duonos, porą kukurūzinių paplotėlių, o pačioje gilumoje - dėžutę su šoviniais. Dėžutė atrodė keistai lengva. Lasiteris atidarė ją ir, pamatęs vienintelį šaudmenį, nesulaikė dejonės.

- O kur kiti?

Atrodė, kad Merė buvo nustebusi ne ką mažiau.

- Nežinau... Gal aš juos išnaudojau?

- Ir kam gi? - pasiteiravo Lasiteris.

- Treniravausi, - atsakė ji, bet, pamačiusi jo veido išraišką, paskubomis pridūrė: - Žiemą čia visai nėra ką veikti.

Džo nepatikėjo savo ausimis.

- Ir ką dabar liepsite man daryti? - sušuko jis. - Paprašyti, kad jie išsirikiuotų vienas už kito?

To jau buvo per daug. Merės veidas persikreipė, ir Džesis puolė ją raminti. Jis apkabino rankutėmis jos kojas, kas, matyt, reiškė gynybą, ir surypavo:

- Mamyte, neverk. Nereikia verkti, mamyte!

Pasiduodamas Lasiteris kilstelėjo rankas.

- Meldžiu atleisti, - tarė jis. - Iš tikrųjų atsiprašau. Veskitės Džesį į angarą. Aš prisijungsiu prie jūsų po kelių minučių.

Merė pasisuko eiti, bet sustojo ir atsigręžusi paklausė:

- O ką jūs rengiatės daryti?

- Nežinau, - atsakė Lasiteris. - Pakloti juos visus...

Išstūmęs Merę ir Džesį iš namų, Džo įsitikino, kad jie dingo miške, tuomet įspraudė į šautuvo dėtuvę vienintelį šovinį ir išėjo laukan. Priklaupęs ant vieno kelio, pasidėjo šautuvo vamzdį ant verandos tvorelės ir primerkė kairę akį. Motorinis kateris atsidūrė pačiame taikiklio centre.

Teleskopinis taikiklis buvo tobulumo viršūnė. Dela Torė stovėjo laivo priekyje, jo juoda sutana plaikstėsi vėjyje. Kunigas nekreipė dėmesio į veidą plakantį lietų - tikras Odisėjas bažnyčios tarnyboje. Kateris buvo

per du šimtus jardų nuo kranto, ir nors šūvis nebuvo iš lengvųjų, Lasiteris žinojo, kad neprašaus. Jis giliai įkvėpė, nekantriai iškvėpė ir nusitaikė į kunigo krūtinę.

"Vienas šūvis, ir viskas baigta, - galvojo jis, liesdamas pirštu gaiduką. - Nušauti dela Torę - tas pats, kas nukirsti gyvatei galvą. Kūnas dar kelias minutes judės, bet jis bus aklas, o judesiai - betikslės konvulsijos purve".

Bet gali būti, kad yra ne visai taip.

Džo kryptelėjo vamzdį kairėn, ir taikiklio brūkšneliai susikryžiavo po dešiniąją Čiužinio akimi. Italas kažką rėkavo, kreipdamasis į kunigą, nežinodamas, kad jo gyvenimas priklauso nuo mažyčio piršto judesio. Laivelis sūpavosi ant bangų, tačiau Lasiteris pagavo ritmą ir buvo tikras, kad paklotų milžiną.

"Šauk, - tvirtino jis sau. - Nagi šauk! Su šiuo vyruku negalima žaisti. Jis jau du kartus mėgino tave nužudyti. Jis nušovė Azetį, ir tikriausiai tai jis nužudė Bepį." Argumentai buvo gana įtikinantys, ir jis vėl pasuko vamzdį kairėn. Staiga jo regėjimo lauke atsirado Grimaldis.

Jis niūriai sėdėjo laivagalyje, žiūrėdamas į priekį sustingusiu žvilgsniu. Laivas jau buvo per šimtą jardų nuo kranto ir suko tiesiai prieplaukos link. Nepaisant dulkiančio lietaus, Grimaldžio fizionomija matėsi visai neblogai - netgi tai, kad italui jau seniai laikas skustis.

"Šauk, - sakė Džo vidinis balsas. - Padaryk tai dėl Ketės ir Brendono".

Dėl Merės ir Džesio.

Dėl Iržio.

Galų gale, dėl savęs paties!

"Jeigu nuspausiu gaiduką, - galvojo Lasiteris, - kulka pramuš jo kaukolę, kaip smūginis grąžtas, praeis per smegenis ir išdraskys pakaušį". Pirštas ant gaiduko įsitempė.

"Beje, ne, - nusprendė Lasiteris. - Jie nežino, kad aš čia. Ir jeigu namuose nieko neras, tai... kas žino? Gal kartais išplauks?"

Šis argumentas skambėjo ne visai įtikinamai, bet buvo stiprus tuo, kad išreiškė paskutinę viltį. Bet kuriuo atveju, atsitraukdamas Lasiteris nieko neprarado. Jeigu jis turėtų automatinį "M-16" su pilna dėtuve... Tačiau jo rankose tebuvo senutėlis šautuvas "Roberts" su rankiniu užraktu ir vienintelis šovinys. Šiuo ginklu priešininkui tegalima padaryti ribotą žalą, o paskui auka taps jis pats. Ne, protingiau palaukti.

Lasiteris atsistojo su atodūsiu, panašesniu į dejonę. Motorinė valtis jau suko kranto link, ir visi trys nekantriai trypčiojo, trokšdami kuo greičiau išlipti. Lasiteris neryžtingai atsitraukė per vieną žingsnį, paskui - an-

trą, trečią. Pasukęs už trobelės kampo, jis atsidūrė ant takelio, kuriuo jau buvo nuėję Merė ir Džesis.

Miške tirštėjo sutemos, diena pamažu geso. Tarp medžių kilo rūkas, panašus į miško gaisro dūmus, nuo visų šakų varvėjo stambūs lašai. Šiaurinėje akmenų pusėje kūpsojo pusnys, tačiau kai kur jau kalėsi snieguolės. Ore tvyrojo medžių sakų kvapas.

Lasiteris, nekreipdamas dėmesio į gamtos grožybes, skynėsi kelią visiškoje tyloje. Nubyrėjusių spyglių paklotas slopino visus garsus. Netrukus jis buvo vietoje.

Prie pačios pakrantės miškas baigėsi uolėtu iškyšuliu, kurio pakraštyje stūksojo neaukštas apgriuvęs statinys. Jis buvo taip arti vandens, kad ant akmeninių pamatų pasiliko bangų mūšos pėdsakai. Prieš dvidešimt metų šis pastatas buvo žiemos prieglauda dviems dešimtims katerių, motorinių bei irklinių valčių, o dabar iš jo teliko griuvėsiai su įsmukusiu stogu ir išdužusiais langais.

Lasiteris apsidairė, tikėdamasis surasti kokią patikimesnę priebėgą, tačiau veltui. Jis tik pamatė, kad lietus sustiprėjo, vanduo pradėjo tvinti, o miške smarkiai sutemo.

Praėjęs uolėtą aikštelę, Lasiteris truktelėjo į save duris ir, įėjęs į angarą, tyliai pašaukė:

- Mere?

Pastate buvo tamsu tarsi krosnyje, bet staiga Lasiterį apakino šviesos spindulys.

- Viešpatie! - šūktelėjo jis smarkiai besidaužančia širdimi.

- Džesi! - sudejavo Merė. - Tuoj pat išjunk!

Žibintuvėlis akimirksniu užgeso, ir Lasiteris vėl pasijuto aklinoje tamsoje.

- Kur jūs? - paklausė jis.

- Aš leidau jam palaikyti žibintuvėlį...

- Nesvarbu.

Džo akyse sukosi spalvoti ratilai, bet paskui, labai iš lėto, tamsoje ėmė ryškėti įvairūs daiktai. Atrama kateriui, krūva spąstų omarams, ant sienų sukabinti žvejybiniai tinklai.

- Mums nieko neatsitiks? - paklausė Merė.

Ji buvo įsispraudusi į tolimiausią angaro kampą ir spaudė prie savęs Džesį.

- Nieko, - atsakė Lasiteris. - Viskas bus kuo puikiausiai.

- Jūs tuo tikras?

"Kokia prasmė meluoti?" - pagalvojo jis ir tarė:

- Ne, nesu tikras. Takelis eina tiesiai nuo namo. Jeigu jie patrauks juo... ar nėra kokios nors kitos vietos?

- Ne, - kiek pagalvojusi tarė Merė.

- Bet kas nors turi būti.

- Čia nedidelė sala... Gal jie nuspręs, kad mes išvykome?

Lasiteris abejodamas papurtė galvą.

- Krosnis dar šilta. Jie iškart supras, kad mes čia. Bent jau Džesis ir jūs.

Kišeninis žibintuvėlis tai įsižiebdavo, tai vėl užgesdavo.

- Džesi, - sušnibždėjo Lasiteris, - nereikia.

- Atsipraaašau, - išdainavo berniukas.

Lasiteris, nepaleisdamas šautuvo iš rankų, atsisėdo ant grindų po artimiausiai prie durų esančiu išdaužtu langu ir susimąstė apie trijulę, į kurią prieš kelias minutes žiūrėjo pro taikiklio okuliarą. "Man vis dėlto reikėjo vieną iš jų nušauti, - kamavosi jis. - Tačiau kurį? Dela Torę ar Grimaldį, Grimaldį ar Čiužinį?"

- Ką jūs ruošiatės daryti? - paklausė Merė.

- Dar nežinau, - papurtė galvą Lasiteris.

Minutės slinko labai lėtai, bet slinko. Vėjas beveik pavirto audra, ir senutėlio pastato gegnės dejavo jo gūsiuose. "Nakties tamsoje mus rasti bus nelengva, - galvojo Lasiteris. - Ir dar tokiu oru. Jei dela Torei užtektų proto, jis plauktų į žemyną, kad ryte pradėtų viską iš pradžių. Tai vienintelis protingas elgesys". Paskui jis atsiduso ir padarė galutinę išvadą: netgi jei tai protinga, kunigas elgsis kitaip.

Nepaisant sveiko proto, Lasiteris vis dar tikėjosi. Tačiau greitai šios nepagrįstos viltys žlugo. Miške pasigirdo balsai. Iš pradžių Džo negalėjo išskirti žodžių, o paskui, kai išskyrė - nesuprato jų.

- Franco? Dove sta?

Lasiteris laukė, pasiruošęs šautuvą. Tolimiausiame kampe, užgniaužusi kvapą ir spausdama prie savęs Džesį, sėdėjo Merė.

- Nesijaudinkit, - sušnibždėjo Lasiteris, vos girdėdamas savo balsą per lietaus barbenimą ir vėjo gaudesį.

Trys žudikai buvo visai greta. Jie ėjo apie angarą. Lasiterio širdis šokinėjo krūtinėje kaip pakvaišusi.

Staiga tamsą praplėšė žibinto spindulys, nusidriekdamas nuo sienos iki sienos ir sukurdamas milžiniškus šešėlius savo kelyje. Jis ėjo iš lango virš Lasiterio galvos ir po akimirkos krito ant motinos ir vaiko. Merė ir Džesis tarytum suakmenėjo.

Durys su trenksmu atsivėrė, ir tarpduryje pasirodė didžiulė figūra.

Sustojęs ant slenksčio, Čiužinys ne iš karto įėjo į angarą, matyt, norėdamas pasimėgauti mirtinai išsigandusių moters ir vaiko vaizdu. Bet kai jis žengė į priekį, Lasiteris tyliai pašaukė:

- Ei, gremėzde!

Italas riaumodamas atsisuko, ir tuo metu Lasiteris nuspaudė gaiduką. Kulka pataikė gigantui tiesiai į veidą, kiek žemiau skruostikaulio, pervėrė smegenis ir nuplėšė gabalą kaukolės. Šūvio aidas nusirito per visą patalpą. Merė suriko, o Čiužinys drėbėsi ant grindų, tarytum šlapių baltinių maišas.

Lasiteris numetė šautuvą ir prišliaužė prie italo. Grabinėdamas kūną ir ieškodamas pistoleto - pistoletas privalo būti - jis pažvelgė į velionio veidą, kuriame amžiams sustingo nuostaba. Tačiau jau po minutės nustebti teko jam pačiam.

- Čiao.

Visiškai abejingas balsas nuskambėjo viršuje, labiau į kairę. Net nežiūrėdamas Lasiteris žinojo, kas čia, ir visgi nusprendė pažvelgti. Grimaldis su "Beretta" rankose stovėjo ant išlūžusių durų slenksčio, ir jo veide net ir labai norint negalima buvo įžvelgti gailesčio.

- Viskas, - pagalvojo Lasiteris. - Visi mes mirsim. Vadinasi, šitoks galas man buvo lemtas.

Grimaldis tarstelėjo per petį kelis itališkus žodžius, ir prie jo priėjo dela Torė, laikydamas galingą žibintą.

- Tai kodėl, Džo? - pradėjo kunigas, nukreipęs akinantį spindulį jam į akis. - Kokią laimę čia suradot?

Žibinto spindulys lėtai apkeliavo patalpą. Pirmiausia jis išplėšė iš tamsos kraujo baloje gulintį Čiužinį ištaškytomis smegenimis. Dela Torė grakščiu rankos judesiu peržegnojo velionį ir įėjo į angarą. Jis lėtai pakreipė žibintą ir netrukus apšvietė kampe susiglaudusius Merę ir Džesį.

- Ar žinote, kas jie tokie? - paklausė kunigas ir nelaukdamas atsakymo, tęsė: - Jūs patekot į labai prastą kompaniją, Džo. Na ir puiku. Visiems stotis! - sukomandavo. - Grįžtam į namą, ten šilčiau negu čia.

Grimaldis kažko paklausė itališkai, dela Torė papurtė galvą, ir jau po kelių sekundžių jie penkiese žingsniavo siauru takeliu.

Priekyje ėjo Merė ir Džesis, dela Torės žibintas švietė jiems kelią. Iš paskos, truputėlį lenkdamas Grimaldį ir kunigą, sliūkino Lasiteris, jausdamas, kad jam į nugarą remiasi "Berettos" vamzdis. "Jeigu pulsiu į mišką, - galvojo jis, - jie nužudys mane tuojau pat. Jei eisiu su jais į namą - šiek tiek vėliau. Bet kuriuo atveju Merė ir Džesis pasmerkti. Išeities nėra."

Žinoma, jeigu žudikai nepadarys kokios nors klaidos. Tai buvo mažai tikėtina, bet - vienintelė viltis, todėl jis ėjo toliau.

Kol pasiekė namus, visi jau buvo kiaurai permirkę. Grimaldis apvedė belaisvius apie virtuvės stalą ir, pistoletu rodydamas į kėdes, liepė sėstis, o dela Torė užžiebė žibalinę lempą ir įkūrė krosnį. Po kurio laiko jis priėjo prie stalo ir atsisėdo priešais Merę ir Džesį.

- Ką gi, - prabilo kunigas, sudėjęs delnus priešais save, - štai ir atėjom!

Pažvairavęs Grimaldžio pusėn, jis kažką sumurmėjo itališkai ir linktelėjo sienos, kur ant kablio kabojo virvės ritinys, pusėn. Paskui pažiūrėjo į Merę, ant kurios kelių glaudėsi Džesis, ir tarė:

- Pasakykit man, Džo, ar žinote, kas yra Lilita?

- Ne, niekuomet apie tokią negirdėjau, - papurtęs galvą, atsakė Lasiteris.

Grimaldis priėjo prie stalo, perdavė "Berettą" kunigui, kuris tuojau pat nusitaikė į Lasiterį, paskui apvyniojo virvę Merei apie juosmenį ir ėmė rišti moterį prie kėdės. Ši pamėgino atsistoti, bet žudikas čiupo ją už rankos ir naršiai pastūmė atgal, suriaumojęs kelis žodžius, kuriems vertimo nereikėjo.

Kai Grimaldis baigė, Džesis vėl užsikabarojo motinai ant kelių, švelniai ramindamas:

- Viskas bus gerai, mamyte. Viskas bus gerai.

Dela Torė atsikrenkštė ir tarė:

- Lilita buvo Adomo žmona. Dar prieš Ievą.

- Klausykit, - pasakė Merė, - jeigu paliksite Džesį ramybėje, padarysiu viską, ko tik panorėsit.

Dela Torė pasisuko į ją:

- O jums derėtų atidžiai klausytis, ką kalbu, nes tai tiesiogiai susiję su jumis. - Paskui, vėl sutelkęs dėmesį į Lasiterį, kunigas tęsė: - Kai Lilita metė Adomą - tai bus jums įdomu, Džo, - jie negalėjo susitarti, kuris bus viršuje, angelai maldavo, kad ji sugrįžtų.

Lasiteris visą šį laiką įtemptai mąstė: "Žibalinė lempa suteikia tam tikrą galimybę". Garsiai jis paklausė:

- Ir ji grįžo?

Dela Torė apgailestaudamas papurtė galvą.

- Ne, - tarė jis, - negrįžo. Ji buvo tokia nepatenkinta Adomu ir Dievu, kad liko gyventi su Šėtonu. Ir net pagimdė jam vaikų. - Kunigas ištiesė ranką ir šypsodamasis palietė Džesio galvutę. - Tai, žinoma, buvo demonai.

- Taip, dabar jų gausybės, - sutiko Lasiteris. - Bet aš tuo kaltinu MTV.

Dela Torė caktelėjo liežuviu ir, palinkęs į priekį, pacitavo:

- "Tie dešimt ragų, kuriuos matei, ir žvėris, - jie ims nekęsti ištvirkėlės, nuplėš jos drabužius ir paliks ją nuogą, ės jos kūną ir ją pačią sudegins ugnyje". - Atsirėmęs į kėdės atkaltę, jis pridūrė: - Apreiškimas šventajam Jonui, septynioliktas skyrius, šešioliktas posmas.

Pasisukęs į Grimaldį, jis prakalbo itališkai. Atsakydamas Grimaldis skėstelėjo rankomis.

- Jiems pasibaigė virvė, - išvertė Merė.

Dela Torė, regis, buvo nustebęs.

- Jūs kalbate itališkai?

- Taip, tėve.

Kunigas apsvarstė naują situaciją, gūžtelėjo pečiais, ir, pamojęs Grimaldžiui, kažką sušnabždėjo jam į ausį. Grimaldis linktelėjo ir priėjo prie bufeto. Ištraukė vieną stalčių, paskui - kitą ir netrukus rado, ko ieškojęs: porą virtuvinių peilių. Grįžęs prie stalo, atidavė juos kunigui, paimdamas iš šio pistoletą.

Merė išblyško. Džesis prisiglaudė arčiau motinos.

- Duokit man savo ranką, - tarė dela Torė, kreipdamasis į Lasiterį ir pakeldamas peilį su šešių colių ilgio ašmenimis.

Lasiteris žiūrėjo į italą, negalėdamas patikėti savo akimis. Po gan ilgai užtrukusios tylos jis pasakė:

- Bijau, kad turiu atmesti jūsų pasiūlymą.

Dela Torė linktelėjo, ir Grimaldis atsistojo Lasiteriui už nugaros.

Džo laukė stipraus smūgio, bet pajuto tik lengvą pirštų prisilietimą prie pakaušio, kiek į kairę nuo centro. Jis išgirdo metalo spragtelėjimą ir suprato, kodėl žudikas laiko ranką būtent taip. Šūvis eis iš viršaus į apačią, kulka pervers pakaušį, krūtinę ir pilvo ertmę, o Grimaldis tiesiog nori apsisaugoti nuo kraujo purslų.

Lasiteris giliai atsiduso, riebiai nusikeikė ir ištiesė ranką. Kunigas paėmė ją, atidžiai išstudijavo ir švelniai paguldė ant stalo delnu į viršų, ašmenų galiuku liesdamas delno centrą.

- Ar kada nors buvote pas chiromantą, Džo? - paklausė jis.

Lasiteris papurtė galvą ir staiga prikimusiu balsu sumurmėjo:

- Ne. Niekuomet.

Jis mėgino kvėpuoti ramiai, tačiau tai nelabai sekėsi.

- Ar matote šią liniją? - paklausė dela Torė. - Štai šitą, trumpą? Tai - gyvenimo linija.

Ištaręs šiuos žodžius kunigas atsilošė ir iš visų jėgų smeigė peilį Lasiteriui į delną, prismeigdamas jį prie stalviršio.

Džo instinktyviai atlošė galvą ir trumpai suriko į lubas. Kažkur tolumoje sušuko Merė. Grimaldis paguldė ant stalo kitą jo ranką. Kažkas ištiesė jo pirštus, ir netrukus kito peilio ašmenys, pervėrę delną, prisegė jį prie stalo. Lasiteris plačiai pražiota burna karštligiškai gaudė orą.

Jo galva nusviro ant krūtinės, ir jis sudejavo pro dantis. Tokioje padėtyje jis liko, kaip jam atrodė, gana ilgai, tačiau greičiausiai taip nebuvo. Kai jis vėl pakėlė galvą, dela Torė žiūrėjo į jį degančiomis iš susijaudinimo akimis, o Džesis keistai, karštligiškai raudojo. Merės veidas buvo pelenų pilkumo.

Džo pažiūrėjo į savo prismeigtas prie stalo rankas. Kraujo ištekėjo stebėtinai mažai, užtat skrandžio turinys lipte lipo lauk. Įkvėpęs pilną krūtinę oro, jis pasilenkė prie dela Torės ir sušnypštė:

- Tu, nelaimingas psiche... ką čia sugalvojai?

- Mums tenka improvizuoti.

Grimaldis vyptelėjo.

Lasiterio skrandį sutraukė spazmas, per visą kūną nubėgo šiurpuliukai. "Man prasideda šokas, - pagalvojo jis. - To negalima leisti".

- Jūs nežinote, kas pastatyta ant kortos, - tarė kunigas.

- Aš visiškai tiksliai žinau, kas pastatyta ant kortos, - atsakė Lasiteris.

- Abejoju, - tarė dela Torė.

Kambarį nušvietė žaibo tvyksnis, o po jo nudundėjo griaustinis. Į langus subarbeno lietus, jo šuorai plūstelėdavo kažkokiomis keistomis bangomis. Dela Torė neramiai apsidairė:

- Įdomu, kaip per tokį lietų...

Lasiteris nesiklausė. Jis žiūrėjo į savo rankas ir galvojo, ar jam užteks narsos apversti stalą. Jeigu jis taip padarytų, sunkio jėga išplėštų peilius iš jo delnų.

- Tačiau jūs neatidus, - smerkiamai palingavo galva dela Torė.

- Taip, truputėlį užsigalvojau, - pakeldamas galvą, atsakė Lasiteris.

Dela Torė linktelėjo:

- Beje, tai nesvarbu. Jūs ne tas žmogus, kuris galėtų atsakyti į mano klausimą.

Pasisukęs į Grimaldį, jis ištarė kelis žodžius gimtąja kalba. Šis užsisegė striukės užtrauktuką ir išėjo laukan. Kunigas pasisuko į Lasiterį ir pamokomai prabilo:

- Jūs manote, kad žinote, kas pastatyta ant kortos, Džo, bet, užtikrinu jus, kad klystate. Jums neduota šito žinoti. Jeigu netikite Dievu taip,

kaip tikite mokslu - o turite tikėti ir vienu, ir kitu vienodai, - tai niekuomet to nesuprasite. Ar žinote, kas šitas vaikas?

- Žinau tik tai, kuo jūs jį laikote.

- Na ir kuo gi? - atmetė galvą dela Torė.

- Jūs manote, kad jis - Jėzus Kristus.

Dela Torė mąsliai pakrutino lūpas, paskui papurtė galvą ir tarė:

- Ne. Aš taip nemanau. Jeigu galvočiau, kad šitas berniukas - Jėzus, tuojau pat pulčiau priešais jį ant kelių. Galite neabejoti. Bet taip nėra. Jis negali būti Juo.

- Jūs įsitikinęs?

Dela Torė vangiai mostelėjo ranka:

- Aš įsitikinęs tik tuo, kad Viešpats sukūrė žmogų pagal savo paveikslą ir atvaizdą, o ne atvirkščiai. Šis vaikas - pabaisa. Ir pabaisa - jo vardas.

- Jo vardas - Džesis, - sušnabždėjo Merė.

- Jo vardas - Antikristas! - nudegino ją žvilgsniu kunigas, bet tuojau, kiek atlyžęs, tęsė: - Jūs, aišku, žinote, kad Barezis pasiekė gana įspūdingų rezultatų. Per kelerius metus jis sugebėjo padaryti tai, dėl ko šimtmečius kankinosi galingiausi magai.

- Ir ką gi jis padarė? - paklausė Lasiteris.

Jo galvoje pulsavo mintys: "Tau tereikia mestis pirmyn. Tai užtruks akimirką. Stalas apsivers ir... Ne, negaliu".

Dela Torė žiūrėjo į Lasiterį taip, tarsi numanytų, apie ką šis galvoja. Bet garsiai teištarė:

- Barezis išmoko kurti demonus.

Pro atviras duris įsiveržė šaltas oras - tai Grimaldis sugrįžo, nešinas kanistru benzino. Įėjęs į kambarį, kažko paklausė. Kunigas tylomis linktelėjo. Staiga dela Torė mėšlungiškai atsiduso, ir ant jo kaktos sužibo prakaito lašeliai.

- Truputėlį nervinuosi, - paaiškino jis. - Man niekuomet neteko daryti ko nors panašaus.

"Nagi, nagi", - įsakinėjo sau Lasiteris, mėgindamas sukaupti valią ir apversti stalą. Jo protas liepė stotis, bet prismeigtos prie stalo plaštakos neleido kojoms išsitiesti.

- Šitiems dviem nėra pasirinkimo, - pasakė dela Torė, linktelėdamas Džesio ir Merės pusėn. - Bet... jums, Džo, mes galėtume palengvinti kelionę į aną pasaulį, tiksliau, ją pagreitinti.

Lasiterio pirštai karštligiškai suspausdavo ir atleisdavo delnus pervėrusius ašmenis. Tuo metu Grimaldis ėmė atsukinėti kanistro kamštį.

- Dėkoju. Nereikia. Aš neskubu, - sumurmėjo Lasiteris.

- Ką gi, - tarė dela Torė stodamasis. - Laikas.

Pamirkęs smilių į kraujo, ištekėjusio iš dešiniojo Lasiterio delno, balą, jis ant Merės kaktos nubrėžė skaičių 6. Paskui sugriebė Džesį už rankos, ir, prisitraukęs vaiką artyn, parašė ant jo kaktos antrą šešetą. Darsyk pamirkęs pirštą kraujyje, tą patį užrašė Lasiteriui, ir, pasitraukęs į šalį, pasigrožėjo savo kūriniu.

Iš pradžių Džo nieko nesuprato, bet paskui suvokė.

666.

Jis, Džesis ir Merė visi kartu sudaro Žvėrį - Šėtono įsikūnijimą.

Nusisukęs nuo jų, dela Torė kyštelėjo ranką po sutana ir ištraukė iš kišenės buteliuką su švęstu vandeniu. Lasiteris iš karto pažino flakonėlį. Nuėmęs dangtelį, dela Torė apšlakstė kambario kampus, palydėdamas į šalis tykštančius lašus lotyniškais žodžiais.

Grimaldis greitai priėjo prie Merės ir, apvertęs kanistrą aukštyn dugnu, pradėjo pilti ant jos galvos ir vaiko galvelės benziną. Lasiteris sulenkė kojas, ruošdamasis stryktelėti. Jis puikiai suprato - dabar arba niekada, bet Merė jau priėmė sprendimą. Atsilošusi ji įsirėmė kojomis į stalo kraštą ir su jėga atitiesė kelius.

Lasiteris suriko iš skausmo, kai peiliai išniro iš stalo. Žibalinė lempa sudužo po dela Torės kojomis, ir jo sutanos skvernai plykstelėjo. Nustebęs šis ėmė nusimušinėti liepsną, Merė suriko, liepdama Džesiui bėgti, o Grimaldis rūsčiai suriaumojo. Ant sienų sumirgėjo didžiuliai šešėliai - užsiliepsnojo visa kunigo sutana, ir pavirtęs gyvu fakelu dela Torė, klaikiai šaukdamas puolė prie durų - laukan, į lietų.

Grimaldis norėjo padėti patronui, bet vos jam žengus pirmą žingsnį Lasiteris, sukaupęs visas jėgas, pastūmė jį iš nugaros. Kanistras išslydo iš italo rankų ir nulėkė "Umbra Domini" lyderiui pavymui. Liepsna dar smarkiau įsiplieskė, ugnies gyvatėlės nuvingiavo grindimis. Lasiteris šveitė Grimaldį į sieną, ir nuo smūgio iš žudiko plaučių šnypšdamas išėjo oras. Negaišdamas laiko, Džo pasuko priešininką veidu į save ir iš visų jėgų smogė kakta jam į tarpuakį. Kažkas trekštelėjo, lyg būtų sulūžęs plastmasinis žaisliukas, ir Grimaldis pradėjo iš lėto slysti žemyn. Lasiteris instinktyviai pakėlė koją smūgiui, ir vos italas susmuko ant grindų, bato galo spyrė jam į krūtinę.

Paskui dar kartą. Ir dar. Dabar jis taikėsi į galvą, bet Grimaldis išsisisuko smūgio, nusirito į šalį ir pradėjo šaudyti.

Nuaidėjo trys paniški šūviai. Viena kulka atsimušė į lubas, antra - į sieną, o trečia - į duris. Lasiteris šoko ant italo, norėdamas atimti pistoletą. Nuo smūgio "Beretta" nulėkė į šalį. Kaip išprotėję neregiai jie ėmė šliaužioti keturiomis, tekšnodami delnais grindis ir ieškodami ginklo.

Pro dūmus prasiveržė ryškus žaibo tvyksnis, ir abu vienu metu išvydo pistoletą. Priešai puolė pirmyn, judviejų šonai susilietė. Lasiterio ranka buvo ilgesnė, bet kai jis, kovodamas su skausmu, sugriebė rankeną, Grimaldis smogė jam alkūne į dantis ir, visu svoriu užgriuvęs jam ant nugaros, suspaudė kaklą ir pradėjo gniaužti gerklę.

Grimaldis buvo neįtikėtinai stiprus.

Lasiteris beviltiškai gynėsi, muistydamasis visu kūnu, bet pamažu pradėjo silpti. Akyse ėmė tyvuliuoti tamsūs ratilai, ir staiga jis suprato, kad po akimirkos praras sąmonę, o tuo pačiu - ir gyvybę. Tuomet jis pakėlė ranką su pistoletu už nugaros, ir, įrėmęs vamzdį į kažką kieta, nuspaudė gaiduką.

Grimaldis suriko: kulka sutrupino jam kelį, o Lasiteris, nusiritęs į šalį, prišliaužė prie sienos, mėgindamas atgauti kvėpavimą. Plykstelėjus dar vienam žaibui jam pasirodė, kad visa tai vyksta scenoje. Iš skausmo staugiantis žmogus sėdi ant liepsnojančių grindų, ir apsikabinęs kelį linguoja pirmyn atgal.

Iškreipta Grimaldžio fizionomija Lasiteriui priminė šventojo Sebastijono veido išraišką, kurią jis matė kažkokio įžymaus dailininko paveiksle. Meistro vardo jis neprisiminė.

Džo iššovė dar kartą, ir kiek aukščiau kairiosios Grimaldžio akies atsirado mažytė drėgna skylutė.

Jis išgirdo Merės balsą ir atsisukęs pamatė, kad liepsna plaikstosi vos už kelių pėdų nuo jos kėdės. Džesis stovėjo šalia, mėgindamas atrišti mazgus, bet jo pirštukai buvo per silpni. Lasiteris greitai atpainiojo virvę ir, apeidamas ugnį, išvedė motiną ir sūnų iš namo.

Ant takelio gulėjo kažkokia juoda masė.

- Nereikia žiūrėti, Džesi, - sušnabždėjo Merė, glausdama vaiką.

Lasiteris pasilenkė prie rusenančio skudurų gniutulo. Dela Torės veidas pavirto į apanglėjusią, suskeldėjusią kaukę. Plaukai, antakiai ir vokai visiškai sudegė, o iš tuščių juodų akiduobių tekėjo lipnus skystis. Džo buvo įsitikinęs, kad dela Torė negyvas, bet staiga kunigas sujudėjo.

- Mums reikia nugabenti jį į ligoninę, - tarė Merė. - Galim pasinaudoti jų valtimi. Greičiau!

Lasiteris pasižiūrėjo į ją kaip į beprotę.

- Šito mes nedarysim, - pasakė jis.

- Bet jis gi numirs!

- Žinoma, numirs! Ir aš noriu, kad jis mirtų.

- Ir paliksite jį tokios būklės? Pradeda šalti. Jis apdegęs.

Lasiteris atsiduso.

- Paklausykit, jeigu nugabensime dela Torę į ligoninę, tuo viskas nesibaigs. Yra daugybė žmonių, galvojančių taip pat kaip jis. Ir kai jie sužinos, kad judu su Džesiu gyvi, pradės jūsų medžioklę. Mes negalime vežti jo į ligoninę. Mums reikia dingti iš čia.

- Bet jis vis dėlto žmogus, - papurčiusi galvą ištarė Merė.

Lasiteris ilgai neatitraukė nuo jos akių ir galiausiai pasakė:

- Gerai. Veskite Džesį į valtį. Aš jį atitempsiu.

Paėmusi Džesį už rankos, Merė patraukė kranto link. Kai ant takelio už jos nugaros pasigirdo šūvis, ji buvo jau užlipusi ant prieplaukos. Nepasukdama galvos, ji suprato, kad į ligoninę važiuoti nereikia.

EPILOGAS

Ji kelias dienas nesikalbėjo su juo ir tik po mėnesio sutiko, kad tai buvo neišvengiamas malonės šūvis. Tuo metu jie keliavo kaip viena šeima, ir Lasiteris darė visus stebuklus, kokius mokėjo, kurdamas jiems naujas asmenybes.

Problema buvo ne tik pasikeisti vardus. Reikėjo sukurti legendas apie praeitį, nurodyti darbo vietas ir pateikti medicininių tyrimų rezultatus, mokyklos pažymius ir kreditines korteles, gauti naujus, visiškai legalius pasus ir socialinio draudimo numerius. Šiuo atveju reikėjo sukurti regimybę, kad tie numeriai gauti senų seniausiai. Visa tai užtruko tris savaites ir kainavo penkiasdešimt tūkstančių dolerių. Galų gale viskas užsibaigė.

- Išvaduosiu jus nuo savęs po poros dienų, - pažadėjo jis. - Iš karto po to, kai ateis banko pranešimas iš Lichtenšteino.

Būtent šioje šalyje nusėdo jų pinigai - po to, kai, Makso Lango padedami jie bėgo aplinkiniais keliais, nuolat keisdami bankus ir judėjimo kryptį.

Kaip ir manė Lasiteris, pora dienų pavirto į porą savaičių, paskui atėjo pavasaris, ir jis pirmą kartą ją pabučiavo.

Ant pašto dėžutės buvo užrašyta: "Šepardai".

Dėžutė kabojo ant stulpo, kuris stovėjo prie ilgos privažiavimo alėjos Šiaurės Karolinoje, kalnagūbrio, žinomo kaip Žydrieji kalnai, papėdėje. Privažiavimo alėja vingiuodama driekėsi per kelis šimtus akrų tarp kalvotų ganyklų ir baigėsi ties akmeniniu svirnu, stovinčiu netoli senovinio ūkininko namo. Namas aiškiai prašėsi remonto. Valdas supo aukšta balta mylios ilgio aptvara, palei kurią nuolat lakstė arabų kumelė su savo atžala.

Tai buvo nuostabus kampelis kiek tolėliau nuo valstijos sostinės Ralei, kaip ir nuo visų kitų civilizuotų vietų, į kurias galima važiuoti tarnybon, todėl dauguma vietinių gyventojų priklausė savo verslą turinčių asmenų kategorijai.

Ponas Šepardas nebuvo išimtis. Jis pirko ir pardavinėjo retas knygas, visas operacijas atlikdamas vien tiktai paštu. Tai buvo tik vienas iš neįprastų užsiėmimų, kuriais vertėsi daugybė kitų šios vietovės gyventojų ir nekėlė jokio smalsumo kaimynams. Nenuostabu - apylinkėse, maž-

daug per mylią, jeigu centru laikytume Šepardų namą, gyveno garsus mandolinų meistras, pora, auginanti stručius, dama, kuri specializavosi vinječių gamyboje firmai "Smith & Hawken" bei žmogus, sugebantis statyti akmenines tvoras, nenaudodamas kalkių. Be to, netoliese gyveno marihuanos plantacijos (įtariamas) savininkas, pora romanistų ir stalo žaidimų kūrėjas.

Šepardai gyveno kukliai, po truputėlį įsirenginėdami savo namus. Daugumą darbų jie darė patys. Niekas nė neįtarė, kad ši pavyzdinga pora planuoja kurį laiką pagyventi kartu, o paskui išsiskirti ir patraukti skirtingais keliais. Planas buvo gana protingas, kadangi leido jų susikurtų legendų šaknims įaugti dar giliau į praeitį. Tačiau nerūpestingo kaimo gyvenimo fone jų abipusė simpatija didėjo. Labai greitai vedybos iš išskaičiavimo pavirto tuo, ką liaudies išmintis vadina dangiška santuoka.

Tik vieną kartą praeitis įsiveržė į jų gyvenimus. Seriale "Neatskleistos paslaptys" rodė dokumentinę dramą "Pasmerktųjų sala". Džozefas ir Merė su siaubu stebėjo, kaip Robertas Stakas kaip tikras gidas pasakoja žiūrovams apie įvykius, privertusius juos bėgti iš salos.

Drama prasidėjo nuo mėlyno "Toreso", per rūką važiuojančio į Kandis Harborą. Paskui aktorius, nė truputėlio nepanašus į Lasiterį, tariasi su aktoriumi, visiškai nepanašiu į Rodžerį Boukerį, tuomet jiedu sėda į katerį, visai nepanašų į "Jūsų paslaugoms". Tiesa, interviu buvo paimtas iš tikrosios Modės ir tikrojo uosto viršininko. "Mes žinojome, kad artėja audra, - pasakojo šie, - bet Rodžeris buvo užsispyręs!"

Vaizdingas katerio sudužimas nebuvo atkurtas, jį pakeitė ne mažiau įspūdingas Stako pasakojimas. Po to sekė greitai keičiamų fotografijų serija: pagrindinis "Lassiter Associates" biuras, Lasiterio namas Makline ("Šaunu!" - susižavėjo Merė) ir pats Lasiteris. Tai buvo ta nuotrauka, kurią jis juoko dėlei laikė savo kabinete.

- Į tave nepanašus, - pareiškė Merė. - Jokio panašumo.

- Žinau.

Vedėjas, paaiškinęs, kad Lasiterio dingimas sutapo su kompanijos pardavimu, paklausė: "Kodėl Džo Lasiteris išplaukė į salą? Galbūt jis vykdė tyrimą?" Ir pats atsakė: "Taip, būtent dėl to".

Tačiau daugiau jis nieko neaiškino. Vietoj to parodė tris reklaminius siužetus ir tolesnių įvykių rekonstrukciją. Prie mažagabaričių laivų stovėjimo vietos Beilio saloje privažiuoja juodas "Mersedesas", ir iš jo išlipa trys vyrai. Jie pasilenkia prie jūrlapio ir, kažką murmėdami itališkai, bando išsiaiškinti maršrutą į Draiskanos salą.

Paskui vedėjas atsiduria pačioje saloje, iki pamatų sudegusio namo fone. Po šio puikaus kadro sekė nuotraukų serija: angaras, prieplauka, uolos, į kurias sudužo "Jūsų paslaugoms". Vaizdelių seką vainikavo į vandenį besileidžianti saulė.

Imdamas interviu iš Braunsviko policijos šefo, kranto sargybos kapitono ir Italijos pasiuntinybės atašė, Stakas klausė: "Ko gi reikėjo šiems žmonėms?" Ekrane viena paskui kitą pasirodė dela Torės, Grimaldžio ir Čiužinio nuotraukos. "Vienas jų - garsus katalikų kunigas, kitas - serijinis žudikas, trečias - banditas, savo šalyje įvykdęs ne vieną nusikaltimą. Kas juos suvedė? Kodėl jie išplaukė į tolimą salą? Šie klausimai iki šiol lieka neatsakyti.

Ir kas ta moteris, gyvenusi saloje su savo mažu šuneliu? Neišliko nė viena jos nuotrauka".

Kamera pasisuko į piešinį, vaizduojantį paslaptingąją nepažįstamąją - taip, kaip ją įsivaizdavo dailininkas, ir tuojau pat peršoko prie Modės, kudakuojančios apie Merės sprendimą gyventi vienumoje. Laimei, dailininkas visiškai pasikliovė vaizduote ir vienintelį panašumą į originalą sudarė reikiamas akių bei ausų kiekis.

Vedėjas užbaigė dokumentinę dramą, stovėdamas prie prieplaukos. "Gaisras, sunaikinęs Merės Sanders trobelę, nebuvo vienintelis. Liudininkai tvirtina, kad vėliau tą naktį jūroje matė liepsną. Policija įsitikinusi, kad antrajame gaisre sudegė kateris, kurį tos pačios dienos rytą išsinuomojo dela Torė. Jei tai tiesa, tai, ekspertų teigimu, niekas negalėjo savarankiškai nuplaukti iki kranto. Kriminalistams apieškojus salą, tebuvo rastas vienas kūnas - teismo medikų manymu, Franko Grimaldžio".

"Kas gi nutiko kitiems? (Ekrane vienas po kito ėmė rodytis veidai: Džo, Rodžeris, Čiužinys, Džesis, Merė ir dela Torė). Gal juos prarijo jūra, bet gali būti, kad jie palaidoti saloje. Beje, gali būti kad Merė ir jos vaikas išsigelbėjo štai šiuo sukiužusiu laiveliu (plokščiadugnės valties nuotrauka per visą ekraną), kuris buvo rastas viename iš tuščių pakrantės paplūdimių".

Drama baigėsi iš oro daryta nuotrauka. Šį vaizdą lydėjo mąslus Roberto Stako balsas:

"Mes tikrai žinome tik viena: į "pasmerktųjų salą" atvyko septyni žmonės, ir nė vieno iš jų nuo tada nematė gyvo".

Pažiūrėjus dokumentinę dramą, jų gyvenimas nepasikeitė. Tie, kas žiūrėjo šį filmą, niekaip nesiejo baisiųjų įvykių su Šepardų šeima. Tame nebuvo nieko nuostabaus. Šepardai jau seniai tapo pilnateisiais vietos bendruomenės nariais, ir daugelis kaimynų būtų prisiekę, kad šie malo-

nūs žmonės gyvena apylinkėje jau daugelį metų. Merė vietos koledže dėstė kursą apie kalbos defektų taisymą, o Džo treniravo vaikų - nuo septynerių metų ir mažesnių - futbolo komandą. Džesio vardo jie nusprendė nekeisti, bet vadino jį Džei. Jo bičiuliai sudvigubino vardą ir vadino berniuką Džei Džei.

Jis turėjo daug draugų, ir mokykloje jį visi mylėjo. Tėvų susirinkime mokytoja vienąsyk pasakė, kad Džei tikriausiai bus lyderis iš prigimties - tam tikra prasme netgi taikdarys. "Gal kada nors jis dirbs JTO", sakė ji.

Tačiau šiuo metu Džesis naudojo savo diplomatijos meną mokyklos autobuse, kadangi buvo "Saugumo patrulio" narys.

Pro savo kabineto antrajame aukšte langą Džo mėgdavo stebėti, kaip berniukas alėja žingsniuoja iki plento, kur jo laukia autobusas. Patrulio diržo su atšvaitais blykčiojimas matėsi net tada, kai jo savininkas visiškai pranykdavo karklų sąžalynuose.

Tądien Džo labai nustebo, išvydęs, jog Džesis pusiaukelėje sustingo, padėjo ant žemės lauknešėlį su pusryčiais ir iš visų jėgų tekinom pasileido atgal. Į namą jis įsiveržė per paradinį įėjimą.

- Kas nutiko? - paklausė iš virtuvės Merė. - Kažką pamiršai?

- Pamiršau pašerti savo žuvytes! - riktelėjo Džesis, trepsėdamas laiptais į viršų.

Džesis kartą buvo prisiekęs, kad žuvytės liks vieninteliais gyviais jų ūkyje, tačiau netrukus namuose atsirado šuniukas - šokoladinio kaimynų labradoro Toro ir Piklės, nekilmingos gudruolės, priklausančios Džesio bičiuliui Etanui - atžala. Džesis tuojau pat įsigijo languotą patiesalą šunims. Iškaulijo jį iš mokyklos autobuso vairuotojo, "kurio šuo toks išlepęs, kad miega tiktai ant sofos". Netrukus atsirado ir antras šuniukas - "kad jiedu draugautų", paaiškino Džesis, o paskui iš kažin kur apsireiškė ožiukas.

Džesis pats rūpinosi žuvytėmis. Jis negalėdavo tik pakeisti vandens - akvariumas buvo per sunkus, tačiau Džesis jį valė, skalavo akmenis, šėrė žuvytes ir kiekvieną dieną tikrindavo vandens temperatūrą.

Džesis mylėjo savo žuveles. Jų buvo septynios, ir kiekviena turėjo vardą. Jam buvo leista naktimis laikyti akvariumą apšviestą, ir berniukas dievino, jau gulėdamas lovoje, stebėti povandeninį gyvenimą. Jis mėgo žiūrėti, kaip žuvelės slysta pro grakščią fajanso pilį, slepiasi tarp žalių augalų. Akvariume jam patiko viskas, netgi sidabrinė burbuliukų grandinėlė, tekanti iš aeratoriaus.

Džesis įlėkė į vaikų kambarį, jausdamas kaltę ne dėl to, kad pamiršo pamaitinti savo augintinius, o dėl to, kad vos nepamiršo to padaryti.

- Išalkot, mažylės?

Jis nuėmė akvariumo dangtį ir išsitraukė iš stalčiaus dėžutę su žuvų pašaru. Kruopščiai įpylė truputėlį į plastmasinį šaukštelį - juk tiek sykių buvo girdėjęs, kad negalima permaitinti žuvyčių, pabarstė įvairiaspalvius grūdelius vandens paviršiuje, tada atsiklaupė, beveik įsikniaubęs nosimi į stiklą. Jam patiko žiūrėti, kaip maitinasi žuvytės. Jos kilo viršun, sulesiodavo nuo paviršiaus trupinėlius ir tuojau pat nerdavo žemyn. Kartais jis su jomis kalbėdavosi.

- Nagi baikit peštis! Maisto visoms užteks.

Staiga Džesis paniuro. Dryžuota, pusiau pridengta žole žuvytė beveik nejudėjo. Ji netgi neėdė. Džesis atsistojo ir pažvelgė į akvariumą iš viršaus. Dryžuotoji žuvelė atrodė beveik visai liguistai. Ji plaukiojo ant šono, išsipūtusiu pilveliu, kurį dengė kažkokios gleivės. Ne, iš tiesų ji visai nejudėjo, ir jos puikioji uodega atrodė nušiurusi. O paskui Džesis pamatė, kaip kažkokia gurmanė priplaukė prie nelaimingosios ir nukando jai uodegos gabalėlį!

- Ei! - Džesis suėmė rieškučiomis mirusią žuvelę ir iškėlė ją iš akvariumo. Paskui pasiguldė žuvytę ant delno ir, kelissyk paglostęs pirštų galiukais, tarė: - Tu sveika.

Tai ištaręs, jis vėl lėtai nuleido rieškučias į vandenį ir ėmė laukti.

Žuvytė mostelėjo uodega ir žvaliai nuplaukė tolyn.

John Case

KILMĖS KODAS

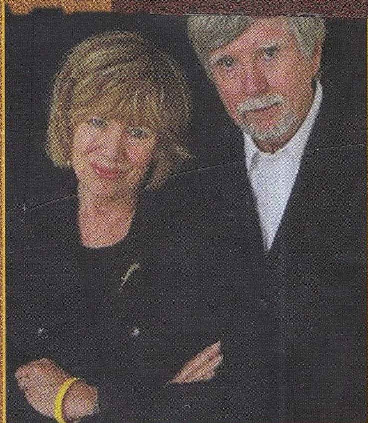
Romanas

GINTARAS ALEKSONIS
redaktorius
TEODORAS POŠKUS
meninis redaktorius

www.eridanas.lt

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra "Palatino".
SL Nr. 950. Ofsetinė spauda 12,5 sąl.sp.l.
Kaina sutartinė
"Eridanas", 50210 Kaunas, Partizanų 4. Tel. 73-39-67
Spausdino "ARX Baltica" spaustuvė, Veiverių 142 b/c, Kaunas

John Case tai garsių Amerikos rašytojų, vyro ir žmonos, Jim'o ir Carolyn'os Hougan'ų literatūrinis slapyvardis. Jim'as dar yra tiriamosios žurnalistikos įžymybė. Keli jų romanai - "Pirmasis raitelis", "Sindromas", "Aštuntoji diena" bei "Kilmės kodas" - buvo labai populiarūs JAV ir Anglijoje.

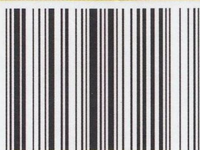
"Kilmės kodas" - pats įstabiausias romanas, kurį perskaičiau per kelerius pastaruosius metus."

Tony Hillerman

Šventosios katalikų bažnyčios relikvijos. Turino drobulė, kurioje buvo suvynioti Kristaus palaikai. Ieties, kuri pervėrė nukryžiuoto Jėzaus kūną, antgalis. Šventųjų kankinių pirštikauliai, blauzdikauliai ir panašios liekanos. Kai kurie žmonės juokiasi iš jų, kai kurie tiki stebuklinga relikvijų galia, mano, kad jas yra palietusi Dievo ranka.

O kas gali atsitikti, jei prie šių šventenybių prisilies godulio ar didybės manijos apimtų žmonių (netgi religinių fanatikų) rankos? Kokiu tikslu?

Tą ir privalo išsiaiškinti privatus seklys Džo Lasiteris, išgirdęs klaikią naujieną: jo sesuo ir sūnėnas vieną naktį nužudomi, o jų namus ir kūnus bandoma sudeginti. Netrukus paaiškėja, kad toks pat likimas ištinka ir daugiau jaunų moterų su vaikais. Ima aiškėti siaubingas sąmokslas, kuriame įpainiotos slaptos katalikų bažnyčios organizacijos. Sąmokslas sukrėsiantis visą pasaulį… iki pačių pamatų.

9 789986 972167